

รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน
เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนจระเข้วิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อเรื่อง	รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
ผู้วิจัย	นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
ปีที่พิมพ์	2563

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน และมีวัตถุประสงค์เฉพาะ 1) เพื่อประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ 2) เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ 3) เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการ 4) เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการ และ 5) เพื่อประเมินด้านผลกระทบของโครงการ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model มีลำดับการประเมินเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ 2) ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ 3) ด้านกระบวนการของโครงการ 4) ด้านผลผลิตของโครงการ และ 5) ด้านผลกระทบของโครงการ โดยประเมินองค์ประกอบย่อยดังนี้ (1) ความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) คุณภาพผู้เรียน (4) คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน (5) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู (6) ความพึงพอใจของครูต่อโครงการนิเทศภายใน และ (7) ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายใน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบบทดสอบแบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์สำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา แบบบันทึกประเด็นสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และแบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ ซึ่งมีผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับทั้งนักเรียน ครูผู้สอนและสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน คณะกรรมการนิเทศภายใน จำนวน 12 คน ครูผู้สอน จำนวน 27 คน นักเรียน จำนวน 203 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 203 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเกรดเฉลี่ย (GPA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.21$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.18$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายใน และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.12) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า 1) ผลการวัดความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 86.52 ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.10) ผ่านเกณฑ์การประเมิน 3) ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมค่าเฉลี่ย GPA เท่ากับ 2.87 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมมีระดับคุณภาพดีถึงดีมาก ร้อยละ 96.96 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5. ผลการประเมินด้านผลกระทบ พบว่า 1) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.12) ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) ความพึงพอใจของครู ที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.20) ผ่านเกณฑ์การประเมิน 3) ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.16) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน สรุปได้ดังนี้

จากผลการประเมินทุกด้านมีผลการประเมินที่ผ่านเกณฑ์แบบภาคภูมิใจ โดยเฉพาะความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู และครูจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ดังนั้นจึงควรมีการดำเนินโครงการต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปีการศึกษา เพื่อให้เห็นความต่อเนื่องและยั่งยืน จุดที่ต้องให้ความสำคัญและมุ่งส่งเสริมสนับสนุนคือ การส่งเสริมให้ครูมีเวลาหรืออำนวยความสะดวกให้ครูเข้าชุมชนทางการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ (PLC) เพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอจนกลายเป็นวิถีของโรงเรียนที่มีความยั่งยืน เด่นชัด และมีอัตลักษณ์เป็นของตัวเอง และสามารถเป็นแบบอย่างให้โรงเรียนอื่นได้ตลอดไป และควรนำผลการวิจัยและแนวทางการขับเคลื่อนที่ได้จากการประเมินผลโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ไปพัฒนา ประเมินโครงการอื่น ๆ โดยประยุกต์ใช้ CIPPI Model เพื่อจะได้ข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน แนะนำผลมาวางแผนปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการโครงการของโรงเรียนให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ รวมไปถึงการนำไปพัฒนาหรือต่อยอดในโรงเรียนอื่น ๆ รวมถึงควรมีการประเมินโครงการโดยประยุกต์ใช้ในรูปแบบอื่น เช่น รูปแบบ CIPPIest Model หรือรูปแบบอื่น เพื่อความมีประสิทธิภาพของการประเมินโครงการ

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, การนิเทศภายในโรงเรียน, คุณภาพการจัดการเรียนการสอน

Title	Evaluation Report of the Internal Supervision Project for Improving the Quality of Teaching and Learning Management of Teachers at Jorakhewittayayon School, Academic Year 2020
Author	Mr. Jeerayut Phuttharaksapitak, School Director Academic Standing: Senior Expert Director
Year	2020

Executive Summary

The main objective of this research was to evaluate the internal supervision project aimed at enhancing the quality of teaching and learning management of teachers at Jorakhewittayayon School. The specific objectives were: 1) Context Evaluation of the project, 2) Input Evaluation of the project, 3) Process Evaluation of the project, 4) Product Evaluation of the project, and 5) Impact Evaluation of the project. The CIPPI Model evaluation framework was applied, covering five aspects: 1) context, 2) input, 3) process, 4) product, and 5) impact. Subcomponents assessed included (1) teachers' knowledge and understanding of learner centered teaching and learning management, (2) effectiveness of learner centered teaching and learning management, (3) quality of the student, (4) quality of teaching and learning management by teachers, (5) students' satisfaction with the teachers' teaching and learning management, (6) teachers' satisfaction with the internal supervision project, and (7) parents' satisfaction with the internal supervision project. The tool used in this research were five-point Likert scale questionnaires, tests, learning achievement record sheets according to the school curriculum, student competency record sheets based on the curriculum, interview record sheets, teaching quality evaluation sheets and records of observable changes including student and teacher achievements or awards. The sample group were consisted of 13 Basic Education Committee members, 12 Internal Supervision Committee members, 27 teachers, 203 students and 203 parents. The statistics applied were percentage, mean, Standard Deviation, and Grade Point Average (GPA).

The findings of the research were as follows:

1. The evaluation of the context or environment found that overall, the opinions of the Basic Education Committee and teachers were at the highest level ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.21$), meeting the evaluation criteria.

2. The evaluation of input factor found that overall, the opinions of the Basic Education Committee and teachers were at a high level ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.18$), meeting the evaluation criteria.

3. The evaluation of the process found that overall, the opinions of the Internal Supervision Committee and teachers were at the highest level ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.12), meeting the evaluation criteria.

4. The evaluation of the product found that 1) teachers' knowledge and understanding of learner-centered teaching and learning management scored 86.52%, meeting the criteria, 2) the effectiveness of learner-centered teaching was rated at the highest level ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.10), 3) student quality evaluation showed an average GPA of 2.87, meeting the criteria, and 4) student competency per the curriculum was rated from good to very good, at 96.96%, meeting the evaluation criteria.

5. The evaluation of the impact found that 1) student satisfaction with teachers' teaching was rated at the highest level ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.12), 2) teachers' satisfaction with the internal supervision project was rated at the highest level ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.20), 3) parents' satisfaction with the internal supervision project was rated at the highest level ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.16) meeting the evaluation criteria.

Recommendations for developing the internal supervision project aimed at enhancing the quality of teaching and learning management of teachers at Jorakhewittayayon School were as follows:

From the results, it seemed that it met the criteria impressively especially the students' satisfaction and the positive impact on learning outcomes and student competencies. Therefore, the project should be continued for at least two more academic years to maintain continuity and sustainability. The key focus areas for development were support and allocate time for teachers to engage in Professional Learning Communities (PLC) for reflective learning practices. Hence, sustain and promote internal supervision activities consistently until it becomes a sustainable school culture with a distinct identity, serving as a model for other schools. Moreover, the findings and methodology of this research should be applied, particularly the CIPPI Model, to evaluate other projects to obtain complete information for planning improvements in school management processes including evaluation of the project applying other models, such as the CIPPIest Model, to enhance project evaluation efficiency.

Keywords: Project Evaluation, Internal School Supervision, Quality of Teaching and Learning Management

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากคณะผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย ดร.เรืองยศ แวดล้อม ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนหนองเรือวิทยา ดร.ยุทธศาสตร์ กงเพชร ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน ดร. สายสมร ศักดิ์คำดวง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนชุมแพศึกษา ดร. อดุลย์เดช ฐานะ รองผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน ดร. จิรัฐติกุล ดอนวิจารย์ขจร ศิษยานุเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 และได้รับความร่วมม่วยอย่างยิ่งจากคณะครูและนักเรียนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบที่กำหนด

ขอขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพ ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหาพร้อมทั้งให้คำแนะนำ เพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณทุกโรงเรียนที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเผยแพร่ผลงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ในครั้งนี้

ขอขอบคุณครอบครัวที่คอยดูแลเอาใจใส่ผู้ประเมินมาโดยตลอด กัลยาณมิตรที่สนับสนุนส่งเสริม ให้กำลังใจมาตลอด ขอให้คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 เป็นเครื่องบูชาพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนผู้วิจัย

จิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมินโครงการ	1
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	6
ขอบเขตของการประเมินโครงการ	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
ประโยชน์ที่ได้รับ	18
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
แนวคิดและหลักการของการประเมินโครงการ	19
แนวคิดการนิเทศภายในโรงเรียน	67
การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน	94
การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	103
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	124
การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	137
ความพึงพอใจ	144
บริบทโรงเรียนจระเข้วิทยายน	149
แนวทางการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนจระเข้วิทยายน	153
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	157
กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ	170
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	172
รูปแบบการประเมินโครงการ	172
ขั้นตอนการประเมินโครงการ	175
กรอบการประเมินโครงการ	176
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	179
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	182
การเก็บรวบรวมข้อมูล	188
การวิเคราะห์ข้อมูล	190
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	193

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการประเมินโครงการ	197
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม	197
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการ	201
2.1 ผลการประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ	204
2.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ	210
2.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ	216
2.4 ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ	225
2.5 ผลการประเมินผลกระทบของโครงการ	236
บทที่ 5 สรุปผลและอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	245
สรุปผลการประเมิน	246
อภิปรายผล	251
ข้อเสนอแนะ	269
บรรณานุกรม	271
ภาคผนวก	284
ภาคผนวก ก	285
โครงการนิเทศภายใน	286
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน	292
สรุปรายงานโครงการนิเทศภายใน	294
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	332
ภาคผนวก ค เครื่องมือเก็บข้อมูลที่ใช้ในการประเมินโครงการ	344
สรุปการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล	391
ภาคผนวก ง การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	403
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม	429
ภาคผนวก ฉ เผยแพร่ผลงาน	444
ประวัติผู้วิจัย	460

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ของมิติทั้ง 4 ด้าน ในรูปแบบการประเมิน CIPP กับบทบาทการประเมินเป็นระยะ ๆ และการประเมินสรุปรวม	60
2	ลักษณะสำคัญของการประเมิน 4 มิติ ตามรูปแบบการประเมิน CIPP	61
3	กรอบการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยใช้รูปแบบ CIPPI Model	176
4	จำนวนนักเรียน ที่ใช้ในการประเมินโครงการการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน	181
5	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน	182
6	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน (n=13)	197
7	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของคณะกรรมการนิเทศภายในที่ตอบ แบบสอบถามการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน (n = 12)	198
8	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน (n = 27)	199
9	จำนวนและร้อยละของผู้เรียนที่ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน (n=203)	199
10	ข้อมูลของผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน (n=203)	200

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน คณะกรรมการนิเทศภายใน นักเรียน ผู้ปกครองต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 รายด้าน	201
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน โดยภาพรวม (n =40)	204
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n = 13)	205
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน (n = 27)	207
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน โดยภาพรวม (n=40)	210
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n = 13)	212
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นครูผู้สอน (n = 27)	213

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติด้านกระบวนการประเมินโครงการด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในและครูผู้สอน (n = 39)	216
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ของคณะกรรมการนิเทศภายใน (n=12)	219
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ของครูผู้สอน (n=27)	221
21	ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเป็นเรียนเป็นสำคัญ (n=27)	226
22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ประเมินโดยคณะกรรมการนิเทศภายใน (n = 12)	227
23	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับสถานศึกษา	230
24	ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	231
25	ผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน	235
26	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู (n=203)	236
27	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 (n = 27)	238
28	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 (n = 203)	239
29	แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ ตัวอย่างผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน	240

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
30	แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ ตัวอย่างผลที่เกิดขึ้นกับครู	242
31	แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้บริหาร สถานศึกษา และสถานศึกษา	243

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่		หน้า
1	กระบวนการประเมินผลโครงการ	32
2	ภาพจำลองการประเมิน “CPO” (CPO’S Evaluation Model)	39
3	โมเดลเคาน์ทิแนนซ์ (Stake’s Countenance Model)	42
4	ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจและประเภทของการประเมินตามโมเดลของสต๊ฟเฟิลบีม	50
5	โมเดลพื้นฐานของสต๊ฟเฟิลบีม	51
6	องค์ประกอบหลักของรูปแบบการประเมิน CIPP และความสัมพันธ์กับโครงการ (ปรับจาก Stufflebeam and Shinkfield, 2007)	59
7	ผังไหลของรูปแบบการประเมินในฐานะที่เป็นตัวกระตุ้นการปรับปรุงเชิงระบบ (ดัดแปลงจาก Stufflebeam and Shinkfield, 2007)	63
8	รูปแบบการประเมินแบบซีปป Context-Input-Process-Product-Impact	65
9	กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	84
10	ขอบข่ายของการนิเทศการศึกษาของปีเตอร์ โอลิวา และจอร์จ พาวลาส	87
11	วงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning Cycles)	108
12	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน	114
13	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ประเภทครุภัณฑ์	116
14	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ครุภัณฑ์การนำทาง – เพิ่มบทบาทผู้เรียน	116
15	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานประเภทผู้เรียนนำเอง	117
16	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ	119
17	โมเดล จักรยานแห่งการเรียนรู้แบบ PBL	119
18	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน	121
19	บทบาทของครูในฐานะผู้กระตุ้นการเรียนรู้	123
20	กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	137
21	ปริมิตแห่งการเรียนรู้	138
22	โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนจระเข้วิทยายน	151
23	นวัตกรรม JORAKHE Model	152

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพประกอบที่		หน้า
24	กรอบแนวคิดการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563	171
25	ขั้นตอนการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563	175

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมินโครงการ

ที่มา: <https://shorturl.asia/pY7H1> ; ค้นเมื่อ มีนาคม 2563

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ปี 2558 ได้มีกระแสพระราชดำริถึงผู้ที่ทำหน้าที่ครูอยู่เสมอ ด้วยทรงตระหนักอย่างถ่องแท้ว่า “ครูดี” คือผู้ที่สร้าง “คนดี” สู่สังคมไทย “... หนึ่ง ให้ครูรักเด็กและเด็กรักครู สอง ให้ครูสอนเด็กให้มีน้ำใจต่อเพื่อน ไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งกับตัวเอง ให้เด็กที่เรียนเก่งกว่าช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า สาม ให้ครูจัดกิจกรรมให้เด็กทำร่วมกัน เพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามัคคี” ซึ่งเป็น 3 หัวใจการศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ครูผู้ที่มีหน้าที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในหมวด 16 การปฏิรูปประเทศมาตรา 258 จ. (3) ให้มีกลไกและระบบการผลิตคัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาน ของความเป็นครูมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและ ประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู (4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุง โครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยให้สอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับ พื้นที่ นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศ พัฒนา ด้วยการพัฒนามาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยุทธศาสตร์ที่ 4.3 ด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพ

ทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (4.2) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงานและวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพมีทักษะ ความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย (4.3) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ การศึกษาและการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560-2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐาน การศึกษา มาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพสถานศึกษาทุกระดับการศึกษา สามารถจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งแหล่ง เรียนรู้สื่อ ตำราเรียน และนวัตกรรม ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่มีระบบ และกลไกการวัดการติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพมีระบบการผลิตครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐาน ระดับสากล ครูอาจารย์ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา สมรรถนะตามมาตรฐาน

การพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียน ที่เชื่อมั่นว่า คุณภาพ ผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 นั้น จะต้องมีการบวนการสู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัยคือ คุณภาพของ ผู้เรียนที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโรงเรียนต้องประกัน คุณภาพต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องมีการกระบวนการสู่ความสำเร็จ ในการพัฒนากระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการ นิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัย ความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานจัดการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จทันต่อสภาพ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญ ในการส่งเสริมระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นใน ศตวรรษที่ 21 เพื่อเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษาและการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ตลอดทั้ง มาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะ วิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม

กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การจัดการเรียนสอนหรือการจัดการเรียนรู้นั้นเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ ได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระวิชา ทักษะ กระบวนการ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีเจตคติและค่านิยมที่ถูกต้อง โดยมีครูเป็นผู้จัดการและอำนวยความสะดวก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิด วางแผน ลงมือปฏิบัติ และหาข้อสรุปหรือข้อค้นพบ จนเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ในการจัดการเรียนรู้นี้ ยังต้องมีกิจกรรมการประเมินผลด้วยว่า หลังจากการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปแล้ว นั้น ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามผลที่คาดหวังหรือไม่ (ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ, 2556) ครูจึงเป็นผู้มีบทบาท สำคัญยิ่งต่อการสร้างการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นั้น คือเป็นคนดี คนเก่ง และมีจิตอาสาเพื่อสังคม หลักการสำคัญของการเรียนรู้ คือต้องเรียนรู้จริง รวมทั้งเห็นคุณค่าของการเรียนรู้นั้น ซึ่งจะพื้นฐานให้การเรียนรู้ในขั้นตอนต่อ ๆ ไป เป็นเรื่องสนุก และรู้สึกปิติจากการได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากเรียนแล้วรู้แบบผิวเผิน ไม่รู้จริงการเรียนรู้ ในขั้นตอนต่อไปจะยากไม่สนุก แต่เป็นความทุกข์ทรมานทำให้นักเรียนทอดทิ้งการเรียนไปทำสิ่งอื่น และในที่สุดก็ออกจากการเรียนโดยยังเรียนไม่จบ (วิจารณ์ พานิช, 2556)

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษาที่ผ่านมา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ต่ำกว่า ระดับจังหวัดและต่ำกว่าระดับสังกัดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพ การศึกษา จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบสาม ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไว้ว่า นักเรียนขาดทักษะชีวิต ทักษะอาชีพที่จำเป็น ควรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ ควรมีการนิเทศติดตาม โครงการกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความต่อเนื่อง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ ประเมินความก้าวหน้าของตนเองและนำมาใช้ปรับปรุงพัฒนาตนเอง และครูควรนำผลการประเมิน มาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่องและจากผลการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562 จุดควรพัฒนาดังนี้ กระบวนการจัดการเรียนการสอนควรเน้น ส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อให้ออกแบบนวัตกรรมได้ ควรดำเนินการโครงการ นิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสู่คุณภาพ ของผู้เรียน ครูดำเนินงานโดยยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ให้มากขึ้น และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนได้ทันที อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้พัฒนาตนเองและการดำรงชีวิตในสังคมได้ อย่างมีความสุข (โรงเรียนจะเข้วิทยายน, 2562) นอกจากนี้การพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การพัฒนา หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้การจัดการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และ

การนิเทศการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูนั้นอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีหนึ่งที่น่าจะส่งผลโดยตรงทำให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ กระบวนการนิเทศการสอน ดังที่ รัชรา เล่าเรียนดี (2553) กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการศึกษาที่มุ่งปรับปรุงกระบวนการสอน กระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน และส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการพัฒนาพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนต้องอาศัยวิธีการอันหลากหลายวิธี และวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเหลือครูให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเอง พัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียนคือ การนิเทศการสอน ซึ่งอาจเป็นวิธีการนิเทศรายบุคคลหรือวิธีการนิเทศรายกลุ่มที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของครูโดยใช้เทคนิควิธีการนิเทศที่หลากหลาย เน้นความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน การพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนในโรงเรียนตามสภาพ การปฏิบัติงานจริงให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลพบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนให้สูงขึ้น โดยการร่วมมือของบุคลากรทั้งหมดภายในโรงเรียน และฉวีวรรณ พันวัน (2552) กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารโรงเรียนในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้ายที่จะสามารถแก้ไขปัญหา ดังกล่าวได้ และได้ตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบการพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนโดยใช้รูปแบบกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา นอกจากนี้ การนิเทศภายในโรงเรียนสามารถช่วยให้ครูผู้สอนได้พัฒนาความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ (2550) ได้สรุปไว้ว่า การนิเทศในโรงเรียนนั้นมีประโยชน์ต่อครูผู้สอน ช่วยให้ครูผู้สอนมีความเชื่อมั่นในตนเอง สนับสนุนให้ครูสามารถประเมินผลการทำงานได้ด้วยตนเอง ให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน กระตุ้นให้ครูได้มีการวางแผนกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปพร้อม ๆ กัน รวมทั้งได้ท้าทายความสามารถของครูให้มีความคิดเชิงนามธรรมในระดับที่สูงขึ้นได้เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน สรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน เป็นการดำเนินงานที่ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนต้องมีการวางแผน กำหนดกิจกรรมและกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ และเพื่อเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานและผลการดำเนินงานโครงการดังกล่าวตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการ รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังการดำเนินโครงการสำหรับใช้เป็นข้อมูลและบทเรียนในการพัฒนางานต่อไป

จากประเด็นดังกล่าว โรงเรียนจะเข้าวิทยานิเทศโดยคณะกรรมการบริหารวิชาการจึงมีความเห็นร่วมกันว่าควรให้ความสำคัญต่อกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ตรงตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนด โดยใช้โครงการนิเทศภายในโรงเรียนในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญอันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนสูงขึ้น โดยหวังว่าการดำเนินการดังกล่าวนี้จะเป็วิธีกา รหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มเทคนิควิธีการสอนให้ครู พร้อมทั้งเป็นการช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ การพัฒนางานนิเทศภายใน ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นการพัฒนางานวิชาการ ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศด้านการจัดการเรียนการสอน ในลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้เพิ่มมากขึ้น เป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมุ่งสู่คุณภาพของผู้เรียนผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในปีการศึกษา 2563 เพื่อเป็นการกำกับ ติดตามผลการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนจะเข้าวิทยาย น ผู้ประเมินซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบบริหารจัดการในโรงเรียนเห็นถึงความสำคัญในฐานะผู้ประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้าวิทยาย น ปีการศึกษา 2563 ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินโครงการเป็นขั้นตอนสำคัญของการจัดทำโครงการซึ่งช่วยให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน รวมทั้งช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ (สมคิด พรหมจ้อย, 2552) โดยการประเมินโครงการครั้งนี้ผู้ประเมินได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model สอดคล้องกับการประเมินตามแนวคิดของทวิศศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์ (2551) กล่าวว่า เพื่อให้การประเมินมีความสมบูรณ์ การประเมินโครงการที่เป็นระบบและมีการบูรณาการทุกแบบเข้าด้วยกันเพื่อให้การประเมินผลโครงการที่ครบสมบูรณ์ และถ้าเป็นไปได้จะต้องมีการประเมินสิ่งที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากโครงการได้สิ้นสุดไปแล้วในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเวลาที่นานหรือสั้น ๆ ก็ได้ โดยพิจารณาจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับบุคคลและกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่มีการบริหารโครงการนั้น ดังนั้นจึงควรเพิ่มการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) วาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ่า มีผลกระทบอะไรบ้าง ในทางบวกและทางลบโดยทางตรงหรือทางอ้อม และผลที่ได้จากการประเมินจะทำให้ทราบว่า โครงการที่ทำอยู่บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด วิธีการดำเนินโครงการมีขั้นตอนใดที่ควรปรับปรุงแก้ไข มีปัญหาและอุปสรรคใด และผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการซึ่งช่วยในการตัดสินใจว่าควรมีการดำเนินการต่อไป หรือสมควรจะต้องปรับปรุงพัฒนาแผนและการปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้โครงการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และ วิโรจน สารรัตน์ (2553) ได้กล่าวว่า รูปแบบการประเมินเชิงระบบ Context-Input-Process-Product-Impact: CIPPI Model เป็นแนวคิดหนึ่งในการวิจัยเพื่อการตัดสินใจเชิงระบบ ซึ่งได้ประยุกต์แนวคิดการประเมิน CIPP Model (Stufflebeam and Shinkfield, 2007 อ้างถึงใน รัตน์ บัสนันท์, 2556) กอปรกับพิจารณาถึงลักษณะของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ดำเนินการต่อเนื่อง

ในทุกปีการศึกษา ผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการใช้ผลการประเมินเพื่อนำไปปรับปรุงโครงการ ในปีการศึกษาต่อไป ผู้ประเมินจึงได้กำหนดแนวทางการประเมิน CIPPI Model ที่มุ่งประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศในการตัดสินใจครอบคลุมครบทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (C : Context Evaluation) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (I : Input Evaluation) 3) ด้านกระบวนการ (P : Process Evaluation) 4) ด้านผลผลิต (P : Product Evaluation) และ 5) ด้านผลกระทบ (I : Impact Evaluation) โดยการประเมินตามรูปแบบดังกล่าว เป็นการประเมินที่มีความต่อเนื่อง จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนเชื่อถือได้ และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในโอกาสต่อไปได้เป็นอย่างดี จากความเป็นมาและความสำคัญของการประเมินโครงการ ผู้ประเมิน เล็งเห็นความสำคัญและจำเป็นของการประเมินผลโครงการนิตะภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ประจำปีการศึกษา 2563 เพื่อให้ได้ข้อมูล สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ได้รับทราบผลการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว ว่าบรรลุ ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ หรือมีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร จะได้เป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณาว่าโครงการดังกล่าวคุ้มค่าหรือไม่ ควรจะดำเนินโครงการต่อไปหรือไม่อย่างไร หากจะดำเนินการต่อไปจะมีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการอย่างไร การปรับปรุงและพัฒนา โครงการ จากการใช้ผลการประเมินจะเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพที่ส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพครูผู้สอน ตลอดจนคุณภาพของสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของโครงการนิตะภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการ จัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI มีวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

1. เพื่อประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิตะภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการนิตะภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการ เรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน
3. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการนิตะภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการ เรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการนิตะภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน
5. เพื่อประเมินผลกระทบของโครงการนิตะภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัด การเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน

ขอบเขตของการประเมินโครงการ

1. ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (C : Context Evaluation)

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ประยุกต์แนวคิดการประเมิน CIPP Model (Stufflebeam and Shinkfield, 2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2556) ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model สอดคล้องกับการประเมินตามแนวคิดของทวิศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์ (2551) และ วิโรจน์ สารรัตน์ (2553) โดยสรุปได้ว่า การประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ปัญหา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา และคุณค่า ประโยชน์ ความเหมาะสม

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากร ในการประเมินโครงการด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ครั้งนี้ประชากรเป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการในเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย

- 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 15 คน
- 2) ครูผู้สอน โรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการประเมินโครงการด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม โครงการในเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผู้ประเมินได้ศึกษาจากประชากรได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

- 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด โดยยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษา และตัวแทนครู ได้กลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 คน
- 2) ครูผู้สอน โรงเรียนจะเข้วิทยายน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) คือ ประชากรครูผู้สอนทั้งหมด ปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 คน

ส่วนการประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมโครงการโดยการสัมภาษณ์ เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

- 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครู ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 13 คน

2) ครูผู้สอน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากครูผู้สอน โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นหัวหน้าระดับสายชั้น ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน

1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

เพื่อให้การประเมินโครงการครอบคลุมทุกประเด็นและมีปฏิทินการปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ผู้ประเมินโครงการจึงกำหนดระยะเวลาการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 เป็น 3 ระยะ ซึ่งการประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินในระยะที่ 1 คือการประเมินก่อนดำเนินโครงการ เป็นการประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ เพื่อพิจารณานโยบายหน่วยงาน ต้นสังกัด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา และคุณค่า ประโยชน์ เหมาะสมกับบริบท ประเมินระหว่างวันที่ 11 - 24 พฤษภาคม 2563

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (I : Input Evaluation)

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการครั้งนี้ผู้ประเมินได้ประยุกต์แนวคิดการประเมิน CIPP Model (Stufflebeam and Shinkfield, 2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2556) ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model สอดคล้องกับการประเมินตามแนวคิดของทวิศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์ (2551) และ วิโรจน์ สารรัตนะ (2553) โดยสรุปได้ว่า การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการ

2.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.2.1 ประชากร ในการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโครงการครั้งนี้ประชากรเป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 15 คน

2) ครูผู้สอน โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผู้ประเมินได้ศึกษาจากประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครู ได้กลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 คน

2) ครูผู้สอน โรงเรียนจระเข้วิทยายน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) คือจากประชากรครูทั้งหมดปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 คน

ส่วนการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโครงการฯ โดยการสัมภาษณ์ เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครู ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 13 คน

2) ครูผู้สอน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากครูผู้สอน โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นหัวหน้าระดับสายชั้น ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน

2.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินอีกด้านหนึ่งที่อยู่ในระยะที่ 1 คือการประเมินก่อนดำเนินโครงการ เป็นการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าเพื่อพิจารณาความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมของการบริหารจัดการ ประเมินระหว่างวันที่ 25 - 31 พฤษภาคม 2563

3. ด้านกระบวนการ (P : Process Evaluation)

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการครั้งนี้ผู้ประเมินได้ประยุกต์แนวคิดการประเมิน CIPP Model (Stufflebeam and Shinkfield, 2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2556) ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model สอดคล้องกับการประเมินตามแนวคิดของ ทวีศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์ (2551) และ วิโรจน์ สารรัตนะ (2553) โดยสรุปได้ว่า การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติงาน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงกระบวนการโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S)

3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร ในการประเมินด้านกระบวนการโครงการครั้งนี้ประชากรเป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน และศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 47 คน

2) ครูผู้สอน โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการประเมินด้านกระบวนการ โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้ วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผู้ประเมินได้ศึกษาจากประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

1) คณะกรรมการนิเทศภายใน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) คือผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน ครูที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 1 คน ครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระจำนวน 8 คน ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบ สหวิทยาเขตเวียงเรือคำ 1 คน รวมจำนวน 12 คน

2) ครูผู้สอน โรงเรียนจระเข้วิทยายน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) คือจากประชากรครูทั้งหมด ปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 คน

ส่วนการประเมินกระบวนการโครงการฯ โดยการสัมภาษณ์ เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) คณะกรรมการนิเทศภายใน ใช้การเลือกแบบเจาะจง จากกรรมการนิเทศภายใน ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 12 คน

2) ครูผู้สอน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากครูผู้สอน โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นหัวหน้าระดับสายชั้น ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน

3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เป็นการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เพื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติคุณภาพเกี่ยวกับขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติงาน การนิเทศกำกับ ติดตาม และการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงกระบวนการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ประเมินระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2563 - 15 พฤศจิกายน 2563

4. ด้านผลผลิต (P : Product Evaluation)

4.1 การประเมินโครงการครั้งนี้ผู้ประเมินได้ประยุกต์แนวคิดการประเมิน CIPP Model (Stufflebeam and Shinkfield, 2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2556) ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model สอดคล้องกับการประเมินตามแนวคิดของ ทวีศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์ (2551) และวิโรจน์ สารรัตนะ (2553) โดยสรุปได้ว่า การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการประเมินโครงการ ประกอบด้วย

- 1) ความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (3) ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ (4) ด้านการวัดและประเมินผล
- 3) คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย (1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร ในการประเมินด้านผลผลิตโครงการครั้งนี้ประชากรเป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน และศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 47 คน

3) ครูผู้สอน โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 คน

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการประเมินด้านผลผลิตโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผู้ประเมินได้ศึกษาจากประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

1) คณะกรรมการนิเทศภายใน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) คือผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน ครูที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 1 คน ครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระจำนวน 8 คน ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบสหวิทยาเขตเวียงเรือคำ 1 คน รวมจำนวน 12 คน

2) ครูผู้สอน โรงเรียนจระเข้วิทยายน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) คือจากประชากรครูทั้งหมดปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 คน

ส่วนการประเมินด้านผลผลิตโครงการฯ โดยการสัมภาษณ์ เกี่ยวข้องกับ ผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) คณะกรรมการนิเทศภายใน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากกรรมการนิเทศภายใน ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 12 คน

2) ครูผู้สอน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากครูผู้สอน โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นหัวหน้าระดับสายชั้น ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน

4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ในระหว่างวันที่ 16 – 30 พฤศจิกายน 2563 ประกอบด้วย 1) ความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (3) ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ (4) ด้านการวัดและประเมินผล 3) คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย (1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

5. ด้านผลกระทบ (I : Impact Evaluation)

5.1 การประเมินโครงการครั้งนี้ผู้ประเมินได้ประยุกต์แนวคิดการประเมิน CIPP Model (Stufflebeam and Shinkfield, 2007 อ้างถึงใน รัตน์ะ บัวสนธ์, 2556) ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model สอดคล้องกับการประเมินตามแนวคิดของทวิศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์ (2551) และวิโรจน์ สารรัตน์ (2553) โดยสรุปได้ว่า การประเมินผลด้านกระทบของโครงการ (Impact Evaluation) เป็นการค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายใน และความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในของโรงเรียน และเป็นการประเมินผลกระทบเมื่อจบโครงการระยะหนึ่ง ซึ่งพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางตรงและทางอ้อมของโครงการว่าเกิดอะไรขึ้นกับครู ผู้เรียนและสถานศึกษาบ้าง ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ผลงาน รางวัลที่ได้รับทั้งนักเรียน ครูและสถานศึกษาจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร ในการประเมินด้านผลกระทบโครงการครั้งนี้ประชากรเป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย

1) ครูผู้สอน โรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 คน

2) นักเรียนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 428 คน

3) ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนจะเข้วิทยายน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 428 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการประเมินด้านผลกระทบโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผู้ประเมินได้ศึกษาจากประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

1) ครูผู้สอน โรงเรียนจะเข้วิทยายน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) คือจากประชากรครูทั้งหมด ปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 คน

2) นักเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียน หลังจากนั้นนำกลุ่มตัวอย่างมาสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สัดส่วนในการสุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละระดับชั้นซึ่งมีจำนวนไม่เท่ากัน จึงใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น อย่างมีสัดส่วน เป็นการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนในแต่ละระดับชั้นต่อจำนวนประชากรทั้งหมด 428 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้นนั้น ได้จำนวนทั้งสิ้น 203 คน

5) ผู้ปกครองนักเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยเลือกจากผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น ได้จำนวน 203 คน

ส่วนการประเมินด้านผลกระทบโครงการโดยการสัมภาษณ์ เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) นักเรียน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าระดับชั้นเรียนและรองหัวหน้าระดับชั้นเรียน ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 12 คน

2) ครูผู้สอน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากครูผู้สอน โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นหัวหน้าระดับสายชั้น ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน

5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การประเมินหลังจากจบโครงการ เป็นการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) เมื่อจบโครงการ เป็นการค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายใน และความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในของโรงเรียน ในระหว่างวันที่ 16 – 30 พฤศจิกายน 2563

และเป็นการประเมินผลกระทบเมื่อจบโครงการระยะหนึ่ง ซึ่งพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางตรงและทางอ้อมของโครงการว่าเกิดอะไรขึ้นกับครู ผู้เรียนและสถานศึกษาบ้าง ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ความสำเร็จด้านรางวัลที่ได้รับทั้งนักเรียน ครูและสถานศึกษาจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ในระหว่างวันที่ 1 – 30 ธันวาคม 2563

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียน จะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

2. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือบุคคลอื่นที่เป็นผู้รับผิดชอบในการอุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนนักเรียนโรงเรียนจะเข้วิทยายนที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2563

3. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้างผู้ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ทุกคน

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจะเข้วิทยายน ที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติหลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ซึ่งประกอบด้วย

ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา

5. คณะกรรมการนิเทศภายใน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน ครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 1 คน ครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระจำนวน 8 คน ศึกษาานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่รับผิดชอบสหวิทยาเขตเวียงเรือคำ 1 คน ในปีการศึกษา 2563 รวมจำนวน 12 คน ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน

6. การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบของโรงเรียนจะเข้าวิทยายน ปีการศึกษา 2563 ภายใต้การรับผิดชอบของผู้บริหาร เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของสถานศึกษา มีคณะกรรมการนิเทศภายในและผู้รับการนิเทศดำเนินการอย่างต่อเนื่องกันในการที่จะพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

7. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการค้นหาข้อมูลสารสนเทศจากโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายน ปีการศึกษา 2563 ที่เกี่ยวข้องกับกำหนดนโยบาย การวางแผน การนิเทศ การกำกับติดตามและการกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบเพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ มาตัดสินใจเกี่ยวกับเกณฑ์เพื่อใช้ในการตัดสินใจหาทางเลือกและแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินโครงการในปีการศึกษาต่อไป โดยประยุกต์รูปแบบการประเมิน CIPPI Model ที่มุ่งประเมินในด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ รายละเอียด ดังนี้

7.1 การประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) หมายถึง การค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ปัญหาความต้องการจำเป็น และคุณค่า ประโยชน์ ความเหมาะสม

7.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมของการบริหารจัดการ

7.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติงาน การนิเทศกำกับติดตาม และการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงโครงการ ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการดำเนินโครงการ 8 ขั้นตอน (8S) ได้แก่ 1) Survey 2) Setting Goal 3) Strategies 4) Supporting 5) Start of internal Supervision 6) Summarize 7) Share และ 8) Sustainable มีรายละเอียดดังนี้

7.3.1 ขั้นตอนวางแผนโครงการ (Plan) ประกอบด้วย

1) Survey หมายถึง การสำรวจและวิเคราะห์สภาพบริบทโรงเรียน สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการจำเป็น

2) Setting Goal หมายถึง เลือกประเด็นปัญหาที่จะแก้ไข ภายใต้การมีส่วนร่วม แล้วกำหนดเป้าหมายที่จะพัฒนาร่วมกัน

3) Strategies หมายถึง การวางแผนออกแบบร่วมมือเพื่อกำหนดกระบวนการทำงาน การขับเคลื่อนเพื่อแก้ปัญหาในโรงเรียน ซึ่งแนวทางที่อาจเกิดขึ้น เช่น การศึกษาดูงาน การพัฒนาความรู้ การอบรม และการศึกษด้วยตัวเอง

7.3.2 ขั้นตอนดำเนินโครงการ (Do) ประกอบด้วย

4) Supporting หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินโครงการและกิจกรรมนิเทศภายในมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5) Start of internal Supervision หมายถึง การปฏิบัติการนิเทศภายใน ขั้นตอนนี้เป็นบทบาทของฝ่ายบริหารเป็นผู้เฝ้าอำนวยการให้ความสะดวกและสนับสนุนให้สามารถดำเนินการตามแผนของโรงเรียนที่ได้ออกแบบไว้ เช่น นิเทศ ติดตาม การแนะนำช่วยเหลือ (Coaching mentoring) การเยี่ยมชั้นเรียนให้กำลังใจ การสังเกตชั้นเรียน การนิเทศการสอน เป็นต้น

7.3.3 ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผลโครงการ (Check) ประกอบด้วย

6) Summarize หมายถึง การกำกับ นิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีการรายงานผลการดำเนินงาน มีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลงานตามแผนโดยใช้เครื่องมือการตรวจสอบที่มีคุณภาพ

7) Share หมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การสะท้อนผล การใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ เช่น ก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนา และหลังการพัฒนา โดยมีประเด็นในการทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือ ทำอะไร ผลเป็นอย่างไร ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะในขั้นตอนนี้ ทำตามระยะเวลาที่กำหนด

7.3.4 ขั้นตอนปรับปรุงโครงการ (Act) ประกอบด้วย

8) Sustainable หมายถึง การพัฒนาสู่ความยั่งยืน โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องมีบทบาทรับผิดชอบในงานหรือกิจกรรมที่ดำเนินการ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สร้างแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการขยายผลการดำเนินงานไปยังโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและต่างจังหวัด

7.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการประเมินโครงการ ประกอบด้วย

1) ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พิจารณาในส่วนการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล

3) คุณภาพผู้เรียน พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

7.5 การประเมินด้านผลกระทบของโครงการ (Impact Evaluation) หมายถึง การค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิตะภายใน และความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิตะภายในของโรงเรียน และเป็นการประเมินผลกระทบเมื่อจบโครงการระยะหนึ่ง ซึ่งพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางตรงและทางอ้อมของโครงการว่าเกิดอะไรขึ้นกับครู ผู้เรียนและสถานศึกษาบ้าง ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ความสำเร็จด้านรางวัลที่ได้รับทั้งนักเรียน ครูและสถานศึกษาจากการดำเนินงานโครงการนิตะภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายน

8. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม กระบวนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม แสวงหา วิเคราะห์ กิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

9. ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีระบบ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เน้นการทำงานเป็นทีม มีการบูรณาการหลาย ๆ วิชาเข้าด้วยกัน ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้สนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยง มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้การสร้างเครือข่ายสู่โลกภายนอก สามารถนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้

10. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยพิจารณาจาก 1) การวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล

10.1 การวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ครูมีการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ภาควิชาเครือข่าย ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร/ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/สมรรถนะสำคัญของนักเรียน ครูเตรียมสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย แหล่งเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

10.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูจัดกิจกรรมที่สอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ข้อคิดในการดำรงชีวิตและ

เป็นแบบอย่างที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงที่นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างอิสระมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (Facilitator) ครูเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10.3 การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง การใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้และประเมินผลการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ครูบูรณาการการเรียนรู้กับการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยโดยการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง

10.4 การวัดและประเมินผล หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ครูมีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลมีความหลากหลายมีเกณฑ์ที่ชัดเจน แจ้งให้ผู้เรียนและผู้ปกครองรับทราบ เครื่องมือการวัดและประเมินผลมีความหลากหลายมีคุณภาพ ตรงตามตัวชี้วัดและเหมาะสมกับผู้เรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ ครูมีการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน นำผลการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงมาพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล

11. คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563 และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2563

12. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับสถานศึกษาทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้นเรียนคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจะเข้าวิทยายน ปีการศึกษา 2563

13. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2563 หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนจะเข้าวิทยายน ตามหลักสูตรสถานศึกษาปีการศึกษา 2563 มี 5 ดังนี้

13.1 ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

13.2 ความสามารถในการคิด หมายถึง รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

13.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา

ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

13.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต หมายถึง ใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เรียนรู้ด้วยตนเองต่อเนื่อง ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล จัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รู้จักปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสภาพแวดล้อม และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

13.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง รู้จักเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

14. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ความประทับใจหรือความพอใจที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด

15. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกชอบ ประทับใจหรือพอใจของนักเรียนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูที่ได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน ซึ่งได้จากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

16. ความพึงพอใจของครู หมายถึง ความรู้สึกชอบ ประทับใจหรือพอใจของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งได้จากการสอบถามความพึงพอใจของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน

17. ความพึงพอใจของผู้ปกครอง หมายถึง ความรู้สึกชอบ ประทับใจหรือพอใจของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งได้จากการสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนจระเข้วิทยายน

18. คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 หมายถึง ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และคุณภาพผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้ง 3 ประเด็น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนแก่สถานศึกษาอื่นได้

2. ทำให้ได้สารสนเทศหรือองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการในการดำเนินงานพัฒนา ซึ่งจะเป็นประโยชน์เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานจัดทำโครงการตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเกิดความยั่งยืนต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาอ้างอิงและสนับสนุนในการศึกษา ซึ่งได้เสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดและหลักการของการประเมินโครงการ
 - 1.1 ความหมายของการประเมินโครงการ
 - 1.2 ความสำคัญของการประเมินโครงการ
 - 1.3 ประเภทของการประเมินโครงการ
 - 1.4 ขั้นตอนของการประเมินโครงการ
 - 1.5 รูปแบบของการประเมินโครงการ
 - 1.6 การประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบ CIPP Model และ CIPPI Model
2. แนวคิดการนิเทศภายในโรงเรียน
3. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
4. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
5. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
7. ความพึงพอใจ
8. บริบทโรงเรียนจระเข้วิทยายน
9. แนวทางการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนจระเข้วิทยายน
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
11. กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ

แนวคิดและหลักการของการประเมินโครงการ

1. ความหมายของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นศาสตร์ประยุกต์ หรือเป็นวิทยาการประยุกต์ ที่เกิดจากการผสมผสานของศาสตร์หลายแขนง เป็นวิธีที่นิยมใช้เพื่อเก็บข้อมูลและวิเคราะห์จัดทำสารสนเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการ หาทางเลือกในการพัฒนาที่จะทำให้การดำเนินงานโครงการที่มีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ประกอบการตัดสินใจความสำเร็จของโครงการ การประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยได้มีผู้ให้ความหมายของการประเมิน โครงการไว้หลายท่านดังนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2547) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการและพิจารณาบ่งชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการ

นั้นเพื่อดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้น

สุพัตร์ พิบูลย์ (2551) กล่าวว่า กลุ่มผู้ให้ความหมายของการประเมินมีอยู่ 4 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มองการประเมินเสมือนกับการวัดผล เช่น การตัดสินผลการเรียนที่ได้จากคะแนนจากการทดสอบ การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมของครูแล้วนำไปให้นักเรียนตัดสินให้คะแนนครูในแต่ละด้าน กลุ่มที่ 2 มองว่าการประเมินเป็นการให้บริการ เช่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของลูกค้าผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มที่ 3 มองว่าการประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ เช่น การประเมินเพื่อรับรองวิทยฐานะในอดีตโดยอาศัยความรู้สึกของตนเองเป็นเกณฑ์ ส่วนกลุ่มที่ 4 มองการประเมินว่าเป็นกระบวนการที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

สมคิด พรหมลั้ย (2552) ให้ความหมายว่า การประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด การประเมินผลเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ/แผนงาน กล่าวคือแผนงาน/โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงานหรือไม่ เพียงใด ทำได้ทั้งการประเมินก่อนเริ่มโครงการ การประเมินขณะกำลังดำเนินการอยู่และการประเมินผลแผนงาน/โครงการหลังจากการดำเนินงานได้สิ้นสุดแล้ว

เชาว์ อินโย (2553) ได้ให้ความหมายของการประเมิน หมายถึง กระบวนการ พิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้น ๆ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ ส่วนคำว่าโครงการหมายถึง ส่วนย่อยส่วนหนึ่งของแผนงาน ซึ่งประกอบด้วยชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ มีการกำหนดทรัพยากรในการดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน โดยออกแบบมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าโดยการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบมาประกอบการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ

พิสนุ พองศรี (2553) กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อตัดสินใจทำโครงการทดลองหรือนำร่องปรับเปลี่ยน ระบุปรับปรุงขยายผล หรือยกเลิกโครงการนั่นเอง

กัลยา ศรีวิเชียร (2557) ได้สรุปความหมายการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ เพื่อให้ได้ทราบว่าการดำเนินโครงการประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ตลอดจนทราบถึงจุดด้อยรวมถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการนั้น ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปเป็น ประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารโครงการว่าจะแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาโครงการนั้นเพื่อดำเนินงานต่อไปหรือยุติการดำเนินงานโครงการนั้น

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542, อ้างตาม บุญเจริญ พรหมพงศ์, 2558) ได้สรุปความหมายการประเมินโครงการว่า หมายถึงกระบวนการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของโครงการว่า บรรลุผล

ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการเพียงใด ได้บทเรียน และประเด็นที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างไร ทั้งนี้กระบวนการประเมินต้องมีการวัดและรวบรวม ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลการดำเนินงานมาใช้พิจารณา เปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

ศิริรัตน์ นิลนาถ (2562) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บ รวบรวม ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือสารสนเทศต่าง ๆ มาใช้เป็นแนวทางการ พัฒนา หรือปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงาน หรือนำไปประกอบการพิจารณาตัดสินผลสำเร็จของ โครงการว่า ตรงตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือสอดคล้องกับมาตรฐานตามที่หน่วยงานต้นสังกัดได้ กำหนดไว้หรือไม่ มีคุณภาพหรือประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด

มาร์วิน ซี อัลคิน (Marvin C. Alkin, 1972) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่จะได้มีสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกเฟ้นข่าวสารที่เหมาะสม การรวบรวม และวิเคราะห์ข่าวสารเพื่อรายงานข้อมูลสรุป อันเป็นประโยชน์ต่อผู้ทำการตัดสินใจในการเลือกหนทาง ต่าง ๆ ที่เป็นไปได้

ฟิทซ์แพททริก แซนเดอร์และวอร์เธน (Fitzpatrick Sanders and Worthen, 2004) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า เป็นวิธีการสืบหาข้อมูลและพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับโครงการ 3 ประเด็น คือ 1) การกำหนดมาตรฐานเพื่อใช้ตัดสินคุณภาพโดยเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด 2) การ รวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และ 3) การเปรียบเทียบข้อมูล สารสนเทศที่ได้กับ มาตรฐานที่กำหนดไว้เพื่อตัดสินคุณค่า คุณภาพ คุณประโยชน์ ประสิทธิภาพหรือความสำคัญของ โครงการ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อเสนอแนะที่จะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือช่วยให้ ผู้เกี่ยวข้อง ตัดสินใจได้ว่าควรปรับปรุง ดำเนินการต่อไปหรือยุติโครงการ

สตัฟเฟิลบีมและซิงค์ฟีลด์ (Stufflebeam & Shinkfield, 2007) กล่าวว่า การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการบรรยาย เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมาย การวางแผนการ ดำเนินการและ ผลกระทบเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการตัดสินใจ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและเพื่อส่งเสริมให้เกิด ความเข้าใจในสถานการณ์ของโครงการ

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ของการดำเนินโครงการด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิจารณาประมาณค่าคุณลักษณะและ คุณภาพของโครงการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างเป็นระบบตามวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดคุณภาพของ ความสำเร็จของโครงการนั้น ๆ และเพื่อตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงาน โครงการนั้น

2. ความสำคัญของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นกระบวนการเพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของโครงการที่ทำให้ ได้ข้อมูลเพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการให้ผู้ตัดสินใจสามารถใช้ข้อมูลในการกำหนดนโยบายดำเนิน โครงการได้อย่างถูกต้องและแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่ชัดเจนว่า มีความจำเป็นหรือไม่ในการดำเนิน โครงการนั้น โดยประเมินจากประสิทธิผล วิเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ การสรุปผลของโครงการ

ประชุม รอดประเสริฐ (2547) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการ ดังนี้

1. การประเมินจะช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานของการดำเนินงานมีความชัดเจนขึ้น กล่าวคือก่อนที่โครงการจะได้รับการสนับสนุนให้นำไปใช้ย่อมจะได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดจากผู้บริหารและผู้ประเมิน ส่วนใดที่ไม่ชัดเจน เช่นวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานในการดำเนินงานหากขาดความแน่นอน แจ่มชัดจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องชัดเจนเสียก่อน ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการประเมินโครงการมีส่วนช่วยทำให้โครงการมีความชัดเจนและสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างได้ผลมากกว่าโครงการที่ไม่ได้รับการประเมิน

2. การประเมินโครงการช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์เต็มที่ ทั้งนี้เพราะการประเมินโครงการจะต้องวิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการ ข้อมูลใดหรือปัจจัยใดที่เป็นปัญหาจะได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานหรือใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมคุ้มค่า ทรัพยากรทุกชนิดจะได้รับการจัดสรรให้อยู่ในจำนวนหรือปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอแก่การดำเนินงาน ทรัพยากรที่ไม่จำเป็นหรือมีมากเกินไปจะได้รับการตัดทอนและทรัพยากรใดที่ขาดก็จะได้มีการจัดหาเพิ่มเติม ฉะนั้นการประเมินโครงการจึงมีส่วนที่ทำให้การใช้ทรัพยากรของโครงการเป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

3. การประเมินโครงการช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เพราะเมื่อโครงการได้รับการตรวจสอบวิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไข ให้ดำเนินการไปด้วยดีย่อมจะทำให้แผนงานดำเนินไปด้วยดีและบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ หากโครงการใดโครงการหนึ่งมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติย่อมกระทบกระเทือนต่อแผนงานทั้งหมดโดยส่วนรวม ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้เช่นเดียวกันว่าหากการประเมินโครงการมีส่วนช่วยให้โครงการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมหมายถึงการประเมินโครงการมีส่วนช่วยให้แผนงานบรรลุถึงวัตถุประสงค์และดำเนินงานไปด้วยดีเช่นเดียวกัน

4. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบ (Impact) ของโครงการ และทำให้โครงการมีข้อที่ทำให้เกิดความเสียหายลดน้อยลง ถือได้ว่าการประเมินโครงการมีส่วนในการช่วยแก้ปัญหาได้

5. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยในการควบคุมคุณภาพของงาน เนื่องจากการประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบและควบคุมชนิดหนึ่ง ซึ่งดำเนินงานอย่างมีระบบและมีความเป็นวิทยาศาสตร์อย่างมาก ทุกส่วนของโครงการและปัจจัยทุกชนิดที่ใช้ในการดำเนินงานจะได้รับการวิเคราะห์อย่างละเอียด ทั้งข้อมูลนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Outputs) จะได้รับการตรวจสอบประเมินผลทุกขั้นตอน ส่วนใดที่เป็นปัญหาหรือไม่มีคุณภาพจะได้รับการพิจารณาย้อนกลับ (Feedback) เพื่อให้มีการดำเนินงานใหม่จนกว่าจะเป็นไปตามมาตรฐานหรือเป้าหมายที่ต้องการ ดังนั้นจึงถือได้ว่าการประเมินผลเป็นการควบคุมคุณภาพของโครงการ

6. การประเมินโครงการมีส่วนในการสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการเพราะการประเมินโครงการมิใช่เป็นการควบคุมบังคับบัญชาหรือสั่งการ แต่เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและเสนอแนะวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติโครงการ อันย่อมจะนำมาซึ่งผลงานที่ดีเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง โดยลักษณะเช่นนี้ย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติมีกำลังใจ มีความพึงพอใจและความตั้งใจ กระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานต่อไปและมากขึ้น ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการประเมินโครงการมีส่วนอย่างสำคัญในการสร้างขวัญกำลังใจ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

7. การประเมินโครงการช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ กล่าวคือ การประเมินโครงการจะทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงอุปสรรค ปัญหา ข้อดี ข้อเสีย ความเป็นไปได้และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการโครงการ โดยข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการนั้นต่อไปหรือจะยุติโครงการนั้นเสีย นอกจากนั้นผลของการประเมินโครงการอาจเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนหรือการกำหนดนโยบายของผู้บริหารและฝ่ายการเมือง

พิสนุ พองศรี (2553) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของโครงการต้องทำเป็นระบบ ซึ่งมีความสำคัญและจะช่วยให้บรรลุจุดหมายได้ ดังนี้

1. เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ปรากฏการณ์ที่ต้องการจะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีระบบ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมต่าง ๆ ไว้
2. ทำให้การกำหนดลำดับขั้นของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำให้ต่อเนื่องสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ และมีประสิทธิผลได้
3. ทำให้เกิดการประสานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องไม่ให้เกิดกิจกรรมบางอย่างขาดหายไปหรือซ้ำซ้อนกัน
4. ทำให้เกิดการประเมินผลอย่างมีขั้นตอน และมีคุณภาพที่ดี ทำให้ได้สารสนเทศจากการประเมินที่เป็นประโยชน์

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2557) ได้กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในวงจรการวางแผนและบริหารจัดการโครงการ ดังนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนงานและโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานโครงการตลอดจนเป็นการตรวจสอบความเป็นไปได้ของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน
3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ
4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ และวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินโครงการต่อไปอย่างไร
5. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามโครงการว่าเป็นอย่างไร คำนวณค่ากับการลงทุนหรือไม่
6. เป็นแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเองจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบผลการปฏิบัติงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

กรอสซีและฟรีแมน (Rossi & Freeman, 1982) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายตามเหตุผลดังนี้

1. เพื่อพิจารณาถึงคุณค่าและการคาดคะเนคุณประโยชน์ของโครงการ
2. เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการ
3. เพื่อเป็นการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินโครงการ

4. เพื่อเป็นการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย หรือข้อจำกัดของโครงการเพื่อการตัดสินใจในการสนับสนุนโครงการ

5. เพื่อการตรวจสอบว่าการดำเนินโครงการบรรลุถึงเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

อนึ่งพึงระลึกเสมอว่าการประเมินโครงการมิได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพิสูจน์หรือตรวจสอบโครงการ แต่เป็นการกระทำเพื่อปรับปรุงแก้ไขส่วนบกพร่องของโครงการเป็นสำคัญ ดังข้อเขียนของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1983) ที่ว่า “ความมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินโครงการมิใช่เพื่อการพิสูจน์แต่เพื่อการปรับปรุง (The most important purpose of program evaluation is not to prove but to improve)”

มิตเซล (Mitzel, 1982) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของโครงการ
2. เพื่อช่วยให้ผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้องขึ้น
3. เพื่อการบริการข้อมูลแก่ฝ่ายการเมืองเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย

น็อกซ์ (Knox, 1972) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่ชัดเจนของโครงการอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการตัดสินใจว่าลักษณะใดของโครงการมีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งจะต้องทำการประเมินเพื่อการหาประสิทธิผลและข้อมูลชนิดใดที่จะต้องเก็บรวบรวมไว้เพื่อการวิเคราะห์

2. เพื่อรวบรวมหลักฐานความเป็นจริงและข้อมูลที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การพิจารณาถึงประสิทธิผลของโครงการ

3. เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสรุปผลของโครงการ

4. เพื่อการตัดสินใจว่าข้อมูลหรือข้อเท็จจริงใดที่สามารถนำไปใช้ได้

5. เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการพัฒนาปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มอร์ซันด์ (Mour Sund, 1973) กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการประเมินโครงการ ไว้ดังนี้

1. เพื่อที่จะทราบว่าการปฏิบัติงานตามโครงการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

2. เพื่อที่จะทราบเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายที่ปฏิบัติได้จริงหรือไม่และเป็นเป้าหมายที่มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

เชาว์ อินโย (2553) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการประเมินโครงการไว้ว่า การประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เป็นกระบวนการที่มีระบบ เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งยังเป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อตัดสินความสำเร็จของโครงการอีกด้วยการประเมินโครงการเป็นการดำเนินงานที่ไม่ใช้ความพยายามในการสร้างทฤษฎีหรือพัฒนาองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ การประเมินโครงการที่นำมาใช้ในทางสังคมศาสตร์นั้นเป็นการเตรียมสารสนเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการทางสังคม เหตุผลประการสำคัญที่จำเป็นต้องประเมินโครงการก็คือ มีทางเลือกในการดำเนินโครงการได้มากมายที่จะทำให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประเมินโครงการว่าประสบความสำเร็จหรือไม่

สมคิด พรหมล้วย (2552) กล่าวว่า การประเมินเป็นกิจกรรมที่สำคัญของการจัดทำโครงการ เพราะการประเมินก่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญหลายลักษณะ โดยการประเมินโครงการมีความสำคัญหลายประการดังนี้

1. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยให้ทราบว่าแผนงานและโครงการจะดำเนินการนั้นมีความต้องการจำเป็นมากน้อยเพียงใด เป็นความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการมากน้อยเพียงใด
2. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยให้ทราบว่าแผนงานและโครงการที่จะดำเนินงานนั้นมีความเป็นไปได้หรือมีความเหมาะสมที่จะนำไปดำเนินการมากน้อยเพียงใด
3. การประเมินช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการมีความชัดเจน
4. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนงานและโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ
5. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยในด้านการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย การประเมินจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถควบคุมเวลาและค่าใช้จ่ายของแผนงานและโครงการ
6. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ รวมทั้งทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ
7. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของแผนงานและโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนา รวมทั้งใช้ประกอบการตัดสินใจขยายหรือยุติการดำเนินงานในช่วงต่อไป
8. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกประสิทธิภาพของแผนงานและโครงการว่าเป็นอย่างไร คำนวณกับการลงทุนหรือไม่
9. การประเมินแผนงานและโครงการช่วยให้ทราบถึงผลกระทบของการดำเนินงานว่ามีผลกระทบทางตรงและทางอ้อมในด้านใดบ้าง

จากความมุ่งหมายของการประเมินโครงการดังที่ได้กล่าวมาแล้วสามารถสรุปถึงความสำคัญหรือคุณประโยชน์ของการประเมินโครงการได้ดังนี้

1. การประเมินจะช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานของการดำเนินงานมีความชัดเจนขึ้นกล่าวคือ ก่อนที่โครงการจะได้รับการสนับสนุนให้นำไปใช้ ย่อมจะได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดจากผู้บริหารและผู้ประเมิน ส่วนใดที่ไม่ชัดเจนเช่นวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานในการดำเนินงาน หากขาดความแน่นอน แจ่มชัดจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องชัดเจนเสียก่อน ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการประเมินโครงการมีส่วนช่วยให้โครงการมีความชัดเจนและสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างได้ผลมากกว่าโครงการที่ไม่ได้รับการประเมิน
2. การประเมินโครงการช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์เต็มที่ ทั้งนี้เพราะการประเมินโครงการจะต้องวิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการข้อมูลใดหรือปัจจัยใดที่เป็นปัญหาจะได้รับการจัดสรรให้อยู่ในจำนวนหรือปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอแก่การดำเนินงาน

ทรัพยากรที่ไม่จำเป็นหรือมีมากเกินไปจะได้รับการตัดทอน และทรัพยากรใดที่ขาดก็จะ ได้รับการจัดหาเพิ่มเติม ฉะนั้นการประเมินโครงการจึงมีส่วนที่ทำให้การใช้ทรัพยากรของโครงการ เป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

3. การประเมินโครงการช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าโครงการเป็นส่วนหนึ่งของแผน ดังนั้นเมื่อโครงการได้รับการตรวจสอบวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขให้ดำเนินการไปด้วยดีย่อมจะทำให้แผนงานดำเนินไปด้วยดีและบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ หากโครงการใดโครงการหนึ่งมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติย่อมกระทบกระเทือนต่อแผนงานทั้งหมด โดยส่วนรวม ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้เช่นเดียวกันว่าหากการประเมินโครงการมีส่วนช่วยให้โครงการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมหมายถึงการประเมินโครงการมีส่วนช่วยให้แผนงานบรรลุถึงวัตถุประสงค์และดำเนินงานไปได้ด้วยดีเช่นเดียวกัน

4. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบ (Impact) ของโครงการและทำให้โครงการมีข้อที่ก่อให้เกิดความเสียหายลดน้อยลง ดังตัวอย่างโครงการเขื่อนน้ำโจน ซึ่งในการสร้างถนนเพื่อไปสู่สถานที่สร้างเขื่อนนั้นต้องผ่านป่าไม้ธรรมชาติทำให้เกิดการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและสัตว์ป่าหลายชนิดอาจต้องสูญพันธุ์ การประเมินโครงการจะช่วยให้เกิดโครงการป้องกันรักษาป่าและโครงการอนุรักษ์และอพยพสัตว์ป่าขึ้นเพื่อการแก้ปัญหา เป็นต้น ด้วยตัวอย่างและเหตุผลดังกล่าวจึงถือได้ว่าการประเมินโครงการมีส่วนในการช่วยแก้ปัญหาได้

5. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยอย่างสำคัญในการควบคุมคุณภาพของงาน ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าโครงการเป็นการตรวจสอบและควบคุมชนิดหนึ่ง ซึ่งดำเนินงานอย่างมีระบบและมีความเป็นวิทยาศาสตร์อย่างมาก ทุกอย่างของโครงการและปัจจัยทุกชนิดที่ใช้ในการดำเนินงานจะได้รับการวิเคราะห์อย่างละเอียด กล่าวคือทั้งข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) จะได้รับการตรวจสอบประเมินผลทุกขั้นตอน ส่วนใดที่เป็นปัญหาหรือไม่มีคุณภาพจะได้รับการพิจารณาย้อนกลับ (Feedback) เพื่อให้มีการดำเนินงานใหม่จนกว่าจะเป็นไปตามมาตรฐานหรือเป้าหมายที่ต้องการ ดังนั้นจึงถือได้ว่าการประเมินผลเป็นการควบคุมคุณภาพของโครงการ

6. การประเมินโครงการมีส่วนในการสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติตามโครงการ เพราะการประเมินโครงการมิใช่เป็นการควบคุมบังคับบัญชาหรือสั่งการแต่เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและเสนอแนะวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติโครงการอันย่อมจะนำมาซึ่งผลงานที่ดีเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องทั้งปวง โดยลักษณะเช่นนี้ย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติมีกำลังใจ มีความพึงพอใจ และมีความตั้งใจกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานต่อไปและมากขึ้น ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการประเมินโครงการมีส่วนอย่างสำคัญในการสร้างขวัญกำลังใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

7. การประเมินโครงการช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการกล่าวคือการประเมินโครงการจะทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงอุปสรรคปัญหาข้อดี ข้อเสีย ความเป็นไปได้และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการโครงการโดยข้อมูลดังกล่าวจะช่วยทำให้ผู้บริหารตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการนั้นต่อไป หรือจะยุติโครงการนั้นเสีย นอกจากนั้นผลของการประเมินโครงการอาจเป็นข้อมูลอย่างสำคัญในการวางแผนหรือการกำหนดนโยบายของผู้บริหารและฝ่ายปฏิบัติการอีกด้วย

3. ประเภทของการประเมินโครงการ

จักรวัชร ศิริวรรณ (2555) กล่าวว่า การแบ่งประเภทการประเมินโครงการคงมิใช่เป็นการกำหนดเกณฑ์เด็ดขาด แต่จำเป็นต้องอาศัยเกณฑ์หลายชนิดมาจำแนกประเภท เช่น ใช้เวลา วัตถุประสงค์ วิธีการ และ รูปแบบการประเมินมาบ่งบอกถึงประเภทของการประเมิน อาจจำแนกการประเมินโครงการออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินโครงการก่อนดำเนินการ (Preliminary Evaluation) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ และประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ก่อนที่จะเริ่มโครงการใดโครงการหนึ่ง ซึ่งจะมีประโยชน์ในแง่การตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการต่อไปหรือไม่อย่างไร โดยทำการศึกษาถึงสภาพแวดล้อมเชิงปฏิบัติการ (Operating Environment) ของโครงการ ความพร้อมและความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า อันได้แก่ ชีตความสามารถ ประสิทธิภาพ และความพร้อมของบุคลากร เครื่องมือ งบประมาณและกระบวนการงบประมาณ รวมไปถึงสมรรถนะในการบริหารจัดการ ทั้งยังต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของกระบวนการที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการโครงการ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และความเสี่ยงของการดำเนินโครงการรวมถึงประสิทธิผลที่คาดว่าจะได้รับ แต่ในขณะเดียวกันยังมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการในด้านต่าง ๆ อาทิการประเมินผลกระทบด้านสังคม การประเมินผลกระทบด้านนิเวศ การประเมินผลกระทบด้านการเมือง การประเมินผลกระทบด้านเทคโนโลยี การประเมินผลกระทบด้านการประเมินผลกระทบด้านนโยบายการประเมินผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

2. การประเมินระหว่างดำเนินการโครงการ (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ ผลที่ได้จากการประเมินระหว่างดำเนินการนั้น อาจจะกระทำในระหว่างขั้นตอนการพัฒนาโครงการ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) ของโครงการ เป็นไปอย่างสมเหตุสมผล ยิ่งไปกว่านั้นการประเมินระหว่างดำเนินการอาจจะกระทำในระหว่างขั้นตอนการดำเนินการโครงการ ซึ่งจะมีส่วนช่วยตรวจสอบว่าโครงการได้ถูกดำเนินการไปตามแผนของโครงการหรือไม่ อย่างไร ซึ่งเรียกอย่างเฉพาะเจาะจงว่า Implementation Evaluation อย่างไรก็ตามการประเมินระหว่างดำเนินการนี้อาจเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการว่า โครงการได้ถูกดำเนินการไปอย่างได้ผลหรือไม่เพียงใด ซึ่งเรียกอย่างเฉพาะเจาะจงว่า Progress Evaluation

3. การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation) หรืออาจเรียกว่าการประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลรวมสรุปรายหลังจากสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ในการรวมสรุปข้อมูลอันเกิดจากโครงการระยะยาวนั้น จะรวบรวมจากผลของการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) ทำให้เป็นผลของการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation) ซึ่งผลรวมสรุปที่ได้จะนำสู่การรายงาน ว่า โครงการได้บรรลุเป้าประสงค์ขององค์การ (Corporate Goals) หรือไม่ อย่างไร ตลอดจนการรายงานถึงสถานภาพของโครงการว่า ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไร พบปัญหาหรืออุปสรรคอะไรในการดำเนินโครงการ เพื่อปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการโครงการของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้นในการดำเนินโครงการนี้หรือโครงการอื่น ๆ ต่อไป

4. การประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency Evaluation) เป็นการประเมินโครงการที่มุ่งเน้นตรวจสอบผลผลิตและกระบวนการได้มาซึ่งผลผลิต และมุ่งที่จะทราบความสำเร็จหรือความล้มเหลว รวมไปถึงความคุ้มค่าของการดำเนินโครงการนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารโครงการหรือผู้ให้ทุนว่า จะต้องยุติหรือขยายการดำเนินโครงการ ยิ่งไปกว่านั้น ในปัจจุบันการประเมินประสิทธิภาพโครงการยังมีความสำคัญเพิ่มมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการประเมินประสิทธิภาพโครงการนั้นเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ในแง่ของประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐกิจ ซึ่งถือเป็นแนวคิดกระแสหลักในการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management, NPM)

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2557) ได้กล่าวว่า การประเมินโครงการแบ่งได้เป็นหลายประเภทตามแต่จะใช้เกณฑ์ใดเป็นหลัก ประเภทของการประเมินโครงการเป็น 3 ลักษณะ คือ แบ่งตามจุดหมายของการประเมิน หลักยึดและลำดับเวลาในการประเมิน มีรายละเอียดดังนี้

1. แบ่งตามจุดหมายของการประเมิน โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1) การประเมินเพื่อพัฒนาปรับปรุงหรือบางครั้งเรียกว่า การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) 2) การประเมินเพื่อสรุปผลหรือการประเมินผลรวมสรุป (Summative Evaluation)

2. แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) การประเมินโดยยึดหลักวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal Based Evaluation) เป็นการประเมินความสามารถในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กำหนดไว้ 2) การประเมินที่อิสระไม่ยึดติดกับวัตถุประสงค์ของโครงการ (Goal Free Evaluation) คือเป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมดของโครงการ ไม่มุ่งเฉพาะผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการเท่านั้น

3. แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) การประเมินก่อนเริ่มโครงการ (PreEvaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดหมายเพื่อตัดสินใจเลือกโครงการตรวจสอบความเหมาะสมความสมเหตุสมผลของการวางแผนดำเนินโครงการ ความเป็นไปได้ของการนำโครงการไปสู่การปฏิบัติคุณภาพของโครงการรวมทั้งตรวจสอบโอกาสที่โครงการจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งการประเมินก่อนเริ่มโครงการมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่า ถ้าตัวโครงการนั้นได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสม สมเหตุสมผล มีความจำเป็น คุณภาพดีมีความเป็นไปได้ โอกาสที่โครงการจะประสบความสำเร็จก็ย่อมสูง 2) ความเหมาะสมของโครงการ เป็นการประเมินเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจำเป็นของการจัดทำโครงการ (Need Assessment) จะเป็นการตรวจสอบขั้นต้นเพื่อกำหนดปัญหา กำหนดความจำเป็นและเหตุสำคัญของการริเริ่มโครงการนั้น ๆ รวมถึงการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ (Feasibility Studies) มักจะพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้คือ ความเป็นไปได้ทางเทคนิควิชาการ ความพร้อมทางการบริหารจัดการโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมาย ความพร้อมในการสนับสนุนด้านทรัพยากรของหน่วยงาน และความสอดคล้องกับนโยบายและสภาพปัญหา 3) การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการดำเนินโครงการ (Return of Investment) โดยทั่วไปจะพิจารณาจากอัตราผลตอบแทน (Benefit Cost Ratio) การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Break Even Analysis) อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Rate of Return) การวิเคราะห์ต้นทุน และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Cost Effectiveness Analysis) การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลกำไร (Cost Benefit Analysis) หรือการวิเคราะห์ อรรถประโยชน์ (Cost Utility Analysis)

ดังนี้ (1) การศึกษาและการคาดคะเนถึงผลประโยชน์หรือสิ่งที่อาจจะเกิดตามมาจากการดำเนินโครงการ เป็นการคาดคะเนถึงผลที่จะตามมาจากการดำเนินงานตามโครงการ ในปัจจุบันยังไม่ค่อยแพร่หลายมากนัก แต่จะเป็นสิ่งที่มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ส่วนใหญ่จะพิจารณาเพื่อค้นหาการต่อต้านการดำเนินงานตามโครงการ การคาดการณ์เกี่ยวกับผลที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระทบต่อสภาพแวดล้อม ตลอดจนเป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ และกำหนดนโยบายสำคัญ ๆ เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (2) การดำเนินในระหว่างการทำงาน เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่ได้วางแผนไว้ไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดทำได้หรือไม่ได้เพราะเหตุใด จุดเด่น จุดด้อย มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง การประเมินในขณะที่ดำเนินโครงการจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานของโครงการโดยตรง (3) การประเมินหลังการดำเนินงาน เป็นการประเมินเพื่อตอบคำถามว่า โครงการประสบผลสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลจากโครงการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ผลการดำเนินงานคุ้มค่าหรือไม่ ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการจนถึงการสิ้นสุดของโครงการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2550) ได้กล่าวว่า การประเมินโครงการแบ่งได้หลายประเภทตามแต่ที่จะใช้เกณฑ์ใดเป็นหลักในการแบ่งซึ่งได้สรุปการแบ่งประเภทของการประเมินออกเป็น 6 ประเภทคือ

1. แบ่งตามหลักยึดในการประเมินค่า ดังนี้

1) การประเมินค่าตามอุดมการณ์ของโครงการ (Goal-Based Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้ว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ โดยทราบก่อนการประเมินว่าโครงการนี้มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง

2) การประเมินค่าซึ่งอิสระจากอุดมการณ์ของโครงการ (Goal-Free Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยไม่ทราบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการนี้มีอะไรบ้าง

2. แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน คือ การประเมินก่อนนำโครงการไปปฏิบัติ การประเมินขณะโครงการดำเนินอยู่ การประเมินหลังจากกิจกรรมหรือโครงการสิ้นสุดลงแล้ว

3. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน คือ การประเมินเพื่อปรับปรุง เรียกว่า การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) การประเมินเพื่อสรุปผล เรียกว่า การประเมินรวมสรุป (Summative Evaluation)

4. แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน คือ การประเมินสถานะแวดล้อมหรือการประเมินบริบท (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยหรือตัวป้อน (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

5. แบ่งตามรูปแบบการประเมินเป็นหลัก คือ การประเมินที่มุ่งตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์ การประเมินที่มุ่งเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน การประเมินที่มุ่งนำผลไปช่วยตัดสินใจ

6. แบ่งตามความแท้จริงของการประเมิน มีดังนี้

6.1 การประเมินเทียม (Pseudo Evaluation) ซึ่งแบ่งย่อยเป็นการประเมินประเภทที่ถูกควบคุมโดยการเมืองและประเภทที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

6.2 การประเมินกึ่งแท้กึ่งเทียม (Quasi Evaluation) ซึ่งมุ่งประเมินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่อาจวัดคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งอื่นได้

6.3 การประเมินแท้จริง (True Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ถูกต้อง ซึ่งมักเป็นการประเมินเกี่ยวกับการรับรองวิทยฐานะ หรือรับรองคุณวุฒิ การประเมินโดยผทรงคุณวุฒิ การประเมินความต้องการหรือความจำเป็น และการประเมินเพื่อวางนโยบาย

สรุปได้ว่า ประเภทของการประเมินโครงการสามารถแบ่งได้หลากหลายประเภท ซึ่งจะต้องเป็นไปตามลักษณะของโครงการและวัตถุประสงค์ในการประเมิน เช่น แบ่งตามจุดหมายของการประเมิน แบ่งตามหลักยึด หรือแบ่งตามลำดับเวลาในการประเมิน โดยในการประเมินแต่ละโครงการผู้ประเมินจะต้องวินิจฉัยและตัดสินใจที่จะเลือกใช้ประเภทการประเมินโครงการ โดยให้เหมาะสมกับโครงการของแต่ละโครงการ

4. ขั้นตอนการประเมินโครงการ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนในกระบวนการของการประเมินโครงการ มีดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะประเมิน ซึ่งอาจจะไม่เหมือนวัตถุประสงค์ของโครงการก็ได้แต่ผู้ประเมินจะเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของโครงการให้เป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นต้น

2. การเลือกวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัด ซึ่งผู้ประเมินจะต้องคำนึงถึง เพราะบางวัตถุประสงค์อาจวัดไม่ได้ในช่วงเวลาทำการประเมิน

3. การเลือกอุปกรณ์ เครื่องมือและกระบวนการให้เหมาะสมกับรายละเอียดของวัตถุประสงค์ที่จะประเมิน

4. การเลือกตัวอย่าง ต้องคำนึงถึงกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้ดี

5. การกำหนดการวัดและตารางเวลาการสังเกต ต้องเลือกเวลาให้เหมาะสมต้องวัดผลบ่อยแค่ไหน เมื่อใดจึงจะได้ข้อสรุปที่ต้องการ

6. การเลือกเทคนิควิเคราะห์ ต้องหาเทคนิคที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของข้อมูล

7. การหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ประชุม รอดประเสริฐ (2547) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการของการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของโครงการอย่างมีระบบโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อการปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น กระบวนการในการประเมินผลโครงการอาจมีขั้นตอนและรายละเอียดของขั้นตอนแตกต่างกันไปตาม แนวคิดของนักวิชาการทางการประเมินผลโครงการแต่ละบุคคลหรืออาจมีรายละเอียดที่แตกต่าง เพราะรูปแบบหรือประเภทของการประเมินผล หรือประเมินไปตามแต่ละประเภทของโครงการ อย่างไรก็ตามการประเมินผลโครงการนอกจากจะประเมินโครงการ

ทั้งหมด โดยส่วนรวมแล้วแต่ละส่วนของโครงการจะต้องได้รับการประเมินควบคู่กันไปด้วยเสมอ คือ การประเมินข้อมูลนำเข้า (Inputs) การประเมินกระบวนการ (Processes) และการประเมินผลงาน (Outputs) ซึ่งแต่ละส่วนและโดยทั้งหมดของโครงการจะประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. การศึกษาและพิจารณาถึงรายละเอียดของวัตถุประสงค์โครงการ ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อให้ทราบว่าโครงการที่กำหนดขึ้นนั้นมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่สามารถดำเนินการได้หรือไม่ จะมีการปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้มีความเฉพาะเจาะจงและปฏิบัติได้โดยลักษณะใด การประเมินผลโครงการในขั้นตอนนี้ถือได้ว่าเป็นการประเมินก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงานจริงเป็นการตรวจสอบและทบทวนความเรียบร้อยของวัตถุประสงค์โครงการเป็นสำคัญ

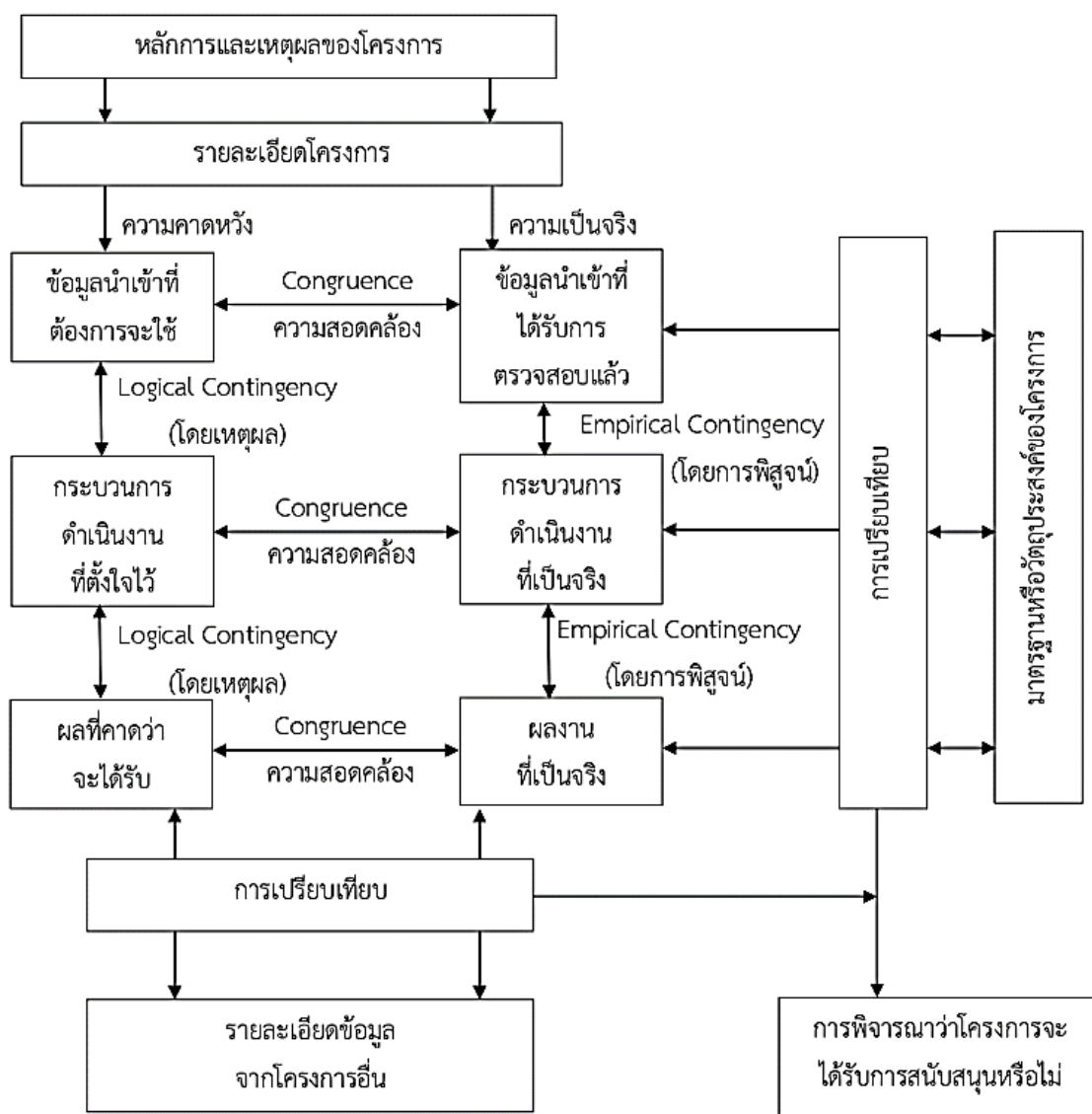
2. การศึกษาความเป็นไปได้ของข้อมูล ซึ่งเป็นการประเมินข้อมูลและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ดำเนินการว่ายังมีความเหมาะสมเพียงพอที่จะใช้ปฏิบัติงานหรือไม่ ข้อมูลและทรัพยากรที่มีอยู่สามารถที่จะสนองตอบวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใดและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นยังจะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้หรือไม่ การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบทบทวนความเหมาะสมของทรัพยากรที่จะต้องใช้ในการบริหารโครงการนั่นเอง

3. การเก็บรวบรวมและการกระทำกับข้อมูลและทรัพยากร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ถึงกระบวนการในการดำเนินโครงการในลักษณะเป็นการเก็บรวบรวมและจำแนกข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ เป็นสัดส่วน และให้มีความเป็นจริงมากที่สุด เพราะหากการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ มีปัญหาย่อมทำให้ผลงานที่เกิดขึ้นมีปัญหาตามไปด้วย กล่าวคือ แม้ว่าผู้บริหารโครงการจะทราบถึงทรัพยากรที่จะต้องใช้งบประมาณและคุณภาพเป็นอย่างดีแล้ว แต่ในขั้นตอนของการรวบรวม และจัดดำเนินการกับข้อมูลไม่ดีพอ ผลที่เกิดขึ้นย่อมไม่มีคุณภาพหรือด้อยคุณภาพ ตัวอย่างเช่น เนื้ออย่างอย่างดี ย่างโดยเตาที่ไฟแรงเกินไปย่อมได้เนื้อย่างที่ไหม้เกรียม เป็นต้น การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบกระบวนการว่าเหมาะสมกับข้อมูลหรือทรัพยากรที่นำเข้ามาหรือไม่

4. การวิเคราะห์ การแปลความหมาย และการสรุปผลซึ่งเป็นขั้นตอนที่ข้อมูลได้ ผ่านกระบวนการเรียบร้อยแล้ว และผู้ประเมินจะต้องทำการวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นว่าเป็นเช่นใดตรงตามวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่จะมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ดียิ่งขึ้นในลักษณะใด และผลที่เกิดขึ้นจะมีแนวโน้มไปในลักษณะใด การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลงานของโครงการที่เกิดขึ้นและรวมไปถึงการประเมินโครงการ โดยทั้งหมดด้วยว่า ทรัพยากรหรือข้อมูลนำเข้าที่มีอยู่ด้วยกระบวนการที่ใช้และด้วยผลงานที่ปรากฏนั้น โครงการโดยรวมเป็นเช่นใด เป็นโครงการที่ให้ผลประโยชน์คุ้มค่ากับการดำเนินงานหรือไม่ ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นแล้วดำเนินงานต่อไป หรือจะล้มเลิกยุติโครงการนี้เสีย

โดยกระบวนการที่กล่าวแล้วเป็นกระบวนการทั่วไปของการประเมินโครงการหรือประเมินการปฏิบัติงานทุกชนิดและในการประเมินโครงการแต่ละโครงการนั้นปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่จะต้องเกี่ยวข้องและมีส่วนสำคัญในการพิจารณาเพื่อการประเมินผลโครงการด้วยคือระยะเวลา (Timing Periods) ของการดำเนินงานโครงการ นอกจากนี้ในการประเมินผลโครงการจะต้องอาศัยสิ่งสำคัญหรือข้อคิดที่สำคัญอีกหลายชนิด เช่น ข้อเท็จจริง ผลประโยชน์ ข้อผูกพัน ความเป็นไปได้ มาตรฐานและอื่น ๆ เพื่อประกอบในการพิจารณา

อนึ่ง เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงกระบวนการในการประเมินผลโครงการที่ชัดเจนและเป็นระบบขึ้น แผนภาพจะแสดงรายละเอียดและขั้นตอนการประเมินผลโครงการได้พอสังเขป ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการประเมินผลโครงการ
(ที่มา: ประชุม รอดประเสริฐ, 2547)

จากภาพประกอบที่ 1 แสดงให้เห็นว่าทุกส่วนของโครงการจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันเสมอ โดยข้อมูลนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลงานตามที่ได้คาดหวังกับข้อมูลนำเข้ากระบวนการดำเนินงานและผลงานที่เกิดขึ้นจริง จะต้องมีการเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน และจะต้องเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือวัตถุประสงค์ของโครงการและรายละเอียดของโครงการอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกัน แล้วจึงจะตัดสินหรือลงความเห็นได้ว่าโครงการที่กำหนดขึ้นนั้นเป็นโครงการที่ดีที่เหมาะสม

และสามารถจะดำเนินงานต่อไปได้หรือไม่ อย่างไรก็ตามการปฏิสัมพันธ์ของรายละเอียดโครงการ ซึ่งมีสองลักษณะ คือ ลักษณะที่เป็นความคาดหวังหรือด้วยความตั้งใจเจตนา (Intention) กับลักษณะที่เป็นความจริง (Actuality หรือ Observation) เป็นความสัมพันธ์หรือการปฏิสัมพันธ์ที่เป็นการสอดคล้อง (Congruence) ซึ่งกันและกันว่าถ้าความคาดหวังเป็นเช่นนั้นแล้วความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไรหรือเท่าใด โดยไม่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมั่น (Reliable) หรือความเที่ยงตรง (Valid) ของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงเหล่านั้น ส่วนการปฏิสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์ภายในระหว่างข้อมูลนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Transactions) และผลงาน (Outcomes) ของรายละเอียดโครงการทั้งสองลักษณะจะเป็นการปฏิสัมพันธ์เฉพาะลักษณะกล่าวคือรายละเอียดโครงการที่เป็นความคาดหวังจะมีความสัมพันธ์กันแบบการปฏิสัมพันธ์โดยเหตุผลเชิงตรรกวิทยา (Empirical Contingency) ส่วนรายละเอียดโครงการที่เป็นความเป็นจริง จะมีความสัมพันธ์กันแบบการปฏิสัมพันธ์โดยการพิสูจน์ (Empirical Contingency) ซึ่งมีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

1. การปฏิสัมพันธ์โดยเหตุผลเชิงตรรกวิทยา หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างรายละเอียดโครงการที่เป็นความคาดหวังทั้งที่เป็นข้อมูลนำเข้า กระบวนการและผลงานจะมีความสัมพันธ์กันตามหลักการ ทฤษฎี และประสบการณ์ที่สมเหตุสมผลแก่กันและกัน หรือเป็นไปตามหลักเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ (Logical Contingency)

2. การปฏิสัมพันธ์โดยการพิสูจน์ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างรายละเอียดโครงการที่เป็นความจริงทั้งที่เป็นข้อมูลนำเข้า กระบวนการและผลงานจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามหลักการที่เกิดจากการพิสูจน์ การทดลองเพื่อให้เห็นและทราบโดยชัดเจนว่ามีความเป็นเช่นนั้นจริงหรือมีความเป็นจริง (Reality) ตามหลักของเหตุผลโดยการพิสูจน์ (Empirical Contingency)

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2550) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนในกระบวนการประเมินโครงการ มีดังนี้

1. ทำการศึกษาและวิเคราะห์โครงการที่จะทำการประเมินมีความสำคัญมาก เพราะการเข้าใจถึงโครงการมากเท่าไรก็จะทำให้การประเมินตรงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายมากขึ้น
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ
3. ออกแบบการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากจะต้องสอดคล้องกับ
4. การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เป็นต้น
5. รวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมิน
6. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการที่เหมาะสม โดยส่วนใหญ่จะใช้เป็นการคำนวณ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อเรื่อง (Content Analysis)

7. วางแผนเขียนสรุปการประเมินและนำเสนอผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องกับการ
 เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2553) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนของการประเมินโครงการ มีดังนี้

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ก่อนทำการประเมินโครงการผู้ประเมินจะต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่นโครงการที่เสนอขออนุมัติ ถ้าเป็นโครงการนำร่องก็ควรศึกษาเอกสารรายงานความก้าวหน้าของโครงการหรือถ้ามีรายงานผลการประเมินโครงการฉบับสมบูรณ์ก็ควรนำมาศึกษา จะทำให้ผู้ประเมินได้เข้าใจความเป็นมาของโครงการ สภาพแวดล้อม

วัตถุประสงค์ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้ประเมินสามารถกำหนดประเด็นการประเมิน และตัวชี้วัดต่อไปได้

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ในขั้นตอนนี้ผู้ประเมินจะต้องตอบคำถามให้ได้ว่า จะประเมินโครงการอะไร ประเมินทำไม เพื่อใครหรือใครเป็นผู้ใช้ผลการประเมิน ข้อมูลที่จะตอบคำถามเหล่านี้ได้มาจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ สัมภาษณ์ ผู้รับผิดชอบ ผู้สนับสนุนโครงการ

3. การกำหนดขอบเขตของการประเมิน เป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งที่จะทำให้การประเมินโครงการสามารถดำเนินการได้ และบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยพิจารณาจากพื้นที่ที่จะทำการประเมิน หน่วยงานที่ต้องการติดตาม บุคคลที่ผู้ประเมินต้องสัมภาษณ์ เป็นต้น

4. การพิจารณากำหนดตัวบ่งชี้และแหล่งข้อมูล การกำหนดตัวบ่งชี้ในการประเมินสามารถกำหนดได้จากวัตถุประสงค์ของโครงการหรือจากตัวแบบการประเมินเชิงทฤษฎี เช่น การกำหนดตัวบ่งชี้ จากรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model หรืออาจจะพิจารณาจากความคาดหวังของผู้ใช้ผลการประเมินก็ได้ ตัวบ่งชี้มีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในเชิงปริมาณนั้น เช่นจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละของนักศึกษาที่มีบุตร อัตราส่วนจำนวนนักเรียนต่อครู เป็นต้น ส่วนในเชิงคุณภาพ เช่นความเหมาะสม ความสอดคล้อง ประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นต้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ผู้ประเมินเก็บรวบรวมมา เช่นข้อมูลจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมใช้ค่าร้อยละ ความคิดเห็นต่อโครงการที่อยู่ในรูปมาตราประมาณค่า ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ฯลฯ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

6. การสรุปผลการประเมิน ผู้ประเมินควรเน้นประเด็นที่สำคัญดังนี้ คือผลผลิตจากโครงการ ปัญหา และข้อจำกัดของการดำเนินโครงการ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการ นอกจากนั้นควรสรุปผลโครงการในด้านอื่น ๆ ด้วย

วีระยุทธ ชาศะกาญจน์ (2557) ได้กล่าวไว้ว่า ในการประเมินโครงการแต่ละครั้งผู้ประเมินจำเป็นต้องมองเห็นภาพรวมของกระบวนการดำเนินงานการประเมินโครงการใน 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์โครงการที่จะประเมิน เป็นการศึกษารายละเอียดและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของโครงการที่จะประเมิน เพื่อให้ผู้ประเมินเกิดความรู้และความเข้าใจโครงการอย่างลึกซึ้ง ตั้งแต่หลักการและเหตุผลของโครงการ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล จนถึงผลของโครงการ การวิเคราะห์โครงการอย่างละเอียดรอบคอบจะเป็นส่วนสำคัญที่ผู้ประเมินเกิดแนวคิดต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การกำหนดประเด็นของการประเมิน ดังนั้นการวิเคราะห์โครงการที่จะประเมิน จึงเป็นขั้นตอนการประเมินที่สำคัญอย่างยิ่งของขั้นตอนแรกในการประเมินโครงการ

2. การศึกษารูปแบบของการประเมิน (Model) ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของการประเมินแบบต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง รูปแบบของการประเมินแต่ละแบบได้มาจากแนวคิดที่แตกต่างกันไป ตามแนวคิดของผู้พัฒนารูปแบบแต่ละท่าน การศึกษารูปแบบของการประเมินหลาย ๆ รูปแบบ จะทำให้ผู้ประเมินได้เห็นทางเลือกที่หลากหลายที่จะนำไปสู่การเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมที่สุดกับโครงการที่จะประเมิน

3. การกำหนดประเด็นของการประเมิน ผู้ประเมินจำเป็นต้องกำหนดประเด็นการประเมินอย่างเหมาะสม เพื่อจะนำไปสู่การกำหนดรายละเอียดของขั้นตอนต่อไปได้อย่างสมบูรณ์ตามประเด็นที่กำหนด โดยผู้ประเมินสามารถกำหนดประเด็นของการประเมินได้จากการวิเคราะห์โครงการที่จะประเมินผสมผสานกับการศึกษารูปแบบของการประเมิน ทั้งนี้ผู้ประเมินจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน อาจจะเป็นผู้ให้ทุน ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจตัดสินใจ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ เพื่อให้ผลจากการประเมินเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและองค์กรต่าง ๆ อย่างแท้จริง

4. การพัฒนาตัวชี้วัดและกำหนดเกณฑ์ในการประเมินใด ๆ สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในผลการประเมินย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของตัวชี้วัด (Indicator) และเกณฑ์ (Criteria) ดังนั้นขั้นตอนสำคัญของการประเมินอีกขั้นตอนหนึ่งก็คือ การพัฒนาตัวชี้วัดและการกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสม ตัวชี้วัดแต่ละตัวจะได้มาจากการประเมินที่กำหนดไว้ ผู้ประเมินต้องพยายามค้นหาตัวชี้วัดที่สามารถแสดงประสิทธิภาพของแต่ละประเด็นได้ชัดเจนที่สุด สามารถสังเกตหรือวัดได้เมื่อได้ตัวชี้วัดที่เหมาะสมแล้ว ผู้ประเมินจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมให้กับตัวชี้วัดแต่ละตัวเพื่อเป็นเกณฑ์ตัดสินว่า ผลการดำเนินงานของโครงการประสบความสำเร็จเป็นไปตามเกณฑ์มากน้อยเพียงใด

5. การออกแบบการประเมิน หลังจากที่คุณประเมินกำหนดประเด็นการประเมินพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เหมาะสมได้แล้ว ผู้ประเมินสามารถเริ่มออกแบบการประเมินได้โดยการผสมผสานความคิดทั้งหมดให้เป็นรูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับโครงการที่จะประเมิน การกำหนดวิธีการประเมิน การสุ่มตัวอย่าง ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่จะใช้ แหล่งข้อมูลที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบการประเมินจึงเสมือนแนวทางการประเมินที่ได้เตรียมไว้สำหรับการประเมินโครงการทั้งหมด

6. สร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกระบวนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการประเมินที่มีคุณภาพ เพราะผลการประเมินจะน่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสำคัญ

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากที่คุณประเมินได้ออกแบบการประเมินและสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพไว้แล้ว ผู้ประเมินต้องลงมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ต้องการ โดยจะใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างตามความเหมาะสม ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินและลักษณะของข้อมูลที่ต้องการเป็นสำคัญ

8. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้ประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้แล้ว ก็จะทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยต้องเลือกใช้วิธีการทางสถิติที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

9. การตัดสิน สรุป และอภิปรายผลการประเมิน หลังจากได้ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติ ผู้ประเมินจำเป็นต้องตัดสินผลว่า โครงการดังกล่าว ดำเนินการอย่างมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด อาจจะพิจารณารวมไปถึงผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการโดยผู้ประเมินจะต้องสรุปผลการประเมินให้เห็นภาพรวมทั้งหมด และเพื่อให้เกิดแนวความคิดที่สร้างสรรค์ ผู้ประเมินจำเป็นต้องทำการอภิปรายผลเพื่อจะได้ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงเหตุผลต่าง ๆ ที่ทำให้ผลการประเมินเป็นไปในลักษณะนั้น ๆ

10. การเขียนรายงานการประเมิน เมื่อการประเมินได้เสร็จสิ้นผู้ประเมินต้องเขียนรายงานการประเมิน โดยเป็นการนำเสนอการดำเนินงานการประเมินโครงการในทุกขั้นตอน เพื่อให้ผู้อื่นได้รับทราบและเข้าใจกระบวนการและผลของการประเมินโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร และผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

วิฑูรย์ สุธรรมมา (2557) ได้กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการของการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของโครงการอย่างมีระบบโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อการปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น กระบวนการในการประเมินผลโครงการอาจมีขั้นตอนและรายละเอียดของขั้นตอนแตกต่างกันไปตามแนวคิดของนักวิชาการทางการประเมินผลโครงการแต่ละบุคคลหรืออาจมีรายละเอียดที่แตกต่างเพราะรูปแบบหรือประเภทของการประเมินผลหรือประเมินไปตามแต่ละประเภทของโครงการ ซึ่งการประเมินผลโครงการนอกจากจะประเมินโครงการทั้งหมดโดยส่วนรวมแล้ว แต่ละส่วนของโครงการจะต้องได้รับการประเมินควบคู่กันไปด้วยเสมอ คือ การประเมินข้อมูลนำเข้า (Inputs) การประเมินตัวกระบวนการ (Processor) และการประเมินผลงาน (Outputs) ซึ่งแต่ละส่วนและโดยทั้งหมดของโครงการจะประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. การศึกษาและพิจารณาถึงรายละเอียดของวัตถุประสงค์โครงการ ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อให้ทราบว่าโครงการที่กำหนดขึ้นนั้นมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่สามารถดำเนินการได้หรือไม่ จะมีการปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้มีความเฉพาะเจาะจงและปฏิบัติได้โดยลักษณะใด การประเมินผลโครงการในขั้นตอนนี้ถือได้ว่าเป็นการประเมินก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงานจริง เป็นการตรวจสอบและทบทวนความเรียบร้อยของวัตถุประสงค์โครงการเป็นสำคัญ

2. การศึกษาความเป็นไปได้ของข้อมูล เป็นการประเมินข้อมูลและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ดำเนินการว่ายังมีความเหมาะสมเพียงพอที่จะใช้ปฏิบัติงานหรือไม่ ข้อมูลและทรัพยากรที่มีอยู่สามารถที่จะสนองตอบวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นยังจะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้หรือไม่ การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบทบทวนความเหมาะสมของทรัพยากรที่จะต้องใช้ในการบริหารโครงการนั่นเอง

3. การเก็บรวบรวมและการกระทำกับข้อมูลและทรัพยากร เป็นการวิเคราะห์ถึงกระบวนการในการดำเนินโครงการในลักษณะเป็นการเก็บรวบรวม และจำแนกข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่เป็นสัดส่วน และให้มีความเป็นจริงมากที่สุด เพราะหากการดำเนินงานในขั้นตอนนี้มีปัญหาย่อมทำให้ผลงานที่เกิดขึ้นมีปัญหาตามไปด้วย กล่าวคือ แม้ว่าผู้บริหารโครงการจะทราบถึงทรัพยากรที่จะต้องใช้งบประมาณและคุณภาพเป็นอย่างดีแล้ว แต่ในขั้นตอนของการรวบรวมและจัดดำเนินการกับข้อมูลไม่ดีพอผลที่เกิดขึ้นย่อมไม่มีคุณภาพหรือด้อยคุณภาพ ตัวอย่าง เปรียบอย่างกับเตาที่ไฟแรงเกินไปย่อมได้เนื้อย่างที่ไหม้เกรียม เป็นต้น การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบกระบวนการว่าเหมาะสมกับข้อมูลหรือทรัพยากรที่นำเข้าหรือไม่

4. การวิเคราะห์ การแปลความหมาย และการสรุปผล เป็นขั้นตอนที่ข้อมูลได้ผ่านกระบวนการเรียบร้อยแล้ว และผู้ประเมินจะต้องทำการวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นว่าเป็นเช่นใด ตรงตามวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ จะมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ดียิ่งขึ้นในลักษณะใด และผลที่เกิดขึ้นจะมีแนวโน้มไปในลักษณะใด การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลงานของโครงการที่เกิดขึ้น และรวมไปถึงการประเมินโครงการโดยทั้งหมดด้วยว่า ทรัพยากรหรือข้อมูลนำเข้า

ที่มีอยู่ด้านกระบวนการที่ใช้ และด้วยผลงานที่ปรากฏนั้นโครงการโดยรวมเป็นเช่นใด เป็นโครงการที่ให้ผลประโยชน์คุ้มค่ากับการดำเนินงานหรือไม่ ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นแล้วดำเนินงานต่อไปหรือจะล้มเลิกยุติโครงการนี้เสีย

โพรวัส (Provus, 1971) ได้เสนอขั้นตอนของการประเมินโครงการไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การบรรยายโครงการ (Program Definition) เป็นขั้นตอนที่ระบุหรือบรรยายรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการ ซึ่งส่วนมากประกอบด้วยส่วนสำคัญ คือ 1) วัตถุประสงค์ของโครงการ 2) ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุสำหรับดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 3) กิจกรรมของการดำเนินงานซึ่งจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ส่วนประกอบ 3 ส่วนอาจเปรียบได้กับผลผลิต (Outcomes) ปัจจัยเบื้องต้น (Antecedents) และกระบวนการ (Process) การประเมินในขั้นที่ 1 จึงเป็นการพิจารณาความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ของโครงการที่จัดทำ

2. การดำเนินโครงการ (Program Installation) เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการประเมินกิจกรรมการดำเนินงานว่า ทั้งปัจจัยและกระบวนการ สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใด ขั้นนี้จะทำให้ทราบความแตกต่างระหว่างสิ่งที่วางแผนหรือสิ่งที่คาดหวังไว้ในขั้นที่ 1 กับสิ่งที่ป็นจริง ข้อควรระวังในการเปรียบเทียบก็คือ การพิจารณาถึงความเชื่อถือได้และความเที่ยงตรงของการเปรียบเทียบ

3. กระบวนการของโครงการ (Program Process) เป็นการตรวจสอบผลผลิตย่อย ๆ ของโครงการ ซึ่งเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นบางส่วนจากการดำเนินโครงการ เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน ในขั้นนี้ผู้ประเมินมุ่งหาคำตอบว่าโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ย่อย (Interim Product) ที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์หลักหรือวัตถุประสงค์ขั้นสุดท้าย (Terminal Objective) มากน้อยเพียงใด

4. ผลผลิตของโครงการ (Program Product) เป็นการประเมินผลขั้นสุดท้ายที่เกิดมาจากโครงการ ผู้ประเมินจะต้องตอบคำถามให้ได้ว่าโครงการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์สุดท้ายหรือไม่

5. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลที่ได้ (Cost-benefit Analysis) ขั้นนี้เป็นทางเลือก (Option) ที่จะทำการประเมินหรือไม่ก็ได้ การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายกับผลที่ได้จะเป็นเครื่องชี้ ประสิทธิภาพของโครงการ

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการของการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของโครงการอย่างมีระบบโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อการปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น ซึ่งการประเมินโครงการแต่ละครั้งผู้ประเมินจำเป็นจะต้องมองเห็นภาพรวมของกระบวนการดำเนินงาน การประเมินโครงการ การประเมินผลโครงการนอกจากจะประเมินโครงการทั้งหมดโดยส่วนรวมแล้ว แต่ละส่วนของโครงการจะต้องได้รับการประเมินควบคู่กันไปด้วยเสมอ คือการประเมินข้อมูลนำเข้า (Inputs) การประเมินตัวกระบวนการ (Processor) และการประเมินผลงาน (Outputs) มีการวิเคราะห์โครงการที่จะประเมิน การศึกษารูปแบบของการประเมิน (Model) การกำหนดประเด็นของการประเมิน การพัฒนาตัวชี้วัดและกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน การออกแบบการประเมิน สร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตัดสินใจ สรุป และอภิปรายผลการประเมิน การเขียนรายงานการประเมิน

5. รูปแบบของการประเมินโครงการ

รูปแบบของการประเมินโครงการ เป็นกรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมิน มีผู้ให้รายละเอียดหลากหลาย ในที่นี้ขอนำเสนอสาระสำคัญดังนี้

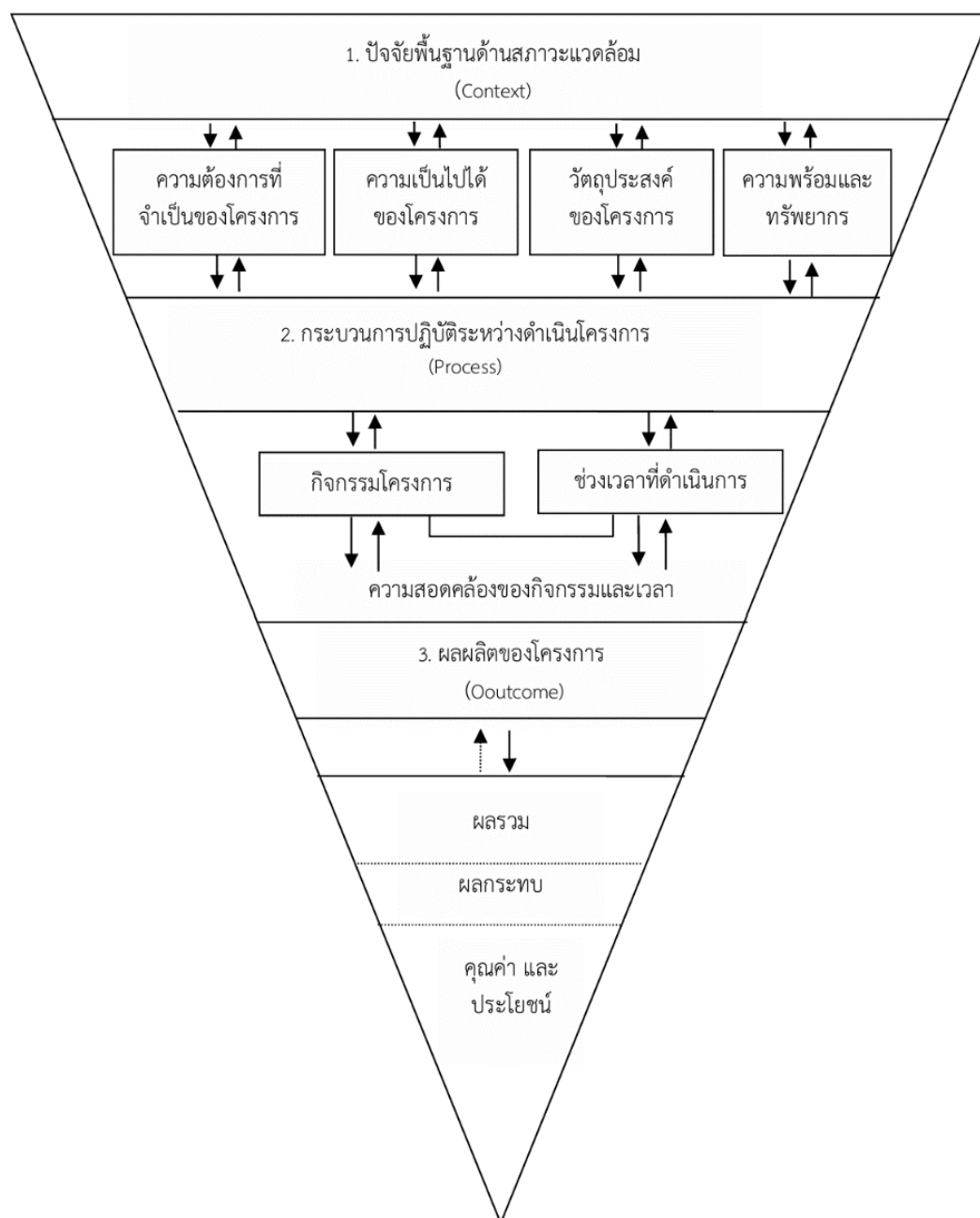
เยาเวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2549) กล่าวถึงการจัดกลุ่มรูปแบบของการประเมินโครงการ ออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มรูปแบบการประเมินเพื่อตัดสินใจ (Decision Oriented Evaluation) นักประเมินกลุ่มนี้มีความเชื่อในการประเมินที่เป็นระบบโดยมีขั้นตอนการประเมินที่ครบวงจรซึ่งให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสม นักประเมินกลุ่มนี้ได้แก่ ครอนบาค (Cronbach. 1963) สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam. 1971) อัลคิน (Alkin, 1969) โพรวัส (Provus. 1971) รวมทั้งรูปแบบ CSE (Center For The Study Of Evaluation) ซึ่งพัฒนาโดยมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียที่ลอสแอนเจลิส (UCLA) ด้วยนักทฤษฎีการประเมินยุคใหม่ได้ให้ความสนใจต่อรูปแบบของกลุ่มนี้มาก เพราะสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจสำหรับการบริหารงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งบทบาทของนักประเมินเพื่อตัดสินใจกลุ่มนี้ ต้องมีความชัดเจนว่าต้องการสารสนเทศอะไรบ้าง เพื่อเสนอทางเลือกที่นำไปสู่การตัดสินใจที่ดีและเหมาะสม เช่นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ดีกว่าเป็นต้น อย่างไรก็ตามนักประเมินตามแนวคิดกลุ่มนี้ต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการตัดสินใจทางการบริหาร แต่ต้องมีบทบาทสำคัญคือ การนำเสนอสารสนเทศของการประเมินที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น

2. กลุ่มรูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจคุณค่า (Value Oriented Evaluation) นักประเมินกลุ่มนี้เห็นว่า การประเมินเป็นการให้คุณค่าหรือตราค่าสิ่งที่ถูกประเมิน การประเมินในลักษณะนี้ยุคแรก ๆ มักจะถูกวิพากษ์วิจารณ์และขาดความเชื่อถือ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันรูปแบบการประเมินในกลุ่มนี้ได้มีผู้นิยมนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการเพื่อบริการสังคมหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งมักจะมีความซับซ้อน จึงต้องอาศัยวิธีการประเมินทั้งแบบมีระบบและแบบวิธีการธรรมชาติ (Naturalistic Approach) ควบคู่กันไป โดยให้ความสำคัญกับผลผลิตที่เกิดจากโครงการทั้งหมด แม้จะเป็นผลกระทบก็ถือว่าเป็นข้อมูลสำคัญต่อการตัดสินใจคุณค่าเช่นกัน นักทฤษฎีประเมินที่มีความเชื่อตามแนวความคิดนี้ ได้แก่ สคริฟเวน (Scriven. 1967) เวอร์เธนและแซนเดอร์ (Worthen & Sanders. 1973) สเตก (Stake. 1967) ไอสนเนอร์ (Eisner. 1976) ฮาวส์ (House. 1980) กูบาและลินคอล์น (Guba & Lincoln. 1989) เป็นต้น ซึ่งบทบาทของนักประเมินเพื่อการตัดสินใจคุณค่าจะต้องมีความเป็นปรนัยและมีคุณธรรมของการประเมินรวมทั้งสามารถตัดสินใจคุณค่าได้อย่างเหมาะสมและตรงตามผลการประเมินที่แท้จริง ไม่ว่าผลการประเมินจะเป็นดังที่คาดหวังหรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าจะมีผลทางลบหรือทางบวกก็ตาม นอกจากนั้นนักประเมินจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจคุณค่าของตนเพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อไปด้วย

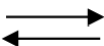
เยาเวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2551) ได้เสนอรูปแบบการประเมิน “CPO” (CPO’S EVALUATION MODEL) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ “การประเมินโครงการ” เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นอันจะนำไปสู่การตัดสินใจความสำเร็จ รวมทั้งการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา ตลอดจนการสร้างและการกำหนดทางเลือกใหม่ในการดำเนินโครงการ ดังนั้นกิจกรรมการประเมินโครงการ จึงเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็น เกี่ยวกับปัจจัยขึ้น

พื้นฐานของโครงการตลอดจนกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ และผลผลิตของโครงการ ภายใต้กิจกรรมและช่วงเวลาที่ได้กำหนดหรือวางแผนไว้ ซึ่งการประเมินโครงการซีโป ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 3 ส่วนใหญ่ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องตามลำดับ คือ 1) ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context) 2) กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ (Process) และ 3) ผลผลิตของโครงการ (Outcome) ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ภาพแบบจำลองการประเมิน “CPO” (CPO’S Evaluation Model)
(ที่มา: เยาวดี ราชชัยกุล วิทยาลัยศรี, 2551)

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ที่ใช้มีดังนี้

1. หมายถึง เส้นแบ่งระหว่างองค์ประกอบซึ่งแยกกันไม่ได้ขาด
2. หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเป็นการสื่อสารแบบสอง

ทางอย่างครบวงจร

3. C หมายถึง Context 4. P หมายถึง Process 5. O หมายถึง Outcome

จากภาพประกอบข้างต้นจะเห็นได้ว่า การประเมินโครงการประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนใหญ่ ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมโครงการ (Context) หมายถึงบริบทต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมด เช่น ปัจจัยทางการเมือง ทางสังคม ทางวัฒนธรรม รวมทั้งปัจจัยทางกายภาพและทางด้านจิตใจ เป็นต้น การประเมินในส่วนนี้เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมหรือบริบทต่าง ๆ ของโครงการว่า มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไรโดยพิจารณา

1.1 ความต้องการจำเป็นของโครงการ เพื่อให้ทราบถึงความจำเป็นหรือความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อโครงการ สำหรับในประเทศไทยมีปัจจัยทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องมากนับตั้งแต่ความต้องการของโครงการ

1.2 ความเป็นไปได้ของโครงการ เพื่อให้ทราบโอกาสในการจัดทำโครงการ ต้อง วิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคหรือที่เป็นข้อจำกัด ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างดำเนินโครงการ ทั้งนี้ เพื่อนำมาเสนอเป็นข้อสารสนเทศหรือข้อสังเกต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขหรือปรับปรุงโครงการหรือเพื่อเสนอทางเลือกใหม่ในการดำเนินโครงการตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการเจรจาท่องรองกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนที่เป็นเงื่อนไขบางประการอันจะนำไปสู่การยุติปัญหาในที่สุด โครงการ ต่าง ๆ มักจะมีปัจจัยทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องสูงมากประกอบกับรัฐบาลของประเทศ ไทย เป็น รัฐบาลผสมและมีการปรับเปลี่ยนรัฐบาลค่อนข้างบ่อย เป็นผลให้แนวนโยบายบางอย่างของ รัฐบาลต้อง ปรับตามไปด้วย จึงทำให้บางโครงการต้องมีการทบทวน และอาจด้วยปัจจัยทางการเมือง เท่านั้นที่ทำให้บางโครงการต้องหยุดชะงักหรือล้มเลิกได้

1.3 การกำหนดวัตถุประสงค์ ของโครงการ เพื่อระบุถึงสิ่งที่ต้องการ จะให้เกิดขึ้นจาก โครงการ โดยพิจารณาถึงผลจากกิจกรรมของโครงการ ในสภาพความเป็นจริง บ่อยครั้งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการไม่ทราบวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลาย ประการจึงจำเป็นต้องแจ้งหรือชี้แจงให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึงวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อสะดวก และความร่วมมือที่จะได้รับรวมทั้งให้ความสำคัญกับโครงการตามสภาพที่ควรจะเป็นด้วย

1.4 ความพร้อมและทรัพยากร ในด้านต่าง ๆ เช่น เงินทุนหรืองบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร เป็นต้น ปัญหาเรื่องงบประมาณ อาจส่งผลถึงวัสดุอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผลกระทบที่เกิดขึ้นเพราะปัจจัยทางการเมืองรวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของความต้องการ และความเป็นไปได้นี้ดังกล่าวมาแล้ว ทำให้การดำเนินโครงการล่าช้า และค่าใช้จ่ายอาจเพิ่มสูงขึ้นได้

2. กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ (Process) หมายถึงขั้นตอนหรือ กรรมวิธีที่ จะต้องปฏิบัติตามลำดับก่อนหลังอย่างเป็นระบบและครบวงจรในระหว่างดำเนินโครงการ สำหรับการประเมินโครงการโดยทั่วไป มีองค์ประกอบสำคัญที่ต้องพิจารณาเป็นพิเศษก็คือ

ความสอดคล้องของกิจกรรมและช่วงเวลาโดยพิจารณาถึง 1) กิจกรรม (Activity) เพื่อให้ทราบว่ากิจกรรมนั้น ๆ มีความสอดคล้องหรือตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่และมีการจัดลำดับที่เหมาะสมต่อเนื่องกันมากน้อยเพียงใด 2) ช่วงเวลา (Timing) เพื่อให้ทราบว่าช่วงเวลาที่จะดำเนินโครงการทางด้านกิจกรรมนั้น ๆ มีความเหมาะสมเพียงไรและมีข้อจำกัดประการใด และช่วงเวลาที่กำหนดไว้นั้นสามารถที่จะปรับเปลี่ยนไปจากเดิมได้ตามความจำเป็นหรือไม่ และเพราะเหตุใด

3. ผลผลิตของโครงการ คำว่า “ผลผลิต” นั้นมีความหมายครอบคลุมคำศัพท์ภาษาอังกฤษทั้ง 3 คำดังนี้ 1) Product 2) Output 3) Outcome ด้วยเหตุนี้คำว่า ผลผลิตของโครงการ จึงหมายถึง ผลงานหรือผลที่ได้รับจากการกระทำกิจกรรมใด ๆ ของแต่ละโครงการ โดยสามารถแบ่งผลงานดังกล่าวเป็น 3 ประเภท คือ ผลรวม ผลกระทบ และคุณค่าหรือประโยชน์ตามลำดับ ในการประเมินผลผลิตของโครงการใด ๆ ก็ตาม จึงเป็นการประเมินเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการนั้น ๆ โดยพิจารณาถึง 1) ผลรวม (Overall) เพื่อให้ทราบถึงผลที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากกิจกรรมของโครงการทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม 2) ผลกระทบ (Impact) เพื่อให้ทราบถึงผลที่ตามมาจากการดำเนินโครงการนั้น ๆ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งจากที่คาดหวังไว้และมีได้คาดหวังไว้ด้วย 3) คุณค่าหรือประโยชน์ (Utility) เพื่อให้ทราบถึงคุณค่าหรือความสำคัญของผลได้จากการประเมิน ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจหรือเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมต่อไป

สมคิด พรหมจรรย์ (2555) ได้ให้ความหมายว่า รูปแบบการประเมินโครงการคือ กรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมินหรือกระบวนการของการประเมินในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น ควรพิจารณาประเมินในเรื่องใดบ้าง ในขณะเดียวกันบางรูปแบบอาจจะมีการเสนอแนะด้วยว่า ในการประเมินแต่ละรายการแต่ละเรื่องควรพิจารณาหรือตรวจสอบอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะการเสนอแนะวิธีการ โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

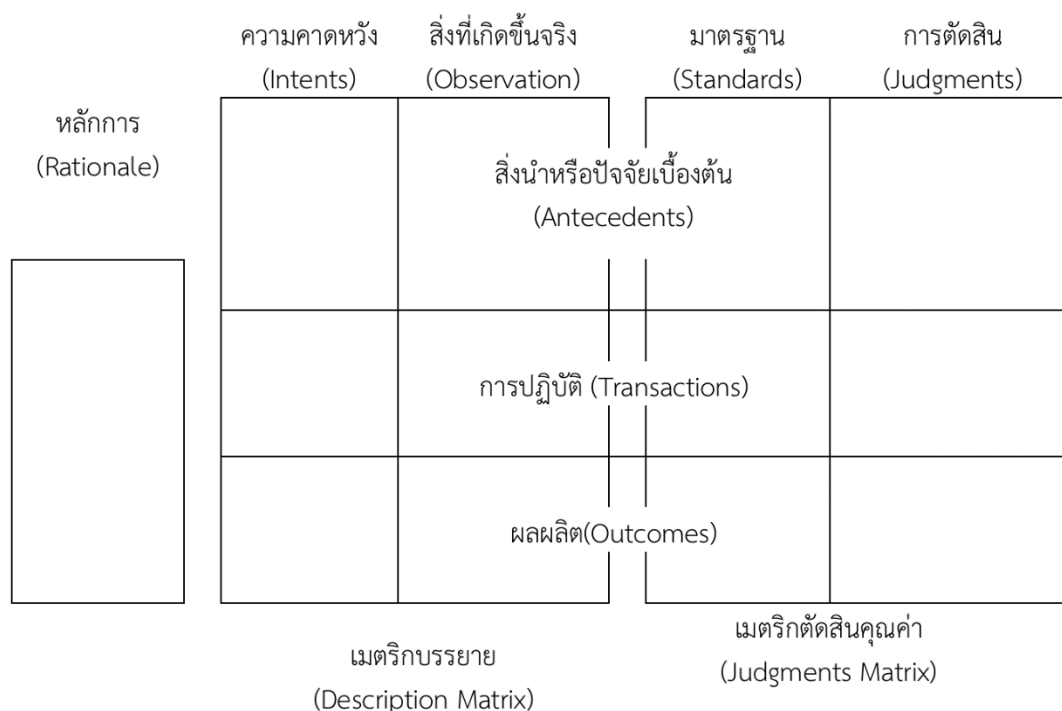
1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายเป็นหลัก โดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) ครอนบาค (Cronbach) และเคริกแพททริก (Kirkpatrick)

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgemental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการนั้นได้แก่ รูปแบบการประเมินของสเตค (Stake) สคริฟเวน (Scriven) โพรวัส (Provus)

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch) สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) อัลคิน (Atkin)

มัลลิกา คงพันธุ์ (2548) กล่าวว่า การประเมินในทัศนะของสเตค (Stake's Concepts and Model of Evaluation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อนำมาจัดให้เป็นระบบระเบียบและมีความหมายในการประเมินโดยสเตคได้สร้างแบบจำลองทางความคิดเกี่ยวกับ

การประเมินขั้นเรียกว่า โมเดลเคาน์ทิแนนซ์ (Stake's Countenance Model) ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การบรรยายและตัดสินคุณค่า ในภาคการบรรยายนั้น ผู้ประเมินจะต้องหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้ได้มากที่สุด ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ 1. เป้าหมายหรือความคาดหวัง (Goals or Intents) ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ 1.1 สิ่งนำ (Antecedence) หมายถึง ภาวะสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ก่อนก่อนที่จะมีกิจกรรมหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามมา 1.2 การปฏิบัติ (Transactions) หมายถึง ภาวะของการกระทำการเคลื่อนไหวหรือการจัดกิจกรรมใด ๆ ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของงานในโครงการนั้น 1.3 ผลผลิต (Outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการที่มีภาวะของการกระทำในโครงการ 2. สิ่งที่เป็นจริงหรือสังเกตได้ (Observations) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสภาพความเป็นจริง มีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ สิ่งนำ ปฏิบัติการ และผลลัพธ์ ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ เป็นจริง มิได้เป็นตัวบ่งชี้ว่าข้อมูลที่ได้มีความเที่ยง (Reliability) หรือความตรง (Validity) แต่เป็นเพียงสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ตั้งใจไว้ได้เกิดขึ้นจริงเท่านั้น แผนภาพจะแสดงรายละเอียด ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โมเดลเคาน์ทิแนนซ์ (Stake's Countenance Model)

(ที่มา: Stake's Concepts and Model of Evaluation, อ้างถึงใน มัลลิกา คงพันธุ์, 2548)

ในภาคการตัดสินคุณค่า เป็นส่วนที่จะตัดสินว่าโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด นักประเมินต้องพยายามศึกษาดูว่า มาตรฐานอะไรบ้างที่เหมาะสมในการที่จะนำมาเปรียบเทียบ เพื่อช่วยในการตัดสินใจโดยทั่ว ๆ ไป เกณฑ์ที่ใช้มี 2 ชนิด คือ 1. เกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute Criterion) เป็นเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่าจะเกิดขึ้นก่อน โดยมีความเป็นอิสระจากพฤติกรรมของกลุ่ม 2. เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) เป็นเกณฑ์ที่ได้จากพฤติกรรมของกลุ่ม ถ้าผู้ประเมิน

ไม่สามารถหามาตรฐานที่นำมาเปรียบเทียบได้ก็ต้องพยายามหาโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบเพื่อช่วยในการตัดสินใจแบบจำลองนี้มุ่งเน้นความสอดคล้อง และความสมเหตุสมผลของเมตริกบรรยาย และเมตริกตัดสินคุณค่าสำหรับความสอดคล้องนั้นมี 2 ลักษณะ คือ ความสอดคล้องเชิงเหตุผล (Contingence) จะพิจารณาความสัมพันธ์ในแนวตั้ง ตามแบบจำลองของสเตค และความสอดคล้องที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นความสอดคล้องในเชิงประจักษ์ (Congruence) พิจารณาความสัมพันธ์ในแนวนอนตามแบบจำลองของสเตค ซึ่งข้อดีของแบบจำลองการประเมินของสเตค คือ เสนอวิธีการประเมินเป็นระบบ เพื่อจัดเตรียมข้อมูลเชิงบรรยาย และตัดสินคุณค่ามีมาตรฐานในการประเมินปรากฏชัดเจน แต่มีข้อจำกัดก็คือเซลล์บางเซลล์ของเมตริกมีความคาบเกี่ยวกัน และความแตกต่างระหว่างเซลล์ไม่ชัดเจนซึ่งอาจทำให้เกิดความขัดแย้งภายในโครงการได้

รัตนะ บัวสนธ์ (2556) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมิน หมายถึง การถ่ายทอดแบบหรือภาพจำลองของทฤษฎีการประเมิน ซึ่งจะแสดงถึงความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบระหว่างสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประเมิน รูปแบบการประเมินจึงไม่ใช่รายละเอียดหรือสิ่งที่สมบูรณ์เป็นจริงเกี่ยวกับการประเมิน หากแต่รูปแบบการประเมินจะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินได้อย่างเป็นระบบ

คอนราดและวิลสัน (Conrad & Wilson, 1985) ได้กล่าวว่า ถ้าพิจารณาแนวการประเมินที่หน่วยงานต่าง ๆ ใช้ในการประเมินโครงการทั้งหลายจะพบว่า มีรูปแบบการประเมินที่นิยมใช้กัน 5 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์ (Goal- Based Model) พื้นฐานการประเมินรูปแบบนี้คือไทเลอร์ (Tyler) รูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์เป็นรูปแบบการประเมินที่เก่าแก่ที่ใช้กันอย่างกว้างขวางที่สุดในการประเมินโครงการต่าง ๆ

2. รูปแบบการประเมินแบบการตอบสนอง (Responsive Model) รูปแบบการประเมินโครงการนี้พัฒนามาจากรูปแบบการประเมินของสคริเวน (Scriven) ซึ่งประเมินยึดจุดมุ่งหมายและผลข้างเคียง (Side Effect) เป็นหลักที่สเตค (Stake) ได้พัฒนาจากรูปแบบการประเมินโครงการและมีหลายคนได้รับการสนับสนุนตามแนวคิดนี้ เช่น กูบา (Guba) ลินคอล์น (Lincoln) การประเมินโครงการตามลักษณะนี้ เน้นที่กิจกรรมมากกว่าจุดมุ่งหมายของโครงการ

3. รูปแบบการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Model) การประเมินโครงการตามรูปแบบนี้ มีความแตกต่างจากรูปการประเมินทั้งสองรูปแบบที่กล่าวมาแล้ว ไอส์เนอร์ (Eisner) ได้เสนอแนวคิดของการประเมินตามรูปแบบนี้ ซึ่งมีสถาบันการศึกษาต่าง ๆ นิยมนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

4. รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision - Making Model) การประเมินโดยพิจารณาอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นจุดมุ่งหมายของโครงการหรือปัญหาข้อโต้แย้งต่าง ๆ ในการประเมินโครงการต้นแบบของการประเมินตามรูปแบบการประเมินเพื่อตัดสินใจ (Decision-Making Model) มีอยู่ 2 แบบคือรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stuftebeam) และ CSE Model ของแอลคิน (Alkin) ทั้งสองรูปแบบนี้มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันมาก

5. การประเมินตามกรอบตรรกะของโครงการ (Log - Frame) พิจารณาถึงองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

5.1 จุดมุ่งหมายของโครงการ (Objectives) ซึ่งประกอบด้วย

5.1.1 เป้าหมายสูงสุด (Goal) หรือเป้าประสงค์ หมายถึงจุดมุ่งหมายของแผนงานหรือผลกระทบของโครงการที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้น (Planned Impact) ซึ่งจะส่งผลเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือประเทศในระดับที่สูงกว่าระดับวัตถุประสงค์ของโครงการ

5.1.2 วัตถุประสงค์ (Purpose) หรือ Immediate Objective คือ ผลงานหรือผลลัพธ์ของแผนงานหรือโครงการที่หวังว่าจะเกิดขึ้น วัตถุประสงค์จะแตกต่างจากเป้าประสงค์ตรงที่มีขอบเขตของระยะเวลาสั้นกว่าและมีขอบเขตความหมายแคบกว่า

5.1.3 ผลผลิต (Outputs) คือ ผลที่ได้รับ (Results) จากการที่ใช้ปัจจัย (Inputs) ในโครงการนั้นและเป็นผลที่ผู้ดำเนินงานโครงการประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรและการบริหารโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.4 กิจกรรม (Activities) คือ กระบวนการ (Process) หรือการกระทำ (Actions) ที่จำเป็นในการเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพยากรและปัจจัยการผลิตให้บังเกิดผลผลิต (Outputs) ในขั้นต้น

5.1.5 ปัจจัย (Inputs) คือ ทรัพยากรในโครงการเพื่อให้เกิดผลผลิต

5.2 สิ่งบ่งชี้ความก้าวหน้าตามเป้าหมาย (Objectively Verifiable Indicators) หมายถึง สภาพการณ์ที่ชี้ให้เห็นว่าโครงการบรรลุเป้าหมายทั้งในระดับผลผลิต (Output) วัตถุประสงค์ (Purpose) และเป้าหมายระดับสูง (Goal) ซึ่งอาจจะมีทั้งลักษณะที่แสดงในเชิงปริมาณ (Quantitative) และคุณภาพ (Qualitative)

5.3 ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของโครงการ เพื่อให้สามารถกำหนดความรับผิดชอบของผู้บริหารโครงการได้อย่างชัดเจน หากโครงการมีความล้มเหลวเนื่องจากปัจจัยภายนอกหรือสถานการณ์ที่นอกเหนือการควบคุมของโครงการแล้ว ผู้บริหารไม่ต้องรับผิดชอบ

ไทเลอร์ (Tyler, 1943) ได้กล่าวถึงการประเมินโครงการว่า การประเมินคือการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน รัดกุมและจำเพาะเจาะจงแล้ว จะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน โดยเสนอเป็นกรอบความคิดครั้งแรกในปี ค.ศ. 1943 โดยเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วประเมินความสำเร็จของวัตถุประสงค์เหล่านั้น แนวคิดลักษณะนี้เรียกว่า แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ไทเลอร์ มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อตัดสินว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ มีส่วนใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และถือว่าการประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ลำดับขั้นของการประเมินการเรียนการสอน มีดังนี้ กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมด้วยข้อความที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจงกำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาที่ต้องการให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม เมื่อจบบทเรียนจึงประเมินผลโครงการโดยการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้แนวความคิดของไทเลอร์มาใช้ในการประเมินโครงการ การประเมินโครงการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรดำเนินการดังนี้

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายที่แท้จริงทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเขียนในรูปจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 2) จัดเนื้อหาในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์
- 3) ทำการทดสอบผู้เรียนก่อนทำการเรียนการสอน
- 4) เลือกวิธีสอนให้เหมาะสม
- 5) ทำการทดสอบผู้เรียนเมื่อจบการเรียนการสอนแล้ว
- 6) ประเมินประสิทธิภาพของโครงการ ด้วยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนว่า แตกต่างกันอย่างใดและมีนักเรียนร้อยละเท่าไรที่ผ่านเกณฑ์
- 7) นำผลการเปรียบเทียบมาศึกษาจุดบกพร่องในการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป

สคริฟเวน (Scriven, 1967) กล่าวว่า การประเมิน คือ การรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลและการกำหนดเกณฑ์ประกอบการประเมิน เป้าหมายสำคัญของการประเมิน คือ การตัดสินใจคุณค่าของโครงการ จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินมี 2 ประการ คือ 1) การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น เพราะการประเมินจะช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนา 2) การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินคุณค่าของโครงการ ตลอดจนค้นหาสิ่งที่ดีของโครงการเพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันต่อไป สคริฟเวนได้เสนอแนะว่าในเรื่องการประเมินเพื่อการปรับปรุงหรือดูความก้าวหน้าของโครงการ โดยทำการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) ควรที่จะใช้นักวิจัยมืออาชีพในการดำเนินการประเมินนั้น ควรจะได้แยกหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลต่าง ๆ ให้ชัดเจน รวมทั้งควรจะได้มีการปรึกษาหารือกันระหว่างนักประเมินกับผู้ดำเนินงานในโครงการด้วย วิธีการประเมินในการประเมินมีวิธีการที่สามารถนำมาใช้ได้ 2 วิธี คือ 1) การประเมินก่อนมีการปฏิบัติงานหรือการประเมินคุณค่าภายใน (Intrinsic Evaluation) คือ การประเมินคุณค่าของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเนื้อหา จุดมุ่งหมาย กระบวนการวิธีการ ให้ได้คะแนนและเจตคติของครู เป็นการประเมินก่อนที่จะได้มีการปฏิบัติงาน 2) การประเมินเมื่อมีการปฏิบัติงานแล้วหรือการประเมินคุณค่าการปฏิบัติงาน (Pay-Off Evaluation) เป็นการตัดสินคุณค่าจากผลที่เกิดขึ้น จากการใช้เครื่องมือกับผู้เรียน เช่น การประเมินมีความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหรือคะแนนที่ได้จากกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม เป็นต้น

อัลคิน (Alkin, 1969) ได้กล่าวว่า รูปแบบการประเมินที่เรียกว่า CSE (Center for the Study of Evaluation Approach) จุดเน้นของการประเมินตามแนวคิดของอัลคิน คือ การประเมินเพื่อการตัดสินใจ อัลคินได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ ในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของโครงการขอขายของการประเมินจากความหมายของการประเมิน

ตามแนวคิดของอัลคินนั้น การประเมินจะประกอบด้วยการจัดหา และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจดังในการประเมินจำเป็นจะต้องประเมินในเรื่องต่าง ๆ 5 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินระบบ (System Assessment) เป็นการอธิบายหรือพรรณาสภาพของระบบเพื่อเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงกับความคาดหวังที่จะเกิดขึ้น การประเมินระบบจะช่วยให้เราสามารถกำหนดขอบเขต และวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม สิ่งที่จะต้องศึกษา ได้แก่ความต้องการของประชาชน ชุมชนและสังคมที่มีต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน สำหรับการประเมินระบบแต่ละส่วนจำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการต่างกัน

2. การประเมินการวางแผนโครงการ (Program Planning) เป็นการประเมินก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการตัดสินใจพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมของโครงการ นักประเมินต้องหาข้อมูลที่แสดงความคาดหวังที่จะบรรลุเป้าหมาย พร้อมกับประเมินผลที่จะได้รับจากการใช้วิธีการดำเนินงานต่าง ๆ ด้วย เพื่อให้สามารถเห็นข้อเปรียบเทียบในการหาทางเลือกที่เหมาะสม โดยใช้วิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของปัญหา โดยทั่วไปจะใช้การประเมินจากเกณฑ์ภายนอก และจากเกณฑ์ภายใน

3. การประเมินการนำไปใช้เพื่อการดำเนินโครงการ (Program Implementation) เป็นการประเมินขณะที่โครงการกำลังดำเนินงาน เพื่อตรวจสอบดูว่า การดำเนินโครงการนั้นเป็นไปตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้วางแผนไว้หรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่วางแผนไว้ หรือคาดหวังไว้เพียงไร

4. การประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ (Program Improvement) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อมูลที่น่ามาใช้ในการดำเนินโครงการให้บรรลุจุดมุ่งหมายและมีผลที่ไม่คาดคิดมาก่อนเกิดขึ้นบ้างหรือไม่ ดังนั้น นักประเมินจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะหาข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในทุก ๆ ด้านของโครงการ ตลอดจนผลกระทบของโครงการที่มีต่อโครงการอื่น เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงโครงการต่อไป

5. การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ (Program Certification) ขั้นตอนนี้นักประเมินต้องหาข้อมูลข่าวสารรายงานต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ เพื่อใช้ข้อมูลในการพิจารณาตัดสินใจคุณค่าของโครงการ และศักยภาพในการสรุปอ้างอิงไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ หรือนำไปใช้กับโครงการในสถานการณ์อื่น ๆ ได้กว้างขวางเพียงใด ในขั้นนี้ข้อมูลที่ได้จากนักประเมินจะทำให้ผู้บริหารได้ตัดสินใจว่า ควรจะดำเนินกับโครงการในลักษณะใด อาจจะยกเลิก ปรับปรุงใหม่ หรืออาจจะขยายโครงการต่อไปอีก เป็นต้น

โพรวัส (Provus, 1971) กล่าวว่า การประเมินผล เป็นการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติการกับมาตรฐานหรือเป็นการค้นหาความไม่สอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับผลการปฏิบัติการของแผนงาน เขาอธิบายว่า มีความไม่สอดคล้องกัน 5 ชนิด ที่สามารถศึกษาได้จากการใช้แผนงาน คือ ความไม่สอดคล้องที่สัมพันธ์กับขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การออกแบบโครงการ คือ การกำหนดปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงานกำหนดกระบวนการดำเนินงาน และกำหนดผลที่คาดหวังซึ่งจะได้รับจากการดำเนินงาน

2. การเตรียมพร้อมเป็นการนำปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงานเข้าสู่ กระบวนการ

3. กระบวนการที่ใช้เพื่อการดำเนินงาน

4. ผลผลิตที่เกิดจากโครงการ

5. การวิเคราะห์เกี่ยวกับการลงทุน

ตามขั้นตอนนี้ การประเมินต้องทำโดยผู้ประเมินคนหนึ่งที่ได้วางมาตรฐานตามความคาดหวังของโครงการเอาไว้ ต่อจากนั้นการประเมินทุกอย่างต้องดำเนินไปโดยการหาข้อมูลใหม่และทำการตัดสินใจ โดยใช้มาตรฐานที่วางไว้เป็นเกณฑ์ เป็นรูปแบบที่ช่วยให้หาข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในทุกขั้นตอนของการประเมินดังกล่าวข้างต้น และตลอดโครงการอย่างต่อเนื่อง

สตฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1967) ได้กล่าวว่า การประเมินเป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์การประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เน้นการแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดหาและนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหาข้อมูลและนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ทั้งนี้เพื่อป้องกันการมีอคติในการประเมิน เมื่อพิจารณาถึงช่วงเวลาของการประเมินผลโครงการ เพื่อจำแนกประเภทของการประเมินผลโครงการโดยละเอียดแล้ว สามารถจำแนกได้ว่าการประเมินผลโครงการมี 4 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลโครงการก่อนการดำเนินงาน (Pre-Evaluation) เป็นการประเมินว่ามีความจำเป็นและความเป็นไปได้ในการกำหนดให้มีโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ หรือไม่ บางครั้งเรียกการประเมินผลประเภทนี้ว่าการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) หรือการประเมินความต้องการที่จำเป็น (Needs Assessment)

2. การประเมินผลโครงการขณะดำเนินงาน (On - Going Evaluation) เป็นการประเมินผลโครงการเพื่อติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน (Monitoring) และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ

3. การประเมินผลโครงการเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน (Post - Evaluation) เป็นการประเมินว่าผลของการดำเนินงานนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้หรือไม่

4. การประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการ (Impact Evaluation) เป็นการประเมินผลโครงการหลังจากการสิ้นสุดการดำเนินโครงการหรือแผนงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะได้รับอิทธิพลจากการมีโครงการหรือปัจจัยอื่น

สรุปได้ว่า มีรูปแบบการประเมินที่นิยมใช้กันหลายรูปแบบ เช่นรูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์พื้นฐานการ เป็นรูปแบบการประเมินที่เก่าแก่ที่ใช้กันอย่างกว้างขวางที่สุดในการประเมินโครงการต่าง ๆ รูปแบบการประเมินแบบการตอบสนอง ประเมินยึดจุดมุ่งหมายและผลข้างเคียง เน้นที่กิจกรรมมากกว่าจุดมุ่งหมายของโครงการ รูปแบบการประเมินโดยผู้ชำนาญ รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ รูปแบบซิปป์ เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์การประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ การประเมินผลโครงการก่อนการดำเนินงานเป็นการประเมินว่ามีความจำเป็นและความเป็นไปได้ในการกำหนดให้มีโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ ถึงความเป็นไปได้ หรือประเมินความต้องการที่จำเป็น การประเมินผลโครงการขณะดำเนินงาน

เป็นการประเมินผลโครงการเพื่อติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ การประเมินผลโครงการเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานเป็นการประเมินว่าผลของการดำเนินงานนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้หรือไม่ การประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการ เป็นการประเมินผลโครงการหลังจากการสิ้นสุดการดำเนินโครงการหรือแผนงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะได้รับอิทธิพลจากการมีโครงการหรือปัจจัยอื่น

6. การประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบ CIPP Model และ CIPPI Model

6.1 การประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบ CIPP Model

แนวคิดการประเมินโครงการที่เป็นที่นิยมแพร่หลาย เป็นของสตัฟเฟิลบีมที่ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่าท่านผู้นี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมินจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน เรียกว่า CIPP Model

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1967) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินเรียกว่า ชิปปโมเดล (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยมีจุดมุ่งเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือการให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง มีรายละเอียดที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ คำว่า CIPP เป็นคำที่ย่อมาจาก Context, Input, Process, และ Product สตัฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการบรรยาย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ เลือกทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งในการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญมุ่งประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้าเบื้องต้น (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ประเภทของการประเมินและลักษณะการตัดสินใจตามกรอบความคิดของรูปแบบการประเมินชิปปแนวทางการประเมินในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ เป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามต่าง ๆ เช่น เป็นโครงการที่สนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรหรือนโยบายของหน่วยเหนือหรือไม่ เป็นโครงการที่เป็นไปได้ในแง่ของโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ หรือไม่

2. การประเมินปัจจัยนำเข้าเบื้องต้น (Input Evaluation: I) เป็นการประเมินเพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้จะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ เป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่น ปัจจัยที่กำหนดไว้ในโครงการมีความเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ กิจกรรม แบบ ทางเลือกที่ได้เลือกสรรแล้ว ที่กำหนดไว้ในโครงการ ความเป็นไปได้และเหมาะสมเพียงใด

3. ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินระหว่าง การดำเนินงานโครงการ เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนด

ไว้และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการนั้น ๆ ด้วย ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่นการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดทำได้หรือทำไม่ได้ เพราะเหตุใด เกิดปัญหา อุปสรรค ไม่ราบรื่น ไม่คล่องตัวหรือไม่อย่างไร มีการแก้ไขปัญหาอย่างไร

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการรายงานผลที่ได้จากการประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการร่วมด้วย ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ ๆ เช่น เกิดผล ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ คุณภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไรเกิดผลกระทบอื่นใดบ้างหรือไม่

นอกจากนี้ สตีฟเฟิลบีมได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินผล ดังนี้

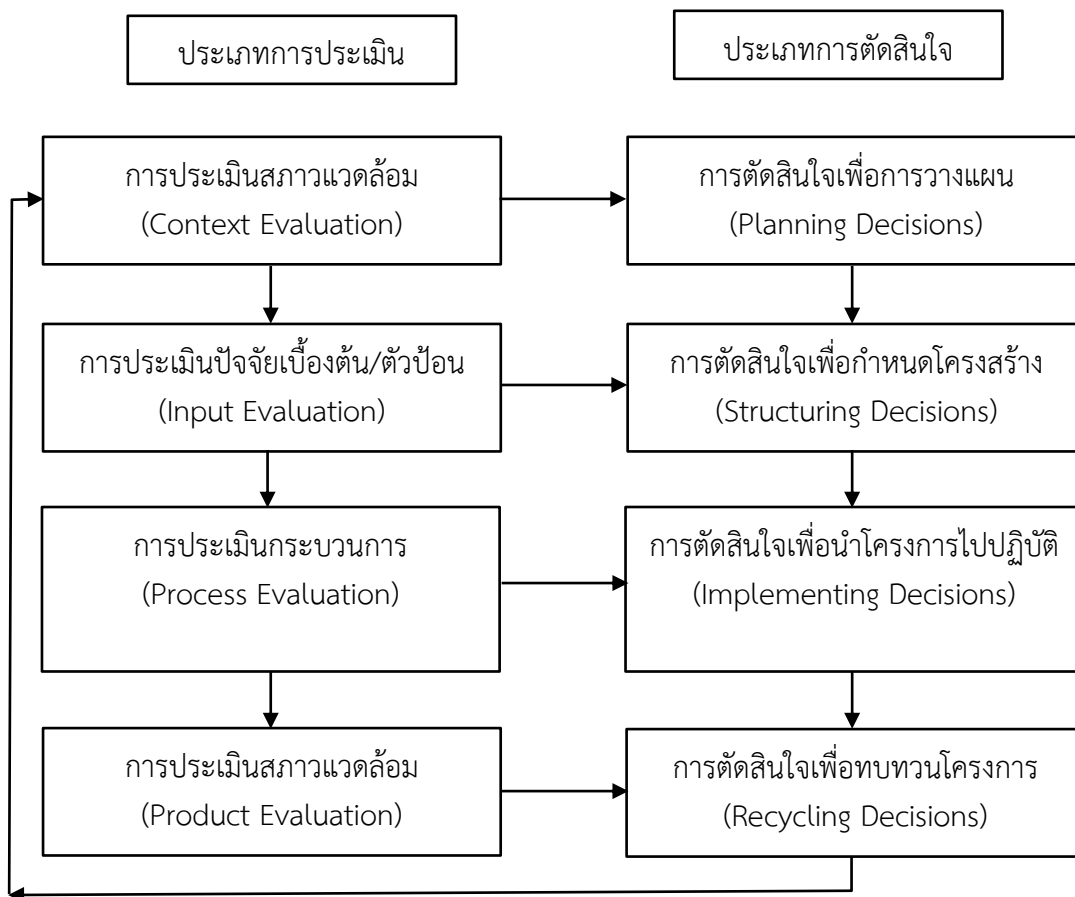
1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยนำเข้าที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตาม แผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิต (Output) ที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

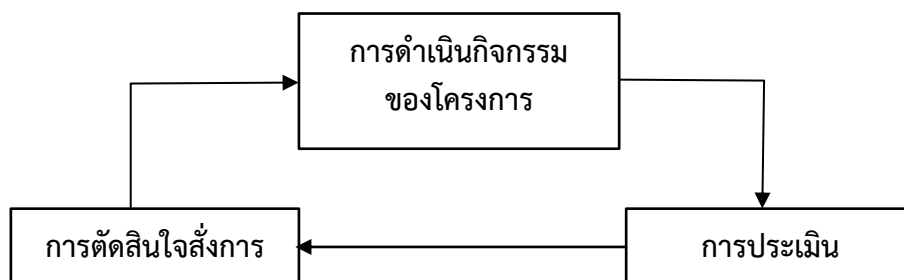
แนวคิดและเป้าหมายของการประเมินตามที่สตีฟเฟิลบีมได้เสนอมาแล้วนั้น ก็เพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการดำเนินโครงการแต่ละประเภท จะเห็นได้ชัดว่า การประเมินแต่ละประเภทดังกล่าว จะต้องเอื้ออำนวยต่อการนำไปตัดสินใจ ดังรูปแบบความสัมพันธ์ต่อไปนี้ (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2551) ตามภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจและประเภทของการประเมินตามโมเดลของสตัฟเฟิลบีม
(ที่มา: เยาวดี ราชชัยกุล วิทยุศาสตร์, 2551)

สตัฟเฟิลบีมได้เสนอแนวคิดในการสร้างแบบแผนการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ CIPP Model ซึ่งอาจนำไปประยุกต์ใช้กับการประเมินผลในรูปแบบอื่น ๆ ได้ แบบแผนการประเมินผลมีดังนี้ การบรรยายจุดมุ่งหมายและการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานซึ่งประกอบด้วย 1.ขอบเขตความรับผิดชอบว่ามีขอบเขต ระดับท้องถิ่นระดับจังหวัดหรือ ระดับประเทศ เวลาและแนวทางเลือกตัวแปรในการวัดและมาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินใจ นโยบายในการปฏิบัติงานของผู้ประเมินผล 2.การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการ เครื่องมือ วิธีการ สุ่มกลุ่มตัวอย่าง สภาพการณ์ในการเก็บข้อมูล 3.การวิเคราะห์ข้อมูล 4.การรายงานผลหรือสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล 5.การบริหารการประเมินผล เพื่อเตรียมแผนการดำเนินงานทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนคือกำหนดโครงสร้าง กำหนดบุคลากรและทรัพยากร กำหนดวิธีการปฏิบัติ ประเมินผลประสิทธิภาพของเครื่องมือ กำหนดวิธีการที่จะพัฒนาแบบแผนการประเมินและการจัดหางบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน การประเมินผลตลอดโครงการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2551) กล่าวว่า แนวคิดของสตฟเฟิลบีม มีลักษณะที่จะแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ฝ่ายประเมินทำหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหาและนำผลการประเมินที่ได้นั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ทั้งในส่วนที่เป็นรายละเอียดของการประเมินตามนิยามของสตฟเฟิลบีมนั้นสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นโมเดลพื้นฐาน ได้ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 โมเดลพื้นฐานของสตฟเฟิลบีม
(ที่มา: เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2551)

การประเมินตามโมเดลของสตฟเฟิลบีมนั้น สามารถสรุปการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. กำหนด หรือระบุและบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ
2. รวบรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์สารสนเทศ เพื่อนำเสนอฝ่ายวิชาการ

การจัดประเภทของการประเมินดังกล่าว แสดงถึงการประเมินที่พยายามให้ครอบคลุมกระบวนการทำงานในทุก ๆ ขั้นตอน ตามแนวคิดที่รู้จักกันดีในนามว่า “CIPP” สิ่งที่ควบคู่กับการประเมินทั้ง 4 ข้างต้นได้แก่การตัดสินใจเพื่อดำเนินการใด ๆ ซึ่งสามารถจะแบ่งออกได้อีก 4 ประเภทเช่นกัน คือ

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผนเป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินสถานะแวดล้อมมีบทบาทสำคัญคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนในการดำเนินงาน
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการเป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินตัวป้อน มีบทบาทสำคัญคือ การกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ ของโครงการ
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติเป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินกระบวนการมีบทบาทสำคัญคือ ควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด และเพื่อปรับปรุงแก้ไขแนวทาง การทำงานให้ได้ผลดี
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการเป็นการตัดสินใจที่อาศัยผลจากการประเมินที่เกิดขึ้นมีบทบาทหลักคือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการยุติ ล้มเลิก หรือขยายโครงการในช่วงเวลาต่อไป

สมคิด พรหมจ้อย (2555) ได้กล่าวว่าการประเมินโดยใช้ชิปปโมเดล (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งแนวทางการประเมินในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้จะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินระหว่าง การดำเนินโครงการเพื่อหาข้อดี และข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการนั้นด้วย

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการดำเนินโครงการ

รัตนะ บัวสนธ์ (2556) ได้อธิบาย รูปแบบการประเมิน CIPP Model ไว้ว่า รูปแบบการประเมิน CIPP เป็นการนำตัวอักษรตัวแรกของมิติการประเมิน 4 ด้านมาประกอบกัน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ซึ่งสตีเฟลด์เฟลด์พัฒนาเสนอขึ้นโดยมีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์การกระทำ การประเมินโครงการทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่กลางปี 1960 โดยต้องการที่จะแก้ไขข้อผิดพลาด หรือข้อจำกัดของรูปแบบการประเมินแบบดั้งเดิม อาทิ การออกแบบการทดลอง การประเมินอิงวัตถุประสงค์และการทดสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบหรือวิธีการประเมินแบบดั้งเดิมมีข้อจำกัดในการศึกษาหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาในสมัยนั้นจึงทำให้เกิดการพัฒนาการประเมินใหม่ ๆ เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาอย่างรอบด้านหลายแง่มุมมากขึ้น ซึ่งรูปแบบการประเมิน CIPP ก็เป็นหนึ่งในรูปแบบการประเมินอื่น ๆ ที่นักประเมินในยุคนั้นพัฒนานำเสนอไว้ รูปแบบการประเมิน CIPP ปรากฏขึ้นเป็นลายลักษณ์ชัดเจนในหนังสือชื่อ Educational Evaluation and Decision Making ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1971 และปรับปรุงอีกครั้งในปี 2007 ในหนังสือ Evaluation Theory Models and Applications โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation : C) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น (Need) ปัญหา (Problem) คุณสมบัติที่มีค่า (Assets) และโอกาส (Opportunities) ที่จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขแวดล้อมหนึ่งที่กำหนด การประเมินบริบท 4 ส่วนนี้มีความสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบโครงการ แผนงาน และการให้บริการที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้ ทั้งนี้การประเมินบริบทมีวัตถุประสงค์ที่จะ

1) กำหนดขอบเขตและบรรยายเกี่ยวกับความตั้งใจให้บริการ

2) จำแนกผู้รับผลประโยชน์ที่ตั้งใจให้บริการ (หรือกลุ่มเป้าหมาย) และประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มบุคคลดังกล่าว

3) จำแนกปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นบ่อเกิดของความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือกลุ่มเป้าหมายนั้น

4) จำแนกความเกี่ยวข้องระหว่างคุณสมบัติที่มีค่าและโอกาสการได้รับทุนอุดหนุนที่สามารถนำไปใช้กำหนดเป้าหมายความต้องการจำเป็นนั้น

5) จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดเป้าหมายมุ่งการปรับปรุง

6) ประเมินความชัดเจนและความเหมาะสมเป็นไปได้ของเป้าหมายมุ่งการปรับปรุง

7) จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจผลลัพธ์ของเป้าหมายมุ่งการปรับปรุงหรือความพยายามในการให้บริการ

การประเมินบริบทอาจจะประเมินได้ทั้งก่อนระหว่างหรือแม้กระทั่งหลังการดำเนินโครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซง (Intervention) อื่น ๆ (Stufflebeam and Shinkfield, 2007) ในกรณีประเมินบริบทก่อนการดำเนินโครงการองค์กรหรือหน่วยงานจะใช้ผลจากการประเมินบริบทเพื่อช่วยจัดลำดับความสำคัญและกำหนดเป้าหมายสำหรับโครงการนั้น แต่ถ้ายกเป็นการประเมินบริบทระหว่างหรือหลังดำเนินโครงการหรือสิ่งแทรกแซงอื่น ๆ องค์กรและหน่วยงานมักจะดำเนินการและจัดทำรายงานการประเมินบริบท ควบรวมไปกับการประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต กรณีนี้การประเมินบริบทจึงมีประโยชน์สำหรับการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายของโครงการ และช่วยให้ผู้รับบริการได้ประเมินว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าวมีคุณประโยชน์ ตอบสนองหรือเป็นไปตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หรือไม่เพียงไร เทคนิควิธีการที่ใช้ในการประเมินบริบทควรใช้วิธีการเก็บรวบรวมสารสนเทศอย่างหลากหลาย ครอบคลุมสมาชิกที่เป็นประชากรเป้าหมายรวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ซึ่งโดยปกติมักเริ่มจากการซักถามผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อช่วยระบุขอบข่ายการศึกษา หลังจากนั้นนักประเมินอาจจะทำการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการรับบริการหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการให้บริการอาจทำได้โดยการทบทวนเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลัง และการปฏิบัติงานของบุคคล การจัดเวทีรับฟังจากชุมชน การทดสอบและการสัมภาษณ์ผู้รับประโยชน์รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคนอื่น ๆ ในกรณีที่ผู้รับประโยชน์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนผู้รับบริการจากโครงการหรือสิ่งแทรกแซงเป็นประชากรที่มีจำนวนมาก นักประเมินอาจใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแล้วสร้างแบบสอบถามหรือแบบสำรวจความต้องการจำเป็น และทำการทดสอบสมมุติฐานเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นจำแนกตามกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวกับโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น หรืออาจศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์หรือประสิทธิผลทางการเรียนของผู้เรียน ในกรณีเช่นนี้นักประเมินก็อาจสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาใด ๆ เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ทดสอบเปรียบเทียบก็ได้ ผลการประเมินบริบทสามารถนำมาใช้ได้อย่างกว้างขวางยกตัวอย่างเช่น ผู้บริหารสามารถนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้สื่อสารกับสมาชิกในองค์กรเพื่อแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งจุดอ่อน ความต้องการจำเป็น คุณสมบัติที่มีค่า โอกาสและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาขององค์กร แต่สำหรับ

นักพัฒนาโครงการก็สามารถที่จะนำผลการประเมินบริบทไปใช้เพื่อสนับสนุนขอรับทุนหรือจัดทำสัญญาต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการดังกล่าว ในขณะที่องค์กรให้บริการทางสังคมหรือองค์กรการกุศลอาจใช้สารสนเทศจากผลประเมินบริบทเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคณะทำงานหรือเพื่อจำแนกจัดลำดับให้ความช่วยเหลือประชากรเป้าหมาย สำหรับโรงเรียนนั้นก็อาจใช้การประเมินบริบทเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนและผู้ปกครองในการชี้แนะและพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนให้ดียิ่งขึ้น ในส่วนของนักประเมินก็ต้องใช้ผลการประเมินบริบทเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสมและมีความสัมพันธ์กับแผนงานโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) จุดมุ่งเน้นหลักของการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อช่วยจัดลำดับโครงการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความต้องการจำเป็น โดยการศึกษาและตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนเกี่ยวกับแนวทางต่าง ๆ ที่มีศักยภาพหรือมีความเป็นไปได้มากที่สุด ในอันที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การประเมินปัจจัยนำเข้าจะเป็นตัวบ่งบอกล่วงหน้าถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวหรือประสิทธิผลของความพยายามเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่โครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ต้องการให้เกิด จุดมุ่งเน้นประการที่สองของการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางที่เป็นทางเลือกต่าง ๆ และเพราะเหตุใดจึงเลือกแนวทางนั้น ในกรณีเช่นนี้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินปัจจัยนำเข้าจะมีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับบ่งบอกให้เห็นถึงความรับผิดชอบ (Accountability) ใด ๆ ของผู้พัฒนาโครงการที่พยายามออกแบบและปรับปรุงงบประมาณใด ๆ ของโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว นอกจากนี้แล้วการประเมินปัจจัยนำเข้าก็จะช่วยจำแนกและจัดลำดับแนวทางที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจได้ใช้เป็นทางเลือกสำหรับการดำเนินงานต่อไป โดยสรุปการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อช่วยผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมาย ตอบสนองความต้องการจำเป็นให้แก่ผู้รับประโยชน์ ก่อให้เกิดแผนงานที่ปฏิบัติได้จริงและใช้งบประมาณได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการบันทึกและสร้างสำนักรับผิดชอบเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพยากรและวิธีการดำเนินงานในแผนงานนั้น ๆ นอกจากนี้แล้วหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการประเมินปัจจัยนำเข้าก็เพื่อช่วยให้ผู้นำโครงการหลีกเลี่ยงความสูญเสียเปล่าใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรมหรือโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าถึงทรัพยากรที่จะต้องสูญเสียไป นักประเมินสามารถทำการประเมินปัจจัยนำเข้าได้หลายขั้นตอนโดยไม่จำเป็นต้องกระทำตามลำดับต่อเนื่องกัน นักประเมินอาจเริ่มจากการทบทวนปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และตอบสนองความต้องการจำเป็นที่เฉพาะเจาะจงซึ่งทำได้ตามขั้นตอนหรือวิธีการต่าง ๆ ได้แก่

- 1) การทบทวนวรรณกรรมหรือเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 2) การตรวจเยี่ยมโครงการตัวอย่างหรือโครงการที่มีลักษณะคล้ายกัน
 - 3) การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและตัวแทนจากรัฐบาล
 - 4) สืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับการให้บริการจากแหล่งสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
 - 5) ทบทวนเอกสารบทความเกี่ยวกับรายงานผู้บริโภครหรือเอกสารอื่น ๆ
- ที่ตีพิมพ์เรื่องราวที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการให้บริการ
- 6) การชี้ชวนให้ผู้ปฏิบัติงานจัดทำข้อเสนอ

นักประเมินอาจจัดสารสนเทศเหล่านี้อย่างเป็นทางการเป็นหมวดหมู่ไว้ในห้องวางแผน โดยเฉพาะและจัดกลุ่มที่ศึกษาเฉพาะเพื่อทำการสืบค้นหรือดำเนินการจัดทำแผนสัมมนาโดยตรงเกี่ยวกับการวิเคราะห์วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในโครงการ นักประเมินต้องใช้สารสนเทศที่ได้ทั้งหมดเพื่อนำไปสู่การได้กลยุทธ์หรือแนวทางการดำเนินงานที่มีแนวโน้มศักยภาพก่อให้เกิดการยอมรับได้ต่อการนำไปใช้ ทั้งนี้โดยอาจจัดลำดับแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวโดยอาศัยหรือพิจารณาจากเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

- 1) ตอบสนองการบรรลุความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์
- 2) ตอบสนองต่อเป้าหมายที่เป็นปัญหาขององค์กร
- 3) ศักยภาพของประสิทธิผล
- 4) ต้นทุนที่ต้องใช้
- 5) สอดคล้องมีอยู่จริงในทางการเมือง
- 6) มีความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการ
- 7) มีศักยภาพเพียงพอที่จะก่อให้เกิดผลกระทบภายนอกพื้นที่หนึ่ง ๆ

ต่อจากนั้นนักประเมินสามารถที่จะให้คำแนะนำแก่ผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจว่า ควรจะเลือกหรือค้นหาแนวทางการดำเนินงานหรือไม่อย่างไร ในกรณีที่เป็นการค้นหาวัตรกรรมหรือแนวทาง การดำเนินงานใหม่ ๆ นักประเมินและผู้รับบริการอาจจัดทำเกณฑ์อย่างเป็นทางการชัดเจนที่นวัตกรรมนั้น ต้องบรรลุและจัดลำดับข้อเสนอแนวทางต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่ต้องการบรรลุซึ่งเลือกไว้แล้ว ในลำดับต่อไปนักประเมินอาจจัดลำดับข้อเสนอหรือแนวทางที่มีศักยภาพแก่การยอมรับได้และชี้แนะแนวทางหรือคุณลักษณะที่ดีที่สุดให้แก่องค์กรหรือหน่วยงานว่าควรดำเนินการอย่างไร นอกจากนั้นนักประเมินก็อาจทำได้โดยการจัดให้มีการรับฟังเพื่อให้ได้สารสนเทศเพิ่มเติมจากผู้ปฏิบัติหรือผู้บริหารเกี่ยวกับข้อเสนอหรือแนวทางต่าง ๆ ที่ดีที่สุดสำหรับเป็นทางเลือกการตัดสินใจให้แก่หน่วยงานองค์กร การประเมินปัจจัยนำเข้า นำไปประยุกต์ใช้ได้หลายกรณี อาทิ ผู้บริหารใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับเงินลงทุนสนับสนุนการดำเนินงานจากคณะกรรมการกำหนดนโยบาย ในหน่วยงานหนึ่ง ๆ โรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษาใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนแผนงาน โครงการทางการศึกษา ในขณะเดียวกันผู้กำหนดนโยบายหรือผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจทางการศึกษาก็ใช้สำหรับการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับความคุ้มค่าหรือประสิทธิผลที่จะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนหรืองบประมาณที่ต้องจัดสรรให้กับโครงการหรือนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการตรวจสอบการนำแผนงานหรือโครงการไปใช้หรือตรวจสอบการดำเนินการใช้แผนงาน โครงการ วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งของการประเมินกระบวนการ ก็คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้จัดการและผู้ปฏิบัติงานในโครงการนั้น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการว่าเป็นไปตามตารางเวลาที่กำหนดหรือไม่ การใช้งบประมาณและประสิทธิภาพเป็นอย่างไร สำหรับวัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งก็เพื่อชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในการปรับปรุงการใช้งบประมาณและแนวทางการดำเนินงานของโครงการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพราะโดยปกติแล้วเมื่อมีการเริ่มต้นการดำเนินงานของโครงการหรือแผนงานผู้ปฏิบัติงานย่อมไม่สามารถที่จะกำหนดสิ่งต่าง ๆ ได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น

เรื่องของการจัดกิจกรรม การใช้บุคลากร งบประมาณ หรืออื่น ๆ ดังนั้นการได้รับสารสนเทศจากการประเมินกระบวนการก็สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ในโครงการให้สามารถดำเนินการต่อไป และมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ในการประเมินกระบวนการนั้นควรทำการเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมและค่าใช้จ่ายจริงกับกิจกรรมในแผนงาน โครงการและงบประมาณที่กำหนดไว้ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร รวมทั้งบรรยายให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ และท้ายที่สุดก็ควรจัดทำรายงานที่ผู้ร่วมโครงการหรือทำการสังเกตได้ตัดสินใจคุณภาพของกระบวนการใช้โครงการแผนงาน นักประเมินกระบวนการจำเป็นต้องดำเนินการค่อนข้างมากในการควบคุมกำกับ และจัดทำเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการหรือตัวแทรกแซง ซึ่งอาจเริ่มจากการทบทวนกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องแผนการปฏิบัติงาน งบประมาณและการประเมินผลของโครงการหรือสิ่งที่แทรกแซงเพื่อที่จะพิจารณาว่ากิจกรรมอะไรที่ควรต้องกำกับในโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว การพิจารณาตัวอย่างที่เป็นไปได้ในการให้บริการกลุ่มผู้รับประโยชน์การฝึกอบรม ให้คำปรึกษาทีมผู้ปฏิบัติงานการจัดประชุมทีมผู้ปฏิบัติงาน การควบคุมกำกับผังงาน (Work Flow) การบำรุงรักษาตรวจสอบเครื่องอุปกรณ์ การจัดลำดับและแจกจ่ายวัสดุ การควบคุมค่าใช้จ่าย การจัดการสารสนเทศของโครงการเหล่านี้เป็นต้น เทคนิควิธีที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการประเมินกระบวนการนั้น นักประเมินควรใช้วิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดการรบกวน (Unobtrusive) แก่ผู้ปฏิบัติงานให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในขณะเดียวกันก็ต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ด้วยเช่นกัน นักประเมินอาจพิจารณาภาพรวม ว่ากิจกรรมหรือการดำเนินงานของโครงการดังกล่าวเป็นอย่างไร โดยการตรวจเยี่ยมและสังเกตที่ศูนย์ของกิจกรรมนั้น การทบทวนวิเคราะห์เอกสารที่ปรากฏ (เช่น แผนปฏิบัติงาน งบประมาณ รายงานบัญชีและระยะเวลาการจัดประชุม) การเข้าร่วมประชุมกับทีมผู้ปฏิบัติงานและการสัมภาษณ์บุคคลหลัก หลังจากนั้นนักประเมินต้องจัดทำรายงานสรุปเกี่ยวกับแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อค้นพบและประเด็นการสังเกต นักประเมินควรแสดงให้เห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของกระบวนการอย่างชัดเจนตามที่ได้จากผู้ปฏิบัติงานพร้อมทั้งนำเสนอรายงานนี้ในการประชุมทีมผู้ปฏิบัติงานและเชิญผู้อำนวยการของทีมผู้ปฏิบัติงานให้เป็นผู้ดำเนินการอภิปรายเกี่ยวกับข้อค้นพบซึ่งปรากฏในรายงาน ทีมงานของโครงการอาจจะใช้รายงานเพื่อการตัดสินใจให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของตนต่อไป ต่อจากนั้นนักประเมินก็ควรทบทวนเกี่ยวกับแผนงานการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งต่อไป รวมทั้งการจัดทำรายงานตามลำดับ โดยการสอบถามความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากทีมผู้ปฏิบัติงานถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อที่จะทำให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์มากที่สุด ในการจัดประชุมนำเสนอรายงานให้กับทีมผู้ปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ซึ่งทีมผู้ปฏิบัติงานก็อาจจะให้ข้อเสนอแนะที่ดีเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินว่าควรจะทำอย่างไร เช่น อาจใช้การสังเกต บันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของทีมผู้ปฏิบัติงานการสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น นอกจากนั้นนักประเมินก็ควรสอบถามผู้ปฏิบัติงานถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมหรือดีที่สุดสำหรับการใช้ประโยชน์จากรายงานการประเมินช่วงถัดไปนักประเมินกระบวนการควรจัดลำดับรายงานโดยพิจารณาว่าจะก่อให้เกิดผลดีที่สุดแก่ทีมผู้ปฏิบัติงานในการนำไปใช้ในแผนปฏิบัติงานและบูรณาการเข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยรอบโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น นักประเมินควรจะต้องบรรยายให้เห็นถึงสิ่งที่เบี่ยงเบนออกไปจากแผนงานที่กำหนดและควรชี้ให้เห็นถึงความผันแปรเหล่านี้ว่ามีลักษณะอย่างไร

เมื่อพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถานที่ที่แตกต่างเปี่ยมเบนไปจากแผนงานนั้น ผลการประเมินกระบวนการนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายกรณียกตัวอย่าง เช่น สมาชิกในทีมงานใช้สำหรับชี้แนะแนวทางการดำเนินกิจกรรมแก้ไขแผนงานที่ผิดพลาดและจัดทำบันทึกความรับผิดชอบ ผู้จัดการบางคนใช้ตารางหรือปฏิทินสะท้อนผลกลับผลการประเมินกระบวนการที่จัดทำ ตามปกติหรือสม่ำเสมอเพื่อให้ทีมผู้ปฏิบัติงานรักษาหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง การประเมิน กระบวนการยังช่วยให้บุคคลภายนอกได้เรียนรู้ว่าอะไรคือสิ่งสำคัญที่ต้องทำและอะไรคือต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในกรณีที่พวกตนต้องการกระทำในลักษณะที่คล้าย ๆ กันนี้

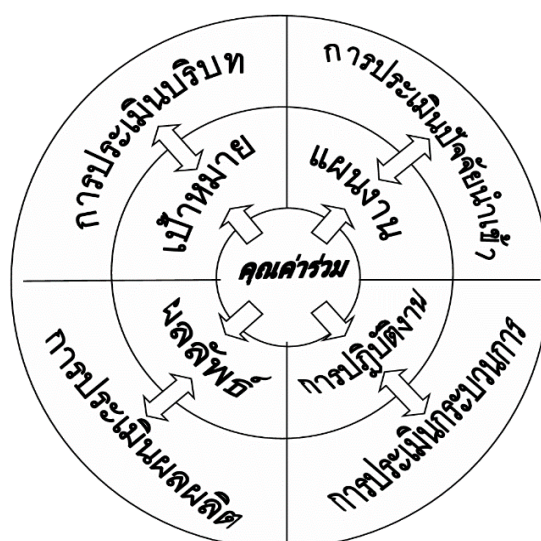
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) วัตถุประสงค์หลักของการประเมินผลผลิตก็เพื่อสอวัด ติความและตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงว่าตอบสนองบรรลุลความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือไม่ นอกจากนั้นการประเมินผลผลิตก็จะต้องประเมินผลลัพธ์ (Outcomes) ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ทั้งที่เป็นไปในทางบวกและทางลบอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นบ่อยครั้งที่นักประเมินยังขยายขอบเขตการประเมินผลผลิตไปสู่การประเมินในสิ่งที่เรียกว่าผลลัพธ์ระยะยาวอีกด้วย การประเมินผลผลิตควรดำเนินการโดยอาศัยการรวบรวมและวิเคราะห์การตัดสินใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน (Evaluation) นั้น ในบางครั้งก็อาจทำการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมินอื่นซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันและก็มีอยู่บ่อย ๆ ที่ผู้รับบริการจากโครงการต้องการจะรู้ว่าโครงการดังกล่าวได้ผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่และมีประโยชน์คุ้มกับการลงทุนดำเนินการเพียงไร ดังนั้นในทางที่เหมาะสมแล้วนักประเมินก็ควรที่จะวิเคราะห์ตีความให้เห็นว่าจุดอ่อนของการใช้โครงการหรือแผนปฏิบัติงานส่วนใดที่เป็นสาเหตุทำให้ได้ผลลัพธ์อ่อนด้อยลงไปด้วย เทคนิควิธีการที่ใช้ประเมินผลผลิตมิได้กำหนดไว้อย่างเป็นแบบแผนตายตัว แต่นักประเมินอาจต้องใช้วิธีการอย่างหลากหลายร่วมกันเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการศึกษาผลลัพธ์ทั้งหมดของสิ่งที่ได้รับการประเมิน รวมทั้งยังช่วยในการตรวจสอบข้ามกันไปมาระหว่างข้อค้นพบที่หลากหลายอีกด้วย ในการประเมินผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดนั้น นักประเมินจำเป็นต้องศึกษาค้นหาผลลัพธ์ที่มีได้คาดหมายด้วย ทั้งผลลัพธ์ในเชิงบวกและเชิงลบโดยการรับฟังความคิดเห็นหรือสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสิ่งที่ได้รับการประเมินเพื่อที่จะทำการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน และสืบหาข้อเท็จจริงอย่างรอบคอบสำหรับยืนยันหรือไม่ยืนยันสมมติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ดังกล่าว นอกจากนี้แล้วนักประเมินอาจใช้วิธีการศึกษารายกรณีโดยเลือกบุคคลที่ได้รับประสบการณ์จากโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน เพื่อทำการสัมภาษณ์ระดับลึกเกี่ยวกับผลที่เกิดจากโครงการดังกล่าว หรือนักประเมินอาจใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นทางโทรศัพท์หรือทางจดหมายของกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อให้ตัดสินใจเกี่ยวกับการได้รับการบริการตามมุมมองของแต่ละคนทั้งที่เป็นภาพบวกและภาพลบ ยิ่งไปกว่านั้นนักประเมินก็อาจจะให้ผู้เข้าร่วมโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน เขียนเสนอตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการได้รับการบริการและก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของตน เช่น ผลผลิตของงานที่เพิ่มขึ้นหรือตำแหน่งหน้าที่การทำงานใหม่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งนักประเมินอาจใช้การสังเกตเพื่อจำแนกและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มบุคคลโดยเปรียบเทียบตามรายการตรวจสอบผลลัพธ์กับโครงการให้บริการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับโครงการที่ได้รับการประเมิน การจัดทำรายงานข้อค้นพบจากการประเมินด้านผลผลิต

อาจทำให้แตกต่างกันตามขั้นตอน กล่าวคือ นักประเมินอาจจัดทำรายงานผลผลิตที่เกิดขึ้นในแต่ละ
 วงรอบของโครงการ รายงานดังกล่าวนี้จะควรจะต้องแสดงให้เห็นว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ได้บรรลุ
 เป้าหมายความต้องการจำเป็นเพียงไร ในขณะที่รายงานเมื่อสิ้นสุดวงรอบทั้งหมดของโครงการควรเป็น
 รายงานที่นำเสนอให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์สรุปรวมทั้งหมดของโครงการดังกล่าว ดังนั้นรายงานผล
 การประเมินด้านผลผลิตจึงต้องเป็นการสรุปตีความ ให้เห็นถึงผลที่ชัดเจนในการตอบสนองความ
 ต้องการจำเป็น ต้นทุนที่ใช้ดำเนินการและผลตอบแทนหรือผลการปฏิบัติทั้งหมดที่ได้รับในแผนงาน
 โครงการนั้น ๆ นักประเมินยังต้องจัดทำรายงานการศึกษาติดตามเพื่อแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ระยะยาว
 ที่เกิดขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้บางกรณีอาจต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์และบูรณาการผลที่ได้รับ
 ทั้งหมดเข้าด้วยกันเพื่อเสนอต่อกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มหรือแต่ละบุคคลผลการประเมินผลผลิตนั้น
 ประชาชนทั่วไปนำมาใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าโครงการ แผนงาน หรือสิ่งแทรกแซงนั้นมี
 คุณประโยชน์เพียงพอต่อการนำไปดำเนินการต่อเนื่องต่อไป หรือควรดำเนินการซ้ำอีกหรือควรขยาย
 ขอบเขตการนำไปใช้ในสถานการณ์หรือสถานที่อื่น ๆ ต่อไป ในขณะเดียวกันสถาบันและหน่วยงานก็
 ยังใช้สำหรับปรับเปลี่ยนหรือแทนที่แผนการปฏิบัติในการที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลได้มากกว่าเมื่อ
 เปรียบเทียบกับต้นทุนและตอบสนองความต้องการจำเป็นของสมาชิกทั้งหมดที่เน้นประชากรเป้าหมาย ผล
 จากการประเมินผลผลิต มีความสำคัญในทางจิตวิทยาเป็นอย่างมาก เมื่อผลจากการประเมินแสดงให้เห็น
 ถึงความงอกงามที่เกิดขึ้นจากแนวทางที่ชาญฉลาดในการดำเนินโครงการ ผลการประเมินเช่นนี้
 นับเป็นสิ่งเสริมแรงที่ดีสำหรับทั้งทีมปฏิบัติงานในโครงการและผู้รับบริการจากโครงการหรืออาจจะ
 เป็นสิ่งที่ทำลาย ลดทอนแรงจูงใจก็ได้ ถ้าหากผลที่ได้จากการประเมินผลผลิตนั้น มีความอ่อนด้อย
 หรือไม่แสดงถึงความงอกงามใด ๆ ที่จะพึงได้รับจากโครงการนั้น ๆ เลย ประเด็นสำคัญสุดท้ายที่ต้อง
 พึงระวังในการจัดทำรายงานการประเมินผลผลิต ก็คือ นักประเมินไม่ควรเร่งรีบประเมินผลผลิตและ
 จัดทำรายงานสู่สาธารณะอย่างทันทีทันใด เพราะเหตุว่าการดำเนินโครงการต้องการระยะเวลา
 พอสมควรที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์บรรลุตามความรับผิดชอบ (Accountability) ที่ระบุไว้การ
 จัดทำรายงานการประเมินผลผลิตที่ยังไม่มีวุฒิภาวะสุกงอม (Premature) อย่างเพียงพอ อาจนำไปสู่
 ความไม่สามารถตัดสินใจได้เกี่ยวกับความต่อเนื่องของโครงการเพราะเหตุว่าทำให้ไม่พบผลลัพธ์ใด ๆ
 เกิดขึ้นเลย ทั้งนี้เนื่องจากผลลัพธ์ ของโครงการต้องใช้ระยะเวลายาวพอสมควรในการศึกษาติดตาม
 ดังนั้นถ้าหากการจัดทำรายงานการ ประเมินผลผลิตสู่สาธารณะได้มีการหน่วงเวลาอย่างสมเหตุสมผล
 แล้ว นักประเมินอาจจะพบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายหลังและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับใช้สนับสนุนการ
 ดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องต่อไป แต่อย่างไรก็ตามนักประเมินก็สามารถจะตอบสนองข้อ
 เรียกร้องของทีมผู้ปฏิบัติงานในโครงการได้อย่างเหมาะสมเกี่ยวกับการแสดงผลข้อค้นพบหรือผลการ
 ประเมินผลผลิตเป็นระยะ ๆ (Formative Product Evaluation) เพื่อช่วยให้บรรลุความสำเร็จ
 ในการปฏิบัติงานตามโครงการ โดยการแลกเปลี่ยนข้อค้นพบให้แก่สมาชิกผู้ปฏิบัติงานในโครงการนั้น
 โดยตรง กฎก้าป้นหลัก (Rules of Thumb) สำหรับนักประเมินนั้นคือ ควรลดความสำคัญใน
 การประเมินผลผลิตของโครงการในระยะแรก ๆ และไม่ควรเร่งรีบจัดทำรายงานสู่สาธารณะควรเสนอ
 ข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิตเป็นระยะ ๆ ให้แก่ทีมผู้ปฏิบัติงานได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เท่านั้น
 นักประเมินควรแจกจ่ายข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิตให้กับผู้มีสิทธิ์รับรู้ภายหลังจากโครงการนั้น
 มีระยะเวลาพอสมควรและมีวุฒิภาวะสุกงอมที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์แล้วหรือกล่าวอย่างถึงที่สุดได้ว่า

จำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงความเป็นมืออาชีพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำรายงาน ข้อค้นพบการประเมินผลผลิตสารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลผลิตเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่แสดงถึงรายงานความรับผิดชอบของสถาบันหรือหน่วยงานที่ดำเนินโครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซงใด ๆ เมื่อใดก็ตามที่ รายงานนั้นแสดงให้เห็นความมีนัยสำคัญของผลสัมฤทธิ์อย่างเด่นชัดก็ จะถูกนำไปใช้โน้มน้าวชุมชนและหน่วยงานให้ทุนสนับสนุนเพื่อให้เพิ่มเติมงบประมาณและขอรับการ สนับสนุนทางการเงินได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าหากผู้มีอำนาจตัดสินใจว่าสิ่งแทรกแซงหรือโครงการนั้น ๆ ไม่ทำให้ได้ผลตอบแทนที่มีความสำคัญอื่นใดเลยก็จะทำให้ยกเลิกการลงทุนดำเนินการอีกต่อไป

จากมติการประเมิน 4 ด้านของรูปแบบการประเมิน CIPP สรุปสาระสำคัญของรูปแบบได้ 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านคุณค่าของรูปแบบ หมายถึง รูปแบบการประเมิน CIPP มีคุณค่า ต่อการประเมินอะไรบ้างและเป็นการประเมินที่สัมพันธ์กับมิติใดของรูปแบบ ซึ่งแสดงได้ตามภาพที่ 6

ภาพที่ 6 องค์ประกอบหลักของรูปแบบการประเมิน CIPP และความสัมพันธ์กับโครงการ (ปรับจาก Stufflebeam and Shinkfield, 2007: 333)

(ที่มา: รัตนะ บัวสนธ์, 2556 : 10)

จากภาพประกอบที่ 6 แสดงให้เห็นวงกลมสำคัญ 3 วง วงในสุดเป็นส่วนที่แสดงถึงคุณค่าร่วมกันของการประเมินในการนำไปใช้กำหนดส่วนต่าง ๆ ในวงกลมที่สองซึ่งเป็นส่วนประกอบของโครงการได้แก่ เป้าหมาย แผนงานหรือแผนการปฏิบัติงาน การปฏิบัติหรือการกระทำตามแผนงานและผลลัพธ์ ที่ได้ใน 4 ส่วนประกอบของโครงการก็จะสัมพันธ์กับมิติการประเมินทั้ง 4 ด้านของรูปแบบการประเมิน CIPP ซึ่งเป็นวงกลมนอกสุด นั่นคือ การประเมินเพื่อนำมาใช้กำหนดเป้าหมายของโครงการก็คือ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า ก็ใช้สำหรับจัดทำแผนปฏิบัติงาน แต่การปฏิบัติงานหรือการกระทำตามแผนก็ต้องอาศัยการประเมินกระบวนการและท้ายที่สุดหากจะประเมินผลลัพธ์ทั้งหมดของโครงการก็ต้องทำการประเมินผลผลิตนั่นเอง

2. บทบาทการประเมินเป็นระยะ ๆ และการประเมินสรุปรวม เนื่องจากรูปแบบการประเมิน CIPP สามารถนำมาใช้ได้ทั้งเป็นการประเมินเป็นระยะ ๆ (Formative Evaluation) และ

การประเมินสรุปรวม (Summative Evaluation) ดังนั้นวัตถุประสงค์และการใช้ผลการประเมินในมิติ 4 ด้านของรูปแบบการประเมินจึงแตกต่างกัน ซึ่งสรุปให้เห็นตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ของมิติทั้ง 4 ด้าน ในรูปแบบการประเมิน CIPP กับบทบาทการประเมินเป็นระยะ ๆ และการประเมินสรุปรวม

บทบาทการประเมิน Evaluation Roles	บริบท Context	ปัจจัยนำเข้า Input	กระบวนการ Process	ผลผลิต Product
การประเมินเป็นระยะ: มุ่งใช้สารสนเทศที่ได้จาก CIPP เพื่อมองมุ่งไปข้างหน้าช่วยสำหรับการตัดสินใจและประกันคุณภาพของโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซง	ชี้แนะสำหรับการจำแนกความต้องการจำเป็นของสิ่งแทรกแซง และเลือกจัดลำดับเป้าหมาย (บนพื้นฐานการประเมินความต้องการจำเป็นปัญหาคุณสมบัติ ที่มีค่าและโอกาสที่จะเกิดขึ้น)	ชี้แนะสำหรับการเลือกแผนปฏิบัติงานหรือกลยุทธ์อื่นๆ (บนพื้นฐานของการประเมินทางเลือกกลยุทธ์และทรัพยากรที่จัดให้สำหรับโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซง) รวมทั้งการตรวจสอบของแผนการปฏิบัติงาน	ชี้แนะสำหรับการนำแผนการแผนปฏิบัติงานไปใช้(บนพื้นฐานของการกำกับควบคุมและการตัดสินใจกิจกรรมในแผนงานนั้น)	ชี้แนะสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องการปรับเปลี่ยนการดัดแปลงหรือแม้กระทั่งการยุติหรือระงับความพยายามใด ๆ ของโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงนั้น (บนพื้นฐานของการประเมิน ผลลัพธ์และผลข้างเคียงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น)
การประเมินสรุปรวม: มุ่งใช้สารสนเทศที่ได้จาก CIPP เพื่อมองย้อนกลับสรุปเกี่ยวกับคุณภาพคุณประโยชน์ความซื่อสัตย์แม่นยำและความมีนัยสำคัญของโครงการ	เปรียบเทียบการประเมินความต้องการจำเป็นปัญหาคุณสมบัติ ที่มีค่าและโอกาส กับเป้าหมายและการจัดลำดับความสำคัญ	เปรียบเทียบกลยุทธ์การออกแบบและงบประมาณของโครงการกับความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและผู้รับประโยชน์ของโครงการนั้น	การบรรยายอย่างครอบคลุมเกี่ยวกับกระบวนการและการค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง โดยการเปรียบเทียบกับกิจกรรมในแผนในแผนงานที่ออกแบบไว้	เปรียบเทียบผลลัพธ์และผลข้างเคียงทั้งหมดของโครงการกับความ ต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจากโครงการที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน ดีความผลที่ได้รับโดยพิจารณาร่วมกับผลการประเมินบริบทปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ

จากสาระสรุปในตารางที่ 1 จะเห็นว่าถ้าเป็นการนำรูปแบบการประเมิน CIPP มาใช้ในการประเมินเป็นระยะ ๆ ตามมิติการประเมิน 4 ด้านนั้น เป็นการประเมินที่มุ่งพิจารณาไปข้างหน้าหรือคาดคะเนถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นและนำผลที่ได้ในแต่ละมิติไปใช้เพื่อการชี้แนะแนวทางการตัดสินใจสำหรับดำเนินการในแต่ละเรื่อง ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าโครงการ แผนงาน หรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ จะมีประสิทธิผล ประสิทธิภาพคุ้มค่ากับทรัพยากรที่ต้องสูญเสียไป ตอบสนองความ

ต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ในขณะที่ถ้านำรูปแบบการประเมิน CIPP มาใช้ประเมินสรุปรวมตามมิติการประเมินทั้ง 4 ด้าน ก็เป็นการประเมินที่มุ่งพิจารณาย้อนหลังสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว และนำผลการประเมินในแต่ละมิติที่เกิดขึ้นแล้วนี้ไปเปรียบเทียบกับที่ออกแบบกำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อสรุปให้เห็นภาพรวมว่าโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ มีคุณภาพ คุณประโยชน์ มีความแม่นยำและมีนัยสำคัญเพียงไร

3. ลักษณะสำคัญของการประเมินมิติ 4 ด้านของรูปแบบการประเมิน CIPP

การประเมินมิติ 4 ด้านของรูปแบบการประเมิน CIPP มีลักษณะสำคัญแตกต่างกันออกไปทั้งในแง่วัตถุประสงค์และวิธีการประเมินรวมทั้งความสัมพันธ์ของการตัดสินใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสรุปได้ดังตารางที่ 2

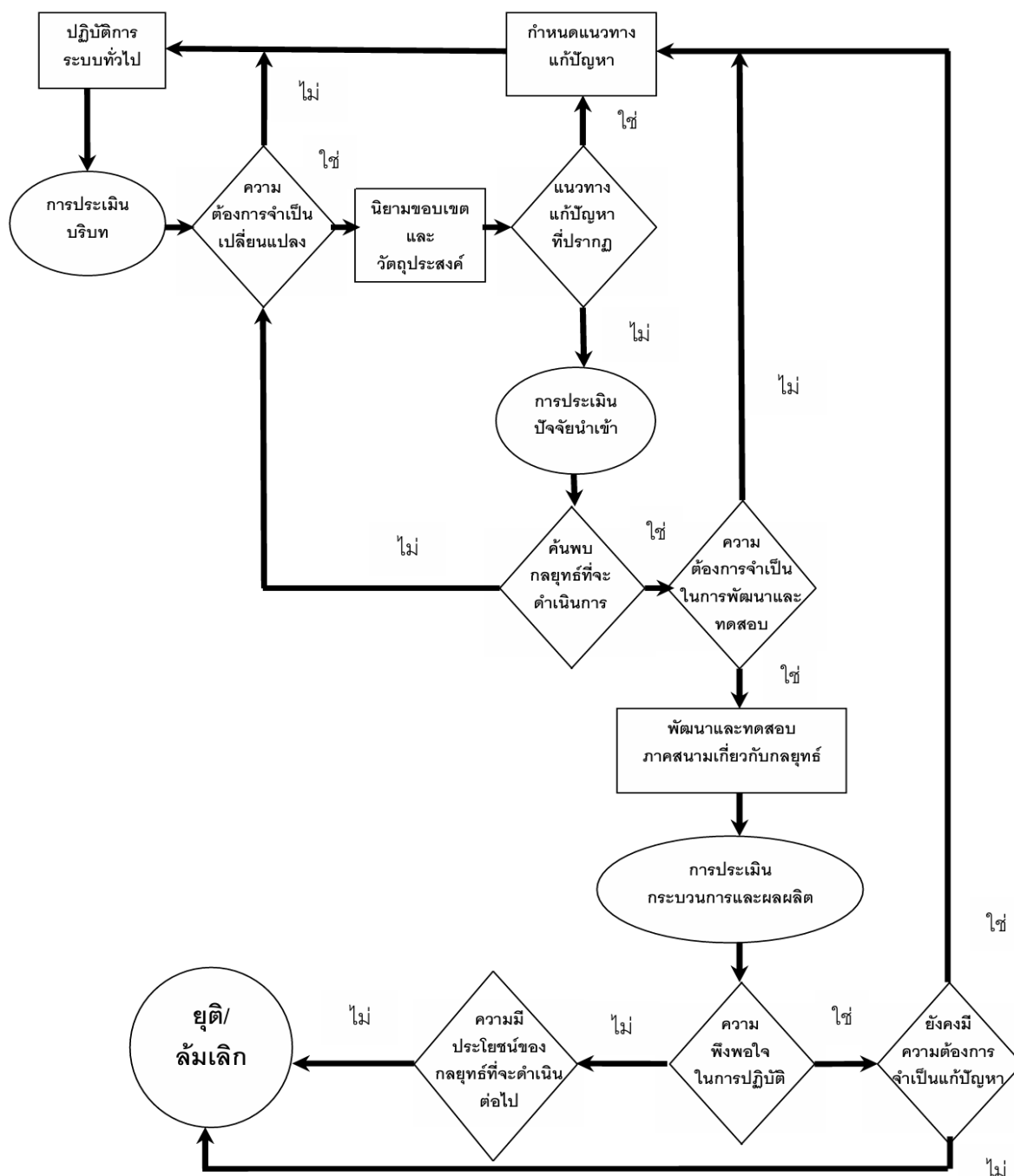
ตารางที่ 2 ลักษณะสำคัญของการประเมิน 4 มิติ ตามรูปแบบการประเมิน CIPP

ลักษณะสำคัญ	การประเมินบริบท	การประเมินปัจจัยนำเข้า	การประเมินกระบวนการ	การประเมินผลผลิต
วัตถุประสงค์	1. เพื่อบริหารบริบท ที่เกี่ยวข้อง 2. เพื่อจำแนกประชากรเป้าหมายและประเมินความต้องการจำเป็นของประชากรดังกล่าว 3. เพื่อจำแนกโอกาสสำหรับกำหนด ความต้องการจำเป็น 4. เพื่อวินิจฉัยปัญหาบนพื้นฐานความต้องการจำเป็น 5. เพื่อตัดสินใจว่าเป้าหมายของโครงการตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเพียงพอหรือไม่	1. เพื่อจำแนก และประเมินสมรรถวิสัยของระบบการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ 2. เพื่อกำหนดกลยุทธ์ทางเลือก ของโครงการ 3. เพื่อกำหนดออกแบบแนวทางการนำโครงการไปใช้ 4. เพื่อกำหนด แนวทางการใช้งบประมาณ และตาราง(ปฏิทิน) การปฏิบัติงาน	1. เพื่อค้นหาและคาดคะเนข้อจำกัดหรือข้อบกพร่องเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินกิจกรรมหรือการนำโครงการไปใช้ 2. เพื่อจัดหาสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรม หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากแนวทางการดำเนินงานของโครงการ	1. เพื่อค้นหาการบรรยายและตัดสินใจเกี่ยวกับผลลัพธ์ของโครงการโดยพิจารณา จากความสัมพันธ์ กับสารสนเทศของวัตถุประสงค์บริบทปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ 2. ติความเกี่ยวกับคุณภาพคุณประโยชน์ความมีนัยสำคัญและความถูกต้องแม่นยำของโครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซง
วิธีการ	การใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ระบบ การสำรวจการทบทวนเอกสารการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีภูมิการรับฟังความคิดเห็น การสัมภาษณ์แบบทดสอบ	สำรวจและวิเคราะห์การมีอยู่ของบุคคล และวัสดุอุปกรณ์ กลยุทธ์การแก้ไขปัญหาและแนวทางอื่นที่เกี่ยวข้อง ความเป็นไปได้ ต้นทุน	ควบคุมกำกับกิจกรรมต่าง ๆ และกระตุ้นเตือนเกี่ยวกับการไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ของบุคคลใด ๆ บรรยายกระบวนการจริงที่เกิดขึ้น สร้าง	นิยามเชิงปฏิบัติการและวัดผลลัพธ์ตามเกณฑ์รวบรวมการตัดสินใจเกี่ยวกับผลลัพธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ

ตารางที่ 2 ลักษณะสำคัญของการประเมิน 4 มิติ ตามรูปแบบการประเมิน CIPP (ต่อ)

ลักษณะสำคัญ	การประเมินบริบท	การประเมินปัจจัยนำเข้า	การประเมินกระบวนการ	การประเมินผลผลิต
วิธีการ	วินิจฉัย และเทคนิคเดลฟาย	และภาวะทางเศรษฐกิจ ใช้วิธีการบางอย่าง ได้แก่ การค้นหา เอกสาร ตรวจสอบแผนโครงการ ตัวอย่างการโน้มน้าวทีมงานและ การทดลองนำร่อง	ปฏิสัมพันธ์และทำการสังเกตอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของทีมปฏิบัติงาน ในโครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ	โดยใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมทั้งเปรียบเทียบผลลัพธ์ทั้งหมดกับความต้องการจำเป็นในการได้รับการตอบ สอนของกลุ่ม เป้าหมาย
ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลง	สำหรับตัดสินใจกำหนดสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ของเป้าหมายกับความจำเป็นที่จะได้รับการบริการหรือการได้รับโอกาสการจัดลำดับความสำคัญเกี่ยวกับระยะเวลาการใช้งานประมาณและทรัพยากร ความสัมพันธ์ของ วัตถุประสงค์กับการแก้ไขปัญหา การจัดทำแผนเปลี่ยนแปลงความต้องการจำเป็นและจัดเตรียมสารสนเทศพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจผลลัพธ์	สำหรับเลือกแหล่งให้การสนับสนุนกลยุทธ์การแก้ปัญหาและการออกแบบแนวทางการดำเนินงานโครงการการตัดสินใจปรับเปลี่ยนกิจกรรมงบประมาณและตารางเวลาการดำเนินกิจกรรมเป็นการจัดหาสารสนเทศเพื่อเป็นพื้นฐานการตัดสินใจนำโครงการไปใช้	สำหรับการใช้และปรับการออกแบบโครงการควบคุมผลที่จะเกิดจากกระบวนการควบคุมผลที่อาจจะเกิดจากกระบวนการและจัดเตรียมคำอธิบายกระบวนการที่เกิดขึ้นจริงเพื่อใช้ตีความผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในตอนท้าย	สำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับความต่อเนื่อง การยุติการปรับแต่งหรือเปลี่ยนแปลงจุดเน้นของกิจกรรมและนำเสนอบันทึกรายงานที่ชัดเจนของผลที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากกิจกรรมต่าง ๆ (ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจทั้งเชิงบวกและเชิงลบ) เปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นที่ได้รับการตอบสนองกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. รูปแบบการประเมิน CIPP มีลักษณะเป็นกลยุทธ์เชิงระบบสำหรับการปรับปรุง เนื่องจากรูปแบบการประเมิน CIPP ในแต่ละมิติของการประเมินจะมีความต่อเนื่องส่งผลต่อกันสำหรับการตัดสินใจเปลี่ยนแปลง ปรับแต่งส่วนต่าง ๆ ของโครงการหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ารูปแบบการประเมิน CIPP สามารถนำมาใช้ในฐานะกลยุทธ์เชิงระบบสำหรับการปรับปรุงโครงการ แผนงานหรือ สิ่งแทรกแซง ดังแสดงให้เห็นได้ตามภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ผังไหลของรูปแบบการประเมินในฐานะที่เป็นตัวกระตุ้นการปรับปรุงเชิงระบบ (ดัดแปลงจาก Stufflebeam and Shinkfield, 2007 : 348)
(ที่มา: รัตนะ บัวสนธิ์, 2556 : 22)

จากภาพประกอบที่ 7 จะเห็นว่าผลจากการประเมินมิติ 4 ด้านตามรูปแบบการประเมิน CIPP จะนำมาใช้สำหรับการปรับปรุงการดำเนินงานในขั้นตอนต่อ ๆ ไปตามลำดับ รวมทั้งยังใช้สำหรับการประเมินในมิติต่อ ๆ ไปอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่นผลจากการประเมินบริบททำให้พบความต้องการจำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงวัตถุประสงค์และแนวทางแก้ปัญหา หลังจากนั้นก็จะทำการประเมินปัจจัยนำเข้าซึ่งจะทำให้ได้กลยุทธ์ที่จะใช้ดำเนินการแก้ปัญหาและนำไปสู่ 'การพัฒนาและทดสอบภาคสนามเกี่ยวกับกลยุทธ์ดังกล่าว โดยการประเมินกระบวนการและผลผลิต ถ้าหากการประเมินกระบวนการและผลผลิตก่อให้เกิดความพึงพอใจผลการปฏิบัติหรือดำเนินโครงการที่ผ่านมาก็นำไปสู่การพิจารณาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการแก้ปัญหาต่อไปตามลำดับเดิม แต่ถ้าผลการปฏิบัติของโครงการไม่ก่อให้เกิดความพึงพอใจหรือแม้ว่าพึงพอใจแต่ความต้องการจำเป็นในการแก้ปัญหาไม่เป็นที่ต้องการอีกต่อไปก็จะนำไปสู่การยุติ ล้มเลิกการดำเนินการในที่สุด

6.2 การประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบ CIPPI Model

ทวีป ศิริรัศมี (2544) กล่าวว่า ขอบข่ายการประเมินโครงการที่ครอบคลุมจึงควรประกอบด้วย 5 ส่วน การประเมินเกี่ยวกับบริบท (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยป้อน (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) โดยมีคำย่อว่า CIPPI Model ซึ่งผลของการประเมินสามารถนำไปเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารใช้พิจารณาในการตัดสินใจว่า โครงการควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงส่วนไหนบ้าง ถึงจะทำให้โครงการมีประสิทธิภาพสูงสุด

ทวีศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์ (2551) ได้อธิบายไว้ว่า รูปแบบการประเมินโครงการซีปป (CIPPI Model) เป็นการประเมินอย่างมีระบบ มีกระบวนการรวบรวมและสกัดข้อมูลเพื่อสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจได้ถูกต้อง รวมทั้งมีคุณค่าในการประเมินผลทางการศึกษา อีกทั้งยังเป็นการประเมินโครงการที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และองค์ประกอบที่ผู้วิจัยทำการประเมินมี 5 ด้าน

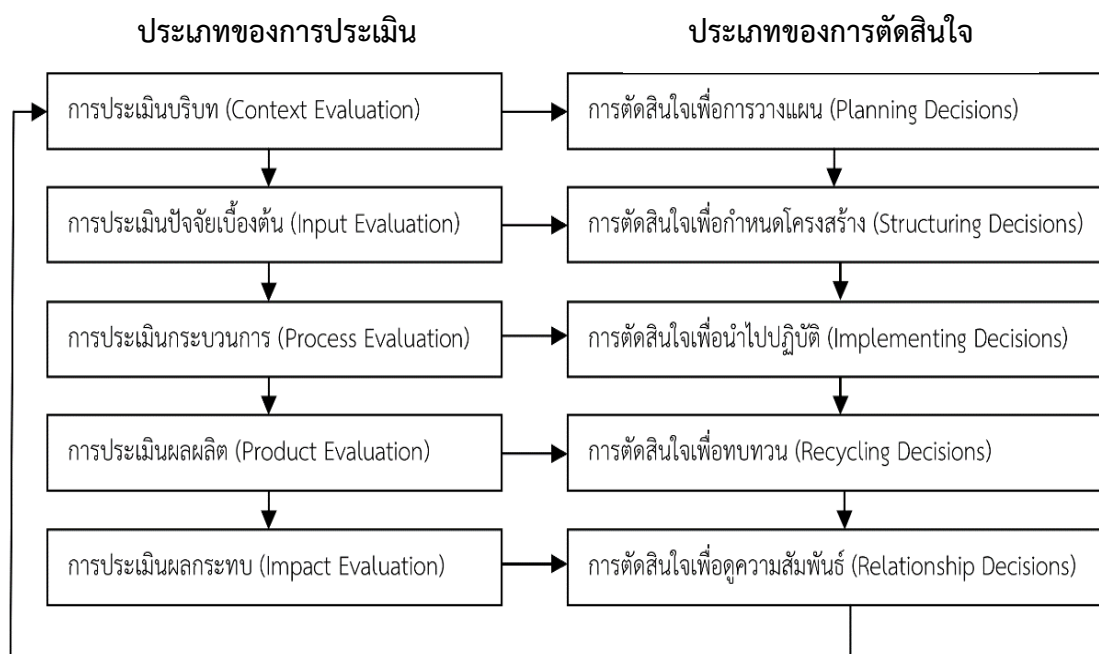
- 1) ด้านบริบท (Context Evaluation) ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่
- 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ว่ามีความเพียงพอมากน้อยเพียงใด
- 3) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ว่ามีการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด
- 4) ด้านผลผลิต (Product Evaluation) จะได้รับผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด

และเพื่อให้การประเมินมีความสมบูรณ์ การประเมินโครงการที่เป็นระบบและมีการบูรณาการทุกแบบเข้าด้วยกันเพื่อให้การประเมินผลโครงการที่ครบสมบูรณ์ และถ้าเป็นไปได้จะต้องมีการประเมินสิ่งที่เกี่ยวพันอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากโครงการได้สิ้นสุดไปแล้วในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเวลานานหรือสั้น ๆ ก็ได้ โดยพิจารณาจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับบุคคลและกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ที่มีการบริหารโครงการนั้น ดังนั้นจึงควรเพิ่มการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการว่า มีผลกระทบอะไรบ้าง ในทางบวกและทางลบโดยตรงหรือทางอ้อม และผลที่ได้จากการประเมินจะทำให้ทราบว่า โครงการที่ทำอยู่บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด วิธีการดำเนินโครงการมีขั้นตอนใดที่ควรปรับปรุงแก้ไข มีปัญหาและอุปสรรคใด และผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่ช่วยในการตัดสินใจว่า ควรมีการดำเนินการต่อไปหรือสมควร

จะต้องปรับปรุงพัฒนาแผนและการปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้โครงการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วิโรจน์ สารรัตน์ (2553) ได้กล่าวว่า รูปแบบการประเมินเชิงระบบ Context-Input-Process-Product-Impact: CIPPI Model เป็นแนวคิดหนึ่งในการวิจัย ซึ่งแม้จะมีผู้กล่าวถึงรูปแบบนี้มานาน แต่ยังขาดการนำเสนอเชิงวิเคราะห์และเป็นรูปแบบที่ชัดเจน ดังนั้นจึงได้นำเสนอรูปแบบนี้ขึ้นมาเพื่อการตัดสินใจเชิงระบบ จากการประเมิน 5 ประเภท คือ

- 1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) เพื่อการตัดสินใจด้านการวางแผนหรือกำหนดจุดมุ่งหมาย (Planning Decisions)
- 2) การประเมินปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation) การตัดสินใจด้านกำหนดโครงสร้างหรือวางรูปแบบดำเนินงาน (Structuring Decisions)
- 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เพื่อการตัดสินใจในการนำไปใช้ปฏิบัติจริง (Implementing Decisions)
- 4) การประเมินผลลัพธ์ (Product Evaluation) เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหรือคงที่หรือขยายหรือยุบหรือเลิกโครงการ (Recycling Decisions)
- 5) การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การตัดสินใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ (Relationship Decisions) ของผลกระทบทั้งที่คาดหวังและไม่คาดหวัง ทั้งทางบวกและทางลบ ดังแสดงในภาพที่ 8

ภาพที่ 8 รูปแบบการประเมินแบบซีปป Context-Input-Process-Product-Impact
(ที่มา: วิโรจน์ สารรัตน์, 2553 : 138)

ในการนำรูปแบบการประเมินแบบซีปปหรือแบบเชิงระบบ Context-Input-Process-Product-Impact ไปใช้เพื่อการวิจัย ผู้วิจัยควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินแต่ละประเภท ขณะเดียวกันควรศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินแต่ละประเภท

นั้นด้วย เพื่อให้ผู้วิจัยมีความไวเชิงทฤษฎี (Theoretical Sensitivity) ที่จะนำไปสู่การกำหนดประเด็นเพื่อการประเมินที่เหมาะสม ดังเช่น

1. กรณีการประเมินบริบท ผู้วิจัยต้องชัดเจนในวัตถุประสงค์ว่า เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน หรือการกำหนดจุดมุ่งหมายของโครงการ ดังนั้นแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยควรนำมาศึกษาอ้างอิง เช่น แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมองค์การและทฤษฎีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เข้าใจถึงความสำคัญของการกำหนดจุดมุ่งหมายที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมองค์การทั้งภายในและภายนอก

2. กรณีการประเมินปัจจัยป้อนเข้า ผู้วิจัยต้องชัดเจนว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้สารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างหรือการวางรูปแบบการดำเนินงาน ซึ่งโดยทั่วไปจะกล่าวถึงทรัพยากรและกิจกรรมการดำเนินงานที่มุ่งให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการ ดังนั้นแนวคิดที่ควรศึกษาทำความเข้าใจและนำมาอ้างอิง เช่น การจัดโครงการแบบตารางสมเหตุสมผล ซึ่งให้ข้อคิดเกี่ยวกับการพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างจุดมุ่งหมายกับการดำเนินโครงการและแนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรบริหาร

3. การประเมินกระบวนการ ผู้วิจัยต้องชัดเจนว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้สารสนเทศที่จะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ปฏิบัติจริง ซึ่งโดยทั่วไปจะหมายถึงการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ ปัญหาที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหานั้น ดังนั้นแนวคิดที่ควรศึกษาทำความเข้าใจ เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงว่า ในการบริหารเพื่อมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น การเปลี่ยนแปลงคืออะไร มีสิ่งต่อต้านการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง และมีแนวคิดเพื่อการเอาชนะสิ่งต่อต้านการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง เพื่อให้เกิดแนวคิดที่จะไปสู่การกำหนดประเด็นในการประเมิน

4. กรณีการประเมินผลลัพธ์ ผู้วิจัยต้องชัดเจนว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้สารสนเทศที่จะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนหรือคงไว้หรือขยายหรือยุบหรือเลิกโครงการ ซึ่งโดยทั่วไปจะคำนึงถึงหลักการประเมินผลที่เน้นวัตถุประสงค์และผลงาน ดังนั้นแนวคิดที่ควรศึกษาทำความเข้าใจ เช่น แนวคิดการบริหารงานแบบเน้นวัตถุประสงค์

5. กรณีการประเมินผลกระทบ ผู้วิจัยต้องชัดเจนว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้สารสนเทศที่จะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผลกระทบทั้งที่คาดหวังและไม่คาดหวังทั้งทางบวกและทางลบกับโครงการ ว่ามีมากน้อยเพียงใด ดังนั้นแนวคิดที่ควรศึกษาทำความเข้าใจ เช่น ข้อควรคำนึงถึงในการประเมินผลกระทบ เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นในการประเมิน เช่น ผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการที่คาดหวังทั้งทางบวกและทางลบมีอะไรบ้าง และผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการที่ไม่คาดหวังทั้งทางบวกและลบมีอะไรบ้าง เป็นต้น

บุญเจริญ พรหมพงศ์ (2558) ได้กล่าวว่า รูปแบบของแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) มีคุณลักษณะเหมาะสมกับโครงการทั้งทางการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ด้านผลผลิต (Product Evaluation) และด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินทั้ง 5 ด้านนี้ของแบบจำลองของชิปปี้โมเดล (CIPP+I) มีความชัดเจนทุกขั้นตอน มีความครอบคลุมในรายละเอียดทุกด้านตั้งแต่เริ่มต้นโครงการระหว่างดำเนินโครงการและ

จนเสร็จสิ้นโครงการ ไม่ซับซ้อนในการปฏิบัติในการประเมินโครงการ ทำให้ช่วยในการพิจารณาการตัดสินใจในการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางนโยบายไว้หรือไม่ เป็นการตรวจสอบและประเมินโครงการที่หาจุดเด่นจุดด้อยจุดเสริมเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขหรืออาจนำไปสู่การยุติโครงการในอนาคต

รัตน์ บัวสนธ์ (2556) กล่าวว่า การประเมินผลกระทบ เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า สิ่งที่ได้รับผลประโยชน์ (จาก โครงการหรือสิ่งแทรกแซง) ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการที่จะได้รับตอบสนองตามความต้องการจำเป็นนั้นคืออะไรบ้าง คำถามนี้ชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าสิ่งที่ได้รับเกินไปกว่าที่กำหนดไว้นั้น จะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้น

ในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 เป็นโครงการที่อยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปี และดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องในทุกปี ดังนั้นผู้ประเมินจึงได้สนใจประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความพึงพอใจในการดำเนินโครงการของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงได้ประยุกต์รูปแบบการประเมิน CIPPI โดยมุ่งเน้นการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินโครงการ การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการประเมินในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เป็นต้น ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อมุ่งเน้นว่ามีปัจจัยพร้อมที่จะดำเนินการหรือไม่ การประเมินกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินในเชิงความก้าวหน้า เพื่อปรับปรุงกระบวนการ บริหาร หรือการดำเนินโครงการรวมทั้งศึกษาปัญหา และอุปสรรคจุดเด่นจุดด้อย การประเมินผลผลิต (Product) เป็นการประเมินโครงการในด้านการประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลผลิตของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ผลการดำเนินงานคุ้มค่าเพียงใด และการประเมินผลกระทบ (Impact) เป็นการประเมินโครงการในด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นในด้านความพึงพอใจและการขยายผลของโครงการที่ต่อเนื่องยั่งยืน

แนวคิดการนิเทศภายในโรงเรียน

1. ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

คำว่า “นิเทศ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 หมายถึง ชี้แจงหรือแสดงในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Supervise” และการนิเทศ “Supervision” เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดูแลควบคุมหรือการให้คำแนะนำชี้แจงในเรื่องของงาน

ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศในโรงเรียนดังนี้

ปีเตอร์ โอลิวา และจอร์จ พาวลาส (Peter Oliva & George Pawlas, 2001) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา คือ การให้บริการแก่ครูทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยการให้บริการนี้เป็นการช่วยเหลือที่มีความชำนาญเฉพาะเพื่อที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

แฮร์ริส (Harris, 1985) ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ การกระทำใด ๆ ที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อนักเรียน และสิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียนเพื่อรักษามาตรฐานหรือเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนภายใต้ระเบียบแบบแผน อำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนและให้เกิดประสิทธิผลในด้านการสอนเป็นสำคัญ

ฮอร์นบี้ (Hornby, 2001) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในโรงเรียนคือการให้ อิสรภาพ แก่ครูในการปฏิบัติงานการสอนและการเรียนรู้จะเกิดผลดีด้วยการสร้างประสบการณ์ในการศึกษา การสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานอันสำคัญที่จะทำให้ครูมีเสรีภาพในการปฏิบัติงาน เนื่องจากแต่ละคนมีความแตกต่างกัน

กลิคแมน (Glickman, 2004) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นแนวคิดเกี่ยวกับงาน และหน้าที่ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การจัดครูเข้าสอนการจัดเตรียมสื่อการอำนวยความสะดวก การพัฒนาครู และการประเมินผลการเรียน

ชาลี มณีศรี (2542) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการส่งเสริม แนะนำ ชี้แนะปรึกษาหรือประสานมอบหมายความรับผิดชอบและปรับปรุงพัฒนาเพื่อคุณภาพของนักเรียน

กิตติมา ปริดีติล (2545) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศโดยบุคลากรในโรงเรียนเอง จะต้องกระทำอย่างมีขั้นตอนและกระบวนการในอันที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

กรองทอง จิระเดชากุล (2550) ให้ความหมายการนิเทศภายในว่า เป็นการส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมจิตใจและสติปัญญาให้เต็มตามวัยและศักยภาพ

วัชรรา เล่าเรียนดี (2550) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาการเรียนการสอนที่จัดดำเนินการในโรงเรียนโดยบุคลากรในโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนโดยตรง

วัชรรา เล่าเรียนดี (2553) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึงกระบวนการ นิเทศ การศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ มุ่งปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนที่ดำเนินการโดยมีบุคลากรในโรงเรียนเป็นตัวหลักมีดังต่อไปนี้ผู้บริหารโรงเรียนคณะครูและบุคลากรเกี่ยวข้อง กับการศึกษาในโรงเรียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการศึกษา

เอกกมล ประคองทรัพย์ (2555) การนิเทศภายในเป็นระบบหนึ่งของระบบการบริหารจัดการในโรงเรียนนอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นการชี้แนะการให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือกับครูรวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และเป็นความต้องการความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาคือคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึงกิจกรรมการพัฒนาด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา การเยี่ยมชั้นเรียนและกิจกรรมอื่น ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนให้สูงขึ้น โดยบุคลากรภายในโรงเรียน

อารมณ ฉนวนจิตร (2556) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในไว้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่ ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนร่วมกันจัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน ในทางที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

นนทพร พนาตรีสวัสดิ์ (2559) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปรับปรุง และพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ให้เกิดการพัฒนาการศึกษาในภาพรวมและประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียน

ประดุดาว บรรดาศักดิ์ (2560) การนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึงความร่วมมือกันของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาโดยการให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้รู้จักปรับปรุงวิธีสอนและเนื้อหาการสอนตลอดจนปรับปรุงการประเมินผลการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ช่วยให้เกิด ความก้าวหน้าทางวิชาชีพทางการศึกษาทำให้ครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจและมีกำลังใจ ที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูงขึ้นและรักษามาตรฐานไว้ จนส่งผลให้สถานศึกษา เป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์จากสถานศึกษาทุกฝ่าย

รุจภา วงศ์กาฬสินธุ์ (2560) การนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึงการส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูภายในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจ คือการสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการ ของนักเรียนทุกด้านให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อย่างสูงสุดโดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ดังนั้นประสิทธิภาพของการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึงการส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูภายในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจโดยใช้บุคลากรหรือทรัพยากรเท่าเดิมแต่ได้ผลลัพธ์จากการปฏิบัติงานสูงขึ้น

จัญญา เขางาม (2562) การนิเทศภายในโรงเรียน คือ กระบวนการทำงานระหว่าง ผู้บริหารและครูเพื่อพัฒนาการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยมีหลักการ ในด้านการให้คำแนะนำการช่วยเหลือการให้กำลังใจตามมาตรฐานหลักฐานที่จะส่งผลประโยชน์สูงสุด กับนักเรียนเป็นการทำงานร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาการสอนให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการทำงานของครู และเป็นตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้

นิตสิริ์ ทานโธสง (2562) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการในการทำงานร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาที่ พึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครูเพื่อให้เกิดการพัฒนาและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง

ความหมายตามทัศนะของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไขปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

2. ความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศเป็นสิ่งสำคัญเป็นสำหรับหน่วยงานทุกระดับ ทั้งนี้เพราะเมื่อเวลาเปลี่ยนไป สภาพแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับงานที่ต้องปฏิบัติย่อมหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไปด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงาน ความจำเป็นในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารหน่วยงานนั้น ๆ การนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันประสานงานให้เกิดศักยภาพอย่างเต็มที่ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู และผลของการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ก็ขึ้นอยู่กับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องจัดให้มีการนิเทศภายในขึ้น เพื่อพัฒนาบุคลากรให้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ อันส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ ถือว่าเป็นระบบของการพัฒนางานอย่างเป็นกระบวนการที่มีคุณภาพ นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) ได้กล่าวถึง ความสำคัญและความเป็นมาของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการศึกษาจะมีคุณภาพขึ้นอยู่กับที่การจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา ดังนั้น ภารกิจหลักของโรงเรียนก็คือ การดำเนินงานด้านวิชาการ ได้แก่ งานหลักสูตรและการเรียนการสอน และมีภารกิจในการสนับสนุนการเรียนการสอน เช่น งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานธุรการและการเงิน และได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการเรียนการสอน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์มีจำนวนจำกัด ไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึงและเจาะลึกถึงการเรียนการสอนในห้องเรียน
2. การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งบุคลากรมีจำนวนมากและมีความชำนาญในสาขาและเป็นการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วย
3. การนิเทศภายในโรงเรียน จะสร้างความใกล้ชิดความคุ้นเคยกัน และการทำงานร่วมกัน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการทำงาน
4. การประสานในโรงเรียนสะดวกเพราะความคุ้นเคยกัน สามารถประชาสัมพันธ์งานได้ทั่วถึง

สงัด อุทรานันท์ (2548) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นและความสำคัญของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนว่า เนื่องจากสภาวะปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นด้วยเหตุผลดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด จึงไม่สามารถสนองตอบความต้องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทั่วถึง

2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการอยากที่ศึกษานิเทศก์ ซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้ การตอบสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก

3. สภาพปัจจุบัน บุคลากรภายในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ บางคนมีความชำนาญในเฉพาะสาขาวิชาอีกด้วย จึงสมควรจะใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็นการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกันอีกด้วย

4. เป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการและวิธีการของการนิเทศสมัยใหม่ที่สุด ซึ่งการนิเทศสมัยใหม่จะเกิดขึ้นโดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ต้องมีคนคอยชี้แนะให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน คือ

1. เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน
2. ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา
3. บุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหามากที่สุด
4. บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่เลื่องไม่ได้ เพราะการนิเทศภายในโรงเรียนช่วยส่งผลให้การประกอบภารกิจทางการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนยังต้องอาศัยการบริการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ครูด้านต่าง ๆ รวมทั้งการนิเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอน

สรุปว่า การนิเทศภายในมีความจำเป็นและมีความสำคัญเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม อีกทั้งการขาดแคลนผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ซึ่งผู้นิเทศภายนอกมีจำนวนจำกัดไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึง สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการนิเทศเอง โดยครูภายในโรงเรียนซึ่งมีความรู้ความสามารถในการนิเทศและเป็นผู้รู้ปัญหาอย่างแท้จริง และการนิเทศภายในโดยครูในโรงเรียนจะช่วยให้ครูได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ ทั้งก่อให้เกิดความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน โดยอาศัยกระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหาทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และแสวงหานวัตกรรมใหม่ไปปรับปรุงการทำงานของตนและหมู่คณะให้ดีขึ้น ทุกคนมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน รู้สึกอบอุ่นเกิดความมั่นใจในการทำงาน และยังสร้างความตระหนักให้ครูต้องมีการปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลาอันจะเป็นการรักษามาตรฐานการศึกษาและเพิ่มพูนประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศภายในโรงเรียน จึงเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อที่จะปรับปรุงงานต่าง ๆ เพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน พัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

3. จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนจะเกิดผลสำเร็จได้และสนองตอบต่อการแก้ไขปัญหา รวมถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน จะต้องมียุทธศาสตร์ในการนิเทศภายใน

โรงเรียนอย่างชัดเจน เพื่อเป็นตัวกำหนดแนวทางการนิเทศภายใน ทั้งนี้ได้มีนักการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้อย่างหลากหลายพอรวบรวมนำได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมาย ความจำเป็นและแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนว่า ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่จะปฏิบัติการหลักของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ มีความแตกต่างกันทั้งด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ บุคลิกภาพ ความต้องการ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรวมพลังและเพิ่มพูนประสบการณ์ บำรุงขวัญกำลังใจให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ตรงตามความต้องการของผู้เรียนด้วย เทคนิควิธีที่หลากหลายจนเป็นครูมืออาชีพ ซึ่งนั่นคือ การนิเทศภายในจะช่วยให้เกิดความสำเร็จในการรวมพลังครูและการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ตอบสนองต่อหลักสูตรที่จะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมมือกันวางแผนพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นทำให้เกิดการพัฒนาที่ถาวร

ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง (2550) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. พัฒนาคน คือ เน้นความรู้ เน้นทักษะ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดี
2. พัฒนางาน คือ เน้นภารกิจหลัก ได้แก่ การสอน เทคนิควิธีการสอน
3. ประสานสัมพันธ์ คือ เน้นความร่วมมือความเข้าใจ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
4. สร้างขวัญและกำลังใจ คือ เน้นการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือเกื้อกูลให้เกิด

ความมั่นใจในการทำงาน

สุรศักดิ์ ศิริ (2550) ได้สรุปความเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ว่า เพื่อพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร นำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นไปได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับกระบวนการในการจัดการนิเทศอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ

กรองทอง จิรเดชากุล (2550) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในโรงเรียนดังนี้

1. ความมุ่งหมายทั่วไป

1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

1.2 เพื่อพัฒนาความสามารถของครู

1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือและปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้

1.4 เพื่อให้ครูเกิดความองอาจทางวิชาชีพ

2. ความมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงานในเรื่องต่อไปนี้

2.1 เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

2.3 เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบูรณาการเน้นทักษะกระบวนการคิด

2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู

2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.7 เพื่อให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

เอนก ส่งแสง (2550) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พัฒนาปรับปรุง กระบวนการเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

2. เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตรและโครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. เพื่อพัฒนาบุคลากรโดยการประชุมอบรมสัมมนาและปฏิบัติการเพิ่มพูนความรู้ และ ทักษะอยู่เสมอ

4. เพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนเห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษามีดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารและงานวิชาการของสถานศึกษา

2. เพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

4. เพื่อพัฒนาหลักการ และสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และเอกสารทางวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ และจำเป็นของสถานศึกษาและครูอาจารย์

5. เพื่อพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะครูอาจารย์ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ อัน จำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษาทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (2562) กล่าวว่า การนิเทศการจัดการเรียนรู้หรือการนิเทศการสอน เป็นเรื่องย่อย (subset) ของการนิเทศการศึกษา การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการปรับปรุงงาน พันธกิจในชั้นเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการในโรงเรียน โดยเป็นการทำงานโดยตรงกับครูผู้สอน การนิเทศการจัดการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานโรงเรียน จุดมุ่งหมายจะเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนซึ่งเป็นความคาดหวังของโรงเรียน การนิเทศการเรียนรู้ ไม่ใช่หน้าที่ของศึกษานิเทศก์เพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นหน้าที่ของผู้นำในการจัดการเรียนสอนทุกคน นับตั้งแต่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน ตลอดจนครูทุกคน ซึ่งต้องช่วยกันรับผิดชอบเพื่อช่วยให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

1. การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ได้แก่
 - 1.1 การประชุมต่าง ๆ การจัดอบรม สัมมนา และจัด Workshop
 - 1.2 การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ครูได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ในด้านวิชาการ และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดทางการศึกษา
 - 1.3 การไปเยี่ยมชมสถาบันอื่น ๆ และศูนย์ฝึกทดลองต่าง ๆ
 - 1.4 ทำการทดลองหลักสูตร หนังสือเรียน และวิธีสอน
2. การส่งเสริมความก้าวหน้าในการพัฒนาอาชีพของครู ได้แก่
 - 2.1 ให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
 - 2.2 ให้ทดลองกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สนใจอยากจะทำ
 - 2.3 ให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพ (Professional Association) เพื่อส่งเสริมให้ครูสนใจในกิจกรรมของสมาคมอาชีพครูเหล่านั้น ทั้งภายในประเทศและนานาชาติ

2.4 ส่งเสริมครูที่มีความสามารถพิเศษในทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะ

3. การปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการสอนของครู ได้แก่
 - 3.1 พิจารณาคัดเลือกครูที่มีคุณภาพเข้าทำการสอน
 - 3.2 มอบหมายงานที่ตรงกับความสามารถของครู
 - 3.3 ทำการสาธิตการสอนที่ดีให้แก่ครู
 - 3.4 จัดให้มีโอกาสได้สังเกตการสอน ประชุม สัมมนา เพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนครูและสังเกตการสอนระหว่างโรงเรียนจุดมุ่งหมายปลายทางของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ควรเป็นการนิเทศครูในห้องเรียน โดยตรง

จากจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน ที่ได้กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมีมาตรฐาน อันจะส่งผลต่อความสัมพันธ์การทำงานของคุณครูด้วยกันและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนที่ดีขึ้น

4. หลักการนิเทศภายใน

หลักการและแนวคิดที่สำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ทำการศึกษา ไว้ดังนี้

เซอร์จิโอแวนนี และสตาร์เรทท์ (Sergiovanni and Starratt, 2007) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในดังนี้

1. การนิเทศภายในต้องคำนึงถึงการปรับปรุงการเรียนการสอนและการดำเนินการทั่วไป รวมทั้งการจัดให้มีความสะดวกสบายทางวัตถุต่าง ๆ
2. การนิเทศภายในและการบริหารมีความพันกันอย่างใกล้ชิด
3. การนิเทศภายในที่ดีต้องอยู่บนพื้นฐานทางปรัชญาวิทยาศาสตร์และความเป็นประชาธิปไตย
4. การนิเทศภายในที่ดีเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ได้ อาจใช้วิธีการศึกษา ปรับปรุงและประเมินผล

5. การนิเทศภายในที่ดีควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. การนิเทศภายในที่ดีต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการประสานความร่วมมือและจัดให้มีกิจกรรมร่วมกัน

7. การนิเทศภายในที่ดีต้องเป็นวิชาชีพ

บีชและไรน์ฮาร์ทซ์ (Beach and Reinhartz, (2000) ได้กล่าวถึง หลักการในการดำเนินการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. ครูสามารถแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนโดยการปรับพฤติกรรมของตนเอง
2. การตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับพฤติกรรมของตนเองต้องมาจากภายในตัวครูเองมากกว่าการถูกบังคับจากผู้อื่น
3. พฤติกรรมการสอนของครูจะได้รับการศึกษาวิเคราะห์ และระบุได้อย่างชัดเจน โดยผ่านการอภิปรายแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันอย่างไม่เป็นทางการ การเยี่ยมชั้นเรียน และการสังเกตอย่างเป็นระบบ
4. ผู้นิเทศสามารถให้มุมมองที่เป็นประ โยชน์แก่ครู ได้โดยใช้การสอนแนวการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเอื้ออำนวย และการสังเกตห้องเรียน
5. เมื่อได้สารสนเทศที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ก็จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
6. คุณภาพการปฏิบัติงานของครูและผู้นิเทศจะสูงขึ้น เมื่อสัมพันธภาพของครูและผู้นิเทศมีลักษณะของความเป็นเพื่อนและอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ความร่วมมือ การเคารพและความมั่นใจซึ่งกันและกัน

ฮอยและฟอร์สธ (Hoy and Forsyth, 1986) กล่าวว่า การที่ผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้นิเทศต้องมีสมมติฐานต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ดังนี้

1. บุคคลที่เป็นหัวใจของพัฒนาการเรียนการสอนได้ คือ ครู
2. ครูต้องการอิสรภาพที่จะพัฒนาการเรียนการสอนตามแบบฉบับของตนเอง
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางสังคม รวมทั้งการจัดให้มีการกระตุ้นทางปัญญาและทางวิชาชีพ
4. แบบแผนการนิเทศที่ยึดติดตายตัว และการใช้การบีบบังคับจะไม่ทำให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนการสอน
5. การพัฒนาการเรียนสอนมักจะประสบความสำเร็จในสถานการณ์การทำงานแบบเพื่อนร่วมวิชาชีพ ไม่ใช่การแสดงออกว่าเหนือกว่าและเป็นการสนับสนุนให้ครูมีการแสวงหาความรู้ และมีการทดลอง

เบอร์ตัน และ บรีคเกอร์ (Burton & Brueckner, 1995) กล่าวถึง หลักการนิเทศการสอนไว้ 11 ประการ คือ

1. การบริหารต้องคำนึงถึงการเตรียมการอำนวยความสะดวกในด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และการดำเนินงานทั่วไป
2. การนิเทศการสอนต้องคำนึงถึงการปรับปรุงการสอนโดยเฉพาะ

3. การบริหารและการนิเทศมีภารกิจที่ไม่สามารถแยกจากกันได้ การดำเนินงานทั้งสองอย่างต้องประสานสอดคล้องกันมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นส่วนประกอบของกันและกันและรับผิดชอบภารกิจในการดำเนินงานของโรงเรียนร่วมกัน

4. การนิเทศที่ดีต้องอยู่บนพื้นฐานปรัชญาและวิทยาศาสตร์

5. การนิเทศที่ดีต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาประชาธิปไตย

6. การนิเทศที่ดีต้องใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ มีเจตคติที่ดีต่อวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และมีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่งทางการศึกษาของสังคม

7. การนิเทศที่ดีนั้นในสถานการณ์ที่วิธีทางวิทยาศาสตร์ซึ่งได้รับการควบคุมติดตามอย่างแน่นนอนแล้วแต่ไม่สามารถนำไปใช้ได้ จะต้องใช้กระบวนการแก้ปัญหาอื่น ๆ มาทำการศึกษาปรับปรุงและประเมินผลทั้งที่เป็นผลลัพธ์และกระบวนการดำเนินงาน

8. การนิเทศที่ดีต้องเป็นการสร้างสรรค์และไม่กำหนดแน่นอนตายตัวว่าต้องทำอย่างไร

9. การนิเทศที่ดีจะต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่มีระเบียบแบบแผนมีการประสานปฏิบัติการอย่างมีแผนทั้งที่เป็นผลลัพธ์และกระบวนการดำเนินงาน

10. การนิเทศที่ดีต้องพิจารณาให้ความสำคัญกับผลที่ได้รับและความมั่นคงถาวรของผลที่ได้รับนั้น

11. การนิเทศที่ดีต้องเป็นวิชาชีพ

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2546) ได้กล่าวถึง หลักการนิเทศภายใน ดังนี้

1. การนิเทศภายในควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการคือเป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์ นโยบาย กฎเกณฑ์ และการพัฒนาการทั้งด้านเครื่องมือและกลวิธี

2. การนิเทศภายในควรจะเป็นวิทยาศาสตร์ คือ เป็นไปอย่างมีลำดับมีระเบียบ มีวิธีการในการศึกษา การปรับปรุงและการประเมินผล มีการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างมีระบบและเชื่อถือได้

3. การนิเทศภายในควรเป็นประชาธิปไตยคือจะต้องเคารพและคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล เปิดโอกาสให้มีความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากการให้ความร่วมมือให้มากที่สุด และควรใช้อำนาจให้น้อยที่สุด

4. การนิเทศภายในควรจะเป็นการสร้างสรรค์คือการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้แสดงออกและพัฒนาความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

กรองทอง จิระเดชกุล (2550) กล่าวถึง หลักการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. การดำเนินการนิเทศจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา

3. การนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาครูและนักเรียน

สัจด์ อุทรานันท์ (2548) กล่าวถึง หลักการนิเทศภายในโรงเรียนว่าการนิเทศเป็นงานในความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยตรง ทั้งนี้ผู้บริหารอาจดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการแทน ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนจะสำเร็จลงได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิเทศ และผู้รับการนิเทศ หากขาดความร่วมมือจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การนิเทศจะไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จ ซึ่งบุคลากรในโรงเรียนจะต้องตระหนักและเข้าใจว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการทำงานร่วมกันเพื่อช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมงานให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ทั้งนี้ต้องมีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ในสภาพความเป็นจริงแล้วไม่มีใครที่จะมีความเชี่ยวชาญในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นจึงควรจะได้แลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความเชี่ยวชาญให้แก่ผู้ร่วมงานให้มีความรู้สูงขึ้นจะต้องเกิดจากความจำเป็นในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน รวมทั้งการสร้างขวัญกำลังใจของผู้บริหารจะมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) กล่าวถึงหลักการนิเทศไว้คล้ายกันแต่เพิ่มเติมก็คือ การนิเทศภายในโรงเรียน ผู้นิเทศประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา ครูผู้ร่วมนิเทศ ครูแกนนำ ดำเนินการโดยใช้ภาวะผู้นำทำให้เกิดความร่วมมือ ผู้ถูกนิเทศให้ความไว้วางใจ เต็มใจในการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลง ลงมือปฏิบัติจริง ทดลองใช้เครื่องมือและวิธีการที่ร่วมกันคิด ทั้งนี้การดำเนินการต้องเป็นไปอย่างมีระบบคือ ต้องกำหนดเป้าหมายจุดมุ่งหมาย การวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผนและประเมินผล กระบวนการนิเทศต้องยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสถานการณ์และใช้หลักการปฏิบัติ เน้นการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบมีการควบคุม กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด

เยาวพา เตชะคุปต์ (2542) กล่าวถึง หลักการนิเทศภายในโรงเรียนที่ผู้เกี่ยวข้องยึดเป็นแนวปฏิบัติ สรุปได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นภารกิจที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบและมีส่วนร่วมรับรู้ต่อความก้าวหน้าของครูในโรงเรียนที่มีผลสืบเนื่องมาจากโรงเรียน
2. โรงเรียนต้องทำงานร่วมกันและจะต้องใช้วิธีการประชาธิปไตยกับการดำเนินงาน กล่าวคือ มีความเคารพในเหตุผลซึ่งกันและกัน เป็นความร่วมมือร่วมใจและใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์
3. โรงเรียนต้องเริ่มต้นด้วยการรู้สภาพปัญหาที่แท้จริงเสียก่อน แล้วจึงกำหนดแผนหรือแนวทางในการแก้ปัญหานั้น ๆ
4. โรงเรียนมุ่งเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ไม่ใช่การจับผิด จึงต้องพยายามให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจและดำเนินงานให้เป็นไปตามอุดมการณ์
5. บุคลากรในโรงเรียนต้องยอมรับความจริงในแง่ที่ว่า ไม่มีใครจะมีความสามารถหรือเชี่ยวชาญไปทุกเรื่อง
6. โรงเรียนมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์

ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง (2550) ได้นำเสนอหลักการของการนิเทศภายใน ดังนี้

1. ดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ
3. กิจกรรมการนิเทศตรงกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู
4. จัดสภาพแวดล้อมและแหล่งวิทยาการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน
5. สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นงานที่ผู้บริหารทุกตำแหน่งให้ความสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสูงสุด รองหรือผู้ช่วย ตลอดจนหัวหน้าวิชาการ โดยต้องจัดให้แก่คณะผู้สอนอยู่เสมอ ทำให้ผู้สอนตื่นตัวกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นการสร้างความเข้าใจของฝ่ายบริหารกับฝ่ายปฏิบัติงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวถึง หลักการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นแนวทางปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะทำ การนิเทศภายในสถานศึกษาโดยเฉพาะทางด้านวิชาการจะบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมี 44 ประสิทธิภาพผู้ดำเนินงานต้องมีหลักยึดในการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. การนิเทศควรจัดให้มีการบริหารที่เป็นระบบและมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ
2. การนิเทศต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือมีความเป็นประชาธิปไตย เคารพ ในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลให้ แต่ละบุคคลได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่
4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนโดยให้ครูได้เรียนรู้ว่า ปัญหา ของตนเป็นอย่างไร จะหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร
5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความร่วมมือระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์มีวิธีการทำงานที่ดีและความสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้
6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพันและความมั่นคงต่องานอาชีพรวมทั้งความเชื่อมั่น ในความสามารถของตนเองเกิดความพอใจในการทำงาน
7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีความรู้ ภาควิชาชีพในอาชีพที่ต้องใช้ วิชาความรู้ความสามารถ

บุญยวีร์ นาราชภูร์ (2556) สรุปหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ 1) การนิเทศ การศึกษาเป็นงานพัฒนาวิชาชีพ มุ่งพัฒนาครูทุกคนให้สามารถคิดได้เองลงมือทำเองและพัฒนาให้ดีขึ้นได้ด้วยตนเองอยู่เสมอการบรรลุผลดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อการนิเทศการศึกษา ได้จุดมุ่งหมายที่แน่นอน และกำหนดวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 2) การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนควรเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรกิจกรรมการนิเทศทั้งหลายในโรงเรียนจึงเป็นกิจกรรมในลักษณะกระตุ้นยั่วยุให้ลงมือปฏิบัติให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันและให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้สึกว่าได้พบวิธีที่ดีกว่าในการทำงานและรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จในการทำงาน 3) การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความหมาย ต่อครู ผู้รับการนิเทศเมื่อการนิเทศนั้นเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการ ของผู้รับการนิเทศและสอดคล้องกับ

ความสามารถที่พัฒนาศักยภาพของตนให้ปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่และ 4) การนิเทศการศึกษา ในโรงเรียนจะก่อให้เกิดผลการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนไปในทางที่พึงประสงค์ อย่างถาวรได้นั้นผู้รับการนิเทศจะต้องเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงาน ตามกิจกรรมนิเทศด้วยตนเอง รับรู้ผลการปฏิบัติด้วยการประเมินตนเองปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น อยู่เสมอด้วยตนเองในสภาวะ งานปกติของผู้รับการนิเทศ

ประภารัตน์ พนานุสรณ์ (2557) การบริหารโรงเรียนต้องมองลักษณะภาพรวมทั้งหมด ของโรงเรียนหลักการนิเทศภายในโรงเรียนจึงต้องใช้ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม อาศัยความร่วมมือ และการประสานงานที่ดีผู้บริหารโรงเรียนจะร่วมกันทำงานกับคนอื่นบนพื้นฐานของความต้องการและพึงพอใจของทุกฝ่าย เพื่อจะได้พัฒนาศักยภาพครูให้ก้าวหน้า ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจน ความเป็นประชาธิปไตยเพื่อส่งผลให้เกิดความส าเร็จมีประสิทธิภาพสูง

ปนัดดา ศิริพัฒนกุล (2558) หลักการนิเทศการศึกษา เป็นแนวทางให้ผู้นิเทศปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับความร่วมมือจากครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการอย่างเป็น ประชาธิปไตยมีแบบแผนตามลำดับขั้นตอนโดยมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ตลอดจนมีการสร้าง ขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

สรุปได้ว่า หลักการของการนิเทศภายในโรงเรียนก็คือ ผู้นิเทศต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในหลักการนิเทศอย่างถูกต้อง ตรงประเด็น มีระบบและขั้นตอนที่ชัดเจนในกระบวนการนิเทศ และ กระบวนการนิเทศที่เกิดขึ้นต้องเกิดจากความร่วมมือของคณะครูทุกคนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียน และการนิเทศต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาระบบการเรียนการสอนของครู อีกทั้งการนิเทศภายในควร มีการบริหารเป็นกระบวนการ มีการวางแผนการดำเนินงาน มีขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ถือหลักการ มีส่วนร่วมในการทำงานมีความเป็นประชาธิปไตย มีการดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์ มีการแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน สร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความผูกพันและความ มั่นคงต่องานอาชีพ รวมทั้งพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีความรู้สีกภาคภูมิใจในวิชาชีพของตนเอง พร้อมทั้งจะรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การนิเทศภายในโรงเรียน บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพราะกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นขั้นตอนของการ ปฏิบัติงาน อันประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน ซึ่งผู้ที่รับผิดชอบในการนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องดำเนินการนิเทศตามกระบวนการทุกขั้นตอน จึงจะทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

แฮริส (Harris, 1963) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย การ ดำเนินการขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนที่ผู้รับผิดชอบการนิเทศต้องคิดวิเคราะห์ ถึงความต้องการ และความจำเป็นในการนิเทศเพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศให้ สอดคล้องกันโดยต้องคาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการนิเทศ จัดทำแผนการดำเนินการ โครงการและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

2. ขั้นตอนการจัดองค์การ (Organizing) เป็นขั้นตอนที่กำหนดโครงการของคณะทำงาน ตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีทั้งบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ การมอบหมายงาน การประสานงานการกระจายอำนาจหน้าที่ โครงสร้างขององค์การและความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างงานต่าง ๆ

3. ขั้นตอนการนำสู่การปฏิบัติ (Leading) เป็นขั้นที่ตัดสินใจในการดำเนินการนิเทศและกำหนดวิธีการในการนิเทศ กระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน การแนะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการณ์นิเทศ

4. ขั้นตอนการควบคุม (Controlling) เป็นขั้นที่ผู้รับผิดชอบต้องควบคุม กำกับติดตาม ดูแลให้กระบวนการนิเทศดำเนินไปตามแผนและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ในบางครั้งอาจมีการชี้แนะเสริมความคิดหรือแทรกแซงเพื่อปรับทิศทางและกระบวนการดำเนินงาน

5. ขั้นตอนการประเมินผล (Assessing) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องร่วมกัน ประเมินผลการนิเทศว่า สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลต้องจัดทำอย่างมีแบบแผนและมีความเที่ยงตรงและอาจจัดทำการวิจัยประเมินผลร่วมด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มี 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. จัดระบบการนิเทศภายใน หมายถึง การที่สถานศึกษาได้ จัดระบบการนิเทศภายในและการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดร่วมทำร่วมกันรับผิดชอบ มีเป้าหมายสามารถพึ่งตนเองด้านวิชาการได้อย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาโดยองค์รวมนิเทศต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ จึงจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา 2. ดำเนินการนิเทศ หมายถึง การนำแผนงานหรือโครงการนิเทศที่กำหนดไปปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้ โดยคำนึงถึงหลักการนิเทศ เทคนิค ทักษะ สื่อ เครื่องมือนิเทศ ความพร้อมของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมรวมทั้งการเสริมแรงให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา 3. ประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการนิเทศ ตามโครงการที่กำหนดและผลที่ได้ระหว่างการดำเนินการและเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการตามแผนนิเทศภายในสถานศึกษา รวมผลการประเมินย้อนกลับเพื่อปรับปรุงพัฒนาต่อไป 4. การติดตามประสานงาน หมายถึง การติดตามประสานงาน ส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศภายในของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ หมายถึง การส่งเสริมและพัฒนาครู ผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถมีโอกาสแลกเปลี่ยนผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย นำไปใช้และเผยแพร่ โดยการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ประชุมอบรม สัมมนา พัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และเผยแพร่ผลงานการศึกษา รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการนิเทศภายในกับสถานศึกษาอื่น ในเขตพื้นที่การศึกษาให้สูงขึ้นตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา

วัชรรา เล่าเรียนดี (2550) ได้เสนอถึงกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนที่เป็นการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. การวางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ

2. เลือกประเด็นหรือเรื่องที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา
3. นำเสนอโครงการที่จะพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารได้รับทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ
4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่าง ๆ และการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ
5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอนประชุมปรึกษาหารือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์
6. ดำเนินการตามแผนการนิเทศที่วางไว้โดยครูและผู้นิเทศ
7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนาผลงานผลสำเร็จ

สังกัด อุทรานันท์ (2548) ได้กำหนดขั้นตอนการนิเทศภายใน ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. กระบวนการวางแผน ประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศและการสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้
2. การปฏิบัติการนิเทศ
3. การสร้างขวัญและกำลังใจ
4. การประมวลการนิเทศ

พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554) ได้ให้ความเห็นกระบวนการนิเทศภายในต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนและต่อเนื่องสัมพันธ์กัน โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ สภาพที่เป็นจริงตามตัวบ่งชี้ด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนในขณะนั้น มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตัวบ่งชี้คุณภาพด้านต่าง ๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครู จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุ กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาและการดำเนินการตามความต้องการ

2. วางแผนการนิเทศ เป็นการนำข้อมูลผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา สาเหตุของปัญหาและความต้องการมากำหนดกิจกรรมและแนวทางการปฏิบัติการนิเทศ การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นขั้นตอนที่น่าเอาทางเลือกที่จะดำเนินการมารวมกัน กำหนดรายละเอียดกิจกรรมและจัดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ เขียนเป็นโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

3. ปฏิบัติการนิเทศ เป็นการดำเนินการนิเทศตามกิจกรรมที่กำหนดในโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้นิเทศ จะต้องนำหลักการนิเทศและเทคนิค ทักษะ สื่อ กิจกรรมและเครื่องมือการนิเทศไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบุคลากรผู้รับการนิเทศ เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยผู้บริหารและผู้ดำเนินการนิเทศควรเตรียมความพร้อมก่อนการนิเทศแล้วจึงปฏิบัติการนิเทศเพื่อเสริมแรงให้กำลังใจ รับทราบปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศแล้วนำปัญหาความต้องการนั้นมาพิจารณาหาทางช่วยเหลือสนับสนุน

4. การประเมินผล เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ประเมินความคิดเพื่อทราบความพึงพอใจ

ของผู้รับการนิเทศ ประเมินกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สรุปรวมผลการประเมินเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

นภาพร วงศ์ชาญาติ (2551) กล่าวถึง กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การวางแผนการนิเทศ หมายถึง การนำข้อมูลของผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาสาเหตุของปัญหา และความต้องการมากำหนดกิจกรรม และแนวทางการปฏิบัติงาน 2. การปฏิบัติตามแผนการนิเทศ หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดในโครงการ นิเทศภายในสถานศึกษา โดยทำการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดงานที่จะต้องแบ่งงานรับผิดชอบทำความเข้าใจในเนื้อหาที่ต้องการนิเทศ และตกลงระบบการเก็บข้อมูล สำหรับกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศนั้นใช้รูปแบบที่มีความหลากหลาย 3. การตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงานและ ผลผลิตเพื่อให้ทราบว่า มีผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์หรือไม่อย่างไร โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ลักษณะคือ ประเมินกระบวนการ ประเมินโครงการ และประเมินความพึงพอใจของครู ซึ่งใน การประเมินโครงการนั้น ได้ทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามโครงการที่กำหนด แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ ประเมินผลระหว่างการดำเนินการ และประเมินผลหลังการดำเนินการ 4. การปรับปรุงการนิเทศภายใน หมายถึง การนำผลการประเมินระหว่างการปฏิบัติงานที่พบว่ามีสิ่งใดบกพร่องหรือไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะกรรมการนิเทศ ครูผู้ปฏิบัติการสอนเพื่อพิจารณาหาสาเหตุของปัญหา ศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นปัญหาเพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน และแก้ปัญหาจนสิ้นสุดการดำเนินงาน

นิตติยา ไสหนองเป็ด (2555) กล่าวว่า กระบวนการหรือขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน มีหลายรูปแบบอาจเริ่มต้นด้วยการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และงานการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษาการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา การติดตามประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ หรือมีการดำเนินตามกระบวนการต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้กระบวนการได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จ จัดส่งผลให้ผู้เรียนมีความมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพความเป็นจริงที่กำลังเป็นอยู่หรือดำเนินอยู่ในขณะนั้น สภาพปัญหา หมายถึง สภาพความแตกต่างของสิ่งที่เป็นอย่างอยู่หรือผลปรากฏกับสิ่งที่ต้องการให้เป็นไปตามเป้าหมาย ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่ยังปรารถนาตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ มีขั้นตอนในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ดังนี้ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ตัวบ่งชี้คุณภาพด้านต่าง ๆ เช่น ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกรายวิชา ด้านอัตราการเข้าชั้นทุกชั้น สำรวจและประเมินความต้องการของครู จัดลำดับ

ความสำคัญของปัญหาและความต้องการ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา และการดำเนินงานตามความต้องการ

2. การวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การเขียนรูปแบบของโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา ระบุสาระสำคัญ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนการดำเนินการ ทรัพยากรที่ต้องการ การประเมินผล และผลที่คาดว่าจะได้รับ

3. การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาวิธีการ หมายถึง แนวทางการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ดังนี้ ตัดสินใจว่าจะเลือกใช้เครื่องมือใดบ้าง โดยพิจารณาจากข้อมูลการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการว่ามีปัญหาเรื่องใดและควรปรับปรุงอย่างไร ศึกษารายละเอียดของเครื่องมือและสื่อที่เลือกไว้ในลำดับแรก ว่ามีรายละเอียดปลีกย่อย และลักษณะจุดเด่นจุดด้อยอย่างไรดำเนินการสร้างสื่อและเครื่องมือ โดยคำนึงถึงเนื้อหา วัตถุประสงค์ และรูปแบบการใช้งาน ทดลองใช้สื่อและเครื่องมือทุกชนิดที่สร้างขึ้นมา ประเมินสื่อและเครื่องมือจะต้องประเมินว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

4. การปฏิบัติการนิเทศภายใน หมายถึง การกำกับ ติดตาม พัฒนาผู้รับการนิเทศให้สามารถปฏิบัติงานได้ ตามที่ได้รับมอบหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ

5. การประเมินผลและรายงานผล หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ โดยใช้สื่อและเครื่องมือต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์อย่างน้อยเพียงใด โดยมีการประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ การประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงานและการประเมินผลหลังการปฏิบัติงาน ส่วนการรายงานผล หมายถึงการสรุปผล กำกับ ติดตาม และนิเทศทุกด้าน รายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้บังคับบัญชาทราบ ถึงผลงานปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงานทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขในการปฏิบัติการกำกับและติดตาม

สมศักดิ์ วงศ์จำปา (2551) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ โดยการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตที่เกี่ยวข้อง ศึกษาและประเมินความต้องการ โดยใช้สื่อและเครื่องมือต่าง ๆ วิธีการจัดประชุมสัมมนาและวิธีอื่น ๆ

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการนิเทศ โดยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์จากขั้นตอนที่ 1 มาใช้วางแผนและกำหนดทางเลือกในการนิเทศอย่างชัดเจนและเป็นธรรม โดยดำเนินการดังนี้

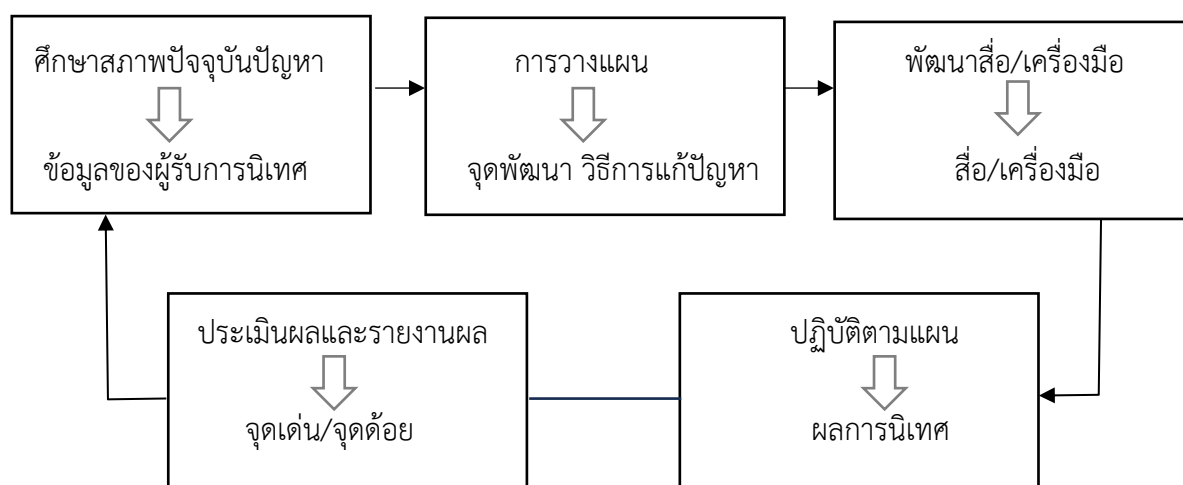
- 2.1 จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ
- 2.2 ศึกษาทำความเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการ
- 2.3 กำหนดเป้าหมายและทางเลือกในการแก้ปัญหา
- 2.4 เขียนแผนปฏิบัติการนิเทศ โดยระบุรายละเอียดชัดเจน
- 2.5 ทำคู่มือการนิเทศเพื่อให้เป็นเอกสารการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 สร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ เป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติงานนิเทศประสบความสำเร็จ ดังนั้นจะสร้างสื่อ เครื่องมือและวิธีการที่แตกต่างกันตาม

วัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ เช่น ตำรา เอกสาร ชุดประกอบการสอน ชุดฝึกอบรม การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศโดยนำสื่อ เครื่องมือที่กำหนดขึ้นไปใช้ในการนิเทศตามแผนที่วางไว้ทุกประการ กิจกรรมการนิเทศที่ใช้ เช่น การให้ความรู้ การสาธิตการสอน การประสานงานให้ร่วมกันทำงาน การศึกษาดูงาน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลและปรับปรุง เป็นการรวบรวมข้อมูลการนิเทศและประเมินผลความสำเร็จของการนิเทศ นำผลการนิเทศไปปรับปรุงการนิเทศในครั้งต่อไปให้ประสบผลมากขึ้นทุกครั้ง ตามภาพที่ 9

ภาพที่ 9 กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
(ที่มา: สมศักดิ์ วงศ์จำปา, 2551 : 10)

อัสนา ปลอดโปร่ง (2556) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกิจกรรม ที่มีความสำคัญที่ทำให้การทำงานเป็นไปตามขั้นตอน การทำงานไม่สับสนและเป็นการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานนิเทศสู่ความสำเร็จได้อยู่ 4 ขั้นตอนหลัก คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันและการและปัญหาความต้องการการ วางแผนการปฏิบัติงานตามแผน และการประเมินผลงาน

ราตรี สายเขียว (2557) กล่าวว่า กระบวนการการนิเทศภายในจะช่วยให้การดำเนินงานนิเทศบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพอันประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญคือ การประเมินความจำเป็นที่จะพัฒนาวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยหาแนวทางเลือกปฏิบัติตามแนวทางเลือกประเมินผลปรับปรุง และเผยแพร่ขยายผลการดำเนินงานต่อไป

จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1. การศึกษา สภาพความต้องการการนิเทศ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็น เป็นการค้นหาข้อมูล ซึ่งเป็นปัญหาหรือสิ่งที่ยังบกพร่อง ที่ทำให้งานไม่บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งต้องการหาออกมาให้ได้ว่าปัญหาหรือข้อบกพร่องมีความจำเป็นที่ต้องแก้ไข ปรับปรุงและ

การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาใช้เป็นองค์ประกอบในการจัดทำโครงการปฏิบัติงานรวมถึงโครงการการจัดการนิเทศการสอน

2. การวางแผนการนิเทศ

2.1 ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศภายในระดับสถานศึกษา

2.2 การวางแผนการนิเทศในระดับกลุ่มสาระวิชา

3. การสร้างสื่อและการสร้างเครื่องมือ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง ที่ผู้นิเทศจำเป็นต้องคำนึงถึงควบคู่ไปกับเทคนิควิธีการนิเทศ การนิเทศในแต่ละรูปแบบ เป็นวิธีการจะต้องการใช้สื่อหรือเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้การนิเทศเกิดประโยชน์ และกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ มีความสำคัญต่อการนิเทศเช่นเดียวกับสื่อการเรียนการสอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนของครู

4. การปฏิบัติการนิเทศ

4.1 การดำเนินการตามแผนและโครงการ เป็นการทำให้โครงการนิเทศที่ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการแล้ว ไปสู่การปฏิบัติการเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้

4.2 การลงมือปฏิบัติ คือ การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานย่อยที่ระบุในรายละเอียด ที่กำหนดไว้ในแต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงาน การติดตามควบคุมและกำกับในการทำงานและปฏิบัติงานอย่างมีจุดหมายสำคัญ เพื่อติดตามดูแลและช่วยเหลือสนับสนุนในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนและโครงการที่กำหนดไว้

5. การประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ 2) การประเมินผลระหว่างดำเนินการ และ 3) การประเมินผลหลังดำเนินการ

วันวิสาห์ ชัยชนะ (2560) ได้กล่าวถึง กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการ 2) วางแผนและกำหนดทางเลือก 3) การสร้างสื่อเครื่องมือและการพัฒนาวิธีการ 4) การปฏิบัติการนิเทศ และ 5) การประเมินผลและรายงานผล

จากแนวคิดของนักศึกษาที่ให้ความเห็นถึงกระบวนการนิเทศภายในสรุปได้ว่าการนิเทศภายในหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานนิเทศบรรลุจุดหมายและพัฒนาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น เป็นการกำหนดกิจกรรมหรืองานที่ต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดวิธีการดำเนินงานสถานที่ผู้รับผิดชอบและวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีขั้นตอนที่สัมพันธ์กันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. องค์ประกอบของการนิเทศภายในโรงเรียน

วิเศษ ภูมิวิชัย (2552) กล่าวถึง องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน มี 12 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา 2) ลักษณะกรรมการสถานศึกษา 3) แรงจูงใจในการทำงานและความผูกพันต่อสถานศึกษา 4) สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การบริหารจัดการหลักสูตร 6) สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา 7) คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู 8) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 9) โครงสร้างสถานศึกษา 10) การจัดสรรทรัพยากร 11) มาตรฐานในการทำงานของครู และ 12) การมอบหมายงานที่ชัดเจน

กรองทอง จิระชากุล (2550) กล่าวถึง องค์ประกอบของการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. มีระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้วางแผนนิเทศภายในโรงเรียน
2. มีระบบวางแผนนิเทศอย่างมียุทธศาสตร์
3. มีระบบการจัดการที่เน้นพัฒนาครูและนักเรียน
4. มีระบบการติดตามประเมินผลที่เน้นผลงานครู
5. มีระบบการเผยแพร่และขยายผล

ทองใบ ทองมาก (2555) ได้สรุปองค์ประกอบหลักการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน คือ 1) ด้านหลักการของการนิเทศ ซึ่งประกอบด้วย หลักการกัลยาณมิตร หลักการมนุษยสัมพันธ์ หลักการมีส่วนร่วม หลักการวางแผน หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย เพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูผู้นิเทศให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้นิเทศนำการนิเทศไปใช้ในการดำเนินการนิเทศ และเพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการรับการนิเทศไปพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านกลไกการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย กลไกการดำเนินการระดับเขตพื้นที่การศึกษาและกลไกการดำเนินการระดับโรงเรียน 4) ด้านวิธีดำเนินการซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การสร้างขวัญและกำลังใจการประเมินผลการปฏิบัติการนิเทศ และการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ 5) ด้านการประเมินการนิเทศ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารและครูผู้นิเทศเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินการนำการนิเทศไปใช้ในการดำเนินการนิเทศของผู้บริหารและครูผู้นิเทศ และการประเมินความสามารถของครูผู้รับการนิเทศในการนำผลที่ได้จากการรับการนิเทศไปพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และ 6) ด้านเงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย ความตระหนักและการให้ความสำคัญในการนิเทศของทุกคนที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับโรงเรียน การได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอการมีความพร้อม และความมั่นใจในการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้นิเทศ การกำหนดนโยบายและแผนการนิเทศพร้อมกับการปฏิบัติตามแผนอย่างยืดหยุ่นของโรงเรียน การสนับสนุนงบประมาณ สื่อและเครื่องมือการนิเทศอย่างเหมาะสม การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของผู้บริหาร ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศตามความเหมาะสม การได้รับการแนะนำช่วยเหลือและสนับสนุนในการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่าองค์ประกอบของการนิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วย หลักการของการนิเทศ วัตถุประสงค์ของการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ การสนับสนุนการนิเทศ และการติดตามผลการนิเทศ

7. ขอบข่ายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการนิเทศตามโครงสร้างหรือภาระงานของผู้บริหาร แต่ปัจจุบันการนิเทศมุ่งเน้นการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นหลัก มีนักการศึกษาเสนอแนวคิดในการกำหนดขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

กลิกแมน (Glickman, 2004) ที่จัดขอบข่ายงานนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง
2. การเสริมสร้างประสบการณ์ทางอาชีพ
3. การพัฒนาการทำงานกลุ่ม

4. การพัฒนาหลักสูตร

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในห้องเรียน

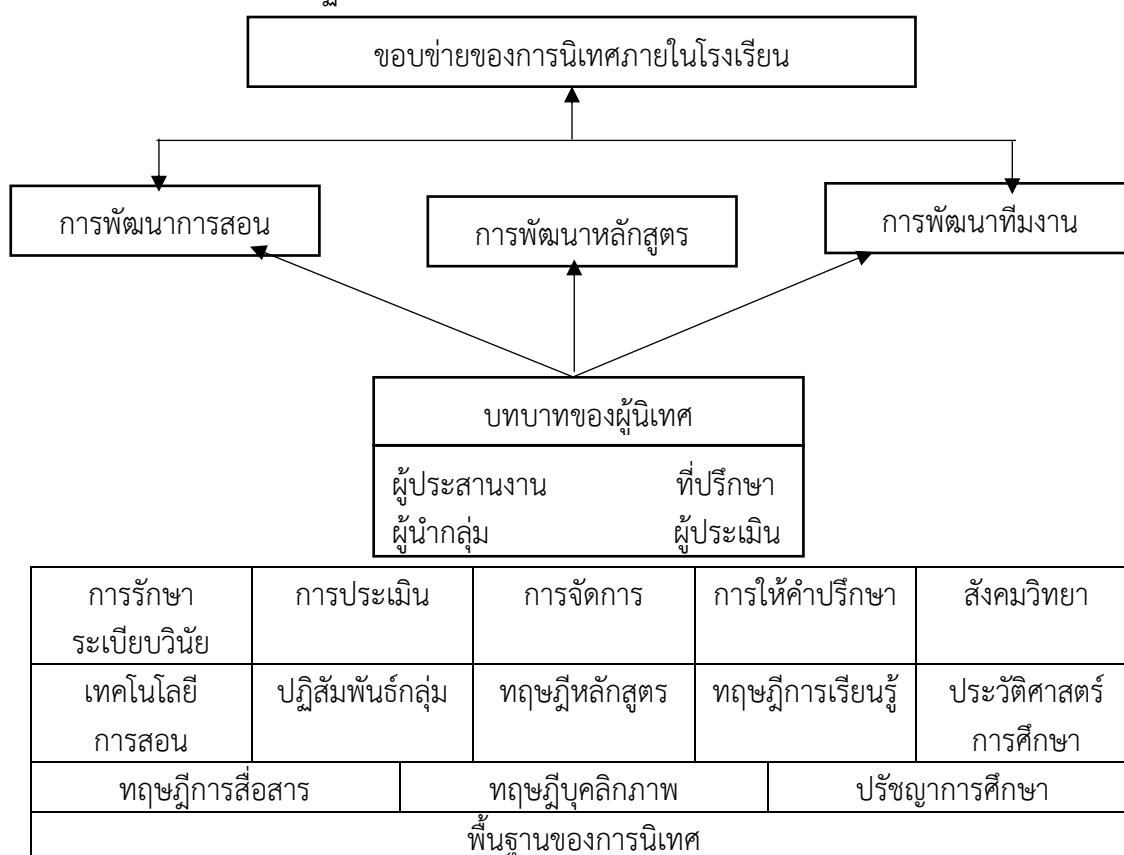
ปีเตอร์ โอลิวาและจอร์จ พาวลาส (Peter Oliva & George Pawlas, 2001) ได้เสนอ
ขอบข่ายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาการสอน

2. การพัฒนาหลักสูตร

3. การพัฒนาทีมงาน

รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 ขอบข่ายของการนิเทศการศึกษาของปีเตอร์ โอลิวา และจอร์จ พาวลาส

(ที่มา : Peter Oliva & George Pawlas, 2001)

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) กล่าวถึง การนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการนิเทศการสอนที่มีการริเริ่มและจัดดำเนินการโดยบุคลากรภายในโรงเรียน ประกอบด้วย บุคลากรหลายฝ่ายตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูที่ได้รับมอบหมายทำหน้าที่ผู้นิเทศ และครูผู้สอนทุกคนทำหน้าที่รับการนิเทศมีขอบข่ายการดำเนินการ ดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ บุคลากรภายในโรงเรียนเป็นผู้จัดดำเนินการ เป็นเจ้าของโปรแกรมการนิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียนนั้น ๆ การดำเนินงานกระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นในโรงเรียน

2. ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายหลักกว่าเป็นการมุ่งพัฒนาผู้สอนภายในโรงเรียนให้รู้จักวิธีปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพื่อให้การศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวังของการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งความสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การสนับสนุน และเห็นความสำคัญของการนิเทศของผู้บริหาร ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งผู้นิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะฝ่ายวิชาการ
- 3) หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชาการ
- 4) ครู อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอน แต่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน มีประสบการณ์ด้านการสอนสามารถสัทธิหรือให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อนร่วมงานได้
- 5) ผู้เชี่ยวชาญที่เชิญมาเป็นวิทยากรเฉพาะด้าน เพื่อให้ได้แนวคิดที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน

กรรทอง จิรเดชากุล (2550) กล่าวถึงงานนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศการปฏิบัติงานตามขอบข่ายงานในสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุภารกิจของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยขอบข่ายงาน 4 งาน ได้แก่

1. งานด้านวิชาการ เป็นงานเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ได้แก่

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- 1.2 การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้และการออกแบบการจัดการเรียนรู้
- 1.3 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำและใช้แผนการจัดการเรียนรู้
- 1.4 การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้แบบบูรณาการและ

เน้นทักษะการคิด

- 1.5 การจัดหาพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 1.6 การสนับสนุนให้ครูผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้
- 1.7 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 1.8 การจัดมุมหนังสือ ห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา
- 1.9 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
- 1.10 การสอนซ่อมเสริม
- 1.11 การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา
- 1.12 การประกันคุณภาพ
- 1.13 การนิเทศภายในโรงเรียน

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำแฟ้มข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.15 การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.16 การจัดบริการแนะแนว

2. งานด้านบุคคล เป็นการดำเนินการให้บุคลากรในโรงเรียนได้รู้และเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของตน การติดตามดูแลช่วยเหลือให้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างบรรยากาศในการทำงานให้ผู้ร่วมงานทุกคนเกิดความรู้สึกในหน้าที่รับผิดชอบ สร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ดังนี้

2.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

2.2 การกำหนดความต้องการ หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคล

2.3 การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ

2.4 การปฐมนิเทศบุคลากรใหม่

2.5 การจัดสวัสดิการ

2.6 การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน

2.7 การพัฒนาบุคลากร

2.8 การส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาต่อ

2.9 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.10 การพิจารณาความดีความชอบ

2.11 การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากร

2.12 งานวินัยและนิติกร

3. งานด้านบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระบบสำนักงาน ซึ่งมีข้อกำหนดกฎเกณฑ์และวิธีการที่แน่นอนได้แก่

3.1 งานธุรการและงานสารบัญ

3.2 งานทะเบียนและการรายงาน

3.3 งานข้อมูลสารสนเทศ

3.4 งานจัดทำแผนปฏิบัติการและการจัดระบบการจัดการศึกษา

3.5 งานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

3.6 งานประชาสัมพันธ์

3.7 งานสวัสดิการ

3.8 งาน พ.ร.บ. การศึกษา

3.9 งานระเบียบข้อกฎหมาย กฎกระทรวงและข้อปฏิบัติต่าง ๆ

3.10 กิจกรรม 5 ส.

4. งานด้านงบประมาณ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินและพัสดุ ได้แก่

4.1 งานงบประมาณ

4.2 งานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

- 4.3 งานจัดตั้งและของบประมาณประจำปี
- 4.4 งานเบิกจ่ายงบประมาณ
- 4.5 งานรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี
- 4.6 การตรวจติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ
- 4.7 การบริหารการเงิน
- 4.8 งานบริหารการบัญชี
- 4.9 การบริหารงานพัสดุ
- 4.10 ระบบทรัพยากรการลงทุนเพื่อการศึกษา

จากแนวคิดสรุปได้ว่าขอบเขตของการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้บรรลุภารกิจของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ จึงครอบคลุมการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน อันได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานบริหารทั่วไป รวมทั้งธุรการ การเงินพัสดุ และงานสัมพันธ์ชุมชน

8. บทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน

ผู้บริหารหรือผู้นำในองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ย่อมมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จและความสำเร็จมีประสิทธิภาพขององค์กรหรือหน่วยงาน จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหาร ผู้นำหรือหัวหน้างานเป็นแกนหลักที่มีความสำคัญยิ่งต่อหน่วยงาน ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และต่อผลงาน โดยส่วนรวมโรงเรียนเป็นองค์กรสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ดังนั้น การจัดการศึกษาจะสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถตอบสนองต่อความต้องการทางการศึกษาที่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ท่ามกลางสภาพที่มีข้อจำกัดอยู่หลาย ๆ ด้าน

ไวลส์ (Wiles, 1983) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำไว้ดังนี้

1. บทบาทด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีภายในกลุ่ม และพยายามจัดข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดในกลุ่มบทบาทในฐานะผู้นำ ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่พัฒนาความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นแก่ตัวผู้อื่น ช่วยให้ผู้อื่นมีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. บทบาทในด้านการจัดและดำเนินงานในหน่วยงาน ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่พัฒนาการจัดการองค์การของหน่วยงานในโรงเรียน ช่วยให้การดำเนินงานของคณะกรรมการต่าง ๆ ในองค์การดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการตัดสินใจเรื่องใดก็ตามต้องดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจ
3. บทบาทในการคัดเลือกและการใช้ประโยชน์บุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่พิจารณาเลือกบุคลากรใหม่ให้ตรงกับความต้องการ โดยให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาเลือกด้วย ช่วยให้บุคลากรที่เข้าทำงานใหม่รู้สึกว่าเขาเป็นที่ต้องการของโรงเรียน มีความอบอุ่นใจ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง
4. บทบาทในการสร้างขวัญของครู ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ช่วยให้ครูพอใจงานที่ทำ มีความสะดวกสบายปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ให้ครูมีส่วนร่วมในการวางโครงการและนโยบาย

ต่าง ๆ ของโรงเรียน ช่วยให้ครูเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ให้ครูรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญ และเป็นที่ต้องการของบุคคลอื่น จัดให้มีบริการต่าง ๆ เช่น คู่มือครู การอบรม เป็นต้น

5. บทบาทในการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่จัดให้มีการอบรมในหน่วยงานโดยจัดให้ตรงตามความต้องการของครู การประชุมครูที่จัดให้มีขึ้นช่วยให้ครูมีความก้าวหน้า ใช้วิธีการสังเกตการณ์สอน แต่ต้องมีความเข้าใจกันทั้งสองฝ่าย ใช้วิธีการวัดผลเพื่อพัฒนาบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน

ลูซิโอ และแม็คเนล (Lucio and Mc Nell, 1979) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศภายในไว้ดังนี้

1. มีหน้าที่วางแผนร่วมกับครูเป็นรายบุคคลและเป็นหมู่คณะในการกำหนดนโยบาย และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา

2. มีหน้าที่ในการบริหารโดยวินิจฉัยสั่งการ ประสานงานและกำหนดแนวทางที่จำเป็น

3. มีหน้าที่นิเทศการศึกษา โดยการให้คำปรึกษาหารือรายบุคคล

4. มีหน้าที่พัฒนาหลักสูตร โดยตรงในการกำหนดจุดมุ่งหมาย เลือกเนื้อหาวิชา สร้างคู่มือครูและคัดเลือกอุปกรณ์การสอน

5. มีหน้าที่สาธิตการสอน โดยเป็นผู้จัดให้มีการสาธิตการสอนด้วยตนเองในเรื่องวิธีเกี่ยวกับวิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอน รวมทั้งช่วยเหลือด้านอื่น ๆ แก่ครูที่กำลังสอนในชั้นเรียน

6. ทำการวิจัยอย่างมีระเบียบแบบแผน เช่น การสำรวจ การทดสอบและการค้นคว้า แนวคิดต่าง ๆ ที่ดี ๆ เพื่อเผยแพร่ให้ครูนำไปใช้ในชั้นเรียน

พันธุพิทย์ มิ่งขวัญ (2546) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะมีบทบาทตั้งแต่การริเริ่ม การสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรทุกคน ในโรงเรียนในการที่จะต้องปรับปรุงพัฒนาาร่วมกัน ในระหว่างการดำเนินการนิเทศผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคอยช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนอำนวยความสะดวกและประสานงานฝ่ายต่าง ๆ และเมื่อดำเนินการแล้ว จะต้องติดตามประเมินผลและหาแนวทางร่วมกันปรับปรุงแก้ไข พัฒนารูปแบบและกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้ขวัญกำลังใจแก่ครูในการปฏิบัติงานในโอกาสต่าง ๆ

กรองทอง จิรเดชากุล (2550) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศภายในไว้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทที่สำคัญ ดังนี้

1. บทบาทในการส่งเสริมและจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง สามารถดำเนินงานตามนโยบายได้ถูกต้อง ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสมบูรณ์

2. บทบาทในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพครู โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพนำมาปรับใช้ให้เหมาะกับครูในโรงเรียน

3. บทบาทในการจัดประชุม อบรม มีการจัดประชุมอบรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประชุมการปฏิบัติการ การสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเข้ารับการอบรมในการพัฒนาวิชาชีพ นำทักษะความรู้มาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. บทบาทในการติดตามประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ครูพัฒนาศักยภาพได้ดีขึ้นและการประเมินเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

5. บทบาทในการใช้กลุ่มโรงเรียน สมาคมวิชาชีพหรือเครือข่าย เป็นแนวทางเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครูในโรงเรียน โดยใช้กลุ่มหรือเครือข่ายช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดประชุมทางวิชาการ การศึกษาเอกสาร การศึกษาดูงาน

6. บทบาทในการสร้างครุต้นแบบในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในการพัฒนาและเป็นแบบอย่างแก่ครูทั่วไป

สรุปได้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเกิดจากการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง 3 ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ มีการทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยยึดเป้าหมายหลัก คือ ผู้เรียนเป็นสำคัญและเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาจัดการองค์การหรือโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสนับสนุนให้ครูผู้สอนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจทักษะและเจตคติในการนำหลักสูตรไปใช้ในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีแนะนำการจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการเห็นคุณค่าในตนเองของครู ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ รวมทั้งติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

9. กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) กล่าวว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการนิเทศบรรลุเป้าหมาย กิจกรรมการนิเทศมีมากมาย ซึ่งผู้นิเทศสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศแต่ละครั้ง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ครูและนักเรียน ดังนั้นผู้นิเทศจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศ โดยกิจกรรมการนิเทศมีกิจกรรมสำคัญมีกิจกรรม ดังนี้

1. การบรรยาย เป็นกิจกรรมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจของผู้นิเทศไปสู่ผู้รับการนิเทศ ใช้เพียงการพูดและการฟังเท่านั้น

2. การบรรยายโดยใช้สื่อประกอบ เป็นการบรรยายที่ใช้สื่อเข้ามาช่วย เช่น สไลด์ แผนภูมิแผนภาพ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

3. การบรรยายเป็นกลุ่ม เป็นกิจกรรมการให้ข้อมูลเป็นกลุ่ม มีจุดเน้นที่การให้ข้อมูลตามแนวความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4. การให้ดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ เป็นการใช้เครื่องมือที่สื่อทางสายตา ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วีดิโอเทป เพื่อทำให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และเกิดความสนใจมากขึ้น

5. การฟังคำบรรยายจากเทป วิดีโอ และเครื่องบันทึกเสียง กิจกรรมนี้เป็นการใช้เครื่องบันทึกเพื่อนำเสนอแนวความคิดของบุคคลหนึ่งไปสู่ผู้ฟังคนอื่น

6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับเครื่องมือต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่ช่วยในการฝึกอบรมหรือเป็นกิจกรรมสำหรับงานพัฒนาสื่อต่าง ๆ

7. การสังเกตในชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่ทำการสังเกตการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงของบุคลากร เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งจะช่วยให้ทราบจุดอ่อนหรือจุดบกพร่องของบุคลากร เพื่อใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานและใช้ในการพัฒนาบุคลากร
8. การสาธิต เป็นกิจกรรมการให้ความรู้ที่มุ่งให้ผู้อื่นเห็นกระบวนการและวิธีการดำเนินการ
9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นกิจกรรมสัมภาษณ์ที่กำหนดจุดประสงค์ชัดเจนเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ตามต้องการ
10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง เป็นกิจกรรมการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยจะทำการสัมภาษณ์เฉพาะสถานศึกษาที่ผู้ตอบมีความสามารถจะตอบได้เท่านั้น
11. การสัมภาษณ์แบบไม่ชี้แนะ เป็นการพูดคุยและอภิปรายหรือการแสดงแนวความคิดของบุคคลที่สนทนาด้วย ลักษณะการของการสัมภาษณ์จะสนใจกับปัญหาและความสนใจของผู้รับการสัมภาษณ์
12. การอภิปราย เป็นกิจกรรมที่ผู้แทนและผู้รับการนิเทศปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งเหมาะสมกับกลุ่มขนาดเล็ก มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ
13. การอ่าน เป็นกิจกรรมที่ใช้มากกิจกรรมหนึ่ง สามารถใช้ได้กับคนจำนวนมาก เช่น การอ่านข้อความจากวารสาร มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ
14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการติดตามประเมินผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการและการควบคุมประสิทธิภาพการสอน
15. การระดมสมอง เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแนวความคิดวิธีการแก้ปัญหาหรือใช้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดโดยเสรี ไม่มีการวิเคราะห์หรือวิพากษ์วิจารณ์แต่อย่างใด
16. การบันทึกวิดีโอและการถ่ายภาพ วิดีโอเทปเป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นรายละเอียดทั้งภาพและเสียง ส่วนการถ่ายภาพมีประโยชน์มากในการจัดนิทรรศการ กิจกรรมนี้มีประโยชน์ในการประเมินผลงานและการประชาสัมพันธ์
17. การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบและแบบประเมินต่าง ๆ
18. การประชุมกลุ่มย่อย เป็นกิจกรรมการประชุมกลุ่มเพื่ออภิปรายในหัวข้อเรื่องที่เฉพาะเจาะจง มุ่งเน้นการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมากที่สุด
19. การจัดทัศนศึกษา กิจกรรมนี้เป็นการเดินทางไปสถานที่ที่แห่งอื่นเพื่อศึกษาดูงานที่สัมพันธ์กับงานที่ตนปฏิบัติ
20. การเยี่ยมเยียน เป็นกิจกรรมบุคคลหนึ่งไปเยี่ยมและสังเกตการทำงานของอีกบุคคลหนึ่ง
21. การแสดงบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคล กำหนดสถานการณ์ขึ้นแล้วให้ผู้ทำกิจกรรมตอบสนองหรือปฏิบัติตนเองไปตามธรรมชาติที่ควรจะเป็น

22. การเขียน เป็นกิจกรรมที่ใช้เป็นสื่อกลางในการนิเทศเกือบทุกชนิด เช่น การเขียนโครงการนิเทศ การบันทึกข้อมูล การเขียนรายงาน การเขียนบันทึก ฯลฯ

23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ เป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติในขณะที่ปฏิบัติมีการคอยดูแลช่วยเหลือ มักใช้กับรายบุคคลหรือกลุ่มขนาดเล็ก

กรອງทอง จิระเดชากุล (2550) ได้กล่าวถึง กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ 16 กิจกรรม ดังนี้

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน
2. การปฐมนิเทศ
3. การให้คำปรึกษาแนะนำ
4. การประชุมปฏิบัติการ
5. การอบรม
6. การสัมมนา
7. การระดมความคิด
8. การสาธิตการสอน
9. การศึกษาเอกสารวิชาการ
10. การสนทนาวิชาการ
11. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
12. การศึกษาดูงาน
13. การสังเกตการสอน
14. การวิจัยเชิงปฏิบัติ
15. การเขียนเอกสารหรือทดสอบทางวิชาการ
16. การจัดนิทรรศการ

สรุปได้ว่า กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมีหลากหลายวิธี ดังนั้นในการเลือกกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ควรเลือกให้เหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาลักษณะของงานในสถานศึกษาเพื่อประโยชน์โดยตรงที่ผู้รับการนิเทศจะได้รับและเพื่อให้การใช้กิจกรรมนั้นได้รับประสิทธิภาพสูงสุด

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

1. ความหมายการจัดการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวว่า หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งองค์ประกอบการเรียนการสอนจะประกอบไปด้วย หลักสูตร วิธีการเรียนการสอนและการประเมินผล

สุพิน บุญชูวงศ์ (2544) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งมีระบบกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมและมีการกำหนดแผนงานส่งเสริมการเรียนการสอนโดยผู้สอนและผู้เรียน

ทิตินา แคมมณี (2545) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยการจัดการเรียนการสอนจะเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

สมิตร คุณานกร (2528) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ

สุณิสา สำเร็จดี (2559) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง รากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น และเน้นให้นักเรียนคิดเป็น และแก้ปัญหาอย่างมีระบบ พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

ธิตพล โทแก้ว (2561) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง เน้นการพัฒนาการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในบริบทของวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของผู้เรียน การส่งเสริมผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน และมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหา

ภูวเดช สัมภาวะผล (2562) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นด้วยแนวคิด และกระบวนการเรียนรู้จากการใช้เครื่องมือต่าง ๆ รวมถึงสิ่งของเครื่องใช้ในท้องถิ่น ได้ และเมื่อนำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมมาจัดประสบการณ์ให้กับเด็กทำให้ส่งเสริมพัฒนาการในเรื่อง ทักษะการคิด วิเคราะห์ ครอบคลุมฝั่งความคิด และมาตรฐานหลักสูตรรวมถึงสภาพที่พึงประสงค์

สรราชูร์ พรหมจันทร์ (2550) กล่าวว่า การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งในกระบวนการทางการศึกษา ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนนั้นมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ถาวรให้แก่ผู้เรียน การเรียนรู้เกิดโดยตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนเป็นเพียงแค่ผู้ช่วยผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว

วิลาสินี ป้องศรี และสลาวีวรรณ ขอบสงวน (2548) กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้

ญาดาพนิต พิณกุล (2535) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการดำเนินการให้เกิดการเรียนการสอนขึ้น ได้แก่วิธีการสอนแบบต่าง ๆ การนำความรู้ทางจิตวิทยามาใช้ในการเรียนการสอน เช่น ครูพูดจาสุภาพ ครูหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ในอารมณ์ดี มีการตั้งใจ มีการเสริมกำลังใจและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การจัดห้องเรียน ตลอดจนการใช้สื่อประกอบการสอน เป็นต้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การใช้วิธีการใดในการเสนอหรือสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาวิชากับผู้เรียน กับสภาพห้องเรียนและสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้ รวมถึงการเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน

สุพิน บุญชูวงศ์ (2538) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมกันทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดหมายที่ต้องการ

ไสว พิกขาว (2544) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่มีการวางแผนเพื่อจัดสภาพการณ์ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนในการส่งเสริมให้ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ตามเป้าหมายที่วางไว้

พวงเพ็ญ อินทรประวัติ (2532) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน หมายถึงการนำเอา รูปแบบการสอนแต่ละแบบที่มีวิธีการดำเนินการแตกต่างกันออกไปมาใช้ในการปฏิบัติการสอนเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมเรียนรู้และ ประสบการณ์ รวมถึงการจัดสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่เน้นการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เน้น นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนคิดเป็น และแก้ปัญหาอย่างมีระบบ พัฒนา วิธีคิด ทั้งความคิด เป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหา ความรู้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ ตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ กระบวนการจัดการเรียนการสอนควรมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาวิชาและ ลักษณะของผู้เรียน

2. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน ถือเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมี ประสบการณ์กับผู้เรียน มีนักวิชาการได้ให้ความหมายต่าง ๆ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้สรุปถึง การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ซึ่งผู้สอนต้องคำนึงถึงประเด็น สำคัญ ดังนี้

1. สมรรถนะของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด สมรรถนะของมนุษย์ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดมีความต้องการที่จะเรียนรู้สามารถเรียนรู้ให้บรรลุอะไรก็ได้ มนุษย์ต้องการ เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติและสิ่งรอบตัว
2. มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ ต้องอาศัยสมองและระบบประสาทสัมผัส ซึ่งเป็นพื้นฐานของการรับรู้ โดยรับรู้ความรู้สึกจากอวัยวะรับรู้ความรู้สึก คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
3. กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพผู้สอนจะต้องสนใจและให้ผู้เรียนได้พัฒนา ความสัมพันธ์ ระหว่างสมอง (head) จิตใจ (heart) มือ (hand) และสุขภาพองค์รวม (health)
4. การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมศักยภาพ ความเก่ง ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนา เติบโตตามศักยภาพของแต่ละ บุคคล
5. จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ ผู้เรียนได้พัฒนาเติบโตตามความสามารถทั้งด้านความสามารถ ด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์ และทักษะ ต่าง ๆ
7. ผู้สอนควรลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา ให้ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกันใช้ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงที่เป็น ประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริง เรียนรู้ความจริงในตัวเองและความจริงในสิ่งแวดล้อมจากแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย ประเมินผล
8. กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

9. ครูผู้สอนควรทำหน้าที่เตรียมการจัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวทางจัดกิจกรรม และประเมินผล

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ได้กล่าวถึง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ได้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน การสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา และ บุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
7. ศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2555) กล่าวว่า การจัดการบริหารงานวิชาการประการหนึ่งที่สำคัญยิ่งคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และสรุปองค์ความรู้ด้วยตัวเอง โดยมีการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างแท้จริง และยังกล่าวถึงแนวปฏิบัติการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกันปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3. จัดให้มีการนิเทศการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

ทิตินา แคมมณี (2556) ได้สรุปถึง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยได้คิดได้รวบรวมความรู้และลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าว สอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย (physical participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนต้นตัวพร้อมที่จะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา (intellectual participation) คือ กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางสติปัญญาท้าทายความคิดของผู้เรียน สามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนให้เกิดการเคลื่อนไหวเกิดความสนุกที่จะคิด

3. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม (social participation) คือ เป็น กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางอารมณ์ (emotional participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้นั้นเกิดความหมายต่อตนเอง

มณีรัตน์ อภิวัฒนวรรณ (2559) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงาน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมสื่อและแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมและการพัฒนาครู และการวัดและประเมินผล

สุคนธา ดิษฐสุนันท์ (2558) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและหน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

หนูแบ่ง ปะกระคะ (2559) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน จัดให้มีการนิเทศการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรและส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

Hoy and Miskel (2008) กล่าวว่า การพัฒนาการเรียนรู้นี้มาจากการใช้เทคนิคในการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นไปที่ความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลทางด้านความรู้และพฤติกรรม เป็นกระบวนการ ที่สลับซับซ้อนและไม่มีคำอธิบายใดที่สมบูรณ์แบบที่สุด โดยในความเป็นจริง ความแตกต่างทางด้านทฤษฎีการเรียนรู้ได้เสนอคำจำกัดความไม่มากก็น้อยขึ้นอยู่กับสิ่งที่ต้องการ

จะอธิบายนั้น ๆ เราจะมุ่งเน้นไปที่ทฤษฎีทั่วไปของการเรียนรู้ 3 ประการ ซึ่งแต่ละทฤษฎีมีจุดเน้นไม่เหมือนกัน ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมเป็นการเรียนรู้ เน้นทางด้านการสังเกตการณ์ความเปลี่ยนแปลง ทางด้านพฤติกรรม ทักษะ และความเป็นอยู่
2. ทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้เป็นการเน้นทางด้านความคิดภายในกิจกรรม คือ การคิด การจดจำ การสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา
3. ทฤษฎีเกี่ยวกับการก่อตัวเป็นรูปเป็นร่าง เป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความสนใจเกี่ยวกับในตัวบุคคลต่อความหมายในเหตุการณ์ต่าง ๆ และกิจกรรมและการเรียนรู้เป็นก่อร่างของความรู้

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเนื้อหาสาระกิจกรรม ประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง โดยมีการส่งเสริมสื่อและแหล่งเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากพฤติกรรมเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่อันเนื่องมาจากการเรียนรู้ผ่านสิ่งแวดล้อมหรือการฝึกฝนและประสบการณ์ที่ได้รับ และพฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรติดตัวไปตลอด

3. ความสำคัญของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวได้ ดังนี้

กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา (2558) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ ต้องดำเนินการส่งเสริมให้ครูผู้สอนศึกษาวิเคราะห์ให้เข้าใจสาระสำคัญและเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม จัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

หนูนิต ซื่อสัตย์ (2560) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญที่จะต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนจะต้องรู้และเข้าใจแนวคิดการจัดการเรียนรู้และผลที่เกิดกับผู้เรียน แล้วนำมาจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักวิธีคิด วิธีการดำเนินชีวิตและมีทักษะในการเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้

จักริ มนต์ประสิทธิ์ (2560) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญเนื่องจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของครูผู้สอนที่เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอันจะส่งผลที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิภาภรณ์ สร้อยคำ (2560) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการสอนที่ถูกต้องตลอดจนมีการอำนวยความสะดวก เพื่อจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หลักที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนควรจัดความรู้ และคุณสมบัติอื่น ๆ ที่ต้องการให้แก่ผู้เรียนได้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เนื้อหาที่สอนยึดหยุ่นตาม เหตุการณ์ สภาพท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน โดยมีกระบวนการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเป็น สำคัญ

ศิรินภา เมรัตน์ (2561) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ว่า เป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมีการวางแผนการจัดทำแผนการ เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย และปฏิบัติจริง เน้นกระบวนการคิดและจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาอยู่ที่การจัดการเรียนการ สอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดครูเข้าสอนมีการพัฒนาครูมีการนิเทศติดตามการสอนของ ครูและมีการประเมินผล ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนการรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพของผู้เรียน โดยครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความเข้าใจในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดย คำนี้ถึง ประสบการณ์ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ผู้เรียน ได้มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เน้น ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

4. แนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ไว้ในมาตรา 24 โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุล กัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วน หนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ครูผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญและเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร อีกทั้งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องรู้และเข้าใจแนวคิด แนวทางการจัดการเรียนรู้และผลที่เกิดกับผู้เรียนของการเรียนรู้แต่ละวิธี แล้วนำมาจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดกระบวนการดังกล่าว ซึ่งได้แก่

1. การเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. กระบวนการสร้างความรู้
3. กระบวนการคิด
4. กระบวนการทางสังคม
5. กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหา
6. กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
7. กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง
8. กระบวนการจัดการ
9. กระบวนการวิจัย
10. กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง
11. กระบวนการลักษณะนิสัย

ซึ่งได้กล่าวถึง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไว้ดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและ

เทคนิคการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของ หลักสูตรทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
- 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- 4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- 5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
- 7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

- 1) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง
- 3) ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ
- 4) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู
- 5) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า แนวทางในการจัดการเรียนรู้นั้นสถานศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้ฝึกปฏิบัติจริง พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังผู้เรียนให้มีความสนใจต่อการเรียนรู้ตลอดเวลา ทั้งขณะที่ผู้เรียนอยู่ในและนอกสถานศึกษา ต้องส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดยการส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการวางแผน

การจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ และการปรับปรุง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) กล่าวถึงแนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ดังต่อไปนี้

แนวคิดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเองใช้สติปัญญา คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกันผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

1. Active Learning ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิดและการกระทำของผู้เรียน การมีวิจรรณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงและมีการใช้วิจรรณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาสไตล์การเรียนรู้ของตนเอง สู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง (Metacognition) เพราะฉะนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher order thinking) ในการมีวิจรรณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

2. Active Learning สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่มจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

3. Active Learning ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นในสภาพแวดล้อม ที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียน

เลือกเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบและทุ่มเทเพื่อบรรลุความสำเร็จ

4. Active Learning ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียนและตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอนและมีความเชี่ยวชาญในบทบาท หน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

1. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
 2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน
 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
 4. เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
 5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 6. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
 7. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
- จากลักษณะการเรียนรู้แบบ Active Learning ดังกล่าว จึงควรมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน ดังนี้

1. จัดการเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. จัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
3. จัดให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน สร้างร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
5. จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบต่อร่วมกัน การมีวินัยในการทำงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการกิจต่าง ๆ
6. จัดกระบวนการเรียนที่สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง
8. จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร หรือสารสนเทศและหลักการความคิดรวบยอด

9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

10. จัดกระบวนการสร้างความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้และการสรุป ทบทวนของผู้เรียน

ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเรียนรู้เชิงรุก

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ลดบทบาทการสอนและการให้ความรู้โดยตรงของครู แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสร้างองค์ความรู้ และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้นำความรู้ ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า คิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ พัฒนาทักษะกระบวนการคิดไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

3. กิจกรรมเชื่อมโยงกับนักเรียน กับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ปัญหาของชุมชน สังคมหรือประเทศชาติ

4. กิจกรรมเป็นการนำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาใหม่ หรือใช้ในสถานการณ์ใหม่

5. กิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเองอย่างมีเหตุมีผล มีโอกาสรวมอภิปรายและนำเสนอผลงาน

6. กิจกรรมเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ในลักษณะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีวิธีการจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธี เช่น การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นต้น อย่างไรก็ตามรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหล่านี้ มีพื้นฐานมาจากแนวคิดเดียวกัน คือ ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ของตนเอง

ข้อสังเกต

1. เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีรากฐานมาจากแนวคิดทางการศึกษาที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Constructivist) โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากข้อมูลที่รับรู้มาใหม่ด้วยการนำไปประกอบกับประสบการณ์เดิมในอดีต นอกจากนี้ยังมีมิติกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง 2 มิติ ได้แก่ กิจกรรมด้านการรู้คิด (Cognitive Activity) และกิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Activity) ผู้นำไปใช้อาจเข้าใจคลาดเคลื่อน ว่าการเรียนรู้แบบนี้ คือรูปแบบที่เน้นความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Active) โดยเข้าใจว่าความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมจะทำให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิด (Cognitively Active) ไปเอง จึงเป็นที่มาของการประยุกต์ใช้ผิด ๆ ว่าให้ผู้สอนลดบทบาทความเป็นผู้ให้ความรู้ลง เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและบริหารจัดการหลักสูตร โดยปล่อยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เองอย่างอิสระจากการทำกิจกรรมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เรียนด้วยกันเองตามยถากรรม โดยผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้พัฒนามิตีด้านการรู้คิด

2. ความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมอาจไม่ก่อให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิดเสมอไป การที่ผู้สอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว เช่น การฝึกปฏิบัติและการอภิปรายในกลุ่มของผู้เรียนเอง โดยไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการรู้คิด เช่น การลำดับความคิดและการจัดองค์ความรู้ จะทำให้ประสิทธิผลของการเรียนรู้ลดลง

3. กรณีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบที่ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและค้นพบความรู้ด้วยตนเองนี้ไปใช้กับการพัฒนาการเรียนรู้ตามลำดับขั้นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จะเหมาะกับการพัฒนาในขั้น การทำความเข้าใจ การนำไปประยุกต์ใช้ และการวิเคราะห์ขั้นไปมากกว่าขั้นให้ข้อมูลความรู้ เพราะเป็นการเสียเวลามาก และไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทและการมีส่วนร่วม กระตุ้นให้เกิดการคิดขั้นสูง โดยการนำเอาวิธีการสอนเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้ นำไป ปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่ง ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน
ดังต่อไปนี้

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)

การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนามาจากแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เผยแพร่ในปลายศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า การเรียนรู้ที่เน้นบทบาท และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน หรือ “การเรียนรู้เชิงรุก” (Active Learning) ซึ่งหมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน “ใช้กิจกรรมเป็นฐาน” หมายถึง ทำกิจกรรมเป็นที่ตั้งเพื่อที่จะฝึกหรือพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวและกระตือรือร้นด้านการรู้คิด
2. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากตัวผู้เรียนเองมากกว่าการฟังผู้สอนในห้องเรียน และการท่องจำ
3. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนอกห้องเรียนด้วย
4. ได้ผลลัพธ์ในการถ่ายทอดความรู้ใกล้เคียงกับการเรียนรู้รูปแบบอื่น แต่ได้ผลดีกว่าในการพัฒนาทักษะด้านการคิด และการเขียนของผู้เรียน
5. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับการเรียนรู้แบบนี้มากกว่ารูปแบบที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบตั้งรับ (Passive Learning)

6. มุ่งเน้นความรับผิดชอบของผู้เรียนในการเรียนรู้โดยผ่านการอ่าน เขียน คิด อภิปราย และเข้าร่วมในการแก้ปัญหา และยังสัมพันธ์กับการเรียนรู้ตามลำดับชั้นการเรียนรู้ของบลูม ทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

หลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

1. ให้ความสนใจที่ตัวผู้เรียน
2. เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติที่น่าสนใจ
3. ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก
4. ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียน
5. ไม่มีการสอบ แต่ประเมินผลจากพฤติกรรม ความเข้าใจ และผลงาน
6. เพื่อนในชั้นเรียนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้
7. มีการจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิด และเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง

ประเภทของกิจกรรมในการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีหลากหลายกิจกรรม การเลือกใช้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ว่ามุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ หรือพัฒนาในเรื่องใดสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภทหลัก คือ

1. กิจกรรมเชิงสำรวจ เสาะหา ค้นคว้า (Exploratory) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรวบรวม สังสมความรู้ ความคิดรวบยอด และทักษะ
2. กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Constructive) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรวบรวม สังสมประสบการณ์ โดยผ่านการปฏิบัติ หรือการทำงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์
3. กิจกรรมเชิงการแสดงออก (Expressional) ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการนำเสนอ การเสนอผลงาน

กิจกรรมการเรียนรู้ที่นิยมใช้จัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

- การอภิปรายในชั้นเรียน (class discussion) ที่ใช้ได้ทั้งในห้องเรียนปกติ และการอภิปรายออนไลน์
- การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)
- กิจกรรม “คิด-จับคู่-แลกเปลี่ยน” (think-pair-share)
- เซลล์การเรียนรู้ (Learning Cell)
- การฝึกเขียนข้อความสั้น ๆ (One-minute Paper)
- การโต้วาที (Debate) - การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play)
- การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ (Situational Learning)
- การเรียนแบบกลุ่มร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative learning group)
- ปฏิกริยาจากการชมวิดีโอ (Reaction to a video)
- เกมในชั้นเรียน (Game) - แกลเลอรี วอล์ค (Gallery Walk)
- การเรียนรู้โดยการสอน (Learning by Teaching)

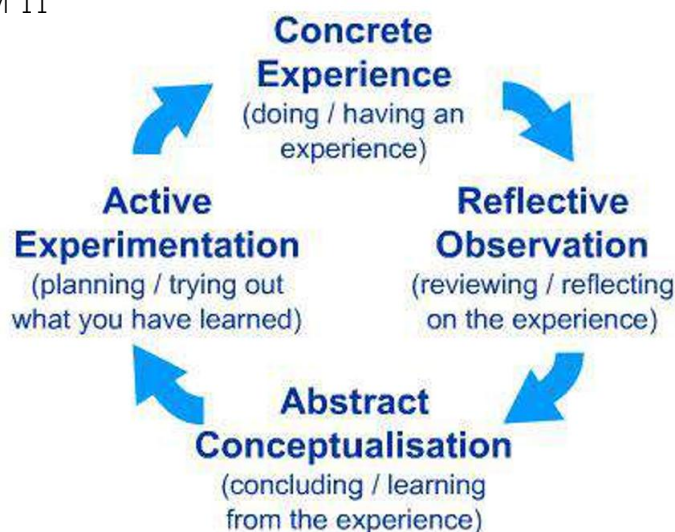
ฯลฯ

รูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)

การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) หรือการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์เชิงประจักษ์ เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมหรือการปฏิบัติ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม เพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเชิงนามธรรมโดยผ่านการสะท้อนประสบการณ์ การคิดวิเคราะห์ การสรุปเป็นหลักการ ความคิดรวบยอด และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

1. เป็นการเรียนรู้ที่ผ่านประสบการณ์เชิงประจักษ์จากกิจกรรม หรือการปฏิบัติของผู้เรียน
2. ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่องและเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้เรียน
3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
4. ปฏิสัมพันธ์ที่มีทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง
5. อาศัยกิจกรรมการสื่อสารทุกรูปแบบ เช่น การพูด การเขียน การวาดรูป การแสดงบทบาทสมมติ การนำเสนอด้วยสื่อต่าง ๆ ซึ่งเอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ และสังเคราะห์การเรียนรู้ ดังภาพที่ 11

ภาพที่ 11 วงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning Cycles)
(ที่มา: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

วงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ ประสบการณ์รูปธรรม การสะท้อนประสบการณ์จากกิจกรรมและอภิปราย การสรุปความคิดรวบยอด หลักการองค์ความรู้ การทดลอง/ประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ควรมีครบทั้ง 4 องค์ประกอบ แม้บางคนจะชอบ/ถนัด หรือมีบางองค์ประกอบมากกว่า เช่น ไม่ชอบหรือไม่กล้าแสดงความคิดเห็น หรือไม่นำประสบการณ์จากการปฏิบัติมารวมอภิปราย ผู้เรียนจะขาดการมีทักษะ

ในองค์ประกอบอื่น ฉะนั้นผู้เรียนควรได้รับการกระตุ้นส่งเสริมให้มีทักษะการเรียนรู้ครบทุกด้าน และควรมีพัฒนาการเรียนรู้ให้ครบทั้งวงจร หรือทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ประสบการณ์รูปธรรม (Concrete Experience) เป็นขั้นตอนแรกของการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดไว้ การเรียนรู้ที่แท้จริงจะเริ่มขึ้นเมื่อได้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมอาจเป็นการทดลอง การอ่าน การดูวีดิทัศน์การฟังเรื่องราว การพูดคุย สนทนา การทำงานกลุ่ม เกม บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และการนำเสนอผลการปฏิบัติเงื่อนไขสำคัญ คือ ผู้เรียนมีบทบาทหลักในการทำกิจกรรม (Do, Act)

2. การสะท้อนประสบการณ์จากกิจกรรม และอภิปราย (Reflective Observation and Discussion) หรือ Reflect เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะมีการสะท้อนคิด แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองจากประสบการณ์ในการปฏิบัติกิจกรรม และแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม (Discussion) ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงความคิด ความรู้สึกของคนอื่นที่แตกต่างหลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางขึ้น และผลของการสะท้อนความคิดเห็น หรือการอภิปรายแลกเปลี่ยน หรือการย้อนกลับ จะทำให้ได้แนวคิดหรือข้อสรุปที่มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนจะรู้สึกได้ว่าตนเองได้มีส่วนร่วมในฐานสมาชิกคนหนึ่ง มีคนฟังเรื่องราวของตนเอง และได้มีโอกาสรับรู้เรื่องของคนอื่น ทำให้สัมพันธภาพในกลุ่มผู้เรียนเป็นไปด้วยดี

3. การสรุปความคิดรวบยอด หลักการ องค์ความรู้ (Abstract Conceptualization) เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปข้อมูล ความคิดเห็น จับหลักขององค์ความรู้ ที่ได้จากการสะท้อนความคิดเห็น และอภิปรายในขั้นที่ 2 ในขั้นนี้ครูอาจใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนให้ช่วยกันสรุปข้อคิดเห็น กรณีที่กิจกรรมนั้นเป็นเรื่องของข้อมูลความรู้ใหม่ ครูอาจเสริมข้อมูล ข้อเท็จจริงในประเด็นนั้น ๆ เพิ่มเติม (Adding) โดยการอธิบายบอกกล่าว การให้อ่านเอกสาร การดูวีดิทัศน์ ฯลฯ เพื่อเติมเต็มประสบการณ์ใหม่ ให้ผู้เรียนสามารถสรุปเป็นหลักการ ความคิดรวบยอด หรือองค์ความรู้ใหม่ได้ อาจให้ผู้เรียนสรุปโดยการเขียนบันทึกสรุปผลการเรียนรู้ การเขียนแผนภาพโน้ตทัศน์ (Mind Mapping) การเสนอแผนภาพ แผนภูมิโดยใช้ Graphic Organizers การสรุปเป็นกรอบงาน (Framework) ตัวแบบ หรือแบบจำลองความคิด (Model)

4. การทดลอง/ประยุกต์ใช้ความรู้ (Active Experimentation / application) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะต้องนำความคิดรวบยอด องค์ความรู้ หรือข้อสรุปที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 ไปทดลอง ประยุกต์ใช้ กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนมากมักจะขาดองค์ประกอบการทดลอง/ประยุกต์ใช้แนวคิด ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้สอนจะได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักการประยุกต์ใช้ความรู้ และนำไปใช้ได้จริง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ความรู้ เช่น การทำโครงการ การจัดกิจกรรมเผยแพร่ข้อมูลความรู้ การจัดกิจกรรมรณรงค์ (Campaign) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ จำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้ครบวงจรทั้ง 4 องค์ประกอบ เพราะองค์ประกอบทั้ง 4 มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องอย่างสิ้นไหลต่อเนื่องส่งผลถึงกัน

การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ให้ได้ผลดีนั้น ควรจะฝึกผู้เรียนให้มีทักษะต่อไปนี้ คือ

1. ผู้เรียนต้องมีความมุ่งมั่นที่จะมีส่วนร่วมกับการเรียน ไม่ใช่ตั้งใจจะมาเป็นผู้รับ “ป้อน” ความรู้อย่างเดียว

2. ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกเรื่องกระบวนการสะท้อนคิด (Reflection) มาพอสมควร

3. ผู้เรียนควรได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ analytical และ conceptualization skill มาก่อนโดยเฉพาะ หากเป็นการเรียนรู้เชิงเทคนิคที่มีความซับซ้อน เช่น การเรียนวิชาแพทย์ จำเป็นที่ระบบการศึกษาจะต้องมีช่วงเวลาฝึกฝนนักเรียนให้มีทักษะนี้มาตั้งแต่เริ่มแรก

4. ผู้เรียนควรได้รับการฝึก decision making และ problem solving skills เพื่อจะได้เป็นกลไกสำคัญในการสรุป และเลือกใช้องค์ความรู้ที่ได้ใหม่นี้ในอนาคต

สรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หรือ Experiential Learning Model (ELM) เป็นวงจรการเรียนรู้ที่มี 4 ขั้นตอน เริ่มต้นตั้งแต่การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ ให้ได้ฝึกการสะท้อนคิด ให้ฝึกมีการสรุปหลักการเหตุผลจนเกิดเป็นความรู้ใหม่ของตน และขั้นตอนสุดท้ายคือ การฝึกการนำเอาความรู้ใหม่ไปลองปฏิบัติอีกครั้ง การที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้บ่อยขึ้น และมีความชำนาญขึ้น จะเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไปในอนาคต

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งสมมติฐาน สาเหตุและกลไกของการเกิดปัญหานั้น รวมถึงการค้นคว้าความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาต่อไป โดยผู้เรียนอาจไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มาก่อน แต่อาจใช้ความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่เดิมหรือเคยเรียนมา นอกจากนี้ยังมุ่งให้ผู้เรียนไต่หาความรู้เพื่อแก้ไขปัญหา ได้คิดเป็น ทำเป็น มีการตัดสินใจที่ดี และสามารถเรียนรู้การทำงานเป็นทีม โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำทักษะจากการเรียนมาช่วยแก้ปัญหาในชีวิต การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยเริ่มจากการได้ประสบการณ์ตรงจากโจทย์ปัญหา ผ่านกระบวนการคิดและการสะท้อนกลับ ไปสู่ความรู้และความคิดรวบยอด อันจะนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ต่อไป การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังเป็นการตอบสนองต่อแนวคิด constructivism โดยให้ผู้เรียนวิเคราะห์หรือตั้งคำถามจากโจทย์ปัญหา ผ่านกระบวนการคิดและสะท้อนกลับ เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในกลุ่ม เน้นการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมนำไปสู่การค้นคว้าหาคำตอบหรือสร้างความรู้ใหม่ บนฐานความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีมาก่อนหน้านี้ นอกจากนี้ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังเป็นการสร้างเงื่อนไขสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้ คือ

1. การเรียนรู้สิ่งใหม่จะได้ผลดีขึ้น ถ้าได้มีการเชื่อมโยงหรือกระตุ้นความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่
2. การเรียนรู้เนื้อหาที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงหรือมีประสบการณ์ตรงจากโจทย์ปัญหาจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น

3. เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนกลุ่มย่อย การได้แสดงออก แสดงความคิดเห็นหรือ อภิปรายถกเถียงกันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้สิ่งนั้นได้ดีขึ้น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลก เป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาไปพร้อมกันด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก

สิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานคือ ปัญหา เพราะปัญหาที่ดีจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่แสวงหาความรู้ในการเลือกศึกษาปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอน

จะต้องคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้เรียน ประสบการณ์ความสนใจและภูมิหลังของผู้เรียน เพราะคนเรามีแนวโน้มที่จะสนใจเรื่องใกล้ตัวมากกว่าเรื่องไกลตัว สนใจสิ่งที่มีความหมายและความสำคัญต่อตนเองและเป็นเรื่องที่ตนเองสนใจใคร่รู้ ดังนั้น การกำหนดปัญหาจึงต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลักรวมถึงสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้จะเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิดวิจารณ์ญาณ คิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

วัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ได้แก่

1. ได้ความรู้ที่สอดคล้องกับบริบทจริงและสามารถนำไปใช้ได้
2. พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ การให้เหตุผล และนำไปสู่การแก้ปัญหา
3. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง
4. ผู้เรียนสามารถทำงานและสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
6. ความคงอยู่ (retention) ของความรู้จะนานขึ้น

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1. ใช้ปัญหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงเป็นตัวกระตุ้นการแก้ปัญหาและเป็นจุดเริ่มต้นในการแสวงหาความรู้ ปัญหาที่เหมาะสมกับการนำมาจัดกิจกรรมควรมีลักษณะ ดังนี้
 - เป็นเรื่องจริงเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงและเกิดจากประสบการณ์ของผู้เรียนหรือผู้เรียนอาจมีโอกาสมองเห็นกับปัญหานั้น
 - ทำทาย กระตุ้นความสนใจ อาจตื่นเต้นบ้าง เป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบชัดเจนตายตัว เป็น ปัญหาที่มีความซับซ้อน คลุมเครือ หรือผู้เรียนเกิดความสับสน
 - เป็นปัญหาที่พบบ่อย มีความสำคัญ มีข้อมูลประกอบเพียงพอสำหรับการค้นคว้าได้ ฝึกทักษะการตัดสินใจโดยข้อเท็จจริง ข้อมูลข่าวสาร ตรรกะ เหตุผล และตั้งสมมติฐาน
 - เชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ สอดคล้องกับเนื้อหา/แนวคิดของหลักสูตร มีการสร้างความรู้ใหม่ บูรณาการระหว่างบทเรียน นำไปประยุกต์ใช้ได้
 - ปัญหาซับซ้อนที่ก่อให้เกิดการทำงานกลุ่มร่วมกัน มีการแบ่งงานกันทำโดยเชื่อมโยงกันไม่แยกส่วน เหมาะสมกับเวลา เกิดแรงจูงใจในการแสวงหาความรู้ใหม่
 - ชักจูงให้เกิดการอภิปรายได้กว้างขวาง ปัญหาที่เป็นประเด็นขัดแย้ง ข้อถกเถียงในสังคมที่ยังไม่มีข้อยุติ เป็นปลายเปิด ไม่มีคำตอบที่ชัดเจน มีหลายทางเลือก/หลายคำตอบ สัมพันธ์กับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาแล้ว มีข้อพิจารณาที่แตกต่าง แสดงความคิดเห็นได้หลากหลาย
 - ปัญหาที่สร้างความเดือดร้อน เสียหาย เกิดโทษภัยเป็นสิ่งที่ไม่ดีหากใช้ข้อมูลโดยลำพังคนเดียวอาจทำให้ตอบปัญหาผิดพลาด
 - ปัญหาที่มีการยอมรับว่าจริง ถูกต้อง แต่ผู้เรียนไม่เชื่อจริง ไม่สอดคล้องกับความคิดของผู้เรียน
 - ปัญหาที่อาจมีคำตอบหรือแนวทางในการแสวงหาคำตอบได้หลายทาง ครอบคลุมการเรียนรู้ที่กว้างขวางหลากหลายเนื้อหา

- ปัญหาที่มีความยากความง่ายเหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน
 - ปัญหาที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ทันที ต้องการการสำรวจ ค้นคว้าและการรวบรวมข้อมูล หรือทดลองดูก่อน ไม่สามารถที่จะคาดเดาหรือทำนายได้ง่าย ๆ ว่าต้องใช้ความรู้อะไร
 - ปัญหาที่ส่งเสริมความรู้ด้านเนื้อหาทักษะ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา
 - ใช้สื่อหลากหลายรูปแบบในการระบุปัญหา เช่น ข้อความบรรยาย รูปภาพ วิดีทัศน์ สั้น ๆ ข้อมูลจากผลการทดลองในห้องปฏิบัติการ ข่าว บทความจากหนังสือพิมพ์ วารสาร สิ่งพิมพ์
2. บูรณาการเนื้อหาความรู้ในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น
 3. เน้นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ
 4. เรียนเป็นกลุ่มย่อย โดยมีครูหรือผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนและกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกันสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในกลุ่ม
 5. ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ และเรียนโดยการกำกับตนเอง (Self-directed learning) กล่าวคือ

- สามารถประเมินตนเองและบ่งชี้ความต้องการได้
- จัดระบบประเด็นการเรียนรู้ได้อย่างเที่ยงตรง
- รู้จักเลือกและใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม
- เลือกกิจกรรมการศึกษาค้นคว้า แก้ปัญหา ที่ตรงประเด็น มีประสิทธิภาพ
- บ่งชี้ข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องได้ และคัดแยกออกได้อย่างรวดเร็ว
- ประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เชิงวิเคราะห์ได้
- รู้จักขั้นตอนการประเมิน

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา จัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้ อยากรู้เรียนเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

1. จัดกลุ่มผู้เรียนให้มีขนาดเล็ก (ประมาณ 3-5 /8-10 คน)
2. ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ โดยลักษณะของปัญหาที่นำมาใช้ ควรมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน มีวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างหลากหลาย อาจมีคำตอบได้หลายคำตอบ โดยคำนึงถึงการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม ความซับซ้อนของปัญหาจากง่ายไปสู่ยาก ระดับและประสบการณ์ผู้เรียน เวลาที่กำหนดให้ผู้เรียนใช้ดำเนินการ และแหล่งค้นคว้าข้อมูล

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ ต้องสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

3. ผู้เรียนทำความเข้าใจหรือทำความเข้าใจกระจ่างในคำศัพท์ที่อยู่ในโจทย์ปัญหานั้น เพื่อให้เข้าใจตรงกัน

4. ผู้เรียนจับประเด็นข้อมูลที่สำคัญหรือระบุปัญหาในโจทย์วิเคราะห์หาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ความจริงที่ปรากฏในโจทย์ แยกแยะข้อมูลระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น จับประเด็นปัญหาออกเป็นประเด็นย่อย

5. ผู้เรียนระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ปัญหา อภิปราย แต่ละประเด็นปัญหาว่าเป็นอย่างไ่ เกิดขึ้นได้อย่างไร ความเป็นมาอย่างไร โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมเท่าที่ผู้เรียนมีอยู่

6. ผู้เรียนร่วมกันตั้งสมมติฐานเพื่อหาคำตอบปัญหาประเด็นต่าง ๆ พร้อมจัดลำดับความสำคัญของสมมติฐานที่เป็นไปได้อย่างมีเหตุผล

7. จากสมมติฐานที่ตั้งขึ้น ผู้เรียนจะประเมินว่ามีความรู้เรื่องอะไรบ้าง มีเรื่องอะไรที่ยังไม่รู้หรือขาดความรู้ และความรู้อะไรจำเป็นที่จะต้องใช้เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน ซึ่งเชื่อมโยงกับโจทย์ปัญหาที่ได้ขั้นตอนนี้นักกลุ่มจะกำหนดประเด็นการเรียนรู้ หรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อจะไปค้นคว้าหาข้อมูลต่อไป

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้วยวิธีการหลากหลาย

8. ผู้เรียนค้นคว้าหาข้อมูลและศึกษาเพิ่มเติมจากทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือตำรา วารสาร สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ การศึกษาในห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน อินเทอร์เน็ต หรือปรึกษาผู้รู้ในเนื้อหาเฉพาะ เป็นต้น พร้อมทั้งประเมินความถูกต้องโดย

- ประเมินแหล่งข้อมูล ความถูกต้อง เชื่อถือได้ของข้อมูล
- เลือกนำความรู้ที่เกี่ยวข้องมาเชื่อมโยงว่าตรงประเด็นเพียงพอที่จะแก้ปัญหา

อย่างไร

- หาประเด็นความรู้เพิ่มเติม ถ้าจำเป็น
- สรุป เตรียมสื่อ เลือกวิธีนำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามารวบรวมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

9. ผู้เรียนนำข้อมูลหรือความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์ อธิบาย พิสูจน์สมมติฐานและประยุกต์ให้เหมาะสมกับโจทย์ปัญหา พร้อมสรุปเป็นแนวคิดหรือหลักการทั่วไปโดย

- นำเสนอผลงานกลุ่มด้วยสื่อหลากหลาย
- สะท้อนความคิด ให้ข้อมูลย้อนกลับ อภิปราย ทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม ถึงกระบวนการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การเชื่อมโยง การสร้างองค์ความรู้ใหม่
- สรุปภาพรวมเป็นความรู้ทั่วไป

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่า หาคำตอบ

10. ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม สรุปผลงานของกลุ่มตนเอง และประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

11. ประเมินผลจากสภาพจริง โดยดูจากความสามารถในการปฏิบัติ

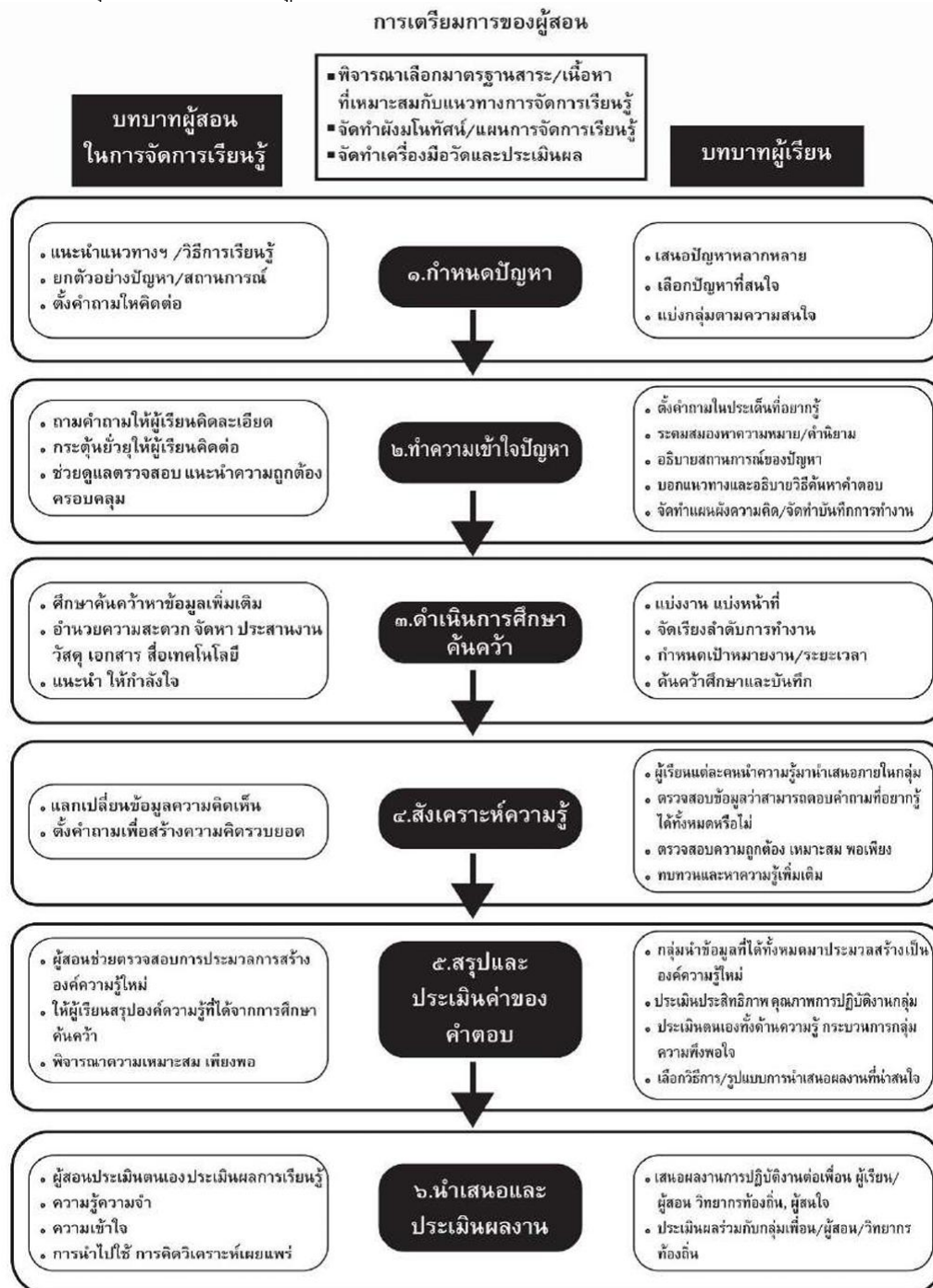
บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1. ทำหน้าที่ เป็นผู้อำนวยการความสะดวก หรือผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ
2. เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ มิได้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยตรง
3. ใช้ทักษะการตั้งคำถามที่เหมาะสม
4. กระตุ้นและส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม ให้กลุ่มดำเนินการตามขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

5. สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนและเน้นให้ผู้เรียนตระหนักว่าการเรียนรู้เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียน

6. กระตุ้นให้ผู้เรียนเอาความรู้เดิมที่มีอยู่มาใช้อภิปรายหรือแสดงความคิดเห็น

7. สนับสนุนให้กลุ่มสามารถตั้งประเด็นหรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้/แก้ปัญหาได้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ครูกำหนด
8. หลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินว่าถูกหรือผิด
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ของตนเอง รวมทั้งเป็นผู้ประเมินทักษะของผู้เรียนและกลุ่มพร้อมการให้ข้อมูลย้อนกลับ ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
(ที่มา: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)

การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่จัดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เรียนเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริงอย่างมีระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา วิธีการหาความรู้ความจริงอย่างมีเหตุผล ได้ทำการทดลอง ได้พิสูจน์สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนการทำงาน ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม ตลอดจนได้พัฒนากระบวนการคิดโดยเฉพาะการคิดขั้นสูง และการประเมินตนเอง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนำความสนใจที่เกิดจากตัวผู้เรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟัง และการสังเกตจากผู้รู้ โดยผู้เรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงงาน และได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงาน แบบรูปธรรมนอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ยังเน้นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ชีวิตขณะที่เรียน ได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับหลักพัฒนาการตามลำดับขั้นความรู้ ความคิดของบลูมทั้ง 6 ขั้น คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่าและการคิดสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ถือได้ว่าเป็น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยมีครูเป็นผู้ให้การส่งเสริม สนับสนุน

ลักษณะสำคัญของจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

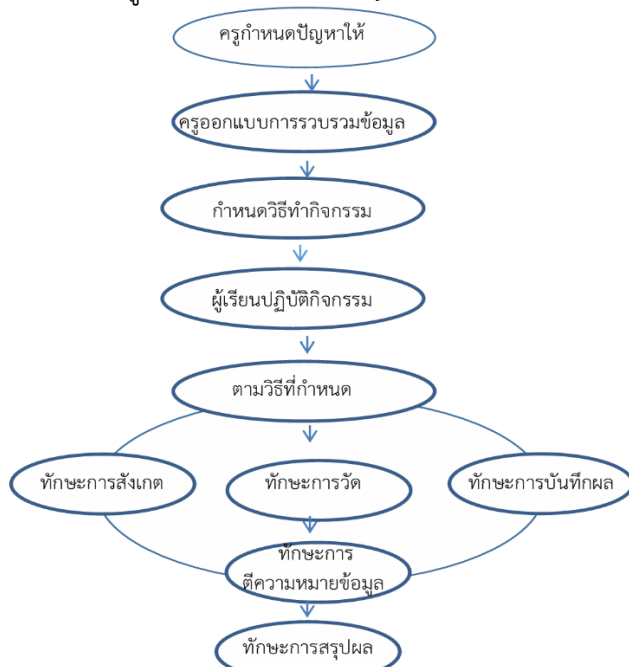
1. ยึดหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานตามระดับทักษะที่ตนเองมีอยู่
2. เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning)
3. เป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจและรู้สึกสบายใจที่จะทำ
4. ผู้เรียนได้รับสิทธิในการเลือกที่จะตั้งคำถามอะไร และต้องการผลผลิตอะไรจากการทำโครงงาน
5. ครูทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนอุปกรณ์และจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน สนับสนุนการแก้ไขปัญหาและสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน
6. ผู้เรียนกำหนดการเรียนรู้ของตนเอง
7. เชื่อมโยงกับชีวิตจริง สิ่งแวดล้อมจริง
8. มีฐานจากการวิจัย ศึกษา ค้นคว้า หรือองค์ความรู้ที่เคยมี
9. ใช้แหล่งข้อมูล หลายแหล่ง
10. ฝึกตั้งด้วยความรู้และทักษะต่าง ๆ
11. สามารถใช้เวลามากพอเพียงในการสร้างผลงาน
12. มีผลผลิต

ประเภทของโครงงาน

โครงงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน อาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ โครงงานที่แบ่งตามระดับการให้คำปรึกษาของครู และโครงงานที่แบ่งตามลักษณะกิจกรรม ดังนี้

1. โครงการที่แบ่งตามระดับการให้คำปรึกษาของครูหรือระดับการมีบทบาทของผู้เรียน

1) โครงการประเภทครูนำทาง (Guided Project) ดังภาพที่ 13

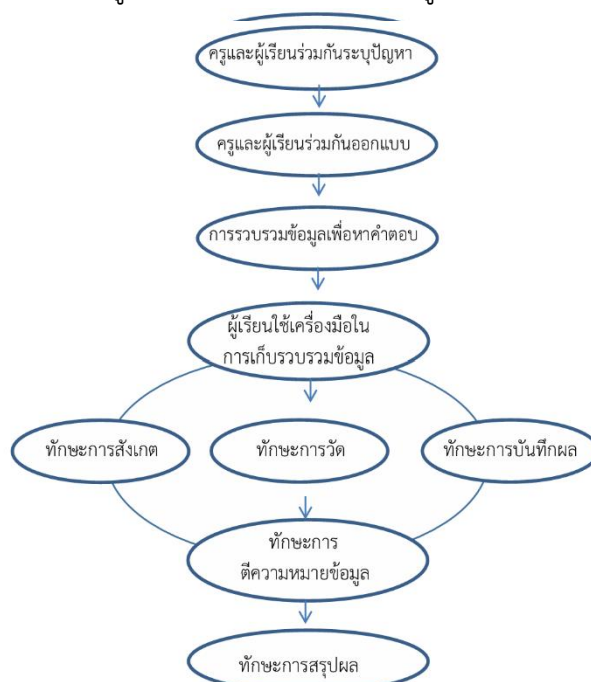

ภาพที่ 13 โครงการประเภทครูนำทาง

(ที่มา: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

2) โครงการประเภทครูลดการนำทาง-เพิ่มบทบาทผู้เรียน (Less – guided Project)

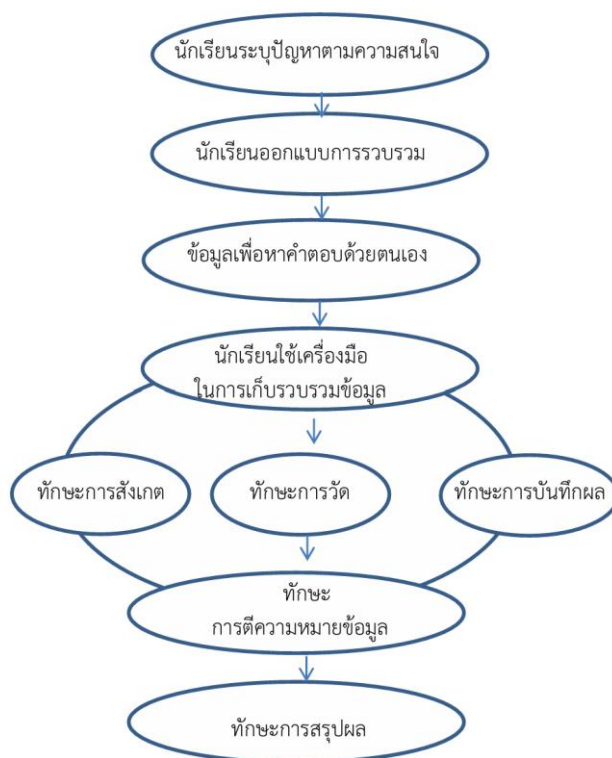
ดังภาพที่ 14

ภาพที่ 14 โครงการประเภทครูลดการนำทาง-เพิ่มบทบาทของผู้เรียน

(ที่มา: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

3) โครงการประเภทผู้เรียนนำเอง ครูไม่ต้องนำทาง (Unguided Project) ดังภาพที่ 15

ภาพที่ 15 โครงการประเภทผู้เรียนนำเอง
(ที่มา: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

2. โครงการที่แบ่งตามลักษณะกิจกรรม

1) โครงการเชิงสำรวจ (Survey Project) ทักษะการบันทึกผล ลักษณะกิจกรรมคือ ผู้เรียนสำรวจและรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาจำแนกเป็นหมวดหมู่และนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เห็นลักษณะหรือความสัมพันธ์ในเรื่องที่ต้องการศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2) โครงการเชิงการทดลอง (Experiential Project) ขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการประเภทนี้จะประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การกำหนดจุดประสงค์ การตั้งสมมติฐาน การออกแบบการทดลอง การดำเนินการทดลอง การรวบรวมข้อมูล การตีความหมายข้อมูลและการสรุป

3) โครงการเชิงพัฒนาสร้างสิ่งประดิษฐ์แบบจำลอง (Development Project) เป็นโครงการเกี่ยวกับการประยุกต์องค์ความรู้ ทฤษฎีหรือหลักการทางวิทยาศาสตร์ หรือศาสตร์ด้านอื่น ๆ มาพัฒนา สร้างสิ่งประดิษฐ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ แบบจำลอง เพื่อประโยชน์ใช้สอยต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นก็ได้ อาจจะเป็นด้านสังคม หรือด้านวิทยาศาสตร์ หรือการสร้างแบบจำลองเพื่ออธิบายแนวคิดต่าง ๆ

4) โครงการเชิง แนวคิดทฤษฎี (Theoretical Project) เป็นโครงการนำเสนอทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของสูตรสมการ หรือคำอธิบายก็ได้ โดยผู้เสนอได้ตั้ง

กติกาหรือข้อตกลงขึ้นมาเอง แล้วนำเสนอทฤษฎี หลักการหรือแนวคิด หรือจินตนาการของตนเองตาม กติกาหรือข้อตกลงนั้น หรืออาจจะใช้กติกาหรือข้อตกลงเดิมมาอธิบายก็ได้ ผลการอธิบายอาจจะใหม่ ยังไม่มีใครคิดมาก่อน หรืออาจจะขัดแย้งกับทฤษฎีเดิม หรืออาจจะเป็นการขยายทฤษฎีหรือแนวคิด เดิมก็ได้ การทำโครงการประเภทนี้ต้องมีการศึกษาค้นคว้าพื้นฐานความรู้ ในเรื่องนั้น ๆ อย่าง กว้างขวาง

5) โครงการด้านบริการสังคมและส่งเสริมความเป็นธรรมในสังคม (Community Service and Social Justice Project) เป็นโครงการที่มุ่งให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าประเด็นที่เป็นปัญหา ความต้องการใน ชุมชนท้องถิ่นและดำเนินกิจกรรมเพื่อการให้บริการทางสังคม หรือร่วมกับชุมชน องค์กรอื่น ๆ ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาในเรื่องนั้น ๆ

6) โครงการด้านศิลปะและการแสดง (Art and Performance Project) เป็น โครงการที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้านำความรู้ที่ได้จากการเรียนตามหลักสูตร โดยเฉพาะ อย่างยิ่งด้านภาษาและสังคมมาต่อยอด สร้างผลงานด้านศิลปะและการแสดง เช่น งานศิลปกรรม ประติมากรรม หนังสือการ์ตูน การแต่งเพลง ดนตรี แสดงคอนเสิร์ต การแสดงละคร การสร้าง ภาพยนตร์สั้น ฯลฯ

7) โครงการเชิงบูรณาการการเรียนรู้ เป็นโครงการที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนบูรณาการ เชื่อมโยงความรู้จากต่างสาระการ เรียนรู้ตั้งแต่สองสาขาวิชาขึ้นไป มาดำเนินการแก้ปัญหา หรือสร้าง ประเด็นการศึกษาค้นคว้า ทั้งในแง่มิติเชิงประวัติศาสตร์ทักษะการประกอบอาชีพข้ามสาขาวิชา การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม สังคม ที่ต้องนำความรู้ต่างสาขามาประยุกต์ใช้ การคิดค้นสร้างนวัตกรรม จากการบูรณาการความรู้ ฯลฯ

กระบวนการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน มีกระบวนการและขั้นตอนแตกต่างกันไปตามแต่ ละทฤษฎี ซึ่งแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานที่เหมาะสมกับบริบทการจัดการศึกษา ของไทย เช่น

แนวคิดที่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการ ของสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ (2550)

แนวคิดที่ 2 การจัดการเรียนรู้ตามโมเดลจักรยานแห่งการเรียนรู้แบบ PBL ของ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช (2555)

แนวคิดที่ 3 การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานที่ได้จากโครงการสร้างชุด ความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน : จากประสบการณ์ความสำเร็จ ของโรงเรียนไทย ของคุณวิไลและคณะ (2557) มีรายละเอียด ดังนี้

แนวคิดที่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงการของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้นำเสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ไว้ 4 ขั้นตอน ดังภาพ ที่ 16

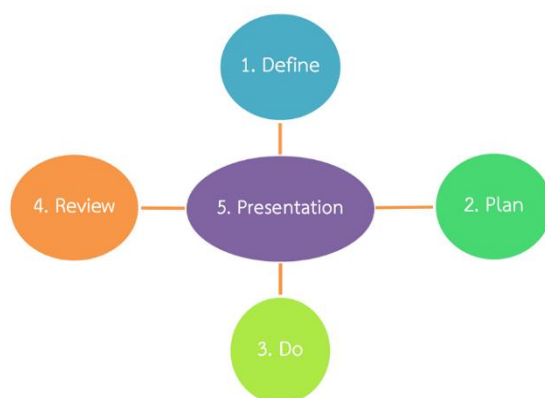
ภาพที่ 16 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ

(ที่มา: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

จากภาพมีรายละเอียดดังนี้

1. ชี้นำเสนอ หมายถึง ขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาใบความรู้ กำหนดสถานการณ์ สถานการณ์ เล่นเกม ดูรูปภาพ หรือผู้สอนใช้เทคนิคการตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน เช่น สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนของโครงงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนรู้
2. ชี้นวางแผน หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันวางแผน โดยการระดมความคิดอภิปรายหาหรือข้อสรุปของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ
3. ชี้นปฏิบัติ หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เขียนสรุปรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนร่วมกัน
4. ชี้นประเมินผล หมายถึง ขั้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยให้บรรลจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีผู้สอน ผู้เรียนและเพื่อนร่วมกันประเมิน

แนวคิดที่ 2 การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบจกรยานแห่งการเรียนรู้แบบ PBL ของ วิจารณ์ พานิช (2555) มีความเชื่อว่า หากต้องการให้การเรียนรู้มีพลังและฝังในตัวผู้เรียนได้ต้องเป็นการเรียนรู้โดยการลงมือทำเป็นโครงการ (Project) ร่วมมือกันทำเป็นทีม และทำกับปัญหาที่มีอยู่ในชีวิตจริง ซึ่งส่วนของวงล้อมี 5 ส่วน ประกอบด้วย Define Plan Do Review และ Presentation ดังภาพที่ 17

ภาพที่ 17 โมเดล จกรยานแห่งการเรียนรู้แบบ PBL

(ที่มา: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

จากภาพมีรายละเอียดดังนี้

1. Define คือ ขั้นตอนการระบุปัญหา ขอบข่าย ประเด็นที่จะทำโครงการ เป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างสมาชิกของทีมงานร่วมกับครู เกี่ยวกับ คำถาม ปัญหา ประเด็น ความท้าทายของโครงการ คือ อะไร และเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อะไร

2. Plan คือ การวางแผนการทำโครงการ ครูก็ต้องวางแผนในการทำหน้าที่โค้ช รวมทั้งเตรียมเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำโครงการของผู้เรียน เตรียมคำถามเพื่อกระตุ้นให้คิดถึงประเด็นสำคัญบางประเด็นที่ผู้เรียนอาจมองข้าม โดยถือหลักว่า ครูต้องไม่เข้าไปช่วยเหลือจนทีมงานขาดโอกาสคิดเองแก้ปัญหาเอง ผู้เรียนที่เป็นทีมงานก็ต้องวางแผนงานของตน แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ การประชุมพบปะระหว่างทีมงาน การแลกเปลี่ยนข้อค้นพบแลกเปลี่ยนคำถาม แลกเปลี่ยนวิธีการ ยิ่งทำความเข้าใจร่วมกันไว้ชัดเจนเพียงใดงานในขั้นต่อไป (Do) ก็จะสะดวกเลื่อนไหลดีเพียงนั้น

3. Do คือ การลงมือทำ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ทักษะในการแก้ปัญหา การประสานงาน การทำงานร่วมกันเป็นทีม การจัดการความขัดแย้ง ทักษะในการทำงานภายใต้ทรัพยากรจำกัด ทักษะในการค้นหาความรู้เพิ่มเติม ทักษะในการทำงานในสภาพที่ทีมงานมีความแตกต่างหลากหลาย ทักษะการทำงานในสภาพกดดัน ทักษะการบันทึกผลงาน ทักษะในการวิเคราะห์ผล และแลกเปลี่ยนข้อวิเคราะห์กับเพื่อนร่วมทีมเป็นต้น

ในขั้นตอน Do นี้ ครูจะได้มีโอกาสสังเกตทำความเข้าใจผู้เรียนเป็นรายคน และเรียนรู้หรือฝึกทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล สนับสนุน กำกับ และโค้ชด้วย

4. Review คือ ผู้เรียนจะทบทวนการเรียนรู้ ว่าโครงการได้ผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ รวมถึงทบทวนว่างานหรือกิจกรรม หรือพฤติกรรมแต่ละขั้นตอนได้ให้บทเรียนอะไรบ้าง ทั้งขั้นตอนที่เป็นความสำเร็จและความล้มเหลว เพื่อนำมาทำความเข้าใจ และกำหนดวิธีทำงานใหม่ที่ถูกต้องเหมาะสมรวมทั้งเอาเหตุการณ์ระทึกใจ หรือเหตุการณ์ที่ภาคภูมิใจ ประทับใจ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ขั้นตอนนี้เป็นการเรียนรู้แบบทบทวนไตร่ตรอง (reflection) หรือ เรียกว่า AAR (After Action Review)

5. Presentation ผู้เรียนนำเสนอโครงการต่อชั้นเรียน เป็นขั้นตอนที่ให้การเรียนรู้ทักษะอีก ชุดหนึ่งต่อเนื่องกับขั้นตอน Review เป็นขั้นตอนที่ทำให้เกิดการทบทวนขั้นตอนของงาน และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างเข้มข้น แล้วเอามานำเสนอในรูปแบบที่เร้าใจ ให้อารมณ์และให้ความรู้ ทีมงานอาจสร้างนวัตกรรมในการนำเสนออีกได้ โดยอาจเขียนเป็นรายงาน และนำเสนอเป็นการรายงานหน้าชั้น มีสื่อประกอบ หรือจัดทำวีดิทัศน์ หรือนำเสนอเป็นละคร เป็นต้น

การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน : จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย ของคุณวิทย์เฮลาและคณะ

แนวคิดที่ 3 การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน: จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียน ไทย ของคุณวิทย์ เฮลาและคณะ (2557) มี 6 ขั้นตอน ภาพที่ 18

ภาพที่ 18 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

(ที่มา: ปรับปรุงจาก ดุษฎี โยเหลาและคณะ, 2557 อ้างถึงใน หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

จากภาพมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นให้ความรู้พื้นฐาน ครูให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทำโครงงานก่อนการเรียนรู้ เนื่องจากการทำโครงงานมีรูปแบบและขั้นตอนที่ชัดเจนและรัดกุม ดังนั้น ผู้เรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับโครงงานไว้เป็นพื้นฐาน เพื่อใช้ในการปฏิบัติขณะทำงานโครงงานจริงในขั้นแสวงหาความรู้

2. ขั้นกระตุ้นความสนใจ ครูเตรียมกิจกรรมที่จะกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยต้องคิดหรือเตรียมกิจกรรมที่ดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจ ใคร่รู้ถึงความสนุกสนานในการทำโครงงานหรือกิจกรรมร่วมกันโดยกิจกรรมนั้นอาจเป็นกิจกรรมที่ครูกำหนดขึ้น หรืออาจเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีความสนใจต้องการจะทำอยู่แล้ว ทั้งนี้ในการกระตุ้นของครูจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอจากกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้ของครูที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่ผู้เรียนอาศัยอยู่หรือเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3. ขั้นจัดกลุ่มร่วมมือ ครูให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มกันแสวงหาความรู้ ใช้กระบวนการกลุ่มในการวางแผนดำเนินกิจกรรม โดยนักเรียนเป็นผู้ร่วมกันวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง โดยระดมความคิดและหารื้อแบ่งหน้าที่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน หลังจากที่ได้ทราบหัวข้อสิ่งที่ตนเองต้องเรียนรู้ในภาคเรียนนั้น ๆ เรียบร้อยแล้ว

4. ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นแสวงหาความรู้มีแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้เรียนในการทำกิจกรรม ดังนี้

4.1 นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโครงงานตามหัวข้อที่กลุ่มสนใจผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่ ของตนตามข้อตกลงของกลุ่ม พร้อมทั้งร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรม โดยขอคำปรึกษาจากครูเป็นระยะเมื่อมีข้อสงสัยหรือปัญหาเกิดขึ้น

4.2 ผู้เรียนร่วมกันเขียนรูปเล่ม สรุปรายงานจากโครงการที่ตนปฏิบัติ

5. ขึ้นสรุปสิ่งที่เรียนรู้ ครูให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้จากการทำกิจกรรม โดยครูใช้คำถาม ถามผู้เรียนนำไปสู่การสรุปสิ่งที่เรียนรู้

6. ขึ้นนำเสนอผลงาน ครูให้ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้ โดยครูออกแบบกิจกรรมหรือจัดเวลาให้ผู้เรียนได้เสนอสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ เพื่อให้เพื่อนร่วมชั้น และผู้เรียนอื่น ๆ ในโรงเรียนได้ชมผลงานและเรียนรู้กิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติในการทำโครงการ

การประเมินผล

1. ประเมินตามสภาพจริง โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลว่ากิจกรรมที่ทำไปนั้นบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร ปัญหาและอุปสรรคที่พบคืออะไรบ้าง ได้ใช้วิธีการแก้ไขอย่างไร ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการทำโครงการนั้น ๆ

2. ประเมินโดยผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนช่วยประเมินผู้สอน หรือครูที่ปรึกษาประเมิน ผู้ปกครองประเมินบุคคลอื่น ๆ ที่สนใจและมีส่วนเกี่ยวข้อง

นอกจากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ที่นำเสนอข้างต้น ครูผู้สอนหรือผู้จัดกิจกรรมอาจใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น Peer Instruction Class Debate Role-Playing Case Studies Creative Scenarios and Simulations Think-Pair-Share Discovering Plate Boundaries Peer Review Discussion Problem solving using real data Just in time teaching Game based Learning เป็นต้น

บทบาทของครูในการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวทาง Active Learning ครูผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมที่สะท้อนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง โดยดำเนินการดังนี้

1. สร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน

2. ลดบทบาทการสอน และการให้ความรู้โดยตรง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นพลวัต (มีการเคลื่อนไหว/การขับเคลื่อน) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบความสำเร็จในการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และคิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ปัญหาของชุมชน สังคมหรือประเทศชาติ

4. จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน รวมถึงเนื้อหาและกิจกรรม

5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากวิธีการสอนที่หลากหลาย

6. เปิดใจกว้างยอมรับในความสามารถ การแสดงออกและการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน

7. ผู้สอนควรทราบว่าผู้เรียนมีความถนัดที่แตกต่างกัน และทราบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

8. ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในการเรียน ให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าตอบและมีความสุขในการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด ครูผู้สอนต้องพยายามสร้างลักษณะการเรียนรู้เชิงรุก ให้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยจะต้องให้ผู้เรียนได้เข้าใจและรู้ว่า ในขณะที่กำลังเรียนรู้นั้น ผู้เรียนจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. รู้ว่าตัวเองจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับอะไรบ้าง รู้สิ่งที่จะเรียน
2. สิ่งที่จะเรียนรู้นั้น เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนไปแล้วอย่างไร
3. สิ่งที่จะเรียนรู้นั้น สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับความเป็นไปของโลกปัจจุบัน

อย่างไร

4. ผู้เรียนต้องรู้ว่า ทำอย่างไรจึงจะรู้ว่าข้อเท็จจริงหรือข้อความรู้ที่ได้รับรู้นั้น ถูกต้องแน่นอน

5. ผู้เรียนจะต้องกลับไปตรวจสอบการบ้าน หรือสิ่งที่ค้นคว้าใหม่ ว่าได้คำตอบที่ถูกต้องหรือไม่ หรือตอบถูกต้องตรงกับคำถามข้อไหน

6. สามารถสอบถามความรู้เพิ่มเติมจากผู้อื่น หรือทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ได้คำตอบก่อนที่จะสรุปคำตอบสุดท้าย โดยต้องฟังหรือหาคำตอบให้ได้มาอย่างสมบูรณ์ที่สุด ก่อนที่จะสรุปนำเสนอ

บทบาทของครูในฐานะเป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้

ดุซกฏ โยเหลา และคณะ (2557) ได้กล่าวถึง บทบาทสำคัญของครูในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า ครูจะต้องแสดงบทบาทต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ขึ้นโดยครูจะต้องเป็นผู้สังเกตการทำงานของนักเรียน ครูต้องสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ โดยใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นการเรียนรู้แทนการบอกกล่าว ครูต้องศึกษาและรู้จักข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแสดงบทบาทให้เหมาะสมในการทำให้เกิด Active Learning กับนักเรียนเป็นรายคน ดังภาพที่ 19

ภาพที่ 19 บทบาทของครูในฐานะผู้กระตุ้นการเรียนรู้

ที่มา: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562

จากภาพมีความรายละเอียดดังนี้

1. ใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้ คำถามที่ใช้ในการกระตุ้นการเรียนรู้นั้น ต้องเป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้อธิบาย โดยขึ้นต้นว่า “ทำไม” หรือ ลงท้ายว่า “อย่างไรบ้าง” “อะไรบ้าง” “เพราะอะไร”
2. ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกต ครูจะต้องคอยสังเกตว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมอย่างไร ขณะปฏิบัติกิจกรรมเพื่อหาทางชี้แนะ กระตุ้น หรือยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
3. สอนให้ผู้เรียนเรียนรู้การตั้งคำถาม เมื่อผู้เรียนสามารถตั้งคำถามได้ จะทำให้ผู้เรียน รู้จักถามเพื่อค้นคว้าข้อมูล รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้
4. ให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย ครูจะต้องเป็นผู้คอยแนะนำชี้แจง ให้ข้อมูลต่าง ๆ หรือยกตัวอย่างเหตุการณ์ใกล้เคียงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนเชื่อมโยงไปสู่ความรู้ด้านอื่น ๆ ในขณะทำกิจกรรมเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย หรือคำถาม โดยไม่บอกคำตอบ
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง สังเกตและคอยกระตุ้นด้วยคำถามให้ผู้เรียนได้คิดกิจกรรมที่อยากเรียนรู้และหาคำตอบในสิ่งที่สงสัยด้วยตนเอง
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ ตามความคิดและความสามารถของตนเอง เพื่อให้ผู้ได้ใช้จินตนาการและความสามารถของตนเองในการคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การปฏิรูปการศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง คนดี และหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาคือปฏิรูปการสอนหรือการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีนิสัยเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือที่รู้จักชื่อเดิมว่า การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered หรือ Child Centered) ในยุคของการปฏิรูปการศึกษานี้ได้มีการกำหนดเป็นกฎหมายแล้วว่า ครูทุกคนจะต้องใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นความจำเป็นที่ครูทุกคนจะต้องให้ความสนใจ ทำความเข้าใจ และหาแนวทางมาใช้ในการปฏิบัติงานของตนให้ประสบผลสำเร็จแนวคิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่ยอมรับว่าบุคคลหรือผู้เรียนมีความแตกต่างกันและทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญครูหรือผู้จัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2554)

1. เชื่อว่าทุกคนมีความแตกต่างกัน
2. เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้
3. เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ทุกเวลา

การจัดการเรียนรู้เป็นการจัดบรรยากาศ กิจกรรม สื่อ สถานการณ์หรืออื่น ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ครูจึงจำเป็นที่จะต้องรู้จักผู้เรียนอย่างรอบด้านและสามารถวิเคราะห์

ข้อมูลเพื่อนำไปเป็นพื้นฐานการออกแบบหรือวางแผนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับผู้เรียนสำหรับการจัดกิจกรรมหรือออกแบบการเรียนรู้ อาจทำได้หลายวิธีการและเทคนิค แต่มีข้อควรคำนึงว่าในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง แต่ละเรื่องได้เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนในเรื่องใดต่อไปนี

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกหรือตัดสินใจในเนื้อหาสาระที่สนใจเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนหรือไม่

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยได้คิดและได้รวบรวมความรู้ลงมือปฏิบัติจริงได้ด้วยตนเองหรือไม่

1. ความหมายการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทิตินา แคมมณี (2542) ให้ความหมายว่า การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

กรมวิชาการ (2543) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นการดำเนินการใด ๆ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนมากที่สุด โดยในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

ประวิทย์ บึงสว่าง (2543) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเองและมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ โดยครูเป็นผู้วางแผนร่วมกับผู้เรียนจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ กระตุ้นท้าทาย ให้กำลังใจและแก้ปัญหาหรือชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ประเวศ วะสี (2543) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เรียนรู้เพื่อสร้างปัญญา ให้รู้จักตนเอง รู้จักโลก สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม อยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพ สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง มีความสุข สนุกสนานและเกิดฉันทะในการเรียนรู้

ชนาธิป พรกุล (2544) ได้ให้ความหมายว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญ คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากเรียนรู้ การคิด การค้นคว้า การทดลองด้วยตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผน จัดการ ชี้แนะ และอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544) ได้ให้ความหมายว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญ คือการกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้สื่อการเรียนและการประเมินผล ที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถสอดคล้องกับ ความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2550) ให้ความหมายว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child - Centered Approach) คือ แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การสอนโดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ (ลักษณะนิสัย) และทั้งด้าน IQ (Intelligence Quotient) และด้าน EQ (Emotional Quotient) ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

ทิตินา แคมมณี (2558) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และเป็นไปอย่างรอบด้าน ทั้งทางกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางกาย คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยวุฒิ ภาวะของผู้เรียนเพื่อให้ร่างกายพร้อมที่จะรับและเรียนรู้ได้ดี
2. การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางสติปัญญา คือการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหวทางสติปัญญาหรือสมอง ได้คิด ได้กระทำ โดยใช้ความคิดเป็นการใช้สติปัญญาของตนสร้างความหมายความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้
3. การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางอารมณ์ คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหวทางอารมณ์หรือ ความรู้สึก
4. การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางสังคม คือการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหวทางสังคม หรือมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม แสวงหา วิเคราะห์ กิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สนอง อินละคร (2544) ได้เสนอหลักการพื้นฐานในกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน
2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญ และมีความหมายต่อการเรียนรู้ และมีความหมายขึ้นกับสิ่งที่สอน (เนื้อหาและวิธีที่ใช้สอน เทคนิคการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้)
3. การเรียนจะประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

4. สัมพันธภาพที่ีระหว่างผู้เรียนจะช่วยให้เกิดการเจริญงอกงามและช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

5. ครู คือ ผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นแหล่งการเรียนรู้ กล่าวคือ ครูเป็นผู้คอยแนะนำ และสามารถค้นคว้าหาวัสดุอุปกรณ์และกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน

6. การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติและด้านอารมณ์หรือความรู้สึก

7. ผู้เรียนมีโอกาสมองเห็นความสามารถของตนเอง มีความมั่นใจตนเอง ควบคุมตนเองได้มากขึ้นตลอดจนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วม กับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

ทิตินา แชมมณี (2545) เสนอหลักการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

1. การสร้างความรู้ (Construct) หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ (Constructivism) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2. การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) หมายถึง ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน เพื่อน สื่อ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว

3. การมีส่วนร่วมทางกาย (Physical Participation) หมายถึง ผู้เรียนจะมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายในการทำกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ

4. การเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning) หมายถึง ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

5. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) หมายถึง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ ในสถานการณ์ต่าง ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวถึงหลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า เป็นการเรียนรู้ตามแนวพุทธธรรม เน้น “คน” เป็นศูนย์กลาง กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการพัฒนา “คน” ทั้งในลักษณะที่เป็นปัจเจกชนและพัฒนากลุ่มคน ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดควรคำนึงถึงประเด็นสมองของมนุษย์มีศักยภาพสูงสุดในการพัฒนาการเรียนรู้สูงสุด ความหลากหลายของสติปัญญา การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง เมื่อ “คน” มีความสำคัญที่สุดของการเรียนรู้วิธีการฝึกฝนอบรมจึงเป็น การพัฒนาทุกองค์ประกอบของความเป็น “คน” การเรียนรู้ตามวิถีชีวิตไทยแบบดั้งเดิมมีลักษณะเป็น การสั่งสอนรายบุคคล เมื่ออยู่ในครอบครัวพ่อแม่สอนลูกชายให้เขียนอ่านออกเขียนได้ สอนลูกหญิงให้ ทำงานบ้านงานเรือน รู้จักรักนวลสงวนตัว เมื่อเติบโตขึ้นผู้ชายได้บวชเรียนกับพระที่วัด ได้ฝึกงาน อาชีพการทำมาหากิน ส่วนผู้หญิงฝึกคุณสมบัติของกุลสตรีและฝึกงานอาชีพ กระบวนการเรียนรู้ตามวิถีวัฒนธรรมไทย

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2546) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่า ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งแต่เริ่มต้นเรียนรู้จนถึงการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ อำนวยความสะดวกและเป็นผู้ให้บริการ

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2550) เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. Active Learning เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำหรือปฏิบัติด้วยตนเองด้วยความกระตือรือร้น เช่น ได้คิด ค้นคว้า ทดลอง รายงาน ทำโครงการ สัมภาษณ์ แก้ปัญหา ได้ใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง ผู้สอนทำหน้าที่เตรียมการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อ สิ่งเร้าเสริมแรง ให้คำปรึกษา และสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน

2. Construct เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ค้นพบสาระสำคัญหรือองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง อันเกิดจากการได้ศึกษาค้นคว้าทดลอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนรักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้า เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Learning Man) ที่พึงประสงค์

3. Resource เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งบุคคลและเครื่องมือทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นมนุษย์ (เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่าง ๆ) ธรรมชาติและเทคโนโลยีตามหลักการที่ว่า “การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาและทุกสถานการณ์”

4. Thinking เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด ผู้เรียนได้ฝึกวิธีคิดในหลายลักษณะ เช่น คิดคล่อง คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดถูก ทางคิดกว้าง คิดลึกซึ้ง คิดไกล คิดอย่างมีเหตุผล เป็นต้น (ทิตินา แคมมณี และคณะ, 2544) การฝึกให้ผู้เรียนได้คิดอยู่เสมอ ในลักษณะต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนเป็นคนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น คิดอย่างรอบคอบ มีเหตุผล มีวิจารณญาณในการคิด มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่จะเลือกรับและปฏิเสธข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถแสดงความคิดเห็นออกได้อย่างชัดเจนและมีเหตุผลอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

5. Happiness เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข เป็นความสุขที่เกิดจากประการที่หนึ่ง ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนสนใจ สาระการเรียนรู้ชวนให้สนใจใฝ่ค้นคว้า ศึกษาท้าทายให้แสดงความสามารถและให้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ ประการที่สอง ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตร มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขและสนุกกับการเรียน

6. Participation เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดงาน วางเป้าหมายร่วมกันและมีโอกาสเลือกทำงานหรือศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ตรงกับความถนัด ความสามารถความสนใจของตนเอง ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความกระตือรือร้น มองเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนและสามารถประยุกต์ความรู้นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

7. Individualization เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในความเป็นอัตบุคคล ผู้สอนยอมรับในความสามารถ ความคิดเห็น ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพมากกว่าเปรียบเทียบแข่งขันระหว่างกัน โดยมีความเชื่อมั่นผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

8. Good Habit เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ดีงามของตนเอง เช่น ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความมีน้ำใจ ความขยัน ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ และลักษณะนิสัยในการทำงานอย่างเป็นกระบวนการการทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับผู้อื่นและการเห็นคุณค่าของงาน เป็นต้น

กึ่งแก้ว มิตรวิจารณ์ (2551) ได้สรุปและให้แนวคิดถึงหลักการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. แนวคิดในการจัดการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนรู้มีแนวคิดสร้างสรรค์การเรียนรู้ อย่างมีเป้าหมาย สามารถพัฒนาวิธีการคิดในการจัดการเรียนรู้จากความรู้ของตนเอง และของผู้อื่น จากความคิดใคร่ครวญ และจากการปฏิบัติฝึกฝนจนชำนาญ พัฒนาลักษณะการเรียนรู้

2. การพัฒนาคุณภาพความคิด การเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพความคิด เป็นรูปแบบวิธีเรียนรู้ที่พัฒนาผ่านกระบวนการศึกษา โดยอาศัยหลักการเรียนรู้คิดทำ นำไปใช้ในการ ดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อชีวิตที่มีความสุข ความพอใจ และรักในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. แนวการดำเนินจากเรื่องและเนื้อหา แนวทางการเรียนรู้ที่คิดโดยใช้วิธีการ ที่หลากหลาย ภายใต้สถานการณ์การดำรงชีวิตในสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร ผ่านกิจกรรมเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับศักยภาพของตน

4. ยุทธวิธีในการคิด โดยการค้นหาข้อมูลให้เพียงพอทั้งด้านตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ สำหรับความคิดและตัดสินใจอย่างถูกต้อง ทุกสรรพสิ่ง คือ แหล่ง การเรียนรู้ทั้งสิ้น และมีลักษณะวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ การอ่าน ฟัง คิด เขียน พูด สังเกต ลงมือทำ โดยใช้ทุกกิจกรรม ทุกสิ่งในวิถีการดำรงชีวิตเป็นสื่อการเรียนรู้ส่วนการวัดและ ประเมินผล การเรียนรู้พิจารณาพัฒนาการคิดครอบคลุมผ่านวิธีการเรียนที่หลากหลายตามความเหมาะสม เน้นวัดความรู้เรื่องที่เรียน วัดกระบวนการคิด และวัดวิธีเรียนรู้เพื่อแสวงหาข้อมูลมาประกอบการคิด และการตัดสินใจอย่างเหมาะสม ดังนี้

4.1 ทำความเข้าใจ ผู้เรียนทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียนให้ชัดเจน โดยใช้ กิจกรรมที่หลากหลาย

4.2 จัดโครงสร้างแนวคิดใหม่ ผู้เรียนศึกษาและร่วมกันสร้างแนวคิดใหม่

4.3 นำแนวคิดไปใช้ ผู้เรียนนำแนวคิดของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4.4 ผู้เรียนทบทวนตรวจสอบว่า แนวคิดของตนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

สรุปได้ว่าหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ต้องเน้นให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแสวงหาความรู้ได้ด้วย ตนเอง ต้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเลือกในสิ่งที่อยากจะเรียนรู้ ผู้เรียน สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อให้ความสามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ได้ในชีวิตจริง

3. บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งคนหนึ่งที่ผลักดันการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปสู่ความสำเร็จ เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่จะต้องอำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ และรับการส่งเสริมอย่างจริงจังทั้งคำพูดและ การปฏิบัติ ซึ่งมีนักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้เสนอบทบาทของ ผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถปฏิบัติให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ หากผู้บริหารสามารถปฏิบัติตามบทบาทดังกล่าวแล้ว ย่อมทำให้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญประสบความสำเร็จที่พอจะอ้างถึงแนวความคิดแต่ละท่านดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) กล่าวถึง ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้อง ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยต้องจัดทำแผนงานโครงการเพื่อ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมและปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ จัดเตรียมสิ่งสนับสนุน บริหารและบริการหลักสูตรให้มีความ หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ กับชุมชนและจัดการเรียนการสอน จัดระบบการนิเทศภายในเพื่อช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้คำปรึกษา และให้กำลังใจครู จากนั้นก็ประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อดูความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค แล้วนำมาปรับปรุงและพัฒนา

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2546) เสนอว่า เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างได้ผล ควรยึด หลักการจัดประสบการณ์เรียนรู้ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ดังนั้นผู้เรียนจึงควรรับผิดชอบต่อ การเรียนรู้ของตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ กัน ประสบการณ์ความรู้สึกรักนึกคิด ของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญ
3. การเรียนรู้ที่ดีเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำและสามารถใช้การเรียนรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ได้
4. ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีทักษะกระบวนการจนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการ แสวงหาความรู้และคำตอบต่าง ๆ ที่ตนต้องการ
5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน คำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างของผู้เรียน ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตามศักยภาพ ความสนใจของตนเอง โดยใช้วิธีการเรียนการสอน ที่หลากหลาย

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549) เสนอว่า การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมาย ควรมี ลักษณะดังนี้

1. คำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างของผู้เรียน ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตามศักยภาพ ความสนใจของตนเอง โดยใช้วิธีการเรียนการสอน ที่หลากหลาย
2. สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ค้นพบ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยมีครู คอยสนับสนุนช่วยเหลือ แนะนำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ
3. สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ค้นพบ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยมีครู คอยสนับสนุนช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่มีความหมายทั้งในและ นอกห้องเรียน สนองตอบความต้องการของผู้เรียนและสานต่อจากพื้นฐานความรู้เดิม และพื้นฐาน ทางวัฒนธรรมของผู้เรียน
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมจากปัญหาจริง ประสบการณ์จริง ในลักษณะของการบูรณาการให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ในวิถีชีวิตประจำวันให้สามารถ นำไปใช้ประโยชน์ได้

5. ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักใคร่ครวญ ไตร่ตรองด้วยตนเอง และเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

6. มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน โดยครูเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมและจริยธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาร่วมกันจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากรให้รู้เข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

อรรถ มุลคำ (2542) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนหรืออาจมีการเชิญผู้รู้ต่าง ๆ มาให้ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์

4. ส่งเสริม สนับสนุน จัดหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นผู้เรียนเป็นผู้ใช้ในปริมาณที่เพียงพอ

5. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ความก้าวหน้าของผู้เรียนและการปฏิบัติตามของผู้เสนอทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ สร้างความเข้าใจผู้ปกครองและชุมชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและประชาสัมพันธ์งานที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง

สุพล วังสินธ์ (2545) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้จะต้องเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ จะต้องส่งเสริมการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะต้องจัดหาทุนและงบประมาณมา สนับสนุน โดยการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการจัดหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2558) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจถึงหัวใจของการเรียนรู้ตามแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. วางนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. วางแนวปฏิบัติที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายหลักที่วางไว้
3. สร้างกลไกในการจัดระบบการเรียนรู้ที่ครบวงจร
4. วางระบบมาตรฐานการจัดการศึกษาทักษะพื้นฐานที่สำคัญที่เด็กต้องเรียนรู้
5. วางระบบการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบคุณภาพที่ชัดเจน

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้บริหารในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องจัดทำแผนงาน โครงการในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. บทบาทและทักษะของครูในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นวลจิตต์ เขาวีรติพงศ์ และคณะ (2545) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

1. บทบาทในฐานะผู้จัดการและผู้อำนวยการความสะอาด บทบาทในฐานะผู้จัดการ กำหนดเป้าหมายในการจัดการสอนว่า ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของตนเอง ดังนั้น ครูจะต้องมีข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคนรอบด้าน เพื่อนำมาวิเคราะห์และจัดการอย่างเหมาะสมเป็นงานหลักที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อ

1.1 วางแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1.1.1 การวางแผนอำนวยความสะดวก เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน ซึ่งจำเป็นต้องมีข้อมูลผู้เรียนรอบด้าน เพื่อนำมาวิเคราะห์และจัดการได้อย่างเหมาะสม เช่น จัดการด้านแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมสนับสนุน การให้การส่งเสริม เป็นต้น หรือการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ชุมชน บุคคลอื่นเพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

1.1.2 การวางแผนการเรียนรู้ รวมถึงการบริหารชั้นเรียนให้สอดคล้องกับรูปแบบหรือวิธีการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง

1.1.3 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง มีขั้นตอนสำคัญ คือ กำหนดจุดประสงค์ ประเมินพฤติกรรมหรือความสามารถของผู้เรียน กำหนดวิธีการสอน และประเมินผล

1.2 กำหนดบทบาทของตนเอง โดยเฉพาะการเป็นตัวกลางที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ เช่น การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน การเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน การสร้างระบบและการสื่อสารกับผู้เรียนให้ชัดเจน การสร้างระบบควบคุม กำกับ ดูแลด้วยความเป็นธรรมและเป็นประชาธิปไตย

2. บทบาทในฐานะผู้จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพครูมีบทบาทที่สำคัญดังนี้

2.1 การเตรียมการสอน ครูควรเตรียมการสอนดังนี้

2.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน เพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ความสามารถและเพื่อกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระการเรียนรู้

2.1.2 วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะการกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ ตลอดจนวัตถุประสงค์สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นสากล

2.1.3 เตรียมแหล่งเรียนรู้ เตรียมห้องเรียน

2.1.4 วางแผนการสอนควรเขียนให้ครอบคลุมองค์ประกอบ ดังนี้

1) กำหนดเรื่อง

2) กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

3) กำหนดเนื้อหา ครูควรมีรายละเอียดพอที่จะเติมเต็ม

ผู้เรียนได้ ตลอดจนมีความรู้ในเนื้อหาของศาสตร์นั้น ๆ

4) กำหนดกิจกรรม เน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติ ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำข้อมูลหรือความรู้นั้นมาสังเคราะห์เป็นความรู้หรือเป็นข้อสรุปของตนเอง ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจมีความหลากหลายตามความสามารถถึงแม้จะเรียนรู้จากแผนการเรียนรู้เดียวกัน

5) กำหนดวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์

6) กำหนดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือประเมิน

2.2 การสอน ครูควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.2.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม

2.2.3 จัดกิจกรรมหรือดูแลให้กิจกรรมดำเนินไปตามแผน และต้อง

คอยสังเกต บันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏของผู้เรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม เพื่อสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้มีความเหมาะสม

2.2.4 ให้การเสริมแรงหรือให้ข้อมูลย้อนกลับ

2.2.5 ประเมินผลการเรียน เป็นการเก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลงานของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) กำหนดบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. พัฒนาตนเองอยู่เสมอโดยการศึกษาค้นคว้า วิจัยให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้

2. ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก

3. จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตน

4. สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยยึดหลักว่าทุกสถานที่ทุกแห่งเป็นแหล่งเรียนรู้ และทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นสื่อการเรียนรู้

5. ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ความคิด ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง

6. ให้คำปรึกษา แนะนำ เสริมแรง และเป็นตัวแบบที่ดีเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยอมรับ และพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ชนาธิป พรกุล (2544) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ครูมีหน้าที่รับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนโดย

1. ก่อนสอน ทำการวางแผน เตรียมการเลือกกิจกรรมการเรียนรู้

2. ขณะสอน ทำหน้าที่ผู้อำนวยการความสวดก (Facilitator) จัดการแนะนำ สังเกตช่วยเหลือ เสริมแรงและให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. หลังสอน ทำหน้าที่ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อใช้ในการวางแผนการสอนต่อไปหรือตัดสินคุณภาพของผู้เรียน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. บทบาทด้านการเตรียมการ ประกอบด้วย

1.1 การเตรียมตนเอง ครูจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของผู้เป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ซึ่งจะต้องให้คำอธิบาย แนะนำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน รวมทั้งแหล่งความรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้

1.2 การเตรียมแหล่งข้อมูล ทั้งในรูปแบบสื่อการเรียน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียนหรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดวิชา ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ และห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียน รวมถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

1.3 การเตรียมกิจกรรมการเรียน โดยวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด บทบาทครูทำหน้าที่คล้ายผู้จัดการที่กำหนดบทบาทการเรียนรู้และความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนให้ทำกิจกรรมตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

1.4 การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ โดยการกำหนดการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทครูจึงเป็นผู้อำนวยการความสะดวกเพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล

1.5 การเตรียมการวัดและประเมินผล โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้งในส่วนกระบวนการ และผลงานที่เกิดขึ้นทั้งในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

2. บทบาทด้านการดำเนินการ เป็นบทบาทขณะผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียน ประกอบด้วย

2.1 การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา คอยให้คำตอบเมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ให้ข้อมูลหรือความรู้ในเวลา que ผู้เรียนต้องการเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 การเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง ช่วยสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

2.3 การเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม โดยเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มผู้เรียนพร้อมทั้งให้ความคิดและความเห็นหรือช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม

2.4 การเป็นผู้ติดตามตรวจสอบผลการทำงานตามกิจกรรมของผู้เรียน เพื่อให้ถูกต้อง ชัดเจน และสมบูรณ์ ก่อนให้ผู้เรียนสรุปเป็นความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้

2.5 การเป็นผู้สร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร โดยการสนับสนุนเสริมแรง และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมทำงานกับกลุ่ม แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย เต็มที่ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้เกียรติกันอย่างเป็นมิตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป้าหมายของกลุ่มบรรลุความสำเร็จ

3. บทบาทด้านการประเมินผล เป็นบทบาทที่ครูผู้สอนต้องดำเนินการเพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยเตรียมเครื่องมือวัดและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และวัดให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยเน้นการวัดจากสภาพจริง (Authentic Measurement) จากการปฏิบัติ (Performance) และจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) โดยครู ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มมีบทบาทร่วมวัดและประเมินผลตนเองและกลุ่มด้วย

ทักษิณา เครือหงส์ (2550) ได้เสนอแนวทางสำหรับครูผู้สอนที่ใช้หลักการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะดังนี้

1. ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ รู้เป้าหมายของการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษา โดยการศึกษาข้อมูล พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตำรา เอกสารหลักสูตร หลักสูตรสาขาวิชา ลักษณะรายวิชา จัดทำแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน

2. ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล ใช้หลักการวิเคราะห์ผู้เรียน เช่น วิเคราะห์จากรูปแบบการเรียนรู้ ความภูมิใจในตนเอง เจตคติต่อความคาดหวังในการเรียน ใช้แบบวัดความรู้พื้นฐานของผู้เรียน (Pretest) ก่อนเรียน วัดผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายหน่วย และมีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน

3. ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การบูรณาการเนื้อหา การจัดการเรียนรู้เพื่อชี้แนะการรู้คิด

4. ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองและผู้เรียน เช่น ใช้คอมพิวเตอร์ในการหาความรู้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มอบหมายให้ผู้เรียนค้นคว้าและนำมาอภิปรายในชั้นเรียน ฝึกการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลข้อมูล และจัดทำรายงานพัฒนาและใช้สื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5. ครูผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน เช่น มอบหมายงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ประเมินผลการเรียนรู้จากผลงานที่มอบหมายในระหว่างเรียนและทดสอบหลังเรียน

6. ครูผู้สอนมีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพในการนำผลการประเมินการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน

7. ครูผู้สอนมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน

วิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่า ในศตวรรษที่ 21 ระบบการศึกษาในปัจจุบันมีความจำเป็นต้องค้นหายุทธศาสตร์ใหม่ในการพัฒนา แนวโน้มการจัดการศึกษาจำเป็นต้องบูรณาการทั้งด้านศาสตร์ต่าง ๆ การศึกษาที่ถูกต้องสำหรับศตวรรษใหม่ต้องเรียนให้บรรลุทักษะ คือทำได้ ต้องเรียนเลย จากรู้วิชาไปสู่ทักษะในการใช้วิชาเพื่อดำรงชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริงและบูรณาการเรียนในห้องเรียนและชีวิตจริง สามารถดึงความสามารถ ความคิด ทักษะของตัวนักเรียนออกมาได้มากที่สุด ดังนั้นการสร้างเครื่องมือเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงได้ถูกสร้างขึ้นผ่านฐานความคิด

และกระบวนการวิจัยที่เน้นทักษะการใช้ชีวิตและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีครูมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้นำและทำโครงการการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการทำหน้าที่ของครูคือมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอน จำนวนครูไม่เพียงพอ สอนไม่ตรงกับวุฒิ ขาดทักษะทางด้านไอซีที ครูที่สอนหนัก มักส่งผลให้เด็กเรียนมากขึ้น ครูขาดอิสระในการจัดการ และครูรุ่นใหม่ที่ยังขาดความเชี่ยวชาญในการสอนทั้งวิชาการและคุณลักษณะความเป็นครู ขาดประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ทำให้สะท้อนได้ถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะครูให้มีระดับความรู้ความสามารถ นั่นคือทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่สามารถตอบสนองความต้องการของครูและนักเรียนได้อย่างเต็มรูปแบบ ส่งผลให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557) ได้ให้มุมมองทักษะที่จำเป็นสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

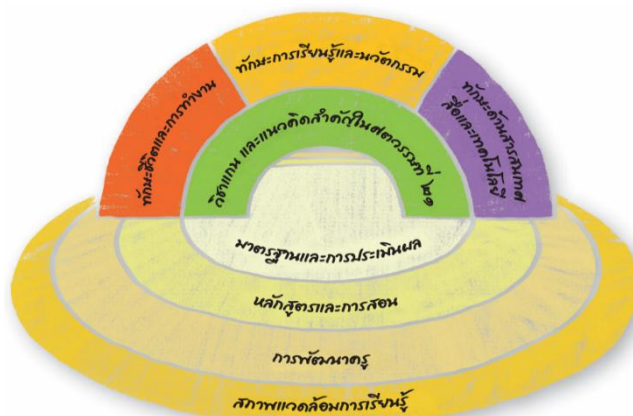
1. สร้างและบูรณาการความรู้ได้ ครูจะต้องสามารถบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ที่มีมาใช้ในการสร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ
2. มีความคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ครูจะต้องสอนให้เด็กมีทักษะกระบวนการคิด โดยสามารถคิดวิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ และมีความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์
3. มีวิสัยทัศน์และตลกกลึกทางความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียน ครูจะต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์ เน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กตลกกลึกทางความคิดได้ด้วยตัวเอง และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน
4. ครูต้องรู้และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ มีทักษะใหม่ ๆ พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสียให้ผู้เรียนได้ ครูจะต้องสามารถใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการศึกษาได้หลากหลาย และสามารถชี้ให้เด็กเห็นถึงข้อดีข้อเสีย และการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
5. มีทักษะการสอนเด็กให้เติบโตเต็มศักยภาพและสร้างผลงานใหม่ ๆ ครูจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กตามวัยและให้เด็กพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของเด็กและเน้นให้เด็กเปลี่ยนจากเป็นผู้รับกลายเป็นผู้พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่
6. ต้องเข้มแข็งในจรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรม และชักชวนให้คนอื่น ๆ ทำเพื่อสังคม ครูจะต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ รักษาคุณธรรมจริยธรรมและเป็นบุคคลหนึ่งในสังคมที่ช่วยให้สมาชิกในสังคมนั้น ๆ มีแนวทางในการปฏิบัติตนต่อตนเองและสังคมที่เหมาะสม
7. มีบทบาทนำด้านการสอนและวิชาชีพ พัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและในวิชาชีพ ร่วมกับผู้บริหารมากขึ้น ครูจะต้องมีบทบาทต่อการส่งเสริมพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้และวิชาชีพในโรงเรียนร่วมกับบุคลากร ผู้บริหารและชุมชน

จากคุณลักษณะทั้ง 7 ข้อที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าลักษณะของครูในยุคศตวรรษ 21 นั้น เรื่องของการใช้เทคโนโลยีและการสร้างให้ผู้เรียนเป็นนักคิดและนักพัฒนา ถือเป็นหัวใจหลักในการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ครูจะเป็นผู้สอนอย่างเดียวเหมือนเมื่อก่อนไม่ได้ จะต้องให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองด้วย โดยที่ครูออกแบบการเรียนรู้ เป็นผู้แนะนำและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เด็กสามารถสร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งการสร้างสร้งด้วยตัวเองนี้คือแนวทางสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มันถึงเวลาแล้วที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับการศึกษาไทยเป็นอย่างยิ่ง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ครูต้องมีการเตรียมการหรือจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งในด้านตนเองและกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ การเสริมแรงให้กับผู้เรียน และการประเมินผลผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

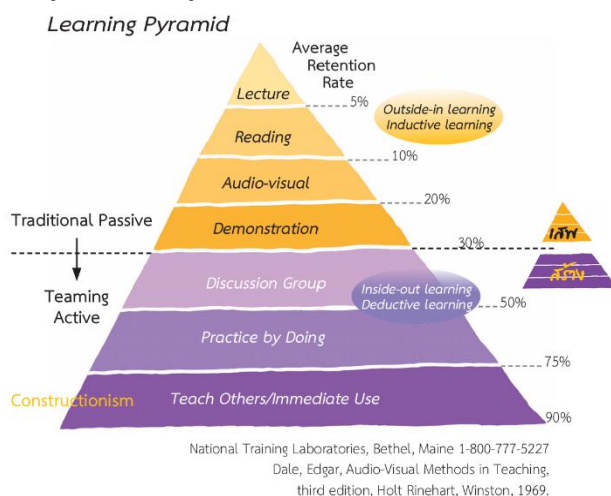
วิจารณ์ พานิช (2556) กล่าวว่า บทบาทครูกับการเรียนรู้แบบใหม่ คือ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มันจะเหมือนอย่างที่เราคุ้นเคยไม่ได้ มันจะเหมือนอย่างที่เราเคยเรียนมาไม่ได้ นี่คือหลักมันจะต้องเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การเรียนรู้สมัยใหม่ต้องปรับจากเดิม เดิมจะเน้นการเรียนรู้จากชุดความรู้ที่ชัดเจนพิสูจน์ได้เป็นหลัก ปัจจุบันนี้จะไม่ใช่ การเรียนรู้จะต้องเลยจากความรู้ชุดนั้นไปสู่อีกชุดหนึ่ง ก็คือความรู้ที่ไม่ชัดเจน อาจจะไม่ค่อยแม่นยำและมีความคลุมเครือเยอะต้องไปตรงนั้นให้ได้ การศึกษาต้องก้าวจากที่เรียกว่า สิ่งที่เป็นทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ความรู้ที่อยู่ในการปฏิบัติเป็นความรู้ที่ไม่ชัดเจนแต่ปฏิบัติได้ ทำแล้วได้ผลหรือบางที่ไม่ได้ผล แต่เกิดการเรียนรู้ ตรงนี้คือจุดที่สำคัญที่สุด เพราะฉะนั้นการเรียนรู้สมัยใหม่ต้องไม่ใช่แค่เพื่อให้ได้ความรู้แต่ต้องได้ทักษะหรือ Skill เป็น 21st Century Skills เป็นทักษะที่ซับซ้อนมาก เพราะฉะนั้นการเรียนรู้สมัยใหม่มีเป้าหมายที่เด็ก เพื่อให้เขาไปมีชีวิตอยู่ในโลกที่ต่อไปจะเปลี่ยนไปอย่างไรไม่รู้ เราไม่มีวันรู้เลยว่า โลกต่อไปข้างหน้าจะเปลี่ยน คือเป็นโลกที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอนต่อไปข้างหน้าเราก็เดาไม่ออก แต่ลูกศิษย์เราจะต้องไปมีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง ไม่แน่นอนเช่นนี้ได้ นี่คือหัวใจ เพราะฉะนั้นเขาต้องมีทักษะ คือแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ ที่สร้างเนื้อสร้างตัว ที่จะทำคุณประโยชน์ นี่คือหัวใจสำคัญที่สุดของการเรียนรู้ นั่นคือทักษะอย่างหนึ่ง ทักษะของการมีแรงบันดาลใจในตนเอง และถ้าจะให้ดีก็คือกระตุ้นแรงบันดาลใจคนอื่นที่อยู่โดยรอบก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือต้องมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่เน้นย้ำคือ ทักษะแรงบันดาลใจ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) และคุณสมบัติความเป็นมนุษย์ ปัจจุบันนี้จุดอ่อนของการศึกษาก็คือไม่ค่อยได้ทักษะที่สำคัญต่อชีวิต ได้แก่ วิชาเพื่อเอาไปตอบข้อสอบ ผลเพียงแค่นั้นไม่พอ ดังภาพที่ 20

ภาพที่ 20 กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยภาควิชาเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
ที่มา: วิจารณ์ พานิช, 2556

จากภาพกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายความว่า การเรียนรู้เพื่อให้ได้วิชาแกนและแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 (สี่เหลี่ยมในรูป) ไม่เพียงพอ คือต้องให้ได้ทั้งสาระวิชาและได้ทักษะ 3 กลุ่มคือ ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ต้องเรียนให้ได้ทั้งทักษะ คือการเรียนต้องเป็นการฝึก การฝึกคือการลงมือทำ สัจธรรมของการเรียนรู้สมัยใหม่ก็คือว่าคนเราจะเรียนได้ต้องลงมือทำด้วยตนเองเท่านั้น เพราะฉะนั้นในการเรียนสาระวิชาเป็นการฝึกลงมือทำ Learning by Doing and Thinking เพื่อที่จะให้เกิดทักษะ 3 ด้าน คือทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี การเรียนรู้สมัยใหม่ ต้องเรียนให้ได้ทั้งที่เรียกว่า Transformative Learning คือต้องเรียนในห้องค์ประกอบส่วนที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีทักษะผู้นำ ภาวะผู้นำ และหมายถึงว่าเป็นผู้ที่เข้าไปด้วยร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยต้องเปลี่ยนตัวเองก่อน เพราะโลกสมัยใหม่ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาที่หัวใจของทักษะการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรม ส่วนทักษะทางด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีตอนนี้จะเห็นว่า ICT สำคัญและทักษะทางด้านสื่อเราต้องรู้ว่าสื่อในปัจจุบันนี้ที่เต็มไปด้วยสื่อที่ล่อลวงก็เยอะ กิ่งตึกก็ช่วยก็มีเยอะ เป็นมายาในสังคมนี้เต็มไปด้วยมายา เด็กต้องมีทักษะความเข้าใจข้อจำกัดของสื่อได้

วิจารณ์ พานิช (2556) กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้สมัยใหม่ที่มาจากหนังสือ How Learning Works ของ Herbert A. Simon ว่า การเรียนรู้เป็นผลของการกระทำ คือลงมือทำและการคิดของผู้ที่จะเรียนเท่านั้น ครูช่วยได้แต่เพียงช่วยให้เขาทำและคิดเพื่อที่จะเรียน ครูไม่สามารถทำให้เขาเรียนได้ หากจะให้ได้เรียนรู้จริง ผู้เรียนต้องเป็นผู้ลงมือทำและคิด โดยการเรียนรู้เกิดจากภายใน Learning Pyramid แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้แบบ Passive คือฟัง Lecture หรือสอนแบบพูด อัตราการเรียนรู้ (Retention Rate) ก็คือ 5% ในทางตรงกันข้าม การสอนคนอื่นหรือลงมือทำ เอาความรู้มาใช้หรือลงมือทันที อัตราการเรียนรู้ คือ 90% การเรียนรู้โดยวิธีเฉพาะหรือรับถ่ายทอดความรู้ได้ผลน้อย เกิดการเรียนรู้น้อย การเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือทำและคิด จะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เรียกว่า Active Learning หรือทางวิชาการเรียกว่า Construction คือหลักเพราะฉะนั้นถ้าต้องการให้ลูกศิษย์เรียนรู้อย่างแท้จริงต้องให้เขาได้ลงมือทำและไตร่ตรอง ดังภาพที่ 21

ภาพที่ 21 ปิระมิตแห่งการเรียนรู้
(ที่มา: Edgar Dale, 1969 อ้างถึงใน วิจารณ์ พานิช, 2556)

เกียร์ติพงษ์ อุดมธนะธีระ (2561) กล่าวว่า พีระมิดแห่งการเรียนรู้ (Learning Pyramid) คือ การแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ และประสิทธิภาพที่ได้รับแบ่งออกเป็น 7 ระดับได้แก่

1. การเรียนในห้องเรียน (Lecture) การเรียนแบบนั่งฟังบรรยายผลที่ได้รับนั้นนั่งฟังบรรยาย จะจำได้เพียง 5% การเรียนแบบนี้คนเรามักจะลืมไปมันไปในไม่ช้าแต่เป็นวิธีที่ง่ายที่สุด แม้ว่าจะก็ได้ผลที่น้อยที่สุด

2. การอ่านด้วยตัวเอง (Reading) การเรียนโดยการอ่าน พบว่าจะจำได้เพิ่มขึ้นเป็น 10% โดยจะช่วยให้รู้และเข้าใจในตอนที่เราอ่านเท่านั้น ถ้าไม่มีการนำกลับมาทบทวน ความรู้นี้ก็ไม่สามารถถูกเก็บไว้ในที่สุด และคุณไม่สามารถจำได้ทั้งหมด

3. การฟังและได้เห็น (Audiovisual) เป็นระดับของการเรียนที่ได้ผลเพิ่มมากขึ้น ช่วยให้เราจำสิ่งที่เรียนได้ดีขึ้นจำได้ 20% เป็นการเรียนแบบที่มีทั้งการฟังและการดูภาพเช่น การฟังเสียง การดูรูปภาพ หรือหรือการดูวิดีโอ จะทำให้สมองได้รับรู้ทั้งจากการได้เห็นและคิดตาม

4. การได้เห็นตัวอย่าง (Demonstration) การเรียนแบบเห็นตัวอย่างจริง เป็นการเรียนที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นมาถึง 30% เช่น การสาธิตให้ดูของครูผู้สอน หรือการที่คุณไปยืนดูการกระทำที่แท้จริง

5. การได้แลกเปลี่ยนพูดคุยกัน (Discussion) การเรียนที่ได้ผลเพิ่มขึ้นมาคือการเรียนแบบพูดคุยและแบ่งปันความคิดเห็นเช่น การพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กันในกลุ่ม จะช่วยให้จำได้ถึง 50%

6. การได้ทดลองปฏิบัติเอง (Practice doing) ถ้าจะให้ดีที่สุดในการเรียนรู้จะต้องมีการปฏิบัติลงมือทำจริง จะจำได้ถึง 75% การเรียนแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียน ได้ลงมือทำจริง ได้เจอปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และจะเข้าใจในสิ่งที่ได้ทำไปมากขึ้นทำให้เรียนรู้ได้มากที่สุดแล้ว

7. การได้สอนผู้อื่น (Teaching) ในระดับสุดท้ายคือ การสอนคนอื่น เกิดหลังจากที่ได้มีการเรียนจากวิธีต่างๆ การติวหรือการสอนจะช่วยให้จำได้ถึง 90% สามารถใช้ความรู้ที่มีไปสอนได้ การแสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้แบบต่าง ๆ และประสิทธิภาพที่ได้รับแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การเรียนรู้ด้วยการถ่ายทอดความรู้ (Traditional Passive) ประกอบด้วย การเรียนรู้ในระดับที่ 1-4 ได้แก่ การบรรยาย การอ่าน การได้ดูและได้ยินเสียง การสาธิตการทำให้ดู กลุ่มนี้จะถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่เราได้รับความรู้จากคนอื่น แล้วนำมาสู่ความรู้ของเราแบบ (outside-in) เป็นวิธีที่คนเข้าใจเรื่องนี้นำความรู้เรื่องนั้นมาถ่ายทอดให้เราเป็นการเรียนรู้จากสิ่งที่มี การวิเคราะห์ความรู้มาแล้วในระดับหนึ่ง ผู้เรียนในกลุ่มนี้มักจะเป็นผู้รับมากกว่า ถือเป็นการเรียนแบบ Inductive learning

กลุ่มที่ 2 เรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้เองเป็นทีม (Teaming Active) ประกอบด้วย การเรียนรู้ในระดับที่ 5-7 ในกลุ่มนี้จะมีการพูดคุยกันในกลุ่มย่อย มีการลงมือปฏิบัติจริง และมีการได้ถ่ายทอดสิ่งที่ทำได้ให้คนอื่น เป็นการเรียนรู้ที่ต้องทำความเข้าใจด้วยตนเอง แล้วสะท้อนออกมาด้วยการปฏิบัติ เป็นการเรียนแบบเข้าใจข้างในตัวเราเองก่อนแล้วถึงจะถ่ายทอดให้คนอื่น หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการเรียนแบบสรุปผลที่ได้พบเจอสิ่งที่เห็นสิ่งที่สังเกต แล้วมารวบรวมวิเคราะห์ให้เกิดเป็นแนวคิดหรือหลักการ ถือเป็นการเรียนแบบ Deductive learning

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน มิใช่ ผลจากการตอบสนองจากธรรมชาติ สัญชาตญาณอุบัติเหตุ หรือความบังเอิญ

กระบวนการเรียนรู้ เป็นกระบวนการต่อเนื่องเชื่อมโยงจากการรับรู้ กล่าวคือ เมื่อประสาทสัมผัสกระทบสิ่งเร้าและเกิดความรู้สึกลงไปยังสมอง สมองบันทึกความรู้สึคนั้นไว้เป็นประสบการณ์ และเมื่ออวัยวะรับสัมผัสกระทบกับสิ่งเร้าเดิมอีก สามารถระลึกได้ (Recall) หรือจำได้ (Recognition) ก็ถือว่าเกิดการเรียนรู้ขึ้น

การสอน หมายถึง การนำเอาองค์ความรู้ที่มีมาสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ และเกิดการเรียนรู้

วิจารณ์ พานิช (2556) กล่าวว่า หนังสือ How Learning Works เขาบอกว่าเขาสรุปมาจากผลงานวิจัยหลายพันเรื่องและก็ได้หลัก 7 ประการของการสอนที่ดี ดังนี้

ประการที่ 1 ต้องเข้าใจเรื่องความรู้เดิมของนักเรียน ว่า โลกสมัยนี้นักเรียนแต่ละชั้นความรู้เดิมจะแตกต่างกันมาก ที่สำคัญเด็กจำนวนหนึ่งมีความรู้เดิมที่ผิด ๆ ติดตัว ครูต้องเข้าใจตรงนี้ ต้องหาวิธีตรวจสอบให้พบและก็หาทางแก้ไขอย่างนั้นเด็กจะผิดไปเรื่อย ๆ และพอเรียนชั้นต่อไป เขาก็จะเรียนรู้เรื่องและจะเบื่อเรียน นี่คือหัวใจสำคัญ

ประการที่ 2 การจัดระบบความรู้ ที่เรียกว่า Knowledge Organization มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ คนที่เรียนหนังสือเก่ง ฉลาด เรียนหนังสือดี คือคนที่สามารถจัดระเบียบความรู้ในสมองได้ดี ที่จริงความรู้ไม่ได้อยู่ในสมองเท่านั้น อยู่ทั้งตัว แต่อยู่ในสมองเป็นส่วนใหญ่ต้องจัดระบบความรู้ คนไหนจัดระบบดีคนนั้นก็จะเอาความรู้มาใช้ได้ทันทั่วทั้งที่และถูกกาลเทศะ คนไหนที่ไม่รู้จักวิธีจัดระบบความรู้ คนนั้นก็จะใช้ความรู้ได้ไม่ดีเรียนหนังสือได้ไม่ดี มีวิธีการที่ครูจะต้องช่วย

ประการที่ 3 แรงจูงใจ (Motivation) แต่ที่แรงกว่า ลึกกว่า แรงจูงใจ คือแรงบันดาลใจ (Inspiration) ครูจะต้องมีวิธีและเอาใจใส่ที่จะสร้างแรงจูงใจหรือแรงบันดาลใจให้ลูกศิษย์

ประการที่ 4 การเรียนที่ถูกต้องผู้เรียนต้องเรียนจนรู้จริง เรียกว่า Mastery Learning สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้เด็กไทยเรียนแล้วได้ Mastery Learning อย่างมากที่สุดแค่ 20% หมายความว่ามากกว่า 80% ไม่บรรลุ Mastery Learning และเด็กพวกที่ไม่บรรลุอย่างรุนแรงพอโตขึ้นเขาจะเริ่มเบื่อเพราะการเรียนจะน่าเบื่อ เป็นความทุกข์ยาก เหมือนถูกลงโทษ ขมขื่น ห้องเรียนเป็นชีวิตบัดซบ เขาต้องไปหาความสุขอย่างอื่น เพราะมนุษย์เราต้องการความสุข ความสุขของเขา ก็อาจจะเป็นความสุขชั่วเล่น และชีวิตเขาก็ถูกทำไปเรื่อย ๆ อนาคตก็หมด

ประการที่ 5 การสอนโดยปฏิบัติและป้อนกลับ ครูที่ดีจะร่วมออกแบบการเรียนรู้ว่าต้องการให้เรียนรู้อะไร ออกแบบอย่างไรให้เด็กทำอะไรและเพื่อให้ได้อะไรและวัดได้อย่างไรว่าจะได้ เพื่อจะให้เด็กลงมือปฏิบัติ แต่ว่าปฏิบัติเฉย ๆ ไม่พอ ครูต้อง Feedback นักเรียน ศิลปะของการ Feedback ที่สำคัญที่สุดทำให้การเรียนของเด็กสนุกเป็นการ Rewarding เรียนแล้วเกิดความสุข เกิดความมั่นใจในตัวเอง รู้ว่าตรงไหนตัวเองทำได้ดี รู้ว่าตรงไหนตัวเองจะต้องปรับปรุง ศิลปะการป้อนกลับที่เรียกว่า Feedback นี้สำคัญอย่างยิ่ง

ประการที่ 6 พัฒนาการของนักเรียนและบรรยากาศของการเรียน การเรียนสมัยใหม่เด็กต้องเรียนเป็นทีม เพราะโลกสมัยใหม่นั้น Collaboration สำคัญกว่า Competition ที่จริงแล้ว

ต้องมีทั้ง 2 อย่าง 2Cs: Collaboration Skill และ Competition Skills ทักษะของความร่วมมือกับคนอื่น วิธีสอนทำอะไร ต้องเรียนแบบฝึกและเรียนเอง ก็คือเรียนเป็นทีมเรียกว่า Team Learning นี่คือหลักการเรียนที่สำคัญที่สุดต้องเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มหลายคน ส่วนที่สำคัญยิ่งกว่าวิชาคือพัฒนาการทางอารมณ์ (Emotional Development) พัฒนาการทางสังคม (Social Development) พัฒนาการทางด้านจิตวิญญาณ (Spiritual Development) และพัฒนาการด้านร่างกาย (Physical Development) อาจจะเติมพัฒนาการทางด้านสุนทรียะของจิตใจ เห็นความงามของศิลปะของธรรมชาติ เป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่ง นี่คือการเรียนที่เรียกว่าครบทุกด้านสำหรับพัฒนาการของผู้เรียน

ประการที่ 7 คนที่เรียนรู้ได้ดีจะต้องเป็นผู้ที่สามารถกำกับกับการเรียนรู้ของตนเองได้ (Self-directed Learner) ครูต้องฝึกอันนี้ให้เด็ก ในกระบวนการครูจะต้องสามารถทำให้เด็กเกิดความสามารถหรือทักษะในการกำกับการเรียนรู้ให้กับตัวเอง ที่สำคัญคือให้เด็กรู้ว่าตัวเองมีวิธีการเรียนอย่างไรและปรับปรุงวิธีการเรียนของตัวเองได้

วิจารณ์ พานิช (2555) ได้กล่าวถึงศาสตร์ใหม่สำหรับครูเพื่อศิษย์ ว่า ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองโดยสิ้นเชิงเพื่อให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21” การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนที่ใช้ความรู้ (Knowledge Worker) และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ (Learning Person) ไม่ว่าจะประกอบสัมมาชีพใด มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ และเป็นคนที่ใช้ความรู้ ทักษะสำคัญที่สุดของศตวรรษที่ 21 จึงเป็นทักษะของการเรียนรู้ (Learning Skills) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำต้องเป็นเช่นนี้ก็เพราะต้องเตรียมคนไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัว ต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ด้วย และในขณะเดียวกันก็ต้องมีทักษะในการทำหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องฝึกฝนตนเองให้มีทักษะในการเป็นโค้ชและเป็น “ผู้อำนวย” (Facilitator) ครูต้องเลิกเป็น “ผู้สอน” ผันตัวเองมาเป็นโค้ช หรือ “ผู้อำนวย” ของการเรียนรู้ของศิษย์ ครูต้องไม่ใช่แค่มีใจ เอาใจศิษย์เท่านั้นยังต้องมีทักษะในการ “จุดไฟ” ในใจศิษย์ให้รักการเรียนรู้ ให้สนุกกับการเรียนรู้หรือให้การเรียนรู้สนุกและกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไปตลอดชีวิต ครูจึงต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก” (Teach Less, Learn More) คือครูสอนน้อยลงแต่หันไปทำหน้าที่ออกแบบการเรียนรู้ อำนวยความสะดวก (Facilitate) ชักชวนนักเรียนทบทวนว่า ในแต่ละกิจกรรมของการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้อะไรและอยากเรียนรู้อะไรเพิ่มขึ้นอีก การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามทักษะวิชา ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” (21st Century Skill) สารวิชาก็มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. สารวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย ภาษาแม่และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์วิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก

2. ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)

3. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และการสื่อสารและการร่วมมือ

4. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย นักเรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ประกอบด้วย ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อ และความรู้ด้านเทคโนโลยี

5. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จนักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญประกอบด้วย ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility)

6. ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดการเรียนรู้ 3Rs8Cs และเพิ่ม 2L คือ Learning กับ Leadership ดังนี้

6.1 ทักษะ 3Rs ประกอบด้วย Reading (อ่านออก), (W)riting (เขียนได้), และ (A)rithmetics (คิดเลขเป็น)

6.2 ทักษะ 8Cs ประกอบไปด้วย 1) Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา) 2) Creativity and Innovation (ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) 3) Cross-Cultural Understanding (ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรมและต่างกระบวนทัศน์) 4) Collaboration Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ) 5) Communications Information and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ) 6) Computer and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) 7) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้) 8) Change (ทักษะการเรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง)

6.3 ทักษะ 2Ls ประกอบไปด้วย 1) Learning Skill (ทักษะการเรียนรู้) และ 2) Leadership (ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ)

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์ (2554) กล่าวว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวนักเรียนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงถึงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนามาจากเครือข่ายขององค์กรความร่วมมือเพื่อ

ทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skill) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21 ซึ่งได้พัฒนากรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้านความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อความสำเร็จของนักเรียนทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต

บทบาทของครูในศตวรรษที่ 21

วิจารณ์ พานิช (2556) กล่าวว่า การเรียนในศตวรรษที่ 21 นักเรียนเรียนจากการลงมือปฏิบัติ เช่นเดียวกับครู ครูก็ต้องเรียนจริง ๆ ครูคือนักเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติเหมือนกับครูทำหน้าที่เป็น ครูฝึก Facilitator หรือ “คุณอำนวย” ของการเรียนรู้ของเด็ก โดยที่ครูก็ต้องทำงานเป็นทีมเหมือนกัน การทำงานและเรียนรู้กันเป็นทีมของครู เรียกว่า Professional Learning Community (PLC) ชีวิตครูสมัยใหม่ต้องทำงานเป็นทีมและเรียนรู้เป็นทีม และในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ครูเป็น “คุณอำนวย” หรือ Facilitator หรือ Coach ของการเรียนรู้ของเด็กนั้น ต้องปรึกษาหารือกันตั้งแต่เริ่มต้นวางแผน ซึ่งบทบาทของในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้

- ไม่ตั้งตนเป็น “ผู้รู้” แต่เป็น “ผู้เรียนรู้” เรียนพร้อมกับศิษย์ กล้าสารภาพว่าไม่รู้ เพื่อยุให้ศิษย์ค้น
- เรียนรู้พร้อมกับเพื่อนครู.... PLC เรียนรู้จากการปฏิบัติ การทำหน้าที่ “ครูฝึก” การออกแบบการเรียนรู้ ฯลฯ
- สร้างความรู้ขึ้นใช้เอง เพื่อทำหน้าที่ “คุณอำนวย” และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูและเผยแพร่เป็นผลงานวิชาการ
- เรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโลกเรื่องการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- เป็นนักรุกออกไปใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ในชุมชน ในสถานประกอบการและในโลก
- จัดให้ศิษย์เรียนรู้จากชีวิตจริง....PBL เรียนรู้จากการปฏิบัติ เรียนรู้จากควาซับซ้อน และไม่ชัดเจน
- ส่งเสริมให้ศิษย์สร้างความรู้ขึ้นใช้เอง
- ส่งเสริมให้ศิษย์เรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโลก
- เป็นตัวอย่างและเสวนากับศิษย์เรื่องความดี คุณธรรม จริยธรรม เชื่อมโยงกับเหตุการณ์จริง ชีวิตจริง

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูยุคใหม่ต้องมี Mindset หรือวิธีคิดหรือกระบวนการที่ถูกต้อง คือ ไม่เน้นสอนแต่เน้นจัดการเรียนรู้ทักษะและความรู้ที่จำเป็น และนักเรียนต้องเรียนแบบให้รู้จริง (Mastery Learning) และเน้นลงมือปฏิบัติ (Action Learning) และต้องเลิกจากเรียนเพื่อสอบไปสู่เรียนเพื่อการค้นหาคำตอบของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้บูรณาการไม่ใช่แค่เรียนรู้วิชา ไม่ใช่สอนเพื่อไปสอบให้ได้ ครูต้องเป็นนักประเมินแบบ Assessment เน้นการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) ต้องทำงานและเรียนรู้เป็นทีม (PLC) ครูต้องเลิกเป็น “ผู้สอน” ผันตัวเองมาเป็นโค้ช หรือ “คุณอำนวย” (Facilitator) ของการเรียนรู้ของศิษย์ ต้องปรับจากการสอนไปสู่ Active Learning ครูต้องไม่ใช่แค่มีใจเอาใจศิษย์เท่านั้นยังต้องมีทักษะในการ “จุดไฟ” ในใจศิษย์ คือสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) ให้รักการเรียนรู้ให้สนุกกับการเรียนรู้หรือให้การเรียนรู้สนุกและ

กระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไปตลอดชีวิตต้องให้ได้ Transformative Learning และเกิด Holistic Development พัฒนาครบด้านและพัฒนาทั้งด้านนอกและด้านในคือด้านจิตใจรู้ผิดชอบดีชั่วและสุดท้ายเป็น 21st Century Skills

สรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาได้มีการกำหนดเป็นกฎหมายว่า ครูทุกคนจะต้องใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นความจำเป็นที่ครูทุกคนจะต้องให้ความสนใจทำความเข้าใจและหาแนวทางมาใช้ในการปฏิบัติงานของตนให้ประสบผลสำเร็จตามแนวคิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การจัดการเรียนรู้อยอมรับว่าบุคคลหรือผู้เรียนมีความแตกต่างกันและทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นต้น การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และหมายรวมถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทุกรูปแบบที่เป็นการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม กระบวนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม แสวงหา วิเคราะห์ กิจกรรมการเรียนรู้ทุกชั้นตอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ใช้เป็นแนวในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โรงเรียนจะะเข็วทยาน ปีการศึกษา 2563

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

จากการศึกษาค้นคว้าความหมายของความพึงพอใจได้มีผู้ให้ความหมายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พึง แปลว่า ควร คำว่าพอใจเป็นคำกริยาแปลว่า สมใจ ชอบใจ ดังนั้นคำว่า ความพึงพอใจ จึงแปลว่า ควรชอบใจ ความพึงพอใจจึงควรหมายถึง ความรู้สึกชอบใจ

นิคม ชมพูลง (2545) สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดกิจกรรมนั้น ๆ หรือการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ

โชคชัย ชยธวัช (2547) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับสิ่งที่ตนเองต้องการหรือเป็นไปตามที่ตนเองต้องการและความรู้สึกดังกล่าวนี้จะลดลงหรือไม่เกิด

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึงเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ความพึงพอใจก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ความเข้าใจอันดีต่อกัน และเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งช่วยให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ความรู้สึกนี้จะช่วยจูงใจให้เกิดความรักในงานโดยเฉพาะเมื่อบุคคลนั้นได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งทำให้

ความรู้สึกภาคภูมิใจ มีความกระตือรือร้น มีความรู้สึกมั่นคง และมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างที่ทำให้งานบรรลุตามเป้าหมาย

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

Kotler and Armstrong (2002) รายงานว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจหรือแรงขับเคลื่อน เป็นความต้องการที่กดดันจนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ความต้องการบางอย่างเป็นความต้องการทางชีววิทยาเกิดขึ้นจากสภาวะตึงเครียด เช่น ความหิวกระหายหรือความลำบากบางอย่างเป็นความต้องการทางจิตวิทยาเกิดจากความต้องการการยอมรับ การยกย่องหรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ความต้องการส่วนใหญ่อาจไม่มากพอที่จะจูงใจให้บุคคลกระทำในช่วงเวลานั้น ความต้องการกลายเป็นสิ่งจูงใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นอย่างเพียงพอจนเกิดความตึงเครียด โดยทฤษฎีที่ได้รับนิยามมากที่สุดมี 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์ และทฤษฎีของ ซิกมันด์ ฟรอยด์

2.1 ทฤษฎีแรงจูงใจของอับราฮัม มาสโลว์ ค้นหาวิธีที่จะอธิบายว่าทำไมคนจึงถูกผลักดันโดยความต้องการบางอย่าง ณ เวลานั้น ทำไมคนหนึ่งจึงทุ่มเทเวลาและพลังงานอย่างมากเพื่อให้ได้มาซึ่งความปลอดภัยของตนเองแต่อีกคนหนึ่งกลับทำสิ่งเหล่านั้น เพื่อให้ได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น คำตอบของมาสโลว์ คือความต้องการของมนุษย์จะถูกเรียงตามลำดับจากสิ่งที่กดดันมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด ทฤษฎีของมาสโลว์ ได้จัดลำดับความต้องการตามความสำคัญ คือ

1) ความต้องการทางกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐาน คือ อาหาร ที่พัก อากาศ ยารักษาโรค

2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการเพื่อความอยู่รอดเป็นความต้องการในด้านความปลอดภัยจากอันตราย

3) ความต้องการทางสังคม (Social needs) เป็นการต้องการการยอมรับจากเพื่อน

4) ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) เป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว ความนับถือ และสถานะทางสังคม

5) ความต้องการให้ตนประสบความสำเร็จ (Self actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล ความต้องการทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ

บุคคลพยายามที่สร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับแรกก่อนเมื่อความต้องการนั้นได้รับความพึงพอใจ ความต้องการนั้นก็จะหมดลงและเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลพยายามสร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดลำดับต่อไป ตัวอย่างเช่น คนที่อดอยาก (ความต้องการทางกาย) จะไม่สนใจต่องานศิลปะชิ้นล่าสุด (ความต้องการสูงสุด) หรือไม่ต้องการยกย่องจากผู้อื่น หรือไม่ต้องการแม้แต่อากาศที่บริสุทธิ์ (ความปลอดภัย) แต่เมื่อความต้องการแต่ละขั้นได้รับความพึงพอใจแล้วก็จะมีความต้องการในขั้นลำดับต่อไป

2.2 ทฤษฎีแรงจูงใจของฟรอยด์ ซิกมันด์ ฟรอยด์ ตั้งสมมุติฐานว่าบุคคลมักไม่รู้ตัวมากนักว่าพลังทางจิตวิทยามีส่วนช่วยสร้างให้เกิดพฤติกรรม ฟรอยด์ พบว่าบุคคลเพิ่มและควบคุมสิ่งเร้าหลายอย่าง สิ่งเร้าเหล่านี้อยู่นอกเหนือการควบคุมอย่างสิ้นเชิง บุคคลจึงมีความฝัน พูดคำที่ไม่ตั้งใจพูด มีอารมณ์อยู่เหนือเหตุผลและมีพฤติกรรมหลอกหลอนหรือเกิดอาการวิตกกังวลอย่างมาก

3. ความสำคัญของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการเรียนของผู้เรียนเป็นความรู้สึกที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในทางบวก เป็นความสุขของบุคคล ความพึงพอใจทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นในการเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของความพึงพอใจไว้ดังนี้

พยอม วงศ์สารศรี (2551) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความพึงพอใจไว้ว่า บุคคลแต่ละคนจะทำงานเต็มที่ตามความสามารถหรือศักยภาพของตนหรือไม่นั้นมักจะขึ้นอยู่กับว่าคุณค่าที่บุคคลผู้นั้นมีความเต็มใจที่จะทำงานแค่ไหน ถ้ามีความพอใจในงานหรือมีสิ่งจูงใจที่ตรงกับความต้องการของเขา ความพอใจหรือสิ่งจูงใจนั้นก็จะเป็แรงกระตุ้นให้เขาทำงานเต็มที่

สมบุญ พรธนาภพ (2550) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความพึงพอใจไว้ว่าเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของบุคลากร ดังนี้

- 1) ความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
- 2) เห็นประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนตัว
- 3) ความตั้งใจ เอาใจใส่ และรู้จักรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
- 4) ความรู้สึกห่วงกังวลต่อผลที่จะเกิดจากการหยุดงานของตนคือไม่ขาดหรือหยุดงานโดยไม่จำเป็น

5) ความพร้อมที่จะรับอาสาในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อส่วนรวม

6) ความพร้อมเพรียงในการหมั่นปรึกษาเกี่ยวกับเตรียมงานและการแก้ปัญหาต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความสำคัญของความพึงพอใจมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่จะทำให้เกิดความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความรู้สึกที่ดีประทับใจทำให้เกิดความร่วมมือกันในการดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้งานประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน

4. การวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนจะเกิดผลได้หรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาถึงหลาย ๆ ด้าน ซึ่งประกอบด้วยระดับความรู้สึกของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนในมิติต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล ในการวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีแบบวัดเป็นมาตรา 5 ชั้น โดยการกำหนดค่าระดับ เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือในลักษณะอื่น ๆ ที่มี 5 ระดับ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยแต่ละขั้นตอนเป็นการบอกน้ำหนักการประเมินของข้อความต่าง ๆ ที่ได้กำหนดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นออกมา ซึ่งมีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างดังนี้

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2553) ได้กล่าวว่า ในการวัดความพึงพอใจเราสามารถวัดได้ โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า แบบวัด คำว่าแบบวัดนี้เป็นคำกลางใช้แทนความหมายของเครื่องมือ รวบรวมข้อมูลทั่วไป ทั้งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินค่า แบบทดสอบวัดความรู้ วัดความถนัด และวัดพฤติกรรม ดังนั้นในการวัดความพึงพอใจเราจึงสามารถสร้างแบบสอบถามความ พึงพอใจของผู้ตอบได้โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีสนับสนุน แบบวัดความพึงพอใจจึงจะมีคุณภาพ สามารถวัดได้ตรงกับความต้องการของผู้ศึกษา การวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธีดังนี้

1) การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าว อาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหาร การควบคุมงาน เงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้น

2) การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิค และวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้

3) การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่า จะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

สมนึก ภัททิยนิ (2553) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจเป็นมาตราส่วนประมาณค่าเป็นเครื่องมือที่ครูใช้ประเมินผู้เรียน และผู้เรียนใช้ในการประเมินหรือพิจารณาตนเองหรือสิ่งอื่น ๆ ใช้ทั้งในการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมทักษะต่าง ๆ และพฤติกรรมด้านจิตพิสัย เช่น เจตคติ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ความสนใจ มุ่งให้ผู้ตอบประเมินข้อความที่ถามออกมาเป็นระดับเพียงคำตอบเดียวจากมาตราส่วนประมาณค่าที่มีระดับความเข้ม ตั้งแต่ 3 ระดับขึ้นไป

สุรวาท ทองบุ (2553) ได้เสนอแนวทางการวัดความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้ แบบทดสอบ และแบบสำรวจ สามารถสรุปได้ดังนี้

1) แบบสอบถาม หมายถึง ชุดของคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนตอบลงในแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นการกรอกข้อความ รูปภาพหรือสัญลักษณ์ การสร้างแบบสอบถามที่ดีต้องอาศัยการกำหนดจุดมุ่งหมายที่จำเพาะและชัดเจนรวมทั้งข้อความที่ใช้ต้องเป็นภาษาที่ดีและเข้าใจง่าย รูปแบบของแบบสอบถามต้องน่าสนใจ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ สามารถแบ่งประเภทของแบบสอบถามได้ 2 ประเภท คือ

(1) แบบสอบถามปลายเปิด เป็นแบบสอบถามที่ไม่กำหนดคำตอบไว้ตายตัว เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความรู้สึกรหรือความคิดเห็นอย่างเต็มที่

(2) แบบสอบถามแบบปลายปิด เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อความหรือ ข้อคำถามที่กำหนดตัวเลือก หรือคำตอบที่คาดว่าจะเป็นไปได้ เพื่อให้ผู้ตอบได้เลือกคำตอบที่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือตรงกับความรู้สึกของตนเอง

2) แบบสำรวจ หรือแบบตรวจสอบรายการ เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันมาก ประกอบด้วย บัญชีรายการของสิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งจะให้ผู้ตอบได้ตอบในลักษณะให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง แบบสำรวจจะช่วยให้ทราบว่า มีสิ่งต่าง ๆ หรือมีการกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นตาม รายการที่กำหนดหรือไม่

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจสามารถใช้เครื่องมือวัดได้หลายแบบ เช่น วิธีการสังเกต พฤติกรรม กิริยาท่าทาง การแสดงออก โดยการสังเกตอย่างมีระบบแบบแผน การสัมภาษณ์ ซึ่งต้องอาศัยเทคนิควิธีการสัมภาษณ์ที่ดีจึงจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง การใช้แบบสอบถาม ข้อมูลจำนวนมาก ๆ มักใช้แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) ประกอบด้วยชุดของคำถามและมีตัวเลือก 5 ตัวเลือก สำหรับการเลือกตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด หรือเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือในลักษณะอื่น ๆ ที่มี 5 ระดับ โดยแต่ละขั้นตอนเป็นการบอกน้ำหนักการประเมินของข้อความต่าง ๆ ที่ได้กำหนดให้ผู้ตอบ

แสดงความคิดเห็นออกมา เพื่อต้องการทราบความคิดเห็น และอีกอย่างยังสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ เป็นต้น

5. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้ประเมินได้สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากตำราวัดผลทางการศึกษาของ สมนึก ภัททิยธนี (2545) มีลำดับการสร้างดังนี้

1) ศึกษาข้อความแสดงถึงความพึงพอใจและสร้างแบบสอบถาม จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) โดยกำหนดระดับคะแนนของความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ระดับ 5, 4, 3, 2, 1 และกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ระดับ 5 4.51-5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 3.51-4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

ระดับ 3 2.51-3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 1.51-2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ระดับ 1 1.00-1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

2) การกำหนดข้อความในแบบสอบถามควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1) ข้อความแสดงถึงความรู้สึก ความเชื่อหรือความตั้งใจในการกระทำสิ่งหนึ่ง สิ่งใดลงไปไม่ใช่เป็นข้อเท็จจริง

2.2) ข้อความต้องสั้น เข้าใจง่ายและชัดเจน ข้อความมีคุณภาพจะใช้ 10-15 ข้อความ

2.3) นำเสนอแบบสอบถามให้ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นทั้ง 15 ข้อ ไปหาคำอำนาจจำแนกและเลือกข้อความ 10 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น

2.4) พิมพ์เป็นฉบับจริง นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

จากนิยามดังกล่าวสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกรักชอบในสิ่งที่ สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง ความพึงพอใจก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ความเข้าใจอันดี ต่อกัน และเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ความรู้สึกนี้จะ ช่วยจูงใจ ให้เกิดความรักในงานโดยเฉพาะเมื่อบุคคลนั้นได้มีส่วนร่วมในนโยบาย วัตถุประสงค์การทำงานในองค์กร ซึ่งทำให้มีความรู้สึกภาคภูมิใจ มีความกระตือรือร้น มีความรู้สึกมั่นคง และมีความมุ่งมั่นที่จะอุทิศตนและทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มที่แล้งงาน ทุกอย่างจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ความสำคัญของความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้งาน สำเร็จโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ นอกจากผู้บริหารจะดำเนินการให้ ผู้ปฏิบัติงานให้บริการเกิดความพึงพอใจในการทำงานแล้ว ยังจำเป็นต้องดำเนินการที่จะให้ผู้มาใช้ บริการเกิดความพึงพอใจด้วย เพราะความเจริญเติบโตของงานบริการ ปัจจัยที่เป็นตัวบ่งชี้ คือ จำนวน ผู้มาใช้บริการ ดังนั้นผู้บริหารที่ชาญฉลาดจึงควรอย่างยิ่งที่จะศึกษา ให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ การวัดระดับความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การให้บริการ ขององค์กร ประกอบกับระดับความรู้สึกของผู้มารับบริการในมิติต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล การวัดระดับ

ความพึงพอใจ สามารถกระทำได้หลายวิธีเช่น 1) การใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยการขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลที่ต้องการวัด แสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนด 2) การสัมภาษณ์ ต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ที่จะจูงใจให้ผู้ตอบคำถามตอบตามข้อเท็จจริง และ 3) การสังเกตเป็นการสังเกตพฤติกรรมทั้งก่อนการรับบริการ ขณะรับบริการและหลังการรับบริการ การวัดโดยวิธีนี้จะต้องกระทำอย่างจริงจังและมีแบบแผนที่แน่นอน จะเห็นได้ว่า การวัดความพึงพอใจต่อการให้บริการนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับความสะดวก เหมาะสม ตลอดจนจุดมุ่งหมายของการวัดด้วย จึงจะส่งผลให้การวัดนั้นมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือได้

บริบทโรงเรียนจระเข้วิทยายน

โรงเรียนจระเข้วิทยายน ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 10 ตำบลจระเข้ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40240 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีนักเรียนทั้งหมดจำนวน 428 คน ครูผู้สอน 27 คน

วัฒนธรรมองค์กร	ทำให้ดู อยู่ให้เห็น เย็นให้สัมผัส ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง
อัตลักษณ์	ยิ้มไหว้ ทายัก รักพอเพียง
เอกลักษณ์	กิจกรรมเด่น เน้นคุณธรรม นำวิชาการ
คำขวัญประจำโรงเรียน	ขยัน สามัคคี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้
ปรัชญาของโรงเรียน	ปัญญา โลกสมิ ปชโซโต ปัญญาเป็นแสงสว่างแห่งโลก

วิสัยทัศน์

โรงเรียนเป็นองค์กรวิถีใหม่วิถีคุณภาพ บริหารจัดการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ยึดหลักธรรมาภิบาล ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ครูและผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีความปลอดภัย มีทักษะในศตวรรษที่ 21 สู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของคนไทย 4.0 ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บนชีวิตปกติวิถีใหม่

พันธกิจ

1. น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย มีคุณภาพตามความถนัด มีสมรรถนะ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 (3R8C) ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข
3. ส่งเสริม พัฒนาครูให้มีสมรรถนะเป็นผู้บริหารการเรียนรู้
- 4.0 เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
4. บริหารจัดการศึกษามุ่งผลสัมฤทธิ์ ยึดหลักธรรมาภิบาล สร้างโอกาส ความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
5. พัฒนาการบริหารจัดการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG)
6. พัฒนาโรงเรียนเป็นองค์กรวิถีใหม่วิถีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีประสิทธิภาพ สร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง

เป้าประสงค์

1. โรงเรียนน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน 2. ผู้เรียนเป็นคนดีมีวินัย มีคุณภาพตามความถนัด มีสมรรถนะ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข 3. ผู้บริหาร ครูมีสมรรถนะเป็นผู้บริหารการเรียนรู้ 4.0 เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4. การบริหารจัดการศึกษามุ่งผลสัมฤทธิ์ ยึดหลักธรรมาภิบาล สร้างโอกาส ความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี 5. การบริหารจัดการ การศึกษาพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน 6. โรงเรียนเป็นองค์กรวิถีใหม่วิถีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีประสิทธิภาพ สร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง

กลยุทธ์ (Strategic)

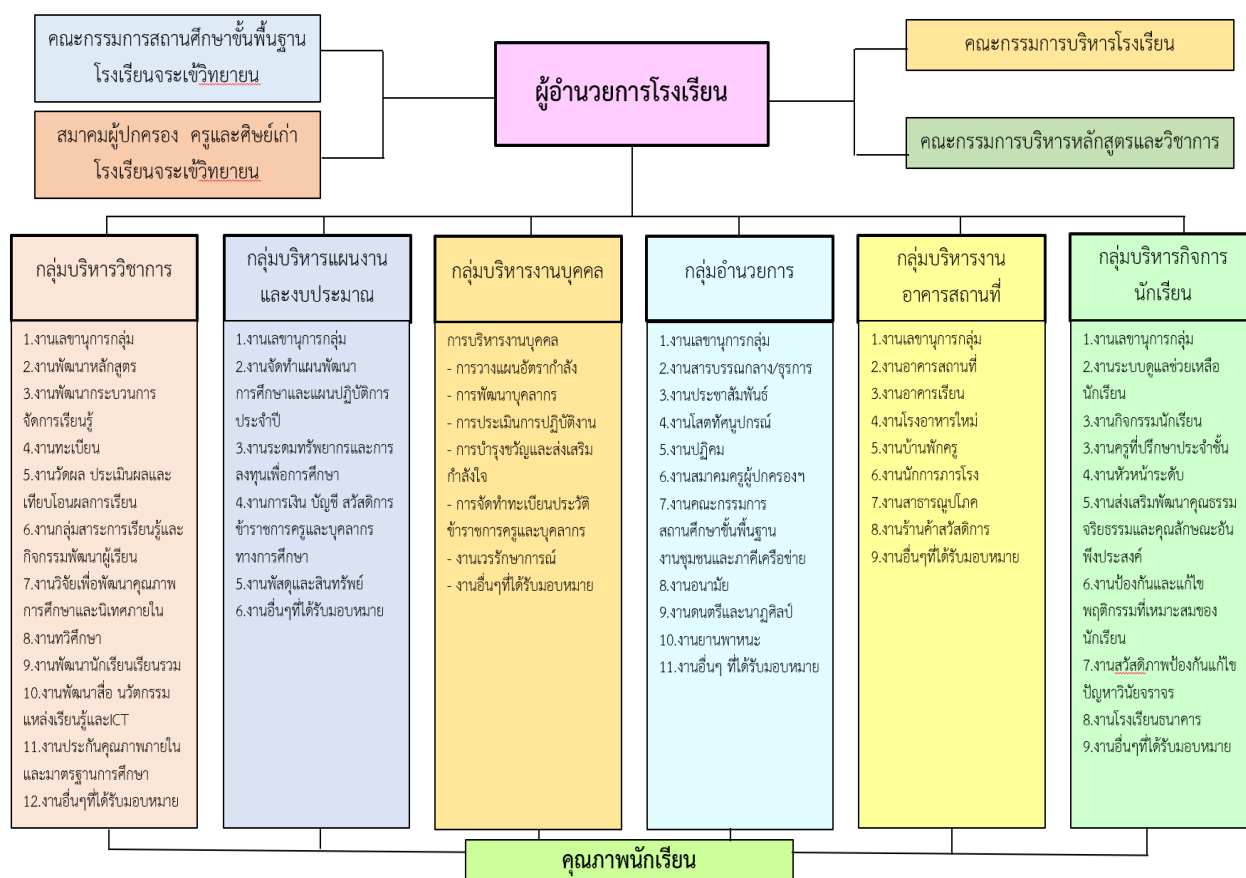
1. พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร.10 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. ผู้เรียนเป็นคนดี มีวินัย มีคุณภาพตามความถนัด มีสมรรถนะ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข 3. ผู้บริหาร ครูมีสมรรถนะเป็นผู้บริหารการเรียนรู้ 4.0 เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 4. การบริหารจัดการศึกษามุ่งผลสัมฤทธิ์ ยึดหลักธรรมาภิบาล สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลสู่ชีวิตปกติวิถีใหม่ (New Normal) 5. การบริหารจัดการศึกษาพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) 6. โรงเรียนเป็นองค์กรวิถีใหม่วิถีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีประสิทธิภาพ สร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง

จุดเน้น (Focus Point)

1. ด้านผู้เรียน : ผู้เรียนได้รับโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติ ฉลาดใช้เทคโนโลยี มีสมรรถนะ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข 2. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา : มีสมรรถนะเป็นผู้บริหารการเรียนรู้ 4.0 เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 3. ด้านบริหารจัดการ : สถานศึกษาเป็นองค์กรวิถีใหม่วิถีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีประสิทธิภาพ มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา มุ่งผลสัมฤทธิ์ ยึดหลักธรรมาภิบาลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีเครือข่ายที่เข้มแข็ง

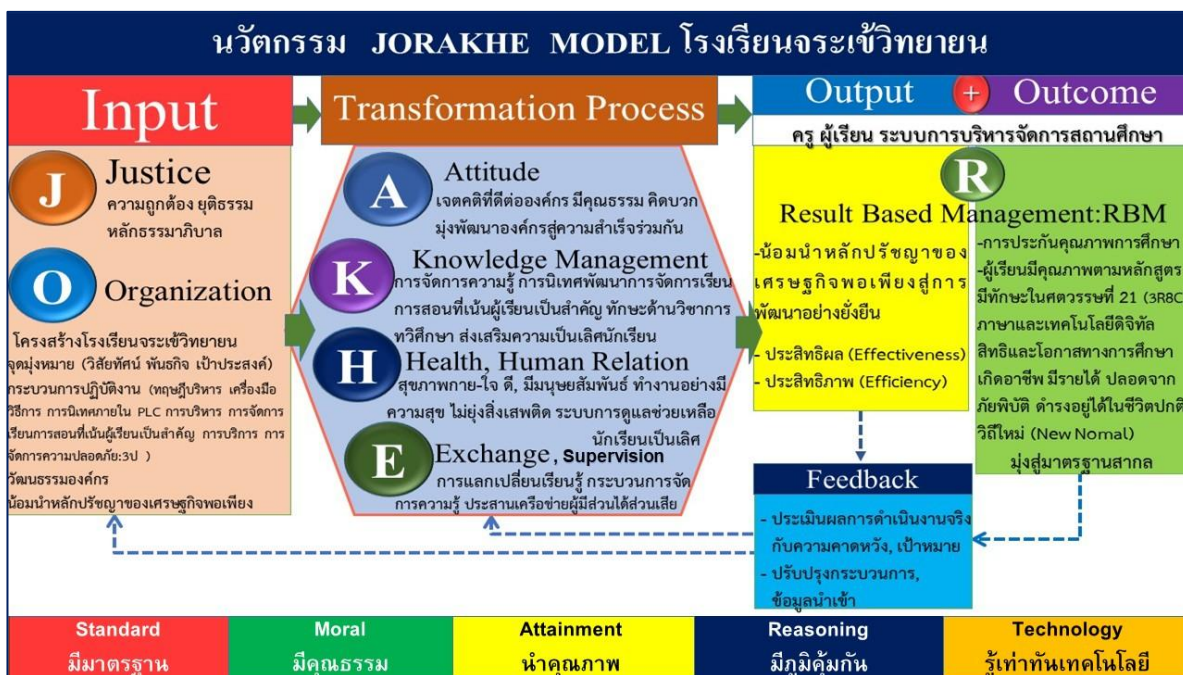
โรงเรียนจะเข้วิทยายน ได้มุ่งมั่นพัฒนาสถานศึกษาการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีความท้าทายหลายด้าน การบริหารจัดการสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ตามภารกิจการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป โดยที่ต้องนำพาคณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ด้วยการกำกับ ดูแล พัฒนาร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ทุกคนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ผู้วิจัยยึดนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 นวัตกรรม SIAO Model ด้วยกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 (PLC-KKsec25 Model) นโยบายจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเชื่อมโยงนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ตามบริบทของโรงเรียนจะเข้วิทยายน โดยกำหนดเป็นนวัตกรรม JORAKHE Model ในการบริหารจัดการศึกษาได้แบ่งกลุ่มงานออกเป็น 6 กลุ่ม ดังภาพที่ 22

โครงสร้างสายการบริหารงานภายในโรงเรียนจระเข้วิทยายน

ภาพที่ 22 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนจระเข้วิทยายน
(ที่มา: โรงเรียนจระเข้วิทยายน, 2563)

จากภาพประกอบที่ 6 จะมีกลุ่มงานทั้งหมด 6 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารแผนงานและงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานอาคารสถานที่ และกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน บริหารจัดการศึกษาในรูปคณะกรรมการ มีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ มีคณะกรรมการกำกับ ส่งเสริม คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง ครูและศิษย์เก่าโรงเรียนจระเข้วิทยายน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM : School Based Management) ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใช้ห้องเรียนเป็นฐาน (SBM : Student Based Management) เน้นห้องเรียนคุณภาพ เป้าหมายคือคุณภาพนักเรียน โดยใช้นวัตกรรม JORAKHE Model ในการขับเคลื่อนบริหารจัดการศึกษา แสดงดังภาพที่ 23

ภาพที่ 23 นวัตกรรม JORAKHE Model
 (ที่มา: โรงเรียนจระเข้วิทยายน, 2563)

จากภาพประกอบที่ 7 สรุปกระบวนการเชิงระบบ I-P-O ได้ดังนี้

Input: ข้อมูลนำเข้า: เข้าใจ ประกอบด้วย 1) Justice ความถูกต้อง ยุติธรรม หลักธรรมาภิบาล กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) Organization: โครงสร้างโรงเรียนจระเข้วิทยายน จุดมุ่งหมาย (วิสัยทัศน์, พันธกิจ เป้าประสงค์, ยุทธศาสตร์, จุดเน้น, ผลลัพธ์) กระบวนการปฏิบัติงาน (ทฤษฎีการบริหาร เครื่องมือ วิธีการ การนิเทศภายใน PLC การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริการการจัดการความปลอดภัย)

Process: เข้าถึง Transformation Process เป็นกระบวนการดำเนินงานกระบวนการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 1) Attitude เจตคติที่ดีต่อองค์กร มีคุณธรรม คิดบวก มุ่งพัฒนาองค์กรสู่ความสำเร็จร่วมกัน มีเป้าหมายเดียวกัน 2) Knowledge Management การจัดการความรู้การนิเทศพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทักษะด้านวิชาการ วิชาชีพ ส่งเสริมความเป็นเลิศนักเรียน 3) Health, Human Relation สุขภาพกาย-ใจดี, มีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเลิศ 4) Exchange, Supervision การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการจัดการความรู้ ประสานเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Output, Outcome: พัฒนา ครู ผู้เรียน ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา Result Based Management: RBM การบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ได้ Output และ Outcome คือ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยหลัก 2 เงื่อนไข 3 หลักการ 4 มิติที่ใช้ความเข้าใจ การเข้าถึง และการพัฒนาเป็นแนวทาง อาศัยหลักการมีส่วนร่วม เกิดประสิทธิผล (Effectiveness) ประสิทธิภาพ (Efficiency) การประกันคุณภาพการศึกษา ผู้เรียนมีคุณภาพตามหลักสูตร มีทักษะในศตวรรษที่ 21 (3R8C) ภาษา เทคโนโลยีดิจิทัล สิทธิและโอกาส

ทางการศึกษา เกิดอาชีพมีรายได้ พึ่งพาตัวเองได้ ปลอดภัยจากภัยพิบัติ ดำรงอยู่ได้ในชีวิตประจำวัน อย่างมีความสุข ผลลัพธ์คนไทย 4.0 มุ่งสู่มาตรฐานสากล

Feedback: เป็นการสะท้อนผล เทียบเคียง ประเมินผลการดำเนินงานจริงกับความคาดหวัง หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ เกิดประสิทธิผลมีประสิทธิภาพ อาจมีการปรับกระบวนการหรือข้อมูลนำเข้า JORAKHE MODEL เน้นหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (RBM) รูปแบบการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายงาน น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาและจัดการศึกษาในสถานศึกษาในทุกด้านทุกมิติ (Whole School Approach) รวมถึงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้เป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักคิดหลักปฏิบัติในการทำงานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมและบ่มเพาะอุปนิสัยและคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งทางกายภาพ วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมและเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมและพัฒนาครูด้านภาษาและการจัดการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล มีการเข้าทดสอบทักษะภาษาอังกฤษ ตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEER) เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีวัฒนธรรมองค์กร คือ “ทำให้ดู อยู่ให้เห็น เป็นให้สัมผัส ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง” โดยมีหลักธรรมกำกับ มุ่งพัฒนานักเรียน ให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีคุณภาพและเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีคุณธรรมนำความรู้ มีทักษะชีวิตและทักษะในโลก ศตวรรษที่ 21 ฉลาดใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สู่การปฏิบัติ “ระเบิดจากข้างใน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มีเป้าหมายที่สำคัญและชัดเจนคือ “คุณภาพผู้เรียน 3R8C” มีความสำนึกรู้ ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM : School Based Management) ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ห้องเรียนเป็นฐาน (SBM : Student Based Management) เน้นห้องเรียนคุณภาพ Active Learning ให้มีความสำคัญต่อความประหยัด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีการวัดผลการปฏิบัติงานด้วยตัวชี้วัด (KPI) อย่างเป็นรูปธรรม สามารถควบคุมทิศทางการดำเนินงานให้มุ่งสู่วิสัยทัศน์ ด้วยกระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA มีการเทียบเคียงและสร้างเครือข่ายการศึกษา กำกับด้วยหลักธรรมาภิบาล กระบวนการปฏิบัติงาน (OBECQA) เชื่อมโยงกับอนาคตประเทศไทยสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

แนวทางการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนจะเข้วิทยายน

ในการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารและครูได้ขับเคลื่อนโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยใช้วัฏกรรม JORAKHE Model และดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ด้วยกระบวนการการนิเทศภายในผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ได้แก่ 1) Survey 2) Setting Goal 3) Strategies 4) Supporting 5) Start of internal Supervision 6) Summarize 7) Share และ 8) Sustainable ในช่วงระยะเวลาปีการศึกษา 2561-2563 เป็นระยะเวลาในการเร่ง

พัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการและทักษะที่จะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงวางแผนเตรียมการ โดยศึกษาประเมินความสามารถและความต้องการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอน กำหนดเป็นโครงการที่ต้องตระหนักเน้นให้เห็นความสำคัญจำเป็นและดำเนินงานตามแผนงานโครงการ โดยมีรายละเอียดของการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผนโครงการ (Plan) ได้แก่

1.1 Survey หมายถึง การสำรวจวิเคราะห์สภาพบริบทโรงเรียน ความต้องการสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน

การสำรวจวิเคราะห์สภาพบริบทโรงเรียน ความต้องการเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis และการพิจารณาปัจจัยนำเข้าจุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1.1.1 วิเคราะห์ สภาพปัจจุบันและบริบทของโรงเรียนจะเข้วิทยายน ด้านผู้เรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และบริบทโดยรอบสถานศึกษา รวบรวมโอกาส อุปสรรค ข้อดี ข้อด้อยของสถานศึกษา

1.1.2 สำรวจความต้องการ ความรู้ความเข้าใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเรื่องการนิเทศภายในและการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน

1.2 Setting Goal หมายถึง เลือกประเด็นปัญหาภายใต้การมีส่วนร่วม แล้วกำหนดเป้าหมายที่จะแก้ไขหรือพัฒนาร่วมกัน

การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เกิดจากการประชุมวางแผน เพื่อให้เกิดเป้าหมายที่ชัดเจน มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้ดำเนินงานและกิจกรรมมีความเข้าใจ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1.2.1 ศึกษาข้อมูลแผนปฏิบัติการประจำปี รายงานประเมินผลตนเอง รายงานผลการดำเนินโครงการ แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา รายงานผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รายงานการใช้งบประมาณ รายงานการประชุมคณะครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษาข้อมูลจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่มีส่วนในการร่วมจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดและแนวทางในการพัฒนางาน

1.2.2 ประชุมคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจะเข้วิทยายน เพื่อชี้แจงหลักการ แนวคิด ความสำคัญของนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของการดำเนินโครงการ

1.2.3 ประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) และประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เพื่อศึกษาความเหมาะสมและกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดทำโครงการ

1.3 Strategies หมายถึง การวางแผน ออกแบบ ร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อกำหนด กระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนเพื่อแก้ปัญหาในโรงเรียน ซึ่งแนวทางที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น ศึกษาดูงาน พัฒนาความรู้ การอบรม และการศึกษาด้วยตัวเอง

2. ขั้นตอนโครงการ (Do) ได้แก่

2.1 Supporting หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินโครงการและกิจกรรมนิเทศภายในมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริม สนับสนุน ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย โดยดำเนินโครงการและกิจกรรมนิเทศภายในที่มีอย่างหลากหลายและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

2.1.1 ให้การอบรมและนำคณะครูไปศึกษาดูงานและรวบรวมข้อมูลวิธีการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จจากสถานศึกษาต้นแบบการบริหารจัดการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนโครงการ

2.2.2 จัดปรับปรุงสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์รอบโรงเรียนให้พร้อมเป็น แหล่งเรียนรู้และสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

2.2.3 ระดมทรัพยากรและจัดหาเอกสารหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อประเภท เทคโนโลยี จัดหาคอมพิวเตอร์และจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนที่เหมาะสม จัดหา สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุสำนักงาน ทรัพยากรและงบประมาณที่เอื้ออำนวยต่อการ ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและเพื่อการแสวงหาความรู้และการจัดการเรียนการสอนที่มีมาตรฐาน

2.2.4 จัดกิจกรรมจัดการความรู้ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง บุคลากรในโรงเรียนและวิทยากร ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเพื่อนำความรู้มาประมวลจัดเก็บใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารจัดการในสถานศึกษา เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (PLC)

2.2.5 ดำเนินกิจกรรมตามโครงการควบคู่กับกิจกรรมของโครงการ ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ซึ่งเป็นโครงการสนับสนุนจำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่กิจกรรม การอบรมให้ความรู้ กิจกรรมประชุมเพื่อปรึกษาหารือ กิจกรรมการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) กิจกรรมสังเกตการสอนเชิงระบบแบบผสมผสาน กิจกรรมการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring)

2.2 Start of internal Supervision หมายถึง การปฏิบัติการณ์ภายในขั้นตอนนี้เป็นบทบาทของฝ่ายบริหารเป็นผู้เอื้ออำนวยการให้ความสะดวกและสนับสนุนให้สามารถดำเนินการ ตามแผนของโรงเรียนที่ได้ออกแบบไว้ เช่น นิเทศ ติดตาม สนับสนุนงบประมาณ กิจกรรม Coaching mentoring กิจกรรมการสังเกตชั้นเรียน กิจกรรมการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) กิจกรรมสังเกตการสอนเชิงระบบแบบผสมผสานและกิจกรรมการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) เป็นต้น

การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การพัฒนา การแก้ปัญหา กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบ ซึ่งโรงเรียนจะเข้าวิทยากรได้พัฒนากลไกในการปฏิบัติงาน เน้นการมีส่วนร่วม มีคณะทำงาน

รับผิดชอบ มีกระบวนการทำงานอย่างมีระบบและมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผล ดังจะเห็นได้จากโครงการ คำสั่ง และรายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ

3. ขั้นการตรวจสอบประเมินผล (Check) ได้แก่

3.1 Summarize หมายถึง การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน เป็นไปอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีการรายงานผลการดำเนินงาน มีการติดตามตรวจสอบและประเมินผล งานตามแผน โดยใช้เครื่องมือการตรวจสอบที่มีคุณภาพ มีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

3.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน

3.1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม นิเทศ การดำเนินกิจกรรม โครงการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูตามแผนปฏิบัติการ

3.1.3 ประชุมคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการกิจกรรมตามนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ให้คำแนะนำชี้แนะ การปรึกษาหารือ เพื่อให้การดำเนิน กิจกรรมตามโครงการสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.4 คณะกรรมการดำเนินกิจกรรมในแต่ละโครงการติดตามประเมิน การดำเนินงานของตนเอง โดยดำเนินการตามรูปแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามวัตถุประสงค์สูงสุด เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ ได้แก่ แบบรายงานการดำเนินงานกิจกรรม โครงการ แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรม/โครงการ รายงานสรุปโครงการ ทั้งให้ผู้เกี่ยวข้อง ยึดหลักคำถามเป็นแนวทางในการตรวจสอบหรือประเมินการปฏิบัติงาน

3.2 Share หมายถึง หมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การสะท้อนผล การใช้ กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ เช่น ก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนา และ หลังการพัฒนา โดยมีประเด็นในการทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือ ทำอะไร - ผลเป็นอย่างไร - ปัญหา อุปสรรค/ข้อเสนอแนะในขั้นตอนนี้ ทำตามระยะเวลาที่กำหนดให้ มีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

3.2.1 มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผลการดำเนินงาน ตระหนักและรู้ สถานภาพความสำเร็จ การให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน การสร้างขวัญและกำลังใจ

3.2.2 ได้นำผลการประเมินมาพัฒนาแผนและมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก

3.2.3 มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการในแต่ละกิจกรรม ร่วมสรุปรายงานผลการดำเนินงาน จัดทำแบบสรุปรายงาน ผลการดำเนินงานเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง จัดทำสรุปรายงานเป็นรูปเล่มเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศแนวทางในการพัฒนางานในรอบปีต่อไป

4. ขั้นการปรับปรุงโครงการ (Act) ได้แก่

4.1 Sustainable หมายถึง การพัฒนาสู่ความยั่งยืน โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ต้องมีบทบาทรับผิดชอบในงานหรือกิจกรรมที่ดำเนินการ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและ ยั่งยืน สร้างแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระหว่างครู และผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการขยายผลการดำเนินงานไปยังโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย

จากแนวคิดโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทย์ายน ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA โดยใช้กระบวนการดำเนินโครงการ

นิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ได้แก่ 1) Survey 2) Setting Goal 3) Strategies 4) Supporting 5) Start of internal Supervision 6) Summarize 7) Share และ 8) Sustainable

ซึ่งทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเสริมสร้างสมรรถนะความรู้ (Knowledge) ทักษะความสามารถ (Process) คุณลักษณะของครูและนักเรียนที่จำเป็นต่อการดำเนินงานหรือกิจกรรม (Attributes) การนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยานิพนธ์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

มาเรียม นิลพันธุ์ (2554) วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่ มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อประเมินความรู้ความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ 2) เพื่อประเมินสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ 2.1) การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ 2.2) การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล และ 2.3) การดำเนินการแผนการนิเทศ 3) เพื่อประเมินคุณลักษณะและพฤติกรรมการนิเทศของศึกษานิเทศก์ และ 4) เพื่อเสนอรูปแบบการนิเทศและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ เป็นงานวิจัยการประเมินโครงการ (Evaluation Research) ประเภทผสมผสานวิธี (Mixed Methods) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อความรู้ความเข้าใจ ความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์จากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และหัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา 2) ประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์สำหรับศึกษานิเทศก์ 3) แบบสัมภาษณ์คุณลักษณะศึกษานิเทศก์สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน 4) ประเด็นสนทนากลุ่มคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์สำหรับครูอาจารย์ในโรงเรียน 5) แบบสอบถามคุณลักษณะศึกษานิเทศก์สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา 6) แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย 7) แบบประเมินแผนพัฒนารายบุคคล 8) แบบบันทึกสาระสำคัญแผนดำเนินการนิเทศของศึกษานิเทศก์ 9) แบบประเมินคุณลักษณะและพฤติกรรมของศึกษานิเทศก์แบบออนไลน์ (Online) 10) แบบสัมภาษณ์ผู้กำหนดนโยบายและแนวคิดสู่การปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถปฏิบัติงานในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การวิจัยสื่อและเทคโนโลยี มีความสามารถในการให้ความรู้และเสริมสร้างความเข้าใจในการให้ปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ กำกับติดตามงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพครูเพื่อขยายผลสู่นักเรียนให้มีคุณภาพ เป็นผู้ประสานขยายผลและถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ เป็นผู้วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

มีความรู้ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การสื่อสาร และทำงานเป็นทีม 2) สมรรถนะของศึกษานิเทศก์ ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และสามารถตั้งชื่อเรื่องงานวิจัยได้อยู่ในระดับสูง งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) ร่วมกับวิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพเข้าไปเสริมวิธีการเชิงปริมาณ สมรรถนะด้านการเขียนแผนพัฒนาตนเอง มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และเขียนได้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ และความสามารถในการทำวิจัย และส่วนใหญ่ใช้วิธีการพัฒนาโดยการอบรม ด้านแผนดำเนินการนิเทศพบว่าส่วนใหญ่ให้ความรู้แก่ครูในเรื่องของแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้วิธีการนิเทศตามวงจร PDCA และ PIDRE และกลายามิตรนิเทศ 3) คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ พบว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือ (1) มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำอยู่ในระดับปริญญาโท (2) มีบุคลิกความเป็นนักวิชาการ และมีความเป็นผู้รู้ (3) เคยมีประสบการณ์ในการสอนหรือ เคยเป็นผู้บริหารสถานศึกษามาก่อน (4) มีความเข้าใจการจัดการศึกษาตามหลักการเรียนรู้และมีความเข้าใจนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (5) มีความรู้ด้านการนิเทศการศึกษา การทำวิจัยเชิงปริมาณ และนวัตกรรมการศึกษา (6) มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง (7) มีจิตอาสาและมีความเป็นกัลยาณมิตร ส่วนคุณลักษณะที่ควรปรับปรุง คือ 1) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการทำวิจัยเชิงคุณภาพ 2) ความชำนาญเฉพาะกลุ่มสาระวิชา 3) ความเชี่ยวชาญในด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศ และพฤติกรรมนิเทศ พบว่า 1) ศึกษานิเทศก์ไปนิเทศตามโรงเรียนโดยเฉลี่ยภาคเรียนละ 2 ครั้ง 2) ศึกษานิเทศก์เป็นผู้นำนโยบายจากสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่โรงเรียน 3) ศึกษานิเทศก์เป็นผู้จัดการฝึกอบรมในการพัฒนาครู 4) ศึกษานิเทศก์มีพฤติกรรมนิเทศด้วยหลักกัลยาณมิตร 4. รูปแบบการนิเทศของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองบริบทของแต่ละเขตพื้นที่ ควรเป็นรูปธรรม โดยใช้การนิเทศแบบบริบทเป็นฐาน (Context based Supervision) และการนิเทศแบบวิจัยเป็นฐาน (Research based Supervision) โดยมีกระบวนการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย 1) วิจัยตามบริบท (Research by Context) 2) ร่วมวางแผน (Planning) 3) ร่วมดำเนินการ (Doing) 4) ร่วมสะท้อนกลับ (Reflecting) 5) ร่วมประเมินผล (Evaluating) และ 6) ร่วมปรับปรุงและพัฒนา (Improving and Developing) โดยมีการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Workshop) ในทุกขั้นตอนของการนิเทศและคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์หรือมืออาชีพคือ ควรเป็นผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ (Coach) เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) เป็นผู้วิจัย (Researcher) เป็นผู้พัฒนา (Developer) ศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ควรมีลักษณะ 9Cs 9Ts 9Ss เป็นผู้ที่มีความรู้แบบ 9Cs คือ มีความสามารถแบบ 9Ts และมีบุคลิกลักษณะแบบ 9Ss ดังนี้ ด้านความรู้ 9Cs คือ COVER, CLEAR, CONTENT, CREATIVE, CONGRUENCE, CONCEPT, CONCRETE, CHANGE, CONSTRUCT ด้านความสามารถ 9Ts คือ TARGET, TRANSFER, TACTICS, TECHNOLOGY, TEAM, TECHNIQUE, THINKING, TREND, TEACHER OF TEACHERS ด้านบุคลิกลักษณะ 9Ss คือ SMART, SMILE, SMALL, SUPER MODEL, SPIRIT, SHARING, SERVICE MIND, STANDARD, SOCIAL RELATIONSHIP

ชนิศวรา เลิศอมรพงษ์ และคณะ (2558) วิจัยเรื่องการประเมินโครงการการพัฒนาครูผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการการพัฒนาครูผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านผลลัพธ์ของโครงการ โดยในด้านผลลัพธ์นี้ได้ทำการประเมินใน 4 ด้านคือ ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ผลการประเมินพบว่า

1. ด้านบริบท (Context) ของโครงการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ โดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring เพื่อนำมาสู่การกำหนดเป้าหมายของโครงการแผนการพัฒนาครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ รวมทั้งกระบวนการในการ Coaching and Mentoring โดยสารสนเทศในด้านความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าผู้บริหารรุ่นใหม่บางท่านยังขาดทักษะการบริหารจัดการศึกษา ในขณะที่กลุ่มศึกษานิเทศก์เห็นว่าศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อยและมีภาระงานได้รับมอบหมายและต้องรับผิดชอบมาก และในประเด็นความพร้อมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการเป็นคู่พัฒนาพบว่าคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความพร้อมในการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ตามความต้องการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ โดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษา ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ สำหรับแผนพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์โดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring พบว่า กำหนดให้มีการพัฒนาใน 2 ลักษณะคือ ช่วงแรกเป็นการฝึกอบรม จำนวน 2 วัน และช่วงที่สองเป็นการ Coaching and Mentoring จำนวน 3 ครั้ง ณ สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีขั้นตอนและกระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำหรับครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ครั้งที่ 1 เป็นการวิเคราะห์สภาพปัญหา กำหนดประเด็นหรือหัวข้อการวิจัย และพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 2 เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้เก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และครั้งที่ 3 เป็นการนำเสนอแนวทางและวิธีการสรุปและเขียนรายงานการวิจัย ส่วนกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ พบว่าในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เป็นการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน วางแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ และออกแบบการประเมินโครงการหรือการวิจัยตามบทบาทหน้าที่ของตน พร้อมลงไป Coaching and Mentoring ครู ส่วนในครั้งที่ 3 เป็นการสรุปรายงานผลการ Coaching and Mentoring และการประเมินผลงานเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

3. ด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ โดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring เพื่อตัดสินคุณค่าเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานโครงการ พบว่า การดำเนินงานโครงการเป็นไปตามแผนพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่ได้กำหนดไว้ สำหรับในประเด็นของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ขณะดำเนินงานโครงการ พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ใช้วิธีการสอนและสื่อการเรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย มีภาระงานอื่นนอกเหนือจากภาระงานด้านการเรียนการสอนมาก ในขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์บางคนไม่ได้มาเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีการเปลี่ยนตัวบุคคลระหว่างดำเนินงานโครงการ และมีการงานปกติตามแผนงานวางแผนเพื่อและโครงการที่รับผิดชอบ ทำให้บางคนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่

4. ผลการประเมินผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์โดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ในด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) เพื่อตัดสินคุณค่าเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการ พบว่า ผลการประเมินด้านผลกระทบ ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เห็นว่าได้ประโยชน์หรือเกิดผลทางบวกมากกว่าทางลบ โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นทางบวก เช่น ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ได้พัฒนาความรู้ความสามารถที่ตรงกับสายงานและความต้องการ รวมถึงสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติการเรียนการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน การบริหารการศึกษา และการติดตามผลได้จริง ครูมีความตั้งใจในการสอน มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดีขึ้น และสนใจที่จะพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น โดยนักเรียนได้พัฒนาผลการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ และกระบวนการหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ผลกระทบที่เกิดขึ้นทางลบ เช่น ระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการหรือการทำกิจกรรม มีรอบเวลาที่สั้นทำให้ผู้ปฏิบัติขาดเวลาในการเตรียมตัวและการพัฒนาดตนเองตามแนวทางการพัฒนาที่กำหนด รวมถึงการดำเนินกิจกรรมร่วมกันและการติดตามผลจึงทำได้น้อยครั้ง ผลการประเมินในด้านประสิทธิผล พบว่า ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทยภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมครบและมีผลงานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ของการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับ “ผ่าน” มีครู จำนวน 9 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน เท่านั้นที่ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ “ไม่ผ่าน” เนื่องจากไม่มีผลงานปรากฏเป็นไปตามที่กำหนด และส่วนใหญ่มีผลการประเมินรายงานวิจัยในชั้นเรียนรายงานการวิจัย/รายงานโครงการ อยู่ในระดับพอใช้ถึงดี ในส่วนของการประเมินความคิดเห็นต่อการจัดฝึกอบรมครั้งที่ 1 และ 2 และการ Coaching and Mentoring พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านผลการประเมินความยั่งยืน พบว่า แนวปฏิบัติอย่างเป็นระบบที่นำไปใช้ได้แก่ เทคนิคกระบวนการให้คำชี้แนะการสอน การเตรียมการประเมินการสอน การเตรียมคำถาม การจัดประชุม การวางแผนการแก้ปัญหาเอง โดยการทบทวนเป้าหมายร่วมกัน การปฏิบัติ การให้คำชี้แนะและติดตามผล เพื่อพัฒนาการความก้าวหน้า จัดบันทึกการปฏิบัติการสอนเพื่อให้ข้อมูล

ย้อนกลับให้ คำชี้แนะเพื่อการพัฒนาต่อไป และผลการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ พบว่า เขตพื้นที่ การศึกษาสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยความร่วมมือหน่วยงานทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง การสร้างครุต้นแบบขยายผลการพัฒนาครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา ขยายผล กระบวนการนิเทศแบบการให้คำชี้แนะการสอนไปสู่ผู้นำครูในระดับต่าง ๆ ของโรงเรียน

กิตติภูมิ คงศรี (2560) วิจัยเรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิ วิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการ ประกอบด้วย 1) ระดับคุณภาพการนิเทศภายใน โรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียน รัตภูมิวิทยา 3) ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียน รัตภูมิวิทยา 4) ความพึงพอใจของครูต่อการดำเนินการโครงการ 5) คุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น 5.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา 5.2) ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ม.3 และ ม.6 5.3) สมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 5.4) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน 52 คน กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 727 คน กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง จำนวน 727 คน และประชากรคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การประเมิน จำนวน 11 ฉบับ มี 2 ลักษณะ ได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ จำนวน 7 ฉบับ ทุกฉบับมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.83 - 0.95 และแบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง แบบบันทึกผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ม.3 และ ม.6 ตาม สภาพจริง แบบบันทึกผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง แบบบันทึกการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตาม ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า ทั้งสอง กลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และ เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$, $S.D. = 0.52$) อยู่ในระดับมาก ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนคณะกรรมการนิเทศภายในมีความเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.40$) อยู่ในระดับมาก เช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิ วิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ประเมิน

มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.64$, $S.D. = 0.45$) ในระดับมากที่สุด ส่วนคณะกรรมการนิเทศภายในมีความเห็น โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.48$) อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน รัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.79$, $S.D. = 0.41$) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดแต่ละด้าน พบว่า ด้านการวางแผน ออกแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.87$, $S.D. = 0.29$) อยู่ในระดับมากที่สุดได้คะแนนรวมเฉลี่ย 3 ผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.86$, $S.D. = 0.30$) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนด้านการเรียนรู้สู่การสะท้อนผล ($\bar{X} = 4.65$, $S.D. = 0.38$) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 4 ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ได้แก่

4.1 ระดับคุณภาพการนิเทศภายในของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิ วิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.66$, $S.D. = 0.37$) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า รายการผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้อง เรียนรู้และรับทราบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.92$, $S.D. = 0.27$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ รายการผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพ ผู้เรียนในมิติต่าง ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา ผลทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตรและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.90$, $S.D. = 0.30$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการ Coaching & Mentoring จากสังเกตชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยต่ำ ($\bar{X} = 4.42$, $S.D. = 0.63$) อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวม และรายตัวชี้วัด

4.2 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียน รัตภูมิวิทยา ตามความคิดเห็นคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.47$) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.45$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.47$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการวัดและประเมินผล ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.47$) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมากผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

4.3 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 โดยรวมพบว่าทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์

ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ยผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.46) อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ยผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.4 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.33) อยู่ในระดับมากที่สุดได้คะแนนรวมเฉลี่ย ผ่านเกณฑ์การประเมินและเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า รายการการนำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงวิธีการสอนของครูและบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.42) อยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาคือ รายการวิธีการนิเทศภายในมีความสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของผู้รับการนิเทศค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.47) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการกำหนดผู้รับผิดชอบในแผนปฏิบัติงานการนิเทศภายในอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.56) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

4.5 คุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น

4.5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 มีคะแนนเฉลี่ย GPA ร้อยละ 2.70 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 2 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5.2 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.23 และปีการศึกษา 2560 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.48 โดยภาพรวม ค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง -5.70 เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยลดลง โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ลดมากที่สุด เท่ากับ -5.70 รองลงมาได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ลดลงเท่ากับ -3.46 ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยลดน้อยที่สุด เท่ากับ -0.16

ส่วนผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.00 และปีการศึกษา 2560 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 28.74 โดยภาพรวม ค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง -4.26 เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยลดลงเช่นกัน โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ลดมากที่สุด เท่ากับ -9.10 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ลดลง เท่ากับ -3.71 ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษลดน้อยที่สุด เท่ากับ -1.76 ได้คะแนนเฉลี่ย ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5.3 สมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริงโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับดี-ดีมาก ร้อยละ 95.67 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 3 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับดี - ดีมากร้อยละ 93.44 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 3 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

สรุปผลการประเมิน โครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตนภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซีปปี้ (CIPP Model) คำนวณน้ำหนัก 100 ได้คะแนนเฉลี่ย 98 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

จักรภพ เนวะมาตย์ (2560) วิจัยเรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินบริบทของโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก 2) เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก 3) เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก และ 4) เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก การประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของซีปปี้โมเดล (CIPP Model) ของสต๊อฟเฟิลบีม (Stufflebeam) โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาในการประเมินโครงการ 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ประชากรที่ใช้ในการประเมินคือครูผู้สอนวิทยาลัยเทคนิคตาก จำนวน 74 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบบันทึกข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมิน พบว่า

1. ผลการประเมินด้านบริบทของการดำเนินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก พบว่า ในภาพรวมครูผู้สอนมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก พบว่า ในภาพรวมครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการของการดำเนินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก พบว่า ในภาพรวมครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

4. ผลการดำเนินงานด้านผลผลิตของโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก แบ่งออก เป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษาในหมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ ปีการศึกษา 2560 นักเรียนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 91.57 เพิ่มขึ้นกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.70 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 14.87 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษาในหมวดวิชาชีพ ปีการศึกษา 2560 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 94.33 เพิ่มขึ้นกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.97 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.36

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อโครงการนิเทศภายใน วิทยาลัยเทคนิคตาก โดยภาพรวมครูผู้สอนมีความเห็นว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

บุญจันทร์ มูลกัน (2560) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น การดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบ และขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และการประเมินผลการใช้รูปแบบดำเนินการทดลองใช้รูปแบบในโรงเรียนพิศาลบุณยวิทยา เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 26 คน ผู้เรียน จำนวน 505 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบประเมินความสามารถในการนิเทศ แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกสนทนากลุ่ม แบบสังเกต แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) สถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Test และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า

1) สภาพปัจจุบัน มีการดำเนินการนิเทศการสอนภายในสถานศึกษา แต่ยังไม่มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นิเทศโดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย มีการประชุมวางแผน ดำเนินงานมีการประเมินพฤติกรรมการสอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศโดยการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งไม่ชัดเจนพอที่ผู้รับการนิเทศนำไปปฏิบัติได้

2) สภาพปัญหา พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือครู ผู้นิเทศขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ ด้านการพัฒนาวิชาชีพ โครงการและกิจกรรมในการพัฒนาวิชาชีพ ครูจัดแบบเดิม ๆ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ครูขาดทักษะกระบวนการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีสอนแบบเดิม ๆ ผู้เรียนและผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล สภาพครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงเวลาและมีการกิจอื่นที่นอกเหนือจากการสอน

3) สภาพความต้องการ ด้านการให้ความช่วยเหลือครู ต้องการครูที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการดำเนินการนิเทศงานและการสอน ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดโครงการ/กิจกรรม และควรมีให้เลือกที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของครูด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ต้องการครูที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร ส่วนการจัดการเรียนการสอนต้องการครูที่มีความรู้

ความสามารถและประสบการณ์ในการสอนมาเป็นผู้นิเทศการสอนและต้องใช้เวลาให้กับการนิเทศการเรียนการสอน

2. ผลการสร้างและพัฒนา รูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลของการสร้างและพัฒนา รูปแบบ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเชิงปฏิบัติการ (Operational Model) ตามกรอบแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้นิเทศและเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย กระบวนการนิเทศ วิธีการนิเทศและผลการประเมิน การทดลองใช้รูปแบบ ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย รูปแบบการนิเทศการศึกษา มี 5 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) กระบวนการนิเทศ 3) วิธีการนิเทศ 4) ผู้นิเทศ และ 5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ และความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบโดยมีการกำกับติดตาม (Monitoring) อย่างต่อเนื่อง

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สรุปได้ดังนี้ 1) ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการนิเทศของครูผู้นิเทศ พบว่า หลังใช้รูปแบบอยู่ในระดับสูงมากสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ 2) ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้รับการนิเทศ พบว่า หลังใช้รูปแบบอยู่ในระดับสูงมากสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ 3) ผลการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้รับการนิเทศ พบว่า ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4) ผลการสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศ พบว่า ครูมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สายวินิตย์ ดวงสนาม (2561) วิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 2) หาแนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 35 คน และประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2561 จากโรงเรียนที่เข้ารับการประเมิน สมศ. รอบ 3 จำนวน 4 แห่ง และได้รับผลรับรองระดับดีมาก เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้นมีทั้งหมด 4 แนวทาง ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนการนิเทศ

ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา (2) ด้านการดำเนินการนิเทศ ควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้นิเทศปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดแต่งตั้งได้อย่างเต็มที่ (3) ด้านการประเมิน ควรมีการให้ข้อเสนอแนะหลังจากการได้รับการนิเทศ และ (4) ด้านการประชุมหลังการประเมินเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ควรมีการประชุมร่วมกันหลังการนิเทศเสร็จสิ้นของผู้รับนิเทศและผู้นิเทศเพื่อรับข้อเสนอแนะและหาแนวทางการแก้ไขเพื่อนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

วิรัตน์ แก้วสุด และคณะ (2561) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 2) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศ 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศไปใช้ และ 4) การประเมินผลรูปแบบการนิเทศ กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 25 โรงเรียน ครูจำนวน 125 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) รูปแบบการนิเทศและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ 2) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC 3) แบบประเมินความสามารถด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC 4) แบบประเมินความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC 5) แบบประเมินความสามารถด้านการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC และ 6) แบบประเมินผลงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) แบบ 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน และแบบกลุ่มเดียวเทียบกับเกณฑ์ การวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการนิเทศ และ 5) การวัดผลประเมินผล กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การเตรียมการนิเทศ 3) การปฏิบัติการนิเทศ 4) การวัดประเมินผลการนิเทศ และ 5) การรายงานผลการนิเทศ

2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศ มีดังนี้ 1) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC หลังนิเทศสูงกว่าก่อนนิเทศ และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) ความสามารถด้านการเขียนแผนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับมากที่สุดและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับมากที่สุดและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) ความสามารถด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับมากที่สุด และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 และ 5) ครูมีผลงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับดีเยี่ยม

ธนพร ตั้งธรรมกุล (2561) วิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 โดยพิจารณาจาก 2.1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน 2.2) ความสามารถในการเขียนเค้าโครงวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน 2.3) ความสามารถในการทำรายงานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศโดยใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 และ 4) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนที่พิจารณา 1) ความมุ่งมั่นความตั้งใจ 2) สมารถใจเข้าร่วมโครงการและ 3) ผู้บริหารให้การสนับสนุน จำนวน 40 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบแบ่งกลุ่มและนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน จำนวน 1,566 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย และส่วนที่เป็นเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ผลการศึกษาพบว่า

1) รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีชื่อว่า เอพี ไอดีดีบีแอลอี (APIDEE Model) ประกอบด้วย 6 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 A (Assessing): ตรวจสอบฐานเดิม ขั้นที่ 2 P (Planning) : เสริมการวางแผน ขั้นที่ 3 I (Informing): สร้างเสริมความรู้ ขั้นที่ 4 D (Doing) : ส่งการปฏิบัติ ขั้นที่ 5 E (Evaluating) : ชัดเจนในผลงาน ขั้นที่ 6 E (Expand the network) : สานต่อเครือข่าย มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ความเหมาะสม 1.00 และผลการประเมินค่ามาตรฐานประมาณค่าพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

2) ผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 พบว่า 2.1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ 2.2) ผลการประเมินเค้าโครงวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนจำแนกรายบุคคล พบว่าครูผู้สอนที่มีผลการประเมินระดับดีมาก 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 คนระดับดี 30 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ระดับปานกลาง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 และระดับปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 00.00 2.3) ผลการประเมิน

ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนฉบับสมบูรณ์ของครูผู้สอนพบว่า โดยภาพรวมในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า เกือบทุกประเด็นอยู่ในระดับดี-ดีมาก 2.4 ผลการประเมินความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน จำแนกเป็นรายบุคคลพบว่าครูผู้สอนที่มีผลการประเมินระดับดีมาก 9 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 คนระดับดี 24 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และระดับปานกลาง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และระดับปรับปรุง ไม่มี

3) ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศโดยใช้รูปแบบการนิเทศเอพีไอดีดับเบิลอี (APIDEE Model) พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่าด้านองค์ประกอบของรูปแบบ ด้านกระบวนการนำรูปแบบไปใช้ และด้านผลของรูปแบบที่นำไปใช้ โดยภาพรวมความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

4) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ตามระดับชั้นที่เรียนกับครูผู้สอนที่ทำการวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นทุกคนหลังจากการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ทิลahun (Tilahun, 1983) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ของการพัฒนาประเทศเอธิโอเปีย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ครู ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมที่ใช้ นิเทศภายในโรงเรียนเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การฝึกอบรมแนะนำการฝึกปฏิบัติการ การสาธิตการสอนโดยศึกษานิเทศก์ การประชุมกลุ่มย่อยของครู การเยี่ยมชั้นเรียนและการสังเกตการณ์สอน และ 2) ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ริกซ์ (Rick, 1996) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาและฝึกความเชี่ยวชาญสำหรับครูโรงเรียนเอกชน พบว่า ความรู้ในการนิเทศนั้นเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการนิเทศ โดยประกอบด้วย การนิเทศ การศึกษา การให้คำปรึกษาทางการนิเทศและส่งเสริมเจตคติในการปฏิบัติงานนิเทศ

สโพน (Spohn, 1987) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับปรุงการนิเทศการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนดีขึ้น ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการศึกษาจะต้องปรับปรุงทักษะของครูในเรื่องสำคัญหลาย ๆ เรื่องเช่น การวางแผน การดูแลเด็ก การประเมินผล และการควบคุมพฤติกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล เพื่อจูงใจให้ผู้นิเทศมองเห็นข้อบกพร่องในเรื่องที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมต่างๆ จากผู้ส่งการมาเป็นผู้ประสานงาน

ดันแลป (Dunlap, 1988) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศกับผลสัมฤทธิ์ของงานครูที่ด้อยประสิทธิภาพในรัฐวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาได้ใช้ข้อมูลจากการบันทึกของผู้บริหารควบคู่ไปกับแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า 1) การนิเทศของผู้บริหารมีผลอย่างยิ่งต่อบรรทัดฐานของครูที่ด้อยประสิทธิภาพ และ 2) ในกรณีที่ครูด้อยประสิทธิภาพ มีปัญหาเรื่อง วินัย และการจัดการเกือบทุกเรื่อง 3) ในกรณีที่ครูด้อยประสิทธิภาพปฏิบัติงานผิดพลาด ผู้บริหารจะไม่ใจกว้างพอ 4) ผู้บริหารที่ขาดประสบการณ์ด้านการนิเทศ จะไม่ประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาครูที่ด้อยประสิทธิภาพ ซึ่งมีผลกระทบไปถึงนักเรียน ผู้ร่วมงานและผู้ปกครองด้วย 5) ผู้บริหาร

มักแก้ปัญหาครูด้อยประสิทธิภาพโดยใช้วินัยและการให้ออก และให้การนิเทศเพื่อให้ความรู้ และทักษะกับครูที่ขาดประสบการณ์

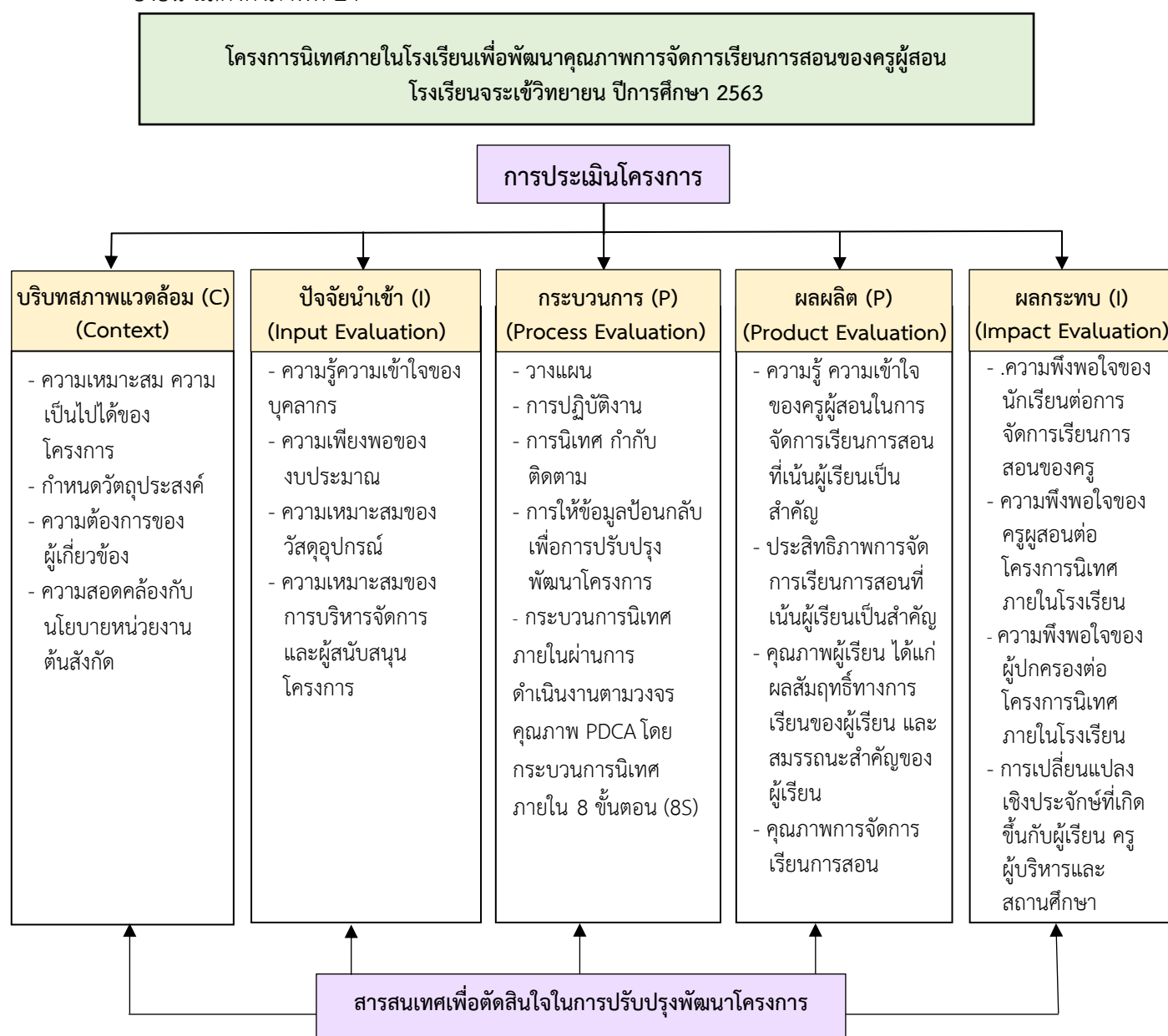
โรบินสัน (Robinson, 2000) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการนิเทศแบบคลินิกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความพึงพอใจในการนิเทศการศึกษาภายในแบบคลินิกที่ใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตรในการดูแลและกระตุ้นให้ครูปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า ได้มีการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนกันอย่างกว้างขวางทำให้เกิดผลดีและมีปัญหาอุปสรรคแตกต่างกันออกไป แต่ก็ทำให้ได้ข้อสรุปที่น่าสนใจคือ ผลการศึกษาในประเทศ พบว่า กิจกรรมการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง พิจารณาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร และให้คำแนะนำปรึกษาเรื่องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิชาการ ดำเนินการโดยส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาชีพ เรื่องที่ดำเนินการคือ ให้คำแนะนำปรึกษาในการจัดทำแผนพัฒนางาน การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ใช้การวางแผนการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาาร่วมกันทั้งกลุ่มมากที่สุด เรื่องที่พัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มคือ จัดทำเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การพัฒนาหลักสูตรที่มีการดำเนินการ คือ ผู้บริหารส่งครูเข้ารับการอบรม สัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ วิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับโรงเรียน และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ

เนื่องจากในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 เป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีและดำเนินงานต่อเนื่องในทุกปี ดังนั้นผู้ประเมินจึงได้นำผลกระทบ (Impact) ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการมาประเมิน จึงได้ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model สอดคล้องกับทวิศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์ (2551) กล่าวว่า เพื่อให้การประเมินมีความสมบูรณ์ การประเมินโครงการที่เป็นระบบและมีการบูรณาการทุกแบบเข้ด้วยกันเพื่อให้การประเมินผลโครงการที่ครบสมบูรณ์ และถ้าเป็นไปได้จะต้องมีการประเมินสิ่งที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากโครงการได้สิ้นสุดไปแล้วในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเวลานานหรือสั้น ๆ ก็ได้ โดยพิจารณาจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับบุคคลและกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่มีการบริหารโครงการนั้น ดังนั้นจึงควรเพิ่มการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการว่า มีผลกระทบอะไรบ้าง ในทางบวกและทางลบโดยทางตรงหรือทางอ้อมและผลที่ได้จากการประเมินจะทำให้ทราบว่าโครงการที่ทำอยู่บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด วิธีการดำเนินโครงการมีขั้นตอนใดที่ควรปรับปรุงแก้ไข มีปัญหาและอุปสรรคใด และผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการซึ่งช่วยในการตัดสินใจว่าควรมีการดำเนินการต่อไป หรือสมควรจะต้องปรับปรุงพัฒนาแผนและการปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้โครงการมีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (2553) กล่าวว่า รูปแบบการประเมินเชิงระบบ Context-Input-Process-Product-Impact: CIPPI Model เป็นแนวคิดหนึ่งในการวิจัยเพื่อการตัดสินใจเชิงระบบ และพิจารณาถึงลักษณะของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ดำเนินการต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา ซึ่งประยุกต์พัฒนามาจากรูปแบบซีป (CIPP Model) ของ Stufflebeam et al. (1971) มุ่งเน้นการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) การประเมินกระบวนการ (Process) การประเมินผลผลิต (Product) และการประเมินผลกระทบ (Impact) เพื่อให้ได้สารสนเทศในการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการ รวมทั้งการขยายผลของโครงการให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน แสดงดังภาพที่ 24

ภาพที่ 24 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ประยุกต์แนวคิดการประเมิน CIPP Model (Stufflebeam and Shinkfield, 2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2556) โดยใช้กรอบการประเมิน CIPPI Model ที่มุ่งประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศในการตัดสินใจครบทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (C : Context Evaluation) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (I : Input Evaluation) 3) ด้านกระบวนการ (P : Process Evaluation) 4) ด้านผลผลิต (P : Product Evaluation) และ 5) ด้านผลกระทบ (I : Impact Evaluation) โดยการประเมินตามรูปแบบดังกล่าวเป็นการประเมินที่มีความต่อเนื่องจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนเชื่อถือได้ และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโอกาสต่อไปได้เป็นอย่างดี ผู้ประเมินได้ดำเนินการประเมินโครงการมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

1. รูปแบบการประเมินโครงการ
2. ขั้นตอนการประเมินโครงการ
3. การออกแบบการประเมินโครงการ
4. การกำหนดค่าน้ำหนักและเกณฑ์การประเมิน
5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
6. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล
8. การวิเคราะห์ข้อมูล
9. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ครั้งนี้ เป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี และดำเนินงานต่อเนื่องในทุกปี ดังนั้นจึงได้นำผลกระทบ (Impact) ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการมาประเมิน ผู้ประเมินได้ประยุกต์แนวคิดการประเมิน CIPP Model (Stufflebeam and Shinkfield, 2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2556) โดยใช้กรอบการประเมิน CIPPI Model สอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์ (2551) กล่าวว่า เพื่อให้การประเมินมีความสมบูรณ์ การประเมินโครงการที่เป็นระบบและมีการบูรณาการทุกแบบเข้าด้วยกันเพื่อให้การประเมินผลโครงการที่ครบสมบูรณ์ และถ้าเป็นไปได้จะต้องมีการประเมินสิ่งที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากโครงการได้สิ้นสุดไปแล้วในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเวลานานหรือสั้น ๆ ก็ได้ โดยพิจารณาจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับบุคคลและกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่มีการบริหารโครงการนั้น ดังนั้นจึงควรเพิ่มการประเมิน

ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) วาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการว่า มีผลกระทบอะไรบ้าง ในทางบวกและทางลบโดยทางตรงหรือทางอ้อมและผลที่ได้จากการประเมินจะทำให้ทราบว่า โครงการที่ทำอยู่บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด วิธีการดำเนินโครงการมีขั้นตอนใดที่ควรปรับปรุงแก้ไข มีปัญหาและอุปสรรคใด และผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการซึ่งช่วยในการตัดสินใจว่าควรมีการดำเนินการต่อไปหรือสมควรจะต้องปรับปรุงพัฒนาแผนและการปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้โครงการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (2553) กล่าวว่า รูปแบบการประเมินเชิงระบบ Context-Input-Process-Product-Impact: CIPPI Model เป็นแนวคิดหนึ่งในการวิจัยเพื่อการตัดสินใจเชิงระบบ และพิจารณาถึงลักษณะของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ดำเนินการต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา ผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องรวมถึงการใช้ผลการประเมินเพื่อนำไปปรับปรุงโครงการในปีการศึกษาต่อไป ผู้ประเมินจึงได้กำหนดแนวทางการประเมินเป็น CIPPI Model ที่มุ่งประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศในการตัดสินใจครบทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (C : Context Evaluation) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (I : Input Evaluation) 3) ด้านกระบวนการ (P : Process Evaluation) 4) ด้านผลผลิต (P : Product Evaluation) 5) ด้านผลกระทบ (I : Impact Evaluation) โดยการประเมินตามรูปแบบดังกล่าวเป็นการประเมินที่มีความต่อเนื่องจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนเชื่อถือได้ และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโอกาสต่อไปได้เป็นอย่างดี ผู้ประเมินจึงกำหนดแนวทางการประเมินโดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ของช่วงเวลาในการดำเนินงานของโครงการ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การประเมินก่อนดำเนินโครงการ

ผู้ประเมินดำเนินการประชุมคณะครู เพื่อวิเคราะห์โครงการ ทำการประเมินสภาวะแวดล้อมและปัจจัยนำเข้า มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินใจเลือกวัตถุประสงค์ของโครงการ ตรวจสอบความเหมาะสมความสมเหตุสมผลของการวางแผนดำเนินโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการที่จะนำไปปฏิบัติคุณภาพของโครงการรวมทั้งตรวจสอบโอกาสที่โครงการนั้น จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย 11-15 พฤษภาคม 2563 เพื่อจะดำเนินการพัฒนาดังนี้

1. เพื่อประเมินคุณภาพการนิเทศภายใน
2. เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน
3. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

โดยได้ดำเนินการประเมิน 2 ด้าน ได้แก่

1. ประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (C : Context Evaluation) ของโครงการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณานโยบายหน่วยงานต้นสังกัด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโครงการ หลักการ ความต้องการความจำเป็นในการพัฒนา ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้อง

กับนโยบายของหน่วยงาน และความเป็นไปได้ของโครงการ และคุณค่า ประโยชน์ เหมาะสมกับบริบท ประเมินระหว่างวันที่ 11 - 24 พฤษภาคม 2563

2. ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (I : Input Evaluation) เพื่อพิจารณาความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมของการบริหารจัดการ ประเมินระหว่างวันที่ 25 - 31 พฤษภาคม 2563

ระยะที่ 2 การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ

เป็นการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เพื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติ คุณภาพเกี่ยวกับขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติงาน การนิเทศกำกับ ติดตาม และการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงกระบวนการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ประเมินระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2563 - 15 พฤศจิกายน 2563

ระยะที่ 3 การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ ประกอบด้วย

3.1 การประเมินด้านผลผลิต (P : Product Evaluation) ของโครงการเกี่ยวกับความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ในระหว่างวันที่ 16 - 30 พฤศจิกายน 2563 ประกอบด้วย

1) ความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้าน

- (1) ด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้
- (2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- (3) ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้
- (4) ด้านการวัดและประเมินผล

3) คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย

- (1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- (2) ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

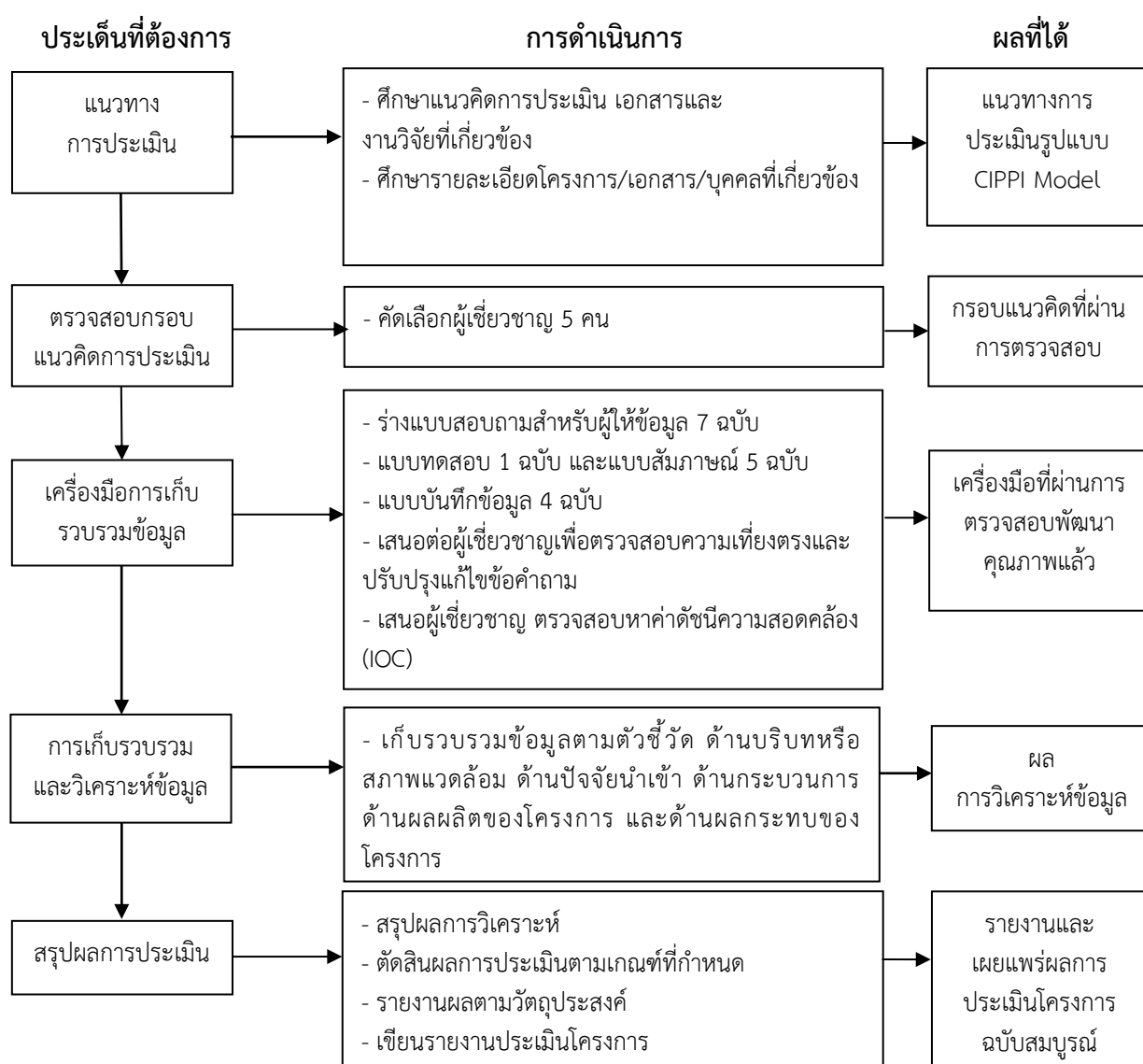
3.1 การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ประกอบด้วย

1) การประเมินเมื่อจบโครงการ เป็นการค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายใน และความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในของโรงเรียน ในระหว่างวันที่ 16 - 30 พฤศจิกายน 2563 2) การประเมินผลกระทบเมื่อจบโครงการระยะหนึ่ง ซึ่งพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางตรงและทางอ้อมของโครงการว่าเกิดอะไรขึ้นกับครูผู้เรียนและสถานศึกษาบ้าง ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ความสำเร็จด้านรางวัลที่ได้รับทั้งนักเรียน ครูผู้สอนและสถานศึกษาจากการดำเนินงานโครงการ

นิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียน
จระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ในระหว่างวันที่ 1 – 30 ธันวาคม 2563

ขั้นตอนการประเมินโครงการ

ผู้ประเมินได้กำหนดกรอบแนวคิดการประเมินโครงการและให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประเด็น
ข้อมูลที่ต้องการวัด เกณฑ์การประเมินแต่ละตัวชี้วัดของกรอบแนวคิด โดยมีสาระที่ได้ดำเนินการตาม
ขั้นตอน เสนอดังภาพที่ 25

ภาพที่ 25 ขั้นตอนการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน
การสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

กรอบการประเมินโครงการ

การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการการนำเสนอรายงานผลจากการประเมินผลโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบของโครงการ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กรอบการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยใช้รูปแบบ CIPPI Model

วัตถุประสงค์การประเมิน	ประเด็นประเมิน	แหล่งข้อมูลเพื่อการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	วิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context)	1. ความต้องการความจำเป็น 2. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ 3. ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน 4. ความเป็นไปได้ของโครงการ	- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน - ครูผู้สอน	- แบบสอบถามบริบทของโครงการ -แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึงมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึงมาก 2.51-3.50 หมายถึงปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึงน้อย 1.00-1.50 หมายถึงน้อยที่สุด
เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (Input)	1. ความพร้อมของบุคลากร 2. ความเพียงพอของงบประมาณ 3. ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ 4. ความเหมาะสมการบริหารจัดการ	- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน - ครูผู้สอน	- แบบสอบถามปัจจัยนำเข้าของโครงการ -แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างประเมินด้านปัจจัยนำเข้า	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	เกณฑ์การตัดสินต้องได้ $\mu \geq 3.51$ $\sigma \leq 1$

ตารางที่ 3 กรอบการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยใช้รูปแบบ CIPPI Model (ต่อ)

วัตถุประสงค์ การประเมิน	ประเด็นประเมิน	แหล่งข้อมูล เพื่อการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	วิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมิน กระบวนการ (Process)	-กระบวนการนิเทศ ภายในผ่านการ ดำเนินงานตามวงจร คุณภาพ PDCA โดย กระบวนการนิเทศ ภายใน 8 ขั้นตอน (8S)	- คณะกรรมการ นิเทศภายใน - ครูผู้สอน	- แบบสอบถาม กระบวนการ นิเทศภายใน ผ่านการ ดำเนินงานตาม วงจรคุณภาพ PDCA โดย กระบวนการ นิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) - แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ประเมินด้าน กระบวนการ	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึงมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึงมาก 2.51-3.50 หมายถึงปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึงน้อย 1.00-1.50 หมายถึงน้อยที่สุด เกณฑ์การตัดสินต้องได้ $\bar{X} \geq 3.51$ $S.D. \leq 1$
เพื่อประเมิน ผลผลิต (Product)	1. ความรู้ความเข้าใจ ของครูผู้สอนในการ จัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	- ครูผู้สอน	- แบบทดสอบ ความรู้ความ เข้าใจของ ครูผู้สอนในการ จัดการเรียนการ สอนที่เน้น ผู้เรียนเป็น สำคัญ - แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ประเมินด้าน ผลผลิต	- ร้อยละ	กำหนดคะแนน 3 ระดับ 1.ร้อยละ ≥ 80 หมายถึง ความรู้มาก 2.ร้อยละ $\geq 60 \leq 79$ หมายถึงความรู้ปานกลาง 3.ร้อยละ ≤ 60 หมายถึง ความรู้น้อย เกณฑ์การตัดสินต้องได้ ร้อยละ ≥ 80

ตารางที่ 3 กรอบการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยใช้รูปแบบ CIPPI Model (ต่อ)

วัตถุประสงค์ การประเมิน	ประเด็นประเมิน	แหล่งข้อมูล เพื่อการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	วิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมิน ผลผลิต (Product) (ต่อ)	2. ประสิทธิภาพ การจัดการเรียน การสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูโรงเรียน จระเข้วิทยายน	- คณะกรรมการ นิเทศภายใน	- แบบสอบถาม ประสิทธิภาพการ จัดการเรียนการ สอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ - แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ประเมินด้านผลิต	- ค่าเฉลี่ย - ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึงมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึงมาก 2.51-3.50 หมายถึงปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึงน้อย 1.00-1.50 หมายถึงน้อยที่สุด เกณฑ์การตัดสินต้องได้ $\bar{X} \geq 3.51$ $S.D. \leq 1$
	3. คุณภาพผู้เรียน 3.1 ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของ ผู้เรียนระดับ สถานศึกษา	- ครูผู้สอน	-แบบบันทึก ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของผู้เรียน ระดับสถานศึกษา	- ค่าเฉลี่ย GPA	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียนระดับสถานศึกษา คะแนนเฉลี่ย $GPA \geq 2.00$ ผ่านเกณฑ์
	3.2 สมรรถนะ สำคัญของผู้เรียน ระดับสถานศึกษา	- ครูผู้สอน	- แบบบันทึก ผลการประเมิน สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียนตามหลัก สถานศึกษา	- ร้อยละ	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ระดับสถานศึกษา อยู่ในระดับดี – ดีมาก ร้อยละ ≥ 90 ผ่านเกณฑ์
	3.3 คุณภาพการ จัดการเรียนการ สอนของครูผู้สอน โรงเรียนจระเข้	- คณะกรรมการ นิเทศภายใน	-แบบบันทึกคุณภาพ การจัดการเรียนการ สอนของครูผู้สอน โรงเรียนจระเข้ วิทยายน ปีการศึกษา 2563	- ร้อยละ - ค่าเฉลี่ย - ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน - ค่าเฉลี่ย GPA	เกณฑ์การตัดสิน ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านผลผลิตทุกข้อ
เพื่อประเมิน ผลกระทบ (Impact)	1. ความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อ การจัดการเรียน การสอนของครู	- ผู้เรียน	- แบบสอบถาม ความพึงพอใจของ นักเรียน	- ค่าเฉลี่ย - ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึงมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึงมาก 2.51-3.50 หมายถึงปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึงน้อย 1.00-1.50 หมายถึงน้อยที่สุด เกณฑ์การตัดสินต้องได้ $\bar{X} \geq 3.51$ $S.D. \leq 1$
	2. ความพึงพอใจ ของครูผู้สอนต่อ โครงการนิเทศ ภายในโรงเรียน	- ครูผู้สอน	- แบบสอบถาม ความพึงพอใจของ ครูผู้สอน	- ค่าเฉลี่ย - ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	เกณฑ์การตัดสินต้องได้ $\bar{X} \geq 3.51$ $S.D. \leq 1$

ตารางที่ 3 กรอบการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยใช้รูปแบบ CIPPI Model (ต่อ)

วัตถุประสงค์ การประเมิน	ประเด็นประเมิน	แหล่งข้อมูล เพื่อการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	วิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมิน ผลกระทบ (Impact) (ต่อ)	3. ความพึงพอใจ ของผู้ปกครองต่อ โครงการนิเทศ ภายในโรงเรียน	- ผู้ปกครองนักเรียน	- แบบสอบถาม ความพึงพอใจของ ผู้ปกครอง	- ค่าเฉลี่ย - ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึงมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึงมาก 2.51-3.50 หมายถึงปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึงน้อย 1.00-1.50 หมายถึงน้อยที่สุด เกณฑ์การตัดสินต้องได้ $\bar{X} \geq 3.51$ $S.D. \leq 1$
	4. ผลการ เปลี่ยนแปลงเชิง ประจักษ์ที่เกิดขึ้น หลังจากจบ โครงการแล้ว ได้แก่ ผลงาน หรือ รางวัลที่ได้รับทั้ง นักเรียน ครูและ สถานศึกษา	- ผู้เรียน - ครูผู้สอน - สถานศึกษา	- แบบบันทึกผลการ เปลี่ยนแปลงเชิง ประจักษ์ - แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ประเมินด้าน ผลกระทบ	จำนวนผลงาน หรือรางวัลเชิง ประจักษ์	ผลงาน หรือรางวัลเชิงประจักษ์ เกณฑ์การตัดสิน ได้ตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการประเมินโครงการครั้งนี้ประชากรเป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 15 คน

2) คณะกรรมการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน และศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 47 คน

3) ครูผู้สอน โรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 คน

4) นักเรียนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 428 คน

5) ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนจระเข้วิทยายน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 428 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผู้ประเมินได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครูได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 คน

2.2 คณะกรรมการนิเทศภายใน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน ครูที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 1 คน ครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระจำนวน 8 คน ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบสหวิทยาเขตเวียงเรือคำ 1 คน รวมจำนวน 12 คน

2.3 ครูผู้สอน โรงเรียนจระเข้วิทยายน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) คือจากครูทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน ปีการศึกษา 2563

2.4 นักเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียน หลังจากนั้นนำกลุ่มตัวอย่างมาสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สัดส่วนในการสุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละชั้นซึ่งมีจำนวนไม่เท่ากัน จึงใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วนเป็นการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนในแต่ละระดับชั้นต่อจำนวนประชากรทั้งหมด 428 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้นนั้น ได้จำนวนทั้งสิ้น 203 คน ใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้น (บุญมี พันธุ์ไทย, 2554) โดยใช้สูตร ดังตารางที่ 4

$$n_k = \frac{nN_k}{N}$$

n_k แทน จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

n แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

N_k แทน จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 4 จำนวนนักเรียน ที่ใช้ในการประเมินโครงการการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน

นักเรียน	ปีการศึกษา 2563	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	57	27
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	93	44
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	78	37
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	78	37
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	85	40
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	37	18
รวม	428	203

จากตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน เป็นการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนในแต่ละระดับชั้นต่อจำนวนประชากรทั้งหมด

2.5 ผู้ปกครองของนักเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยเลือกจากผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างแล้ว ได้จำนวน 203 คน

ส่วนกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ ผู้ประเมินได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครู ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 13 คน

2) คณะกรรมการนิเทศภายใน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากกรรมการนิเทศภายใน ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 12 คน

3) ครูผู้สอน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากครูผู้สอน โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นหัวหน้าระดับสายชั้น ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน

4) นักเรียน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าระดับชั้นเรียนและรองหัวหน้าระดับชั้นเรียน ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 12 คน

ตารางที่ 5 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน

ผู้ให้ข้อมูล	ปีการศึกษา 2563	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	15	13
2. คณะกรรมการนิเทศภายใน	47	12
3. ครู	27	27
4. นักเรียน	428	203
5. ผู้ปกครองนักเรียน	428	203
รวม	945	458

จากตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม สอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาและครู ด้านปัจจัยนำเข้าสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน ด้านกระบวนการ สอบถามครู ด้านผลผลิตสอบถามคณะกรรมการนิเทศภายในและครู และด้านผลกระทบของโครงการ สอบถามครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือประเมินโครงการ

ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินได้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantity Data) โดยใช้แบบสอบถามและเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Quality Data) จากการทำแบบทดสอบและจากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินต่อไป

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantity Data Collection) ประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน 7 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม เพื่อศึกษาเกี่ยวกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ปัญหาความต้องการจำเป็น และคุณค่า ประโยชน์ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน โดยสร้างเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อพร้อมทั้งคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหาข้อเสนอแนะของบริบทและสภาพแวดล้อมในการดำเนินโครงการ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามด้านปัจจัยนำเข้า เพื่อศึกษาระดับความพร้อมและความเพียงพอของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการและผู้สนับสนุนโครงการ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนโดยสร้างเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจำนวน 17 ข้อ

พร้อมทั้งคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะของปัจจัยนำเข้าในการดำเนินโครงการ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามด้านกระบวนการการนิเทศภายในผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการการนิเทศภายในและครูผู้สอน มีโครงสร้างการประเมินครอบคลุมกิจกรรมตามโครงการ โดยสร้างเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ พร้อมทั้งคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะของกระบวนการในการดำเนินโครงการ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามด้านผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู มีโครงสร้างการประเมินเกี่ยวกับ 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ และ 4. ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการการนิเทศภายใน โดยสร้างเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ พร้อมทั้งคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะของผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในการดำเนินโครงการ

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยสร้างเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ พร้อมทั้งคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะของผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการดำเนินโครงการ

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูต่อดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนจระเข้วิทยายน โดยสร้างเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจำนวน 12 ข้อ พร้อมทั้งคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะของผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูในการดำเนินโครงการ

ฉบับที่ 7 แบบสอบถามด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการนิเทศภายในโรงเรียนจระเข้วิทยายน โดยสร้างเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจำนวน 12 ข้อ พร้อมทั้งคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะของผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการดำเนินโครงการ

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Quality Data Collection) ประกอบด้วย แบบทดสอบ จำนวน 1 ฉบับและแบบเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ ประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบด้านผลผลิตเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสนทนาเก็บข้อมูล จำนวน 5 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนสำหรับการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในและครูผู้สอนสำหรับการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation)

ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในและครูผู้สอนสำหรับการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)

ฉบับที่ 4 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียน สำหรับการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation)

ฉบับที่ 5 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอน สำหรับการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation)

2.3 แบบบันทึกข้อมูล แบบบันทึกข้อมูล จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับสถานศึกษา

ฉบับที่ 2 แบบบันทึกผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

ฉบับที่ 3 แบบบันทึกผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

ฉบับที่ 4 แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้วได้แก่ ผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหารและสถานศึกษาจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โรงเรียนจะเข้าวิทยายน ปีการศึกษา 2563

การสร้างและตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถาม

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตำรา เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการแบบ CIPPI Model เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สำหรับการประเมินโครงการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของครู และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวิเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการประเมิน กำหนดนิยาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุม ตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการประเมินโครงการ

1.3 สร้างแบบสอบถาม ที่ครอบคลุมกรอบแนวคิดการประเมินโครงการแบบ CIPPI Model ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต และ 5) ด้านผลกระทบ

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง และปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษา วิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือศึกษานิเทศก์ ทางด้านการวัดและประเมินผล มีประสบการณ์และความรู้ด้านการบริหารจัดการศึกษามาไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือเป็นศึกษานิเทศก์ มีความรู้การวัดและประเมินผลและมีประสบการณ์ 5 ปี ประกอบด้วย

1) ดร.เรืองยศ แวดล้อม ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนหนองเรือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

2) ดร.ยุทธศาสตร์ กงเพชร ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

3) ดร.สายสมร ศักดิ์คำดวง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนชุมแพศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

4) ดร.อดุลย์เดช ฐานะ รองผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

5) ดร.จิรัฐติกุล ดอนวิจารณ์ขจร ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อ ดังนี้

เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

เห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

1.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ข้อเสนอแนะให้ปรับสำนวนภาษาในข้อคำถามให้ครอบคลุมและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น แล้วนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 ฉบับที่ 4 ฉบับที่ 5 ฉบับที่ 6 และ ฉบับที่ 7 มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00

1.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนที่จะใช้วิทยานิพนธ์ และจัดการศึกษารูปแบบเดียวกัน จำนวน 2 โรงเรียน ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 ทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 15 คน และครูจำนวน 15 คน ที่โรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม รวม 30 คน ฉบับที่ 2 ทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 15 คน และครูจำนวน 15 คน ที่โรงเรียนเวียงงกตวิทยาคม รวม 30 คน ฉบับที่ 3 ทดลองใช้กับคณะกรรมการนิเทศภายในที่โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ จำนวน 15 คน และครูที่โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ จำนวน 15 คน รวมจำนวน 30 คน

ฉบับที่ 4 ทดลองใช้คณะกรรมการนิเทศภายในที่โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาคาร จำนวน 20 คน คณะกรรมการนิเทศภายในที่โรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม จำนวน 10 คน รวม 30 คน ฉบับที่ 5 ทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม จำนวน 30 คน ฉบับ 6 ทดลองใช้กับครู โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาคาร จำนวน 30 คน และฉบับที่ 7 ทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม จำนวน 30 คน ซึ่งแต่ละฉบับครบ 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์คุณภาพ ดังนี้

1) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม(สุวิมล ติรภานันท์, 2551) โดยกำหนดค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ได้ค่าอำนาจจำแนกแต่ละฉบับ ดังนี้ 1) แบบสอบถามฉบับที่ 1 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.47-0.71 2) แบบสอบถามฉบับที่ 2 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.48-0.97 3) แบบสอบถามฉบับที่ 3 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.65-0.94 4) แบบสอบถามฉบับที่ 4 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.54-0.87 5) แบบสอบถามฉบับที่ 5 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.63-0.93 6) แบบสอบถามฉบับที่ 6 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.67-0.95 และ 7) แบบสอบถามฉบับที่ 7 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.64-0.89 ซึ่งนำไปใช้ได้

2) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (สุวิมล ติรภานันท์, 2551) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นแต่ละฉบับ ดังนี้ 1) แบบสอบถามฉบับที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.906 2) แบบสอบถามฉบับที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.837 3) แบบสอบถามฉบับที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.813 4) แบบสอบถามฉบับที่ 4 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.878 5) แบบสอบถามฉบับที่ 5 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.825 6) แบบสอบถามฉบับที่ 6 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.847 และ 7) แบบสอบถามฉบับที่ 7 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.826 ซึ่งนำไปใช้ได้

1.8 นำผลการวิเคราะห์มาประกอบการพิจารณา เพื่อจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบทดสอบ

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตำรา เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการแบบ CIPPI Model เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างแบบทดสอบสำหรับการประเมินโครงการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนการจัดการเรียนการสอนของครูและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวิเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการประเมิน กำหนดนิยาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบฉบับร่างให้ครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการประเมินโครงการ

2.3 สร้างแบบทดสอบ ที่ครอบคลุมกรอบแนวคิดการประเมินโครงการแบบ CIPPI Model ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต และ 5) ด้านผลกระทบ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ

2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง และความถูกต้องของเนื้อหา ตลอดจนประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์

การวัดความรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับการสร้างแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อ ดังนี้

เห็นว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน +1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
เห็นว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

2.5 นำแบบทดสอบที่ได้รับคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ข้อเสนอแนะให้ปรับสำนวนภาษาในข้อคำถามให้ครอบคลุมและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น แล้วนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00

2.6 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนจระเข้วิทยายน และจัดการศึกษารูปแบบเดียวกัน จำนวน 2 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม จำนวน 30 คน และโรงเรียนเวียงวงกตวิทยาคม จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์คุณภาพ ดังนี้

1) หาค่าความยากง่าย (Difficulty) และหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบ ตามวิธีของแบรนแนน (Brennan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยกำหนดค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่ามากกว่า 0.40 ขึ้นไป (ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความยากง่ายเท่ากับ 0.57 อำนาจจำแนก เท่ากับ 0.77 ซึ่งนำไปใช้ได้

2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ตามวิธี คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson สูตร KR-20) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบ ทั้งฉบับ โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสม ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.82 ซึ่งนำไปใช้ได้

3) กำหนดช่วงคะแนนของการวัดความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกำหนดเกณฑ์และการวิเคราะห์คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบ “ถูก” ให้ 1 คะแนน ตอบ “ผิด” ให้ 0 คะแนน การแปลผลคะแนนใช้การพิจารณาแบ่งระดับคะแนนอิงเกณฑ์ โดยประยุกต์จากหลักเกณฑ์ของบลูม (Bloom, 1997) มีเกณฑ์การแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ความรู้ระดับสูง	ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ความรู้ระดับปานกลาง	ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-79
ความรู้ระดับต่ำ	ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละน้อยกว่าร้อยละ 60

3. แบบสัมภาษณ์

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตำรา เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการแบบ CIPPI Model เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สำหรับการประเมินโครงการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของครู และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิด ที่ใช้ในการประเมิน กำหนดนิยาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการประเมินโครงการ

3.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ ที่ครอบคลุมกรอบแนวคิดการประเมินโครงการแบบ CIPPI Model ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต และ 5) ด้านผลกระทบ

3.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับการสร้างแบบสอบถามพร้อมปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาในข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

3.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาและลงความเห็นและให้คะแนนคำถามแต่ละข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะให้ปรับสำนวนภาษาในแบบสัมภาษณ์ให้มีความกระชับและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น แล้วนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามใช้เกณฑ์เดียวกับแบบสอบถาม โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00

3.6 ปรับปรุงข้อคำถามที่ไม่ชัดเจนให้ถูกต้องและเหมาะสม จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินโครงการได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งมีวิธีการศึกษาดังนี้

1.1 ตอบแบบสอบถาม

- 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน
- 2) คณะกรรมการนิเทศภายใน จำนวน 12 คน
- 3) ครูผู้สอน จำนวน 27 คน
- 4) นักเรียน จำนวน 203 คน
- 6) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 203 คน

1.2 สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

- 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน
- 2) คณะกรรมการนิเทศภายใน จำนวน 12 คน
- 3) ครูผู้สอน จำนวน 6 คน

4) นักเรียน จำนวน 12 คน

1.3 แบบทดสอบ จากครูผู้สอน จำนวน 27 คน

1.4 แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
แบบบันทึกผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา และแบบบันทึกผลการ
เปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ จำนวน 428 คน

1.5 แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ สำหรับนักเรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร
และสถานศึกษา

2. การตอบแบบสอบถาม

ผู้ประเมินเก็บข้อมูลด้วยตนเองกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดตามกรอบ
การประเมินดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 การประเมินก่อนดำเนินโครงการ

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ

ผู้ประเมินได้ดำเนินการจัดประชุมเพื่อชี้แจงและเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งด้าน
บริบทหรือสภาพแวดล้อมและด้านปัจจัยนำเข้าในคราวเดียวกัน แต่ใช้แบบสอบถามต่างฉบับกัน คือ
ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมขอความอนุเคราะห์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน
ตอบแบบสอบถามฉบับที่ 1 ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมและใช้แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ฉบับที่ 1 ในระหว่างวันที่ 11-24 พฤษภาคม 2563

2) การเก็บรวบรวมด้านปัจจัยนำเข้า

ผู้ประเมินได้ชี้แจงในครั้งที่จัดประชุมชี้แจงการเก็บข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า
ในครั้งนี้ขอความอนุเคราะห์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนตอบแบบสอบถาม
ฉบับที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า และใช้แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู ฉบับที่ 1
ในระหว่างวันที่ 25-31 พฤษภาคม 2563

2.2 ระยะที่ 2 การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านกระบวนการของโครงการ ผู้ประเมินได้ดำเนินการจัด
ประชุมชี้แจงและเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการนิเทศภายในและครู ขอความอนุเคราะห์ตอบ
แบบสอบถาม ฉบับที่ 3 กระบวนการนิเทศภายในผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดย
กระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) และใช้แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการนิเทศภายในและ
ครูผู้สอนโดยใช้แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2 ในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 15 พฤศจิกายน 2563

2.3 ระยะที่ 3 การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ

2.3.1 เป็นการประเมินด้านผลผลิต ซึ่งประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจ
ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) คุณภาพผู้เรียน โดยผู้ประเมินได้ดำเนินการจัดประชุมชี้แจงและเก็บ
รวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยขอความอนุเคราะห์ครูผู้สอนทำแบบทดสอบ

2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยขอความอนุเคราะห์คณะกรรมการนิเทศภายในตอบแบบสอบถาม ฉบับที่ 4

3) คุณภาพผู้เรียน

3.1) ใช้แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับสถานศึกษา ขอความอนุเคราะห์ครูผู้สอนทำบันทึก

3.2) ใช้แบบบันทึกผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ขอความอนุเคราะห์ครูผู้สอนทำบันทึก

3.3) ใช้แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์

โดยมอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล และใช้แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 3 ในระหว่างวันที่ 16-30 พฤศจิกายน 2563

2.3.2 เป็นการประเมินด้านผลกระทบของโครงการ ประกอบด้วย

1) การประเมินเมื่อจบโครงการ ผู้ประเมินได้ดำเนินการจัดประชุม ผู้ปกครองและนักเรียนเพื่อชี้แจงและเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนตอบแบบสอบถามฉบับที่ 5 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู และใช้แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 4 ความคิดเห็นของนักเรียน ขอความอนุเคราะห์ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามฉบับที่ 7 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในของโรงเรียน และขอความอนุเคราะห์ครูตอบแบบสอบถามฉบับที่ 6 ความพึงพอใจของครูต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน และใช้แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 5 ความคิดเห็นของครู ในระหว่างวันที่ 16-30 พฤศจิกายน 2563

2) การประเมินผลกระทบเมื่อจบโครงการระยะหนึ่ง ซึ่งพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางตรงและทางอ้อมของโครงการว่าเกิดอะไรขึ้นกับครู ผู้เรียนและสถานศึกษาบ้าง ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับทั้งนักเรียน ครูผู้สอนและสถานศึกษาซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียน จะะวิทยายนปีการศึกษา 2563 ในระหว่างวันที่ 1-30 ธันวาคม 2563 ใช้แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะะวิทยายน ปีการศึกษา 2563 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 การประเมินด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ จากแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/สอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/สอดคล้องอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/สอดคล้องอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/สอดคล้องอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/สอดคล้องอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการตัดสินผลการประเมิน ค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป (3.51 ขึ้นไปและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1) แสดงว่ามีความเหมาะสม

1.2 ข้อมูลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1.2.1 ความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ โดยใช้ค่าร้อยละของคะแนนจากการทำแบบทดสอบ กำหนดคะแนนดังนี้

การกำหนดคะแนน เป็น 3 ระดับ

1. ร้อยละ ≥ 80 หมายถึง ความรู้มาก

2. ร้อยละ $\geq 60 \leq 79$ หมายถึง ความรู้ปานกลาง

3. ร้อยละ ≤ 60 หมายถึง ความรู้น้อย

เกณฑ์การตัดสินต้องได้ ร้อยละ ≥ 80

1.2.2 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.51-5.00 หมายถึง มีคุณภาพ/ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีคุณภาพ/ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีคุณภาพ/ประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีคุณภาพ/ประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีคุณภาพ/ประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการตัดสินผลการประเมิน ค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป (3.51 ขึ้นไปและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1) แสดงว่ามีคุณภาพ/มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์

1.2.3 คุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับสถานศึกษา โดยบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563 ตามสภาพจริงโดยนำมาคิดค่าเฉลี่ย GPA โดยกำหนดดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับสถานศึกษา

คะแนนเฉลี่ย GPA ≥ 2.00 ถือว่า ผ่านเกณฑ์

2) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยบันทึกผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนระดับสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563 ตามสภาพจริงผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยกำหนดดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนระดับสถานศึกษาอยู่ในระดับดี – ดีมาก ร้อยละ ≥ 90 ถือว่า ผ่านเกณฑ์

1.3 ข้อมูลการประเมินด้านผลกระทบของโครงการเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู และความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการตัดสินผลการประเมิน ค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป (3.51 ขึ้นไปและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1) แสดงว่า มีความพึงพอใจผ่านเกณฑ์

1.4 ข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินโครงการจากแบบสอบถามปลายเปิด ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่แล้ววิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.5 ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิเคราะห์จากการทำแบบทดสอบวัดความรู้โดยพิจารณาจากเกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบ “ถูก” ให้ 1 คะแนน ตอบ “ผิด” ให้ 0 คะแนน การแปลผลคะแนนใช้การพิจารณาแบ่งระดับคะแนนอิงเกณฑ์โดยประยุกต์จากหลักเกณฑ์ของบลูม (Bloom, 1997) มีเกณฑ์การแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ความรู้ระดับสูง ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ความรู้ระดับปานกลาง ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-79

ความรู้ระดับต่ำ ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละน้อยกว่าร้อยละ 60

เกณฑ์ในการตัดสินผลการประเมิน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป แสดงว่ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านเกณฑ์

1.6 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.1-1.3 มาเทียบกับเกณฑ์เพื่อตัดสินผลการประเมินโครงการ

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

รวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ ผู้ประเมินวิเคราะห์ข้อมูลแบบสรุปประเด็นสำคัญแล้วนำเสนอในรูปความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science for Windows) โปรแกรมการวิเคราะห์ทางสถิติ (ปกรณ์ ประจัญบาน, 2557) และประยุกต์ใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการคำนวณได้จากสูตร IOC (Index of Objective Congruence) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ใช้สูตรดังนี้ (สุวิมล ติรกานันท์, 2551)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อในแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

1.3 ค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากของแบบทดสอบ
	R	แทน	จำนวนคนที่ตอบถูกทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

1.4 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบตามวิธีของแบรนแนน (Brennan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$D = \frac{R_u - R_L}{\frac{N}{2}} \quad \text{หรือ} \quad D = \frac{R_u - R_L}{R_u}$$

เมื่อ	D	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R_u	แทน	จำนวนผู้เรียนที่ทำแบบทดสอบถูกในกลุ่มเก่ง
	R_L	แทน	จำนวนผู้เรียนที่ทำแบบทดสอบถูกในกลุ่มอ่อน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนในกลุ่มสูง

1.5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) ตามวิธี คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson สูตร KR-20) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$r_t = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_t	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้เรียนที่ทำข้อสอบข้อนั้นถูกกับผู้เรียนทั้งหมด
	q	แทน	สัดส่วนของผู้เรียนที่ทำข้อสอบข้อนั้นผิดกับผู้เรียนทั้งหมด
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแบบทดสอบทั้งฉบับ
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) หาได้จากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$P = \frac{f \times 100}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1) ค่าเฉลี่ยของประชากร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	μ	คือ	ค่าเฉลี่ยของประชากร
	$\sum X$	คือ	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	คือ	จำนวนคนทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	คือ	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
	$\sum X$	คือ	ผลบวกของข้อมูลทุกค่า
	n	คือ	จำนวนคนทั้งหมด

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Variation) ในการวัดการกระจายของข้อมูล หาได้จากสูตร ดังนี้

1) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (X - \mu)^2}{N}}$$

เมื่อ	σ	คือ	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum$	คือ	ผลรวม
	μ	คือ	ค่าเฉลี่ยประชากร
	N	คือ	จำนวนคนทั้งหมด

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum$	แทน	ผลบวกหรือผลรวม
	X	แทน	ค่าของข้อมูลแต่ละตัว
	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการประเมินโครงการ

การประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานผลการดำเนินงานของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยใช้โมเดลการประเมิน CIPPI มุ่งประเมินในประเด็นบริบทหรือสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบของโครงการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน คณะกรรมการการนิเทศภายใน ผู้เรียน และผู้ปกครองนักเรียน ผลการประเมินแบ่งออกได้เป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการ มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยมีผู้ให้ข้อมูล 5 กลุ่ม ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการนิเทศภายใน ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนจระเข้วิทยายน ผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมและรายด้านดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน (n=13)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประเภทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		
1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ	7	53.85
1.2 ผู้แทนผู้ปกครอง	1	7.69
1.3 ผู้แทนองค์กรชุมชน	1	7.69
1.4 ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น	1	7.69
1.5 ผู้แทนแทนศิษย์เก่า	1	7.69
1.6 ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนา	2	15.38
2. ระดับการศึกษา		
2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	76.92
2.2 ปริญญาตรี	3	23.08
2.3 สูงกว่าปริญญาตรี	-	

จากตารางที่ 6 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมาเป็นตัวแทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนา คิดเป็นร้อยละ 15.38 และผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า คิดเป็นร้อยละ 7.69 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 76.92 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 23.08

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของคณะกรรมการนิเทศภายในที่ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน (n = 12)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้อำนวยการ	1	8.33
1.2 รองผู้อำนวยการ	1	8.33
1.3 ศึกษานิเทศก์	1	8.33
1.4 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ	1	8.33
1.5 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	8	66.67
2. ระดับการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	5	41.67
2.2 ปริญญาโท	6	50.00
2.3 สูงกว่าปริญญาโท	1	8.33
3. ประสบการณ์การทำงาน		
3.1 ต่ำกว่า 5 ปี	-	-
3.2 สูงกว่า 5 ปี	12	100

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ ตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ศึกษานิเทศก์ และหัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 8.33 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.67 มีประสบการณ์ทำงานสูงกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โรงเรียนจระเข้วิทยายน (n = 27)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้		
1.1 ภาษาไทย	3	11.11
1.2 ภาษาต่างประเทศ	3	11.11
1.3 คณิตศาสตร์	4	14.81
1.4 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	6	22.22
1.5 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4	14.81
1.6 ศิลปะ	2	7.48
1.7 สุขศึกษาและพลศึกษา	2	7.48
1.8 การงานอาชีพ	3	11.11
2. ระดับการศึกษา		
2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
2.2 ปริญญาตรี	17	62.96
2.3 สูงกว่าปริญญาตรี	10	37.04
3. ประสบการณ์การสอน		
3.1 ต่ำกว่า 5 ปี	6	22.22
3.2 สูงกว่า 5 ปี	21	77.78

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 22.22 รองลงมาเป็นครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 14.81 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และการงานอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 11.11 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และสุขศึกษาและพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7.48 มีระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.96 รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 37.04 และ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนสูงกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 77.78 และต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็น ร้อยละ 22.22

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้เรียนที่ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการนิเทศ ภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน (n=203)

ข้อ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	91	44.83
1.2 หญิง	112	55.17

ตารางที่ 9 (ต่อ)

2. ระดับชั้น		
2.1 มัธยมศึกษาปีที่ 1	27	13.30
2.2 มัธยมศึกษาปีที่ 2	44	21.67
2.3 มัธยมศึกษาปีที่ 3	37	18.23
2.4 มัธยมศึกษาปีที่ 4	37	18.23
2.5 มัธยมศึกษาปีที่ 5	40	19.70
2.6 มัธยมศึกษาปีที่ 6	18	8.87

จากตารางที่ 9 พบว่า นักเรียนเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.83 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.17 เป็นนักเรียนส่วนใหญ่เป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 21.67 รองลงมาเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 19.70 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 18.23 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ข้อมูลของผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน (n=203)

ข้อ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	94	46.31
1.2 หญิง	109	53.69
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	55	27.09
2.2 30-40 ปี	84	41.38
2.3 41-50 ปี	48	23.65
2.4 50 ปีขึ้นไป	16	7.88
3. อาชีพ		
3.1 รับจ้าง	86	42.36
3.2 เกษตรกร	85	41.87
3.3 รับราชการ	8	3.94
3.4 พนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจ	19	9.36
3.5 อื่น ๆ	5	2.46

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.69 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.31 ส่วนใหญ่อายุ 30-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.38 รองลงมา อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.09 อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.65 อายุ 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.88 ด้านประกอบอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 42.36 รองลงมา ประกอบอาชีพ

เกษตรกร คิดเป็น 41.87 ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 9.36 ประกอบอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.46

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน คณะกรรมการการนิเทศภายใน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ในภาพรวมและรายด้าน โดยใช้สถิติหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตาราง 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน คณะกรรมการการนิเทศภายใน นักเรียน ผู้ปกครองต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 รายด้าน ดังนี้

รายการประเมิน	μ	σ	$\bar{X}$	S.D.	ค่าร้อยละ	เกรดเฉลี่ย	การแปลความหมาย
1. ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม							
- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.53	0.12	-	-	-	-	มากที่สุด
- ครูผู้สอน	4.54	0.24	-	-	-	-	มากที่สุด
สรุปด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	4.54	0.21					มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้า							
- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.47	0.14	-	-	-	-	มาก
- ครูผู้สอน	4.47	0.20	-	-	-	-	มาก
สรุปด้านปัจจัยนำเข้า	4.47	0.18					มาก
3. ด้านกระบวนการ							
- คณะกรรมการการนิเทศภายใน	-	-	4.51	0.14	-	-	มากที่สุด
- ครูผู้สอน	-	-	4.53	0.11	-	-	มากที่สุด
สรุปด้านกระบวนการ	-	-	4.52	0.12	-	-	มากที่สุด
4. ด้านผลผลิต							
- ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	-	-	-	-	86.52	-	ผ่านเกณฑ์
- ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	-	-	4.53	0.10	-	-	มากที่สุด
- คุณภาพผู้เรียน							
- ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	-	-	-	-	-	2.87	ผ่านเกณฑ์
- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	-	-	-	-	96.96	-	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	μ	σ	$\bar{X}$	S.D.	ค่า ร้อยละ	เกรด เฉลี่ย	การแปล ความหมาย
4. ด้านผลผลิต (ต่อ)							
- คุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอน	-	-	-	-	-	-	ผ่านเกณฑ์ การประเมินทุกข้อ
5. ด้านผลกระทบ							
- สรุปความพึงพอใจของนักเรียน	-	-	4.52	0.12	-	-	มากที่สุด
- สรุปความพึงพอใจของครูผู้สอน	-	-	4.52	0.20	-	-	มากที่สุด
- สรุปความพึงพอใจของผู้ปกครอง	-	-	4.53	0.16	-	-	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่าความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน คณะกรรมการนิเทศภายใน และผู้เรียนต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 รายด้าน พบว่า ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.21$) ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.18$) ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.12) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านผลผลิต ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าร้อยละอยู่ในระดับร้อยละ 86.52 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.10) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน คุณภาพผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย GPA) มีค่าเกรดเฉลี่ย 2.87 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน มีสมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน มีค่าร้อยละอยู่ในระดับร้อยละ 96.96 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน คุณภาพการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอน ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน และด้านผลกระทบ ความพึงพอใจของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.12) ถือว่าผ่านเกณฑ์ ความพึงพอใจของครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.20) ถือว่าผ่านเกณฑ์ การประเมิน และความพึงพอใจของผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.16) ถือว่าผ่านเกณฑ์

สรุปผลการประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด ตามความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการนิเทศภายใน ครูผู้สอน นักเรียน และ ผู้ปกครอง รายละเอียดดังนี้

ด้านบริบทและสภาพแวดล้อม จากความคิดเห็นของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน

ควรมีการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็น ในการพัฒนา มาจัดทำแผนเพื่อพัฒนาสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อส่งผลต่อ

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามศักยภาพ ตรงตามสมรรถนะ และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด

ผู้บริหารและครูควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควรมีการประชุมทบทวน ปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศภายในเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ การนิเทศภายในต้องเป็นการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และต้องคำนึงถึงนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำมาจัดทำแผนปฏิบัติการในการนิเทศภายใน พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาครูและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้ต้องให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และบริบทของสถานศึกษา

ด้านปัจจัยนำเข้า จากความคิดเห็นของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน

ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการ ควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ จัดหาอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นในการอำนวยความสะดวกด้านการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและนักเรียน

ควรสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมพัฒนาการศึกษา และขอรับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก หรือขอสนับสนุนจากผู้ปกครองเพื่อจัดหาอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นในการอำนวยความสะดวกด้านการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและนักเรียน

ด้านกระบวนการ จากความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในและครูผู้สอน

ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมวางแผนและดำเนินงานมากขึ้น เพื่อยึดเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน มีการติดตามและแนะนำ ช่วยเหลือ มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศมีอิสระในการคิดการสร้างชิ้นงาน การพัฒนาสื่อ เครื่องมือ และเทคนิควิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียนและห้องเรียน เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างมาก

ควรนิเทศแบบช่วยเหลือและกัลยาณมิตร เป็นกาส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศมีอิสระในการคิดการสร้างชิ้นงาน การพัฒนาสื่อ เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครู มีการวิเคราะห์และสะท้อนผลร่วมกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

ควรมีการประชุมทบทวน ปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศภายในเป็นระยะผ่านกิจกรรม Coaching & Mentoring มีสังเกตชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และมีการรายงานผลการประเมินให้ครูได้รับทราบสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เกิดการใช้สื่อ การเรียนรู้ การเรียนการสอน และการดำเนินงานแนะแนวตามบทบาทครูผู้สอน เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนสู่ความยั่งยืน

ด้านผลผลิต จากความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายใน

ผู้บริหารควรส่งเสริมครูให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ครูสอนน้อยลง ทำหน้าที่ออกแบบการเรียนรู้ อำนาจความสะดวก (Facilitate) มากขึ้น การเรียนรู้ใน

ศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ และความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มตามศักยภาพ ครูได้มีการวิเคราะห์หลักสูตร ครูต้องวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ฝึกให้ผู้เรียนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล

ด้านผลกระทบ จากความคิดเห็นของนักเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครอง

ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูที่มีการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เช่น นักเรียนได้รับรางวัลการแข่งขันทักษะวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับการแข่งขัน ควรมีการมอบเกียรติบัตรเพื่อยกย่องนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนด ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู และโรงเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2.1 ผลการประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ

ผลการประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการเกี่ยวกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ปัญหาความต้องการจำเป็น และคุณค่า ประโยชน์ มีผลการประเมินโดยภาพรวม และแยกตามกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการในเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะขวัญวิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน โดยภาพรวม ($n = 40$)

ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	μ	σ	แปลผล
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นข้อมูล ในการจัดทำโครงการ	4.45	0.50	มาก
2. โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด	4.60	0.55	มากที่สุด
3. โครงการนี้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าหมายของโรงเรียน	4.75	0.44	มากที่สุด
4. หลักการของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.48	0.55	มาก
5. การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการมีความชัดเจน และเหมาะสม	4.60	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	μ	σ	แปลผล
6. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	4.55	0.50	มากที่สุด
7. มีการวางแผนการดำเนินโครงการไว้อย่างรอบคอบมีขั้นตอนเป็นระบบ	4.33	0.57	มาก
8. แผนการดำเนินงานตามโครงการมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย	4.53	0.51	มากที่สุด
9. โครงการนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.68	0.57	มากที่สุด
10. โครงการนี้ได้รับการยอมรับจากบุคลากรในโรงเรียน	4.55	0.55	มากที่สุด
11. บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญ ความจำเป็นและให้การสนับสนุนโครงการ	4.43	0.55	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.54	0.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 ผลการประเมินระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนี้เทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายนปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวม พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.21$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ โครงการนี้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.44$) รองลงมาคือ โครงการนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.57$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการวางแผนการดำเนินโครงการไว้อย่างรอบคอบมีขั้นตอนเป็นระบบ อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.57$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน มีความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโครงการ หลักการ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์และความเป็นไปได้ของโครงการ และคุณค่า ประโยชน์ เหมาะสมกับบริบท

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนี้เทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($n = 13$)

ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	μ	σ	แปลผล
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการ	4.54	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	μ	σ	แปลผล
2. โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด	4.62	0.51	มากที่สุด
3. โครงการนี้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	4.77	0.44	มากที่สุด
4. หลักการของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.46	0.52	มาก
5. การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการมีความชัดเจน และเหมาะสม	4.54	0.52	มากที่สุด
6. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	4.62	0.51	มากที่สุด
7. มีการวางแผนการดำเนินโครงการไว้อย่างรอบคอบมีขั้นตอนเป็นระบบ	4.23	0.44	มาก
8. แผนการดำเนินงานตามโครงการมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย	4.46	0.52	มาก
9. โครงการนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.69	0.48	มากที่สุด
10. โครงการนี้ได้รับการยอมรับจากบุคลากรในโรงเรียน	4.62	0.51	มากที่สุด
11. บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญ ความจำเป็นและให้การสนับสนุนโครงการ	4.31	0.63	มาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.53	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 ผลการประเมินระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนี้เทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53$, $\sigma = 0.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ โครงการนี้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.77$, $\sigma = 0.44$) รองลงมาคือ โครงการนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการวางแผนการดำเนินโครงการไว้อย่างรอบคอบมีขั้นตอนเป็นระบบอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.44$) ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินเพื่อพิจารณานโยบายหน่วยงานต้นสังกัด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโครงการ หลักการ ความต้องการความจำเป็นในการพัฒนา ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน และความเป็นไปได้ของโครงการ และคุณค่า ประโยชน์ เหมาะสมกับบริบท

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน (n = 27)

ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	μ	σ	แปลผล
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการ	4.41	0.50	มาก
2. โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด	4.59	0.57	มากที่สุด
3. โครงการนี้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	4.74	0.45	มากที่สุด
4. หลักการของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.48	0.58	มาก
5. การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการมีความชัดเจนและเหมาะสม	4.63	0.49	มากที่สุด
6. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	4.52	0.51	มากที่สุด
7. มีการวางแผนการดำเนินโครงการไว้อย่างรอบคอบมีขั้นตอนเป็นระบบ	4.37	0.63	มาก
8. แผนการดำเนินงานตามโครงการมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย	4.56	0.51	มากที่สุด
9. โครงการนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.67	0.62	มากที่สุด
10. โครงการนี้ได้รับการยอมรับจากบุคลากรในโรงเรียน	4.52	0.58	มากที่สุด
11. บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญ ความจำเป็นและให้การสนับสนุนโครงการ	4.48	0.51	มาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.54	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 ผลการประเมินระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.24$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ โครงการนี้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.45$) รองลงมาคือ โครงการนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.62$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมีการวางแผนการดำเนินโครงการไว้อย่างรอบคอบมีขั้นตอนเป็นระบบอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.63$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินเพื่อพิจารณานโยบายหน่วยงานต้นสังกัด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของ

โครงการ หลักการ ความต้องการความจำเป็นในการพัฒนา ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน และความเป็นไปได้ของโครงการ และคุณค่า ประโยชน์ เหมาะสมกับบริบท

จากผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน เกี่ยวกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยสังเคราะห์จัดกลุ่มได้ 5 ด้านสำคัญ ดังตัวอย่างข้อความจากการสัมภาษณ์ในแต่ละด้านดังนี้

1. นโยบายหน่วยงานต้นสังกัด

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูสรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้โรงเรียนมีศักยภาพและมีความคล่องตัวในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนวศตวรรษที่ 21 และการรับแนวนโยบายสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่ให้นำนโยบายมาดำเนินการและลงปฏิบัติจริงที่โรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ดังการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...การนิเทศภายใน เป็นการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และต้องคำนึงถึงนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำมาจัดทำแผนปฏิบัติการในการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาครูและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้ต้องให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทของสถานศึกษา

(กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ควรนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวางแผนการดำเนินงาน ผ่านกระบวนการนิเทศภายใน สู่การปฏิบัติเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามศักยภาพ ตรงตามคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด ...”

(กลุ่มครูผู้สอน. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

2. ความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูสรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายโรงเรียน ที่กล่าวถึงพันธกิจของโรงเรียนจะเข้วิทยายน ในการส่งเสริม พัฒนาครูให้มีสมรรถนะเป็นผู้บริหารการเรียนรู้ 4.0 เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ดังการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...จากวัตถุประสงค์ของโครงการข้างต้น มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน เป็นการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะด้วยกระบวนการนิเทศภายใน...”

(กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นการช่วยเหลือให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมาย เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายโรงเรียน และสนองนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด ...”

(กลุ่มครูผู้สอน. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

3. หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูสรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายนปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องกับหลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการที่กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน ปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ดังการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...โครงการ มีหลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ดังนั้นโครงการจึงมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและสามารถดำเนินการให้เกิดผลได้จริงในระยะเวลาที่กำหนด...”

(กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 15 พฤษภาคม 2563: การสัมภาษณ์)

“...การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน เป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนสู่ความยั่งยืน ...”

(กลุ่มครูผู้สอน : 15 พฤษภาคม 2563)

4. ปัญหาความต้องการจำเป็น

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูสรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายนปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องปัญหาความต้องการจำเป็นที่พบว่าครูมีความต้องการในการครูผู้สอนมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาตนเองสามารถด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อ การเรียนรู้การเรียนการสอน และการดำเนินงานแนะแนวตามบทบาทครูผู้สอน ดังการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...เป็นโครงการที่ดี สามารถนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่อไป...”

(กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...มีความสอดคล้องปัญหาความต้องการจำเป็นที่พบว่า ครูมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาตนเองสามารถด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อ การเรียนรู้การเรียนการสอน และ การดำเนินงานแนะแนวตามบทบาทครูผู้สอนผู้สอน...”

(กลุ่มครูผู้สอน. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

5. คุณค่า ประโยชน์

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูสรุปได้ว่า โครงการ นิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องคุณค่า ประโยชน์ของโครงการต่อคน ทุกกลุ่ม ได้รับโอกาสที่ เท่าเทียมกันในการรับการศึกษาในทุกรูปแบบ ทุกเวลา ทุกสถานที่ และได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการด้วยตัวเอง สามารถนำไปใช้ได้ผล ดังการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...เป็นโครงการที่ดี มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียน การสอน...”

(กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...เป็นโครงการที่มีประโยชน์มากทั้งต่อครูและนักเรียน เป็นโครงการที่มีคุณค่า เพราะ เป็นโครงการที่กระตุ้นและส่งเสริมให้ทุกคนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาและการเรียนรู้...”

(กลุ่มครูผู้สอน. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

โดยสรุปจากผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบริบทและสภาพแวดล้อมของโครงการสะท้อนให้เห็น ว่า โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน มีหลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความ ต้องการจำเป็น และมีคุณค่า ก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกกลุ่มเป้าหมาย

2.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ

ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการเกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร ความ เพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมของการบริหารจัดการ มีผล การประเมินโดยภาพรวม และแยกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า ของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียน จะเข้าวิทยายน ปีการศึกษา 2563 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน โดย ภาพรวม (n = 40)

ด้านปัจจัยนำเข้า	μ	σ	แปลผล
1. บุคลากรรับผิดชอบโครงการมีความรู้ความเข้าใจต่อการ ดำเนินการโครงการ	4.48	0.51	มาก
2. บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินการโครงการ มีจำนวน เพียงพอ	4.55	0.50	มากที่สุด
3. บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน	4.45	0.60	มาก
4. บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการนิเทศภายใน	4.53	0.60	มากที่สุด

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ด้านปัจจัยนำเข้า	μ	σ	แปลผล
5. งบประมาณจากโรงเรียนมีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ	4.43	0.50	มาก
6. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น	4.48	0.51	มาก
7. วัสดุ อุปกรณ์มีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ	4.43	0.55	มาก
8. วัสดุ อุปกรณ์มีความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการดำเนินโครงการ	4.43	0.50	มาก
9. ได้รับวัสดุ อุปกรณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ	4.55	0.50	มากที่สุด
10. คณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและเพียงพอ	4.53	0.51	มากที่สุด
11. บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบ เข้าใจและร่วมดำเนินโครงการ	4.68	0.47	มากที่สุด
12. มีการนิเทศ ตามกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและรายงานผลอย่างเป็นระบบ	4.63	0.49	มากที่สุด
13. การสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน	4.35	0.48	มาก
14. การสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.43	0.55	มาก
15. การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด	4.25	0.54	มาก
16. คู่มือการนิเทศภายในมีความถูกต้อง ชัดเจน ช่วยให้ครูเข้าใจกระบวนการดำเนินการนิเทศภายใน	4.45	0.50	มาก
17. มีเนื้อหาสาระการนิเทศที่ทันสมัยเกิดความรู้หรือเทคนิควิธีการใหม่	4.43	0.55	มาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.47	0.18	มาก

จากตารางที่ 15 ผลจากการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวม พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบเข้าใจและร่วมดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.47$) รองลงมาคือ มีการนิเทศ ตามกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและรายงานผลอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.49$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.54$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการ

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n = 13)

ด้านปัจจัยนำเข้า	μ	σ	แปลผล
1. บุคลากรรับผิดชอบโครงการมีความรู้ความเข้าใจต่อการดำเนินการโครงการ	4.38	0.51	มาก
2. บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินการโครงการ มีจำนวนเพียงพอ	4.54	0.52	มากที่สุด
3. บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน	4.46	0.78	มาก
4. บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการนิเทศภายใน	4.54	0.66	มากที่สุด
5. งบประมาณจากโรงเรียนมีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ	4.46	0.52	มาก
6. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น	4.38	0.51	มาก
7. วัสดุ อุปกรณ์มีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ	4.46	0.52	มาก
8. วัสดุ อุปกรณ์มีความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการดำเนินโครงการ	4.54	0.52	มากที่สุด
9. ได้รับวัสดุ อุปกรณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ	4.46	0.52	มาก
10. คณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและเพียงพอ	4.46	0.52	มาก
11. บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบ เข้าใจและร่วมดำเนินโครงการ	4.69	0.48	มากที่สุด
12. มีการนิเทศ ตามกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและรายงานผลอย่างเป็นระบบ	4.62	0.51	มากที่สุด
13. การสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน	4.46	0.52	มาก
14. การสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.46	0.52	มาก
15. การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด	4.23	0.60	มาก
16. คู่มือการนิเทศภายในมีความถูกต้อง ชัดเจน ช่วยให้ครูเข้าใจกระบวนการดำเนินการนิเทศภายใน	4.38	0.51	มาก
17. มีเนื้อหาสาระการนิเทศที่ทันสมัยเกิดความรู้หรือเทคนิควิธีการใหม่	4.38	0.65	มาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.47	0.14	มาก

จากตารางที่ 16 ผลจากการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบ

เข้าใจและร่วมดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.48$) รองลงมาคือ มีการนิเทศ ตามกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและรายงานผลอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.51$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.60$) ถ้าวัดผ่านเกณฑ์การประเมิน ความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการ

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นครูผู้สอน ($n = 27$)

ด้านปัจจัยนำเข้า	μ	σ	แปลผล
1. บุคลากรรับผิดชอบโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการโครงการ	4.52	0.51	มาก
2. บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินการโครงการ มีจำนวนเพียงพอ	4.56	0.51	มากที่สุด
3. บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน	4.44	0.51	มาก
4. บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการนิเทศภายใน	4.52	0.58	มากที่สุด
5. งบประมาณจากโรงเรียนมีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ	4.41	0.50	มาก
6. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น	4.52	0.51	มากที่สุด
7. วัสดุ อุปกรณ์มีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ	4.41	0.57	มาก
8. วัสดุ อุปกรณ์มีความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการดำเนินโครงการ	4.37	0.49	มาก
9. ได้รับวัสดุ อุปกรณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ	4.59	0.50	มากที่สุด
10. คณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและเพียงพอ	4.56	0.51	มากที่สุด
11. บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบ เข้าใจและร่วมดำเนินโครงการ	4.67	0.48	มากที่สุด
12. มีการนิเทศ ตามกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและรายงานผลอย่างเป็นระบบ	4.63	0.49	มากที่สุด
13. การสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน	4.30	0.47	มาก
14. การสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.41	0.57	มาก
15. การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด	4.26	0.53	มาก
16. คู่มือการนิเทศภายในมีความถูกต้อง ชัดเจน ช่วยให้ครูเข้าใจกระบวนการดำเนินการนิเทศภายใน	4.48	0.51	มาก

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ด้านปัจจัยนำเข้า	μ	σ	แปลผล
17. มีเนื้อหาสาระการนิเทศที่ทันสมัยเกิดความรู้หรือเทคนิควิธีการใหม่	4.44	0.51	มาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.47	0.20	มาก

จากตาราง 17 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบเข้าใจและร่วมดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.48$) รองลงมาคือ มีการนิเทศตามกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและรายงานผลอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.49$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.53$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการ

จากผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยสังเคราะห์จัดกลุ่มได้ 4 ด้านสำคัญ ดังการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในแต่ละด้านดังนี้

1. บุคลากร

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูสรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องกับผลการประเมินด้านบุคลากร ซึ่งจะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีบุคลากรที่มีความพร้อมในการทำงาน มีจำนวนที่เพียงพอ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและทำความเข้าใจโครงการ โดยการนำของผู้บริหารสถานศึกษา ดังการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพียงพอต่อการดำเนินโครงการทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ...”

(กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...บุคลากรที่ร่วมดำเนินการในโครงการมีจำนวนเพียงพอ เพราะโรงเรียนเราเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านบุคลากรอยู่แล้ว แต่ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ และเตรียมให้มีความพร้อมสร้างความตระหนัก ส่งเสริมให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างทั่วถึง ถ้าทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ จะสามารถส่งเสริมการดำเนินงานของโครงการให้พัฒนาได้มากขึ้น

และควรเพิ่มโครงการย่อยต่อยอดจากโครงการเดิมด้วยบุคลากรที่มีเพิ่มมากขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ...”

(กลุ่มครูผู้สอน. 13 พฤษภาคม 2563: การสัมภาษณ์)

2. งบประมาณ

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูสรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายนปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องกับงบประมาณที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินการโครงการที่มีหลายกิจกรรม ดังการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...โรงเรียนได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ก็ไม่เพียงพอ เพราะในการดำเนินการมีหลายส่วน โรงเรียนควรขอรับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก หรือขอสนับสนุนจากผู้ปกครอง...”

(กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การดำเนินโครงการมีความสอดคล้องกับงบประมาณที่โรงเรียนได้รับการจัดสรรจากจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินการโครงการเนื่องจากมีกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนมีหลากหลายกิจกรรม มีการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอในการจัดหาอุปกรณ์ที่มี ความจำเป็นในการอำนวยความสะดวกด้านการจัดการเรียนรู้แก่ครูและนักเรียน และลดบทบาทการสอนของครู...”

(กลุ่มครูผู้สอน. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

3. วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูสรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายนปีการศึกษา มีความสอดคล้องกับผลการประเมินด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ความต้องการและความจำเป็น ในการดำเนินโครงการที่ถือว่าเพียงพอต่อความต้องการ แต่ควรจะต้องมีการเตรียมความพร้อมใช้งานโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัสดุ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ใช้สำหรับนิเทศการสอนและการจัดการเรียนการสอน ดังการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...โครงการมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างครบครัน มีความพร้อมในการทำงาน ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ และเพิ่มเติมว่าผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับโครงการและให้การสนับสนุนในเรื่องนี้เพิ่มเติมที่...”

(กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...คิดว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การสนับสนุน โรงเรียนก็มีความพร้อมในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่อยู่แล้ว แต่อาจต้องการเตรียมความพร้อมใช้งานโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัสดุ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ใช้สำหรับนิเทศการสอนและการจัดการเรียนการสอนและสอดคล้องกับความต้องการ และปรับให้เอื้อต่อการใช้งานตามวัตถุประสงค์...”

(กลุ่มครูผู้สอน. 15 พฤษภาคม 2563: การสัมภาษณ์)

4. การบริหารจัดการ

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูสรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยานิเทศภายในปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ โดยการกำกับดูแลและส่งเสริมสนับสนุนในทุก ๆ ด้านจากผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ดังการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...ผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งจะให้การช่วยเหลือ ...”

(กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ทำงานเป็นคณะ มีท่านผู้อำนวยการคอยอำนวยความสะดวกและเป็นพี่ปรึกษา และมีผู้บริหารคอยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ทีมหลักจะเป็นรองฝ่ายวิชาการ และคณะกรรมการนิเทศการสอนโดยการแต่งตั้งของท่านผู้อำนวยการให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ...”

(กลุ่มครูผู้สอน. 15 พฤษภาคม 2563: การสัมภาษณ์)

โดยสรุปจากผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของโครงการสะท้อนให้เห็นว่า โครงการมีการจัดเตรียมปัจจัยนำเข้าที่ครอบคลุมในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการบริหารจัดการ พบว่า มีความพร้อมของบุคลากร ความเหมาะสมของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการ

2.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ

ผลการประเมินด้านกระบวนการ เกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) มีผลการประเมินโดยภาพรวม และแยกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยานิเทศภายในปีการศึกษา 2563 ของคณะกรรมการนิเทศภายในและครูผู้สอน โดยภาพรวม (n = 39)

กระบวนการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
S1 : Survey			
1. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องเรียนรู้ และรับทราบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนของครู	4.38	0.54	มาก
2. ผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องเรียนรู้ และร่วมศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียน	4.59	0.68	มากที่สุด

ตารางที่ 18 (ต่อ)

กระบวนการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา และสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตร	4.49	0.51	มาก
S2 : Setting Goal			
4. ผู้บริหาร และครูผู้จัดในปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน	4.36	0.63	มาก
5. ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ	4.64	0.49	มากที่สุด
S3 : Strategies			
6. การมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงหรือการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ	4.51	0.51	มากที่สุด
7. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการนิเทศภายใน เช่น การศึกษาดูงาน การพัฒนาความรู้ การฝึกอบรม และการศึกษาดำเนินงาน เป็นต้น	4.51	0.56	มากที่สุด
8. การเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีอิสระในการคิด และสร้างสรรค์ชิ้นงาน	4.59	0.50	มากที่สุด
S4 : Supporting			
9. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศพัฒนาสื่อ เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมการมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครู	4.51	0.60	มากที่สุด
10. การส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และห้องเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	4.51	0.56	มากที่สุด
11. ฝ่ายบริหารมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกสนับสนุนปัจจัยเอื้อต่อการดำเนินโครงการ	4.49	0.51	มาก
12. ส่งเสริมให้ครูมีเวลาหรืออำนวยความสะดวกให้ครูได้พบปะเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.74	0.44	มากที่สุด
S5 : Start of internal Supervision			
13. มีกิจกรรม Coaching & Mentoring สังเกตชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.62	0.49	มากที่สุด
14. มีกิจกรรมการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study)	4.49	0.60	มาก
15. มีการจัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้	4.59	0.64	มากที่สุด
16. จัดกิจกรรมสังเกตการสอนเชิงระบบผสมผสาน	4.54	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 18 (ต่อ)

17. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างกัลยาณมิตร	4.56	0.50	มากที่สุด
18. มีการดำเนินการตามรูปแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) เพื่อบรรลุตามเป้าหมาย	4.54	0.51	มากที่สุด
S7 : Share			
19. มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (PLC)	4.49	0.51	มาก
20. การสร้างโอกาสและวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ครู ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างเปิดเผย	4.59	0.50	มากที่สุด
S8 : Sustainable			
21. ผู้นิเทศมีการรวบรวมความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของ คณะครู เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศ ภายในโรงเรียน	4.38	0.54	มาก
22. มีการประกาศเกียรติคุณ และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	4.63	0.56	มากที่สุด
23. มีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practices) ของครูสู่สาธารณะชน	4.56	0.50	มากที่สุด
24. การนำเสนอผลงาน/ผลการปฏิบัติงานที่ดีของครู โดยใช้ วิธีการที่หลากหลาย เช่น นำเสนอต่อที่ประชุมจัดพิมพ์เอกสาร เผยแพร่และนำเสนอทางเว็บไซต์ของหน่วยงานเป็นต้น	4.28	0.60	มาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.53	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 18 ผลการประเมินด้านกระบวนการ ของโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดของคณะกรรมการการนิเทศภายในและครูผู้สอน โดยภาพรวม พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด และข้อที่มีความเหมาะสม/สอดคล้องมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูมีเวลาหรืออำนวยความสะดวกให้ครูได้พบปะเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44) รองลงมาคือ ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำเสนอ ผลงาน/ผลการปฏิบัติงานที่ดีของครูโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น นำเสนอต่อที่ประชุมจัดพิมพ์ เอกสารเผยแพร่ และนำเสนอทางเว็บไซต์ของหน่วยงานเป็นต้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.60) ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านกระบวนการโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S)

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ของคณะกรรมการนิเทศภายใน (n = 12)

กระบวนการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
S1 : Survey			
1. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องเรียนรู้ และรับทราบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน เพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู	4.42	0.67	มาก
2. ผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องเรียนรู้ และร่วมศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียน	4.50	0.67	มาก
3. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา และสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตร	4.58	0.51	มากที่สุด
S2 : Setting Goal			
4. ผู้บริหาร และครูรู้ชัดในปัญหาการจัดการกระบวนการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน	4.50	0.52	มาก
5. ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ	4.67	0.49	มากที่สุด
S3 : Strategies			
6. การมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงหรือการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ	4.58	0.51	มากที่สุด
7. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการนิเทศภายใน เช่น การศึกษาดูงาน การพัฒนาความรู้ การฝึกอบรม และการศึกษาดำเนินการด้วยตนเอง เป็นต้น	4.50	0.52	มาก
8. การเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีอิสระในการคิด และสร้างสรรค์ชิ้นงาน	4.42	0.67	มาก
9. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศพัฒนาสื่อ เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมการมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครู	4.58	0.51	มากที่สุด
10. การส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และห้องเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	4.50	0.52	มาก
11. ฝ่ายบริหารมีบทบาทเป็นผู้อำนวยการความสะดวก สนับสนุนปัจจัยเอื้อต่อการดำเนินโครงการ	4.42	0.67	มาก

ตารางที่ 19 (ต่อ)

กระบวนการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
12. ส่งเสริมให้ครูมีเวลาหรืออำนวยความสะดวกให้ครูได้ พบปะเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.75	0.45	มากที่สุด
S5 : Start of internal Supervision			
13. มีกิจกรรม Coaching & Mentoring สังเกตชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.58	0.51	มากที่สุด
14. มีกิจกรรมการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study)	4.58	0.67	มากที่สุด
15. มีการจัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้	4.58	0.67	มากที่สุด
16. จัดกิจกรรมสังเกตการสอนเชิงระบบผสมผสาน	4.50	0.52	มาก
S6 : Summarize			
17. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างกัลยาณมิตร	4.42	0.51	มาก
18. มีการดำเนินการตามรูปแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) เพื่อบรรลุตามเป้าหมาย	4.50	0.52	มาก
S7 : Share			
19. มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	4.42	0.51	มาก
20. การสร้างโอกาสและวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ครูได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างเปิดเผย	4.50	0.52	มาก
S8 : Sustainable			
21. ผู้นิเทศมีการรวบรวมความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของคณะครู เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน	4.42	0.67	มาก
22. มีการประกาศเกียรติคุณ และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	4.50	0.67	มาก
23. มีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practices) ของครูสู่สาธารณะชน	4.58	0.51	มากที่สุด
24. การนำเสนอผลงาน/ผลการปฏิบัติงานที่ดีของครู โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น นำเสนอต่อที่ประชุมจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ และนำเสนอทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน เป็นต้น	4.33	0.65	มาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.52	0.14	มากที่สุด

จากตารางที่ 19 ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

ตามความคิดของคณะกรรมการการนิเทศภายใน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับ มากและมากที่สุด ข้อที่มีความเหมาะสม/สอดคล้องมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูมีเวลาหรืออำนวยความสะดวกให้ครูได้พบปะเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำเสนอ ผลงาน/ผลการปฏิบัติงานที่ดีของครู โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น นำเสนอ ต่อที่ประชุมจัดพิมพ์ เอกสารเผยแพร่ และนำเสนอทางเว็บไซต์ของหน่วยงานเป็นต้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.65) ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านกระบวนการโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S)

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านกระบวนการของ โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้ วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ของครูผู้สอน (n = 27)

กระบวนการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
S1 : Survey			
1. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องเรียนรู้ และรับทราบนโยบายของ หน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน เพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู	4.37	0.49	มาก
2. ผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องเรียนรู้ และร่วมศึกษาข้อมูล พื้นฐาน และความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียน	4.59	0.69	มากที่สุด
3. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา คุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา และสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตร	4.44	0.51	มาก
S2 : Setting Goal			
4. ผู้บริหาร และครูรู้ชัดในปัญหาการจัดการกระบวนการเรียนรู้สู่ คุณภาพผู้เรียน	4.41	0.57	มาก
5. ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สู่คุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ	4.67	0.48	มากที่สุด
S3 : Strategies			
6. การมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงหรือการปฏิบัติงาน ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ	4.52	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 20 (ต่อ)

กระบวนการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
S3 : Strategies			
7. ผู้นิเทศและผู้บริหารนิเทศมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการนิเทศภายใน เช่น การศึกษาดูงาน การพัฒนาความรู้ การฝึกอบรม และการศึกษาด້วยตนเอง เป็นต้น	4.48	0.58	มาก
8. การเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีอิสระในการคิด และสร้างสรรค์ชิ้นงาน	4.59	0.50	มากที่สุด
9. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศพัฒนาสื่อ เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมการมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครู	4.56	0.58	มากที่สุด
10. การส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และห้องเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	4.48	0.58	มาก
11. ฝ่ายบริหารมีบทบาทเป็นผู้อำนวยการอำนวยความสะดวก สนับสนุนปัจจัยเอื้อต่อการดำเนินโครงการ	4.44	0.51	มาก
12. ส่งเสริมให้ครูมีเวลาหรืออำนวยความสะดวกให้ครูได้ พบปะเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.74	0.45	มากที่สุด
S5 : Start of internal Supervision			
13. มีกิจกรรม Coaching & Mentoring สังเกตชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.59	0.50	มากที่สุด
14. มีกิจกรรมการพัฒนabatเรียนร่วมกัน (Lesson study)	4.48	0.51	มาก
15. มีการจัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้	4.59	0.64	มากที่สุด
16. จัดกิจกรรมสังเกตการสอนเชิงระบบผสมผสาน	4.56	0.51	มากที่สุด
S6 : Summarize			
17. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างกัลยาณมิตร	4.63	0.49	มากที่สุด
18. มีการดำเนินการตามรูปแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) เพื่อบรรลุตามเป้าหมาย	4.56	0.51	มากที่สุด
S7 : Share			
19. มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	4.56	0.51	มากที่สุด
20. การสร้างโอกาสและวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ครูได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างเปิดเผย	4.63	0.49	มากที่สุด

ตารางที่ 20 (ต่อ)

กระบวนการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
S8 : Sustainable			
21. ผู้นิเทศมีการรวบรวมความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของคณะครู เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน	4.37	0.49	มาก
22. มีการประกาศเกียรติคุณ และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	4.59	0.50	มากที่สุด
23. มีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practices) ของครูสู่สาธารณะชน	4.56	0.51	มากที่สุด
24. การนำเสนอผลงาน/ผลการปฏิบัติงานที่ดีของครู โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น นำเสนอต่อที่ประชุมจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ และนำเสนอทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน เป็นต้น	4.33	0.48	มาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.53	0.11	มากที่สุด

จากตารางที่ 20 ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดของครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม/สอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีความเหมาะสม/สอดคล้องมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูมีเวลาหรืออำนวยความสะดวกให้ครูได้พบปะเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำเสนอผลงาน/ผลการปฏิบัติงานที่ดีของครู โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น นำเสนอต่อที่ประชุมจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ และนำเสนอทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.48) ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านกระบวนการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S)

ด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ได้ถูกออกแบบอย่างมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่าย เป็นกระบวนการเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S ที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ดังนี้

การวางแผนโครงการ (Plan)

ขั้นที่ 1 สำรวจ (Survey) เป็นการสำรวจและวิเคราะห์สภาพบริบทโรงเรียน สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการ

ขั้นที่ 2 กำหนดเป้าหมาย (Setting Goal) เป็นการเลือกประเด็นปัญหาภายใต้การมีส่วนร่วม แล้วกำหนดเป้าหมายที่จะแก้ไขหรือพัฒนาร่วมกัน

ขั้นที่ 3 วางแผนกลยุทธ์ (Strategies) เป็นการวางแผนออกแบบร่วมมือเพื่อกำหนดกระบวนการทำงาน การขับเคลื่อนเพื่อแก้ปัญหาในโรงเรียน ซึ่งแนวทางที่อาจเกิดขึ้น เช่น การศึกษาดูงาน การพัฒนาความรู้ การอบรม และการศึกษด้วยตัวเอง

การดำเนินโครงการ (Do)

ขั้นที่ 4 ส่งเสริมสนับสนุน (Supporting) เป็นการส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินโครงการและกิจกรรมนิเทศภายในมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ 5 นิเทศภายใน (Start of internal Supervision) เป็นการปฏิบัติการนิเทศภายใน ขั้นตอนนี้เป็นบทบาทของฝ่ายบริหารเป็นผู้เฝ้าอำนวยความสะดวกและสนับสนุน ให้สามารถดำเนินการตามแผนของโรงเรียนที่ได้ออกแบบไว้ เช่น นิเทศ ติดตาม การแนะนำช่วยเหลือ (Coaching mentoring) การสังเกตชั้นเรียน เป็นต้น

การตรวจสอบประเมินผลโครงการ (Check)

ขั้นที่ 6 สรุปผลการนิเทศ (Summarize) เป็นการกำกับ นิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีการรายงานผลการดำเนินงาน มีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลงานตามแผนโดยใช้เครื่องมือการตรวจสอบที่มีคุณภาพ

ขั้นที่ 7 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การสะท้อนผลการใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ เช่น ก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนา และหลังการพัฒนา โดยมีประเด็นในการทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือ ทำอะไร - ผลเป็นอย่างไร - ปัญหาอุปสรรค/ข้อเสนอแนะในขั้นตอนนี้ ทำตามระยะเวลาที่กำหนดให้

การปรับปรุงโครงการ (Act)

ขั้นที่ 8 ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องยั่งยืน (Sustainable) เป็นการพัฒนาสู่ความยั่งยืน โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในงานหรือกิจกรรมที่ดำเนินการ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สร้างแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการขยายผลการดำเนินงานไปยังโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มคณะกรรมการนิเทศภายใน และครูผู้สอน สรุปได้ว่าระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนจะะวิทย์วิทยาน มีความสอดคล้องกับผลการดำเนินโครงการ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาต่างก็มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย กิจกรรมการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สะท้อนผลร่วมกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศดังสรุปการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“...โรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในเพื่อดำเนินการนิเทศภายใน ซึ่งช่วยครูในการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมวางแผนและดำเนินงาน ยึดเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน ติดตามและแนะนำช่วยเหลือ กิจกรรมการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เป็นการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศมีอิสระในการคิดการสร้างชิ้นงาน

การพัฒนาสื่อ เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และห้องเรียน เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างมาก

(กลุ่มคณะกรรมการนิเทศภายใน. 9 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...กระบวนการนิเทศภายใน ส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และห้องเรียน เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างมาก นิเทศแบบกัลยาณมิตร เป็นการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศมีอิสระในการคิดการสร้างชิ้นงาน การพัฒนาสื่อ เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครู มีการวิเคราะห์และสะท้อนผลร่วมกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ...”

(กลุ่มครูผู้สอน. 11 กันยายน 2563: การสัมภาษณ์)

สรุปผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณภาพการนิเทศภายใน กระบวนการดำเนินงานโครงการสะท้อนให้เห็นว่า โครงการมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นระบบ ที่ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการดำเนินโครงการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) แสดงถึงการดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนางานนิเทศภายในของโรงเรียนในปีการศึกษาต่อไป

2.4 ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ

ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 พิจารณาใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พิจารณาจากการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล 3) คุณภาพของผู้เรียน พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา และผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษามีผลการประเมินดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัดความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้แบบทดสอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบ “ถูก” ให้ 1 คะแนน ตอบ “ผิด” ให้ 0 คะแนน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 21 ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเป็นสำคัญ
(n = 27)

คนที่	ผลการประเมิน	
	คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม	คิดเป็นร้อยละ
1	45/50	90
2	40/50	80
3	41/50	82
4	42/50	84
5	41/50	82
6	43/50	86
7	44/50	88
8	42/50	84
9	46/50	92
10	41/50	82
11	42/50	84
12	44/50	88
13	46/50	92
14	47/50	94
15	45/50	90
16	40/50	80
17	41/50	82
18	43/50	86
19	44/50	88
20	42/50	84
21	45/50	90
22	44/50	88
23	43/50	86
24	43/50	86
25	44/50	88
26	46/50	92
27	44/50	88
รวม		86.52

จากตารางที่ 21 ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ซึ่งพิจารณาว่า

ค่าคะแนนร้อยละอยู่ในระดับใด จากการทำแบบทดสอบ โดยในภาพรวมได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 86.52 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พิจารณาจากผลการประเมินของคณะกรรมการนิเทศภายในเกี่ยวกับการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล มีรายละเอียดดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ประเมินโดยคณะกรรมการนิเทศภายใน (n = 12)

ด้านผลผลิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้			
1. ครูมีการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.33	0.49	มาก
2. ครูมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ภาควิชาหรือฝ่าย	4.58	0.67	มากที่สุด
3. ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร/ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/สมรรถนะของนักเรียน	4.33	0.49	มาก
4. ครูมีการเตรียมสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย แหล่งเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้	4.67	0.49	มากที่สุด
5. ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.58	0.51	มากที่สุด
6. ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	4.67	0.49	มากที่สุด
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
7. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.49	มาก
8. ครูจัดกิจกรรมที่สอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ข้อคิดในการดำรงชีวิตและเป็นแบบอย่างที่ดี	4.58	0.51	มากที่สุด
9. ครูจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.33	0.65	มาก
10. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.33	0.49	มาก
11. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ที่ฝึกให้ผู้เรียนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เช่น การทำโครงงาน	4.58	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ด้านผลผลิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
12. ครูมีการแจ้งผลการประเมินการเรียนรู้ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ	4.25	0.45	มาก
13. ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน	4.83	0.39	มากที่สุด
14. ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (Facilitator)	4.42	0.51	มากที่สุด
15. ครูเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.49	มากที่สุด
การใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้			
16. การใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง	4.50	0.52	มาก
17. ครูมีการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.49	มากที่สุด
18. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้และประเมินผลการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.58	0.51	มากที่สุด
19. ครูบูรณาการการเรียนรู้กับการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยโดยการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง	4.67	0.49	มากที่สุด
การวัดและประเมินผล			
20. ครูมีเทคนิคและวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.58	0.67	มากที่สุด
21. ครูมีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลมีความหลากหลายมีเกณฑ์ที่ชัดเจน แจ้งให้ผู้เรียนและผู้ปกครองรับทราบ	4.67	0.49	มากที่สุด
22. เครื่องมือการวัดและประเมินผลมีความหลากหลายมีคุณภาพตรงตามตัวชี้วัดและเหมาะสมกับผู้เรียน	4.75	0.45	มากที่สุด
23. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสะท้อนผลการเรียนรู้	4.42	0.51	มาก
24. ครูมีการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.33	0.49	มาก
25. นำผลการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงมาพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล	4.58	0.51	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.53	0.10	มากที่สุด

จากตารางที่ 22 ผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งพิจารณาว่าจะมีคุณภาพ/ประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ตามความคิดของคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่าโดยภาพรวมมีค่าประสิทธิภาพเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ

ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.39) รองลงมาคือ เครื่องมือการวัดและประเมินผล มีความหลากหลายมีคุณภาพตรงตามตัวชี้วัดและเหมาะสมกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.45) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีการแจ้งผลการประเมินการเรียนรู้ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.45) ถือว่า ผ่านเกณฑ์ การประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. คุณภาพผู้เรียน การประเมินคุณภาพผู้เรียน พิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนดในแต่ละระดับชั้นและผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 23 และ 24 ตามลำดับ

3.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับสถานศึกษาในแต่ละระดับชั้น โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

ระดับชั้น	เกรดเฉลี่ยสะสมของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (GPA)								ค่าเฉลี่ย GPA
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	สุขศึกษา และพลศึกษา	ศิลปะ	การงาน อาชีพ	ภาษาต่างประเทศ	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	2.89	1.95	2.40	2.33	3.45	2.39	3.05	2.35	2.60
มัธยมศึกษาปีที่ 2	2.58	2.15	2.58	2.65	3.54	2.58	2.98	2.25	2.66
มัธยมศึกษาปีที่ 3	2.67	2.35	2.45	2.75	3.46	2.75	3.25	1.98	2.71
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3.16	2.45	2.75	2.85	3.58	3.25	3.36	2.42	2.98
มัธยมศึกษาปีที่ 5	3.25	2.68	2.68	3.12	3.74	3.45	3.45	2.58	3.12
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.38	2.87	2.38	3.24	3.85	3.36	3.68	2.68	3.18
เฉลี่ย									2.87

จากตารางที่ 23 คะแนนเฉลี่ย GPA ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับสถานศึกษาโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมเฉลี่ย GPA เท่ากับ 2.87 เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับชั้นพบว่า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ย GPA มากที่สุด คือเท่ากับ 3.18 รองลงมา ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ย GPA เท่ากับ 3.12 ส่วนชั้นที่มีค่าเฉลี่ย GPA ต่ำ สุด คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ย GPA เท่ากับ 2.60 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาของโครงการเกี่ยวกับความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

3.2 ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

สมรรถนะ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ								สรุป	
		ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง		จำนวน	ร้อยละ
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1.ความสามารถในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ/ส่งสาร	69	16.12	25	5.84	2	0.47	1	0.23	97	22.66
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิดความจำเป็นของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม	32	7.48	18	4.21	5	1.17	3	0.70	58	13.55
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ	58	13.55	23	5.37	3	0.70	0	0.00	84	19.63
	1.4 วิเคราะห์แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	65	15.19	27	6.31	4	0.93	2	0.47	98	22.90
	1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง	58	13.55	28	6.54	2	0.47	3	0.70	91	21.26
สรุป		282	65.89	121	28.27	16	3.74	9	2.10	428	100
2.ความสามารถในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ หอ้งค์ ความรู้	74	17.29	24	5.61	1	0.23	1	0.23	100	23.36
	2.2 มีทักษะการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์	45	10.51	27	6.31	2	0.47	2	0.47	76	17.76
	2.3 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ	38	8.88	35	8.18	3	0.70	0	0.00	76	17.76
	2.4 มีความสามารถคิดอย่างเป็นระบบ	57	13.32	21	4.91	3	0.70	1	0.23	82	19.16
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเอง ได้อย่างเหมาะสม	65	15.19	25	5.84	2	0.47	2	0.47	94	21.96
สรุป		279	65.19	132	30.84	11	2.57	6	1.40	428	100

ตารางที่ 24 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)

สมรรถนะ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ								สรุป	
		ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง		จำนวน	ร้อยละ
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา	3.1 สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้	45	10.51	18	4.21	3	0.70	1	0.23	67	15.65
	3.2 ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา	34	7.94	27	6.31	2	0.47	0	0.00	63	14.72
	3.3 เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงในสังคม	51	11.92	33	7.71	3	0.70	1	0.23	88	20.56
	3.4 แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา	77	17.99	23	5.37	1	0.23	0	0.00	101	23.60
	3.5 ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น	74	17.29	31	7.24	2	0.47	2	0.47	109	25.47
สรุป		281	65.65	132	30.84	11	2.57	4	0.93	428	100
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	4.1 เรียนรู้ด้วยตนเองได้เหมาะสมตามวัย	64	14.95	25	5.84	2	0.47	2	0.47	93	21.73
	4.2 สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้	28	6.54	33	7.71	1	0.23	0	0.00	62	14.49
	4.3 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	61	14.25	46	10.75	2	0.47	1	0.23	110	25.70
	4.4 มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม	64	14.95	25	5.84	1	0.23	0	0.00	90	21.03
	4.5 หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น	45	10.51	28	6.54	0	0.00	0	0.00	73	17.06
สรุป		262	61.21	157	36.68	6	1.40	3	0.70	428	100

ตารางที่ 24 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)

สมรรถนะ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ								สรุป	
		ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง		จำนวน	ร้อยละ
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	5.1 เลือกและใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม	46	10.75	31	7.24	0	0.00	1	0.23	78	18.22
	5.2 มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี	32	7.48	24	5.61	1	0.23	2	0.47	59	13.79
	5.3 สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาตนเอง	61	14.25	56	13.08	2	0.47	1	0.23	120	28.04
	5.4 ใช้เทคโนโลยีแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	61	14.25	24	5.61	1	0.23	1	0.23	87	20.33
	5.5 มีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	52	12.15	28	6.54	2	0.47	2	0.47	84	19.63
สรุป		252	58.88	163	38.08	6	1.40	7	1.64	428	100
ร้อยละ		96.96				3.04				-	

จากตารางที่ 24 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน มีระดับคุณภาพดีถึงดีมาก ร้อยละ 96.96 และมีระดับคุณภาพปรับปรุงถึงพอใช้ ร้อยละ 3.04 เมื่อพิจารณารายระดับคุณภาพแล้ว พบว่าระดับคุณภาพดีมาก มีระดับคุณภาพอยู่ที่ร้อยละ 58.88 รองลงมาระดับคุณภาพดี จะอยู่ที่ร้อยละ 38.08 เมื่อเทียบภาพรวมระดับคุณภาพดีถึงดีมาก (ร้อยละ 96.96) กับเกณฑ์แล้วถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพผู้เรียน ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาของโครงการเกี่ยวกับความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

สรุปผลการสัมภาษณ์ด้านผลผลิต โดยสัมภาษณ์คณะกรรมการนิเทศภายในและครูผู้สอน

1. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการนิเทศภายในและครู สรุปได้ว่าประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับผลการดำเนินโครงการที่มุ่งเน้นให้ครูต้องวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ใช้การสอนแบบโครงงาน เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และกระบวนการทำงาน ส่งเสริมครูใช้เทคนิค วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...ส่งเสริมครูใช้เทคนิค วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ และความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มตามศักยภาพ ครูได้มีการวิเคราะห์หลักสูตร ครูต้องวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้...”

(กลุ่มครูผู้สอน. 9 พฤศจิกายน 2563 : การสัมภาษณ์)

2. คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับสถานศึกษา และด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการนิเทศภายในและครู สรุปได้ว่า คุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับผลการดำเนินโครงการ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนสูงขึ้น ดังการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...จากการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา นักเรียนในชั้นที่สอนมีความกระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนได้พัฒนาสมรรถนะสำคัญตามตามหลักสูตรสถานศึกษาผ่านเกณฑ์ในทุกระดับชั้น...”

(กลุ่มครูผู้สอน. 9 พฤศจิกายน 2563 : การสัมภาษณ์)

โดยสรุปจากผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลผลิตของโครงการ สะท้อนให้เห็นว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะขวัญหาย ปีการศึกษา 2563 ด้านผลผลิตทำให้ทราบและตระหนักถึงความสำคัญครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา และด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ช่วยพัฒนาคุณภาพการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หนุนเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน

4. คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ของครูผู้สอน พิจารณาจากผลการประเมินของคณะกรรมการนิเทศภายใน เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มีรายละเอียดดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน		สรุป
		ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์	
ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ร้อยละ 80	✓		ผ่านเกณฑ์
ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X} \geq 3.51$ $S.D. \leq 1$	✓		ผ่านเกณฑ์
ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	คะแนนเฉลี่ย GPA ≥ 2.00	✓		ผ่านเกณฑ์
ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ร้อยละในระดับดี – ดีมาก ร้อยละ ≥ 90	✓		ผ่านเกณฑ์
สรุปผลการประเมิน				ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 25 การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนผ่านเกณฑ์การประเมินด้านผลผลิตทุกข้อ ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

2.5 ผลการประเมินผลกระทบของโครงการ

ผลการประเมินด้านผลกระทบของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 พิจารณาใน 4 ข้อ ได้แก่ 1) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู 2) ความพึงพอใจของครูต่อกระบวนการนิเทศภายใน 3) ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน 4) ผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้วได้แก่ ผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับทั้งนักเรียน ครูผู้สอนและสถานศึกษาจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีผลการประเมินดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.5.1 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู

โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู (n = 203)

ด้านผลกระทบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาและเทคนิคการสอน			
1. ครูสามารถประยุกต์สิ่งที่สอนเข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม	4.25	0.52	มาก
2. จัดลำดับเนื้อหาวิชาเป็นลำดับเหมาะสมกับผู้เรียน	4.47	0.73	มาก
3. ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพผู้เรียน	4.45	0.61	มาก
4. ครูรู้จักนักเรียนและให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.29	0.70	มาก
5. ครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน	4.80	0.40	มากที่สุด
6. ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.39	0.49	มาก
7. ครูจัดเตรียมสื่อวัสดุการเรียนการสอนมีความเพียงพอสำหรับผู้เรียน	4.22	0.64	มาก
8. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์จริง	4.59	0.50	มากที่สุด
9. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสม	4.41	0.61	มาก
10. วิธีสอน/กิจกรรม สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ และความสนใจ	4.45	0.54	มาก
11. วิธีนำเสนอเนื้อหาเรียนมีความน่าสนใจ	4.43	0.54	มาก
12. วิธีการถ่ายทอดให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชา	4.59	0.50	มากที่สุด
13. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.65	0.48	มากที่สุด
14. ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม/ทีม	4.51	0.54	มากที่สุด
15. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.57	0.73	มากที่สุด

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ด้านผลกระทบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
16. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและสร้างแรงบันดาลใจ	4.49	0.50	มาก
17. ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยน เสนอความคิดเห็นกับเพื่อน ร่วมชั้นเรียนในการทำกิจกรรม	4.69	0.50	มากที่สุด
18. ครูจัดกิจกรรมส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ กระตือรือร้น และสนุกสนานในการเรียนรู้	4.65	0.48	มาก
19. ครูจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	4.49	0.50	มากที่สุด
ด้านการใช้สื่อการสอน			
20. ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วยให้เกิดการเรียนรู้	4.65	0.48	มากที่สุด
21. มีเอกสาร ตำรา ประกอบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา	4.53	0.50	มากที่สุด
22. ครูใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือ ปฏิบัติและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	4.63	0.53	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน			
23. ครูวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วนกระบวนการ และผลงานนักเรียน	4.49	0.50	มาก
24. มีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี	4.75	0.44	มากที่สุด
25. มีการประเมินผลตามสภาพจริงและเน้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.63	0.49	มากที่สุด
26. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้	4.51	0.50	มาก
27. ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน	4.59	0.50	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.52	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 26 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.40) รองลงมาคือ มีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.44) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูจัดเตรียมสื่อวัสดุการเรียนการสอนมีความเพียงพอสำหรับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.64) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยาน ปีการศึกษา 2563

2.5.2 ความพึงพอใจของครูต่อโครงการนิเทศภายใน

โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยานิพนธ์ ส่งผลให้ครูเกิดความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายใน ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2563 (n = 27)

ด้านผลกระทบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.48	0.58	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล	4.78	0.42	มากที่สุด
3. ขั้นตอนการดำเนินโครงการสามารถปฏิบัติได้จริง	4.41	0.50	มาก
4. การวิเคราะห์และสะท้อนผลร่วมกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ	4.37	0.63	มาก
5. กระบวนการนิเทศช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของครู	4.63	0.49	มากที่สุด
6. การใช้กระบวนการนิเทศภายในช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.67	0.48	มากที่สุด
7. การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระบบการทำงานกับเทคโนโลยีเพื่อให้ครูสามารถใช้งานได้ทันต่อความต้องการ	4.48	0.58	มาก
8. การปฏิบัติการนิเทศภายในติดตามและแนะนำช่วยเหลือ	4.52	0.51	มากที่สุด
9. การจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นและตรงกับความต้องการของบุคลากร	4.56	0.58	มากที่สุด
10. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้	4.22	0.51	มาก
11. การใช้กระบวนการนิเทศภายในช่วยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ	4.44	0.58	มาก
12. ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	4.70	0.61	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.52	0.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 27 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2563 ตามความเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.20) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.42) รองลงมาคือ ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.61) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.51) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

ความพึงพอใจความพึงพอใจของครูต่อกระบวนการนิเทศภายใน โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

2.5.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ส่งผลให้ผู้ปกครองเกิดความพึงพอใจต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายใน ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 (n = 203)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. โรงเรียนมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	4.43	0.50	มากที่สุด
2. ให้บริการแก่ผู้มาติดต่อด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว และเอาใจใส่	4.59	0.61	มากที่สุด
3. โรงเรียนมีการจัดหลักสูตรให้ความสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและ สังคม	4.45	0.50	มาก
4. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนแสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ	4.43	0.57	มาก
5. โรงเรียนจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย	4.53	0.50	มากที่สุด
6. โรงเรียนนำผลการประเมินนักเรียนมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น	4.59	0.50	มากที่สุด
7. ครูจัดการเรียนการสอนโดยแสวงหา ความรู้ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.41	0.61	มาก
8. ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักแก้ปัญหา และช่วยตนเองได้มากขึ้น	4.69	0.47	มากที่สุด
9. ครูใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการ เรียนการสอนเหมาะสม	4.67	0.48	มากที่สุด
10. ส่งเสริมผู้เรียนให้แสวงหาความรู้โดยใช้ เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม	4.65	0.48	มากที่สุด
11. ครูมีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่าง เหมาะสม	4.59	0.50	มากที่สุด
12. โรงเรียนมีการส่งเสริมการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการ	4.33	0.58	มาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.53	0.16	มากที่สุด

จากตารางที่ 28 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความเห็นของผู้ปกครอง พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.16) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักแก้ปัญหา และช่วยตนเองได้มากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ ครูใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการส่งเสริมการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.58) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

2.5.4 แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์

ผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ความสำเร็จด้านรางวัลที่ได้รับทั้งนักเรียน ครูผู้สอนและสถานศึกษาจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 29 แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ ตัวอย่างผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ความสามารถ/ ผลงาน/ รางวัลที่ได้รับ	เอกสารอ้างอิง
1	เด็กชายพีรภัทร วงษา	ความสามารถด้านกีฬามวยสากล สมัครเล่น	รูปภาพ
2	เด็กชายอนุสรณ์ ครูทประเสริฐ	"	"
3	นายอนุศักดิ์ สุขประเสริฐ	"	"
4	นายอนุชา ลากุล	"	"
5	นายประเมษฐ์ ปะติโก	"	"
6	นายยอดชีวัน อิมโค่น	"	"
7	นางสาวน้ำฝน ชุมแวงวาปี	ความสามารถด้านแอโรบิก	"
8	นางสาวณัฐยา แก้วดวงดี	"	"
9	นางสาวลักคณา ถวิลถึง	ความสามารถด้านแอโรบิก	รูปภาพ
10	นางสาวศินินทรา เกาเกื้อ	"	"
11	นางสาวสุพัตรา อนโนนขวา	"	"
12	นางสาวอมรรรัตน์ พิมพ์ศรี	"	"
13	นายชินวัตร แสนสมบัติ	ความสามารถด้านศิลปะ	
14	เด็กหญิงเสาวภา พลมุข	"	
15	นายกิตติชัย บาไสย	ความสามารถด้านดนตรี	
16	เด็กชายนธิ์ สาบุญปัน	"	

ตารางที่ 29 แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ ตัวอย่างผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ความสามารถ/ ผลงาน/ รางวัลที่ได้รับ	เอกสารอ้างอิง
17	นางสาวเกวลิ ออบมา	ความสามารถด้านการร้องเพลง	
18	เด็กหญิงอุไรรัตน์ บัวเมืองเพีย	"	
19	นางสาวพิมลรัตน์ วงษ์หาจัก	ความสามารถด้านมัคคุเทศก์น้อย	
20	นายชานูสร หาญอาสา	"	
21	นางสาวเยาวภา กองจันทร์ดี	ความสามารถด้านการทำผ้ามัดย้อม	
22	นางสาวสุนิษา ชินวงษ์	"	
23	นางสาวสุธิดา พาลา	ความสามารถด้านการสานกระติบข้าว	
24	นางสาวอมรรรัตน์ พิมพ์ศรี	"	
25	เด็กหญิงสุทธิดา ทองอินทร์	ความสามารถด้านการทำเบเกอรี่	
26	นางสาวจิราวรรณ กองลุน	"	
27	นายอนุวัตร อามนตรี	ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์	
28	นายธนบัตร แสงเชื้อพ่อ	"	
29	นายณรัตน์ ปัตธรรมมา	ความสามารถด้านหุ่นยนต์	
30	นายภาณุพงษ์ ขจรกลิน	"	

จากตารางที่ 29 ตัวอย่างผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ความสำเร็จด้านผลงาน รางวัลที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผลปรากฏว่า จากการดำเนินโครงการส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในด้านต่าง ๆ เกิดผลงานเชิงประจักษ์ เช่น นักเรียนมีความสามารถด้านดนตรี ด้านกีฬา ด้านนาฏศิลป์ ด้านคอมพิวเตอร์ ด้านหุ่นยนต์ ด้านทักษะอาชีพ ฯลฯ

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เรียน ที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา ดังการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...อยากให้ครูสอนปฏิบัติและให้ลงมือทำอย่างนี้คะ ไม่น่าเบื่อ อยากเรียนแบบนี้อีกมีความสุขในการเรียน เพราะได้ร่วมทำกิจกรรมการเรียนกับเพื่อนๆ และได้ลงมือทำจริง ครูมีสื่อเทคโนโลยีใหม่ๆมาให้เรียน เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สื่อออนไลน์ ที่สามารถเรียนได้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน เวลาตรวจงาน ครูจะแจ้งเกณฑ์ให้คะแนนทราบ และจะประเมินจากคุณภาพงานจริงๆ และเปิดโอกาสให้ได้แก้ไขข้อบกพร่องของงานด้วยครับ ซึ่งทำให้นักเรียนมีคะแนนมากขึ้นครับ ทำให้มีความสามารถด้านต่าง ๆ เกิดผลงานเชิงประจักษ์...”

(กลุ่มนักเรียน. 9 ธันวาคม 2563: การสัมภาษณ์)

ตารางที่ 30 แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ ตัวอย่างผลที่เกิดขึ้นกับครู

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ผลงาน/รางวัลที่ได้รับ	เอกสารอ้างอิง
1	นางสาวกนกวรรณ สนอุป	ผู้ฝึกสอนมวยไทยสมัครเล่น การแข่งขันกีฬาระหว่าง โรงเรียนส่วนภูมิภาค จังหวัด ขอนแก่น	เกียรติบัตร
2	นายปรีชา เสริฐสม	ครูดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร
3	นายประสิทธิ์ สุดทอง	ครูดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร
4	นางรุ่งฤดี สุดทอง	ครูดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร
5	นางปัทสนินทร์ ประกอบเลิศ	ครูดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร
6	นางสาวจันทร์รัตน์ ศิริเทพทรงกลด	ครูดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร
7	นางสาวสมฤดี แววโทสง	ครูดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร
9	นางสมานจิต ผาคำ	เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดี	เกียรติบัตร
10	นางสาวมริดา คำมูลมัตย์	เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดี	เกียรติบัตร
11	นางสาวศิริรัตน์ บัวเลิง	เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดี	เกียรติบัตร
12	นางกัญญาณัฐ ศรีพิพัฒนานกุล	เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดี	เกียรติบัตร

จากตารางที่ 30 ตัวอย่างผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ความสำเร็จด้านรางวัลที่ได้รับของครู จากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผลปรากฏว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้ครูมีผลงานเชิงประจักษ์ เช่น เป็นผู้ฝึกสอนมวยไทยสมัครเล่นการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนส่วนภูมิภาค เป็นครูดีไม่มีอบายมุข เป็นครูผู้มีความคุณธรรม จริยธรรมตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดี

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครู ที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ด้านผลกระทบ ได้แก่ ความสำเร็จด้านรางวัลที่ครูผู้สอนได้รับ ดังการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...เป็นโครงการที่มีประโยชน์กระตุ้นและส่งเสริมให้ทุกคนให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และอีกอย่างคือการพัฒนานักเรียนตามความอัจฉริยภาพ ดีมาก ทำงานเป็นคณะ มีท่านผู้อำนวยการคอยอำนวยความสะดวกและเป็นพี่ปรึกษาและผู้บริหารคอยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ทีมหลักจะเป็นรองฝ่ายวิชาการร่วมคิดวิเคราะห์

สภาพปัญหา ความต้องการและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผลการประเมินคงจะมีประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต เพราะเป็นข้อมูลสำคัญที่บ่งชี้ถึงการดำเนินการในปัจจุบัน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงการทำงานในอนาคตให้ดีขึ้น...”

(กลุ่มครูผู้สอน. 11 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

ตารางที่ 31 แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้บริหารสถานศึกษา และสถานศึกษา

ลำดับ ที่	รางวัลที่ได้รับ	เอกสารอ้างอิง
1	ผู้บริหารได้รับรางวัลเสมา ป.ป.ส. ประเภทผลงานดีเด่นระดับทอง โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ปีพุทธศักราช ๒๕๖๓	เกียรติบัตร
2	ผู้บริหารได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงาน ก.ค.ศ. แต่งตั้ง เป็นกรรมการประเมิน ภาค ค ของสำนักงาน ก.ค.ศ.	เกียรติบัตร
3	ผู้บริหารได้รับการแต่งตั้งจาก สพฐ. เป็นวิทยากรคณะกรรมการ ดำเนินการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รุ่นที่ ๒/๒๕๖๓ (สปฐ.)	เกียรติบัตร
4	ผู้บริหารได้รับเกียรติบัตรเป็นครูดีไม่มีอบายมุข ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓	เกียรติบัตร
5	รางวัลเสมา ป.ป.ส. ประเภทผลงานดีเด่นระดับทอง	เกียรติบัตร
6	รางวัลศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน การศึกษา	เกียรติบัตร
7	โรงเรียนดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร

จากตารางที่ 31 ตัวอย่างผลที่เกิดขึ้นกับผู้บริหารและสถานศึกษา ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ความสำเร็จด้านรางวัลที่ได้รับของผู้บริหารและสถานศึกษาจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเจริญก้าวหน้า ปีการศึกษา 2563 ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและสถานศึกษามีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านต่าง ๆ เช่น ได้รับรางวัลเสมา ป.ป.ส. ประเภทผลงานดีเด่นระดับทอง ผู้บริหารได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงาน ก.ค.ศ. แต่งตั้งเป็นกรรมการประเมิน ภาค ค ของสำนักงาน ก.ค.ศ. ผู้บริหารได้รับการแต่งตั้งจาก สพฐ. เป็นวิทยากรคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รุ่นที่ 2/2563 (สปฐ.) ฯลฯ

จากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมา ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ความสำเร็จด้านรางวัลที่ได้รับของนักเรียนจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ

การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยสรุปจากผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบของโครงการสะท้อนให้เห็นว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองต่อโครงการนิเทศภายใน ที่จะร่วมด้วยช่วยกันขยายผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพกระบวนการนิเทศภายในให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายงานการประเมินโครงการฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการในสถานศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน 2) ประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการในสถานศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน 3) ประเมินกระบวนการของโครงการในสถานศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน 4) ประเมินผลผลิตของโครงการในสถานศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน 5) ประเมินผลกระทบของโครงการในสถานศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model ประเด็นที่มุ่งประเมิน ได้แก่ บริบทหรือสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบของโครงการ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน คณะกรรมการในสถานศึกษา จำนวน 12 คน ครูผู้สอน จำนวน 27 คน ผู้เรียน จำนวน 203 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 203 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 7 ฉบับ โดยแต่ละฉบับมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ดังนี้ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.47-0.71 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.906 ฉบับที่ 2 แบบสอบถามด้านปัจจัยนำเข้า มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.48-0.97 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.837 ฉบับที่ 3 แบบสอบถามด้านกระบวนการโครงการในสถานศึกษาในการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการดำเนินโครงการ 8 ขั้นตอน (8S) มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.65-0.94 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.813 ฉบับที่ 4 แบบสอบถามด้านผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.54-0.87 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.878 ฉบับที่ 5 แบบสอบถามด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.63-0.93 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.825 ฉบับที่ 6 แบบสอบถามด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการในสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.67-0.95 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.847 และฉบับที่ 7 แบบสอบถามด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการในสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.64-0.89 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.826 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นแบบทดสอบ แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์สำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา แบบบันทึกประเด็นสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และแบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแบบสัมภาษณ์

สรุปผลการประเมิน

ผลการประเมินโครงการหลังการดำเนินงานโดยรวมเฉลี่ยทุกด้านภาพรวมโครงการ ทั้ง 3 ระยะ ผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ถัดมาเป็นด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามด้วยด้านผลกระทบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่มากที่สุด และสำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านปัจจัยนำเข้า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเกรดเฉลี่ย (GPA) ในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินระยะที่ 1 การประเมินก่อนดำเนินโครงการ

1.1 ผลการประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (C : Context Evaluation)

ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีผลการประเมินโดยภาพรวมมีความเหมาะสมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.21$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ($\mu \geq 3.51$, $\sigma \leq 1$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ โครงการนี้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน รองลงมาคือ โครงการนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการวางแผนการดำเนินโครงการไว้อย่างรอบคอบมีขั้นตอนเป็นระบบ

ผลการสัมภาษณ์พบว่า โครงการมีหลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของโรงเรียน สามารถดำเนินการให้เกิดผลได้จริงในระยะเวลาที่กำหนด เป้าหมายของการพัฒนางานสอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกับแนวนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 นำนโยบายมาดำเนินการและลงมือปฏิบัติจริงที่โรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังความเห็นที่ว่า การนิเทศภายใน เป็นการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และต้องคำนึงถึงนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำมาจัดทำแผนปฏิบัติการในการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาครูและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผ่านกระบวนการนิเทศภายในสู่การปฏิบัติเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามศักยภาพ ตรงตามคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการนิเทศภายในเป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนสู่ความยั่งยืน

1.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า (I : Input Evaluation)

ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีผลการประเมินโดยภาพรวมมีความเหมาะสมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.18$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ($\mu \geq 3.51$, $\sigma \leq 1$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบเข้าใจและร่วมดำเนินโครงการ รองลงมา

คือ มีการนิเทศ ตามกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและรายงานผลอย่างเป็นระบบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด

ผลการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 เป็นโครงการที่มีการจัดเตรียมปัจจัยนำเข้าที่ครอบคลุมในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการบริหารจัดการ พบว่า มีความพร้อมของบุคลากร ความเหมาะสมของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการ ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการประเมินระยะที่ 2 การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ

ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) พบว่า ผลการประเมินโดยภาพรวมมีความเหมาะสมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.12) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ($\bar{X} \geq 3.51$, S.D. ≤ 1) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสม/สอดคล้องมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูมีเวลาหรืออำนวยความสะดวกให้ครูได้พบปะเพื่อสะท้อนผล การจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รองลงมาคือ ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนคุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การนำเสนอผลงาน/ผลการปฏิบัติงานที่ดีของครูโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น นำเสนอต่อที่ประชุมจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ และนำเสนอทางเว็บไซต์ของหน่วยงานเป็นต้น

ผลการสัมภาษณ์ด้านกระบวนการ พบว่า การดำเนินกิจกรรมมีความสอดคล้องกับผลการดำเนินโครงการ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาต่างก็มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย กิจกรรมการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียนเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สะท้อนผลร่วมกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในเพื่อดำเนินการนิเทศภายใน ซึ่งช่วยครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมวางแผนและดำเนินงาน ยึดเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน ติดตามและแนะนำช่วยเหลือ กิจกรรมการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เป็นการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศมีอิสระในการคิดการสร้างชิ้นงาน การพัฒนาสื่อ เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และห้องเรียนเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างมาก

3. ผลการประเมินระยะที่ 3 การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ ประกอบด้วย

3.1 ผลการประเมินด้านผลผลิต (P : Product Evaluation)

เป็นผลการประเมินผลสำเร็จของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีผลการประเมินดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนทำแบบทดสอบความรู้ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 86.52 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ (ร้อยละ ≥ 80)

2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าประสิทธิภาพเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.10) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ($\bar{X} \geq 3.51$, S.D. ≤ 1) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน รองลงมา คือ เครื่องมือการวัดและประเมินผล มีความหลากหลายมีคุณภาพตรงตามตัวชี้วัด และเหมาะสมกับผู้เรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีการแจ้งผลการประเมินการเรียนรู้ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ

3) คุณภาพผู้เรียน

3.1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมค่าเกรดเฉลี่ย (GPA) เท่ากับ 2.87 เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับชั้นพบว่า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ย GPA มากที่สุด คือเท่ากับ 3.18 รองลงมา ได้แก่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ย GPA เท่ากับ 3.12 และชั้นที่มีค่าเฉลี่ย GPA ต่ำสุด คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ย GPA เท่ากับ 2.60 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ($GPA \geq 2.00$)

3.2) ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน มีระดับคุณภาพดีถึงดีมาก ร้อยละ 96.96 ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ (ระดับดี – ดีมาก ร้อยละ ≥ 90) และมีระดับคุณภาพปรับปรุงถึงพอใช้ ร้อยละ 3.04 เมื่อพิจารณารายระดับคุณภาพแล้ว พบว่าระดับคุณภาพดีมาก มีระดับคุณภาพอยู่ที่ ร้อยละ 58.88 รองลงมาระดับคุณภาพดี จะอยู่ที่ร้อยละ 38.08

4) คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ด้านผลผลิตมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ทุกข้อ ดังนั้นคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ (ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินด้านผลผลิตทุกข้อ)

ผลการสัมภาษณ์ด้านผลผลิต โดยการสัมภาษณ์คณะกรรมการนิเทศภายในและครูผู้สอนพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสอดคล้องกับผลการดำเนินโครงการที่มุ่งเน้นให้ครูต้องวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลากหลายรูปแบบ เช่น ใช้การสอนแบบโครงงานเพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะการคิด และกระบวนการทำงาน ส่งเสริมครูใช้เทคนิค วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ และความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มตามศักยภาพ ครูได้มีการวิเคราะห์หลักสูตร ครูต้องวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้

3.2 ผลการประเมินด้านผลกระทบ (I : Impact Evaluation)

3.2.1 การประเมินเมื่อจบโครงการ ผลการประเมินด้านผลกระทบ พิจารณาดังนี้

1) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.12) ถือว่าผ่านเกณฑ์

การประเมินที่ตั้งไว้ ($\bar{X} \geq 3.51$, $S.D. \leq 1$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ ครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน รองลงมาคือ มีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูจัดเตรียมสื่อวัสดุการเรียนการสอนมีความเพียงพอสำหรับผู้เรียน

ผลการสัมภาษณ์นักเรียน เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของครูช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีความสุข นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยครูมีสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ทำให้การเรียนน่าสนใจและสามารถเรียนได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อยากให้ครูสอนแบบลงมือปฏิบัติจริงจะได้ไม่น่าเบื่อเพราะได้ร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้กับเพื่อน ๆ ครูมีสื่อ เทคโนโลยีใหม่ๆมาให้เรียน เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สื่อออนไลน์ ที่สามารถเรียนได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เวลาตรวจงาน ครูจะแจ้งเกณฑ์ให้คะแนนทราบ และจะประเมินจากคุณภาพงานจริง ๆ และเปิดโอกาสให้ได้แก้ไขข้อบกพร่องของงานด้วย ซึ่งทำให้นักเรียนมีคะแนนมากขึ้น

2) ความพึงพอใจของครูต่อโครงการนิเทศภายใน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, $S.D. = 0.20$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ($\bar{X} \geq 3.51$, $S.D. \leq 1$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล รองลงมาคือ ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

ผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอน เห็นว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายน ปีการศึกษา 2563 เป็นโครงการที่ดีและเห็นถึงประโยชน์และคุณค่าของโครงการรวมถึงการยอมรับโครงการ เป็นโครงการที่มีประโยชน์ กระตุ้นและส่งเสริมให้ทุกคนให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และอีกอย่างคือการพัฒนาเด็กเรียนตามอัจฉริยภาพ การทำงานเป็นคณะ มีผู้อำนวยการคอยอำนวยความสะดวกและเป็นพี่ปรึกษาและคอยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ทีมหลักจะเป็นรองฝ่ายวิชาการร่วมคิดวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผลการประเมินคงจะมีประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต เพราะเป็นข้อมูลสำคัญที่บ่งชี้ถึง การดำเนินการในปัจจุบัน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงการทำงานในอนาคตให้ดีขึ้นและเห็นว่า ควรดำเนินโครงการต่อไป

3) ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $S.D. = 0.16$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ ($\bar{X} \geq 3.51$, $S.D. \leq 1$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักแก้ปัญหาและช่วยตนเองได้มากขึ้น รองลงมาคือ ครูใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการส่งเสริมการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการ

3.2.2 ผลการประเมินด้านผลกระทบเมื่อจบโครงการระยะหนึ่ง

ผลการประเมินด้านผลกระทบเมื่อจบโครงการระยะหนึ่ง เป็นการพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางตรงและทางอ้อมของโครงการว่าเกิดอะไรขึ้นกับครูผู้สอน นักเรียนและสถานศึกษาบ้าง ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้วระยะหนึ่ง ได้แก่ ผลงานหรือรางวัลที่ได้รับทั้งนักเรียน ครูผู้สอนและสถานศึกษาซึ่งเกิดจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

1) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ความสำเร็จด้านผลงาน รางวัลที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผลปรากฏว่า จากการดำเนินโครงการส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในด้านต่าง ๆ เกิดผลงานเชิงประจักษ์ เช่น นักเรียนมีความสามารถด้านดนตรี ด้านกีฬา ด้านนาฏศิลป์ ด้านคอมพิวเตอร์ ด้านหุ่นยนต์ ด้านทักษะอาชีพ

2) ผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้วได้แก่ ความสำเร็จด้านรางวัลที่ได้รับของครูผู้สอน จากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผลปรากฏว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านต่าง ๆ ปรับ Mindset เพื่อพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูผู้อำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง ส่งผลให้ครูมีผลงานเชิงประจักษ์ เช่น เป็นผู้ฝึกสอนมวยไทยสมัครเล่น การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนส่วนภูมิภาค เป็นครูดีไม่มีอบายมุข เป็นครูผู้มีคุณธรรม จริยธรรมตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดี

3) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้บริหารและสถานศึกษา ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ความสำเร็จด้านรางวัลที่ได้รับของผู้บริหารและสถานศึกษา จากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและสถานศึกษามีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านต่าง ๆ เช่น ได้รับรางวัลเสมา ป.ป.ส.ประเภทผลงานดีเด่นระดับทอง ผู้บริหารได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) เป็นกรรมการประเมิน ภาค ค ในการสอบบรรจุเข้ารับราชการครู ตำแหน่งครูผู้ช่วย ผู้บริหารได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นวิทยากรคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รุ่นที่ 2/2563 (สพฐ.) เป็นต้น

โดยสรุปจากผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบของโครงการ สะท้อนให้เห็นว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน ต่อโครงการนิเทศภายในที่เข้าร่วมด้วยช่วยกันขยายผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ

กระบวนการนิเทศภายในให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไปถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากสรุปผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีประเด็นอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมินภาพรวม

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ ด้านผลกระทบตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ผลปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงผู้ปกครองนักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่จะต้องร่วมกันหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยดำเนินการโครงการนิเทศภายใน ซึ่งมีบริบทที่เอื้อและปัจจัยนำเข้าที่เพียงพอเหมาะสม โดยใช้กระบวนการนิเทศภายในผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดย กระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) เพื่อส่งเสริมและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับสถานศึกษาและด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนด ซึ่งทั้งหมดนี้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจะเข้วิทยายน อีกทั้งสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุวัฒน์ อุทราสวัสดิ์ (2561) ได้รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) การประเมิน ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) การประเมิน ด้านกระบวนการของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) การประเมิน ด้านผลผลิตมีผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด การประเมินความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้น อยู่ในระดับมากที่สุด การประเมิน ด้านผลกระทบในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูเมื่อผ่านระยะเวลาไปได้ 1 ภาคเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมพบว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูเมื่อผ่านระยะเวลาไปได้ 1 ภาคเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา เอี้ยวชีโป (2562) ได้ทำการรายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวรรณะสาร ปีการศึกษา 2562 ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อมตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมทั้งสามกลุ่มที่ประเมิน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการประเมินด้านกระบวนการในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวรรณะสาร ปีการศึกษา 2562 ดังนี้ 1) ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และกระบวนการต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะพัฒนาผู้เรียน โดยใช้แบบทดสอบแบบอัตนัย คะแนนเต็ม 60 คะแนน เกณฑ์ผ่านร้อยละ 70 เท่ากับ 42 คะแนน ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) ครูผู้สอนได้รับการนิเทศการสอนและเยี่ยมห้องเรียน พิจารณาจากรายงานผลการนิเทศ พบว่า มีครูรายงานผลการนิเทศ 100% ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน 3) ครูผู้สอนนำผลการนิเทศไปปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมครูผู้สอนนำผลการนิเทศไปปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนมีการปฏิบัติในระดับมาก 4) ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อโครงการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปลายปีการศึกษาในระดับสถานศึกษาสูงขึ้น พบว่า คะแนนที่เฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปลายปีการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงขึ้น 15.83 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 37.59 ผ่านเกณฑ์การประเมิน สรุปผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวรรณะสาร ปีการศึกษา 2562 ผลการประเมินโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ และประเด็นการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ทุกรายการ โดยผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นว่าโครงการนี้ควรดำเนินการต่อไปและโครงการนี้ ทำให้ครูได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง เกิดประโยชน์กับนักเรียนอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรภพ เนวะมาตย์ (2560) ได้รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า การประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) การประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) การประเมินด้านกระบวนการของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 4) การประเมินด้านผลผลิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษา ในหมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ปีการศึกษา 2560 นักเรียนนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 91.57 เพิ่มขึ้นกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.70 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 14.87 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษาในหมวดวิชาชีพ ปีการศึกษา 2560 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 94.33 เพิ่มขึ้นกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.97 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.36 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก โดยภาพรวมครูผู้สอนมีความเห็นว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินรายด้าน

ระยะที่ 1 การประเมินก่อนดำเนินโครงการ

เป็นการอภิปรายผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model ในระยะที่ 1 ดำเนินการประเมิน 2 ด้านได้แก่ 1) ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ดังนี้

1.1 ผลการประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ โครงการนี้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของ

โรงเรียนอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ โครงการนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการวางแผนการดำเนินโครงการไว้อย่างรอบคอบมีขั้นตอนเป็นระบบ อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการวางแผนดำเนินโครงการนี้เทศภายในให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน ปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน และคุณค่า ประโยชน์ เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน และทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักการและเหตุผลของโครงการนี้เทศภายในมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการและสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของภาคีเครือข่าย คือ นักเรียน คณะครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักการและเหตุผลสอดคล้องกับจุดเน้น นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา และวัตถุประสงค์กับเป้าหมายของโครงการนี้เทศภายในมีความเป็นไปได้สามารถนำมาใช้ได้จริง จึงส่งผลให้ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนี้เทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทย์ายน ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมเหมาะสมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุวัฒน์ อุทราสวัสดิ์ (2561) ได้ทำการประเมินโครงการนี้เทศภายในโรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ผลการประเมินสภาพแวดล้อมของโครงการพบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด/ผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา เอี้ยวชีโป (2562) ได้ทำการรายงานการประเมินโครงการนี้เทศภายในโรงเรียนวรรณสาร พบว่า ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อม ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมทั้งสามกลุ่มที่ประเมิน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัณชัย พูลสุข (2562) ได้ทำการประเมินโครงการนี้เทศภายในโรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการนี้เทศภายในโรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้ พบว่า ผลการประเมินประเด็นบริบทอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวิฑูร ยศธนวรกุล (2562) ได้รายงานการประเมินโครงการนี้เทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินด้านบริบทโครงการนี้เทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ ผลการประเมินพบว่า การประเมินด้านบริบทโครงการนี้เทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของจักรภพ เนวะมาตย์ (2560) วิจัยเรื่อง รายงานการประเมินโครงการนี้เทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทของการดำเนินโครงการนี้เทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก พบว่า ในภาพรวมครูผู้สอนมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดใจ ผุ่งใหญ่ (2556) ได้ทำการประเมินโครงการนี้เทศภายในโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 3 ผลการประเมินพบว่า

ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 ด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภูมิ คงศรี (2560) ได้ทำการรายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายในพบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมินพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.46, \sigma = 0.52$) อยู่ในระดับมาก ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมินส่วนคณะกรรมการนิเทศภายในมีความเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.39, \sigma = 0.40$) อยู่ในระดับมาก เช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด และสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์ศักดิ์ หล้าเพิ่มสุข (2562) ได้รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวัดสุภาษิตาราม จังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2562 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการที่เกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานความเป็นไปได้ของโครงการ ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context) ของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวัดสุภาษิตาราม จังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2562 ตามความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครู โดยประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ โดยภาพรวมทั้ง 2 กลุ่มที่ประเมิน พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน

1.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมของการบริหารจัดการ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบเข้าใจและร่วมดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีการนิเทศตามกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและรายงานผลอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเช่นนี้ เพราะว่าผู้บริหารมีการให้คำแนะนำ สอนงาน ชี้แนะ การสร้างแรงจูงใจ แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบโครงการที่เหมาะสมและชัดเจน บุคลากรที่รับผิดชอบโครงการมีความชำนาญและมีความรู้ความสามารถ มีการแต่งตั้งคณะนิเทศการเรียนการสอนและนิเทศชั้นเรียนโดยมีภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการนิเทศภายใน มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์มีความเพียงพอและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมในห้องเรียนและบริเวณอาคารเรียนมีสภาพที่เอื้อและเสริมสร้างในการดำเนินงานของโครงการ และยังมีกิจกรรมห้องเรียนคุณภาพซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและผู้ปกครอง โดยมีการร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครองในการนิเทศภายในห้องเรียนได้

อย่างมีประสิทธิภาพและทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนที่จะเป็นวิธีการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการโครงการ และคณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและเพียงพอที่จะนิเทศตามกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง มีการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องให้ได้รับทราบและเข้าใจในการดำเนินโครงการและรายงานผลอย่างเป็นระบบ จึงส่งผลให้ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมเหมาะสมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ อุทราสวัสดิ์ (2561) ได้ทำการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการของพบว่า โดยภาพรวมพบว่ามีความเหมาะสมเพียงพออยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรภพ เนมะมาตรย์ (2560) วิจัยเรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก ในภาพรวมครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีค่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูรย์ ศรณวรกุล (2562) ได้รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโครงการนิเทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของจริญญา เอี้ยวชิโป (2562) ได้ทำการรายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวรรณะสาร ปีการศึกษา 2562 พบว่าผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวรรณะสาร ปีการศึกษา 2562 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ประเด็นความพร้อมของปัจจัยพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดและอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประเด็นที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ประเด็นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและกรรมการสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดใจ ผุ่งใหญ่ (2556) ได้ทำการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราขบุรี เขต 3 ผลการประเมินพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราขบุรี เขต 3 ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รำไพ จั่วไชยราช (2559) ได้ทำการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนช่างกลปทุมอนุสรณ์ 8 สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP MODEL ผลการประเมินพบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระเชษฐ์ ปัญจจริยะกุล (2562) ได้ทำการประเมินโครงการการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านไผ่ล้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 46) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า ผลการประเมินความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินโครงการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านไผ่ล้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 46) ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ

มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ มีการประชุมชี้แจงนโยบายของผู้บริหาร การประชุมครูเพื่อจัดทำโครงการเสนอเข้าแผนของโรงเรียนและสถานที่ที่ใช้ในการนิเทศมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌอนอม ทินกระโทก (2556) ได้ศึกษาเรื่องการนำรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) มาใช้ในโครงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราดผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการนำ ชิปปี้ (CIPP Model) มาใช้ในงานนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดตราด ในภาพรวมและรายด้านมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก พร้อมทั้งยังสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ สุดใจ ผุ่งใหญ่ (2556) ได้ประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการใน 4 ด้าน คือ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต พบว่าด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยรวมอยู่ในระดับมากคือ มีการประชุมชี้แจงนโยบายของผู้บริหาร สถานที่ที่ใช้ในการนิเทศภายในเหมาะสม และรูปแบบการปฏิบัติกิจกรรมนิเทศภายในชัดเจน

ระยะที่ 2 ผลการประเมินระหว่างดำเนินโครงการ

การประเมินด้านกระบวนการ ผลการประเมินด้านกระบวนการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในและครูผู้สอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีความเหมาะสมสอดคล้องมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูมีเวลาหรืออำนวยความสะดวกให้ครูได้พบปะเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำเสนอผลงาน/ผลการปฏิบัติงานที่ดีของครู โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น นำเสนอต่อที่ประชุมจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ และนำเสนอทางเว็บไซต์ของหน่วยงานเป็นต้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมากที่สุดที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการส่งเสริมพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจะเข้วิทยายนให้ถูกออกแบบอย่างมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่าย โครงการได้กำหนดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้ในทิศทางที่ดี มีการดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติ มีความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ การนำแผนงานโครงการบรรจุในแผนพัฒนาโรงเรียน การดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด การจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงาน การรายงานและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการนำผลการดำเนินงานและผลการประเมินมาเป็นข้อมูลและปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานโครงการให้มีประสิทธิภาพ และทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่าย การดำเนินโครงการนิเทศภายในเป็นกระบวนการเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนผ่านการดำเนินงานตามกรอบแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการดำเนินการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน คือ ขั้นตอน Plan ประกอบด้วย สำรวจ (Survey) กำหนดเป้าหมาย (Setting Goal) วางแผนกลยุทธ์ (Strategies) ขั้นตอน Do ประกอบด้วย ส่งเสริมสนับสนุน (Supporting) นิเทศภายใน (Start of internal

Supervision) ขั้นตอน Check ประกอบด้วย สรุปผลการนิเทศ (Summarize) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) ขั้นตอน Act ประกอบด้วย ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องยั่งยืน (Sustainable) เป็นการพัฒนาสู่ความยั่งยืน รวมถึงการขยายผลการดำเนินงานไปยังโรงเรียนในสหวิทยาเขตเวียงเรือคำและในโรงเรียนอื่น จึงส่งผลให้ด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะขวัญวิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมเหมาะสมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุวัฒน์ อุทราสวัสดิ์ (2561) ได้ทำการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการพบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมของขั้นตอนการดำเนินงานสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด/ผ่านเกณฑ์การประเมินเมื่อพิจารณาตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายใน 5 ขั้นตอน พบว่าการประเมินผลการนิเทศมีความเหมาะสมของขั้นตอนการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาคือการสร้างขวัญและกำลังใจและการวางแผนการนิเทศ ส่วนการสร้างความรู้ความเข้าใจและเตรียมการนิเทศและการปฏิบัติการนิเทศมีคะแนนเท่ากัน ผลการประเมินเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากมีหลักการและเหตุผลสอดคล้องกับนโยบายโรงเรียน วัตถุประสงค์และเป้าหมายตรงความต้องการของผู้บริหารและครู สถานที่ดำเนินการมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมการกำหนดระยะเวลาของกิจกรรมมีความเหมาะสม มีการประชุมชี้แจงและมอบหมายงานให้กับคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในชี้แจงให้ครูเข้าใจแนวปฏิบัติในกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนด กำหนดกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมดำเนินกิจกรรมตามแผนอย่างต่อเนื่องกิจกรรมส่งเสริมให้ครู จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การติดตามและประเมินผลเป็นไปตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระเชษฐ์ ปัญจจริยะกุล (2562) ได้ทำการประเมินโครงการการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านไผ่ล้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 46) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า ผลการประเมินกระบวนการในการดำเนินโครงการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านไผ่ล้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 46) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ มีการวางแผนและชี้แจงให้ครูมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลตามจุดเน้นของหลักสูตร มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินและสรุปผลการดำเนินโครงการตามระยะเวลาที่กำหนด กิจกรรมนิเทศภายในสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูรย์ ยศธนวรกุล (2562) ได้ประเมินโครงการนิเทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 การประเมินด้านกระบวนการ โครงการนิเทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายวินิตย์ ดวงสนาม (2561) วิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า แนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้นมีทั้งหมด 4 แนวทาง ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนการนิเทศ ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา (2) ด้านการดำเนินการนิเทศ ควรมีการเปิดโอกาสให้

ผู้นิเทศปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดแต่งตั้งได้อย่างเต็มที่ (3) ด้านการประเมิน ควรมีการให้ข้อเสนอแนะหลังจากการได้รับการนิเทศ และ (4) ด้านการประชุมหลังการประเมินเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน ควรมีการประชุมร่วมกันหลังการนิเทศเสร็จสิ้นของผู้รับนิเทศและผู้นิเทศเพื่อรับข้อเสนอแนะและหาแนวทางการแก้ไขเพื่อนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญจันทร์ มูลกัน (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเชิงปฏิบัติการ (Operational Model) ตามกรอบแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้นิเทศและเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย กระบวนการนิเทศ วิธีการนิเทศ และผลการประเมินการทดลองใช้รูปแบบ ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วยรูปแบบการนิเทศ การศึกษามี 5 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) กระบวนการนิเทศ 3) วิธีการนิเทศ 4) ผู้นิเทศ และ 5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ และความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบโดยมีการกำกับติดตาม (Monitoring) อย่างต่อเนื่อง ซึ่งกระบวนการดำเนินงานโครงการสะท้อนให้เห็นว่า โครงการมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นระบบ

ระยะที่ 3 อภิปรายผลการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ ประกอบด้วย

3.1 ผลการประเมินด้านผลผลิต เป็นผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งพิจารณาจากการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้อุบัติการณ์กิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล 3) คุณภาพผู้เรียน ซึ่งพิจารณาจาก สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา และสรุปผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

1) ความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ซึ่งพิจารณาว่า ค่าคะแนนร้อยละอยู่ในระดับใด จากการทำแบบทดสอบ โดยในภาพรวมได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 86.52 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียน มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ เช่น การเข้ารับการอบรมให้ความรู้ กิจกรรมประชุมเพื่อปรึกษาหารือ กิจกรรมการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) กิจกรรมสังเกตการสอนแบบผสมผสาน และกิจกรรมการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ซึ่งเป็นกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีระบบ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีเครื่องมือใน

การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เน้นการทำงานเป็นทีม มีการบูรณาการหลาย ๆ วิชาเข้าด้วยกัน ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้สนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยง มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายสู่โลกภายนอก สามารถนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ และทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ยึดตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐาน การศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษา พิเศษ ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ในศตวรรษที่ 21 จึงส่งผลให้ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนในการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าคะแนนร้อยละผ่านเกณฑ์การประเมิน และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ วิสูตร ชลนิธิ (2549) ทำการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนระยองวิทยาคม ปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ด้านผลผลิต บุคลากรมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนระยองวิทยาคมปากน้ำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านผลผลิตเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข รองลงมาคือด้านผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและจาก การสัมภาษณ์ครู สามารถสรุปได้ว่า ครูทุกคนมีความเห็นว่าโรงเรียนมีการนิเทศภายในอย่างมีระบบ มีการทำงานเป็นทีม คณะครูและชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุน ส่งผลให้โรงเรียนมีการนิเทศ อย่างทั่วถึงต่อเนื่องและมีคุณภาพ การนิเทศภายในทำให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มากขึ้นส่งผลให้ครูมีการพัฒนาและเลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้น ห้องเรียนและโรงเรียนมีบรรยากาศเอื้อต่อ การเรียนรู้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ครูมีความต้องการให้มีโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนต่อไป

2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งพิจารณา จากการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่ง เรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าประสิทธิภาพเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด คือ ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการพัฒนา ผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เครื่องมือการวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย มีคุณภาพตรงตามตัวชี้วัดและเหมาะสมกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ครูมีการแจ้งผลการประเมินการเรียนรู้ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่า ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมที่ หลากหลายและเหมาะสม เน้นครูมีการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อกำหนดแบบการจัดการ

เรียนรู้และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง จัดกิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างอิสระมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ที่กระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ (Facilitator) ครูเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง การกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลมีความหลากหลายมีเกณฑ์ที่ชัดเจน แจ้งให้ผู้เรียนและผู้ปกครองรับทราบ นำผลการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงมาพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล และทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูได้รับความรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัลและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ อุทราสวัสดิ์ (2561) ได้ทำการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พบว่าผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการเป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์ทุกรายการ ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โดยภาพรวมพบว่า มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอยู่ในระดับที่มากที่สุด/ผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตภา ใจห่อ (2559) ได้ทำการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านท่ามะกา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้วยรูปแบบ CIPP Model พบว่า ผลการประเมินด้านผลผลิตในประเด็นพฤติกรรมการสอนของครูในภาพรวม มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดใจ ผ่องใหญ่ (2556) ได้ทำการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 พบว่าผลการประเมินด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันต์ศักดิ์ หลีเพิ่มสุข (2562) ได้รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวัดสุภาษิตาราม จังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2562 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนปีการศึกษา 2562 ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ได้แก่ สรุปผลการประเมินด้านผลผลิต ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูของโครงการนิเทศ ภายในโรงเรียนวัดสุภาษิตาราม จังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2562 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยภาพรวม พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม ที่ประเมินได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ทั้งภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน อีกทั้งสอดคล้องกับความคิดเห็นในการสัมภาษณ์คณะกรรมการนิเทศภายในและครู สรุปได้ว่าประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พิจารณาจากการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ

ผลการดำเนินโครงการที่มุ่งเน้นให้ครูต้องวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ใช้การสอนแบบโครงงาน เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และกระบวนการทำงาน ส่งเสริมครูใช้เทคนิค วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นส่งเสริมครูใช้เทคนิค วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยสื่อเทคโนโลยี ที่ทันสมัย และเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างทักษะการคิด วิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ และความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มตามศักยภาพ ครูได้มีการวิเคราะห์ หลักสูตร ครูต้องวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้

3) คุณภาพผู้เรียน พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563 และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2563 ดังนี้

3.1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับ สถานศึกษาในแต่ละระดับชั้น โรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 พบว่า คะแนนเฉลี่ย GPA ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับสถานศึกษาโรงเรียนจะเข้ โดยภาพรวมเฉลี่ย GPA เท่ากับ 2.87 เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับชั้นพบว่า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ย GPA มากที่สุด เท่ากับ 3.18 รองลงมาได้แก่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ย GPA เท่ากับ 3.12 ส่วนชั้นที่มีค่าเฉลี่ย GPA ต่ำสุด คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ย GPA เท่ากับ 2.60 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพ ผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะว่า โรงเรียนจะเข้วิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีรูปแบบการนิเทศภายใน สถานศึกษา โดยมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคี เครือข่ายมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการนิเทศภายใน ซึ่งมีกิจกรรมนิเทศชั้นเรียนโดยคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และนักเรียนได้รับการอำนวยความสะดวกด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้ ในการเรียนรู้ อีกทั้งโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา โครงการนิเทศภายในและยังมีกิจกรรมนิเทศการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ครูสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ยึดหลักการสำคัญคือการประเมิน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินระดับความก้าวหน้าทางการเรียน และทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนจะเข้วิทยายน ดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อเป้าหมายที่สำคัญ คือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความต่อเนื่องมุ่งสู่ความยั่งยืนทำให้นักเรียนได้ ลงมือปฏิบัติ คิดค้นและสร้างองค์ความรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ครูสามารถกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการที่เป็น ความคิดรวบยอด จึงส่งผลให้การประเมินคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ระดับสถานศึกษา คะแนนเฉลี่ย GPA ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับสถานศึกษา โรงเรียนจะเข้วิทยายน โดยภาพรวมเฉลี่ย GPA เท่ากับ 2.87 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้อง กับงานวิจัยของ นวรัตน์ อุทราสวัสดิ์ (2561) ได้ทำการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบัวใหญ่

อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการเป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์ทุกรายการ ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โดยภาพรวม พบว่ามีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอยู่ในระดับที่มากที่สุด สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกระดับชั้น การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้นมีผลการประเมินแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบัวใหญ่ โดยครูพบว่า มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = 0.76) และผลการประเมินผลสัมฤทธิ์แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบัวใหญ่ โดยครูพบว่า มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 0.78) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรภพ เนวะมาตรย์ (2560) วิจัยเรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการประเมินด้านผลผลิต ในส่วนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษา ในหมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ ปีการศึกษา 2560 นักเรียนนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 91.57 เพิ่มขึ้นมากกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.70 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 14.87 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษาในหมวดวิชาชีพ ปีการศึกษา 2560 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 94.33 เพิ่มขึ้นกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.97 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.36 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูรย์ ยศธนวรกุล (2562) ได้รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินด้านผลผลิตโครงการนิเทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการประเมินพบว่า ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ระหว่างปีการศึกษา 2561 กับ 2562 โดยภาพรวมนักเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละเพิ่มขึ้น (2) ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ระหว่างปีการศึกษา 2561 กับ 2562 โดยภาพรวมนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยร้อยละต่ำลง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยร้อยละสูงขึ้น

3.2) ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2563 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 พบว่า โดยภาพรวมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน มีระดับคุณภาพดีถึงดีมาก ร้อยละ 96.96 และมีระดับคุณภาพปรับปรุงถึงพอใช้ ร้อยละ 3.04 เมื่อพิจารณารายละเอียดคุณภาพแล้ว พบว่าระดับคุณภาพดีมาก มีระดับคุณภาพอยู่ที่ร้อยละ 58.88 รองลงมาระดับคุณภาพดี จะอยู่ที่ร้อยละ 38.08 เมื่อเทียบภาพรวมระดับคุณภาพดีถึงดีมาก (ร้อยละ 96.96) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพผู้เรียน ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ที่ผล

ปรากฏเช่นนี้เพราะว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีระดับการปฏิบัติคุณภาพ ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผล มุ่งสู่คุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนดและมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเน้นการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม แสวงหา วิเคราะห์ กิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ครูมีกระบวนการที่ถูกต้อง คือ ไม่เน้นสอนแต่เน้นการจัดการเรียนรู้ทักษะและความรู้ที่จำเป็น และนักเรียนต้องเรียนแบบให้รู้จริง และเน้นลงมือปฏิบัติ และต้องเลยจากเรียนเพื่อสอบไปสู่เรียนเพื่อการค้นหาศักยภาพของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้บูรณาการไม่ใช่แค่เรียนรู้วิชา ไม่ใช่สอนเพื่อไปสอบให้ได้ เน้นการประเมินเพื่อพัฒนา ต้องทำงานและเรียนรู้เป็นทีม ครูต้องเลิกเป็น “ผู้สอน” ต้องเป็นโค้ชหรือ “คุณอำนวย” การเรียนรู้ของนักเรียนต้อง “จุดไฟ” ในใจนักเรียนให้ได้ คือสร้างแรงบันดาลใจให้รักการเรียนรู้ ให้สนุกกับการเรียนรู้หรือให้การเรียนรู้สนุกและกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไปตลอดชีวิต จึงส่งผลให้การประเมินคุณภาพผู้เรียนด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน มีระดับคุณภาพดีถึงดีมาก ร้อยละ 96.96 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับพิจิตรา ธงพานิช (2560) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึงการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเองหรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้เช่นกันว่า หมายถึงผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เรียนอย่างมีความสุข และสอดคล้องกับ นรรัชต์ ฝันเชียร (2561) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center Learning) คือรูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านสื่อและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามความสนใจ ของผู้เรียนโดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ซึ่งต่างจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั่วไปที่เน้นให้เด็กศึกษาหาความรู้จากการสอนของครูโดยตรง

4) คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ของครูผู้สอน พิจารณาจากผลการประเมินของคณะกรรมการนิเทศภายใน โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับ (1) ความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) คุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านสมรรถนะ

สำคัญของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลการประเมินด้านผลผลิตทุกข้อ และมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ดังนั้นคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ (เกณฑ์การตัดสินต้องผ่านเกณฑ์การประเมินด้านผลผลิตทุกข้อ) สอดคล้องกับการประเมินโครงการของ วีระเชษฐ์ ปัญจจริยะกุล (2562) ได้ทำการประเมินโครงการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านไผ่ล้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 46) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า ผลการประเมินด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือการนิเทศภายในช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการสอนและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนและสอดคล้องกับหลักสูตร ผลการดำเนินการนิเทศภายในเป็นที่ยอมรับและตรงตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน นักเรียนและชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันต์ศักดิ์ หลีเพิ่มสุข (2562) ได้รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวัดสุภาษิตาราม จังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2562 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนปีการศึกษา 2562 ผลการประเมินด้านผลผลิต ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวัดสุภาษิตาราม จังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2562 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครองโดยภาพรวม พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มที่ประเมิน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน

3.2 ผลการประเมินด้านผลกระทบของโครงการ ประกอบด้วย

1) การประเมินเมื่อจบโครงการ ผลการประเมินด้านผลกระทบของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 พิจารณาดังนี้ 1) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู 2) ความพึงพอใจของครูต่อกระบวนการนิเทศภายใน 3) ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

1.1) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ ครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูจัดเตรียมสื่อวัสดุการเรียนการสอนมีความเพียงพอสำหรับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ผลปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะว่า การดำเนินการนิเทศภายในได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นโค้ช การเรียนรู้ กระตุ้นผู้เรียนฝึกปฏิบัติ ร่วมกันค้นหาคำตอบ ฝึกทำงานกลุ่มทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ตามจุดประสงค์การเรียนรู้และตามตัวชี้วัดที่กำหนด ครูสามารถศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้และนำข้อมูลมาวางแผนในการจัดการเรียนรู้ต่อผู้เรียนได้ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูเน้นไปที่การอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนในการเรียนรู้ที่แท้จริง และมีการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความสุข จึงส่งผลให้การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์นักเรียน เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนของครูช่วยให้นักเรียนมีความสุข นักเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยครูมีสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ทำให้การเรียนน่าสนใจและสามารถเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อยากให้ครูสอนปฏิบัติและให้ลงมือทำจะได้ไม่น่าเบื่อจะเรียนรู้อย่างมีความสุขเพราะได้ร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้กับเพื่อน ๆ และได้ลงมือทำจริง ครูมีสื่อเทคโนโลยีใหม่ๆมาให้เรียน เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สื่อออนไลน์ ที่สามารถเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เวลาตรวจงาน ครูจะแจ้งเกณฑ์ให้คะแนนทราบและจะประเมินจากคุณภาพงานจริง ๆ และเปิดโอกาสให้ได้แก้ไขข้อบกพร่องของงานด้วยครับ ซึ่งทำให้นักเรียนมีคะแนนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณี ภิรมย์คำ (2562) ได้ทำการประเมินโครงการนิตะภายในโรงเรียนวัดบึงลาดสวาย อำเภอบางเลน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการประเมินพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในประเด็นหลัก 2 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 50 เกี่ยวกับความศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัณชัย พูลสุข (2562) ได้ทำการประเมินโครงการนิตะภายในโรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้ ผลการประเมินพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระเชษฐ์ ปัญจจริยะกุล (2562) ได้ทำการประเมินโครงการนิตะภายในของโรงเรียนบ้านไผ่ล้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 46) ผลการประเมินด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของนักเรียนในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการงานวิจัยของ วิฑูรย ศรณวรกุล (2562) ได้รายงานการประเมินโครงการนิตะภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินด้านผลผลิต ผลการประเมินพบว่า มีผลการประเมินด้านความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการนิตะภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2) ผลความพึงพอใจของครูต่อการดำเนินโครงการนิตะภายใน

ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการนิตะภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิตะ การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน อยู่ใน

ระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจของครูต่อโครงการนิเทศภายใน ผลปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้แนวทางคือสอนให้น้อยลงแต่เน้นไปที่ให้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนเป็นโค้ช เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติตามแผนและการวัดและประเมินผล การวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นโครงการที่ช่วยพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนคือพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนของตนเองได้และยังเป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ จึงส่งผลให้การประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ของครู เห็นว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายน ปีการศึกษา 2563 เป็นโครงการที่ดีและเห็นถึงประโยชน์และคุณค่าของโครงการรวมถึงการยอมรับโครงการเป็นโครงการที่มีประโยชน์กระตุ้นและส่งเสริมให้ทุกคนได้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และอีกอย่างคือการพัฒนานักเรียนตามความอัจฉริยภาพการทำงานเป็นคณะ มีผู้อำนวยการคอยอำนวยความสะดวกและเป็นที่ปรึกษาและคอยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ทีมหลักจะเป็นรองฝ่ายวิชาการร่วมคิดวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็น และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผลการประเมินคงจะมีประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต เพราะเป็นข้อมูลสำคัญที่บ่งชี้ถึงการดำเนินการในปัจจุบัน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงการทำงานในอนาคตให้ดีขึ้นและเห็นว่า ควรดำเนินโครงการต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของนายจักรภพ เนวะมาตย์ (2560) ได้ทำการรายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก ในภาพรวมครูผู้สอนมีความเห็นว่า ครูผู้สอนมีความพอใจต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการประเมินในแต่ละเรื่องพบว่า เรื่องที่ครูผู้สอนมีความพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เรื่อง กิจกรรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รองลงมาครูผู้สอนมีความพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมวิธีการดำเนินงาน มีความเป็นไปได้ ส่วนเรื่องที่ครูผู้สอนมีความพอใจต่ำสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เรื่อง ระยะเวลาการดำเนินโครงการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิฑูรย์ ศรชนวรกุล (2562) ได้ประเมินโครงการนิเทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จากผลการประเมินด้านผลผลิตโครงการนิเทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านตันหยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจของครู โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของนุวัฒน์ อุทราสวัสดิ์ (2561) ได้รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ผลการประเมินพบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด/ผ่านเกณฑ์

การประเมิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา เวียงนนท์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่าครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีระดับความพึงพอใจต่อการนิเทศภายในด้านการศึกษา สภาพและความต้องการ ด้านการวางแผนด้านการ ปฏิบัติการนิเทศและด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก

1.3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ตามความเห็นของผู้ปกครอง พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักแก้ปัญหา และช่วยตนเองได้มากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ครูใช้สื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการส่งเสริมการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผลปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะว่า การดำเนินการนิเทศภายในได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ให้บริการแก่ผู้มาติดต่อด้วยความเต็มใจ รวดเร็วและเอาใจใส่ จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนแสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักแก้ปัญหาและช่วยตนเองได้มากขึ้น มีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างหลากหลายและเหมาะสม มีการส่งเสริมการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ผู้ปกครองรับรู้ทราบข่าวสาร กิจกรรม ผลงานจากทางโรงเรียนเป็นปัจจุบันจึงส่งผลให้ผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระเชษฐ์ ปัญจจริยะกุล (2562) ได้ทำการประเมินโครงการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านไผ่ล้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 46) ผลการประเมินตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในภาพรวมพบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ท่านมีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในและโครงการอื่น ๆ ของโรงเรียน ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด บุคลากรของท่านปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และลูกหลานของท่านมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ท่านมีโอกาสร่วมประชุมในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

2) ผลการประเมินด้านผลกระทบเมื่อจบโครงการระยะหนึ่ง

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้วได้แก่ ความสำเร็จด้านผลงาน รางวัลที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผลปรากฏว่า จากการดำเนินโครงการส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในด้านต่าง ๆ เกิดผลงานเชิงประจักษ์ เช่น นักเรียนมีความสามารถด้านดนตรี ด้านกีฬา ด้านนาฏศิลป์ ด้านคอมพิวเตอร์ ด้านหุ่นยนต์ ด้านทักษะอาชีพ ผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านต่าง ๆ ปรับ Mindset เพื่อพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูผู้อำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง ส่งผลให้ครูมีผลงานเชิงประจักษ์ เช่น เป็นผู้ฝึกสอนมวยไทยสมัครเล่น การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนส่วนภูมิภาค เป็นครูดีไม่มีอบายมุข เป็นครูผู้มีคุณธรรม จริยธรรมตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดี และผลที่เกิดขึ้นกับผู้บริหารและสถานศึกษา ซึ่งเป็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว ได้แก่ ความสำเร็จด้านรางวัลที่ได้รับของผู้บริหารและสถานศึกษา จากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและสถานศึกษามีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านต่าง ๆ เช่น ได้รับรางวัลเสมา ป.ป.ส.ประเภทผลงานดีเด่นระดับทอง ผู้บริหารได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงาน ก.ค.ศ. แต่งตั้งเป็นกรรมการประเมิน ภาค ค ของสำนักงาน ก.ค.ศ. ผู้บริหารได้รับการแต่งตั้งจาก สพฐ. เป็นวิทยากรคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รุ่นที่ 2/2563 (สพฐ.) เป็นต้น

โดยสรุปจากผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบของโครงการ สะท้อนให้เห็นว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียนต่อโครงการนิเทศภายใน ที่จะร่วมด้วยช่วยกันขยายผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพกระบวนการนิเทศภายในให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

สรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในทำให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้นส่งผลให้ครูมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ห้องเรียนและโรงเรียนมีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจและมีความต้องการให้มีการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีความต่อเนื่อง ยั่งยืนและพัฒนาเป็นนวัตกรรมเป็นแบบอย่างในการศึกษาดูงานให้กับโรงเรียนอื่นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1.1 จากผลการประเมินทุกด้านมีผลการประเมินที่ผ่านเกณฑ์แบบภาคภูมิใจ โดยเฉพาะความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู และครูจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ดังนั้นจึงควรมีการดำเนินโครงการต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปีการศึกษา เพื่อให้เห็นความต่อเนื่องและยั่งยืน

1.2 จากผลการประเมินด้านกระบวนการมีจุดที่ต้องให้ความสำคัญและมุ่งส่งเสริมสนับสนุน คือ การส่งเสริมให้ครูมีเวลาหรืออำนวยความสะดวกให้ครูได้พบปะเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียนในทุกมิติ ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอจนกลายเป็นวิถีของโรงเรียนที่มีความยั่งยืน เด่นชัด และมีอัตลักษณ์เป็นของตัวเอง และสามารถเป็นแบบอย่างของโรงเรียนอื่นได้ตลอดไป

1.3 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ควรพิจารณาประสานเรื่องงบประมาณกับทางหน่วยงานต้นสังกัดเพิ่มขึ้น โดยการนำเสนอความสำคัญและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะทวีความก้าวหน้า จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการพัฒนาสู่คุณภาพของผู้เรียน

1.4 จากการศึกษาคำนี้ทำให้ทราบความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องและผลการดำเนินงานตามโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะทวีความก้าวหน้า ทำให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ ชัดเจนสามารถปฏิบัติงานได้จริง อีกทั้งยังใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ทำให้โรงเรียนทราบผลการดำเนินงานเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขพัฒนาโครงการต่อไป และควรนำผลการวิจัยและแนวทางการขับเคลื่อนที่ได้จากการประเมินผลโครงการนิเทศภายในโรงเรียนไปพัฒนาหรือต่อยอดในโรงเรียนอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินโครงการครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการดำเนินงานประเมินครั้งนี้ใช้โมเดลการประเมิน CIPPI ที่สามารถช่วยสะท้อนผลการดำเนินงานให้เห็นจุดเด่นและข้อที่ควรพัฒนาต่อไป ดังนั้นจึงควรมีการนำแนวคิดการประเมินนี้ไปใช้ในการโครงการต่าง ๆ ในระดับกลุ่มงานย่อยทุกโครงการในโรงเรียน โดยวางระบบการประเมินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 เนื่องจากผลการประเมินบ่งชี้ว่าการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 ควรมีการประเมินโครงการอื่น ๆ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPiest Model หรือรูปแบบอื่นเพื่อจะได้ข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน และนำผลมาวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ โครงการของโรงเรียนให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ

2.4 ควรมีการศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียนอื่น เพื่อนำกระบวนการดังกล่าวมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในการดำเนินโครงการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการดำเนินงานตามแผนพัฒนา แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

2.5 ควรมีการประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบการประเมินอื่น ๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่หลากหลาย สำหรับนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโครงการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2543). **แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรรทอง จิระเชษฐกุล. (2550). **คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **นโยบายและการแนะแนวการพัฒนาคุณภาพการศึกษา** ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2546). **คู่มือบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2551). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ** (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560).
- กันต์ศักดิ์ หลีเพิ่มสุข. (2562). การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวัดสุภาภิรตาราม จังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2562. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2563, จาก <https://shorturl.asia/Xf3EV>
- กัลยา ศรีวิเชียร. (2557). **การประเมินโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ** (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 3.
- กัลยา เวียงนนท์. (2556). **ความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1**. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) พระนครศรีอยุธยา:มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- กิตติมา ปรีดีดิลก. (2545). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: อักษราพัฒนา.
- กิ่งแก้ว มิตรวิจารณ์. (2551). **การพัฒนาบุคลากรโครงการโรงเรียนสองภาษา ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา (2558). **การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเต๊อ (ศรีวิทยาการ)** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตติภูมิ คงศรี. (2560). **รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560**. สงขลา: โรงเรียนรัตภูมิวิทยา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เกรียง จูติจำเริญพร. (2560). การพัฒนากระบวนการนำครูใหม่เข้าสู่วิชาชีพ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นฐานร่วมกับการเป็นพี่เลี้ยง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ. (2561). **ปิระมิดแห่งการเรียนรู้ (Learning Pyramid)**. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2563, จาก <https://shorturl.asia/oFlq7>
- จักรี มนต์ประสิทธิ์. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอขลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จักรวัชร ศิริวรรณ. (2555). **ตัวแบบการประเมินโครงการ: ตัวแบบชิป (CIPP Model)**. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2563 จาก <https://shorturl.asia/2hCs4>
- จัญญา เขางาม. (2562). กระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสมของโรงเรียนบ้านราษฎร์พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- จักรภพ เนาวะมาตย์. (2560). รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ตาก: วิทยาลัยเทคนิคตาก.
- จิตภา ใจห่อ. (2559). การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านท่ามะกา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้วยรูปแบบ CIPP Model.
- จุไรรัตน์ สุตรุ่ง. (2559). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- จริญญา เอี้ยวชิโป. (2562). การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวรรณะสาร.
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2550). การพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการพี่เลี้ยง โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ในการอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวีวรรณ พันวัน. (2552). การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนาธิป พรกุล.. (2544). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชนิศวรา เลิศอมรพงษ์ และคณะ. (2558). การวิจัยประเมินโครงการการพัฒนาครูผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง. เอกสารการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 53. กรุงเทพฯ: สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาลี มณีศรี. (2542). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ศิลป์บรรณาการ.
- เชาว์ อินใย. (2553). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชคชัย ชยธวัช. (2547). **ครูพันธุ์ใหม่ ครูผู้สร้างเยาวชน ครูผู้สร้างอนาคตของชาติ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วรรณสาส์น.
- ญาดาพนิต พิณกุล. (2535). **หลักการสอน**. กรุงเทพฯ : ภาคหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- ดุขฎิ โยเหลา และคณะ. (2557). การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน: จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ถนอม ทินกระโทก. (2556). การนำรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (cipp model) มาใช้ในโครงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ทวีป ศิริศรีสมิ. (2544). การวางแผนพัฒนาและการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). อัดสำเนา.
- ทวีศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์. (2551). การประเมินโครงการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา. สารานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทองใบ ทองมาก. (2555). **รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดเล็ก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทักษิณา เครือหงส์. (2550). **คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. ลำปาง: คณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ทศนา แหมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โมเดลชิปปี้ (CIPPA Model). **วารสารวิชาการ**. 2(5), 29.
- _____. (2545). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: ดานสุทธาการพิมพ์.
- _____. (2556). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: ดานสุทธาการพิมพ์.
- _____. (2558). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: ดานสุทธาการพิมพ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ธงชัย สันติวงษ์. (2554). พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญพัฒน์.
- ธนพร ตั้งธรรมกุล. (2561). รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยน. ปีงบประมาณ 2561.
- ธารทิพย์ นรงค์ยา. (2558). การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความสำเร็จของการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธิดาพล โทแก้ว (2561) การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัมหาสารคาม.
- ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง. (2550). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). การเขียนโครงการทำวิจัยและรายงานการวิจัย. พรหมแดนความรู้ด้านการวิจัยและสถิติ: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นนทพร พนาตรีสวัสดิ์. (2559). กลยุทธ์การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร วงศ์ชาญาติ. (2551). การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาหนองกวางชัยหลว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- นรรัชต์ ฝันเชียร. (2561). Child center เหมาะกับการเรียนการสอนแบบใด. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2562 จาก <https://shorturl.asia/2uC16>
- นวลจิตต์ เขวกิรติพงศ์ และคณะ. (2545). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
- นัตสวรี ทานไธสง. (2562). ความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในด้านวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ.
- นิตติยา ไสหนองเปิด. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- นุวัฒน์ อุทาสสวัสดิ์. (2561). การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2546). **แนวทางการนิเทศการศึกษา กรมสามัญศึกษา**. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- หนูנית ชื่อสัตย์ (2560). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเมืองพัทธยา 5 (บ้านเนินพัทธยาเหนือ) จังหวัดชลบุรี, วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา**.
- หนูแบ่ง ปะกระคะ. (2559). **ปัญหาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย บูรพา**.
- นิคม ชมพุดวง. (2545). **วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา**. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). **การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. Knowledge Center.
- บัญชา แสนทวี และคณะ. (2551). **วิจัยในชั้นเรียน: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: บริษัท. สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- _____. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเจริญ พรหมพงศ์. (2558). **การพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบกในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์**. สาขาการบริหารจัดการสาธารณะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญจันทร์ มุลกัน. (2560). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย**.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). **สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- บุญมี พันธุ์ไทย. (2554). **ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการประเมินและการวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปกรณ์ ประจันบาน. (2557). **สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยและประเมิน (Advanced Statistics for Research and Evaluation)**. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปนัดดา ศิริพัฒนกุล. (2558). การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2547). นโยบายและการวางแผนงานหลักการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 8.
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประดุจดาว บรรดาศักดิ์. (2560). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ประภารัตน์ พนานุสรณ์. (2557). บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประวิทย์ บึงสว่าง. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุดในการร่วมคิด ร่วมเขียน ปฏิรูป
การเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการ
เรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ประเวศ วะสี. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- _____. (2548). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: สื่อเสริมกรุงเทพ.
- บุญยวีร์ นาราชภูร. (2556). การนิเทศภายในโรงเรียนที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนบ้าน
ห้วย ป่าน ตำบลผาสายมอด อำเภอเอราวัณ สำนักรงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2560-2579.(2560) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ. (2532). รูปแบบการสอน. กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- พสุ เดชะรินทร์ และคณะ. (2548). การกำหนดตัวชี้วัดระดับบุคคล. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี.
สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พันทิพย์ มิ่งขวัญ. (2546). การพัฒนาบุคลากรด้านการนิเทศภายในโรงเรียนนารีกุล จังหวัดอุบลราชธานี. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2551). การจัดการทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พิจิตรา ธงพานิช. (2560). วิชาการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2550). ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสนุ พองศรี. (2553). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2557). ครูในศตวรรษที่ 21 เอกสารประชุมวิชาการ “อภิวิวัฒนาการเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย”. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน (สสค.).
- ภูเดช สัมภาวะผล. (2562). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ร่วมกับใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT รายวิชา ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลบางสะพาน. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครปฐม.
- มณีรัตน์ อภิวิวัฒวรรณ. (2559). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบกิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย. 31(2), 149-166.
- มัลลิกา คงพันธุ์. (2548). การประเมินโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ยุทธ ไกยวรรณ และกุสุมา ผลาพรหม. (2553). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2551). การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1 - 94.
- รัตน์ บัณฑิต. (2556). **วิจัยเชิงคุณภาพการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมี บุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ราตรี สายเขียว. (2557). **สภาพการณ์พิเศษภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รจนา วงศ์กาฬสินธุ์. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของกระบวนการนิเทศภายในกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2556). **การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ
- ราไฟ จิวไชยราช. (2559). การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ช่างกลปทุมวันอนุสรณ์ 8 สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23.
- โรงเรียนจระเข้วิทยายน, (2562). **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562**.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตฤกษ์. (2554). **ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส.
- วรเดช จันทรศร และ ไพโรจน์ ภัทรนรากุล. (2541). **การประเมินผลในระบบเปิด**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์นิดา.
- วรรณิ ภิรมย์คำ. (2562). **รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวัดบึงลาดสวาย**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2550). **นิเทศการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2553). **การนิเทศการสอน สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์เลิฟเพรส.
- วันวิสาห์ ชัยชนะ. (2560). **กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). **การพัฒนาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ฝ่ายโรงพิมพ์ บริษัท ตาตา ปับลิเคชั่น.
- _____. (2556). **การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ส. เจริญการพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2558). **การโค้ชเพื่อการรู้คิด**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วิฑูร ยศธนวรกุล. (2562). การประเมินโครงการนิเทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2.
- วิฑูลย์ สุธรรมมา. (2557). **การประเมินโครงการอำเภอควบคุมโรคเข้มแข็งแบบยั่งยืน จังหวัดมุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ ส.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิภาภรณ์ สร้อยคำ. (2560). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร**, วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิตสกลนคร : ราชภัฏสกลนคร.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). **นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้**. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคาม.
- วิรัตน์ แก้วสุด และคณะ. (2561). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20**. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา สพฐ. ปีงบประมาณ 2561.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2553). **แนวคิด ทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ:
- วิลาสินี ป้องศรี และสลาริวรรณ ชอบสงวน. (2548). **ความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการจัดการของนักศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วิเศษ ภูมิวิชัย. (2552). **องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิสูตร ชลนิธิ. (2549). **รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนระยองพิทยาคมปากน้ำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1.
- วีระเชษฐ ปัญจจริยะกุล. (2562). **การประเมินโครงการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านไผ่ล้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 46)**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.
- วีระยุทธ ชาดะกาญจน์. (2557). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ. (2556). **หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริภา เมรัตน์. (2561). **การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ : ราชภัฏสุราษฎร์ธานี,
- ศิริรัตน์ นิลนาถ. (2562). **การประเมินโครงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สงัด อุทรานันท์. (2548). **การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สนอง อินละคร. (2544). **เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). **การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2552). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จตุพรดีไซน์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กทม: ประสานการพิมพ์.
- สมบูรณ์ พรหมนาถ. (2550). **หลักการเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมพิศ สุขแสน. (2545). **เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่องเทคนิคการวางแผนและการประเมินผล**. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2550). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ วงศ์จำปา. (2551). **คู่มือนิเทศ**. นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1.
- สรราชกร์ พรหมจันทร์. (2550) **แนวทางการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1** วารสาร บัณฑิตสาส์น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สัณชัย พูลสุข. (2562). **การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2563, จาก <https://shorturl.asia/fbnlj>
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สุดใจ ผ่องใหญ่. (2556). **การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุณิสสา สำเร็จดี. (2559) งานวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่5 ภายใต้บริบทวิชาชีววิทยา การศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2538) **หลักการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สุคนธา ดิษฐสุนนท์. (2558). สภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา การบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ. ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรวาท ทองบุ. (2550). **การวิจัยทางการศึกษา**. มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, **การประเมินผลโครงการหลักการและการประยุกต์**. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เสียงเชียงใหม่, 2541)
- สุพล วงสินธ. (2545). การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. **วารสารประกันคุณภาพ**. 5(8), 12-14.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2551). **ชุดเสริมทักษะการประเมินโครงการ**. นนทบุรี: จตุพรดีไซน์.
- สุมิตร คุณานุกร. (2528). **หลักสูตรและการสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชนชม.
- สุศักดิ์ ศิริ. (2550). **รายงานการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2551). **การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2552). **ความขัดแย้งการบริหารเพื่อความสำเร็จสรรค์**. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). **เอกสารการพัฒนากาเรียนเทศการศึกษา 100%**. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **การนิเทศการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็น ระบบ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2562). **แนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน**. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ไสว พักขาว. (2542) **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : เอ็มพัมส์.
- _____. (2544). **หลักการสอนสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ: เอ็มพัมส์.
- อรทัย มูลคำ และคณะ. (2542). **การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อัสนา พลอดโปรง. (2556). **ปัญหาการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10**. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). **หลักการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- อารมณ ฉนวนจิตร. (2556). **นวัตกรรมนิเทศการจัดการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอนก ส่งแสง. (2550). **หลักการนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกกมล ประคองทรัพย์. (2555). **การนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2552). **การวิจัยด้านการบริหารจัดการการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Alkin, Marvin C. (1969). "Evaluation Theory Development." UCLA CSE Evaluation Comment No.2. , P. 2-7.
- Beach, D.M. and Reinhartz, J. (2000). **Supervision Leadership: Focus on Instruction**. Boston: Allyn and Bacon.
- Burton, William H.; & Brueckner, Leo J. (1995). **Supervision: A Social Process**. New York: Application Century Company.
- Conrad, C.F. and Wilson, R.F. (1985). **Academic Program Review**. Washington, D.C.: Kogan Page.
- Fitzpatrick, Sanders & Worthen. (2004). **Program evaluation: Alternative Approaches and Practical Guidelines**. New York: London.
- Glickman, C.D. (2004). **Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach**. Boston: Allyn & Bacon.
- Glickman Carl D. (2004). **Supervision of Instruction**. New York: Allyn and Bacon.
- Harris, B.M. (1963). **Supervision Behavior Education**. Texas: University of Texas Press.
- Hoy, K.W. & Forsyth, B.P. (1986). **Effective supervision: Theory into practice**. New York: Random House.
- Hornby, A.S. (2001). **Oxford Advanced Learner's Dictionary (6th ed.)**. Oxford : Oxford.
- Harris, Ben M. (1963). **Supervisory Behavior in Education**. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hall.
- Johnstone, J. M. (1981). **Indicators of Education System**. London: The Ancho Press.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3), 607-610.
- Knox, A.B. (1972). **Continuous Program Evaluation**. Chicago: Rand Mc Nally.
- Kotler, Phillip and Armstrong. (2002). **Principle of Marketing**. USA: Prentice-Hall.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Marvin C. Alkin. (1972). Evaluation Roots: An International Perspective. *Journal of Multi Disciplinary Evaluation*, 8(17).
- Mitzel, H.E. (1982). **Encyclopedia of Education Research**. New York: The Free Press.
- Mour Sund. J.P. (1973). **Evaluation: An Introduction to Research Design**. Calufornis: Brooks & Cole.
- Peter Oliva F.& George Pawlas E. (2001). **Supervision for today's schools**. New York: John Wiley & Sons.
- Provus, M.N. (1971). Discrepancy Evaluation. Berkeley, California : McCutcheon Publishing., Co.
- Rick, Beryl Louise. (1996). Professional Development and Bum out for Social Workers in Private Practice. **Dissertation Abstracts**. 34(1), 164.
- Robinson, R.B. (2000). **Strategic management**. NJ: McGraw-Hill.
- Rossi, P.H. & Freeman H.E. (1982). **Evaluation: A systematic approach**. Beverly Hill, California: Sage.
- Scriven Michael. (1967). "The Methodology of Evaluation," in Curriculum nogharp Service on Evaluation No.1.) p.60-70. Chicago : America 1 Research Association.
- Stufflebeam, Daniel S. (1967). The use and abuse of evaluation in title III. *Theory Into Practice*, 6(3), 126-133.
- Stufflebeam, D. L. (1983). **The CIPP Model for Program Evaluation**. Boston: Kluwer -Nijhoff.
- Stufflebeam, D.L. and W. J. Webster. (1983). Evaluation as an Administrative Function. **Hand Book of Research on Educational Administration**. 4(8), 569-601.
- Stufflebeam, D. L., & Coryn, C. L. (2014). **Evaluation theory, models, and applications (Vol. 50)**. JohnWiley& Sons.
- Sergiovanni, T. J. & Starratt, R. J. (2007). **Supervision: A Redefinition**. New York: McGraw Hill.
- Spohn, William. (1987). How to Improve Supervision for Better School. *School Administration*. **Dissertation Abstracts International**. 41(6), 24-A.
- Tyler, R. W. (1949). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago:The University of Chicago press.
- Tilahun, Beyene. (1983). **The Kind of School Supervision Needed in Developing Countries: Case Study Ethiopian**. London: University Microfilms International.
- Wiles, K and J.T. Lovell. (1983). **Supervision for Better School**. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
ของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
- คำสั่งโรงเรียนจระเข้วิทยายนที่ 080/2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศ
ภายใน ปีการศึกษา 2563
- รายงานการนิเทศภายใน ปีการศึกษา 2563

(สำเนาโครงการ)

โครงการ : นิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
ของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

ลักษณะโครงการ : โครงการใหม่

ผู้รับผิดชอบโครงการ : ผู้บริหาร ครูและบุคลากรโรงเรียนจระเข้วิทยายน

ระยะเวลาดำเนินการ : ปีการศึกษา 2563 (1 พฤษภาคม 2563 ถึง 30 ธันวาคม 2563)

1. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียน ที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) นั้น จะต้องมีการบูรณาการสู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัยคือ คุณภาพของผู้เรียนที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ว่าผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องมีการบูรณาการสู่ความสำเร็จในการพัฒนากระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศภายใน ซึ่งกระบวนการนิเทศภายในเป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหารและกระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบบประกันคุณภาพการศึกษา ที่ต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษาและการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ตลอดทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการเป็นผู้ และทักษะการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศภายในจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการการศึกษา ในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการด้านหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้นั้น เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ ได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระวิชา ทักษะ กระบวนการ มีคุณธรรมและจริยธรรมมีเจตคติและค่านิยมที่ถูกต้อง โดยมีครูเป็นผู้จัดการและอำนวยความสะดวก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวางแผน ลงมือปฏิบัติ และหาข้อสรุปหรือข้อค้นพบ จนเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ในการจัดการเรียนรู้อย่างดีต้องมีกิจกรรมการประเมินผลด้วยว่า หลังจากการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียน

เกิดการเรียนรู้ไปแล้วนั้น ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามผลที่คาดหวังหรือไม่ (ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ. 2556) ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการสร้างการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นั่นคือเป็นคนดี คนเก่ง และมีจิตอาสาเพื่อสังคม หลักการสำคัญของการเรียนรู้ คือต้องเรียนให้รู้จริงรวมทั้งเห็นคุณค่าของการเรียนรู้นั้น ซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้การเรียนรู้ในขั้นตอนต่อ ๆ ไปในทางตรงกันข้ามหากเรียนแล้วรู้แบบผิวเผินไม่รู้จริงการเรียนรู้ในขั้นตอนต่อไป จะยากไม่สนุกแต่เป็นความทุกข์ทรมานทำให้นักเรียนทอดทิ้งการเรียนไปทำสิ่งอื่น และในที่สุดก็ออกจากการเรียนโดยยังเรียนไม่จบ (วิจารณ์ พานิช. 2557)

การนิเทศภายในของโรงเรียนเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน อันส่งผลในการที่จะพัฒนาบุคลากรทุกคนให้สามารถทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ การนิเทศภายในมิใช่การตรวจสอบ จับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือส่งเสริมเติมส่วนที่ขาดให้กันและกัน การนิเทศภายในโรงเรียนจึงควรจัดให้มีขึ้นอย่างมีระบบ มีการวางแผนรายละเอียดร่วมกัน แต่ละขั้นตอนบอกระยะเวลาในการนิเทศ ทางปฏิบัติผลที่คาดว่าจะได้รับและขณะดำเนินการควรมีการบันทึกผลเพื่อปรับปรุงเป็นระยะ การนิเทศภายในเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ครูผู้สอนหรือผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพคนเป็นสำคัญ เพราะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน การนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาจะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาให้ร้อยรัดกัน ทำให้เกิดผลในทางการปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น โรงเรียนจะเข้าวิทยายนจึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ครูได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย และสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนด จึงได้จัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายนขึ้นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีคุณภาพส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย และสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนดโดยมีกระบวนการเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ดังนี้ สำรวจ (Survey) กำหนดเป้าหมาย (Setting Goal) วางแผนกลยุทธ์ (Strategies) ส่งเสริมสนับสนุน (Supporting) นิเทศภายใน (Start of internal Supervision) สรุปผลการนิเทศ (Summarize) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) และ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องยั่งยืน (Sustainable)

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน

2.3 เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

3. เป้าหมาย

3.1 เป้าหมายด้านปริมาณ

3.2.1 ครูร้อยละ 100 ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.2 ครูร้อยละ 100 จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.3 ผู้เรียนมีคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนด

3.2 เป้าหมายด้านคุณภาพ

3.2.1 ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.2 ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.3 นักเรียนมีคุณภาพของผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนได้ตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนด

4. สถานที่ดำเนินการ

โรงเรียนจรเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

5. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ในปีการศึกษา 2563 ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2563 ถึง 30 ธันวาคม 2563

6. ขั้นตอนดำเนินการ

กิจกรรม / ขั้นตอน	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1. วิเคราะห์บริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหาของสถานศึกษา สรรวจปัจจัยที่เอื้อของสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู	11-15 พฤษภาคม 2563	ผู้บริหารโรงเรียนและครู
2. จัดทำโครงการและรายละเอียดของโครงการ	16-20 พฤษภาคม 2563	กลุ่มบริหารวิชาการ
3. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายใน	21 พฤษภาคม 2563	กลุ่มบริหารวิชาการ

กิจกรรม / ขั้นตอน	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
4. จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูโรงเรียนจระเข้วิทยายนเพื่อชี้แจงหลักการ แนวคิด ความสำคัญของนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของการดำเนินโครงการ	22 พฤษภาคม 2563	คณะครู ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) และประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เพื่อศึกษาความเหมาะสมและกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดทำโครงการ	- ประเมินสภาพแวดล้อมระหว่างวันที่ 24-27 พฤษภาคม 2563 - ประเมินปัจจัยนำเข้ระหว่างวันที่ 28-31 พฤษภาคม 2563	ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน
6. ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ตามกิจกรรมในโครงการ 5 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมการอบรมให้ความรู้ 2) กิจกรรมประชุมเพื่อปรึกษาหารือ 3) กิจกรรมการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) 4) กิจกรรมสังเกตการสอนแบบผสมผสาน 5) กิจกรรมการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring)	วันที่ 1 มิถุนายน 2563 ถึงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2563	คณะครู ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน
7. การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีการรายงานผลการดำเนินงาน มีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลงานตามแผน	ระหว่างวันที่ 10 พฤษภาคม – 30 พฤศจิกายน 2563	คณะครู ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

7. แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

7.1. งบประมาณจากเงินอุดหนุนจัดการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

7.2. งบจากการระดมทรัพยากรจากเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียน

8. ระดับความสำเร็จ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
8.1 ร้อยละครูที่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	- สอบถาม - การสังเกต - ทดสอบความรู้ ความเข้าใจ - ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์	- แบบสอบถาม - แบบสังเกต - แบบบันทึกการสัมภาษณ์ - แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา - แบบบันทึกผลสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา - แบบบันทึกการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน - แบบบันทึกผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ - แบบบันทึกตามโครงการ / กิจกรรม
8.2 ร้อยละครูมีจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ		
8.3 ร้อยละผู้เรียนมีคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนด		

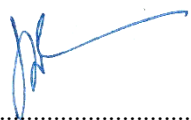
9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 โรงเรียนมีการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนจะใช้วิทยานิพนธ์

9.2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา และมีสมรรถนะของผู้เรียนตามเป้าหมายหลักสูตรสถานศึกษากำหนด

9.3 ครูได้รับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

9.4 นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการตามโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน

 ลงชื่อ ผู้เสนอโครงการ
 (นางสาวจันทรัตน์ ศิริเทพทรงกลด)
 ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ

 ลงชื่อ ผู้เห็นชอบโครงการ
 (นายปรมินทร์ น้อยเสนา)
 ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

 ลงชื่อ ผู้อนุมัติโครงการ
 (นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์)
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

คำสั่งโรงเรียนจระเข้วิทยายน

ที่ 080/2563

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน ปีการศึกษา 2563

ด้วยโรงเรียนจระเข้วิทยายน จะดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการนิเทศภายในเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุเป้าหมาย โดยกำหนดการนิเทศภายในระหว่างวันที่ 10 พฤษภาคม – 30 พฤศจิกายน 2563

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 จึงแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การทดสอบเป็นไปตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการและให้การสอบดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ

1.1 นายจิระยุทธ	พุทธรักษาพิทักษ์	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
1.2 นายปรมินทร์	น้อยเสนา	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	รองประธานกรรมการ
1.3 นายปรีชา	เสรีธรรม	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
1.4 นายกิตติพงษ์	นครพรหม	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
1.5 นางชไมพร	ศรีหล้า	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
1.6 นางกนกวรรณ	สนอุป	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
1.7 นางสาวศิริรัตน์	บัวเลิง	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
1.8 นายประสิทธิ์	สุดทอง	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
1.9 นางสาวจันทรัตน์	ศิริเทพทรงกลด	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ อำนวยการ วินิจฉัยสั่งการ ตัดสินใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในการดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2. คณะกรรมการนิเทศภายใน

2.1 นางสาวจันทรัตน์	ศิริเทพทรงกลด	หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ	หัวหน้า
2.2 นางบุญเรือง	อารยทรัพย์	หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย	กรรมการ
2.3 นางสาวสมฤดี	แววไทสง	หัวหน้ากลุ่มสาระคณิตศาสตร์	กรรมการ
2.4 นางสาวนุสรุ	สินทร	หัวหน้ากลุ่มสาระวิทยาศาสตร์	กรรมการ
2.5 นางสาวมริดา	คำมูลมาตย์	หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา	กรรมการ

2.6 นายปรีชา	เสรีธรรม	หัวหน้ากลุ่มสาระฯ สุขศึกษา	กรรมการ
2.7 นางสาวกนกวรรณ	สนอุป	หัวหน้ากลุ่มสาระฯ ศิลปะ	กรรมการ
2.8 นางพรนิพา	ตรีธวัช	หัวหน้ากลุ่มสาระฯ การงานอาชีพ	กรรมการ
2.9 นางประสพ	แสงสุทธิ	หัวหน้ากลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ	กรรมการ

มีหน้าที่ วิเคราะห์ความต้องการรับการนิเทศ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวางแผน การนิเทศภายใน สร้างเครื่องการพัฒนาและการเก็บข้อมูล ประชุมชี้แจงผู้รับการนิเทศ ดำเนินการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ สรุปผลการนิเทศภายในเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาต่อไป

3. คณะกรรมการสรุปประเมินผลและรายงาน

3.1 นางปัทสนิษฐ์	ประกอบเลิศ	ครูชำนาญการพิเศษ	หัวหน้า
3.2 นางสาวจันทร์รัตน์	ศิริเทพทรงกลด	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
3.3 นางสาวรัชนก	อ่อนเหลา	ครูอัตราจ้าง	กรรมการและเลขานุการ
- หน้าที่** สรุปผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมและรายงานผล

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความเอาใจใส่โดยเคร่งครัด เพื่อให้บังเกิดผลดีต่อการดำเนินงานและราชการสืบไป

สั่ง ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2563

(นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

รายงานการนิเทศภายในโรงเรียน ปีการศึกษา 2563

โรงเรียนจระเข้วิทย์ ยาน จังหวัดขอนแก่น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จัดทำขึ้นเพื่อรายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ดังนี้ สำรวจ (Survey) กำหนดเป้าหมาย (Setting Goal) วางแผนกลยุทธ์ (Strategies) ส่งเสริมสนับสนุน (Supporting) นิเทศภายใน (Start of internal Supervision) สรุปผลการนิเทศ (Summarize) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) และดำเนินงานอย่างต่อเนื่องยั่งยืน (Sustainable) เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน ผู้เรียนมีคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

ขอขอบคุณบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการ ดำเนินงานตามโครงการ ทำให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งประโยชน์เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียนจระเข้วิทยายน และผู้เกี่ยวข้อง สำหรับใช้ในการพัฒนางานให้มีความก้าวหน้าต่อไป

โรงเรียนจระเข้วิทยายน
ธันวาคม 2563

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
ตอนที่ 1 บทนำ.....	1
ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอน.....	6
ตอนที่ 3 ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอน.....	11
ภาคผนวก.....	13
ภาพกิจกรรมการนิเทศภายใน	14

ตอนที่ 1

บทนำ

1.หลักการและเหตุผล

การพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียน ที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) นั้น จะต้องมีการบวนการสู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัยคือคุณภาพของผู้เรียนที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ว่าผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องมีการกระบวนการสู่ความสำเร็จในการพัฒนากระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศภายในซึ่งกระบวนการนิเทศภายในเป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหารและกระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบบประกันคุณภาพการศึกษา ที่ต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษาและการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ตลอดจนทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการเป็นผู้ และทักษะการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศภายในจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ ในด้านการบริหารจัดการด้านหลักสูตรการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้นั้น เป็นการจัดการกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ ได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระวิชา ทักษะ กระบวนการ มีคุณธรรมและจริยธรรมมีเจตคติ และค่านิยมที่ถูกต้อง โดยมีครูเป็นผู้จัดการและอำนวยความสะดวก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวางแผน ลงมือปฏิบัติ และหาข้อสรุปหรือข้อค้นพบ จนเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ในการจัดการเรียนรู้อย่างต้องมีกิจกรรมการประเมินผลด้วยว่า หลังจากที่ได้จัดการกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปแล้วนั้น ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามผลที่คาดหวังหรือไม่ (ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ, 2556) ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการสร้างการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นั่นคือเป็นคนดี คนเก่ง และมีจิตอาสาเพื่อสังคม หลักการสำคัญของการเรียนรู้ คือต้องเรียนให้รู้จริงรวมทั้งเห็นคุณค่าของการเรียนรู้นั้น ซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้การเรียนรู้ในขั้นตอนต่อ ๆ ไปในทางตรงกันข้ามหากเรียนแล้วรู้แบบผิวเผินไม่รู้จริงการเรียนรู้อีกในขั้นตอนต่อไป จะยากไม่สนุกแต่เป็นความทุกข์ทรมานทำให้นักเรียนทอดทิ้งการเรียนไปทำสิ่งอื่นและในที่สุดก็ออกจากการเรียนรู้โดยยังเรียนไม่จบ (วิจารณ์ พานิช, 2557)

การนิเทศภายในของโรงเรียนเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนอันส่งผลในการที่จะพัฒนาบุคลากรทุกคนให้สามารถทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ การนิเทศ

ภายในมิใช่การตรวจสอบ จับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือส่งเสริมเติมส่วนที่ขาดให้กันและกัน การนิเทศภายในโรงเรียนจึงควรจัดให้มีขึ้นอย่างมีระบบ มีการวางแผนรายละเอียดร่วมกัน แต่ละขั้นตอนบอกระยะเวลาในการนิเทศ ทางปฏิบัติผลที่คาดว่าจะได้รับและขณะดำเนินการ ควรมีการบันทึกผลเพื่อปรับปรุงเป็นระยะ การนิเทศภายในเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ครูผู้สอนหรือผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เปลี่ยนแนวคิดและวิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงสามารถที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพคนเป็นสำคัญ เพราะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน การนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาจะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาให้ร้อยรัดกัน ทำให้เกิดผลในทางการปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น โรงเรียนจึงได้จัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยานิพนธ์ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอนให้มีคุณภาพ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย และสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนด โดยมีกระบวนการเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ดังนี้สำรวจ (Survey) กำหนดเป้าหมาย (Setting Goal) วางแผนกลยุทธ์ (Strategies) ส่งเสริมสนับสนุน (Supporting) นิเทศภายใน (Start of internal Supervision) สรุปผลการนิเทศ (Summarize) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) และ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องยั่งยืน (Sustainable)

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.2 เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.3 เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

3. เป้าหมาย

3.1 เป้าหมายด้านปริมาณ

- 3.2.1 ครูร้อยละ 100 ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน
- 3.2.2 ครูร้อยละ 100 จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน
- 3.2.3 ผู้เรียนมีคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนด

3.2 เป้าหมายด้านคุณภาพ

3.2.1 ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.2 ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.3 นักเรียนมีคุณภาพของผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนได้ตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนด

4. ขั้นตอนดำเนินการ

กิจกรรม / ขั้นตอน	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1. วิเคราะห์บริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหาของสถานศึกษา สรรวจปัจจัยที่เอื้อของสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู	11-15 พฤษภาคม 2563	ผู้บริหารโรงเรียนและครู
2. จัดทำโครงการและรายละเอียดของโครงการ	16-20 พฤษภาคม 2563	กลุ่มบริหารวิชาการ
3. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายใน	21 พฤษภาคม 2563	กลุ่มบริหารวิชาการ
4. จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูโรงเรียนจะเข้วิทยายนเพื่อชี้แจงหลักการ แนวคิด ความสำคัญของนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของการดำเนินโครงการ	22 พฤษภาคม 2563	คณะครู ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) และประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เพื่อศึกษาความเหมาะสมและกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดทำโครงการ	- ประเมินสภาพแวดล้อมระหว่างวันที่ 24-27 พฤษภาคม 2563 - ประเมินปัจจัยนำเข้าระหว่างวันที่ 28-31 พฤษภาคม 2563	ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

6. ดำเนินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผ่านการดำเนินงานตามวงจร คุณภาพ PDCA โดยกระบวนการ นิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ตาม กิจกรรมในโครงการ 5 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมการอบรมให้ความรู้ 2) กิจกรรมประชุมเพื่อ ปรึกษาหารือ 3) กิจกรรมการพัฒนাবทเรียน ร่วมกัน (Lesson study) 4) กิจกรรมสังเกตการสอน แบบผสมผสาน 5) กิจกรรมการสอนงานและ การเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring)	วันที่ 1 มิถุนายน 2563 ถึงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2563	คณะครู ผู้บริหารและ คณะกรรมการนิเทศภายใน โรงเรียน

5. ระดับความสำเร็จ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
8.1 ร้อยละครูที่ได้รับการ พัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 8.2 ร้อยละครูมีจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ 8.3 ร้อยละผู้เรียนมีคุณภาพ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านสมรรถนะสำคัญของผู้ เรียนตามหลักสูตร สถานศึกษากำหนด	- สอบถาม - การสังเกต - ทดสอบความรู้ ความเข้าใจ - ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงเชิง ประจักษ์	- แบบสอบถาม - แบบสังเกต - แบบบันทึกการสัมภาษณ์ - แบบบันทึกตามโครงการ / กิจกรรม - แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียนตาม หลักสูตรสถานศึกษา - แบบบันทึกผลสมรรถนะ สำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตร สถานศึกษา - แบบบันทึกการประเมิน คุณภาพการจัดการเรียนการ สอน -แบบบันทึกผลการ เปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 โรงเรียนมีการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้าวิทยายน

6.2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา และมีสมรรถนะของผู้เรียนตามเป้าหมายหลักสูตรสถานศึกษากำหนด

6.3 ครูได้รับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.4 นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการตามโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้าวิทยายน

ตอนที่ 2

ผลการดำเนินงานด้านนิเทศภายในของสถานศึกษา

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นงานที่ช่วยพัฒนาครูในด้านต่าง ๆ เพื่อจะใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากร บุคลากรภายในโรงเรียน รวมทั้งการสร้างความร่วมมือและการแก้ไขปัญหาการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา โรงเรียนมีการกำหนดวิธีการดำเนินงาน ตามวงจรคุณภาพ PDCA ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะใช้เวลาปีการศึกษา 2563 ได้ถูกออกแบบอย่างมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่ายเป็นกระบวนการเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ดังนี้

การวางแผนโครงการ (Plan)

ขั้นที่ 1 สำรวจ (Survey) เป็นการสำรวจและวิเคราะห์สภาพบริบทโรงเรียน สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการ

ขั้นที่ 2 กำหนดเป้าหมาย (Setting Goal) เป็นการเลือกประเด็นปัญหาภายใต้การมีส่วนร่วม แล้วกำหนดเป้าหมายที่จะแก้ไขหรือพัฒนาร่วมกัน

ขั้นที่ 3 วางแผนกลยุทธ์ (Strategies) เป็นการวางแผนออกแบบร่วมมือเพื่อกำหนดกระบวนการทำงาน การขับเคลื่อนเพื่อแก้ปัญหาในโรงเรียน ซึ่งแนวทางที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น การศึกษาดูงาน การพัฒนาความรู้ การอบรม และการศึกษาดด้วยตัวเอง

การดำเนินโครงการ (Do)

ขั้นที่ 4 ส่งเสริมสนับสนุน (Supporting) เป็นการส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินโครงการและกิจกรรมนิเทศภายในมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ 5 นิเทศภายใน (Start of internal Supervision) เป็นการปฏิบัติการนิเทศภายใน ขั้นตอนนี้ เป็นบทบาทของฝ่ายบริหารเป็นผู้เฝ้าอำนวยการให้ความสะดวกและสนับสนุน ให้สามารถดำเนินการตามแผนของโรงเรียนที่ได้ออกแบบไว้ เช่น นิเทศ ติดตาม การแนะนำช่วยเหลือ (Coaching mentoring) การสังเกตชั้นเรียน เป็นต้น

การตรวจสอบประเมินผลโครงการ (Check)

ขั้นที่ 6 สรุปผลการนิเทศ (Summarize) เป็นการกำกับ นิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เป็นไปอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีการรายงานผลการดำเนินงาน มีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลงานตามแผนโดยใช้เครื่องมือการตรวจสอบที่มีคุณภาพ

ขั้นที่ 7 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การสะท้อนผลการใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ เช่น ก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนา และหลังการพัฒนา โดยมีประเด็นในการทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือ ทำอะไร - ผลเป็นอย่างไร - ปัญหาอุปสรรค/ข้อเสนอแนะ ในขั้นตอนนี้ ทำตามระยะเวลาที่กำหนดให้

การปรับปรุงโครงการ (Act)

ขั้นที่ 8 ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องยั่งยืน (Sustainable) เป็นการพัฒนาสู่ความยั่งยืน โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องมีบทบาทรับผิดชอบในงานหรือกิจกรรมที่ดำเนินการ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สร้างแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการขยายผลการดำเนินงานไปยังโรงเรียนในสหวิทยาเขตทั้ง 11 สหวิทยาเขต

ขอบข่ายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนจะเข้าวิทยายน เป็นการนิเทศการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้บรรลุภารกิจของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดการนิเทศเน้นด้านวิชาการ เนื่องจากงานด้านวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ในหลักสูตร

บทบาทของบุคลากรในการนิเทศ

1. บทบาทการปฏิบัติงานของผู้นิเทศ

1.1. การเริ่มต้นจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนในระยะแรกควรหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ต้องเผชิญหน้ากัน เช่น การสังเกตการสอน เพราะเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และเกิดความขัดแย้งได้ง่าย ควรเลือกกิจกรรมที่สร้างความคุ้นเคย เช่น การให้คำปรึกษาหารือ การศึกษาเอกสารทางวิชาการหรือการศึกษาดูงาน เมื่อครูคุ้นเคยกับการนิเทศภายในโรงเรียน และมีความพร้อมจึงใช้กิจกรรมสังเกตการสอน

1.2. มีความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การนิเทศภายในโรงเรียนประสบความสำเร็จ การใช้กระบวนการกลุ่ม ดำเนินงานจะทำให้ได้ผลเป็นอย่างดี

1.3. กิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศ ควรตอบสนองต่อปัญหา ซึ่งต้องร่วมกันพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยผลที่เกิดจากการแก้ปัญหา ให้เน้นการพัฒนาบุคลากรและพัฒนางาน

1.4. ศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำมาใช้ในการนิเทศครูในสถานศึกษา

1.5. สร้างศรัทธาและความเข้าใจอันดีกับผู้รับการนิเทศ

2. บทบาทของผู้รับการนิเทศ

การนิเทศภายในโรงเรียนจะเข้าวิทยายน ผู้รับการนิเทศให้ความร่วมมือในการดำเนินการนิเทศ ดังนี้

2.1. ร่วมกิจกรรมในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดทำแผนการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2. นำแนวทางที่ได้รับจากการนิเทศไปแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางาน

2.3. เสนอปัญหาต่อผู้นิเทศ เมื่อพบปัญหาระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข

2.4. ให้ความร่วมมือในการประเมินผลการนิเทศ

ผลการดำเนินงานโครงการ

ในการดำเนินงานตลอดปีการศึกษา 2563 มีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ สังเกตได้จากการที่ครูทุกคนได้ดำเนินการตามแผน/กิจกรรมที่กำหนดไว้ตามโครงการ ดังนี้

1.ขั้นเตรียมการดำเนินงาน

การนิเทศภายในโรงเรียนจะเข้าวิทยายน เป็นการให้คำแนะนำคำปรึกษา ช่วยเหลือเพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามสภาพความสำเร็จที่กำหนดไว้ดังนี้

1. จัดระบบนิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
 - 1.1 ตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 1.2 วางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
 - 1.3 จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการ
2. สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายใน ว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเพื่อให้ทุกคนเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและครูผู้สอน
3. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอนระดับโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้
 - 3.1 สร้างความตระหนักความรู้ ความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง
 - 3.2 กำหนดปฏิทินนิเทศ ประชุมกลุ่มสาระการเรียนรู้ เยี่ยมชั้นเรียน
 - 3.3 ดำเนินการตามแผนนิเทศ
4. ประเมินผลระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 4.1 ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการนิเทศ
 - 4.2 จัดทำเครื่องมือประเมินผลการนิเทศ
 - 4.3 ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง
 - 4.4 นำผลการนิเทศไปพัฒนา
5. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา
 - 5.1 ขอความร่วมมือเป็นวิทยากรพัฒนาผู้นิเทศเกี่ยวกับความรู้และทักษะการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนและการสร้างเครื่องมือนิเทศ
 - 5.2 ขอความร่วมมือประเมินระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดการระบบนิเทศภายในกับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา
 - 6.1 รวบรวมข้อมูลสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ
 - 6.2 ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในที่มีคุณภาพ
 - 6.3 พัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้บริหารแบบกัลยาณมิตรหรือระหว่างครูผู้สอนศึกษาศาสนาการณโลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้และประสบการณ์เดิม
 - 6.4 ปรับปรุงพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง จนเกิดผลดีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
 - 6.5 แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ระหว่างครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษา

2. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การปฏิบัติการนิเทศภายใน เป็นการดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการนิเทศภายใน โรงเรียน ซึ่งได้กำหนด ขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน บุคคลในโรงเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน มาร่วมประชุมปรึกษาหารือ ชี้แจง สั่งการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมการด้านต่าง ๆ และปรับความคิดเห็นของบุคลากรให้ได้ข้อสรุปในการปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกัน จัดทำปฏิทิน ในการปฏิบัติงานซึ่งสามารถจัดการเรียนการสอนได้ทันทีในวันเปิดภาคเรียน

2.2 นิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 รายวิชา โดยส่งแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ไปยังหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นผู้นิเทศโดยการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ตามกิจกรรมในโครงการ 5 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมการอบรมให้ความรู้ 2) กิจกรรมประชุมเพื่อปรึกษาหารือ 3) กิจกรรมการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) 4) กิจกรรมสังเกตการสอนแบบผสมผสาน 5) กิจกรรมการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring)

2.3 การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน คณะกรรมการนิเทศภายในเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนในขณะทำการสอน เพื่อให้ครูสามารถพัฒนา หรือปรับปรุง การสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการณ์สอนของคณะกรรมการนิเทศภายใน

2.4 การสังเกตการณ์สอน จัดเป็นกระบวนการที่ต้องปฏิบัติอย่างน้อย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการนิเทศภายใน กับผู้รับการนิเทศ
- 2) การปรึกษาหารือเกี่ยวกับการทำแผนการสอนและการสังเกตการสอน
- 3) การสังเกตการสอนในชั้นเรียน
- 4) การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน
- 5) การปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

2.5 การนิเทศข้อสอบ ก่อนจัดดำเนินการสอบครูผู้สอนจะต้องส่งข้อสอบฉบับร่างไปยังหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้อำนวยการเป็นผู้นิเทศตามลำดับ

3. ผลการดำเนินงาน

- 3.1. ครูผู้สอนจะได้รับการนิเทศจากคณะกรรมการนิเทศภายใน ร้อยละ 100
- 3.2. ครูทุกคนส่งแบบบันทึกการนิเทศมายังผู้บริหาร
- 3.3. ครูทุกคนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามคำสั่งการนิเทศ
- 3.4. ครูผู้รับผิดชอบโครงการนำข้อมูลมาแปลผล และรายงานการดำเนินงาน สรุปข้อมูลเป็นสารสนเทศ ด้านการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป
- 3.5. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ร้อยละ 100
- 3.6. ครูได้รับการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร้อยละ 100
- 3.7. ครูทุกคนมีข้อสอบวัดผลที่มีคุณภาพและมีการสอดแทรกข้อสอบวัดผลระดับชาติ
- 3.8. ครูทุกคนมีสื่อที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. วิธีการพัฒนา

โรงเรียนจะเข้าวิทยานิเทศ ส่งเสริมการดำเนินงาน สนับสนุนให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ได้นิเทศการสอนของครูในกลุ่มสาระอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การจัดมอบหมายการสอนในแต่ละรายวิชา

ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของครูผู้สอน การนิเทศ แผนการจัดการเรียนรู้โดยในแต่ละภาคเรียนครูจะได้รับมอบหมายให้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างน้อย 1 รายวิชาต่อภาคเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นิเทศแผนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ หัวหน้ากลุ่มสาระนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการสอนของครู โดยเน้นทักษะกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้การสนับสนุนอุปกรณ์การจัดกิจกรรมให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นิเทศข้อสอบก่อนวัดผล ก่อนการสอบกลางภาคและปลายภาค ครูจะต้องส่งข้อสอบฉบับร่างให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้อำนวยการโรงเรียนตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมในแต่ละรายวิชาก่อนทำการสอบ

5. แนวทางการพัฒนาในอนาคต

โรงเรียนจะเข้าวิทยานิเทศหาสื่อที่ทันสมัยในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เช่น สื่อชุดไมโครโฟน เครื่องขยายเสียง ระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั้ง 3 อาคาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบค้นข้อมูลของครูและนักเรียน ตลอดจนวางแผนพัฒนาต่อไปยังระบบงานทั้ง 4 ฝ่าย (งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล บริหารงานทั่วไป)

จุดเด่น จุดที่ต้องพัฒนา ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ

1. จุดเด่น

- 1.1. ระบบการนิเทศภายใน ทำให้ครูสามารถจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2. ได้รับความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมจากคณะครูเป็นอย่างดี
- 1.3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา
- 1.4. ครูมีพัฒนาการในการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาช่วยสอนมากขึ้น
- 1.5. ครูและนักเรียนมีกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน
- 1.6. การจัดกิจกรรมนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของระบบช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สร้างความรักและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในองค์กร

2. จุดที่ต้องพัฒนา

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากขึ้น เน้นการสอนแบบการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีกระบวนการที่ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ ครูควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

3. ปัญหาอุปสรรค

การใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ที่เป็นสื่อทางเทคโนโลยียังมีน้อย รวมถึงขั้นตอน และ กระบวนการจัดการเรียนรู้อยังไม่บรรลุผลตามที่ตั้งไว้ตลอดจนการเรียนการสอนบางครั้งไม่ได้ดำเนินไปตาม แผนการสอน ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมให้กล้าคิด กล้าแสดงออกให้มากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ยังรอ ตอบคำถามที่ครูถามเท่านั้น

4. ข้อเสนอแนะ

ครูควรหากลยุทธ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ เพิ่มพูนทักษะที่เน้น กระบวนการคิดวิเคราะห์ให้สูงขึ้น ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ หลากหลาย โดยจัดหาช่องทางอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน รวมถึงการจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้ เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ป้ายนิเทศ มุมหนังสือ การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้มากขึ้น สรุปผลการประเมินโดยรวมภาพรวมของกิจกรรมการนิเทศปีการศึกษา 2563

ตอนที่ 3
ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการนิเทศภายใน

ตัวอย่างผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ความสามารถ/ ผลงาน/ รางวัลที่ได้รับ	เอกสาร อ้างอิง
1	เด็กชายพีรภัทร วงษา	ความสามารถด้านกีฬามวยสากลสมัครเล่น	รูปภาพ
2	เด็กชายอนุสรณ์ ครูทประเสริฐ	"	"
3	นายอนุศักดิ์ สุขประเสริฐ	"	"
4	นายอนุชา ลากุล	"	"
5	นายปรเมษฐ์ ปะติโก	"	"
6	นายยอดชีวัน อิมโค่น	"	"
7	นางสาวน้ำฝน ชุมแวงวาปี	ความสามารถด้านแอโรบิก	"
8	นางสาวณัฏฐา แก้วดวงดี	"	"
9	นางสาวลักคณา ถวิลถึง	"	"
10	นางสาวศินินทรา เถาเกื้อ	"	"
11	นางสาวสุพัตรา อนโนนขวา	"	"
12	นางสาวอมรรัตน์ พิมพ์ศรี	"	"
13	นายชินวัตร แสนสมบัติ	ความสามารถด้านศิลปะ	
14	เด็กหญิงเสาวภา พลमुख	"	
15	นายกิตติชัย บาไสย	ความสามารถด้านดนตรี	
16	เด็กชายณฐิ์ สาบุญปัน	"	
17	นางสาวเกวลี อบมา	ความสามารถด้านการร้องเพลง	
18	เด็กหญิงอุไรรัตน์ บัวเมืองเพีย	"	
19	นางสาวพิมพ์รัตน์ วงษ์หาจัก	ความสามารถด้านมัคคุเทศก์น้อย	
20	นายชานูสร หาญอาสา	"	
21	นางสาวเยาวภา กองจันทร์ดี	ความสามารถด้านการทำผ้ามัดย้อม	
22	นางสาวสุนิษา ชินวงษ์	"	
23	นางสาวสุธิดา พาลา	ความสามารถด้านการสานกระติบข้าว	
24	นางสาวอมรรัตน์ พิมพ์ศรี	"	
25	เด็กหญิงสุทธิดา ทองอินทร์	ความสามารถด้านการทำเบเกอรี่	
26	นางสาวจิราวรรณ กองลุน	"	
27	นายอนุวัตร อาจมนตรี	ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์	
28	นายธนภัทร แสงเชื้อพ้อ	"	
29	นายณพัรัตน์ ปัตธรรมมา	ความสามารถด้านหุ่นยนต์	
30	นายภาณุพงษ์ ขจรกลิ่น	"	

ตัวอย่างผลที่เกิดขึ้นกับครู

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ผลงาน/รางวัลที่ได้รับ	เอกสารอ้างอิง
1	นางสาวกนกวรรณ สนอุป	ผู้ฝึกสอนมวยไทยสมัครเล่น การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนส่วน ภูมิภาค จังหวัดขอนแก่น	เกียรติบัตร
2	นายปรีชา เสริฐสม	ครูดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร
3	นายประสิทธิ์ สุดทอง	ครูดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร
4	นางรุ่งฤดี สุดทอง	ครูดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร
5	นางปัทสนรินทร์ ประกอบเลิศ	ครูดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร
6	นางสาวจันทร์รัตน์ ศิริเทพทรงกลด	ครูดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร
7	นางสาวสมฤดี แววไทสง	ครูดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร
9	นางสมานจิต ผาคำ	เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตั้งอยู่ ในศีลธรรมอันดี	เกียรติบัตร
10	นางสาวมริดา คำมูลมัตย์	เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตั้งอยู่ ในศีลธรรมอันดี	เกียรติบัตร
11	นางสาวศิริรัตน์ บัวเลิง	เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตั้งอยู่ ในศีลธรรมอันดี	เกียรติบัตร
12	นางกัญญาณัฐ ศรีพิพัฒน์กุล	เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตั้งอยู่ ในศีลธรรมอันดี	เกียรติบัตร

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้บริหารหรือสถานศึกษา

ลำดับ ที่	รางวัลที่ได้รับ	เอกสารอ้างอิง
1	รางวัลเสมา ป.ป.ส. ประเภทผลงานดีเด่นระดับทอง	เกียรติบัตร
2	รางวัลศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา	เกียรติบัตร
3	โรงเรียนดีไม่มีอบายมุข	เกียรติบัตร

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โรงเรียนจระเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ที่ ๐๕๓/๖๔

วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานผลการพัฒนาความสามารถของนักเรียนปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

ด้วยงานทะเบียนและวัดผล กลุ่มบริหารวิชาการ ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการพัฒนาความสามารถของนักเรียน โดยใช้การมีส่วนร่วมกับครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านศิลปะ ด้านภาษา ด้านดนตรี ด้านกีฬา ด้านคอมพิวเตอร์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเข้าใจตนเองและด้านรอบรู้ธรรมชาติ ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ แล้วนั้น

บัดนี้ งานทะเบียนและวัดผล ได้ดำเนินการประเมินความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ในด้านต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพัฒนาดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

(นางปักษิรินทร์ ประกอบเลิศ)

หัวหน้างานทะเบียนและวัดผล

ความคิดเห็นหัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ

เห็นควรแจ้งให้ฝ่ายทะเบียนและวัดผลทราบเพื่อทราบ

(นางสาวจันทรรัตน์ ศรีเทพทรงกลด)

หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ

- ทน/ชมอุฬ
- ธีรวิศุค น้อยจวนเขตต์
9 เม.ย. ๖๔

รายงานสรุปผลการพัฒนาความสามารถผู้เรียน
ปีการศึกษา ๒๕๖๓

โรงเรียนจระเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จำนวนนักเรียนที่มีความสามารถด้านศิลปะ ระดับดีขึ้นไป
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน	ผลการประเมิน					ระดับดีขึ้นไป	ค่าร้อยละ
		๑	๒	๓	๔	๕		
ม.๑	๕๗	๒	๓	๓	๒๖	๒๓	๔๙	๘๕.๙๗
ม.๒	๙๓	๖	๖	๕	๔๐	๓๖	๗๖	๙๑.๕๗
ม.๓	๗๘	๒	๓	๔	๓๒	๓๗	๖๙	๘๘.๔๖
ม.๔	๗๘	๒	๓	๓	๓๔	๓๖	๗๐	๘๙.๗๔
ม.๕	๘๕	๕	๖	๕	๓๔	๓๕	๖๙	๘๑.๑๘
ม.๖	๓๗	๒	๒	๓	๑๔	๑๖	๓๐	๘๑.๐๘
รวม	๔๒๘	๑๙	๒๓	๒๓	๑๘๐	๑๘๓	๓๖๓	๘๔.๘๑

จำนวนนักเรียนที่มีความสามารถด้านภาษา ระดับดีขึ้นไป
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน	ผลการประเมิน					ระดับดีขึ้นไป	ค่าร้อยละ
		๑	๒	๓	๔	๕		
ม.๑	๕๗	๒	๑	๒	๒๗	๒๕	๕๒	๙๑.๒๓
ม.๒	๙๓	๔	๓	๕	๔๐	๔๑	๘๑	๘๗.๑๐
ม.๓	๗๘	๒	๔	๔	๓๒	๓๖	๖๘	๘๗.๑๘
ม.๔	๗๘	๒	๕	๔	๓๕	๓๒	๖๗	๘๕.๙๐
ม.๕	๘๕	๑	๓	๕	๓๗	๓๙	๗๖	๘๙.๔๑
ม.๖	๓๗	๑	๓	๒	๑๕	๑๖	๓๑	๘๓.๗๘
รวม	๔๒๘	๑๒	๑๙	๒๒	๑๘๖	๑๘๙	๓๗๕	๘๗.๖๒

(ลงชื่อ)

(นางปภัสนันท์ ประกอบเลิศ)
หัวหน้างานทะเบียนและวัดผล

(ลงชื่อ)

(นางสาวจันทร์รัตน์ ศิริเทพทรงกลด)
หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ

จำนวนนักเรียนที่มีความสามารถด้านดนตรี ระดับดีขึ้นไป
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน	ผลการประเมิน						ระดับดีขึ้นไป	ค่าร้อยละ
		๑	๒	๓	๔	๕			
ม.๑	๕๗	๒	๓	๒	๒๔	๒๖	๕๐	๘๗.๗๒	
ม.๒	๙๓	๓	๔	๖	๔๕	๓๕	๘๐	๘๖.๐๒	
ม.๓	๗๘	๓	๕	๔	๓๕	๓๑	๖๖	๘๔.๖๒	
ม.๔	๗๘	๒	๓	๓	๓๔	๓๖	๗๐	๘๙.๗๔	
ม.๕	๘๕	๓	๖	๖	๓๗	๓๓	๗๐	๘๒.๓๕	
ม.๖	๓๗	๒	๑	๒	๑๕	๑๗	๓๒	๘๖.๔๙	
รวม	๔๒๘	๑๕	๒๒	๒๓	๑๙๐	๑๗๘	๓๖๘	๘๕.๙๘	

จำนวนนักเรียนที่มีความสามารถด้านกีฬา ระดับดีขึ้นไป
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน	ผลการประเมิน						
		๑	๒	๓	๔	๕	ระดับดีขึ้นไป	ค่าร้อยละ
ม.๑	๕๗	๐	๐	๑	๒๕	๓๑	๕๖	๙๘.๒๕
ม.๒	๙๓	๐	๑	๑	๔๕	๔๖	๙๑	๙๗.๘๕
ม.๓	๗๘	๑	๐	๑	๓๗	๓๙	๗๖	๙๗.๔๔
ม.๔	๗๘	๐	๐	๑	๓๘	๓๙	๗๗	๙๘.๗๒
ม.๕	๘๕	๐	๐	๑	๔๐	๔๔	๘๕	๙๘.๘๒
ม.๖	๓๗	๐	๐	๑	๑๖	๒๐	๓๖	๙๗.๓๐
รวม	๔๒๘	๑	๑	๖	๒๐๑	๒๑๙	๔๒๐	๙๘.๑๓

(ลงชื่อ)

(นางปภัสนันท์ ประกอบเลิศ)
หัวหน้างานทะเบียนและวัดผล

(ลงชื่อ)

(นางสาวจันทรัตน์ ศิริเทพทรงกลด)
หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ

จำนวนนักเรียนที่มีความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ ระดับดีขึ้นไป
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน	ผลการประเมิน					ระดับดีขึ้นไป	ค่าร้อยละ
		๑	๒	๓	๔	๕		
ม.๑	๕๗	๑	๑	๑	๒๔	๓๐	๕๕	๙๔.๗๕
ม.๒	๙๓	๑	๓	๒	๔๑	๔๖	๘๗	๙๓.๕๕
ม.๓	๗๘	๑	๒	๒	๓๖	๓๗	๗๓	๙๓.๕๙
ม.๔	๗๘	๑	๑	๒	๓๖	๓๘	๗๔	๙๔.๘๗
ม.๕	๘๕	๑	๑	๑	๔๒	๔๐	๘๖	๙๖.๔๗
ม.๖	๓๗	๐	๑	๐	๑๖	๒๐	๓๖	๙๗.๓๐
รวม	๔๒๘	๕	๙	๘	๑๙๕	๒๑๑	๔๐๖	๙๔.๘๖

จำนวนนักเรียนที่ที่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและมีมนุษยสัมพันธ์ ระดับดีขึ้นไป
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน	ผลการประเมิน					ระดับดีขึ้นไป	ค่าร้อยละ
		๑	๒	๓	๔	๕		
ม.๑	๕๗	๐	๑	๑	๒๘	๒๗	๕๕	๙๖.๔๙
ม.๒	๙๓	๑	๒	๒	๔๒	๔๖	๘๘	๙๔.๖๒
ม.๓	๗๘	๑	๑	๑	๓๘	๓๗	๗๕	๙๖.๑๕
ม.๔	๗๘	๑	๑	๑	๓๕	๔๐	๗๕	๙๖.๑๕
ม.๕	๘๕	๑	๒	๑	๓๘	๔๓	๘๕	๙๕.๑๕
ม.๖	๓๗	๐	๐	๑	๑๖	๒๐	๓๖	๙๗.๓๐
รวม	๔๒๘	๔	๗	๗	๑๙๗	๒๑๓	๔๑๐	๙๕.๗๙

(ลงชื่อ)

(นางปัทสนิษฐ์ ประกอบเลิศ)
หัวหน้างานทะเบียนและวัดผล

(ลงชื่อ)

(นางสาวจันทรัตน์ ศิริเทพทรงกลด)
หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ

จำนวนนักเรียนที่มีความสามารถด้านเข้าใจตนเอง การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง
และหลากหลาย ระดับดีขึ้นไป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ระดับชั้น	จำนวน นักเรียน	ผลการประเมิน					ระดับดีขึ้นไป	ค่าร้อยละ
		๑	๒	๓	๔	๕		
ม.๑	๕๗	๒	๔	๕	๒๒	๒๔	๕๖	๘๐.๗๐
ม.๒	๙๓	๖	๑๐	๑๒	๓๑	๓๔	๖๕	๖๙.๘๙
ม.๓	๗๘	๕	๑๒	๙	๒๕	๒๗	๕๒	๖๖.๖๗
ม.๔	๗๘	๖	๑๑	๑๐	๒๖	๒๕	๕๑	๖๕.๓๘
ม.๕	๘๕	๔	๑๐	๑๕	๒๗	๒๙	๕๖	๖๕.๘๘
ม.๖	๓๗	๒	๔	๒	๑๕	๑๔	๒๙	๗๘.๓๘
รวม	๔๒๘	๒๕	๕๑	๕๓	๑๔๖	๑๕๓	๒๙๙	๖๙.๘๖

จำนวนนักเรียนที่มีความสามารถด้านรอบรู้ธรรมชาติ ระดับดีขึ้นไป
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ระดับชั้น	จำนวน นักเรียน	ผลการประเมิน					ระดับดีขึ้นไป	ค่าร้อยละ
		๑	๒	๓	๔	๕		
ม.๑	๕๗	๐	๑	๐	๒๗	๒๙	๕๖	๙๘.๒๕
ม.๒	๙๓	๑	๒	๑	๔๔	๔๕	๘๙	๙๕.๗๐
ม.๓	๗๘	๑	๑	๑	๓๘	๓๗	๗๕	๙๖.๑๕
ม.๔	๗๘	๐	๑	๑	๓๘	๓๘	๗๖	๙๗.๔๔
ม.๕	๘๕	๐	๐	๒	๔๓	๔๐	๘๓	๙๗.๖๕
ม.๖	๓๗	๐	๐	๑	๑๙	๑๗	๓๖	๙๗.๓๐
รวม	๔๒๘	๒	๕	๖	๒๐๙	๒๐๖	๔๑๕	๙๖.๙๖

(ลงชื่อ)

(นางปภัสนิษฐ์ ประกอบเลิศ)
หัวหน้างานทะเบียนและวัดผล

(ลงชื่อ)

(นางสาวจันทรัตน์ สิริเทพทรงกลด)
หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ

ภาคผนวก

จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู โรงเรียนจระเข้วิทยาน เพื่อชี้แจงหลักการ แนวคิด ความสำคัญของนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อสร้างความตระหนักและ เห็นคุณค่าของการดำเนินโครงการ

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกิจกรรมในโครงการ

นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สาระเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียน ช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของครู และช่วยให้ครูมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกิจกรรมในโครงการ

นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของครู และช่วยให้ครูมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและช่วยเหลือครูในการปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกิจกรรมในโครงการ

นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจครูผู้สอน เพื่อพัฒนางานในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกิจกรรมในโครงการ

นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พัฒนาปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกิจกรรมในโครงการ

นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอน ให้เข้าใจหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกิจกรรมในโครงการ

นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนา

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกิจกรรมในโครงการ

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ช่วยกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและส่งเสริมให้ครูความรู้ทันต่อเหตุการณ์ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกิจกรรมในโครงการ

นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกิจกรรมในโครงการ

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 สาระ เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ช่วยกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้น
 ในการปฏิบัติงานและส่งเสริมให้ครูปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกิจกรรมในโครงการ

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ช่วยกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและส่งเสริมให้ครูปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกิจกรรมในโครงการ

ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ช่วยกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและส่งเสริมให้ครูพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

มอบเกียรติบัตรนักเรียน ชนะเลิศการแข่งขันทักษะด้านกีฬามวยสากลสมัครเล่น

ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

นักเรียนมีความสามารถด้านหุ่นยนต์ สามารถนำความรู้มาใช้เพื่อแก้ปัญหาได้

ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

นักเรียนเข้ารับการแข่งขันความสามารถด้านศิลปะ สามารถนำความรู้มาใช้ได้อย่างสร้างสรรค์

ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

นักเรียนมีความสามารถด้านกีฬา สามารถให้บริการกับชุมชนได้

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร. เรืองยศ แวดล้อม ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนหนองเรือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
2. ดร. ยุทธศาสตร์ กงเพชร ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
3. ดร. สายสมร ศักดิ์คำดวง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนชุมแพศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
4. ดร. อดุลย์เดช ฐานะ รองผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
5. ดร. จิรฐติกุล ดอนวิจารณ์ขจร ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ที่ ศธ ๐๔๒๕๕.๐๒๐ / ๖๑๐๙

โรงเรียนจระเข้วิทยายน
ถนนมลิวรรณ อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๔๐

๖ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.เรืองยศ แวดล่อม

ด้วย นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ กำลังทำวิจัย เรื่อง “รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ การวิจัยที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการนี้พิจารณาแล้วเห็นว่า **ดร.เรืองยศ แวดล่อม** วิทยาลัยฐานะผู้อำนวยการ เชี่ยวชาญ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

โรงเรียนจระเข้วิทยายน
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๓๐-๖๓๔๗
โทรศัพท์ ๐๘-๐๑๖๕-๙๙๘๙

ทราบ
จึง
ให้

ใบตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนันทภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน
การสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยาน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรื่อง ตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์

ตามที่ นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยาน สังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ได้มีหนังสือเชิญที่ ศธ ๐๔๒๕๕.๐๒๐/ว๑๐๙ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓
เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนันทภายใน
โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยาน ปีการศึกษา ๒๕๖๓
นั้น

ข้าพเจ้า ดร.เรืองยศ แวดล้อม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนหนองเรือวิทยา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ได้รับหนังสือดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

- ☒ ยินดีรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ☐ ไม่สามารถรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เนื่องจาก.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ลงชื่อ

(ดร.เรืองยศ แวดล้อม)

ที่ ศธ ๐๔๒๕๕.๐๒๐ / ๖๑๐๔

โรงเรียนจระเข้วิทยายน
ถนนมลิวรรณ อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๔๐

๖ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.ยุทธศาสตร์ กงเพชร

ด้วย นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ กำลังทำวิจัย เรื่อง “รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ การวิจัยที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการนี้พิจารณาแล้วเห็นว่า ดร.ยุทธศาสตร์ กงเพชร วิทยฐานะผู้อำนวยการ เชี่ยวชาญ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

โรงเรียนจระเข้วิทยายน
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๓๐-๖๓๔๗
โทรศัพท์ ๐๘-๐๓๖๕-๙๙๘๘

- ด.ญ.ท
- ด.ญ.ม.เป็นก.ใช้.ช.ว.ก.
f m m
๒ มี.ค. ๖๓

ใบตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน
การสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรื่อง ตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายจีระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์

ตามที่ นายจีระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน สังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ได้มีหนังสือเชิญที่ ศธ ๐๔๒๕๕.๐๒๐/ว๑๐๙ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓
เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายใน
โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓
นั้น

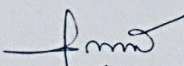
ข้าพเจ้า ดร.ยุทธศาสตร์ กงเพชร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ได้รับหนังสือดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

- ☒ ยินดีรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ☐ ไม่สามารถรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เนื่องจาก.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ลงชื่อ

(ดร.ยุทธศาสตร์ กงเพชร)

ที่ ศธ ๐๔๒๕๕.๐๒๐ / ๖๑๐๘

โรงเรียนจระเข้วิทยายน
ถนนมลิวรรณ อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๔๐

๖ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.จิรัฐติกุล ตอนพิจารณาขจร

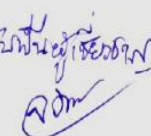
ด้วย นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการศึกษา ก่อตั้งทำวิจัย เรื่อง “รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ การวิจัยที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการนี้พิจารณาแล้วเห็นว่า ดร.จิรัฐติกุล ตอนพิจารณาขจร วิทยาลัยนวัตกรรมการ ศึกษาเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

โรงเรียนจระเข้วิทยายน
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๓๐-๖๓๔๗
โทรศัพท์ ๐๘-๐๑๖๕-๙๙๘๘

-

(นางจิรัฐติกุล ตอนพิจารณาขจร)
ศึกษาในหลักสูตรการจัดการพิเศษ
๖ มี.ค. ๒๕๖๓

ใบตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนันทภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน
การสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยาน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรื่อง ตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์

ตามที่ นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยาน สังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ได้มีหนังสือเชิญที่ ศธ ๐๔๒๕๕.๐๒๐/ว๑๐๙ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓
เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนันทภายใน
โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยาน ปีการศึกษา ๒๕๖๓
นั้น

ข้าพเจ้า ดร.จิรัฐติกุล ดอนวิจารณ์ขจร ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ได้รับหนังสือดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

- ☒ ยินดีรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ☐ ไม่สามารถรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เนื่องจาก.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ลงชื่อ

(ดร.จิรัฐติกุล ดอนวิจารณ์ขจร)

ที่ ศธ ๐๔๒๕๕.๐๒๐ / ๖๑๐๙

โรงเรียนจระเข้วิทยายน
ถนนมลิวรรณ อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๔๐

๖ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.อดุลย์เดช ฐานะ

ด้วย นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ กำลังทำวิจัย เรื่อง “รายงานการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ การวิจัยที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการนี้พิจารณาแล้วเห็นว่า **ดร.อดุลย์เดช ฐานะ** วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ และพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

— ทน
— อดุลย์เดช ฐานะ
— ฐานะ

โรงเรียนจระเข้วิทยายน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๓๐-๖๓๔๗

โทรศัพท์ ๐๘-๐๑๖๕-๙๙๘๙

(ดร.อดุลย์เดช ฐานะ)
รองผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน
กลุ่มวิชาการ

ใบตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน
การสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรื่อง ตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์

ตามที่ นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน สังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ได้มีหนังสือเชิญที่ ศธ ๐๔๒๕๕.๐๒๐/ว๑๐๙ ลงวันที่ ๖ มีนาคม
๒๕๖๓ เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง รายงานการประเมินโครงการ
นิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน
ปีการศึกษา ๒๕๖๓ นั้น

ข้าพเจ้า ดร.อดุลย์เดช ฐานะ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ได้รับหนังสือดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

- ☒ ยินดีรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ☐ ไม่สามารถรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เนื่องจาก.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ลงชื่อ

(ดร.อดุลย์เดช ฐานะ)

ନି ମି ୦୫୦୫୫.୦୭୦ / ୨୩୦୯

โรงเรียนจระเข้วิทยายน
ถนนมลิวรรณ อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๔๐

๒ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.สายสมร ศักดิ์คำดวง

ด้วย นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการศึกษา
กำลังทำวิจัย เรื่อง “รายงานการประเมินโครงการนิตศุภภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
ของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓” ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
การวิจัยที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการนี้พิจารณาแล้วเห็นว่า **ดร.สายสมร ศักดิ์คำดวง** วิทยาลัยนวัตกรรมการ
จัดการศึกษา เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ในการตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

โรงเรียนจระเข้วิทยายน
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๓๐-๖๓๔๗
โทรศัพท์ ๐๘-๐๑๖๕-๙๙๘๙

- 35%
- ขึ้นอยู่กับค่าใช้จ่าย

6/2/2020

ใบตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน
การสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยาน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรื่อง ตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์

ตามที่ นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยาน สังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ได้มีหนังสือเชิญที่ ศธ ๐๔๒๕๕.๐๒๐/ว๑๑๐๙ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓
เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิตศภายใน
โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยาน ปีการศึกษา ๒๕๖๓
นั้น

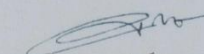
ข้าพเจ้า ดร.สายสมร ศักดิ์คำดวง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนชุมแพศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ได้รับหนังสือดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

- ☒ ยินดีรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ☐ ไม่สามารถรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เนื่องจาก.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ลงชื่อ

(ดร.สายสมร ศักดิ์คำดวง)

ภาคผนวก ค

เครื่องมือเก็บข้อมูลที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถาม
ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation)
สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน

แบบสอบถามฉบับที่ 1 ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation)

**เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการความจำเป็น ความเหมาะสมของ
วัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน ความเป็นไปได้ของโครงการนิเทศภายใน
โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา
2563

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านบริบทหรือสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงานโครงการ
มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านบริบทหรือสิ่งแวดล้อม มีลักษณะ
เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็น
จริง เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐

☐ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ประเภทคณะกรรมการ ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ ☐ ผู้แทนผู้ปกครอง ☐ ผู้แทนองค์กรชุมชน
☐ ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น ☐ ผู้แทนศิษย์เก่า
☐ ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนา
- ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

☐ ครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้

- ☐ ภาษาไทย ☐ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ☐ คณิตศาสตร์
☐ สุขศึกษาและพลศึกษา ☐ ภาษาต่างประเทศ ☐ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
☐ ศิลปะ ☐ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
- ประสบการณ์การสอน ☐ ต่ำกว่า 5 ปี ☐ สูงกว่า 5 ปี

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเจริญวิทยายน ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ปัญหาความต้องการจำเป็น และคุณค่า ประโยชน์ จำนวน 11 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินโครงการที่ตรงกับความเป็นจริง โดยมีการพิจารณาดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง จำเป็น/เป็นไปได้/เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง จำเป็น/เป็นไปได้/เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง จำเป็น/เป็นไปได้/เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง จำเป็น/เป็นไปได้/เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง จำเป็น/เป็นไปได้/เหมาะสมน้อยที่สุด

ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	ระดับความต้องการ/ ความจำเป็น/ ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการ					
2. โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด					

ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	ระดับความต้องการ/ ความจำเป็น/ ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3. โครงการนี้มีความสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน					
4. หลักการของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
5. การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการมีความชัดเจน และเหมาะสม					
6. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของ โครงการสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้					
7. มีการวางแผนการดำเนินโครงการไว้อย่างรอบคอบ มีขั้นตอนเป็นระบบ					
8. แผนการดำเนินงานตามโครงการมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย					
9. โครงการนี้ มีคุณค่าและมี ประโยชน์ ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
10. โครงการนี้ได้รับการยอมรับจากบุคลากรในโรงเรียน					
11. บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญ ความจำเป็นและให้การสนับสนุนโครงการ					

ตอนที่ 3

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านบริบทหรือสิ่งแวดล้อม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะด้านบริบทหรือสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ฉบับที่ 2 แบบสอบถาม
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน

แบบสอบถามฉบับที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
เรื่อง การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพร้อมและความเพียงพอของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการโครงการ นิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานโครงการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านปัจจัยนำเข้า มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐

☐ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ประเภทคณะกรรมการ ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ ☐ ผู้แทนผู้ปกครอง ☐ ผู้แทนองค์กรชุมชน
☐ ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น ☐ ผู้แทนศิษย์เก่า
☐ ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนา
- ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

☐ ครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้

- ☐ ภาษาไทย ☐ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ☐ คณิตศาสตร์
☐ สุขศึกษาและพลศึกษา ☐ ภาษาต่างประเทศ ☐ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
☐ ศิลปะ ☐ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
- ประสบการณ์การสอน ☐ ต่ำกว่า 5 ปี ☐ สูงกว่า 5 ปี

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการนิตะภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับระดับความพร้อมและความเพียงพอของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการโรงเรียนจะเข้าวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนจำนวน 17 ข้อ เป็นแบบสอบถาม มาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินโครงการที่ตรงกับความเป็นจริง โดยมีการพิจารณาดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ความพร้อม/ความเพียงพอ/ความเหมาะสม/มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ความพร้อม/ความเพียงพอ/ความเหมาะสม/มาก

ระดับ 3 หมายถึง ความพร้อม/ความเพียงพอ/ความเหมาะสม/ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ความพร้อม/ความเพียงพอ/ความเหมาะสม/น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ความพร้อม/ความเพียงพอ/ความเหมาะสม/น้อยที่สุด

ด้านปัจจัยนำเข้า	ระดับความพร้อม/ ความเพียงพอ/ ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. บุคลากรรับผิดชอบโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการต่อต้านการ โครงการ					
2. บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินการโครงการ มีจำนวนเพียงพอ					
3. บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน					
4. บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการนิเทศภายใน					
5. งบประมาณจากโรงเรียนมีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ					
6. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น					
7. วัสดุ อุปกรณ์มีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ					
8. วัสดุ อุปกรณ์มีความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นใน การดำเนินโครงการ					
9. ได้รับวัสดุ อุปกรณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ					
10. คณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและเพียงพอ					
11. บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รับทราบ เข้าใจและร่วมดำเนินโครงการ					
12. มีการนิเทศตามกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและรายงาน ผลอย่างเป็นระบบ					
13. การสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน					
14. การสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
15. การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด					
16. คู่มือการนิเทศภายในมีความถูกต้อง ชัดเจน ช่วยให้ครูเข้าใจ กระบวนการดำเนินการนิเทศภายใน					
17. มีเนื้อหาสาระการนิเทศที่ทันสมัยเกิดความรู้หรือเทคนิควิธี การใหม่					

ตอนที่ 3

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านปัจจัยนำเข้า มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม
ปลายเปิด

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านปัจจัยนำเข้า เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง
และพัฒนาโครงการ

ปัญหา

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ฉบับที่ 3 แบบสอบถาม
ด้านกระบวนการ (Process Evaluation)
สำหรับคณะกรรมการนิเทศภายใน และครูผู้สอน

แบบสอบถามฉบับที่ 3 แบบสอบถามกระบวนการ (Process Evaluation) การดำเนินการนิเทศภายใน
ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S)
เรื่อง การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
ของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนิเทศภายใน ผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการดำเนินโครงการ 8 ขั้นตอน (8S) โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านกระบวนการในการดำเนินงานโครงการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านกระบวนการ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

☐ คณะกรรมการนิเทศภายใน

ตำแหน่ง ☐ ผู้อำนวยการ ☐ รองผู้อำนวยการ ☐ศึกษานิเทศก์
☐ หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ ☐ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
 ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
 ประสบการณ์ในหน้าที่ ☐ ต่ำกว่า 5 ปี ☐ สูงกว่า 5 ปี

☐ ครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้
☐ ภาษาไทย ☐ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ☐ คณิตศาสตร์
☐ สุขศึกษาและพลศึกษา ☐ ภาษาต่างประเทศ ☐ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
☐ ศิลปะ ☐ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
 ประสบการณ์การสอน ☐ ต่ำกว่า 5 ปี ☐ สูงกว่า 5 ปี

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพการนิเทศภายใน โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน คณะกรรมการนิเทศภายใน มีโครงสร้างการประเมินครอบคลุมกิจกรรมตามโครงการ จำนวน 24 ข้อ เป็นแบบสอบถามมีลักษณะมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินโครงการที่ตรงกับความเป็นจริง โดยมีการพิจารณาดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับคุณภาพมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง ระดับคุณภาพมาก
 ระดับ 3 หมายถึง ระดับคุณภาพปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง ระดับคุณภาพน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง ระดับคุณภาพน้อยที่สุด

ด้านผลผลิต	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
S1 : Survey 1. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องเรียนรู้ และรับทราบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู					
2. ผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องเรียนรู้ และร่วมศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียน					
3. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาคคุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา และสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตร					
S2 : Setting Goal 4. ผู้บริหาร และครูรู้ชัดในปัญหาการจัดการกระบวนการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน					
5. ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ					
S3 : Strategies 6. การมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงหรือการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ					
7. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการนิเทศภายใน เช่น การศึกษาดูงาน การพัฒนาความรู้ การฝึกอบรม และการศึกษาดูตนเอง เป็นต้น					
8. การเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีอิสระในการคิดและสร้างสรรค์ชิ้นงาน					
S4 : Supporting 9. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศพัฒนาสื่อ เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมการมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครู					
10. การส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และห้องเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู					
11. ฝ่ายบริหารมีบทบาทเป็นผู้อำนวยการอำนวยความสะดวก สนับสนุนปัจจัยเอื้อต่อการดำเนินโครงการ					
12. ส่งเสริมให้ครูมีเวลาหรืออำนวยความสะดวกให้ครูได้ พบปะเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน					
S5 : Start of internal Supervision 13. มีกิจกรรม Coaching & Mentoring สังเกตชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง					

ด้านผลผลิต	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
14. มีกิจกรรมการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study)					
15. มีการจัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้					
16. จัดกิจกรรมสังเกตการสอนเชิงระบบผสมผสาน					
S6 : Summarize					
17. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างกัลยาณมิตร					
18. มีการดำเนินการตามรูปแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) เพื่อบรรลุตามเป้าหมาย					
S7 : Share					
19. มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community)					
20. การสร้างโอกาสและวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ครูได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างเปิดเผย					
S8 : Sustainable					
21. ผู้นิเทศมีการรวบรวมความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของคณะครูเพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน					
22. มีการประกาศเกียรติคุณ และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ					
23. มีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practices) ของครูสู่สาธารณะชน					
24. การนำเสนอผลงาน/ผลการปฏิบัติงานที่ดีของครู โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น นำเสนอในที่ประชุมจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ และนำเสนอทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน เป็นต้น					

ตอนที่ 3

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านกระบวนการ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านกระบวนการ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ฉบับที่ 4 แบบสอบถาม
ด้านผลผลิต (Product Evaluation)
สำหรับคณะกรรมการนิเทศภายใน

แบบสอบถามฉบับที่ 4 เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
เรื่อง การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านผลผลิตในการดำเนินงานโครงการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านผลผลิต มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด
3. ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่ง	☐ ผู้อำนวยการ	☐ รองผู้อำนวยการ	☐ ศึกษานิเทศก์
	☐ หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ	☐ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	
ระดับการศึกษา	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
ประสบการณ์ในหน้าที่	☐ ต่ำกว่า 5 ปี	☐ สูงกว่า 5 ปี	

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู จำนวน 25 ข้อ เป็นแบบสอบถามมีลักษณะมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินโครงการที่ตรงกับความเป็นจริง โดยมีการพิจารณาดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ปฏิบัติ/คุณภาพมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ปฏิบัติ/คุณภาพมาก

ระดับ 3 หมายถึง ปฏิบัติ/คุณภาพปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติ/คุณภาพน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ปฏิบัติ/คุณภาพน้อยที่สุด

ด้านผลผลิต	ระดับปฏิบัติ/คุณภาพ				
	5	4	3	2	1
การวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้					
1. ครูมีการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
2. ครูมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ภาควิชาเครือข่าย					
3. ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร/ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/สมรรถนะของนักเรียน					
4. ครูมีการเตรียมสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย แหล่งเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้					
5. ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
6. ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)					
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
7. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
8. ครูจัดกิจกรรมที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ข้อคิดในการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม					

ด้านผลผลิต	ระดับปฏิบัติ/คุณภาพ				
	5	4	3	2	1
9. ครูจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน					
10. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
11. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เช่น การทำโครงงาน					
12. ครูมีการแจ้งผลการประเมินการเรียนรู้ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ					
13. ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน					
14. ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (Facilitator)					
15. ครูเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
การใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้					
16. การใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง					
17. ครูมีการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
18. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้และประเมินผลการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้					
19. ครูบูรณาการการเรียนรู้กับการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง					
การวัดและประเมินผล					
20. ครูมีเทคนิคและวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง					
21. ครูมีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย มีเกณฑ์ที่ชัดเจน แจ้งให้ผู้เรียนและผู้ปกครองรับทราบ					
22. เครื่องมือการวัดและประเมินผลมีความหลากหลายมีคุณภาพ ตรงตามตัวชี้วัดและเหมาะสมกับผู้เรียน					
23. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสะท้อนผลการเรียนรู้					
24. ครูมีการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
25. นำผลการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงมาพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล					

ตอนที่ 3

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านผลผลิตในการดำเนินงานโครงการ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านผลผลิต เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ฉบับที่ 5 แบบสอบถาม
ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation)
เกี่ยวกับความพึงพอใจ

แบบสอบถามฉบับที่ 5 ผลกระทบ (Impact Evaluation) เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียน
ต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
เรื่อง การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านผลกระทบในการดำเนินงานโครงการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านผลกระทบ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
- ระดับชั้น ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2
☐ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 4
☐ มัธยมศึกษาปีที่ 5 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 ข้อเป็นแบบสอบถามมีลักษณะมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินโครงการที่ตรงกับความเป็นจริง โดยมีการพิจารณาดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
 ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ด้านผลกระทบ	ความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาและเทคนิคการสอน					
1. ครูสามารถประยุกต์สิ่งที่สอนเข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม					
2. จัดลำดับเนื้อหาวิชาเป็นลำดับเหมาะสมกับผู้เรียน					
3. ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพผู้เรียน					
4. ครูรู้จักนักเรียนและให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นรายบุคคล					
5. ครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน					
6. ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย					
7. ครูจัดเตรียมสื่อวัสดุการเรียนการสอนมีความเพียงพอสำหรับผู้เรียน					
8. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์จริง					
9. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสม					
10. วิธีสอน/กิจกรรม สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ และความสนใจ					
11. วิธีนำเข้าสู่บทเรียนมีความน่าสนใจ					

ด้านผลกระทบ	ความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
12. วิธีการถ่ายทอดให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชา					
13. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้					
14. ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม/ทีม					
15. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
16. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและสร้างแรงบันดาลใจ					
17. ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยน เสนอความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนในการทำกิจกรรม					
18. ครูจัดกิจกรรมส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจกระตือรือร้น และสนุกสนานในการเรียนรู้					
19. ครูจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน					
ด้านการใช้สื่อการสอน					
20. ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วยให้เกิดการเรียนรู้					
21. มีเอกสาร ตำรา ประกอบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา					
22. ครูใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง					
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน					
23. ครูวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วนกระบวนการและผลงานนักเรียน					
24. มีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี					
25. มีการประเมินผลตามสภาพจริง					
26. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้					
27. ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน					

ตอนที่ 3

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านผลกระทบ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะด้านผลกระทบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ฉบับที่ 6 แบบสอบถาม
ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation)
เกี่ยวกับความพึงพอใจ

แบบสอบถามฉบับที่ 6 ผลกระทบ (Impact Evaluation) เกี่ยวกับความพึงพอใจของครู
ต่อการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนจะเข้วิทยายน
เรื่อง โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนจะเข้วิทยายนในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ปีการศึกษา 2563
2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของครู ต่อการดำเนินการนิเทศภายใน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของครู ต่อการดำเนินการนิเทศภายใน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด
3. ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนจะเข้วิทยายน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

☐ ครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้

☐ ภาษาไทย

☐ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

☐ คณิตศาสตร์

☐ สุขศึกษาและพลศึกษา

☐ ภาษาต่างประเทศ

☐ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

☐ ศิลปะ

☐ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ประสบการณ์การสอน

☐ ต่ำกว่า 5 ปี

☐ สูงกว่า 5 ปี

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 12 ข้อ เป็นแบบสอบถามมีลักษณะมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินโครงการที่ตรงกับความเป็นจริง โดยมีการพิจารณาดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ด้านผลกระทบ	ความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล					
3. ขั้นตอนการดำเนินโครงการสามารถปฏิบัติได้จริง					
4. การวิเคราะห์และสะท้อนผลร่วมกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ					
5. การใช้กระบวนการนิเทศภายในช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนจระเข้วิทยายน					
6. การใช้กระบวนการนิเทศภายในช่วยพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน					

7. การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระบบการทำงานกับเทคโนโลยีเพื่อให้ครูสามารถใช้งานได้ทันต่อความต้องการ					
ด้านผลกระทบ	ความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
8. การปฏิบัติการนิเทศภายในติดตามและแนะนำช่วยเหลือ					
9. การจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นและตรงกับความต้องการของบุคลากร					
10. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้					
11. กระบวนการนิเทศภายในนำมาพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน					
12. กระบวนการนิเทศภายในเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน					

ตอนที่ 3

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของครู ต่อการดำเนินการนิเทศภายใน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของครู ต่อการดำเนินการนิเทศภายใน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ฉบับที่ 7 แบบสอบถาม
ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation)
เกี่ยวกับความพึงพอใจ

**แบบสอบถามฉบับที่ 7 ผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อโครงการนิเทศภายใน
เรื่อง โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนจระเข้วิทยายนในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการนิเทศภายใน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินการนิเทศภายใน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด
3. ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
 อายุ ☐ ต่ำกว่า 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี ☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
 อาชีพ ☐ รับจ้าง ☐ เกษตรกร ☐ รับราชการ ☐ พนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจ ☐ อื่นๆ
 ท่านเป็นผู้ปกครองนักเรียน ☐ ชั้น ม.1—3 ☐ ชั้น ม. 4-6

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อโครงการนิเทศภายใน

ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 12 ข้อ เป็นแบบสอบถามมีลักษณะมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินโครงการที่ตรงกับความเป็นจริง โดยมีการพิจารณาดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
 ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ด้านผลกระทบ	ความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. โรงเรียนมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ					
2. ให้บริการแก่ผู้มาติดต่อด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว และเอาใจใส่					
3. โรงเรียนมีการจัดหลักสูตรให้ความสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม					
4. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียน					
5. โรงเรียนจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย					
6. โรงเรียนนำผลการประเมินนักเรียนมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น					
7. ครูจัดการเรียนการสอนโดยแสวงหา ความรู้ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
8. ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักแก้ปัญหา และช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น					
9. ครูใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม					

10. ส่งเสริมผู้เรียนให้แสวงหาความรู้โดยใช้ เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม					
ด้านผลกระทบ	ความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
11. ครูมีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างเหมาะสม					
12. โรงเรียนมีการส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน					

ตอนที่ 3

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินการนิเทศภายใน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะด้านผลกระทบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบ
ด้านผลผลิต (Product Evaluation)
สำหรับครูผู้สอน

**แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563**

คำชี้แจง: ขอให้ท่านพิจารณาคำตอบที่ถูกต้องที่สุด และใส่เครื่องหมาย / ในกระดาศำตอบที่กำหนดให้

1. จุดมุ่งหมายพื้นฐานของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- ก. การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียน
- ข. การประเมินเพื่อตรวจสอบและพัฒนาผู้เรียน
- ค. การประเมินเพื่อหาความบกพร่องในการเรียนรู้
- ง. การประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้สอน

2. ข้อใดไม่ใช่ ข้อดี ของหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

- ก. ผู้เรียนได้มีความกล้า ความพยายามมากขึ้น
- ข. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- ค. เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน
- ง. ผู้สอนและผู้เรียนได้มีโอกาสได้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดและมีความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น

3. ข้อใดคือการวัดและการประเมินผล ที่เน้นการวัดพฤติกรรมทุกด้านของผู้เรียน มีกี่ด้าน และมีอะไรบ้าง

- ก. 3 ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม
- ข. 4 ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ กฎหมาย และสติปัญญา
- ค. 4 ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
- ง. 4 ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ ศาสนา และสติปัญญา

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือประสบการณ์จัดขึ้นเพื่ออะไร

- ก. เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านสติปัญญาและด้านอื่น ๆ
- ข. เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน
- ค. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากกิจกรรมการเรียนการสอน
- ง. เพื่อส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน

5. จุดหมายของหลักสูตรกิจกรรมและประสบการณ์คำนึงถึงสิ่งใดเป็นสำคัญ

- ก. ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน
- ข. สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงและสามารถแก้ปัญหาของสังคมได้
- ค. ส่งเสริมพัฒนาการ ความสามารถและทักษะอื่น ๆ ของผู้เรียน
- ง. การได้ลงมือปฏิบัติจริง และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

6. ข้อใดคือความหมายของ Active Learning

- ก. การทำให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้สูง
- ข. การให้ผู้เรียนเป็นกลางและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด
- ค. ทำให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
- ง. การให้ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้จากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว

7. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นอะไร

- ก. เนื้อหา
- ข. ผลสัมฤทธิ์
- ค. ผลงานและกระบวนการ
- ง. สติปัญญา

8. บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตรงกับข้อใด

- ก. Supporter
- ข. Helper and Advisor
- ค. Supporter and Encourager
- ง. ถูกทุกข้อ

9. เป็นวิธีสอนที่ใช้กรณีหรือเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาดัดแปลง และใช้เป็นตัวอย่างในการเรียนให้ การศึกษาวิเคราะห์อภิปรายเพื่อสร้างความเข้าใจ และฝึกฝนหาทางแก้ปัญหา...

จากข้อความดังกล่าวมีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. Case Study
- ข. Simulation
- ค. Action or Dramatization
- ง. Role – Play

10. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน หมายความว่าอย่างไร

- ก. การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- ข. ใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และคำตอบต่างๆ ที่ตนต้องการ
- ค. การเรียนรู้ที่ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง มีส่วนทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และจดจำได้ดี
- ง. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

11. รูปแบบใดเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- ก. CIPPA MODEL
- ข. CIPP MODEL
- ค. Integration
- ง. ถูกทั้ง ก. และ ค.

12. ต่อไปนี้ข้อใดเป็นบทบาทหน้าที่ของครู

- ก. เตรียมการสอน
- ข. จัดทำแผนการสอน
- ค. จัดทำกิจกรรมการเรียนการสอน
- ง. ทุกข้อที่กล่าวมา

13. เครื่องมือที่เหมาะสมกับการวัดพฤติกรรมด้านทักษะกระบวนการคือข้อใด
- แบบสังเกต
 - แบบสัมภาษณ์
 - แบบสำรวจรายการ
 - แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
14. จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวัดผลและประเมินผลการเรียนคือข้อใด
- ตัดสินผลการเรียน
 - ปรับปรุงการเรียนการสอน
 - ค้นหาข้อบกพร่องของนักเรียน
 - แจ้งผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ
15. การประเมินในข้อใดสำคัญที่สุด
- การแก้ไขพัฒนาผู้เรียน
 - การพัฒนาระบบการให้ระดับคะแนน
 - การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร
 - การตัดสินให้ผ่านและไม่ผ่านในการสอบปลายปี
16. ข้อใดเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดของการประเมินผลต่อระบบการเรียนการสอน
- เพื่อป้องกันประสิทธิภาพของหลักสูตร
 - เพื่อป้องกันประสิทธิภาพของครู
 - เพื่อรับรองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
17. พฤติกรรมด้านจิตพิสัยขั้นรับรู้ สัมพันธ์สอดคล้องกับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยระดับใด
- วิเคราะห์
 - นำไปใช้
 - ประเมินค่า
 - ความรู้ ความจำ
18. ข้อใดเป็นปัญหาของครู ที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนน้อยที่สุด
- มีชั่วโมงสอนมาก และปฏิบัติภารกิจซึ่งนอกเหนือการเรียนการสอน
 - ขาดการพัฒนาเทคนิคการสอน
 - ขาดการพัฒนาสื่อที่สนองความแตกต่าง
 - ครูมีขวัญกำลังใจต่ำเนื่องจากปัญหาค่าครองชีพ
19. วิธีการสอนแบบใดที่เกี่ยวข้องกับเวลามากที่สุด
- ทดลอง
 - บรรยาย
 - สาธิต
 - บทบาทสมมติ

20. ข้อใดเป็นปัญหาการวัดผลประเมินผลมากที่สุด

- ก. ครูมักแยกการสอนกับการวัดผลออกจากกัน
- ข. ครูเน้นการวัดผลและประเมินด้านเดียว คือความรู้ ความจำ
- ค. ครูไม่ได้พัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการวัดและประเมินผลงาน
- ง. ครูยังไม่เข้าใจแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผล

21. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนชัดเจน และเหมาะสมที่สุด

- ก. ครูมาลีสาธิตเรื่องการแปร่งฟันโดยใช้หุ่นจำลอง
- ข. ครูวิภาอภิปรายเรื่องการแปร่งฟันให้กับนักเรียน
- ค. ครูศรีสมรให้เด็กชายแดงเล่าเรื่องการแปร่งฟันให้เพื่อนฟัง
- ง. ครูอรอุมาให้นักเรียนดูภาพขั้นตอนการแปร่งฟัน

22. เพราะเหตุใดการใช้สื่อการสอนจึงต้องมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาของบทเรียน

- ก. จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาของบทเรียน
- ข. สื่อการสอนถูกกำหนดการใช้สื่อการสอนไว้แล้ว
- ค. เนื้อหาของบทเรียนกำหนดการใช้สื่อการสอนไว้แล้ว
- ง. สื่อการสอนจะต้องใช้ให้เด็กเกิดการเรียนรู้

23. การเขียนแผนการสอนที่เหมาะสมที่สุดจัดลำดับหัวข้ออย่างไร

- ก. จุดประสงค์ ความคิดรวบยอด เนื้อหา กิจกรรม
- ข. ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม
- ค. จุดประสงค์ ความคิดรวบยอด กิจกรรม
- ง. ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ กิจกรรม เนื้อหา

24. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม คือจุดมุ่งหมายที่เป็นอย่างไร

- ก. ระบุว่านักเรียนรู้อะไรบ้าง
- ข. ระบุว่าพฤติกรรมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร
- ค. ระบุว่านักเรียนจะมีเจตคติที่มีต่อวิชาที่สอน
- ง. ระบุพฤติกรรมที่สังเกตและวัดได้ของนักเรียน

25. ข้อใดที่ไม่ใช่ลักษณะของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

- ก. บวกลบเลขคู่และเลขคี่ได้
- ข. อธิบายได้ว่าเลขคู่และเลขคี่ต่างกันอย่างไร
- ค. ทำแบบฝึกหัดว่าด้วยเรื่องเลขคู่และเลขคี่ได้
- ง. เข้าใจในความแตกต่างของเลขคู่และเลขคี่

26. ผู้เรียนจะสนใจและอยากเรียนมากขึ้นในเมื่อสิ่งที่เรียนนั้นเป็นอย่างไร

- ก. มีความสวยงาม
- ข. เคลื่อนไหวได้
- ค. ผู้เรียนเคยพบเห็นมาแล้ว
- ง. มีความหมายต่อผู้เรียน

27. ข้อใดเป็นการสอนที่ไม่ค่อยเหมาะสม

- ก. สอนโดยวิธีแนะให้เด็กรู้จักตนเอง
- ข. ให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
- ค. จัดกิจกรรมให้ทุกคนทำเหมือนกัน
- ง. จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาการของเด็ก

28. การมีหลักและวิธีสอนที่ดีให้ประโยชน์ในเรื่องใด

- ก. นักเรียนสนใจเรียน
- ข. ประหยัดเวลาในการสอน
- ค. นักเรียนเกิดความคิดริเริ่ม
- ง. การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

29. ข้อใดไม่ใช่จุดประสงค์ของการจัดบรรยากาศในห้องเรียน

- ก. ความสวยงาม
- ข. ส่งเสริมการเรียนรู้
- ค. มีลักษณะคล้ายบ้านของตน
- ง. ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

30. หลักการสำคัญที่สุดในการจัดห้องเรียนคืออะไร

- ก. ความสะอาด
- ข. ประโยชน์ใช้สอย
- ค. ความเป็นระเบียบ
- ง. การพักผ่อนหย่อนใจ

31. บรรยากาศในห้องเรียนหมายถึงอะไร

- ก. การจัดตกแต่งห้อง
- ข. กิจกรรมการเรียนการสอน
- ค. สิ่งแวดล้อมทั้งสี่รอบตัวเด็ก
- ง. สิ่งของต่างๆ ที่มีอยู่ในห้องเรียน

32. จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวัดผลและประเมินผลการเรียนคือข้อใด

- ก. ตัดสินผลการเรียน
- ข. ปรับปรุงการเรียนการสอน
- ค. ค้นหาข้อบกพร่องของนักเรียน
- ง. แจ้งผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ

33. วิธีการที่จะวัดพฤติกรรมแต่ละด้านให้ครอบคลุมและเหมาะสมนั้น จะต้องปฏิบัติอย่างไร

- ก. ใช้วิธีการวัดหลายๆวิธี
- ข. ใช้เครื่องมือวัดหลายรูปแบบ
- ค. กำหนดจุดประสงค์/เนื้อหาให้ชัดเจน
- ง. วิเคราะห์จุดประสงค์/เนื้อหาที่จะวัด

34. ข้อใดคือจุดมุ่งหมายของการสอน

- ก. เพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถ
- ข. เพื่อให้เด็กนำไปใช้ได้
- ค. เพื่อให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
- ง. เพื่อให้เด็กสามารถแก้ปัญหาชีวิตประจำวันได้

35. บุคลิกภาพเกิดจากส่วนประกอบใด

- ก. พันธุกรรม-ประสบการณ์
- ข. สิ่งแวดล้อม-พันธุกรรม
- ค. การเรียนรู้-พันธุกรรม
- ง. ประสบการณ์-สิ่งแวดล้อม

36. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่บนพื้นฐานความเชื่อเรื่องใดสำคัญที่สุด

- ก. ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถและพัฒนาได้
- ข. ผู้เรียนมีสิทธิเท่าเทียมกัน
- ค. ผู้เรียนมีโอกาสแตกต่างกัน
- ง. ผู้เรียนต้องการความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็น

37. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรจัดบรรยากาศแบบใดช่วยส่งเสริมความรู้ของนักเรียน

- ก. จัดห้องให้สะอาด
- ข. จัดห้องให้สวยงาม
- ค. จัดห้องให้เหมือนบ้าน
- ง. จัดมุมประสบการณ์และป้ายนิเทศกลุ่มสาระต่างๆ

40. บรรยากาศในการเรียนรู้คือข้อใด

- ก. ทุกอย่างที่นักเรียนลงมือทำ
- ข. ทุกอย่างที่ครูเตรียมมาสอน
- ค. ทุกอย่างที่นักเรียนท่องจำได้
- ง. ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องต่อการเรียนการสอน

41. จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวัดผลและประเมินผลการเรียนคือข้อใด

- ก. ตัดสินผลการเรียน
- ข. ปรับปรุงการเรียนการสอน
- ค. ค้นหาข้อบกพร่องของนักเรียน
- ง. แจ้งผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ

42. การประเมินในข้อใดสำคัญที่สุด

- ก. การแก้ไขพัฒนาผู้เรียน
- ข. การพัฒนาระบบการให้ระดับคะแนน
- ค. การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร
- ง. การตัดสินให้ผ่านและไม่ผ่านในการสอบปลายปี

43. องค์ประกอบของแบบประเมินตามสภาพจริง ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือข้อใด

- ก. เกณฑ์การประเมิน และคะแนนแต่ละเกณฑ์
- ข. เกณฑ์การประเมิน และคำอธิบายระดับคุณภาพของแต่ละเกณฑ์
- ค. คำอธิบายระดับคุณภาพของเกณฑ์ การประเมิน และน้ำหนักคะแนนของเกณฑ์การประเมิน
- ง. คะแนนและน้ำหนักคะแนนของแต่ละเกณฑ์

44. การวัดผลการประเมินผลให้ประโยชน์แก่ใครมากที่สุด

ก. ครู	ข. ผู้ปกครอง
ค. นักเรียน	ง. ผู้อำนวยการสถานศึกษา

45. ขั้นตอนแรกของกระบวนการวัดผลคือข้อใด

- ก. เลือกใช้วิธีวัดผล
- ข. กำหนดจุดประสงค์ของการวัดผล
- ค. สร้างเครื่องมือวัดผล
- ง. จัดทำตารางวิเคราะห์จุดประสงค์เนื้อหา

46. การวัดผลควรคำนึงถึงข้อใดมากที่สุด

- ก. จัดให้ตรงกับเนื้อหา
- ข. จัดให้ตรงกับมาตรฐานการเรียนรู้
- ค. จัดให้ตรงกับความรู้ของผู้เรียน
- ง. จัดให้ตรงกับกิจกรรมการเรียนการสอน

47. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นอะไร

- ก. เนื้อหา
- ข. ผลสัมฤทธิ์
- ค. ผลงานและกระบวนการ
- ง. สติปัญญา

48. ข้อใด ไม่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

- ก. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอนของครูเป็นสำคัญ
- ข. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ค. การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องต่อการพัฒนาการทางสมอง
- ง. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านจริยธรรม คุณธรรม

49. เหตุใด ครูต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

- ก. เพื่อความท้าทายของการจัดการเรียนรู้ของครู
- ข. เพื่อตัดเกรด
- ค. เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- ง. เพื่อการตัดสินผลการเรียน

50. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นอะไร

- ก. เนื้อหา
- ข. ผลสัมฤทธิ์
- ค. ผลงานและกระบวนการ
- ง. สติปัญญา

แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1
สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
สำหรับการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) และปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ด้านบริบท
- ตอนที่ 3 รายการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยนำเข้า
- ตอนที่ 4 สรุปผลการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....
สถานที่สัมภาษณ์.....
วันที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ด้านบริบท

1. นโยบายหน่วยงานต้นสังกัด

- ท่านคิดว่าโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

2. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน

- ท่านคิดว่าโครงการมีความสอดคล้องวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน หรือไม่

อย่างไร

.....
.....
.....

3. หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ

- ท่านคิดว่าหลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. ปัญหาความต้องการจำเป็น

- ท่านคิดว่าโครงการมีความสอดคล้องกับปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5. คุณค่าและประโยชน์

- ท่านคิดว่าโครงการเหมาะสมมีคุณค่าและประโยชน์ต่อการพัฒนาครูและนักเรียน หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 รายการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยนำเข้า

ความพร้อมและความเพียงพอของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการ

1. บุคลากร

- ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความพร้อม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. งบประมาณ

- งบประมาณที่ใช้ในโครงการได้มาอย่างไร เพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. วัสดุอุปกรณ์

- วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ในการดำเนินโครงการ เพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

- วัสดุ อุปกรณ์ ใช้งานได้ดีหรือไม่ อย่างไร มีหน่วยงานใดให้การสนับสนุน

.....

.....

4. การบริหารจัดการ

- การบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 สรุปผลการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2
สำหรับคณะกรรมการนิเทศภายในและครูผู้สอน

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation)
การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ด้านกระบวนการ
- ตอนที่ 3 สรุปผลการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....
สถานที่สัมภาษณ์.....
วันที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ด้านกระบวนการ

1. การวางแผน

- ท่านคิดว่าการวางแผนการดำเนินโครงการ เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

- ท่านคิดว่าการวางแผนดำเนินโครงการ มีปัญหาหรือไม่ และปัญหาที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. การปฏิบัติงาน

- ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานของโครงการมีระดับปฏิบัติ/ระดับคุณภาพ เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. การติดตาม ประเมิน

- ท่านคิดว่าโครงการมีการติดตาม ประเมินผล เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. การวิเคราะห์และนำผลการประเมินมาพัฒนา

- ท่านคิดว่าโครงการมีการ การวิเคราะห์และนำผลการประเมินมาพัฒนาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 สรุปผลการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 3
สำหรับคณะกรรมการนิเทศภายในและครูผู้สอน

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)
การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ด้านผลผลิต
- ตอนที่ 3 สรุปผลการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....
สถานที่สัมภาษณ์.....
วันที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ด้านผลผลิต

1. ระดับคุณภาพการนิเทศภายใน

- ท่านคิดว่าผลการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนส่งผลต่อระดับคุณภาพการนิเทศภายในหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

2. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู

- ท่านคิดว่าผลการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของครูหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

3. คุณภาพผู้เรียน

- ท่านคิดว่าผลการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

ตอนที่ 3 สรุปผลการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 4
สำหรับนักเรียน

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation)
(ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู)
การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ด้านผลกระทบ
- ตอนที่ 3 สรุปผลการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....
สถานที่สัมภาษณ์.....
วันที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ด้านผลกระทบ (ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู)

- การจัดกิจกรรมการสอนของครูเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

- นักเรียนอยากให้ครูสอนอย่างไร เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

- ครูมีการจัดเตรียมสื่อวัสดุการเรียนการสอน หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....
.....

- ครูวัดและประเมินผลการเรียนและผลงานนักเรียน อย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 สรุปผลการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 5
สำหรับครูผู้สอน

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation)
(ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายใน)
การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ด้านผลกระทบ
- ตอนที่ 3 สรุปผลการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....
สถานที่สัมภาษณ์.....
วันที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ด้านผลกระทบ (ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายใน)

- ท่านมีส่วนร่วมในโครงการนิเทศภายในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

- ท่านคิดว่าขั้นตอนการนิเทศภายในสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

- ท่านคิดว่าการนิเทศภายในมีประโยชน์ต่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

- ท่านคิดว่าการนิเทศภายในมีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

- โรงเรียนได้สนับสนุน แนะนำช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 สรุปผลการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ระดับชั้น	กลุ่มสาระการเรียนรู้								GPA
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	สุขศึกษา และพลศึกษา	ศิลปะ	การงานอาชีพ	ภาษาต่างประเทศ	
มัธยมศึกษาปีที่ 1									
มัธยมศึกษาปีที่ 2									
มัธยมศึกษาปีที่ 3									
มัธยมศึกษาปีที่ 4									
มัธยมศึกษาปีที่ 5									
มัธยมศึกษาปีที่ 6									
เฉลี่ย									

แบบบันทึกผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน		สรุป
		ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์	
ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ร้อยละ 80			
ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X} \geq 3.51$ $S.D. \leq 1$			
ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเฉลี่ย $GPA \geq 2.00$			
ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	ร้อยละ 90			
สรุปผลการประเมิน				

แบบบันทึกผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
การประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

สมรรถนะ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ								สรุป	
		ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง		จำนวน	ร้อยละ
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ความสามารถในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ/ส่งสาร										
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิดความจำเป็นของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม										
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ										
	1.4 วิเคราะห์แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล										
	1.5 เลือกรับและ ไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง										
ความสามารถในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ ความรู้										
	2.2 มีทักษะการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์										
	2.3 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ										
	2.4 มีความสามารถคิดอย่างเป็นระบบ										
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม										

แบบบันทึกผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

สมรรถนะ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ								สรุป	
		ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง		จำนวน	ร้อยละ
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ความสามารถ ในการแก้ปัญหา	3.1 สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้										
	3.2 ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา										
	3.3 เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงในสังคม										
	3.4 แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา										
	3.5 ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อ ตนเองและผู้อื่น										
ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต	4.1 เรียนรู้ด้วยตนเองได้เหมาะสมตามวัย										
	4.2 สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้										
	4.3 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน										
	4.4 มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม										
	4.5 หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น										
ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี	5.1 เลือกและใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม										
	5.2 มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี										
	5.3 สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาตนเอง										
	5.4 ใช้เทคโนโลยีแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์										

สรุปการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

จากผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน เกี่ยวกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยสังเคราะห์จัดกลุ่มได้ 5 ด้านสำคัญ ดังตัวอย่างข้อความจากการสัมภาษณ์ในแต่ละด้านดังนี้

1. นโยบายหน่วยงานต้นสังกัด

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน สรุปได้ว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้โรงเรียนมีศักยภาพและมีความคล่องตัวในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และการรับแนวนโยบายสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่ให้นำนโยบายมาดำเนินการและลงปฏิบัติจริงที่โรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ดังการสัมภาษณ์

“...เป็นการนำนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ลงสู่การปฏิบัติจริง ทุกคนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ...”

(ครูคนที่ 5. 9 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...รับทราบแนวนโยบายในที่ประชุม อยากให้ทำโครงการเพราะเป็นโครงการที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนสามารถดำเนินการลงสู่การปฏิบัติได้เพื่อส่งผลต่อการพัฒนาครูและโรงเรียน...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคนที่ 1. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้โรงเรียนมีศักยภาพและมีความคล่องตัวในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนวศตวรรษที่ 21...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคนที่ 7. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

2. ความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน สรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายโรงเรียนที่กล่าวถึง พันธกิจของโรงเรียนจะเข้าวิทยายน ในการส่งเสริม พัฒนาครูให้มีสมรรถนะเป็นผู้บริหารการเรียนรู้ 4.0 เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ดังตัวอย่างข้อความจากการสนทนากลุ่มในแต่ละด้านดังนี้

“...ดูจากวัตถุประสงค์โครงการ เป็นแนวเดียวกันกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาครูมืออาชีพด้วยกระบวนการนิเทศภายใน ...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาคนที่ 4. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การดำเนินโครงการมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาครูมืออาชีพด้วยกระบวนการนิเทศภายใน ...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาคนที่ 6, 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“... เป็นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งจะช่วยเหลือให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียน และสนองนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดกระบวนการนิเทศภายในเป็นโครงการที่พัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาครูสู่ครูมืออาชีพด้วย...”

(ครูคนที่ 2. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“... จากเป้าหมายของโครงการ สอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียนในการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะเป็นผู้บริหารการเรียนรู้ 4.0 เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)...”

(ครูคนที่ 3. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

3. หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูสรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องกับหลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการที่กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน ปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ดังข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูล

“...โครงการ มีหลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ดังนั้นโครงการจึงมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและสามารถดำเนินการให้เกิดผลได้จริงในระยะเวลาที่กำหนด...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคนที่ 3. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โครงการ มีหลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและสามารถดำเนินการให้เกิดผลได้จริงในระยะเวลาที่กำหนด...”

(ครูคนที่ 1. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

4. ปัญหาความต้องการจำเป็น

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน สรุปได้ว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องปัญหาความต้องการจำเป็นที่พบว่าครูมีความต้องการในการครูผู้สอนมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาตนเองสามารถด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนรู้อการเรียน การสอน และการดำเนินงานแนะแนวตามบทบาทครูผู้สอน ดังตัวอย่างคำสนทนากลุ่มที่ว่า

“... ผู้สอนมีระดับคะแนนความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 แสดงว่า ครูผู้สอนมีความสามารถด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับคุณภาพน้อย ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนา...”

(ครูคนที่ 5. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

5. คุณค่า ประโยชน์

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน สรุปได้ว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องคุณค่า ประโยชน์ของโครงการต่อคนทุกกลุ่มได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในการรับการศึกษาในทุกรูปแบบ ทุกเวลา ทุกสถานที่ และได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการด้วยตัวเอง สามารถนำไปใช้ได้ผล เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญดังตัวอย่างคำสนทนากลุ่มที่ว่า

“...เป็นโครงการที่มีประโยชน์มากทั้งต่อครูและนักเรียน เป็นโครงการที่มีคุณค่า เพราะเป็นโครงการที่กระตุ้นและส่งเสริมให้ทุกคนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาและการเรียนรู้...”

(ครูคนที่ 4. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...เป็นโครงการที่มีประโยชน์มากทั้งต่อครูและนักเรียน เป็นโครงการที่มีคุณค่า เพราะเป็นโครงการที่กระตุ้นและส่งเสริมให้ทุกคนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาและการเรียนรู้...”

(ครูคนที่ 4. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

โดยสรุปจากผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบริบทและสภาพแวดล้อมของโครงการฯ สะท้อนให้เห็นว่า โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน มีหลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการที่สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการจำเป็น และมีคุณค่า ก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกกลุ่มเป้าหมาย

จากผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยสังเคราะห์จัดกลุ่มได้ 4 ด้านสำคัญ ดังตัวอย่างข้อความจากการสัมภาษณ์ในแต่ละด้านดังนี้

1. บุคลากร

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูสรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องกับผลการประเมินด้านบุคลากร ซึ่งจะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีบุคลากรที่มีความพร้อมในการทำงาน มีจำนวนที่เพียงพอ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองและทำความเข้าใจโครงการ โดยการนำของผู้บริหารสถานศึกษา ดังตัวอย่างคำสนทนากลุ่มที่ว่า

“...บุคลากรที่ร่วมดำเนินการในโครงการมีจำนวนเพียงพอ เพราะโรงเรียนเราเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านบุคลากรอยู่แล้ว แต่ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ และเตรียมให้มีความพร้อมสร้างความตระหนัก ส่งเสริมให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างทั่วถึง ถ้าทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ จะสามารถส่งเสริมการดำเนินงานของโครงการให้พัฒนาได้มากขึ้น และควรเพิ่มโครงการย่อยต่อยอดจากโครงการเดิมด้วยบุคลากรที่มีเพิ่มมากขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ...”

(ครูคนที่ 5. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

2. งบประมาณ

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน สรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องกับงบประมาณที่โรงเรียนได้รับจากการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินการโครงการที่มีหลายกิจกรรม ดังตัวอย่างคำสนทนากลุ่มที่ว่า

“...โรงเรียนได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ก็ไม่เพียงพอ เพราะในการดำเนินการมีหลายส่วน โรงเรียนควรขอรับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก หรือขอสนับสนุนจากผู้ปกครอง...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาคนที่ 3. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การดำเนินโครงการมีความสอดคล้องกับงบประมาณที่โรงเรียนได้รับการจัดสรร จากจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินการโครงการ เนื่องจากมีกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนมีหลากหลายกิจกรรม มีการสนับสนุนงบประมาณ ให้เพียงพอในการจัดหาอุปกรณ์ที่มี ความจำเป็นในการอำนวยความสะดวกด้านการจัดการเรียนรู้ แก่ครูและนักเรียน และลดบทบาทการสอนของครู...”

(ครูคนที่ 6. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

3. วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน สรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียน จะระวีวิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องกับผลการประเมินด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ความต้องการและความจำเป็น ในการดำเนินโครงการที่ถือว่าเพียงพอต่อความต้องการ แต่ ควรจะต้องมีการเตรียมความพร้อมใช้งานโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัสดุ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ใช้สำหรับนิเทศการสอนและการจัดการเรียนการสอน ดังตัวอย่างคำสนทนากลุ่มที่ว่า

“...คิดว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคงให้การสนับสนุน โรงเรียนก็มีความพร้อมในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่อยู่แล้ว แต่อาจต้องการเตรียมความพร้อมใช้งานโดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัสดุ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ใช้สำหรับนิเทศการสอนและการจัดการเรียนการสอนและ สอดคล้องกับความต้องการ และปรับให้เอื้อต่อการใช้งานตามวัตถุประสงค์...”

(ครูคนที่ 6. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โครงการมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างครบครัน มีความพร้อมในการทำงาน ไม่มี ปัญหาใน เรื่องนี้ และเพิ่มเติมว่าผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับโครงการและให้การสนับสนุนในเรื่อง นี้อย่างเต็มที่...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาคนที่ 1. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

4. การบริหารจัดการ

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน สรุปได้ว่า โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียน จะระวีวิทยายน ปีการศึกษา 2563 มีความสอดคล้องการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ โดยการกำกับดูแลและส่งเสริมสนับสนุนในทุก ๆ ด้านจากผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการ สถานศึกษา ดังตัวอย่างคำสนทนากลุ่มที่ว่า

“...ผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้การ สนับสนุนอย่างเต็มที่ พร้อมที่จะให้การช่วยเหลือ ...”

(คณะกรรมการการศึกษาคนที่ 2. 13 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ทำงานเป็นคณะ มีท่านผู้อำนวยการคอยอำนวยความสะดวกและเป็นพี่ปรึกษา และมีผู้บริหารคอยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ทีมหลักจะเป็นรองฝ่ายวิชาการ และคณะกรรมการนิเทศ การสอนโดยการแต่งตั้งของท่านผู้อำนวยการให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ...”

(ครูคนที่ 2. 15 พฤษภาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

จากผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานของโครงการนิเทศ ภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 โดยสังเคราะห์จัดกลุ่มได้ 4 ด้านตามกรอบแนวคิดของวงจรคุณภาพ PDCA ดังตัวอย่างข้อความจากการสัมภาษณ์ในแต่ละด้านดังนี้

1. การวางแผน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน สรุปได้ว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ความสอดคล้องกับการวางแผนในรูปแบบแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ในกลยุทธ์ที่ 3 ผู้บริหาร ครูมีสมรรถนะเป็น ผู้บริหารการเรียนรู้ 4.0 เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และกลยุทธ์ที่ 4 การบริหารจัดการ การศึกษามุ่งผลสัมฤทธิ์ ยึดหลักธรรมาภิบาล สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษา ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล สู่ชีวิตปกติวิถีใหม่ (New Normal) ดังตัวอย่างคำสนทนากลุ่ม ที่ว่า

“...การจัดทำกรอบแนวคิดและกำหนดในการพัฒนาให้ตรงตามสภาพปัญหาและ ความต้องการเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การดำเนินการของโครงการมีทิศทางที่ชัดเจนว่าจะไปทิศใด และใช้กลยุทธ์ใดในการพัฒนาและดำเนินการ ทำให้คนทำงานมีความเชื่อมั่นและมีการเตรียมการ ล่วงหน้าในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ ฝ่าย...”

(ครูคนที่ 5. 5 สิงหาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...กรอบแนวคิดเป็นเสมือนเข็มทิศนำทางให้ทุกคนร่วมดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ที่สุด เพราะเมื่อได้มีการศึกษาถึงข้อมูล ปัญหา สภาพปัจจุบันและความต้องการแล้ว ก็ให้นำความ ต้องการเหล่านั้นมาทำให้เกิดขึ้นจริงโดยการปฏิบัติตามจุดที่กำหนด ซึ่งเป็นการดีมาก และขอแนะนำ ว่าการดำเนินการใด ๆ ขอให้คณะทำงานหรือตัวแทนจากทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมในการทำงาน รวมถึง การกำหนดกรอบและแนวทางในการพัฒนาในโครงการนี้ด้วย...”

(ครูคนที่ 6. 5 สิงหาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

2. การปฏิบัติงาน

จากการสัมภาษณ์ครู สรุปได้ว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ความสอดคล้องกับ การปฏิบัติงานทางคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วม

และปฏิบัติจริงในการนำแผนมาลงสู่การปฏิบัติและดำเนินการในกิจกรรมที่หลากหลายตามระยะเวลาที่กำหนด ดังตัวอย่างคำสนทนากลุ่มที่ว่า

“...การดำเนินการของโครงการและคณะกรรมการดีอยู่แล้ว มีกิจกรรมที่เห็นปฏิบัติกันมากมายหลายกิจกรรม ล้วนแต่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นจึงให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา การปฏิบัติงานของครูมีความขยันขันแข็งรับผิดชอบ การปฏิบัติงานของโครงการเป็นการแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนจริง ๆ ...”

(ครูคนที่ 7. 10 สิงหาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...กิจกรรมต่าง ๆ ที่มาจากแผนที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้น เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ ควรให้การสนับสนุน ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้สามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้ ซึ่งถือว่าการดำเนินการตามแผนที่กำหนดสามารถพัฒนาที่ต้องการได้ ตรงจุด...”

(ครูคนที่ 8. 12 สิงหาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

3. การติดตาม ประเมิน

จากการสัมภาษณ์ครู สรุปได้ว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ความสอดคล้องกับการติดตามและประเมินที่โครงการได้กำหนดในโครงการ โดยคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนจากทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่างคำสนทนากลุ่มที่ว่า

“...ทางโรงเรียนได้จัดตั้งคณะเพื่อนิเทศติดตามโครงการ ซึ่งคณะกรรมการประกอบไปด้วยคณะผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ และตัวแทนกรรมการสถานศึกษา โดยทางได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือการทำงานอยู่เสมอ โดยเฉพาะคณะผู้บริหารได้ให้การช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ และแนะนำให้ข้อคิดในการทำงานอยู่เสมอ ให้การสนับสนุนอย่างเป็นกัลยาณมิตรชี้แจงให้ข้อสงสัยต่าง ๆ ชัดเจนในการทำงานอยู่เสมอ...”

(ครูคนที่ 9. 12 สิงหาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ควรมีการติดตามและประเมินความก้าวหน้าและผลของการดำเนินโครงการ...”

(ครูคนที่ 10. 12 สิงหาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

4. การวิเคราะห์และนำผลการประเมินมาพัฒนา

จากการสัมภาษณ์ครู สรุปได้ว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ความสอดคล้องกับการวิเคราะห์และนำผลการประเมินมาพัฒนา ทั้งนี้เพื่อการทำงานตามวงจร PDCA ที่ได้กำหนด โดยการนำผลการประเมินเป็นสารสนเทศสำหรับการออกแบบและวางแผนพัฒนาในอนาคต ดังตัวอย่างคำสนทนากลุ่มที่ว่า

“...การประเมินผลโครงการทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำคัญเพื่อใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานของโครงการต่อไปในอนาคต ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อสนเทศสำคัญที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบในการพัฒนาและใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนในปีต่อไป...”

(ครูคนที่ 3. 12 สิงหาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ผลการประเมินคงจะมีประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต เพราะเป็นข้อมูลสำคัญที่บ่งชี้ถึงการดำเนินการในปัจจุบัน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงการทำงานในอนาคตให้ดีขึ้น...”

(ครูคนที่ 5. 12 สิงหาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

โดยสรุปจากผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานโครงการ สะท้อนให้เห็นว่าโครงการมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นระบบ สอดคล้องกับวงจรคุณภาพ PDCA ที่ประกอบด้วยกระบวนการการวางแผน การปฏิบัติงาน การติดตาม ประเมิน การวิเคราะห์และนำผลการประเมินมาพัฒนา แสดงถึงการดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนางานนิเทศภายในของโรงเรียนในปีการศึกษาต่อไป

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการนิเทศภายใน และครู สรุปได้ว่าระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนจะเจริญก้าวหน้า มีความสอดคล้องกับผลการดำเนินโครงการ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาต่างก็มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย กิจกรรมการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สะท้อนผลร่วมกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ที่ว่า

“...ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาต่างก็มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ...”

(คณะกรรมการนิเทศภายใน คนที่ 1. 12 สิงหาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...คณะกรรมการนิเทศภายในและครูผู้รับการนิเทศ มีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงหรือการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ...”

(คณะกรรมการนิเทศภายใน คนที่ 2. 6 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...กิจกรรมการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เป็นการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศมีอิสระในการคิดการสร้างชิ้นงาน การพัฒนาสื่อ เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครู...”

(ครู คนที่ 3. 7 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...กระบวนการนิเทศภายใน ส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และห้องเรียน เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างมาก ...”

(ครู คนที่ 4. 7 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการดำเนินการเพื่อให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชา วิเคราะห์ความต้องการและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน...”

(ครูคนที่ 5. 8 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในเพื่อดำเนินการนิเทศภายใน ซึ่งช่วยครูในการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมวางแผนและดำเนินงาน ยึดเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน ติดตามและแนะนำช่วยเหลือ...”

(ครูคนที่ 6. 9 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

จากผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายใน และครู เกี่ยวกับผลผลิตของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการนิเทศภายในและครู สรุปได้ว่าประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับผลการดำเนินโครงการที่มุ่งเน้นให้ครูต้องวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ใช้การสอนแบบโครงงาน เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะการคิด และกระบวนการทำงาน ส่งเสริมครูใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังตัวอย่างคำสนทนากลุ่มที่ว่า

“... ครูได้มีการวิเคราะห์หลักสูตร ครูต้องวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้...”

(ครู คนที่ 1. 9 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะการคิด และกระบวนการทำงาน...”

(ครู คนที่ 2. 9 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“... ครูได้มีการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำไปใช้จริงในห้องเรียน เน้นการปฏิบัติค่ะ ครูต้องพัฒนาและหาความรู้ให้ทันนักเรียนเสมอ...”

(ครู คนที่ 3. 9 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนส่งเสริมครูใช้เทคนิค วิธีการต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ และความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มตามศักยภาพ...”

(ครูคนที่ 4. 9 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

2. คุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษาและผลประเมินสมรรถนะนักเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูและครูกลุ่มงานบริหารงานวิชาการ สรุปได้ว่าคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับผลการดำเนินโครงการนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะนักเรียนสูงขึ้น มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตมากขึ้น ดังตัวอย่างคำสนทนากลุ่มที่ว่า

“...จากการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะนักเรียนสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา...”

(ครู คนที่ 1. 9 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...นักเรียนในชั้นที่สอนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตมากขึ้น...”

(ครู คนที่ 2. 9 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...นักเรียนได้พัฒนาสมรรถนะสำคัญตามตามหลักสูตรสถานศึกษาผ่านเกณฑ์ในทุกระดับชั้น...”

(ครู คนที่ 3. 9 กันยายน 2563 : การสัมภาษณ์)

โดยสรุปจากผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลผลิตของโครงการฯ สะท้อนให้เห็นว่าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หนุนเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู และส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะที่สำคัญของนักเรียน

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เรียน ที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา ดังการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...อยากให้ครูสอนปฏิบัติและให้ลงมือทำอย่างนี้คะ ไม่น่าเบื่อ ได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้นครับ ...”

(นักเรียนคนที่ 1. 9 ธันวาคม 2563: การสัมภาษณ์)

“...อยากเรียนแบบนี้ก็มีความสุขในการเรียน เพราะได้ร่วมทำกิจกรรมการเรียนกับเพื่อนๆ และได้ลงมือปฏิบัติจริง ค่ะ ...”

(นักเรียนคนที่ 2. 9 ธันวาคม 2563: การสัมภาษณ์)

“...ครูมีสื่อ เทคโนโลยีใหม่ๆมาให้เรียน เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สื่อออนไลน์ที่สามารถเรียนได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน...”

(นักเรียนคนที่ 3. 9 ธันวาคม 2563: การสัมภาษณ์)

“... เวลาตรวจงาน ครูจะแจ้งเกณฑ์ให้คะแนนทราบ และจะประเมินจากคุณภาพงานจริงๆ และเปิดโอกาสให้ได้แก้ไขข้อบกพร่องของงานด้วยครับ...”

(นักเรียนคนที่ 4. 9 ธันวาคม 2563: การสัมภาษณ์)

“... ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ทำให้พวกหนูสนุกสนานกับการเรียน และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ ค่ะ”

(นักเรียนคนที่ 5. 9 ธันวาคม 2563: การสัมภาษณ์)

“...ทำให้พวกผมมีคะแนนมากขึ้นครับ และเกิดทักษะในการทำงานร่วมกัน ทำให้มีความสามารถด้านต่าง ๆ เกิดผลงานเชิงประจักษ์...”

(นักเรียนคนที่ 6. 9 ธันวาคม 2563: การสัมภาษณ์)

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครู ที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ด้านผลกระทบ ได้แก่ ความสำเร็จด้านรางวัลที่ครูผู้สอนได้รับ ดังการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

“...เป็นโครงการที่มีประโยชน์กระตุ้นและส่งเสริมให้ทุกคนให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และอีกอย่างคือการพัฒนานักเรียนตามความอัจฉริยภาพ ดีมาก ...”

(ครู คนที่ 1. 11 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...เป็นโครงการที่ดีมีการทำงานเป็นคณะทีมงาน มีท่านผู้อำนวยการคอยอำนวยความสะดวกและเป็นพี่ปรึกษาและผู้บริหารคอยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ทีมหลักจะ เป็นรองฝ่ายวิชาการร่วมคิดวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ...”

(ครู คนที่ 2. 11 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ผลการประเมินคงจะมีประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต เพราะเป็นข้อมูลสำคัญที่บ่งชี้ถึงการดำเนินการในปัจจุบัน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงการทำงานในอนาคตให้ดีขึ้น...”

(ครู คนที่ 3. 11 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...เป็นโครงการที่มีประโยชน์ ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เกิดทักษะส่งผลให้นักเรียนเกิดคุณภาพ ...”

(ครู คนที่ 4. 11 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...เป็นโครงการที่ดี มีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานเชิงประจักษ์...”

(ครู คนที่ 5. 11 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...เป็นโครงการที่ดี ส่งเสริมให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ควรมีโครงการดี ๆ แบบนี้ต่อเนื่องทุกปีการศึกษา เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ...”

(ครู คนที่ 6. 11 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

ภาคผนวก ง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

- การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินโครงการด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ฉบับที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ
- การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ฉบับที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ
- การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินโครงการด้านกระบวนการ (Process Evaluation) การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนผ่านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยกระบวนการนิเทศภายใน 8 ขั้นตอน (8S) ฉบับที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ
- การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินโครงการด้านผลผลิต (Product Evaluation) เกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ฉบับที่ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญ
- การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินโครงการด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ฉบับที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ
- การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินโครงการด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) เกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนจระเข้วิทยายน ฉบับที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ
- การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินโครงการด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนจระเข้วิทยายน ฉบับที่ 7 โดยผู้เชี่ยวชาญ
- การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1-5
- การหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ของแบบสอบถาม

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
การประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ฉบับที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ
การประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
2. โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. โครงการนี้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4. หลักการของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการมีความชัดเจนและเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
7. มีการวางแผนการดำเนินโครงการไว้อย่างรอบคอบมีขั้นตอนเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8. แผนการดำเนินงานตามโครงการมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
9. โครงการนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10. โครงการนี้ได้รับการยอมรับจากบุคลากรในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11. บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญ ความจำเป็นและให้การสนับสนุนโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ

การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ฉบับที่ 2

การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
1. บุคลากรรับผิดชอบโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินการโครงการ มีจำนวนเพียงพอ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
3. บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4. บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. งบประมาณจากโรงเรียนมีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7. วัสดุ อุปกรณ์มีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
8. วัสดุ อุปกรณ์มีความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการดำเนินโครงการ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
9. ได้รับวัสดุ อุปกรณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10. คณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11. บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบ เข้าใจและร่วมดำเนินโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12. มีการนิเทศ ตามกระบวนการที่กำหนดไว้ อย่างต่อเนื่องและรายงานผลอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13. การสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
14. การสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	0	+1	5	0.8	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
15. การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
16 คู่มือการนิเทศภายในมีความถูกต้องชัดเจน ช่วยให้ครูเข้าใจกระบวนการดำเนินการนิเทศภายใน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
17. มีเนื้อหาสาระการนิเทศที่ทันสมัยเกิดความรู้หรือเทคนิควิธีการใหม่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ
 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ฉบับที่ 3
 การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
 โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
S1 : Survey								ใช้ได้
1. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องเรียนรู้ และรับทราบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	
2. ผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องเรียนรู้ และร่วมศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียน	0	+1	+1	+1	+1	5	0.8	ใช้ได้
3. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา และสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
S2 : Setting Goal								ใช้ได้
4. ผู้บริหาร และครูรู้ชัดในปัญหาการจัดการกระบวนการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
S3 : Strategies								ใช้ได้
6. การมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงหรือการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
7. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการนิเทศภายใน เช่น การศึกษาดูงาน การพัฒนาความรู้ การฝึกอบรม และการศึกษาดำเนินงาน เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8. การเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีอิสระในการคิดและสร้างสรรค์ชิ้นงาน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
S4 : Supporting	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศพัฒนาสื่อเครื่องมือ และเทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมการมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครู								
10. การส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และห้องเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11. ฝ่ายบริหารมีบทบาทเป็นผู้อำนวยการอำนวยความสะดวก สนับสนุนปัจจัยเอื้อต่อการดำเนินโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12. ส่งเสริมให้ครูมีเวลาหรืออำนวยความสะดวกให้ครูได้พบปะเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
S5 : Start of internal Supervision	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13. มีกิจกรรม Coaching & Mentoring สังเกตชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง								
14. มีกิจกรรมการพัฒนาร่วมกัน (Lesson study)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15. มีการจัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16. จัดกิจกรรมสังเกตการสอนเชิงระบบ ผสมผสาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
S6 : Summarize	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างกัลยาณมิตร								
18. มีการดำเนินการตามรูปแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) เพื่อบรรลุตามเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
S7 : Share	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19. มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)								
20. การสร้างโอกาสและวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ครูได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างเปิดเผย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
S8 : Sustainable								
21. ผู้นิเทศมีการรวบรวมความคิดเห็น หรือ ข้อเสนอแนะของคณะครู เพื่อใช้ในการปรับปรุง พัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22. มีการประกาศเกียรติคุณ และเสริมสร้างขวัญ กำลังใจแก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23. มีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practices) ของครูสู่สาธารณะชน	+1	+1	+1	0	+1	5	0.8	ใช้ได้
24. การนำเสนอผลงาน/ผลการปฏิบัติงานที่ดีของ ครู โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น นำเสนอต่อที่ ประชุมจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ และนำเสนอทาง เว็บไซต์ของหน่วยงาน เป็นต้น	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ
 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ฉบับที่ 4
 การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
 โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
การวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้								
1. ครูมีการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. ครูมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ภาควิชาเครือข่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร/ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/สมรรถนะของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. ครูมีการเตรียมสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย แหล่งเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินผล การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
6. ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
7. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8. ครูจัดกิจกรรมที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ข้อคิดในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9. ครูจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เช่น การทำโครงการ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
12. ครูมีการแจ้งผลการประเมินการเรียนรู้ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
13. ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14. ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (Facilitator)	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
15.ครูเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจและเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
การใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้								
16. การใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17. ครูมีการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้และประเมินผลการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19. ครูบูรณาการการเรียนรู้กับการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยโดยการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
การวัดและประเมินผล								
20. ครูมีเทคนิคและวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
21. ครูมีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลมีความหลากหลายมีเกณฑ์ที่ชัดเจน แจ้งให้ผู้เรียนและผู้ปกครองรับทราบ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
22. เครื่องมือการวัดและประเมินผลมีความหลากหลายมีคุณภาพตรงตามตัวชี้วัดและเหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
23.เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสะท้อนผล การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24. ครูมีการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25. นำผลการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงมาพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ
การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ฉบับที่ 5
การประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
ด้านความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาและเทคนิคการสอน								
1. ครูสามารถประยุกต์สิ่งที่สอนเข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. จัดลำดับเนื้อหาวิชาเป็นลำดับเหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพผู้เรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4. ครูรู้จักนักเรียนและให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. ครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
6. ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	0	4	0,8	ใช้ได้
7. ครูจัดเตรียมสื่อวัสดุการเรียนการสอนมีความเพียงพอสำหรับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์จริง	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
9. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10. วิธีสอน/กิจกรรม สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์และความสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11. วิธีนำเสนอเนื้อหาเรียนมีความน่าสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12. วิธีการถ่ายทอดให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14. ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม/ทีม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
16. ครูเป็นผู้อำนวยการความสะอาดและสร้างแรงบันดาลใจ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
17. ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยน เสนอความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนในการทำกิจกรรม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
18. ครูจัดกิจกรรมส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียนรู้	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
19. ครูจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ด้านการใช้สื่อการสอน								
20. ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วยให้เกิดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21. มีเอกสาร ตำรา ประกอบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22. ครูใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน								
23. ครูวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วนกระบวนการและผลงานนักเรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
24. มีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายวิธี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25. มีการประเมินผลตามสภาพจริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
26. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
27. ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ
 การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ฉบับที่ 6
 การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
 โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
1. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. ขั้นตอนการดำเนินโครงการ 8S ขั้นตอนสามารถปฏิบัติได้จริง	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4. การวิเคราะห์และสะท้อนผลร่วมกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. การใช้กระบวนการนิเทศภายในช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษานักเรียนโรงเรียนจระเข้วิทยายน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. การใช้กระบวนการนิเทศภายในช่วยพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7. การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระบบการทำงานกับเทคโนโลยีเพื่อให้ครูสามารถใช้งานได้ทันต่อความต้องการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8. การปฏิบัติการนิเทศภายใน ติดตามและแนะนำช่วยเหลือ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9. การจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นและตรงกับความต้องการของบุคลากร	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
10. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ
การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ฉบับที่ 7
การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
1. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. ขั้นตอนการดำเนินโครงการสามารถปฏิบัติได้จริง	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4. การวิเคราะห์และสะท้อนผลร่วมกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. การใช้กระบวนการนิเทศภายในช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนจระเข้วิทยายน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. การใช้กระบวนการนิเทศภายในช่วยพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7. การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระบบการทำงานกับเทคโนโลยีเพื่อให้ครูสามารถใช้งานได้ทันต่อความต้องการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8. การปฏิบัติการนิเทศภายในติดตามและแนะนำช่วยเหลือ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9. การจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นและตรงกับความต้องการของบุคลากร	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
10. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
11. กระบวนการนิเทศภายในนำมาพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
12. กระบวนการนิเทศภายในเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับ
การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) และปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
การประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
1. นโยบายหน่วยงานต้นสังกัด - ท่านคิดว่าโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบาย หน่วยงานต้นสังกัด หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน - ท่านคิดว่าโครงการมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ - ท่านคิดว่าหลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของ โครงการ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
4. ปัญหาความต้องการจำเป็น - ท่านคิดว่าโครงการมีความสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของครู หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. คุณค่าและประโยชน์ - ท่านคิดว่าโครงการเหมาะสมมีคุณค่าและ ประโยชน์ต่อการพัฒนาครูและนักเรียน หรือไม่ อย่างไร	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
สำหรับการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) และปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
การประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
รายการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยนำเข้า								
1. บุคลากร - ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. งบประมาณ - งบประมาณที่ใช้ในโครงการได้มาอย่างไร เพียงพอหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. วัสดุอุปกรณ์ - วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ในการดำเนินโครงการ เพียงพอหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- วัสดุ อุปกรณ์ใช้งานได้ดีหรือไม่ อย่างไร มีหน่วยงานใดให้การสนับสนุน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4. การบริหารจัดการและผู้สนับสนุนโครงการ - การบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- มีผู้ให้การสนับสนุนโครงการหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
สำหรับการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation)
การประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
1. การวางแผน - ท่านคิดว่าการวางแผนการดำเนินโครงการเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- ท่านคิดว่าการวางแผนดำเนินโครงการ มีปัญหาหรือไม่ และปัญหาที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. การปฏิบัติงาน - ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานของโครงการมีระดับปฏิบัติ/ระดับคุณภาพ เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
3. การติดตาม ประเมิน - ท่านคิดว่าโครงการมีการติดตาม ประเมินผลเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. การวิเคราะห์และนำผลการประเมินมาพัฒนา - ท่านคิดว่าโครงการมีการ การวิเคราะห์และนำผลการประเมินมาพัฒนาหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
สำหรับการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)
การประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
1. ระดับคุณภาพการนิตศภายใน - ท่านคิดว่าผลการดำเนินโครงการนิตศภายในโรงเรียนส่งผลต่อระดับคุณภาพการนิตศภายในหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู - ท่านคิดว่าผลการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. คุณภาพผู้เรียน - ท่านคิดว่าผลการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
สำหรับการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation)
การประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
1. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู								
- การจัดกิจกรรมการสอนของครูเป็นอย่างไร	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- นักเรียนอยากให้ครูสอนอย่างไร เพราะเหตุใด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- ครูมีการจัดเตรียมสื่อวัสดุการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- ครูวัดและประเมินผลการเรียนและผลงานนักเรียน อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการนิตศภายในโรงเรียน								
- ท่านมีส่วนร่วมในโครงการนิตศภายในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- ท่านคิดว่าขั้นตอนการนิตศภายในสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- ท่านคิดว่าการนิตศภายในมีประโยชน์ต่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- ท่านคิดว่าการนิตศภายในมีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- โรงเรียนได้สนับสนุน แนะนำช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการนิตศภายในโรงเรียน								
- ท่านมีส่วนร่วมในโครงการนิตศภายในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
- ท่านคิดว่าขั้นตอนการนิตศภายในสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- ท่านคิดว่าการนิตศภายในมีประโยชน์ต่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- ท่านคิดว่าการนิตศภายในมีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- โรงเรียนได้สนับสนุน แนะนำช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

การหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ของแบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563 ด้านบริบทและสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินโครงการนิเทศภายใน
โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน
ปีการศึกษา 2563

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามด้านบริบทและสภาพแวดล้อม การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน
เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน
ปีการศึกษา 2563

➔ Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.906	11

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามด้านปัจจัยนำเข้า การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

➔ Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.837	17

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามด้านกระบวนการ การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

➔ Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.813	24

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามด้านผลผลิต การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

➔ Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.878	25

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามด้านผลผลิต ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

➔ Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.825	27

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน
ของครูผู้สอน การประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
ของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

➔ Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.847	12

ฉบับที่ 7 แบบสอบถามด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการนิเทศ
ภายในโรงเรียน การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
ของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

➔ Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.826	12

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนา
คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน (n = 40) (ตารางที่ 12)

```
GET
  FILE='D:\ProjectData\Context_Edu_Teacher.sav'.
DATASET NAME DataSet0 WINDOW=FRONT.
SAVE OUTFILE='D:\ProjectData\Context_Edu_Teacher.sav' /COMPRESSED.
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11
  /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Context_Edu_Teacher.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	40	4.00	5.00	4.4500	.50383
I2	40	3.00	5.00	4.6000	.54538
I3	40	4.00	5.00	4.7500	.43853
I4	40	3.00	5.00	4.4750	.55412
I5	40	4.00	5.00	4.6000	.49614
I6	40	4.00	5.00	4.5500	.50383
I7	40	3.00	5.00	4.3250	.57233
I8	40	4.00	5.00	4.5250	.50574
I9	40	3.00	5.00	4.6750	.57233
I10	40	3.00	5.00	4.5500	.55238
I11	40	3.00	5.00	4.4250	.54948
Valid N (listwise)	40				

```
COMPUTE AVG_I=Mean(I1,I2,I3,I4,I5,I6,I7,I8,I9,I10,I11).
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
  /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Context_Edu_Teacher.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	40	4.09	4.91	4.5386	.20524
Valid N (listwise)	40				

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนา
คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n = 13) (ตารางที่ 13)

```
GET
  FILE='D:\ProjectData\Context_Edu.sav'.
DATASET NAME DataSet0 WINDOW=FRONT.
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11
  /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Context_Edu.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	13	4.00	5.00	4.5385	.51887
I2	13	4.00	5.00	4.6154	.50637
I3	13	4.00	5.00	4.7692	.43853
I4	13	4.00	5.00	4.4615	.51887
I5	13	4.00	5.00	4.5385	.51887
I6	13	4.00	5.00	4.6154	.50637
I7	13	4.00	5.00	4.2308	.43853
I8	13	4.00	5.00	4.4615	.51887
I9	13	4.00	5.00	4.6923	.48038
I10	13	4.00	5.00	4.6154	.50637
I11	13	3.00	5.00	4.3077	.63043
Valid N (listwise)	13				

```
COMPUTE AVG_I=mean(I1,I2,I3,I4,I5,I6,I7,I8,I9,I10,I11).
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
  /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Context_Edu.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	13	4.36	4.73	4.5315	.12223
Valid N (listwise)	13				

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนา
คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน (n = 27) (ตารางที่ 14)

```
SAVE OUTFILE='D:\ProjectData\Context_Teacher.sav' /COMPRESSED.
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Context_Teacher.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	27	4.00	5.00	4.4074	.50071
I2	27	3.00	5.00	4.5926	.57239
I3	27	4.00	5.00	4.7407	.44658
I4	27	3.00	5.00	4.4815	.57981
I5	27	4.00	5.00	4.6296	.49210
I6	27	4.00	5.00	4.5185	.50918
I7	27	3.00	5.00	4.3704	.62929
I8	27	4.00	5.00	4.5556	.50637
I9	27	3.00	5.00	4.6667	.62017
I10	27	3.00	5.00	4.5185	.57981
I11	27	4.00	5.00	4.4815	.50918
Valid N (listwise)	27				

```
COMPUTE AVG_I=mean(I1,I2,I3,I4,I5,I6,I7,I8,I9,I10,I11).
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Context_Teacher.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	27	4.09	4.91	4.5421	.23717
Valid N (listwise)	27				

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน (n = 40) (ตารางที่ 15)

```
COMPUTE AVG_I=MEAN(I1,I2,I3,I4,I5,I6,I7,I8,I9,I10,I11,I12,I13,I14,I15,I16,I17) .
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11 I12 I13 I14 I15 I16 I17
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet3] D:\ProjectData\Input_Edu_Teacher.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	40	4.00	5.00	4.4750	.50574
I2	40	4.00	5.00	4.5500	.50383
I3	40	3.00	5.00	4.4500	.59700
I4	40	3.00	5.00	4.5250	.59861
I5	40	4.00	5.00	4.4250	.50064
I6	40	4.00	5.00	4.4750	.50574
I7	40	3.00	5.00	4.4250	.54948
I8	40	4.00	5.00	4.4250	.50064
I9	40	4.00	5.00	4.5500	.50383
I10	40	4.00	5.00	4.5250	.50574
I11	40	4.00	5.00	4.6750	.47434
I12	40	4.00	5.00	4.6250	.49029
I13	40	4.00	5.00	4.3500	.48305
I14	40	3.00	5.00	4.4250	.54948
I15	40	3.00	5.00	4.2500	.54302
I16	40	4.00	5.00	4.4500	.50383
I17	40	3.00	5.00	4.4250	.54948
Valid N (listwise)	40				

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet3] D:\ProjectData\Input_Edu_Teacher.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	40	4.06	4.88	4.4721	.18337
Valid N (listwise)	40				

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n = 13) (ตารางที่ 16)

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11 I12 I13 I14 I15 I16 I17
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Input_Edu.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	13	4.00	5.00	4.3846	.50637
I2	13	4.00	5.00	4.5385	.51887
I3	13	3.00	5.00	4.4615	.77625
I4	13	3.00	5.00	4.5385	.66023
I5	13	4.00	5.00	4.4615	.51887
I6	13	4.00	5.00	4.3846	.50637
I7	13	4.00	5.00	4.4615	.51887
I8	13	4.00	5.00	4.5385	.51887
I9	13	4.00	5.00	4.4615	.51887
I10	13	4.00	5.00	4.4615	.51887
I11	13	4.00	5.00	4.6923	.48038
I12	13	4.00	5.00	4.6154	.50637
I13	13	4.00	5.00	4.4615	.51887
I14	13	4.00	5.00	4.4615	.51887
I15	13	3.00	5.00	4.2308	.59914
I16	13	4.00	5.00	4.3846	.50637
I17	13	3.00	5.00	4.3846	.65044
Valid N (listwise)	13				

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Input_Edu.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	13	4.24	4.71	4.4661	.14098
Valid N (listwise)	13				

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน (n = 27) (ตารางที่ 17)

```
COMPUTE AVG_I=MEAN(I1,I2,I3,I4,I5,I6,I7,I8,I9,I10,I11,I12,I13,I14,I15,I16,I17) .
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11 I12 I13 I14 I15 I16 I17
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Input_Teacher.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	27	4.00	5.00	4.5185	.50918
I2	27	4.00	5.00	4.5556	.50637
I3	27	4.00	5.00	4.4444	.50637
I4	27	3.00	5.00	4.5185	.57981
I5	27	4.00	5.00	4.4074	.50071
I6	27	4.00	5.00	4.5185	.50918
I7	27	3.00	5.00	4.4074	.57239
I8	27	4.00	5.00	4.3704	.49210
I9	27	4.00	5.00	4.5926	.50071
I10	27	4.00	5.00	4.5556	.50637
I11	27	4.00	5.00	4.6667	.48038
I12	27	4.00	5.00	4.6296	.49210
I13	27	4.00	5.00	4.2963	.46532
I14	27	3.00	5.00	4.4074	.57239
I15	27	3.00	5.00	4.2593	.52569
I16	27	4.00	5.00	4.4815	.50918
I17	27	4.00	5.00	4.4444	.50637
Valid N (listwise)	27				

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Input_Teacher.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	27	4.06	4.88	4.4749	.20307
Valid N (listwise)	27				

```
SAVE OUTFILE='D:\ProjectData\Input_Teacher.sav' /COMPRESSED.
```

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนา
คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในและครูผู้สอน (n = 39) (ตารางที่ 18)

```
COMPUTE AVG_I=MEAN(I1,I2,I3,I4,I5,I6,I7,I8,I9,I10,I11,I12,I13,I14,I15,I16,I17,I18,I19,I20,I21,I22,I23,I24).
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11 I12 I13 I14 I15 I16 I17 I18 I19 I20 I21 I22 I23 I24
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Process_Super_Teacher.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	39	3.00	5.00	4.3846	.54364
I2	39	3.00	5.00	4.5897	.67738
I3	39	4.00	5.00	4.4872	.50637
I4	39	3.00	5.00	4.3590	.62774
I5	39	4.00	5.00	4.6410	.48597
I6	39	4.00	5.00	4.5128	.50637
I7	39	3.00	5.00	4.5128	.55592
I8	39	4.00	5.00	4.5897	.49831
I9	39	3.00	5.00	4.5128	.60139
I10	39	3.00	5.00	4.5128	.55592
I11	39	4.00	5.00	4.4872	.50637
I12	39	4.00	5.00	4.7436	.44236
I13	39	4.00	5.00	4.6154	.49286
I14	39	3.00	5.00	4.4872	.60139
I15	39	3.00	5.00	4.5897	.63734
I16	39	4.00	5.00	4.5385	.50504
I17	39	4.00	5.00	4.5641	.50236
I18	39	4.00	5.00	4.5385	.50504
I19	39	4.00	5.00	4.4872	.50637
I20	39	4.00	5.00	4.5897	.49831
I21	39	3.00	5.00	4.3846	.54364
I22	39	3.00	5.00	4.6282	.55864
I23	39	4.00	5.00	4.5641	.50236
I24	39	3.00	5.00	4.2821	.60475
Valid N (listwise)	39				

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Process_Super_Teacher.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	39	4.21	4.79	4.5251	.12187
Valid N (listwise)	39				

```
SAVE OUTFILE='D:\ProjectData\Process_Super_Teacher.sav' /COMPRESSED.
```

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนา
คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายใน (n = 12) (ตารางที่ 19)

```
SAVE OUTFILE='D:\ProjectData\Process_Super.sav' /COMPRESSED.
COMPUTE AVG_I=MEAN(I1,I2,I3,I4,I5,I6,I7,I8,I9,I10,I11,I12,I13,I14,I15,I16,I17,I18,I19,I20,I21,I22,I23,I24) .
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11 I12 I13 I14 I15 I16 I17 I18 I19 I20 I21 I22 I23 I24
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Process_Super.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	12	3.00	5.00	4.4167	.66856
I2	12	3.00	5.00	4.5000	.67420
I3	12	4.00	5.00	4.5833	.51493
I4	12	4.00	5.00	4.5000	.52223
I5	12	4.00	5.00	4.6667	.49237
I6	12	4.00	5.00	4.5833	.51493
I7	12	4.00	5.00	4.5000	.52223
I8	12	3.00	5.00	4.4167	.66856
I9	12	4.00	5.00	4.5833	.51493
I10	12	4.00	5.00	4.5000	.52223
I11	12	3.00	5.00	4.4177	.66956
I12	12	4.00	5.00	4.7500	.45227
I13	12	4.00	5.00	4.5833	.51493
I14	12	3.00	5.00	4.5833	.66856
I15	12	3.00	5.00	4.5833	.66856
I16	12	4.00	5.00	4.5000	.52223
I17	12	4.00	5.00	4.4177	.51493
I18	12	4.00	5.00	4.5000	.52223
I19	12	4.00	5.00	4.4167	.51393
I20	12	4.00	5.00	4.5000	.52223
I21	12	3.00	5.00	4.4187	.66956
I22	12	3.00	5.00	4.5000	.67420
I23	12	4.00	5.00	4.5833	.51493
I24	12	3.00	5.00	4.3333	.65134
Valid N (listwise)	12				

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Process_Super.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	12	4.21	4.79	4.5139	.13914
Valid N (listwise)	12				

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนา
คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน (n = 27) (ตารางที่ 20)

```
COMPUTE AVG_I=MEAN(I1,I2,I3,I4,I5,I6,I7,I8,I9,I10,I11,I12,I13,I14,I15,I16,I17,I18,I19,I20,I21,I22,I23,I24) .
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11 I12 I13 I14 I15 I16 I17 I18 I19 I20 I21 I22 I23 I24
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Process_Teacher.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	27	4.00	5.00	4.3704	.49210
I2	27	3.00	5.00	4.5926	.69389
I3	27	4.00	5.00	4.4444	.50637
I4	27	3.00	5.00	4.4074	.57239
I5	27	4.00	5.00	4.6667	.48038
I6	27	4.00	5.00	4.5185	.50918
I7	27	3.00	5.00	4.4815	.57981
I8	27	4.00	5.00	4.5926	.50071
I9	27	3.00	5.00	4.5556	.57735
I10	27	3.00	5.00	4.4815	.57981
I11	27	4.00	5.00	4.4444	.50637
I12	27	4.00	5.00	4.7407	.44658
I13	27	4.00	5.00	4.5926	.50071
I14	27	4.00	5.00	4.4815	.50918
I15	27	3.00	5.00	4.5926	.63605
I16	27	4.00	5.00	4.5556	.50637
I17	27	4.00	5.00	4.6296	.49210
I18	27	4.00	5.00	4.5556	.50637
I19	27	4.00	5.00	4.5556	.50637
I20	27	4.00	5.00	4.6296	.49210
I21	27	4.00	5.00	4.3704	.49210
I22	27	4.00	5.00	4.5926	.50071
I23	27	4.00	5.00	4.5556	.50637
I24	27	4.00	5.00	4.3333	.48038
Valid N (listwise)	27				

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Process_Teacher.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	27	4.25	4.71	4.5309	.11060
Valid N (listwise)	27				

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการ
จัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายใน (n = 12) (ตารางที่ 22)

```
SAVE OUTFILE='D:\ProjectData\Product_Super.sav' /COMPRESSED.
COMPUTE AVG_I=MEAN(I1,I2,I3,I4,I5,I6,I7,I8,I9,I10,I11,I12,I13,I14,I15,I16,I17,I18,I19,I20,I21,I22,I23,I24,I25).
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11 I12 I13 I14 I15 I16 I17 I18 I19 I20 I21 I22 I23 I24 I25
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Product_Super.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	12	4.00	5.00	4.3333	.49237
I2	12	3.00	5.00	4.5833	.66856
I3	12	4.00	5.00	4.3333	.49237
I4	12	4.00	5.00	4.6667	.49237
I5	12	4.00	5.00	4.5833	.51493
I6	12	4.00	5.00	4.6667	.49237
I7	12	4.00	5.00	4.3333	.49237
I8	12	4.00	5.00	4.5833	.51493
I9	12	3.00	5.00	4.3333	.65134
I10	12	4.00	5.00	4.3333	.49237
I11	12	4.00	5.00	4.5833	.51493
I12	12	4.00	5.00	4.2500	.45227
I13	12	4.00	5.00	4.8333	.38925
I14	12	4.00	5.00	4.4157	.51463
I15	12	4.00	5.00	4.6667	.49237
I16	12	4.00	5.00	4.5000	.52223
I17	12	4.00	5.00	4.6667	.49237
I18	12	4.00	5.00	4.5833	.51493
I19	12	4.00	5.00	4.6667	.49237
I20	12	3.00	5.00	4.5833	.66856
I21	12	4.00	5.00	4.6667	.49237
I22	12	4.00	5.00	4.7500	.45227
I23	12	4.00	5.00	4.4167	.51493
I24	12	4.00	5.00	4.3333	.49237
I25	12	4.00	5.00	4.5833	.51493
Valid N (listwise)	12				

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Product_Super.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	12	4.36	4.72	4.5300	.10251
Valid N (listwise)	12				

```
SAVE OUTFILE='D:\ProjectData\Product_Super.sav' /COMPRESSED.
```

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียน
ต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน
ปีการศึกษา 2563 (n = 203) (ตารางที่ 26)

```
SAVE OUTFILE='D:\ProjectData\Impact_Student.sav' /COMPRESSED.
COMPUTE AVG_I=MEAN(I1,I2,I3,I4,I5,I6,I7,I8,I9,I10,I11,I12,I13,I14,I15,I16,I17,I18,I19,I20,I21,I22,I23,I24,I25,I26,I27).
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11 I12 I13 I14 I15 I16 I17 I18 I19 I20 I21 I22 I23 I24 I25 I26 I27
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Impact_Student.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	203	3.00	5.00	4.2512	.51793
I2	203	3.00	5.00	4.4680	.73303
I3	203	3.00	5.00	4.4483	.60610
I4	203	3.00	5.00	4.2906	.69600
I5	203	4.00	5.00	4.8030	.39875
I6	203	4.00	5.00	4.3941	.48986
I7	203	3.00	5.00	4.2167	.63893
I8	203	3.00	5.00	4.5862	.50366
I9	203	3.00	5.00	4.4089	.60959
I10	203	3.00	5.00	4.4483	.53680
I11	203	3.00	5.00	4.4286	.54371
I12	203	3.00	5.00	4.5862	.50366
I13	203	4.00	5.00	4.6502	.47807
I14	203	3.00	5.00	4.5074	.53925
I15	203	3.00	5.00	4.5665	.73070
I16	203	4.00	5.00	4.4877	.50108
I17	203	3.00	5.00	4.6897	.50467
I18	203	4.00	5.00	4.6502	.47807
I19	203	4.00	5.00	4.4877	.50108
I20	203	4.00	5.00	4.6502	.47807
I21	203	4.00	5.00	4.5369	.49987
I22	203	3.00	5.00	4.6305	.53256
I23	203	4.00	5.00	4.4926	.50118
I24	203	3.00	5.00	4.7537	.44324
I25	203	3.00	5.00	4.6305	.49398
I26	203	4.00	5.00	4.5123	.50108
I27	203	3.00	5.00	4.5862	.50366
Valid N (listwise)	203				

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียน
ต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน
ปีการศึกษา 2563 (n = 203) (ตารางที่ 26) (ต่อ)

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Impact_Student.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	203	4.22	4.81	4.5245	.12227
Valid N (listwise)	203				

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของครู
ที่มีต่อการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563
(n = 27) (ตารางที่ 27)

```
SAVE OUTFILE='D:\ProjectData\Impact_Teacher.sav' /COMPRESSED.
COMPUTE AVG_I=MEAN(I1,I2,I3,I4,I5,I6,I7,I8,I9,I10,I11,I12).
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11 I12
  /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Impact_Teacher.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	27	3.00	5.00	4.4815	.57981
I2	27	4.00	5.00	4.7778	.42366
I3	27	4.00	5.00	4.4074	.50071
I4	27	3.00	5.00	4.3704	.62929
I5	27	4.00	5.00	4.6296	.49210
I6	27	4.00	5.00	4.6667	.48038
I7	27	3.00	5.00	4.4815	.57981
I8	27	4.00	5.00	4.5185	.50918
I9	27	3.00	5.00	4.5556	.57735
I10	27	3.00	5.00	4.2222	.50637
I11	27	3.00	5.00	4.4444	.57735
I12	27	3.00	5.00	4.7037	.60858
Valid N (listwise)	27				

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
  /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Impact_Teacher.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	27	4.08	4.83	4.5216	.19827
Valid N (listwise)	27				

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนจระเข้วิทยายน
ปีการศึกษา 2563 (n = 203) (ตารางที่ 28)

```
COMPUTE AVG_I=MEAN(I1,I2,I3,I4,I5,I6,I7,I8,I9,I10,I11,I12) .
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 I11 I12
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Impact_Parent.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I1	203	4.00	5.00	4.4335	.49678
I2	203	3.00	5.00	4.5862	.61031
I3	203	4.00	5.00	4.4483	.49855
I4	203	3.00	5.00	4.4286	.57037
I5	203	4.00	5.00	4.5271	.50050
I6	203	3.00	5.00	4.5862	.50366
I7	203	3.00	5.00	4.4138	.61031
I8	203	3.00	5.00	4.6897	.47433
I9	203	3.00	5.00	4.6749	.48001
I10	203	4.00	5.00	4.6453	.47960
I11	203	3.00	5.00	4.5911	.50278
I12	203	3.00	5.00	4.3350	.58539
Valid N (listwise)	203				

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=AVG_I
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] D:\ProjectData\Impact_Parent.sav

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
AVG_I	203	4.00	4.83	4.5300	.16341
Valid N (listwise)	203				

ภาคผนวก ฉ
- เผยแพร่ผลงาน

ที่ ศธ ๐๔๒๙๕.๐๓๓/๑๒๓

โรงเรียนจระเข้วิทยายน	
รับที่	๕๑๘/๒๕๖๔
วันที่	๒๖ มิ.ย. ๖๔
เวลา	๐๙.๐๐ น.

โรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม
อำเภอกุดขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น

๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

อ้างถึง หนังสือ โรงเรียนจระเข้วิทยายน ที่ ศธ ๐๔๒๙๕.๐๒๐/ว๑๐๙ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับ

จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้าง โรงเรียนจระเข้วิทยายน ได้ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการบริหารสถานศึกษา คือ นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ซึ่งได้จัดทำรายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ รายละเอียดแจ้งแล้วนั้น

บัดนี้โรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม ได้รับเอกสารเรียบร้อยแล้ว โรงเรียนจะนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนต่อไป จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ด้วย ร.ร. กุดขอนแก่นวิทยาคม

- นางสาวสุภาเพ็ญ พรหมโสภณ

ขอแสดงความนับถือ

และผู้อำนวยการโรงเรียน

(นางสุภาเพ็ญ พรหมโสภณ)

- ผู้อำนวยการโรงเรียน

ผู้อำนวยการโรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม

โรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม

โทรศัพท์

โทรสาร

นางสาวสุภาเพ็ญ พรหมโสภณ
ผู้อำนวยการโรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม
๒๖ มิ.ย. ๖๔

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ชื่อเรื่อง : รายงานการประเมินโครงการนันทภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการ
การเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยาน ปีการศึกษา 2563

จัดทำโดย นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

ข้าพเจ้า นางสาวสุภาเพ็ญ พรหมโสภณ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม
ได้รับเอกสาร รายงานการประเมินโครงการนันทภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน
การสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยาน ปีการศึกษา 2563

ข้าพเจ้าได้นำเอกสารดังกล่าวไปใช้เพื่อ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านปฏิบัติ
ได้มากกว่า 1 ข้อความ)

☒ เป็นแนวทางในการดำเนินการนันทภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัด
การเรียนการสอนของครูผู้สอน

☒ เป็นแนวทางในการประเมินโครงการนันทภายในโรงเรียน

☐ เผยแพร่ให้กับ.....

☐ อื่น ๆ

ความคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตอบรับ
(นาง สุภาเพ็ญ พรหมโสภณ)
ตำแหน่ง...ผู้อำนวยการโรงเรียน...

ที่ ศร ๐๔๒๙๕.๐๙๒/๐๙๓

โรงเรียนจระเข้วิทยายน
 รับที่ ๒๒๓/๒๕๐๔
 วันที่ ๒๒ ธ.ค. ๖๔
 เวลา ๐๙.๐๐ น.

โรงเรียนหนองเสาเล้าวิทยาคาร
อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดขอนแก่น

๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิตะภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้พายายน

อ้างถึง หนังสือ โรงเรียนจะเข้าเรียน ที่ ศร ๐๔๒๙๕.๐๒๐/ว๑๐๙ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับ

จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้าง โรงเรียนจะเข้าวิทยาน ได้ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการบริหารสถานศึกษา คือ นายจิระยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ซึ่งได้จัดทำรายงานการประเมินโครงการนี้เทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้าวิทยาน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ รายละเอียดดังนี้

บัดนี้โรงเรียนหนองเสาเหล้าวิทยาคาร ได้รับเอกสารเรียบร้อยแล้ว โรงเรียนจะนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนต่อไป จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ด้วย ๑.๕.๖๖๐๖/๓๑/๒๕๖๖

- បង្កើតសេចក្តីស្នើសុំឱ្យមានការស្រាវជ្រាវ

ကမ္ဘာ့ဂီတပညာရှင်တို့

- ~~Increasing~~ ~~the~~ ~~level~~ ~~of~~ ~~the~~ ~~game~~

ขอแสดงความนับถือ

(นายจตุรนต์ ดวงสนาม)

ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองเสาเล้าวิทยุคาร

โรงเรียนหนองเสาเล้าวิทยาคาร

โทรศัพท

โทรสาร

นางสาว()
รองศาสตราจารย์
อริยา อิ่มสุข
คห. อ.ย. ๒๕

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ชื่อเรื่อง : รายงานการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

จัดทำโดย นายจีระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

ข้าพเจ้า นายจติต ดวงสนาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนหนองเสาเหล้าวิทยาการ
ได้รับเอกสาร รายงานการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน
การสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

ข้าพเจ้าได้นำเอกสารดังกล่าวไปใช้เพื่อ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านปฏิบัติ
ได้มากกว่า 1 ข้อความ)

- ☒ เป็นแนวทางในการดำเนินการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
- ☒ เป็นแนวทางในการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียน
- ☐ เผยแพร่ให้กับ.....
- ☐ อื่น ๆ

ความคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตอบรับ

(นายจติต ดวงสนาม)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนจระเข้วิทยายน

ที่ ศธ ๐๔๒๙๕.๐๙๐/๓๑๐

โรงเรียนจระเข้วิทยายน
รับที่ ๒๕๒/๒๕๐๔
วันที่ ๑๕ มี.ค. ๖๔
เวลา ๐๕.๐๐ น.

โรงเรียนหนองเรือวิทยา
อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

อ้างถึง หนังสือ โรงเรียนจระเข้พายาน ที่ ศร ๐๔๒๙.๐๒๐/ว๑๐๙ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับ

จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้าง โรงเรียนจะเข้วิทยายน ได้ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการบริหารสถานศึกษา คือ นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ซึ่งได้จัดทำรายงานการประเมินโครงการในเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจะเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ รายละเอียดดังนี้

บัดนี้ โรงเรียนหนองเรือวิทยา ได้รับเอกสารเรียบร้อยแล้ว โรงเรียนจะนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนต่อไป จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

✓ ၁၃၀ နှစ် မူဝါဒ ပြန်လည်

- ให้อาสาสมัครไปทบทวนผล
การดำเนินงานด้านนิเทศน์
- บันทึกผลให้อาสาสมัคร

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เรืองยศ แวดล้อม)

ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองเรือวิทยา

โรงเรียนหนองเรือวิทยา

โทรศัพท์

โทรสาร

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ชื่อเรื่อง : รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

จัดทำโดย นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

ข้าพเจ้า นายเรืองยศ แวดล้อม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนหนองเรือวิทยา ได้รับเอกสาร รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

ข้าพเจ้าได้นำเอกสารดังกล่าวไปใช้เพื่อ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านปฏิบัติได้มากกว่า 1 ข้อความ)

☒ เป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

☒ เป็นแนวทางในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

☐ เผยแพร่ให้กับ.....

☐ อื่น ๆ

ความคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตอบรับ

(นายเรืองยศ แวดล้อม)

ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนหนองเรือวิทยา

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ชื่อเรื่อง : รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

จัดทำโดย นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยฐานผู้ช่วยการชำนาญการพิเศษ

ข้าพเจ้า นายประพุดพิพันธ์ ขวลิ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมตลาดใหญ่วิทยา ได้รับเอกสาร รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

ข้าพเจ้าได้นำเอกสารดังกล่าวไปใช้เพื่อ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านปฏิบัติได้มากกว่า 1 ข้อความ)

☒ เป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

☒ เป็นแนวทางในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

☐ เผยแพร่ให้กับ.....

☐ อื่น ๆ

ความคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

(นายประพุดพิพันธ์ ขวลิ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมตลาดใหญ่วิทยา

ที่ ศธ ๐๔๒๙๕.๐๐๖ ๑๕๒

โรงเรียนจระเข้วิทยายน	
รับที่	๕๒๙/๒๕๖๔
วันที่	๑๖ มิ.ย. ๖๔
เวลา	๑๐.๐๐ น.

โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ
อำเภอชุมแพ
จังหวัดขอนแก่น

๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

อ้างถึง หนังสือ โรงเรียนจระเข้วิทยายน ที่ ศธ ๐๔๒๙๕.๐๒๐/ว๑๐๙ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับ

จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้าง โรงเรียนจระเข้วิทยายน ได้ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการบริหารสถานศึกษา คือ นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ซึ่งได้จัดทำรายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ รายละเอียดแจ้งแล้วนั้น

บัดนี้โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ ได้รับเอกสารเรียบร้อยแล้ว โรงเรียนจะนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนต่อไป จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ด้วย จร.จตุรมิตรวิทยาการ
- เฝ้าฯ ของโรงเรียนจระเข้วิทยายน
มณฑลดำเนินทพ.ในด.ทพ.ใน
- เฝ้าฯ ของโรงเรียนจระเข้วิทยายน

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุริยา ห่มขวา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ

โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ
โทรศัพท์
โทรสาร

๑๖ มิ.ย. ๖๔

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ชื่อเรื่อง : รายงานการประเมินโครงการนันทภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

จัดทำโดย นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนันทวิทยา

ข้าพเจ้า นายสุริยา ห่มขวา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนจระเข้วิทยายน ได้รับเอกสาร รายงานการประเมินโครงการนันทภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

ข้าพเจ้าได้นำเอกสารดังกล่าวไปใช้เพื่อ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านปฏิบัติได้มากกว่า 1 ข้อความ)

- ☒ เป็นแนวทางในการดำเนินการนันทภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
- ☒ เป็นแนวทางในการประเมินโครงการนันทภายในโรงเรียน
- ☐ เผยแพร่ให้กับ.....
- ☐ อื่น ๆ

ความคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... (นายสุริยา ห่มขวา) ผู้ตอบรับ
(ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน)

ที่ ศธ ๐๔๒๙๕.๐๖๓๗/๙๙๗

โรงเรียนจระเข้วิทยายน	
รับที่	๒๒๐/๒๕๖๓
วันที่	๑๖ มี.ค. ๖๔
เวลา	๐๙.๐๐ น.

โรงเรียนเวียงนครวิทยาคม
ตำบลกุดขอนแก่น อำเภอภูเวียง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๑๕๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจระเข้วิทยายน

อ้างถึง หนังสือ โรงเรียนจระเข้วิทยายน ที่ ศธ ๐๔๒๙๕.๐๖๓๗/๑๐๙ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับ

จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้าง โรงเรียนจระเข้วิทยายน ได้ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการบริหารสถานศึกษา คือ นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ซึ่งได้จัดทำรายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ รายละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

บัดนี้ โรงเรียนเวียงนครวิทยาคม ได้รับเอกสารเรียบร้อยแล้ว โรงเรียนจะนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเชิงระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนต่อไป จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ด้วย ศร.วิเศษ วัฒนา

- แจ้ง ๓๐๖ ๖๖๓๗/๑๐๙

- พันตำรวจโท งามอำมาตย์

ขอแสดงความนับถือ

(นายมนูญ ถาวรรัตน์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเวียงนครวิทยาคม

โรงเรียนเวียงนครวิทยาคม

โทรศัพท์

โทรสาร

๑๕ มิ.ค. ๖๔

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ชื่อเรื่อง : รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

จัดทำโดย นายจิระยุทธ พุทธิรักษาพิทักษ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก

ข้าพเจ้า นายมนูญ ถาวรรัตน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเวียงนครวิทยาคม ได้รับเอกสาร รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน ปีการศึกษา 2563

ข้าพเจ้าได้นำเอกสารดังกล่าวไปใช้เพื่อ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านปฏิบัติได้มากกว่า 1 ข้อความ)

☒ เป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

☒ เป็นแนวทางในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

☐ เผยแพร่ให้กับ.....

☐ อื่น ๆ

ความคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติม

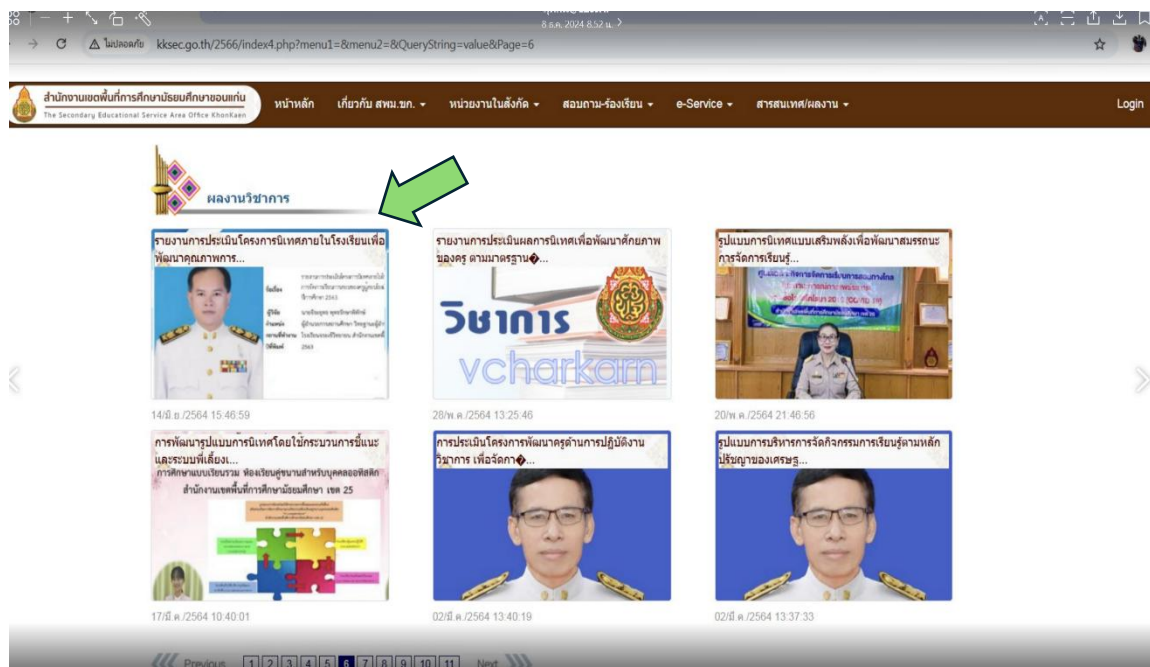
.....
.....
.....
.....

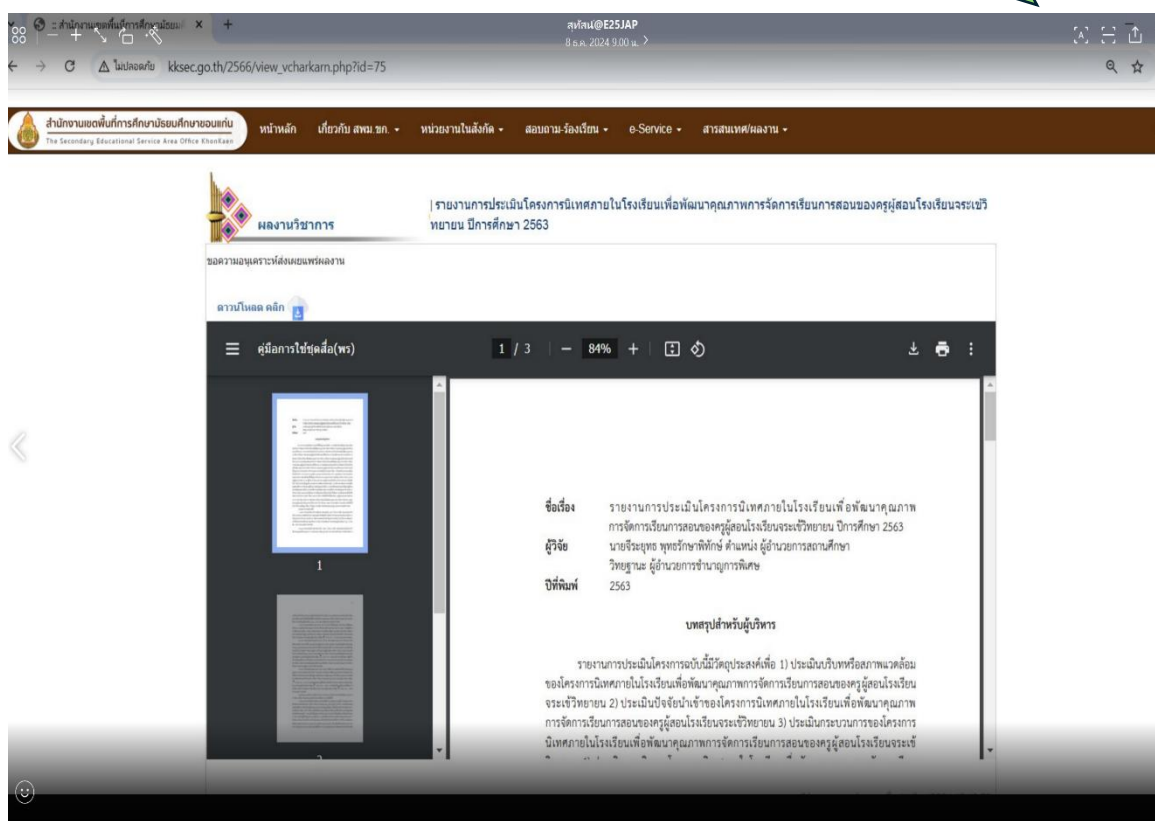
(นายมนูญ ถาวรรัตน์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเวียงนครวิทยาคม

เผยแพร่ผลงานผ่านเว็บไซต์สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
<http://www.kksec.go.th/2566/index4.php?menu1=&menu2=&QueryString=value&Page=6>

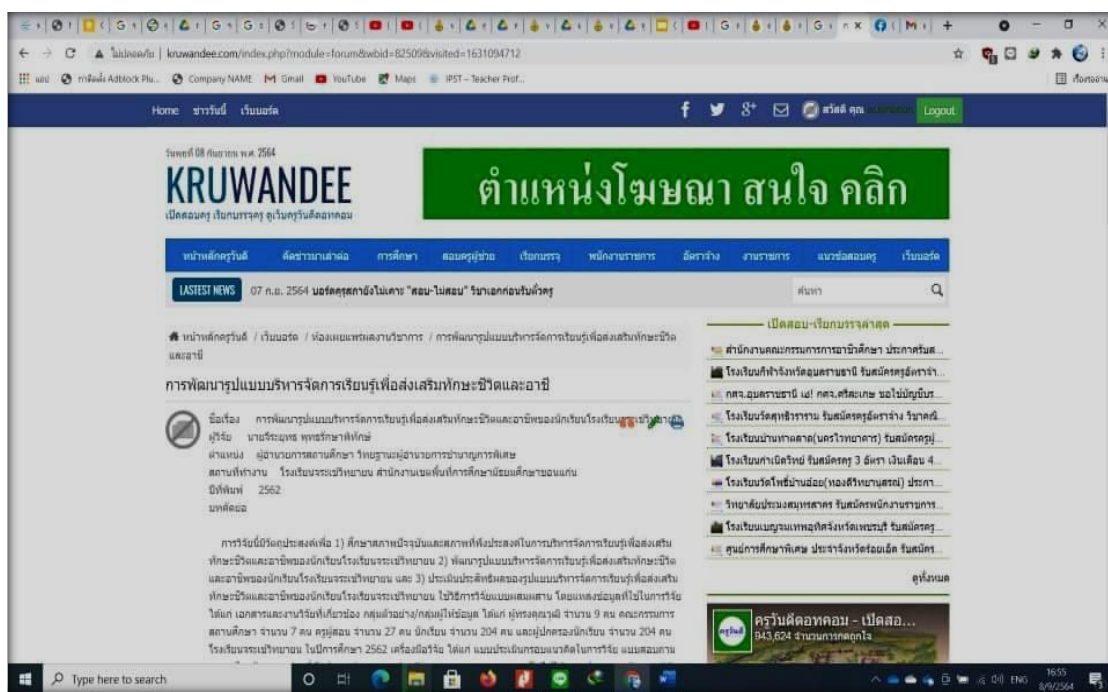

http://www.kksec.go.th/๒๕๖๖/view_vcharkarn.php?id=๗๕

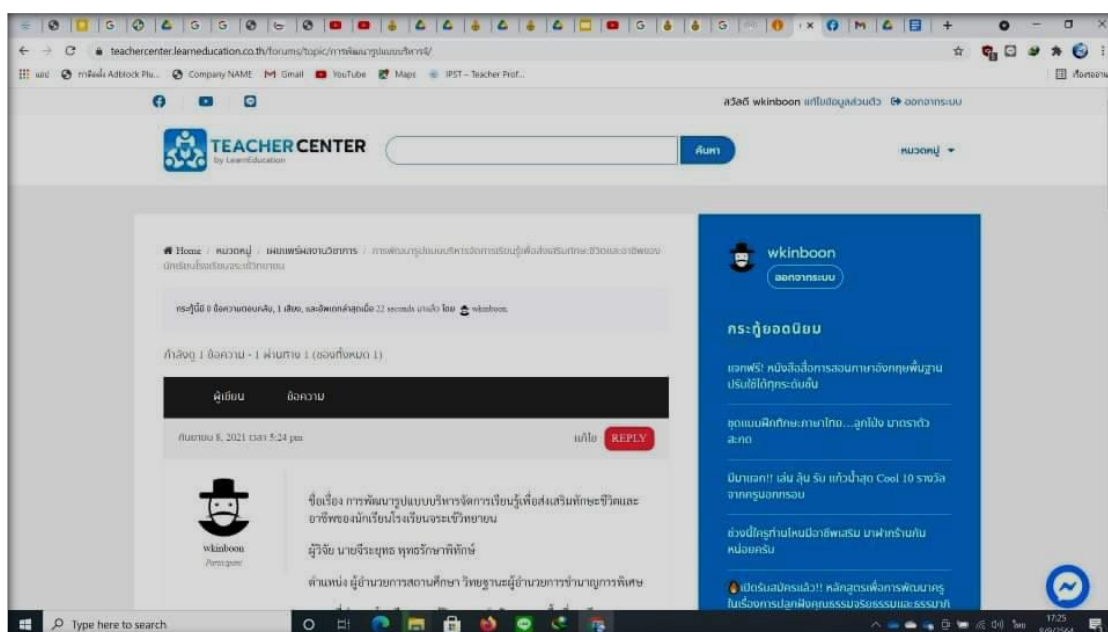
เผยแพร่ผลงานผ่านเว็บไซต์ครูวันดี

<https://www.kruwande.com/>

เผยแพร่ผลงานผ่าน TEACHER CENTER

https://edu.google.com/intl/ALL_th/teacher-center/?modal_active=none

เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์โรงเรียนจระเข้วิทยายน
http://jkw.ac.th/workteacher-detail_32115

ชื่อผลงาน : รายงานการประเมินโครงการนันทภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนจระเข้วิทยายน

ชื่ออาจารย์ : นายจिरยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการสถานศึกษา

โพสเมื่อ : 18 ก.ย. 2564,19:33 อ่าน 340 ครั้ง

>>> รายละเอียด..

ชื่อผลงาน : การพัฒนารูปแบบบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน โรงเรียนจระเข้วิทยายน

ชื่ออาจารย์ : นายจिरยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการสถานศึกษา

โพสเมื่อ : 18 ก.ย. 2564,19:29 อ่าน 438 ครั้ง

>>> รายละเอียด..

ชื่อผลงาน : ผู้บริหารดีเด่น

ชื่ออาจารย์ : นายจिरยุทธ พุทธรักษาพิทักษ์

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการสถานศึกษา

โพสเมื่อ : 17 ธ.ค. 2563,16:02 อ่าน 465 ครั้ง

>>> รายละเอียด..

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายจิระยุทธ
อายุ 49 ปี

นามสกุล พุทธรักษาพิทักษ์
อายุราชการ 19 ปี

คุณวุฒิทางการศึกษา

1. วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ปว.ค. วิชาเอก ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู จากสถาบันการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
 2. วุฒิปริญญาตรี บธ.บ. คอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิชาเอกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จากสถาบันการศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขอนแก่น
 3. วุฒิสองปริญญาตรี ปริญญาโท ศีลศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา จากสถาบันการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตบริหารธุรกิจ ขอนแก่น
 4. กำลังศึกษาดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทย์ฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ 60852 โทรศัพท์ 0801659989
- สถานศึกษา โรงเรียนจระเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ส่วนราชการ กระทรวงศึกษาธิการ